

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ



CİLT: 22



17'nci Birleşim
13 Kasım 2019 Çarşamba



(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	9
II.- GELEN KÂĞITLAR	15
III.- YOKLAMALAR	96,97
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	18
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>18:22</i>
1.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, 12 Kasım Düzce depreminin 20'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	18:19
2.- Isparta Milletvekili Aylin Cesur'un, 14 Kasım Dünya Diyabet Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması	19:21
3.- Ankara Milletvekili Arife Polat Düzgün'ün, 14 Kasım Dünya Diyabet Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması	21:22

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Gençlik ve Spor Bakanlığında görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavı yapılmadığı hâlde il, ilçe, şube müdürü, yurt müdürü, gençlik merkezi müdürünün nasıl atandığını, gençlik hizmetleri ve spor ilçe müdürü atamalarının neden görevde yükselme sınavından ayrı tutulduğunu öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 22
- 2.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, ihracatımızın ekonomimizi büyüten itici güçlerden biri olmaya devam ettiğine ilişkin açıklaması 22
- 3.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 12 Kasım Düzce depreminin 20'nci yıl dönümü vesilesiyle olası depremlere karşı önlemlerin alınması gerektiğine ilişkin açıklaması 22:23
- 4.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, çiftçinin, üreticinin ve besicinin zor durumda olduğuna, çiftçinin borçlarına karşılık desteklemelerine el konulmasına gerekçe gösterilen 30527 sayılı Tebliğ'in yürürlükten kaldırılması gerektiğine ilişkin açıklaması 23
- 5.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Tarım ve Orman Bakanlığında ilişkin 2018 Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan tespit ve bulgulara ilişkin açıklaması 23
- 6.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, iktidarın halkın sorunlarına çözüm üretemediğine ve dar gelirli kesimin mağduriyetinin arttığına ilişkin açıklaması 23:24
- 7.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, İstanbul ili Sancaktepe Güreş, Eğitim ve Kamp Tesislerinin vatandaşların ve sporcuların kullanımına açılması için öngörülen bir tarihin olup olmadığını ve oluşan kamu zararının hesabını kimin vereceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 24
- 8.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas ili Kangal ilçesi Pınargözü köyünde yöre halkının altın madeni sondaj çalışmalarına yönelik taleplerinin neden görmezden gelindiğini ve yaşanan hukuksuzluğa “dur” denilip denilmeyeceğini Çevre ve Şehircilik Bakanından öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 24
- 9.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Hazine ve Maliye Bakanlığının ekonomi aleyhine algı oluşturmaya çalışanlara karşı hukuki süreç başlatacağına ilişkin açıklaması 24:25
- 10.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, İstanbul ili Fatih ilçesi ile Antalya ili Konyaaltı ilçesinde vuku bulan intihar olaylarının ardından Gaziantep ili Beylerbeyi İmam-Hatip Ortaokulu sözleşmeli Türkçe öğretmeni Saadet Harmancı'nın intihar etmesinin insanlarımızın ne denli psikolojik ve ekonomik buhran içinde olduğunun göstergesi olduğuna ilişkin açıklaması 25

- 11.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırhoğlu'nun, 10 Kasım günü Atatürk'ün ebedi istirahatgâhını siyasi parti mitingine çevirenlerin görmezden gelinip Ata'sını Gençliğe Hitabesi'yle anmak isteyen gençlerin susturulmak istenmesinin kabul edilemez olduğuna ilişkin açıklaması 25
- 12.- İstanbul Milletvekili Osman Boyraz'ın, 13 Kasım Nuri Demirağ'ın vefatının 62'nci seneidevriyesi vesilesiyle AK PARTİ iktidarı olarak Nuri Demirağ'ın havacılık ve millî savunma sanayisi alanlarında hayal ettiği birçok çalışmayı gerçekleştirdiklerine ve gerçekleştirmeye devam ettiklerine ilişkin açıklaması 25:26
- 13.- Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydınlık'ın, Şanlıurfa merkez ve ilçelerinde yaşanan elektrik kesintilerinin çiftçileri mağdur ettiğine ilişkin açıklaması 26
- 14.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü'nde daha yeşil bir Türkiye için 81 ilde eş zamanlı gerçekleştirilen 11 milyon fidan dikimi kampanyasının geleceğe dair umutları yeşerttiğine ve 14 Kasım Dünya Diyabet Günü vesilesiyle herkesi duyarlı olmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması 26
- 15.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, 18 Kasım Erdin Bircan'ı vefatının 1'inci yıl dönümünde rahmetle andığına, can güvenliği sorunu oluşturan Keşan-Enez yolunun ne zaman tamamlanacağını ve gecikilen her gün için meydana gelebilecek kazaların sorumluluğunun üstlenilip üstlenilmeyeceğini Ulaştırma ve Altyapı Bakanından öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 27
- 16.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Samsun ilinde vatandaşın "Ekonomi nasıl düzelecek?" sorusuna Hazine ve Maliye Bakanının verdiği cevaba ilişkin açıklaması 27
- 17.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, ekonomi yönetiminin başarısızlığını ortaya koyanlara yönelik yeni bir baskı ortamının hazırlığı içinde olduğuna, yeni yönetim sistemiyle hiçbir temel sorunun çözüleemeyeceğine ilişkin açıklaması 27:28
- 18.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, ülkemizin geleceği için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde güvenlik, sağlık, eğitim ve adalet alanlarında güçlü adımlarla ilerlenildiğine ilişkin açıklaması 28
- 19.- Niğde Milletvekili Selim Gültekin'in, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesine Dış Hekimliği Fakültesinin kazandırılmasının Niğde ili için önemli bir gelişme olduğuna ilişkin açıklaması 28

- 20.- Tekirdağ Milletvekili Enez Kaplan'ın, 10 Kasım Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün 81'inci yıl dönümüne ve Trakya il ve ilçelerinin düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 29
- 21.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, 6 üyesi tutuklu bulunan Grup Yorum üyelerinin açlık grevi eylemlerini sürdürdüğüne ve Meclisi açlık grevi konusunda duyarlı olmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması 29
- 22.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'un, 13 Kasım Kırım Tatar Türkleri Lideri Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu'nun 76'ncı doğum yıl dönümü ile Tekirdağ ilinin düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümünü kutladığına, Nuri Demirağ'ı vefatının 62'nci seneidevriyesinde rahmetle andığına, ABD Başkanı Donald Trump'ın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a bir mektup daha gönderip göndermediğini, gönderdiyse cevap verilip verilmediğini Türk milletinin öğrenmek istemesinin en tabii hakkı olduğuna, dış politikada ebedî düşmanlık ya da daimî dostlukların olmadığına, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Viktoroviç Lavrov'un Erivan'da sözde soykırım anıtına çelenk bırakmasını Azerbaycan ve Türk milletine yapılmış hakaret olarak gördüklerine, İYİ PARTİ İstanbul İl Başkanı Buğra Kavuncu için verilmiş koruma kararının kaldırılmasına ilişkin açıklaması 30:31
- 23.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, uluslararası hukuktan kaynaklanan hak ve çıkarlarımızı muhafaza etmek için yürütülen çalışmalara yönelik tehditlerin devam ettiğine, terörle mücadelede haklı, meşru ve zorunlu bir adım olarak Barış Pınarı Harekâtı'nı gerçekleştiren Türkiye'nin ABD ve Rusya'yla varılan mutabakatlara tam anlamıyla uyduğuna ancak bölgede hâlâ faal olan terör unsurlarının sivilleri de hedef aldığına ilişkin açıklaması 31:32
- 24.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarına yönelik Metin Yılmaz ile Nurullah Özgün'ün avukatlarıyla yapılan görüşmede Metin Yılmaz'a Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesinden darp raporu alındığını öğrendiklerine, işkence denilince sadece Filistin askısının mı algılandığına, Diyarbakır'ın Yenişehir ve Hazro ilçeleri ile Şırnak'ın İdil ilçesine ve Dersim'in Mazgirt ilçesi Akpazar Belde Belediyesine kayyum atandığına, Hükûmetin hırsız gibi gece yarısı belediyelere girmesinin artık sorgulanması ve topyekûn itirazın olması gerektiğine, demokrasinin her zaman her yerde savunulacak bir olgu olduğuna ilişkin açıklaması 32:33
- 25.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, AB Dış İlişkiler Konseyinin Doğu Akdeniz yaptırım kararına yönelik Türkiye'nin ve KKTC'nin Doğu Akdeniz'deki haklarından taviz verilmeyerek bölgedeki sorunların kalıcı çözümü için diplomatik adımların atılmasının zaruri olduğuna, Türkiye-ABD ilişkilerinin kurumsal kimliğini kaybettiğine, ambargo yiyen, hakaret ve ültimatom mektubu yiyen bir Türkiye görüntüsünden çıkılması, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Türkiye'ye yapılan saygısızlığa milletimize yakışır cevabı vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması 33:35

- 26.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, 128 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne tüm milletvekillerinden destek ve katkı beklediklerine, 13 Kasım Tekirdağ ilinin düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümüne, işkencenin her türlüüne karşı olduklarına, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın kayyum atamalarının Kürtlere karşı bir operasyon olduğu ifadelerini reddettiklerine, kayyum atamalarının terörle mücadele bağlamında anayasal bir tedbirin idarece kullanılması olduğuna, Doğu Akdeniz meselesinde ülkemizin kararlılığının had safhada devam ettiğine ilişkin açıklaması 35:38
- 27.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 38
- 28.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 38:39
- 29.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 57:60
- 30.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 13 Kasım Tekirdağ ili ile 14 Kasım Malkara, ve Hayrabolu, 17 Kasım Şarköy ilçelerinin düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümünü kutladığına ilişkin açıklaması 68
- 31.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, 13 Kasım Gaziantep ili İslahiye ilçesinin düşman işgalinden kurtuluşunun 99'uncu yıl dönümünü kutladığına ilişkin açıklaması 68
- 32.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, Çin'den yola çıkan "China Railway Express"ın Bakü-Tiflis-Kars tren hattını kullanarak Prag kentine varması vesilesiyle demir yollarında destansı bir atılım gerçekleştiren Büyük Atatürk'ü rahmetle andığına ve demir yollarının yeniden devlet politikası hâline getirildiğine ilişkin açıklaması 68:69
- 33.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, tarım alanında ülkemizin önemli ihracat kalemlerinden olan limon üretimiyle ilgili eylem planına ihtiyaç olduğuna ve limon yetiştiricilerinin karşılaştığı problemlerin tespit edilerek çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması önergesinin hazırlanması gerektiğine ilişkin açıklaması 69
- 34.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, TBMM sığınağının Sığınak Yönetmeliği'ne uygun hâle getirilmesini Meclis Başkanlığından istirham ettiğine ilişkin açıklaması 69

- 35.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, Türkiye'nin Bolivya'da yaşanan gelişmeleri endişeyle izlediğini, yönetimlerin demokratik süreçlerle iş başına gelmesi ilkesine önem attığını bildirdiğine ilişkin açıklaması 69:70
- 36.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar ilinde özelleştirilen şeker fabrikasının yarattığı sıkıntıların devam ettiğine ilişkin açıklaması 70
- 37.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, mahalleye dönüştürülen belde ve köylerde yaşayan vatandaşların mağduriyetine ilişkin açıklaması 85
- 38.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, hazırlanan yeni yargı paketinde ulusal ve yerel basını zor durumda bırakacak düzenlemelerin yer aldığına ilişkin açıklaması 85
- 39.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, 26 Ekim-4 Kasım tarihleri arasında Romanya'da gerçekleştirilen Dünya Bilek Güreşi Şampiyonası'nda dünya şampiyonu olan Yusuf Ziya Yıldızoğlu'nu tebrik ettiğine ilişkin açıklaması 85
- 40.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, iktidarı bir yandan 11 Kasım'da 11 milyon fidan dikimi kampanyasıyla övünen diğer yandan da Bursa ili 75. Yıl Mahallesi'nde plan değişikliği yaparak 4.700 metrekaarelik yeşil alanı "Dini eğitim tesisi" adı altında imara açan uygulamalarıyla ortaya koyduğu çelişiklere son vermeye davet ettiğine ilişkin açıklaması 86
- 41.- Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun, 11 Kasım Millî Ağaçalandırma Günü'nde hemşehrilerinin bir saat içerisinde 303.150 fidanı toprakla buluşturarak dünya rekoru kırdığına ilişkin açıklaması 86
- 42.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarıyla ilgili TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığından talep edilen bilginin gelip gelmediğini öğrenmek istediklerine ve 128 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne karşı olduklarına ilişkin açıklaması 103

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

29,103

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mithat Sancar'ın, Meclisteki grupların HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarının araştırılıp aydınlatılması yönündeki ortak talebini İçişleri Bakanlığına ve TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına yazıyla iletmesine ilişkin konuşması 29

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mithat Sancar'ın, HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarına yönelik TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığından herhangi bir bilgi dönüşünün olmadığına ilişkin konuşması 103:104

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR**39**

1.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın yaptığı açıklaması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

39:41

2.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

42:44

VIII.- ÖNERİLER**45,60****A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

45:57,60:67

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 13/11/2019 tarihinde Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekili tarafından, Gaziantep Beylerbeyi İmam-Hatip Ortaokulunda Türkçe öğretmenliği yapan Saadet Harmancı'nın kendisine mobbing uygulandığı yönündeki intihar notu ile aynı vakaların tekrarlanmaması için sözleşmeli çalışanların çalışma şartlarının incelenmesi ve iyileştirilmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Kasım 2019 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

45:51

2.- HDP Grubunun, 13/11/2019 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, belediyelere yapılan kayyum atamalarının yarattığı hukuksuzlukların araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Kasım 2019 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

51:57,60

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, iklim değişikliklerinin ülkemize etkilerinin incelenerek Türkiye'nin iklim politikalarının düzenlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/2009) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Kasım 2019 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

60:67

IX.- SEÇİMLER**70****A) KOMİSYONDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM**

70

1.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

70

**X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN
DİĞER İŞLER****70,86,97,104***A) KANUN TEKLİFLERİ*

70:84,86:95,97:103,104:110

1.- İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 128)

70:84,86:95,97:103,104:110

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**111**

1.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2003-2019 yılları arasında AİHM'e başvuruda bulunan Türk vatandaşı sayısına ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/19848)

111:115

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2017-2019 yılları arasında TRT Ana Haber bülteninde TBMM'de grubu bulunan siyasi partilere yer verilen haberlerin süresine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/20247)

116:117

3.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde zırlı bir aracın çarpması nedeniyle bir vatandaşın hayatını kaybettiği iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/20637)

118:122

4.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, Bitlis Belediyesinde çalışan bir kişinin yargılandığı davaya ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/20641)

123:127

5.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2010-2019 yılları arasında istismara uğrayan on sekiz yaş altı kişi sayısına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/20723)

128:130

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00’te açılarak dört oturum yaptı.

Düzce Milletvekili Ayşe Keşir, 12 Kasım Düzce depreminin 20’nci yıl dönümüne,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Hatay ilinde yaşanan sorunlara ve Suriye’deki gelişmelerin bölgeye etkilerine,

İstanbul Milletvekili Oya Ersoy, nafaka hakkına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel, Berkin Elvan davasının sonuçlanması için neyin beklendiğini Gülsüm Elvan adına öğrenmek istediğine,

İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi, Gençlik Lideri Belgesi’nin Antalya ilinde bir otelde gizli kapaklı olarak verildiğinin doğru olup olmadığını öğrenmek istediğine,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan,

11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü’nde daha yeşil bir Türkiye için 81 ilde eş zamanlı gerçekleştirilen 11 milyon fidan dikimi kampanyasına;

İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu, vefat eden Emek Partisi MYK üyesi Metin İlgün ile Emek Partisi üyesi Fazlı Aksoy’a Allah’tan rahmet dilediğine,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, öğrenimine devam edemeyen üniversite öğrencilerinin af beklentisine,

İstanbul Milletvekili Eyüp Özsoy, 2019 yılı Mevlid-i Nebi Haftası’nın konusunun “Peygamber’imiz ve Aile” olduğuna,

Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere, orman köylülerinin mağduriyetinin devam ettiğine,

Hatay Milletvekili Serkan Topal, Hatay ili Defne ve Arsuz ilçelerinin hastane ihtiyacına,

Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca, toplumsal cinsiyete dayalı kadına yönelik suçların özel suç olarak tanımlanması için daha kaç kadının ölmesi gerektiğini öğrenmek istediğine,

İstanbul Milletvekili Ali Şeker, şehir hastanelerinin bütçede kara delik oluşturduğuna,

Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal, Kırıkkale ilindeki köprülül kavşakların yarattığı sıkıntıların giderilmesi gerektiğine,

Bursa Milletvekili Erkan Aydın, İstanbul ili Fatih ilçesi ile Antalya ili Konyaaltı ilçesinde yaşayan iki ailenin bireylerinin hayatlarına son vermesi olayının on yedi yılın sonunda ülkede gelinek ekonomik tablonun trajik fotoğrafı olduğuna,

Sivas Milletvekili Ulaş Karasu, PTT AŞ’nin mevcut ücret politikasına yönelik yetkili birimlerin görevlendirilip görevlendirilmeyeceğini ve PTT acente işletmecilerinin yaşadıkları mağduriyet için herhangi bir adımın atılıp atılmayacağını Ulaştırma ve Altyapı Bakanından öğrenmek istediğine,

Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz, 12 Kasım Düzce depreminde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah’tan rahmet dilediğine ve Düzce ili Gümüşova rampaları mevkinde meydana gelen kazaların önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerektiğine,

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, 10 Kasım Mustafa Kemal Atatürk’ün ölümünün 81’inci yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu, vefat eden Bağımsız Cumhuriyet Partisi Genel Başkanı, eski Dışişleri Bakanı Mümtaz Soysal’a Allah’tan rahmet dilediğine,

Osmaniye Milletvekili MÜCAHİT DURMUŞOĞLU, 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü'ne, 12 Kasım Düzce depremde hayatını kaybeden vatandaşlara ve vefat eden Bağımsız Cumhuriyet Partisi Genel Başkanı, eski Dışişleri Bakanı MÜMTAZ SOYSAL'a Allah'tan rahmet dilediğine,

Edirne Milletvekili OKAN GAYTANCIOĞLU, Edirne ili Keşan ilçesi Mecidiye köyündeki taş ocaklarının çevreye zarar vermeye devam ettiğine,

Mersin Milletvekili CENGİZ GÖKÇEL, tarladan sofraya izlenebilirlik konusunda Tarım ve Orman Bakanını çalışmaya davet ettiğine,

İzmir Milletvekili DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU, vefat eden Bağımsız Cumhuriyet Partisi Genel Başkanı, eski Dışişleri Bakanı MÜMTAZ SOYSAL ile 12 Kasım Düzce depreminin 20'nci yıl dönümü vesilesiyle depremde yaşamını yitiren vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, 10 Kasım ölümünün 81'inci yıl dönümünde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı, rahmet ve minnetle andığına, öğretmen adaylarının KPSS puanının geçerlilik süresinin bir yıla indirilmesiyle atanamayan öğretmenlerin yaşayacağı mağduriyete, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Eğer belirlenen sürede çekilme olmazsa harekâta devam ederiz." söylemine rağmen Barış Pınarı Harekâtı'na neden devam edilmediğini, PYD'ye neden müsamaha gösterildiğini, ABD ve Rusya'yla yapılan görüşmelerde yeni kararların mı alındığını öğrenmek istediklerine,

Manisa Milletvekili ERKAN AKÇAY, 10 Kasım Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün 81'inci yıl dönümüne, Türk milliyetçilerinin cumhuriyetin bekçileri olarak tetikte olduğuna ve vefat eden Bağımsız Cumhuriyet Partisi Genel Başkanı, eski Dışişleri Bakanı MÜMTAZ SOYSAL'a Allah'tan rahmet dilediğine,

Mersin Milletvekili FATMA KURTULAN, İpekyolu Belediyesi Eş Başkanları Azim Yacan ve Şehzade Kurt'un tutuklandığına, kayyum atamalarının iktidar tarafından meşru gösterilmeye çalışıldığına ve kayyum atan HDP'li belediye sayısının 16'ya yükseldiğine, kadınlara yönelik saldırıların arttığına, gençliğe yönelik gözetimlerin devam ettiğine, İstanbul ili Vatan Emniyet Müdürlüğünde gözaltında bulunan HDP Gençlik Meclisi üyelerinin kötü muameleye maruz bırakıldığına,

İstanbul Milletvekili ENGİN ALTAY, vefat eden Bağımsız Cumhuriyet Partisi Genel Başkanı, eski Dışişleri Bakanı MÜMTAZ SOYSAL'a Allah'tan rahmet dilediğine, devlette, siyasette ve toplumsal yaşamda tefessüh süreci yaşandığına, Plan ve Bütçe Komisyonunda Sağlık Bakanlığı bütçesi üzerinde konuşma yapan Sağlık Bakanının salondaki bürokratlar tarafından alkışlanması olayının tekrerrür etmemesi adına gerekli uyarıların yapılmasını talep ettiklerine, 10 Kasım Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün 81'inci yıl dönümü vesilesiyle Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yaptığı konuşmaya ve Anıtkabir'deki devlet töreni sırasında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a iltifat sloganları atılmasına,

Çanakkale Milletvekili BÜLENT TURAN, Mevlid-i Nebi Haftası'na, vefat eden Bağımsız Cumhuriyet Partisi Genel Başkanı, eski Dışişleri Bakanı MÜMTAZ SOYSAL'a, 12 Kasım Düzce depreminin 20'nci yıl dönümü vesilesiyle Düzce, Bolu ve Erzincan depremlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara ve 10 Kasım şehit edilisinin 3'üncü yıl dönümünde Derik eski Kaymakamı Muhammed Fatih Safitürk'e Allah'tan rahmet dilediğine, İstanbul Milletvekili ENGİN ALTAY'ın Plan ve Bütçe Komisyonunda yaşanan olayla ilgili ifadelerine ve Meclisin mehabetine, usulüne uygun olmayan her türlü eylemin karşısında olduklarına, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 10 Kasımdaki sözlerinin Atatürk'ün şahsına değil, geçmişimize, tarihimize kin kusanlara yönelik olduğuna,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili MİTHAT SANCAR, Plan ve Bütçe Komisyonunda Sağlık Bakanının konuşması sırasında gerçekleşen olayı Meclis Başkanlık Divanı olarak değerlendireceklerine ilişkin açıklamada bulundu.

İYİ PARTİ Grubunun, 5/8/2019 tarihinde Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekilinin, aynı şartlarda emekli olan vatandaşlar arasında meydana gelen ücret farklılıklarının araştırılması, sosyal güvenlik prim gün sayısı artışına rağmen emekli maaşlarında düşüş sorununa çözüm bulunması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/1707) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin,

HDP Grubunun, 12/11/2019 tarihinde Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan tarafından, ekonomik krizin nedenlerinin ve krize bağlı intiharların tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (4169 sıra no.lu),

CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, Ankara ve İstanbul illerinde kurulan Medipol Üniversiteleri hakkındaki iddiaların araştırılması amacıyla verilmiş olan (10/1575) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Kasım 2019 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine; gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 128 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 2'nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; 128 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Bursa Milletvekili Lale Karabıyık, Trabzon Milletvekili Adnan Günnar'ın CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşma yaptı.

Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul, Trabzon Milletvekili Adnan Günnar'ın CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın AK PARTİ grup önerisi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, AK PARTİ iktidarının Adana ilini işsizliğin ve yoksulluğun başkenti yaptığına,

Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman, Hatay ilinde kamu yatırımlarının devam ettiğine,

Çorum Milletvekili Erol Kavuncu, herkesi Diyarbakır ilinde evlatlarını bölücü terör örgütü PKK'nın elinden almak için destansı mücadele veren annelerin yanında olmaya davet ettiklerine,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, TBMM kulis balkonlarına yerleştirilen kameraların hangi ihtiyaçtan kaynaklandığını, ses kaydının yapılıp yapılmadığını, milletvekili olarak neden izlenip fişlenildiğini öğrenmek istediğine ve bu uygulamaya derhal son verilmesi gerektiğine,

Nevşehir Milletvekili Faruk Sariaslan, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Koordinatörü, Rektör Danışmanı Abdülkadir Binici'nin 10 Kasım Büyük Önder Atatürk'ü anma törenleriyle ilgili sosyal medya aracılığıyla paylaştığı mesajına ilişkin savcılarını göreve davet ettiğine,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz, 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü'ne,

İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü, Hasankeyf'in katledilerek on iki bin yıllık tarihin yok edildiğine,

Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz, işsizlik nedeniyle öğrenim kredisi borcunu ödeyemeyen üniversite mezunu gençlerin mağduriyetine,

Yozgat Milletvekili Ali Keven, Yozgat ilinde kanalizasyon sistemi olmayan köylere kanalizasyon yapılamamasının gerekçesini öğrenmek istediğine,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, sağlık personeli alımının ne zaman yapılacağını Sağlık Bakanından öğrenmek istediğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mithat Sancar, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın TBMM kulis balkonlarına kamera yerleştirilmesi olayına ilişkin Başkanlık Divanına yazılı başvuruda bulunması gerektiğine ve konunun takipçisi olacağına ilişkin açıklamada bulundu.

Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu'nun (2/987) esas numaralı 3573 Sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci ile 74 Milletvekilinin Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2272) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 117) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu, görüşülen 117 sıra sayılı Kanun Teklifi'ni imzalayan vekillerden kaçının şu anda Genel Kurul salonunda bulunduğu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun yetkilerinin Merkez Bankasına geçirilmesinin gerekçesini öğrenmek istediğine,

Mersin Milletvekili Baki Şimşek, Adana ilinden Antalya iline kadar olan arazilerin sulama imkânına kavuşturulabilmesi için Mersin ilinde devam eden Pamukluk, Değirmençay, Sorgun, Aksıfat ve Alaköprü barajlarının bitirilmesi konusunda Tarım ve Orman Bakanına çağrıda bulunduğu, Mersin ilinin doğal gazı olmayan ilçelerinin doğal gazı kavuşturulabilmesi için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanına talepte bulunduğu,

Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt, Ordu ilinin en fazla göç veren vilayetlerimizden olduğuna ve Ünye, Fatsa, Altınordu organize sanayilerinin hayata geçirilmesinin birçok kişinin istihdam edilmesi anlamına geleceğine,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, iktidarın toplumun her kesimine yaptığı baskıyı gençler üzerinden sürdürdüğüne ve HDP Gençlik Meclisi üyelerinin gözaltına alındığına,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, Afyonkarahisar ili Bolvadin ilçesi Ortakarabağ Köyünün içme suyuna kavuşabilmesi için gereğinin yapılmasının zaruri olduğuna,

İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz, İstanbul ve Antalya ilinde yaşanan toplu intihar vakalarının Hükûmeti derin uykudan uyandırmasını umut ettiğine, Hazine ve Maliye Bakanının İYİ PARTİ Genel Başkanı Meral Akşener'in istifâ çağrısına kulak vermesi gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan, toplumun açlık ve sefillik içerisine itildiğine, Plan ve Bütçe Komisyonunda ekonomik nedenlerle yaşanan sorunların dile getirilmesi üzerine Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın ifadelerine,

Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç, Kutadgu Bilig'in bilgi kavramına yönelik ifadelerine,

İzmir Milletvekili Bedri Serter, İzmir ilinde yatak ihtiyacı olmadığı ve üniversite hastaneleri yeterli olduğu hâlde şehir hastanelerinin neden yapıldığını ve bu hastanelerin nelere mal olacağının hesaplanıp hesaplanmadığını öğrenmek istediğine,

Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya, vatandaşların daha fazla mağduriyet yaşamaması için Trabzon ili Arsin ilçesi Yeşilyalı Mahalle'sinden geçen Çiçekli Deresi Islah Projesi'nin tamamlanması gerektiğine,

Adana Milletvekili İsmail Koncuk, Millî Eğitim Bakanının şubat ayında kaç öğretmenin atanacağını açıklaması gerektiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in 117 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, Adana ili Sarıçam ilçesinde Bahtiyar Vahabzade Sosyal Bilimler Lisesinde yaşanan olaya,

İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun yetkilerinin neden Merkez Bankasına aktarıldığının yanıtlanması gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Nazır Cihangir İslam, Ahmet Altan'ın tekrar cezaevine göndermesiyle işlenen hukuk cinayeti konusunda Adalet Bakanı ile Hükûmeti göreve davet ettiğine,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, 10 Kasım Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün 81'inci yıl dönümünde Süleymanpaşa ve Tekirdağ Müftülüklerinde Bayrak Kanunu'na aykırı olarak bayrağın yarıya indirilmediğine,

Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan, işkencenin bir suç olduğuna ve HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğünün kabul edilerek durdurulması yönünde TBMM'nin irade ortaya koyması gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, hangi sebeple olursa olsun bu topraklar üzerinde işkencenin mazur görülmesinin mümkün olmadığına, hiçbir güvenlik kaygısının temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasına dayanak yapılamayacağına, HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarına yönelik İçişleri Bakanının Genel Kurulu bilgilendirmesini talep ettiklerine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, işkencenin her türlüşüne karşı olduklarına ve HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarını araştıracaklarına,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, işkence nerede, ne zaman, kime, nasıl yapılırsa yapılsın karşısında durmak gerektiğine ve HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarının araştırılması gerektiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, işkencenin bir insanlık suçu olduğuna ve tasvip edilmesinin mümkün olmadığına, yetkili makamların HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarına yönelik gereken açıklamayı yapacağına inandığına,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarına yönelik İçişleri Bakanının kendisini telefonla arayarak "İşkence iddialarını asla kabul edemeyiz, göz yumamayız, müsamaha gösteremeyiz." açıklamasında bulunduğuna,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, İçişleri Bakanının kendisini telefonla arayarak işkenceye karşı sıfır tolerans anlayışlarının devam ettiği, her şeyin hukuk zemininde ilerlediği yönünde bilgi verdiği,

Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve işkencenin meşrulaştırılmaya çalışıldığına,

Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek, çiftçilerin mağduriyetinin giderilebilmesi için kredi borçlarının yeniden yapılandırılmasını Tarım ve Orman Bakanından talep ettiklerine,

İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu, parlamenter rejimi ve hükûmetini işler hâle getirerek yeniden yürürlüğe koymak isteyenlerin mi, yoksa Meclis hükûmetinden hükûmetsiz Meclise geçenlerin mi Osmanlı mirasını sahiplendiğini öğrenmek istediğine,

İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın 117 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Nazır Cihangir İslam, HDP Gençlik Meclisi üyelerine işkence yapıp yapılmadığının ortaya çıkarılmasının ancak Meclisteki birkaç hekim milletvekilinin yerinde inceleme yapmasıyla mümkün olabileceğine ve kendisinin bu göreve hazır olduğuna,

Hatay Milletvekili Suzan Şahin, Millî Eğitim Bakanının öğretmen atamalarına ilişkin açıklamasına, Türkiye'nin son beş yılda öğretmenleri en çok saygınlık kaybeden 3 ülkeden 1'i konumuna geldiğine, güvenceli ve insan onuruna yakışır çalışma koşullarının sağlanarak öğretmen atamalarının ne zaman yapılacağını öğrenmek istediğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mithat Sancar, HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarına yönelik İçişleri Bakanlığından bilgi talep edileceğine ve edinilen bilgiyi Genel Kurul ve kamuoyuyla paylaşacağına ilişkin açıklamada bulundu.

Gündemde başka bir iş bulunmadığından, 13 Kasım 2019 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 22.42'de son verildi.

Mithat SANCAR

Başkan Vekili

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip Üye

İshak GAZEL

Kütahya

Kâtip Üye

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye



II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 30

13 Kasım 2019 Çarşamba

Milletvekili Teklifleri

1.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin; 5143 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2329) (İçişleri ile Milli Savunma Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.11.2019)

2.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin; 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2330) (Milli Savunma ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.11.2019)

3.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2331) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Milli Savunma ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.11.2019)

4.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2332) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Milli Savunma ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.11.2019)

5.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin; 1325 Sayılı Askeri Okullar, Askeri Öğrenciler, Askeri Fabrikalar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2333) (Milli Savunma ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.11.2019)

6.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin; 5253 Sayılı Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2334) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.11.2019)

7.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın; 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2335) (Plan ve Bütçe; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.11.2019)

8.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın; 14.07.1965 Tarihli ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2336) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.11.2019)

9.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın; 08.02.2007 Tarihli ve 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2337) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.11.2019)

10.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun; 5488 Sayılı Tarım Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2338) (Plan ve Bütçe ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.11.2019)

11.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin; Türkiye İstatistik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2339) (Plan ve Bütçe ile Anayasa Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.11.2019)

12.- Van Milletvekili Muazzez Orhan'ın; 2020 Yılıının Deprem Seferberliği ve Deprem Farkındalık Yılı İlan Edilmesine Dair Kanun Teklifi (2/2340) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.11.2019)

13.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün; Aydın İline İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/2341) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.11.2019)

14.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin; Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2342) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.11.2019)

15.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in; Maden Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2343) (Çevre ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.11.2019)

16.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın; 25.10.1984 Tarihli ve 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2344) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.11.2019)

17.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in; Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2345) (Adalet, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.11.2019)

18.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in; T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Üreticilere Kullanılan ve Sorunlu Hale Gelen Tarımsal Kredilerin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2346) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.11.2019)

19.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın; 6/6/2002 Tarih ve 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2347) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.11.2019)

20.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın; 25/10/1984 Tarih ve 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2348) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.11.2019)

21.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın; Elektrik Piyasası Kanunu, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu ile 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2349) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.11.2019)

22.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın; 3201 Sayılı Emniyet Teşkilat Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2350) (Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.11.2019)

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri

(Milletlerarası Andlaşmalar)

1.- 28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokole İlişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 18.10.2019) (Gelen evrak numarası: 552610)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalara İlişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 11.10.2019) (Gelen evrak numarası: 554222)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalara İlişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 28.10.2019) (Gelen evrak numarası: 557314)

4.- Türkiye Cumhuriyeti ile Efta Devletleri Arasında Serbest Ticaret Anlaşması ve Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu Arasında Tarım Anlaşmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 28.10.2019) (Gelen evrak numarası: 557398)

Rapor

1.- 2018 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/2) (S. Sayısı: 131) (Dağıtma tarihi: 13.11.2019) (GÜNDEME)



13 Kasım 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Mithat SANCAR

KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Rûmeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 12 Kasım 1999 Düzce depremi hakkında konuşmak isteyen Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz’a aittir.

Buyurun Sayın Yılmaz. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz’ın, 12 Kasım Düzce depreminin 20’nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 12 Kasım 1999 tarihinde yaşadığımız Düzce depreminin üzerinden yirmi yıl geçti. Yirmi yıl önce memleketimizde yaşanan şiddetli deprem neticesinde 710 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 2.678 vatandaşımız yaralanmıştır. 17 Ağustos Marmara depremiyle beraber hayatını kaybeden vatandaşlarımızın sayısı 980, yaralılarımızın sayısıysa 3.836’ya ulaşmıştır. Depremde 6.444 bina, 16.666 konut ve 3.837 iş yeri yıkılmış veya ağır hasar almıştır. Düzce’de yıkımın boyutu yüzde 60-70’lere varmış, âdeta Düzce yerle bir olmuştur. Düzce depreminde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, geride kalan yakınlarına başsağlığı dilerim.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, bulunduğu coğrafya itibarıyla topraklarının yüzde 97’si deprem riskiyle karşı karşıya olan bir bölgededir. Son yirmi yıl içinde Marmara, Düzce, Bingöl ve Van’da yaşanan büyük depremlerde 20 bin insanımız hayatını kaybetmiş, 100 binin üzerinde insanımız yaralanmış veya sakat kalmış ve bu depremlerin ekonomiye maliyeti 25 milyar doların üzerinde olmuştur. Düzce depremiyle ilgili söylenecek çok söz vardır ancak ben bugün artık ülkemizde yirmi yıl önce yaşadığımız depremin yerine önümüzde olması muhtemel değil, muhakkak olacak olan İstanbul depremi hakkında birkaç söz söylemek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bakınız, geçtiğimiz günlerde İstanbul’da yaşadığımız 5,8 büyüklüğündeki deprem bizleri âdeta uarmaktadır. Yaşanan 5,8’lik İstanbul depremi oldubittiye getirilmeden ciddiye alınmalı, deprem gerçeği ötelenmemeli ve unutulmamalıdır. Yaşadığımız 17 Ağustos 1999 Marmara depreminde 17 binden fazla vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 48 bin vatandaşımız yaralanmış, 200 binin üzerinde vatandaşımız evsiz kalmıştır. Bunun yanı sıra Marmara depreminin ekonomiye 20 milyar doların üzerinde yük getirdiği tespit edilmiştir. Bunları anlatmamdaki sebep, kilometrekareye

düşen insan sayısı ve ekonomik ağırlığın, Marmara Bölgesi'nde meydana gelen deprem bölgesine göre İstanbul'da en az 20 kat daha fazla olmasıdır. Bu tespitler ışığında hem can kaybı hem de maddi kayıpların varabileceği boyutlara özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bu bilgiler ışığında yetkililerin yapması gereken açık ve net şekilde ortadadır. Devletimiz özellikle İstanbul'da yaşanacak bir depreme dünden hazırlanmış olmalıdır. Bu hazırlıklarını yaparken muhakkak mevsimsel etkileri göz önünde bulundurarak değişik eylem planları hazırlanmalıdır. Can kayıplarının en aza indirgenmesi için binalar tek tek incelenmeli, yıkılması muhtemel binalarda inisiyatif vatandaşlara bırakılmamalıdır. Kentsel dönüşüm hızlandırılmalıdır. Bu arada, özellikle kamu binaları ayakta, sağlam ve hizmete hazır bir şekilde bulunmalıdır. Özellikle kamu binalarının ayakta kalması için sismik izolatör gibi teknik güçlendirmeler acilen yapılmalıdır.

Erken uyarı sistemleri doğal gaz, elektrik gibi sistemlerin erken kapanmasını sağlamaktadır. Düzce depreminde Kaynaşlı ilçemizde yaşayan 20'den fazla vatandaşımız hayatını yanarak kaybetmiştir. Bu da göstermektedir ki deprem erken uyarı sistemleri kurulmalı, kurulmuş olanlar dönemsel olarak kontrol edilip çalışıp çalışmadığına bakılmalıdır.

Ayrıca, deprem gibi doğal afetlerin ardından insanların toplanacağı toplanma alanlarının sayıları artırılmalı, belirlenen toplanma alanlarının başka şekilde kullanımının ve imara açılmasının önüne geçilmelidir. Toplanma alanlarının çevresinde yaşayan vatandaşlarımız, yaşadıkları mahalleye göre hangi alanda toplanacağını önceden bilmelidir. Özellikle belirli aralıklarla muhtarlarla yapılacak seminerler, deprem anında yapılması gerekenleri bilgilendirmek açısından çok önemlidir. Depremden sonra altyapıda meydana gelecek olası hasarlar göz önünde bulundurularak vatandaşlarımızın temiz su ve kanalizasyon ihtiyaçları planlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Yılmaz.

ÜMİT YILMAZ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bir diğer önemli konu da deprem anında kamu görevlilerinin görev dağılımı önceden planlanmalıdır. Unutmayalım ki depremin olduğu yerde yaşayan kamu görevlilerinin kendileri de depremzede olacakları için tam anlamıyla görev yapmalarını beklemek doğru olmayacaktır. Özellikle çevre illerden gelecek kamu görevlilerinin koordinasyonu önceden planlamalı, çevre illerdeki kamu görevlileri olası bir depremde nerede görev alacaklarını önceden bilmelidir. Böylece AFAD'ın koordinasyonunda, depremde vatandaşlarımızın kamu imkânlarından hızlı bir şekilde yararlanması sağlanmalıdır diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yılmaz.

Gündem dışı ikinci söz, 14 Kasım Dünya Diyabet Günü münasebetiyle konuşma yapmak isteyen Isparta Milletvekili Aylin Cesur'a aittir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Cesur.

Süreniz beş dakikadır.

2.- Isparta Milletvekili Aylin Cesur'un, 14 Kasım Dünya Diyabet Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri ve ekranları başında bizi izleyen yüce milletimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Yarın 14 Kasım Dünya Diyabet Günü. Genel Kurulda Diyabet Haftası'na denk gelen bu günde doktorasını diyabet üzerine yapan biri olarak diyabet konuşmayı istedim, hâlen bizlere düşen görevler var çünkü.

Diyabet, dünyada olduğu gibi, ülkemizde de görülme sıklığı giderek artan, ciddi organ kayıplarına yol açan ve yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilen kronik bir hastalık. Tip 1 ve tip 2 olmak üzere, iki tip diyabet var. Tip 1 daha çok çocuklarda ve gençlerde görülüyor ve mutlaka insülin kullanmayı gerektiren tipi diyabetin. Diyabetiklerin yüzde 5 ile yüzde 10'u tip 1 diyabetli ve tip 1 diyabetli birey sayısı da gitgide artmakta. Tüm dünyada yaklaşık 500 bin çocuğun tip 1 diyabetle yaşadığı ve her yıl 15 yaş altı 80 bin çocukta da tip 1 diyabet geliştiği tahmin ediliyor. Dünyada 11 yetişkinden 1'i diyabetli, bu 415 milyon. 2 diyabetli yetişkinden 1'ine teşhis konulmamış yani hâlâ diyabet olduğunun farkında değil ve küresel sağlık harcamalarının yüzde 12'si diyabete harcanıyor, 673 milyar Amerikan doları.

Her 7 doğumdan 1'i gebelik diyabetinden etkileniyor. Diyabetlilerin dörtte 3'ü düşük ve orta gelir düzeyindeki ülkelerde yaşıyor. Her altı saniyede 1 kişi diyabetten hayatını kaybediyor; hayatını kaybedenlerin sayısı 5 milyon.

Türkiye'de yani ülkemizde diyabet sıklığı yüzde 14-15 oranında. Türkiye'deki diyabetli sayısı dünya ortalamasının 2, Avrupa'nın 3 katı oranında ve 11 milyon civarında diyabet hastası var. Bölgesel diyabet prevalansı Kuzey Anadolu'da yüzde 14,5'la en az, Doğu Anadolu'da yüzde 18,2'yle en fazla. Diyabet farkındalığı Batı Anadolu'da en yüksek, Doğu Anadolu Bölgesi'nde en düşük. Ülkemizdeki diyabetlilerin yarısından fazlası diyabet olduğunun farkında değil.

Diyabetli bireylerin yaşam kalitelerinin artırılması beslenme, egzersiz, tıbbi tedavi ve eğitimden oluşan 4 temel ana unsurdan oluşuyor. Aslında, diyabet önlenabilir bir hastalık, o nedenle "diyabetli hasta" demiyoruz "diyabetli bireyler" demeyi tercih ediyoruz. Diyabeti önlemek, onu kontrol altına almanın ilk adımı. Bizim, ülke olarak, en önemli hedefimiz, diyabeti önlemek ve en azından erkenden tespit etmek olmalı çünkü diyabet oluştuktan sonra geri dönüşü çok zor; körlük, kalp damar hastalıkları, böbrek yetmezliği, ayak, bacak gibi alt uzuv kayıplarının en önemli nedeni.

Türkiye, dünyada diyabetin en hızlı arttığı ülkelerden biri maalesef. Uluslararası Diyabet Federasyonunun, IDF'in 2017 raporuna göre diyabetli hasta nüfusunun en yüksek olduğu ilk 10 ülke arasında Türkiye yok ama 2045 yılına yansıttığımızda bizdeki artış sayısını, Türkiye'nin diyabetli hasta nüfusu açısından en yüksek 10'uncu ülke olacağı tahmin edilmekte yani durum ciddi. Bu durum gerek bireysel bakımdan gerekse topluma getireceği yük bakımından önem arz etmekte.

Ülkemizde diyabetli bireylerin önemli sorunları var. İlaç ve glikoz ölçüm çubuklarının temini konusunda hâlâ zorluklar yaşanıyor. 18 yaşından küçük tip 1 diyabetli çocuklar ayda 150 kez şeker ölçümü için parmaklarını delmek zorunda kalıyor oysa bunun yerine, deri altından şeker ölçümü yapan cihazlar mevcut ve bu cihazlar bu yaş grubunda SGK geri ödeme kapsamına alınabilirler.

Yine, yaşamı kolaylaştıran insülin pompalarına ait sarf malzemelerinin tamamı ödeme kapsamına muhakkak alınmalı.

Diyabetik ayak yaraları çok önemli bir sorun teşkil ediyor. Bunun için bütün hastanelerde ayak bakım poliklinikleri kurulmalı. Diyabetik ayak yarası olanların iki yılda bir devlet tarafından özel ayakkabı bedeli karşılanmalı ve ücretsiz verilmeli.

Diyabetli çocuklara ve gençlere yönelik eğitim amaçlı yaz kamplarının sayısı çoğaltılmalı ve bunlar ücretsiz olmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Cesur.

AYLİN CESUR (Devamla) – Sonuç olarak diyabet, ülkemiz için önemli bir toplum sağlığı sorunudur ve bu sorunun önlenmesi ve diyabetlilerin yaşam kalitesinin yükseltilmesi için her türlü çabayı göstermek gerekiyor.

Ben de buradan diyabetli bireylerimizi ve bir şekilde bir yerden, ailesinden veya başka bir yerden bunun içine girmiş olan tüm milletimizi, herkesi sevgiyle saygıyla selamlayarak 14 Kasım Dünya Diyabet Günü'nü kutluyorum ve sizleri, devletimizi, Sağlık Bakanlığımızı, sivil toplum örgütlerini az önce saydığım hususları yerine getirme konusunda hem farkındalık yaratmaya hem de görev yapmaya davet ediyorum.

Hepinize sevgiler saygılar. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Cesur.

Gündem dışı üçüncü söz, yine 14 Kasım Dünya Diyabet Günü münasebetiyle konuşma yapmak isteyen Ankara Milletvekili Arife Polat Düzgün'e ait.

Buyurun Sayın Polat Düzgün. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Beş dakika süreniz var.

3.- Ankara Milletvekili Arife Polat Düzgün'ün, 14 Kasım Dünya Diyabet Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri ve ekranlarında bizi izleyen siz değerli vatandaşlarım; Dünya Diyabet Günü'nde bilinçli bir farkındalık oluşturmak için ve bizi bekleyen sorunlar hakkında gündem dışı söz aldım. Bu vesileyle hepinizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Dünya Diyabet Günü'nün 2018 ve 2019 yılları teması “Diyabet ve Aile”dir. Diyabet her aileyi ilgilendirir. Günümüzde dünyada 425 milyondan fazla insan diyabetle yaşamaktadır; bu bireylerin çoğu da düzenli bir fiziksel aktivite, sağlıklı ve dengeli bir beslenme ve sağlıklı yaşam ortamlarının teşvik edilmesi yoluyla hastalığa yakalanma riskinin büyük oranda önlenabilir olduğu tip 2 diyabetli bireylerdir. Hâlâ diyabetle yaşayan 2 kişiden 1'i tanı almamıştır ve bu bireylerin çoğu tip 2 diyabetlidir. Tüm aileler diyabet hastalığından potansiyel olarak etkilenmektedir ve bu nedenle her tür diyabet için belirti, semptom ve risk faktörleri hakkında farkındalık, erken teşhis etmede hayati öneme sahiptir.

Ayrıca diyabet, bireyler ve aile için pahalı olabilmektedir. Birçok ülkede insülin enjeksiyonu ve günlük izlemenin maliyeti bir ailenin ortalama gelirinin yarısını geçmektedir. Temel diyabet ilaçlarına düzenli ve ekonomik erişim mümkün değildir.

Şu anda dünyadaki ölüm nedenleri içinde diyabet 6'ncı sırada ama en fazla ölüme sebep olan 5 hastalığın ilk 3'üne diyabet sebep olmaktadır. Yüksek kan şekeri dünyada her yıl yaklaşık 4 milyon ölüme neden oluyor ve yetişkinler arasında diyabet için yıllık küresel sağlık hizmeti harcaması 2017 yılında 850 milyar Amerikan doları olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizde diyabet nasıldır? Sağlık Bakanlığı verilerine göre 2018 yılında Türkiye'de tanı alan 6 milyon 37 bin 397 diyabetli birey bulunmaktadır.

2011 yılından itibaren, Sağlık Bakanlığımız tarafından, toplumda diyabet farkındalığını artırarak gelecek nesilleri diyabetten korumayı ve tanı alan hastalara sunulan diyabet bakım kalitesinin yükseltilmesini, komplikasyonların ve diyabete bağlı ölümlerin azaltılmasını amaçlayan “Türkiye Diyabet Programı 2015-2020” uygulanmaktadır. Amacımız, bu programdaki amaç, etkin diyabet yönetimi için politika geliştirmek ve uygulamak, diyabetin önlenmesini ve erken tanı konulmasını sağlamak, diyabet ve komplikasyonlarının etkin tedavisini sağlamak, özellikle çocukluk çağında diyabet bakım ve tedavisini geliştirmek, tip 2 diyabet ve obezitenin önlenmesi için diyabet programını etkin izlemek ve değerlendirmektir. Programda yer alan aksiyonların bir kısmı gerçekleştirilmiş, bir kısmıyla ilgili çalışmalar ise başlatılmış ve devam etmektedir.

Diabetesin önlenmesi ve erken tanı konulmasını sağlamak için lütfen aile hekiminize başvurun. Diabetes olmamak, diabetes ve komplikasyonlarının etkin tedavisini sağlamak için de tedavinizi aksatmamanız ve ailece hayat tarzınızı da tekrar gözden geçirmeniz gerekmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri ve değerli vatandaşlarım; sözlerime son verirken özellikle “Sağlıklı kalın.” diyerek teşekkür etmek istiyorum.

İyi günler diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Polat Düzgün.

Değerli milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Çelebi...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Gençlik ve Spor Bakanlığında görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavı yapılmadığı hâlde il, ilçe, şube müdürü, yurt müdürü, gençlik merkezi müdürünün nasıl atandığını, gençlik hizmetleri ve spor ilçe müdürü atamalarının neden görevde yükselme sınavından ayrı tutulduğunu öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Gençlik ve Spor Bakanına sesleniyorum: On yıldır görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavını yapmadınız. Yani on yıldır il, ilçe, şube müdürü, yurt müdürü, gençlik merkezi müdürü nasıl atandı belli değil. Sonra aklınıza geldi, 20 Ekim 2019'da Resmi Gazete'de Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği'ni yayınladınız, on yıl sonra “Yapıyoruz.” dediniz. Ama yazılı sınav dışında yine mülakat var. “Eş dost akraba, yola devam.” diyorsunuz. Ayrıca, gençlik hizmetleri ve spor ilçe müdürü atamalarını bu görevde yükselme sınavından ayrı tuttunuz. Neden ayrı tutuyorsunuz? İlçe müdürlerini nasıl atayacaksınız?

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

2.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, ihracatımızın ekonomimizi büyüten itici güçlerden biri olmaya devam ettiğine ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ekim ayı dış ticaret rakamları geçtiğimiz günlerde açıklandı. Ekim ayı ihracatımız genel ticaret sistemine göre 16 milyar 336 milyon dolar olarak gerçekleşti. İlk on aydaki toplam ihracatımız yüzde 2,1'lik artışla 148 milyar 842 milyon dolar olarak gerçekleşti. Ekimde ithalatımız 18 milyar 179 milyon dolar oldu. Bu sene genelde düşme trendinde olan ithalatımız ilk on ayda yüzde 13,2 daha azalarak 172 milyar 71 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret açığı ilk on ayda yüzde 55,6 azalarak 23 milyar 228 milyon dolar olarak gerçekleşti. Bu rakamlar ve olumlu performans bizlere göstermektedir ki ihracatımız belirli bir dinamizmle sürmekte ve ekonomimizi büyüten itici güçlerden biri olmaya devam etmektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

3.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 12 Kasım Düzce depreminin 20'nci yıl dönümü vesilesiyle olası depremlere karşı önlemlerin alınması gerektiğine ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dün 1999 Gölcük depreminden sonra meydana gelen Düzce depreminin 20'nci yıl dönümüydü. Bu depremler, bize yaşadığımız zeminin hareketli olduğunu ve “Deprem gerçeğini hatırlattı.” demiyorum, depremin ne olduğunu öğretti. Yaşadığımız bu depremler, depreme hazırlık ile afet yönetimindeki

yetersizliğimizi gözler önüne serdi, depreme hazırlıkta ve afet yönetimi anlayışımızda da bir dönüm noktasını oluşturdu. Yaşanan depremlerde büyük can ve mal kayıpları oldu; gelecekte de olacağı bir gerçektir. Depremde can ve mal kaybının en aza indirilmesi için, mühendislik hizmetlerinden yoksun, depreme dayanıksız yapılar ve yerleşim yerleri dönüşüme tabi tutulmalı, bunun için kentsel dönüşüm desteklenmeli. Kentsel dönüşüm, kentteki hastalıklı alanların teşhis ve tedavisidir, aynı zamanda koruyucu hekimlik görevi üstlenmektedir.

Olası depremlerde artık bir vatandaşımızın dahi burnu kanamamalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akın...

4.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, çiftçinin, üreticinin ve besicinin zor durumda olduğuna, çiftçinin borçlarına karşılık desteklemelerine el konulmasına gerekçe gösterilen 30527 sayılı Tebliğ'in yürürlükten kaldırılması gerektiğine ilişkin açıklaması

AHMET AKIN (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkürler.

Çiftçimiz, besicimiz, sütçümüz çok zor durumda. İktidar, üreten kesimi destekleyeceği yerde üreticinin hakkını yemekten geri kalmıyor. Çok açık söyleyeyim, iktidarın insafı kalmadı. DSİ'nin geçen yıl 6 Eylülde yayınladığı 30527 sayılı Tebliğ gerekçe gösterilerek çiftçimizin borçlarına karşılık desteklemelerine el konuluyor. Oysa çiftçimiz ürününü yeni sattı, peşin para da almadı ama gelin görün ki üreticimizin nefesini kesmek için her şey yapıyor. 23 Ekimde sulama sezonu bitirilir 31 Ekimde vade borcu geldi diye borcunu ödemeyen çiftçinin 8 Kasım'da desteklemesine el konuldu. Bu çiftçinin hakkını bu iktidar asla ödeyemez. Geçen yıl çıkarılan bu tebliğ derhâl yürürlükten kaldırılmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

5.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Tarım ve Orman Bakanlığına ilişkin 2018 Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan tespit ve bulgulara ilişkin açıklaması

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tarım ve Orman Bakanlığının 2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'na göre TÜRKVET tarafından hayvanların kayıt altına alınması işleminde sisteme sanal hayvan kayıtlarının yapıldığı ve bunun da destekleme ödemelerinde kamu zararına yol açtığı bildirilmektedir. İthalatına izin verilen hayvanlar listesinde yer almayan Sarole, Brangus ve Aubrac gibi hayvan ırklarının ülkeye girişine izin verildiği görülmektedir. Yine, 2018 yılında Romanya'dan girişi yapılan toplam 13.420 büyükbaş hayvandan 1.637'sinin karantina süresinde ölmüş olması bu hayvanların yeterince araştırılmadan ithal edildiğini göstermektedir, ayrıca yirmi bir günlük karantina süresine de uyulmadığı görülmektedir. Tüberküloz ve brusella gibi hastalıklar nedeniyle kamu kaynaklarından 115 milyon 538 bin TL tazminat olarak hayvan sahiplerine ödendiği belirtilmektedir. Diğer yandan, satın alınan aşılardan uygun ve yeterli soğuk zincir altyapısına sahip olmaması ve yetersiz planlama nedeniyle de bu aşılamanın hayvanlarda bağışıklık...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gürer...

6.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, iktidarın halkın sorunlarına çözüm üretmediğine ve dar gelirli kesimin mağduriyetinin arttığına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ülkemizde dar gelirli kesimin mağduriyeti artmıştır. 1.000 liranın altında emekli aylığı alan 847.643 kişi vardır. Emeklilerin durumu perişandır. Geliri 673 liradan az olan kişilerin sosyal güvenlik primini devlet karşılamaktadır. Devlet verilerine göre ülkemizde geliri 673 liradan az olan kişi sayısı 8 milyon 647 bin 283'tür. Ülkede 8 milyon 647 bin kişinin geliri 673 lira yani 100 doların altında olacak ve iktidar da çıkıp ülkede her şey güllük gülistanlık gibi anlatacak, bizim de inanmamızı isteyecek. Kabul

edilebilir bir durum değildir. Asgari ücret 2.020 lira olup açlık sınırının altında kalmış, vergi dilimindeki artış asgari ücretlinin maaşına düşme olarak yansımıştır. Vergideki adaletsizlikler sürmektedir, zamlar da devam etmektedir. On yedi yılda işsizlik patlamış olup 8 milyon geniş tanımlı işsiz vardır. Durum, işsizlikten kendini yakandan borçlarından dolayı ailece intihar edenlere kadar gelmiştir. Ekonomi masallarla yönetilirse olacağı da budur. Bu iktidar halkın sorunlarına çözüm üretemez durumdadır; olan da vatandaşa, esnafa, çiftçiye, işçiye, emekliye, memura, hatta sanayiciye olmakta, ülkemizde sorunlar katlanmaktadır. Yoksul daha yoksul, zengin daha zengin olmaktadır. Bu gidiş gidiş değildir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel...

7.- *İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, İstanbul ili Sancaktepe Güreş, Eğitim ve Kamp Tesislerinin vatandaşların ve sporcuların kullanımına açılması için öngörülen bir tarihin olup olmadığını ve oluşan kamu zararının hesabını kimin vereceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması*

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İstanbul Sancaktepe ilçesinde yer alan ve 2017 yılında Cumhurbaşkanının katılımıyla açılışı yapılan güreş, eğitim ve kamp tesislerinin Gençlik ve Spor Bakanlığınca tahsis işlemlerinin sürdüğü gerekçesiyle uzun zamandır boş ve atıl durumda bekletildiğine dair şikâyetler tarafımıza iletilmektedir. Sancaktepe Belediyesinin resmî internet sitesinde 13.500 metrekairelik bir alana inşa edilen tesisin hizmete açıldığı ifade edilse de ne yazık ki vatandaşlarımız bu hizmetlerden mahrum bırakılmaktadır. Öte yandan, Gençlik ve Spor Bakanı tarafından yapılan bir açıklamada tesisin işletmesinin Sancaktepe Belediyesine verileceği duyurulmuştur ancak aradan geçen iki yılı aşkın bir süreye rağmen tahsis işleminin hâlen tamamlanamamış olması akıllarda soru işaretlerinin oluşmasına sebep olmaktadır.

Buradan yetkililere soruyorum: Tesisin vatandaşlarımızın ve sporcularımızın kullanımına açılması için öngörülen bir tarih var mıdır? Oluşan kamu zararının hesabını kim verecektir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karasu...

8.- *Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas ili Kangal ilçesi Pınargözü köyünde yöre halkının altın madeni sondaj çalışmalarına yönelik taleplerinin neden görmezden geldiğini ve yaşanan hukuksuzluğa "dur" denilip denilmeyeceğini Çevre ve Şehircilik Bakanından öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması*

ULAŞ KARASU (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sivas'ın dört bir yanında "ÇED Raporu Gerekli Değildir." kararıyla maden sahaları açılarak vatandaşların yerleşim alanları, tarım arazileri, inanç merkezleri talan ediliyor. Son olarak, Kangal Pınargözü köyüne -yöre halkının karşı çıkmasına rağmen- 100 metre mesafede altın madeni sondaj çalışması yapılıyor. Yurttaşlarımız hem köylerine dönmeye teşvik ediliyor hem de diğer taraftan köyleri ve tarım arazileri türlü yollarla yok ediliyor. Sivas, madenin ve demirin şehridir. Ancak yaşam alanlarını, ekolojik dengeyi korumak ve gelecek nesillere aktarmak hepimizin görevidir.

Bu bağlamda, Çevre ve Şehircilik Bakanına soruyorum: Pınargözü köyünde yöre halkının taleplerini neden görmezden geliyorsunuz? Yaşanan bu hukuksuzluğa "dur" diyecek misiniz?

BAŞKAN – Sayın Aydın...

9.- *Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Hazine ve Maliye Bakanlığının ekonomi aleyhine algı oluşturmaya çalışanlara karşı hukuki süreç başlatacağına ilişkin açıklaması*

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın ekonomik gidişatı eleştirenleri teröristlere benzetmesinin ardından, Bakanlığın ekonomi aleyhine algı oluşturmaya çalışanlara karşı hukuki süreç başlatacağını öğrenmiş bulunuyoruz. Gülsak mi ağlasak mı? "Dolar 2 TL olacak." diyenler "Enflasyon yüzde 3'e düşecek." diyenler "İşsizlik yüzde 4 olacak." diyenler "Millî gelir 25 bin dolar olacak."

diyenler “2,5 milyon kişiye iş bulacağım.” diyenler kimlerdi acaba? Ekonomide algı yapan esas kimlerdi diye insan sormadan edemiyor. Hafız Esad’ın Suriye’inde bir zamanlar “halkın moralini bozmak” diye bir suç vardı. Yoksulluğun egemen olduğu toplumlarda baskı rejimlerinden başka bir rejimin uygulanma olasılığı maalesef ki bulunmuyor. Maalesef bütün hatalar da her zaman yapanların yanına kâr kalıyor.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

10.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz’in, İstanbul ili Fatih ilçesi ile Antalya ili Konyaaltı ilçesinde vuku bulan intihar olaylarının ardından Gaziantep ili Beylerbeyi İmam-Hatip Ortaokulu sözleşmeli Türkçe öğretmeni Saadet Harmancı’nın intihar etmesinin insanlarımızın ne denli psikolojik ve ekonomik buhran içinde olduğunun göstergesi olduğuna ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçen hafta biri İstanbul’da diğeri Antalya’da iki ailenin intihar etmesinden sonra iki gün önce de seçim bölgem Gaziantep’te bir ortaokulda sözleşmeli Türkçe öğretmeni olarak çalışan Saadet Harmancı’nın intihar etmesi hepimizi derinden yaralamıştır.

İntihar etmeden önce sosyal medya sitesinde yazdığı son söz “Her gün ‘Pamuk ipliğine bağlısınız.’ sözünden bıktım, usandım.” olmuştur ve ayrıca mobbinge uğradığından bahsetmiştir. Bu söz, gençlerimizin, insanlarımızın ne denli psikolojik ve ekonomik buhran içinde olduğunu açıkça göstermektedir. İnsanlarımızın kendi canlarına hatta evlatlarının canlarına kıyma noktasına gelmiş olmaları ciddiyle incelenmeli, insanımıza iş ve aş temin edilmelidir. Bunun için israf terk edilmeli, üretim desteklenmelidir. İş verirken de gençlerimizin geleceğini pamuk ipliğine bağlayanlardan hesap sorulmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakırlioğlu...

11.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlioğlu’nun, 10 Kasım günü Atatürk’ün ebedi istirahatgâhını siyasi parti mitingine çevirenlerin görmezden gelinip Ata’sını Gençliğe Hitabesi’yle anmak isteyen gençlerin susturulmak istenmesinin kabul edilemez olduğuna ilişkin açıklaması

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

10 Kasım günü, AKP tarafından getirilen bindirilmiş kıtaların attığı sloganlara ses çıkaramayan Anıtkabir yönetimi Akhisarlı gençlerin Atatürk’ün “Gençliğe Hitabe”sini okumalarını engelledi. 10 Kasım’da Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü anmak için Anıtkabir’e gelen Atatürkçü Düşünce Derneği Akhisar şubesi üyesi gençler AKP’lilerin attığı sloganlara tepki olarak Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni yüksek sesle okumaya başladılar. Bu sırada yanlarına gelen askerler gençlerin “Gençliğe Hitabe”yi okumalarını engelleyerek Anıtkabir içerisinde slogan atmanın yasak olduğunu söylediler. Duruma tepki gösteren gençler bir başkası için slogan atmadıklarını, Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ni okuyarak Türk gençliği olarak Atatürk’e özgürlüğün, bağımsızlığın, egemenliğin, cumhuriyet ve devrimlerin yılmaz bekçisi olduklarını sözünü verdiklerini belirttiler. Atatürk’ün ebedi istirahatgâhını siyasi parti mitingine çevirenlerin görmezden gelinip Ata’sını Gençliğe Hitabesi’yle anmak isteyen gençleri susturmak kabul edilemez.

BAŞKAN – Sayın Boyraz...

12.- İstanbul Milletvekili Osman Boyraz’ın, 13 Kasım Nuri Demirağ’ın vefatının 62’nci seneidevriyesi vesilesiyle AK PARTİ iktidarı olarak Nuri Demirağ’ın havacılık ve millî savunma sanayisi alanlarında hayal ettiği birçok çalışmayı gerçekleştirdiklerine ve gerçekleştirmeye devam ettiklerine ilişkin açıklaması

OSMAN BOYRAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ülkemizin yetiştirdiği önemli şahsiyetlerden biri olan Nuri Demirağ, cumhuriyet tarihimizde birçok ilklere imza atmış, hayırsever bir iş adamıdır. Samsun-Sivas demir yolu inşaatını üstlenen Fransız şirketi işi bırakınca kolları sıvayan Demirağ, 1.250 kilometre demir yolu ağı inşaatıyla

ülkemin ilk demir yolu müteahhidi unvanını kazanmış, bu vesileyle Atatürk de kendilerini “Demirağ” soyadıyla taçlandırmıştır. Nuri Demirağ aynı zamanda ilk uçak fabrikasının kurucusudur; sadece uçak fabrikasıyla kalmamış, ilk yerli paraşütümüzü de üretmiştir. Belki de o günlerde Nuri Demirağ daha iyi anlaşılırdı, ona sahip çıkılırdı, engellenmeseydi bugün Türkiye Cumhuriyeti olarak teknoloji ve havacılık alanında çok daha farklı bir konumda olabilirdik. Nuri Demirağ sadece hayata geçirdikleriyle değil, projeleri, planları, hayalleriyle de günümüze ışık tutmuştur. İstanbul Boğaz’ına köprü yapılmasına dair fikir ve çalışmaları bunlardan sadece birine örnektir. Geldiğimiz noktada AK PARTİ olarak Nuri Demirağ’ın o günlerde hayal ettiği havacılık ve millî savunma sanayisi alanında birçok çalışmayı gerçekleştirdik ve gerçekleştirmeye de devam ediyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle, Nuri Demirağ’ı vefatının 62’nci seneidevriyesinde saygı ve rahmetle anıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydınlik...

13.- Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydınlik’ın, Şanlıurfa merkez ve ilçelerinde yaşanan elektrik kesintilerinin çiftçileri mağdur ettiğine ilişkin açıklaması

AZİZ AYDINLIK (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şanlıurfa merkez ve ilçelerimizde maalesef günde iki üç saat elektrik kesintisi yaşanıyor. 2019 yılında bu sorun hâlen devam ederken bir de çiftçimiz mağdur ediliyor. Şu an elimde 2 çiftçimize ait faturalar var. Bu faturaları gördükten sonra bugünkü siyasi iktidarın çiftçilerimizi bitirmekte kararlı olduğunu düşünüyorum.

Bakın, çiftçimiz -desteklemeli hâlde- 62 bin TL’lik elektrik tüketmiş. Eğer bunu 2019 yılı içerisinde öderse 62 bin TL olarak ödeyecek ancak bu ödeme 2020 yılına bir gün sarkarsa 104 bin TL olarak ödeyecek; bugünden itibaren kalan kırk dokuz günde de ödemesi mümkün olmadığı için 42 bin TL fazla ödeme yapacak. Bu ve benzeri örnekleri “Ülkemiz, tarımda Avrupa’da bir numara.” diyenlerin dikkatine sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Osmanağaoğlu...

14.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu’nun, 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü’nde daha yeşil bir Türkiye için 81 ilde eş zamanlı gerçekleştirilen 11 milyon fidan dikimi kampanyasının geleceğe dair umutları yeşerttiğine ve 14 Kasım Dünya Diyabet Günü vesilesiyle herkesi duyarlı olmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tarım ve Orman Bakanlığımızın öncülüğünde Millî Ağaçlandırma Günü’nde 11 Kasım Pazartesi günü tüm yurt genelinde hayata geçirilen 11 Milyon Ağaç; Bugün Fidan, Yarın Nefes Kampanyası kapsamında 11 milyon fidan toprak anayla buluşturuldu. Tüm yurt genelinde olduğu gibi, İzmir’imizde de Milliyetçi Hareket Partisi İl Başkanlığımız, bütün teşkilatlarıyla bu güzel kampanyaya katılım sağlamış, geleceğe nefes olabilmek için fidanları İzmir’imizin çiçekler açan dağlarıyla buluşturmuştur.

Bu kapsamda, İzmir’imizde PKK terör örgütünün sabotajlarıyla on binlerce ağacın küle döndüğü, on binlerce canlının yanarak öldüğü alanların da hayata dönüştürülmesini sağlayacak proje geleceğe dair umutlarımızı yeşertmiştir.

Bu duygu ve düşüncelerle Geleceğe Nefes Ol Kampanyası’nda emeği geçenleri, fidan dikimine katılan milyonlarca doğa aşığı vatandaşımızı canıyürekten kutluyorum.

Bu arada, Dünya Diyabet Günü’nde herkesi duyarlı olmaya davet ediyorum, acil şifalar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

15.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, 18 Kasım Erdin Bircan'ı vefatının 1'inci yıl dönümünde rahmetle andığına, can güvenliği sorunu oluşturan Keşan-Enez yolunun ne zaman tamamlanacağını ve gecikilen her gün için meydana gelebilecek kazaların sorumluluğunun üstlenilip üstlenilmeyeceğini Ulaştırma ve Altyapı Bakanından öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vefatının 1'inci yıl dönümüne birkaç gün kala Edirne Milletvekili arkadaşım, ağabeyim Erdin Bircan'ı burada bir kez daha rahmetle anıyorum.

Rahmetli Erdin Bircan'ın Mecliste defalarca dile getirdiği bir hususa yeniden değinmek istiyorum. Seçim bölgem olan Edirne'nin Keşan ve Enez ilçeleri arasındaki kara yolu içler acısı bir hâldedir. Hiçbir standarda uygun olmayan bu yol, Türkiye'ye de yakışmamaktadır. Sürekli “Yapıldı yapılacak.” denilerek yapılmayan Keşan-Enez yolu vatandaşlarımız için ciddi bir can güvenliği sorunu oluşturmaktadır. Yol, yaz aylarında yüz binlerce vatandaşımız tarafından kullanılmaktadır. Enez ilçemiz, denizi ve sahilleriyle gittikçe daha çok insanımızın ziyaret ettiği bir yerdir. 2021 yılında bitirileceği söylenen Keşan-Enez yolunun durumunda bir gelişme olmamıştır, söz verilen tarihte bitirileceğine dair ciddi kuşkulardır. Yaşanacak her ölümlü kazadan bu yolun yapımını tamamlamayanlar sorumlu olacaktır. Ulaştırma Bakanına tekrar soruyorum: Keşan-Enez yolunu ne zaman tamamlayacaksınız? Geciken her gün için meydana gelebilecek kazaların sorumluluğunu üstleniyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Tarhan...

16.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Samsun ilinde vatandaşın “Ekonomi nasıl düzelecek?” sorusuna Hazine ve Maliye Bakanının verdiği cevaba ilişkin açıklaması

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Samsun'da vatandaş Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'a “Ekonomi nasıl düzelecek?” diye soru soruyor. “Akdeniz'de petrol bulacağız, o zaman her şey çok daha iyi olacak.” diyor. Hükûmet artık umudu petrole, altına bağladı. Gümüşhane'de Taşköprü Yaylası'nda kaynağı ve akarı olmayan Dipsiz Göl'de define söylentisi üzerine bir kişi kazı için başvuruda bulunuyor. Gümüşhane Valiliği ile Kültür ve Turizm Müdürlüğü de kazı için izin veriyor. Gümüşhane Müze Müdürü ve Jandarma yetkilileriyle beraber gölün suyu tahliye edilip iş makineleriyle kazılıyor, resmi izinle define aranıyor, bu güzelim göl bu hâle getiriliyor. Sadece “Yazıklar olsun!” diyoruz.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

17.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, ekonomi yönetiminin başarısızlığını ortaya koyanlara yönelik yeni bir baskı ortamının hazırlığı içinde olduğuna, yeni yönetim sistemiyle hiçbir temel sorunun çözülemediğine ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ekonomiye dair açıklanan her yeni paket veya programda yer alan hedefler tutmayınca çareyi zamlar, vergilerin yükseltilmesi ve yeni vergilerde bulan ekonomi yönetimi şimdi de bu öngörüsüzlüğünü, bu başarısızlığını ortaya koyan, kamuyla paylaşan akademisyen, gazeteci, uzman veya sıradan vatandaşa kadar yeni bir baskı ortamının hazırlığı içindedir. Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Albayrak “Ekonomide işler iyi gitmiyor, hedefler tutmuyor, başarısızlık var.” açıklamalarında bulunanlar hakkında suç duyurusunda bulunacağı mesajını verdi. Bu durum iktidar ve ekonomi yönetiminin acizliğini bir kez daha ortaya koymuştur.

Yeni yönetim sistemiyle vad edilen ekonomik büyüme ve refah gerçekleşmemiş, işsizlik düşmemiş, istihdam artmamıştır ve ayrıca, en önemlisi, tüm denge ve denetim mekanizmaları ortadan kaldırılarak bir tek adam rejimi tahkim edilmiş ve var olan ekonomik kriz derinleşmiştir. İşte, bu yeni yönetim sistemi ve yeni ekonomi yönetimiyle, ekonomi başta olmak üzere ülkemizin hiçbir temel sorunu çözülemeyecektir.

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

18.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, ülkemizin geleceği için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde güvenlik, sağlık, eğitim ve adalet alanlarında güçlü adımlarla ilerlenildiğine ilişkin açıklaması

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde güvenlik, sağlık, eğitim, adalet politikalarımızda ülkemizin geleceği için güçlü adımlarla ilerliyoruz. AK PARTİ olarak 2002 yılından bugüne terörle mücadelede çok büyük adımlar attık. Ülkemiz, sadece sınırları içerisindeki başarısıyla değil, sınır ötesinde de teröre karşı verdiği başarılı mücadeleyle de dünyaya örnek ülke oldu. Terörle mücadelede son yıllarda elde edilen bu büyük başarının en önemli nedeni yerli ve millî savunma sanayisinde yapmış olduğumuz büyük yatırımlardan kaynaklanmakta. Çok şükür, artık tarihin akışını izleyen değil, tarihin akışına müdahil olan, yön veren bir devlet olduk.

En çok şehit veren Osmaniye ilimizin Milletvekili olarak ülkemizin geleceği için, vatanımızın bölünmemesi için, bayrağımızın inmemesi için, ezanlarımızın dinmemesi için, milletimizin birlik ve bekası için terörle mücadelede gözümüzü kırpmadan, kanımızın son damlasına kadar mücadele edeceğimizi bir kez daha yineleyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gültekin...

19.- Niğde Milletvekili Selim Gültekin'in, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesine Dış Hekimliği Fakültesinin kazandırılmasının Niğde ili için önemli bir gelişme olduğuna ilişkin açıklaması

SELİM GÜLTEKİN (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından imzalanan 10/11/2019 tarih ve 1773 sayılı Karar'la Niğde Ömer Halisdemir Üniversitemizde dış hekimliği fakültesi kurulmasına ilişkin karar Resmî Gazete'de yayımlandı. Şehrimizin parlayan yıldızı olan ve sürekli kendisini geliştirerek başarı çitasını her daim yükselten Niğde Ömer Halisdemir Üniversitemize donanımlı ortamda, yetkin kadrolarla en üst düzeyde eğitim, araştırma ve bilimsel faaliyetlerin yürütüleceği dış hekimliği fakültesinin kazandırılması üniversitemiz ve Niğde'miz için önemli bir gelişmedir. Hem sağlık açısından hem de ekonomik açıdan Niğde'mize katkı sağlayacak dış hekimliği fakültemizin kurulmasıyla üniversitemizdeki toplam fakülte sayımız 12'ye yükselmiştir.

Ülkemize en iyi şekilde hizmet edecek dış hekimlerimizin yetişeceği dış hekimliği fakültemizin kurulmasında, başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Niğde'mize sağlık alanındaki yatırımların kazandırılması için çalışmalarımıza devam edeceğimizi belirtiyor, yeni fakültemizin üniversitemize, Niğde'mize, ülkemize hayırlı olmasını diliyor, Gazi Meclisi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

20.- Tekirdağ Milletvekili Enez Kaplan'ın, 10 Kasım Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün 81'inci yıl dönümüne ve Trakya il ve ilçelerinin düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ENEZ KAPLAN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, ülkemizde yas ilan ettiğimiz, bayraklarımızı yarıya indirdiğimiz, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucu Lideri Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal'in ebediyete intikal ettiği kasım ayındayız. Kasım ayı, aynı zamanda Trakya'nın gurur ayıdır. Trakya'nın düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yılındayız. Şöyle bakacak olursak; 1 Kasım Silivri, Çorlu, Saray, Ergene ilçelerimizin; 2 Kasım, Muratlı, Vize, Kıyıköy ilçelerimizin; 3 Kasım, Pınarhisar ve Lüleburgaz ilçelerimizin; 9 Kasım, Babaeski ilçemizin; 10 Kasım, Kırklareli ilimizin, 13 Kasım yani bugün Tekirdağ ilimizin kurtuluş günü. 14 Kasım Malkara ve Hayrabolu ilçelerimizin, 17 Kasım Şarköy ilçemizin, 18 Kasım Uzunköprü ilçemizin, 19 Kasım Keşan ve Meriç ilçelerimizin, 23 Kasım Enez ve Havsa ilçelerimizin, 25 Kasım Edirne ilimizin, 27 Kasım Lalapaşa ilçemizin vatan toprağı olduğu günlerdir.

Tüm illerimizin ve ilçelerimizin kurtuluş günlerini kutluyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

21.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, 6 üyesi tutuklu bulunan Grup Yorum üyelerinin açlık grevi eylemlerini sürdürdüğüne ve Meclisi açlık grevi konusunda duyarlı olmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, halkın sanatçıları olan Grup Yorum üyeleri süresiz açlık grevinin 181'inci gününde. Grup Yorum, halkın sorunlarını, dertlerini, acılarını otuz dört yıl boyunca şarkılarında, eylemlerinde dile getirmiş, yetmemiş, bunun için de bedel ödemiştir. Grup Yorum üyeleri, OHAL'le başlayan gayrimeşru gizli tanık ifadeleriyle tutuklandılar. 2015 yılından itibaren neredeyse tüm konserleri yasaklanmış, sanatlarını icra edemez duruma getirilmişlerdir. Şu an 6 üyesi tutuklu, 5 üyesi de dört aydır açlık grevinde.

Haksız hukuksuz bir şekilde tecride tabi tutulan halkın sanatçılarının taleplerinin kabul edilmesini talep ediyor ve Meclisi açlık grevi konusunda duyarlılığa davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mithat Sancar'ın, Meclisteki grupların HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarının araştırılıp aydınlatılması yönündeki ortak talebini İçişleri Bakanlığına ve TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına yazıyla ilettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi grup başkan vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım ama öncesinde çok kısa bir bilgilendirme yapayım.

Dün Genel Kurulda işkence iddiaları gündeme getirilmişti ve bu konuda bütün grupların başkan vekilleri olayın araştırılması, aydınlatılması yönünde görüş belirtmişlerdi. Ben de bu görüşler doğrultusunda ve görevim gereği bu iddiaları iki kuruma ilettim. Birincisi, İçişleri Bakanlığına kendilerinden bilgi talebi istemiyle bir yazı gönderdim. Buna Genel Kuruldaki görüşme tutanaklarını da ekledim. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına da bir yazı gönderdim. Bu yazı üzerine zaten Komisyon talebi hemen kayda geçirmiş ve işleme başlamıştır. Ayrıca, ilgili yazışmaları grup başkan vekillerine de takdim ettim.

Bu konuda sizleri de bilgilendirmek istedim.

Buyurun Sayın Dervişoğlu...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

22.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'un, 13 Kasım Kırım Tatar Türkleri Lideri Mustafa Abdülcemil Kırımoglu'nun 76'ncı doğum yıl dönümü ile Tekirdağ ilinin düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümünü kutladığına, Nuri Demirağ'ı vefatının 62'nci seneidevriyesinde rahmetle andığına, ABD Başkanı Donald Trump'ın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a bir mektup daha gönderip göndermediğini, gönderdiyse cevap verilip verilmediğini Türk milletinin öğrenmek istemesinin en tabii hakkı olduğuna, dış politikada ebedi düşmanlık ya da daimi dostlukların olmadığına, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Viktoroviç Lavrov'un Erivan'da sözde soykırım anıtına çelenk bırakmasını Azerbaycan ve Türk milletine yapılmış hakaret olarak gördüklerine, İYİ PARTİ İstanbul İl Başkanı Buğra Kavuncu için verilmiş koruma kararının kaldırılmasına ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Bugün, Kırım Türk Tatarlarının lideri, büyük Türk düşünürü Mustafa Abdülcemil Kırımoglu'nun 76'ncı doğum günü; kutlu olsun, kendisine sağlık ve afiyet diliyorum. Sayın Kırımoglu, ömrü boyunca Kırım Türklüğünün bayraktarlığını yapmış, Türklüğün bekası için sürgüne gönderilmiş, zindanlara atılmış ve cefa çekmiş çilekeş bir dava adamıdır. Hâlen Parlamentoda Kırım Türklerinin varlık mücadelesini temsil eden Kırımoglu'na bu haklı davasında üstün başarılar diliyorum. Nerede bir Türk varsa bizim kalbimiz orada onunla birlikte atmaya devam edecektir.

Bu vesileyle Tekirdağ'ımızın düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümünü kutluyorum. Bu cennet diyarı vatan yapan, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi saygı ve rahmetle anıyorum.

Demir yollarına yaptığı üstün katkılar nedeniyle bizzat Atatürk tarafından kendisine “Demirağ” soyadı verilen ve tüm kişisel mal varlığını harcayarak açtığı fabrikada ilk yerli uçağımızı üreten Nuri Demirağ'ı vefatının 62'nci yıl dönümünde saygıyla yâd ediyorum.

Geçtiğimiz günlerde İngiltere'nin Londra merkezli bir haber sitesinde çıkan habere göre, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Trump'ın Sayın Cumhurbaşkanına 2'nci bir mektup gönderdiği ve mektupta S-400'lerin kullanılması hâlinde ekonomik yaptırımların uygulanacağı iddia edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu, sözlerinizi sürdürün.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkürler.

İki gündür bu iddialar ortada dolanırken dün ABD ziyareti öncesi yapılan basın toplantısında gazetecilere bu sorunun sorulmaması talimatı verilmiş. Sayın Cumhurbaşkanı bu sorudan neden kaçmaktadır? Mektup geldi mi, gelmedi mi, bunu cevaplamak bu kadar zor mudur? Geldiyse cevap verdiniz mi, yoksa ilk mektup gibi sessiz mi kaldınız? Bunu öğrenmek de temsil ettiğimiz Türk milletinin en tabii hakkıdır.

Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov dün Erivan'ı ziyaretinde sözde soykırım anıtına çelenk bıraktı. Bunu Türkiye-Rusya ilişkilerinin bugünkü seyrine ters düşen bir tavır olarak değerlendiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Dervişoğlu lütfen.

Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Daha önce terör örgütü YPG'ye başkent Moskova'da temsilcilik açan ve kırmızı bültenle aranan YPG'li teröristbaşına konferans yaptırarak görüşlerine başvuran Rusya'nın bu tavırları Türk milletini rahatsız etmeye devam etmektedir. Bugün Rusya'yla olan stratejik birlikteliğimiz bu yaşananlara karşı kulağımızı tıkamak, gözümüzü kapatmak anlamına gelmiyor. Şüphesiz ki dış politikada ebedî düşmanlık ya da daimî dostluklar yoktur, bunun farkındayız fakat yakın tarihte tüm dünyanın gözü önünde gerçekleşen ve çocuklar dâhil 613 kişinin katledildiği Hocalı katliamı henüz tazeliğini korurken, Lavrov'un Erivan'da sözde soykırım anıtına çelenk bırakmasını Azerbaycan ve Türk milletine yapılmış bir hakaret olarak görüyor ve kabul etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi bağlayın lütfen Sayın Dervişoğlu.

Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Ayrıca, bugün İstanbul Valiliğine bağlı İl Koruma Komisyonunun İstanbul İl Başkanımız Sayın Buğra Kavuncu için vermiş olduğu koruma kararı İçişleri Bakanlığı Merkez Koruma Komisyonu tarafından gerekçe dahi bildirilmeden kaldırılmıştır. Alınan bu gerekçesiz karar devlet kurumları arasındaki çelişkiyi ve koordinasyonsuzluğu bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu kararı doğru bulmuyor ve Sayın Süleyman Soylu'ya parti ayrımı yapmaksızın her bir vatandaşın güvenliğinden sorumlu olduğunu hatırlatıyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Dervişoğlu.

Sayın Akçay...

23.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, uluslararası hukuktan kaynaklanan hak ve çıkarlarımızı muhafaza etmek için yürütülen çalışmalara yönelik tehditlerin devam ettiğine, terörle mücadelede haklı, meşru ve zorunlu bir adım olarak Barış Pınarı Harekâtı'nı gerçekleştiren Türkiye'nin ABD ve Rusya'yla varılan mutabakatlara tam anlamıyla uyduğuna ancak bölgede hâlâ faal olan terör unsurlarının sivilileri de hedef aldığına ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye'nin uluslararası hukuktan kaynaklanan hak ve çıkarlarını muhafaza etmek ve geliştirmek için yürüttüğü çalışmalara yönelik tehdit ve şantajlar devam etmektedir. Akdeniz'in doğusundaki faaliyetlerine ilişkin önceki gün de Avrupa Birliği Dış İlişkiler Konseyinde yaptırım tehditleri içeren bir karar alınmıştır. Suriye'deki gelişmelerden ve Türkiye'nin kararlı bir şekilde icra ettiği Barış Pınarı Harekâtı ve terörle mücadele faaliyetlerinden bağımsız olarak değerlendiremeyeceğimiz bu tür tehdit ve şantajlara hiçbir zaman boyun eğmediğimiz gibi, bundan sonra da bu tavrımızdan dönmek değil. Doğu Akdeniz'deki hak ve çıkarlarımızın gasbedilmesine izin vermeyeceğiz. Avrupa Birliği'nin de Türkiye'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin egemenlik ve meşru haklarına saygı göstermesi gerekmektedir. Zira, Türkiye'nin Akdeniz'deki arama ve sondaj faaliyetleri hiçbir tehdit ve şantaja aldırış etmeden kesintisiz bir şekilde devam edecektir.

Türkiye, terörle mücadelede haklı, meşru ve zorunlu bir adım olarak Barış Pınarı Harekâtı'nı gerçekleştirmiş, başarıyla devam eden operasyon ABD ve Rusya'yla varılan mutabakatlara diplomatik safhaya taşınmıştı. Türkiye her 2 ülkeyle de yapılan mutabakatlara tam anlamıyla uymaktadır ancak özellikle Barış Pınarı Harekâtı bölgesindeki terör varlığı ve terörist saldırıların devam etmesi son derece dikkat çekicidir. Genelkurmay Başkanlığı bu terör saldırılarını günlük olarak paylaşmaktadır ve son paylaşıma göre, son yirmi dört saatte havan, bombalı araç veya “drone”larla toplam 19 taciz

ve saldırı yapılmıştır. Yine 10 Kasım günü Barış Pınarı Harekâtı bölgesinde terörden arındırılan Tel Abyad'a bağlı Suluk kasabasında PKK-YPG'li teröristlerce düzenlenen bombalı saldırıda 9 kişi hayatını kaybetmiş, 30 kişi yaralanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ayrıca, Barış Pınarı Harekâtı bölgesinde PKK/PYD-YPG teröristlerince tuzaklanmış 337 mayın, 923 el yapımı patlayıcı etkisiz hâle getirilmiştir. Bütün bu gelişmeler göstermektedir ki hem ABD hem de Rusya mutabakatlardaki sorumluluklarını yerine getirmemiştir. Bölgedeki terör unsurları hâlâ faaldir, üstelik bu teröristler sivilleri de hedef almaktadır.

Barış Pınarı Harekâtı sonrasında Zekiye el Yasin ve çocukları Tel Abyad'daki evlerine dönmüştü. Evlerinin bahçesinde oynayan 2 kardeş PKK'lı teröristlerin tuzakladığı mayının patlaması sonucu yaralanmış ve sonrasında Akçakale Devlet Hastanesinde tedavi altına alınmıştır. Acılı annenin şu sözlerine lütfen dikkat ediniz: “Allah YPG'nin belasını versin. Tüm dünya, herkes sesimizi duysun ki en çok sevdiğim oğlumun ayağının kesilmesine sebep olan YPG'dir. Tüm dünyadan ve devletlerden istiyoruz ki bunları dışarı çıkarsınlar; istemiyoruz, bunların çıkarılmasını istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Kalırlarsa bu olaylar tekrar yaşanır. Şehrimizin her tarafında mayınlar o kadar çok ki Türk askeri temizlemekle bitiremiyor. YPG'nin topraklarımıza bir daha gelmesini istemiyoruz. YPG'yi Suriye'den çıkarsınlar, bütün dünya duysun. Ayağı kesilen bu çocuk yetimdir, benden başka kimsesi yok.”

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akçay.

Sayın Kurtulan, buyurun.

24.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarına yönelik Metin Yılmaz ile Nurullah Özgün'ün avukatlarıyla yapılan görüşmede Metin Yılmaz'a Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesinden darp raporu alındığını öğrendiklerine, işkence denilince sadece Filistin askısının mı algılandığına, Diyarbakır'ın Yenışehir ve Hazro ilçeleri ile Şırnak'ın İdil ilçesine ve Dersim'in Mazgirt ilçesi Akpazar Belde Belediyesine kayyum atandığına, Hükümetin hırsız gibi gece yarısı belediyelere girmesinin artık sorgulanması ve topyekûn itirazın olması gerektiğine, demokrasinin her zaman her yerde savunulacak bir olgu olduğuna ilişkin açıklaması

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Başlarken sizin de belirttiğiniz gibi, dün burada 36 gençlik meclisi üyemizin gözaltında işkence gördüğüne dair iddiaları dile getirmiştik. Bizim de avukatlarla yaptığımız görüşmedeki kimi sonuçları burada tekrar paylaşmak istiyorum. Burada Metin Yılmaz'ın avukatıyla ve darbedildiğini iddia eden Nurullah Özgün'ün avukatlarıyla görüştüm. Sonuç itibarıyla bir kadın polisle ilgili suç duyurusunda bulunduklarını söylediler. Metin'in avukatı Metin'i daha önce de gördüğünü, 11 Kasım'da tekrar görmeye gittiğinde Metin'in duvara tutunarak, zorlanarak yürüdüğünü ve Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesinden de darp raporu aldıklarını belirttiler.

Türkiye'nin genel bir durumudur bu, yapılan her türlü hukuksuzluğu ispatlamakla uğraşırız her zaman, kabul edilmez. Metin şunu söylüyor avukatına, avukatın bizzat el yazısıyla bana iletmişti şu: “Hastane işlemlerinin ardından adliyeye götürüldüm ve buradaki işimiz bitince tekrar Emniyete getirildim. Burada çıplak arama yapılmak istendi. Yine, yukarıda bahsettiğim memurlar, hukuk eğitimi

gördüğümü ve bunun hukuka aykırı olduğunu beyan etmeme rağmen bunu sürdürüp hakaret ettiler. Ardından, benim karın boşluğuma, göğsüme vurdular, yere yatırıp üzerime bastılar. Kilolu olan yüzüme, seyrek saçlı olan beni yere yatırarak ayak bileklerimi kıracak şekilde bu noktaya ağırlıklarını verdiler. Ayağım kırılacak sandım. İz bırakmadan işkence etmeye çalışıyorlardı, bunun farkındaydım. Yüzüme hiç vurmadılar, sadece ayağıyla ağırlığını koyup benim canımı yaktılar, işkence ettiler.” demiş. Bunu tekrar burada belirtmek istedim. Hani, dün İçişleri Bakanı “Bu külliye yalandır.” dedi, yapılan görüşmelerde de AKP yetkilileri -buradakiler de, dışarıdakiler de- işkence olmadığını, hâlâ sıfır tolerans noktasında olduklarını iddia ediyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin Sayın Kurtulan.

FATMA KURTULAN (Mersin) – İşkence derken Filistin askısını mı algılıyorlar sadece? Bunları işkence olarak Meclisimiz görür mü görmez mi, vicdana ve takdirlere bırakıyorum.

Sayın Başkan, aynı zamanda, yine kayyum atanan belediyelerimiz ne yazık ki Meclisin açık olduğu her gün burada, gündemimizde duruyor. Pazartesi ve cuma günleri rutine bağlanmıştı, şimdi gününle şaşırttılar, bu sabah yine 4 belediyemize kayyum atandı, 16’dan 20’ye çıktı. Diyarbakır’ın Yenışehir ve Hazro, Şırnak’ın İdil, Dersim’in Akpazar belde belediyelerine kayyum atandı. Şunu artık açıkça ifade etmek lazım: Bu bir Kürt düşmanlığıdır, bunun başka adı yok. Bu, seçme ve seçilme hakkının gasbidir. Bu, halk belediyeçiliğinin yerine talan belediyeçiliğinin inşasıdır. “Seçimle alamadığımı ben gaspla, zorla, darbeyle alacağım.” demenin adıdır. Bunun başka bir izahı yok. Gerçekten, her gün bunları söylemekten, bunları yapmaktan, hırsız gibi gece yarısı belediyelere girmekten utanmıyor mu artık bu Hükûmet? Bununla ne yapmaya çalışıyor? Bunun artık sorgulanması, topyekûn bir itirazın olması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bağlayın lütfen Sayın Kurtulan.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Buradan herkese şunu söylemek isterim: Demokrasi, her zaman, her yerde savunulacak bir mercedir, bir olgudur. Demokrasinin bazı durumlara göre, bazı partilere göre savunucusu olmak riyakârlıktan başka bir şey değildir. Bunu kimileri için buradan söylüyorum. Demokrasi savunuculuğunu, adalet savunuculuğunu yaptığını söyleyenlerin mesele HDP’ye gelince, Kürtlere gelince “Orası ayrı.” demeleriyle gerçekten bir demokrasi mücadelesi gösterilmemiş olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kurtulan.

Sayın Altay, buyurun.

25.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, AB Dış İlişkiler Konseyinin Doğu Akdeniz yaptırım kararına yönelik Türkiye’nin ve KKTC’nin Doğu Akdeniz’deki haklarından taviz verilmeyerek bölgedeki sorunların kalıcı çözümü için diplomatik adımların atılmasının zaruri olduğuna, Türkiye-ABD ilişkilerinin kurumsal kimliğini kaybettiğine, ambargo yiyen, hakaret ve ultiatom mektubu yiyen bir Türkiye görüntüsünden çıkılması, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Türkiye’ye yapılan saygısızlığa milletimize yakışır cevabı vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, bugün konu çok, toleransınıza biz de sığınacağız diğer mevkidaşlarımız gibi.

Avrupa Birliği Konseyi yaptırım için yasal çerçeve metni açıkladı, gerekçe de -ülke ismi verilmemekle birlikte- Doğu Akdeniz’de doğal gaz arama faaliyetleri gösterildi. Yani Türkiye’nin adı verilmeden Türkiye’ye yeni bir tehdit, aba altından sopa gösterme durumuyla karşı karşıyayız. Sopa da çok aba altından gösterilmedi. Bu çerçeve metinde Doğu Akdeniz’de doğal gaz arama faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin banka hesaplarına el koymak ve seyahat kısıtlamaları öngörülüyor.

Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisindeyiz, hiçbirimizin Türkiye’nin çıkarlarını korumak dışında bir amacı olamaz, olmamalıdır. Doğu Akdeniz’de yalnız kaldık. Doğu Akdeniz’de KKTC’nin haklarını savunamaz olduk. Bütün bunların üstüne, Avrupa Birliğinin Doğu Akdeniz’deki nizalı, tartışmalı alanlarda, münhasır ekonomik bölgelerle ilgili tartışmalı alanlarda oturulup paydaş ülkelerle bir değerlendirme yapılmadan böyle bir yaptırım kararı için yasal çerçeve metni hazırlaması Türkiye’nin Avrupa Birliği hedefinden uzaklaşmasının da bir sonucu. Ancak her şeye rağmen biz burada, içeride bir suçlu arayacak değiliz; biz burada Türkiye’nin bölgedeki ve dünya milletler ailesi içerisindeki onurunu korumak noktasında üstümüze düşeni yapmak ve söylemek zorundayız. Elbette, hiç şüphesiz, Türkiye, bu karar tasarısı nedeniyle Doğu Akdeniz’de Türkiye’nin ve KKTC’nin haklarından taviz vermemelidir. Altını çizerek bunu söylüyorum. Bununla beraber, gene hiç şüphesiz, bir an önce, Doğu Akdeniz’deki yalnızlığı giderecek diplomatik adımları da süratle atmamızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bahse konu bölgede kim var? Bahse konu bölgede, coğrafyada Türkiye var, Suriye var, İsrail var, Mısır var, Kıbrıs Rum Yönetimi var, KKTC var.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yunanistan var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Yunanistan’ı ben çok Doğu Akdeniz gibi almıyorum ama velev ki var.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – İşin içerisinde yani.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Tamam Başkanım.

Biz bunların hepsiyle küsüz. Barışıp taviz verelim diyen yok ama dünyada tek başımıza yaşamıyoruz. Mısır’da, İsrail’de, Suriye’de büyükelçimiz yok. Nasıl olacak? Tekrar altını çizerek söylüyorum, bizi izleyen Hükümet üyesi varsa, Kabine üyesi varsa -onların büyük kısmı Amerika’da- Doğu Akdeniz’de Türkiye’nin ve KKTC’nin haklarını korumak noktasında dirayetli olmaya Hükümeti davet ederken bölgedeki bu sorunların temelli ve kalıcı çözümü için diplomatik adımların da atılmasında bir zaruret gördüğümüzü beyan ediyoruz.

Sayın Başkan, ilaveten, Sayın Cumhurbaşkanı bugün Amerika’da. Çok tartışmalı, çok nizalı, çok şaibeli bir süreci hep birlikte yaşadık. Bir hakaret mektubu aldık, üstüne bir ultimatoma mektubu aldık. Sanırım Sayın Cumhurbaşkanı 2 mektubu da cebine koyup Amerika’ya gitti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Burada söylemek istediğimiz şudur: Türkiye-ABD ilişkileri hiçbir zaman sütliman olmamıştır, pürüzler yaşanmıştır ama bugün, Türkiye-ABD ilişkileri 2 ülke ilişkisi olmaktan çıkmıştır. Türkiye-ABD ilişkileri kurumsal kimliğini kaybetmiştir; ilaveten, Türkiye, Amerikan kamuoyundaki destek ve ilgisini de kaybetmiştir. Onun için bugün Sayın Cumhurbaşkanımızın kaldığı otelin etrafı kamyonlarla çevrilmek zorunda kalmıştır; bu üzücüdür, bunlar bizi incitir. Türkiye-ABD

ilişkileri, Erdoğan-Trump ailelerinin kişisel siyasi ikbal ve çıkarlarına endekslenmiş algısı yaratılmıştır, ben ille öyledir demem ama böyle bir algı var. Bütün uluslararası yayın kuruluşlarındaki saygın köşe yazarları bunlardan bahsediyor.

Mesele nedir geldiğimiz noktada Sayın Başkan? 9 Ekimde Barış Pınarı Harekâtı başladı, hemen akabinde Ankara’da ABD’yle, Soçi’de Rusya’yla masaya oturduk. Ne oldu? Ben size söyleyeyim: Güvenli bölge belirsiz bölge oldu. “Güvenli bölge” diye murat ettiğimiz saha Türkiye için daha riskli ve daha tehlikeli bir hâle büründü. Şimdi, burada maksadımız bağcıyı dövmek değil.

Şimdi, Sayın Başkan, Avrupa, ABD ve dünyadan ambargo yiyen, hakaret mektubu, ultimatom mektubu yiyen bir Türkiye görüntüsünden Türkiye bu akşam sıyrılmak zorundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hemen toparlıyorum.

Bölgede etkisizleşmiş ve itibarsızlaşmış görüntü ve algısını Türkiye bu akşam yerle yeksan etmelidir. 2 hakaret mektubunu da hak ettikleri şekilde onlara, o mektubu yazanlara Türkiye’nin iade etmesi lazım. Bu akşam, umarım ve dilerim, Türkiye’nin onuruna, şan ve şerefine yakışır bir sonuç alınır; bunu murat ediyoruz, bunu arzu ediyoruz.

Recep Tayyip Erdoğan’a bu vesileyle Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir çağrı yapmak istiyorum: Milletin başını -Türkiye saatiyle bu gece, Amerika’nın saatiyle öğlen- öne eğdirecek bir işin parçası olma, yapılan saygısızlığa milletimize yakışır bir cevap ver. Türkiye de Türkiye Büyük Millet Meclisi de biz de arkadayız.

Saygılar.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altay.

Sayın Turan...

26.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın, 128 sıra sayılı Kanun Teklifi’ne tüm milletvekillerinden destek ve katkı beklediklerine, 13 Kasım Tekirdağ ilinin düşman işgalinden kurtuluşunun 97’nci yıl dönümüne, işkencenin her türlüüne karşı olduklarına, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan’ın kayyum atamalarının Kürtlere karşı bir operasyon olduğu ifadelerini reddettiklerine, kayyum atamalarının terörle mücadele bağlamında anayasal bir tedbirin idarece kullanılması olduğuna, Doğu Akdeniz meselesinde ülkemizin kararlılığının had safhada devam ettiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün hepinizin bildiği gibi yeni bir kanuna başlıyoruz. Dün ödeme sistemlerine ilişkin kanun teklifi yasalaşmıştı. Katkı sunan tüm partilerimize teşekkür etmek istiyorum.

Bugün de Dijital Hizmet Vergisi Kanun Teklifi’imiz görüşülmeye başlanacak. Bu teklifle bilgi teknolojisinde yaşanan gelişmeler, yenilikler; sosyal, kültürel ve ekonomik alandaki globalleşme hızını artırdığından dijital hizmet sunan çok uluslu şirketlerin vergilendirilmesinin sağlanması; vergide adalet, vergi rekabeti, etkinlik ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde mükelleflerin gönüllü uyumunu gözeten, vergi güvenliğini güçlendiren benzer düzenlemeler söz konusu. Tüm milletvekillerimizden, partilerimizden bu konuda katkılarını ve desteklerini bekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün aynı zamanda 13 Kasım Tekirdağ'ın düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümü. Milletimiz Çanakkale'de, Gaziantep'te, Erzurum'da, Tekirdağ'da ve yurdun dört bir yanında verdiği bağımsızlık mücadelesiyle her günü, her anı destan ve gurur dolu bir tarih yazmıştır. Bizlere bu toprakları vatan kılan tüm aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmetle anıyoruz. Bu vesileyle Tekirdağlı kardeşlerimizi muhabbetle ve saygıyla selamlıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Grup Başkan Vekilinin ifade ettiği işkenceyle ilgili konuyu dün uzun uzadıya konuştuğumuzdan, Bakanımızın verdiği bilgileri paylaştığımızdan dolayı tekrar girmek istemiyorum ama işkenceyle ilgili durduğumuz yer aynı yerdir Sayın Başkan. Fakat bunun yanında şunu da ifade etmek isterim Sayın Başkan: Grup Başkan Vekilinin kayyum atamalarından yola çıkarak Kürtlere karşı bir operasyon olduğunu ifade etmesini bir haksızlık olarak düşünüyorum. Kayyum atamasını beğenirsiniz beğenmezsiniz; kayyum ataması, terörle mücadele bağlamında anayasal bir tedbirin idarece kullanılması meselesidir.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Anayasal değil bence.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Bunu eleştirebilirsiniz. Fakat bu meseleyi eleştirirken “Kürtlere karşı operasyon” dersiniz bu, büyük bir itham, büyük bir haksızlık olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Bunu tümünden reddediyoruz. Bizim için 82 milyon kardeşimizin, vatandaşımızın eşitliği söz konusudur. Bir adım atarken, oradaki insanlar Kürt müdür, Türk müdür diye bakmak aklımızdan dahi geçmez ama terörle mücadelede tabii ki yasaların verdiği tüm hakları kullanmak bizim görevimiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir diğer mesele de Sayın Altay'ın ifade ettiği, özellikle Doğu Akdeniz sürecinde ülkemizin...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Akçay da ifade etti.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Altay bugün çok neşeli. Bu neşesinin akşam kanunda da olmasını, devam etmesini ümit ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu kanuna şiddetli defans göstereceğiz efendim.

BAŞKAN – Devam edin Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, demirden korkan, trene binmemiş. Hiç korkumuz yok; buyurun, meydan sizin Sayın Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir şey demedik, biraz terleyeceksiniz dedik ya.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Canınız sağ olsun.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; çok ciddi bir konuyu Sayın Altay sabote etti, baştan almak istiyorum izin verirsiniz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Turan, trene binmeyin sakın, biliyorsunuz trenler güvensiz.

BAŞKAN – Siz devam edin Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, bugün Sayın Altay'ın neşesi tüm gruba yansımış Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Altay'ın ve yine MHP Grup Başkan Vekilimizin de ifade ettiği Doğu Akdeniz'deki Türkiye'nin varlığı meselesinde bir bilgi eksikliğini ifade etmek istiyorum Sayın Altay'dan yola çıkarak.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, benim söylediğime yönelik değil, değil mi bilgi eksikliği?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Altay’ın ifade ettiği bilgi eksikliğine yönelik.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sende eksik bilgi olmaz, sataşmadan söz iste.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sizin kaldığınız yerden devam ederek söyleyeceğim Sayın Başkan.

Bugün herkes neşeli Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama sizde de var bir neşeli hâl, dolayısıyla birbirini tamamlıyor Sayın Turan.

Buyurun, devam edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 4 tane belediyeye kayyum atamışlar.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, şaka bir yana, şunu ifade etmek isterim: Doğu Akdeniz meselesinde ülkemizin kararlılığı had safhada devam etmekte. Türkiye’mizin, bundan belli dönem önce sınırlarımızın ötesine geçemediği zamanlardan Doğu Akdeniz’deki haklarımızı kollayan, iradesi kuvvetli bir ülke hâline gelmesi hepimiz için bir gurur vesilesi. Bakınız, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin haklarını, uluslararası alandan kaynaklı haklarımızı sonuna kadar kullanmakta kararlıyız.

Sayın Altay’a şunu ifade etmek isterim: Bundan birkaç gün önce Dışişleri Komisyonunda Kuzey Kıbrıs Dışişleri Bakanımın ifade ettiği, o bölgede var olan ama Türkiye’nin kararlılığından sonra çekilmek durumunda olan İtalya’yı da hatırlatmak isterim. İtalya dün vardı, bugün çekildi. Aynı şekilde, Fransa orada yine uluslararası hukuka aykırı olarak dün vardı ama bugün Türkiye’mizin, hepimizin gurur duyacağı şekilde kararlılığından dolayı o da çekildi. Özetle, İtalya’nın da Fransa’nın da o bölgede yasal haklarının dışında arama yapmasına, sözüm ona güven tedbiri almasına artık son verildi ama Türkiye dünden daha güçlü olarak o bölgede olmaya devam edecek, Türkiye 82 milyonun hakkını ve Kuzey Kıbrıs’ta yaşayan kardeşlerimizin hakkını kollamak için elinden geleni yapmaya çalışacak.

Bilgi vermek istedim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Turan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Size de söz vereceğim Sayın Kurtulan.

Sayın Altay, buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hiç sataşmadım Başkanım, Engin Bey’e özellikle.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Grup Başkan Vekili benim eksik bilgiyle Türkiye Büyük Millet Meclisinde konuşma yaptığımı beyan etmek suretiyle şahsıma ve partime ağır bir sataşmada bulunmuştur efendim. Söz talep ediyorum sataşmadan.

BAŞKAN – Hangi cümleleri...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Eksik bilgiyle konuştuğumu itham etti Sayın Başkanım.

BAŞKAN – O zaman, isterseniz yerinizden tamamlayın Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama bu âdet oluyor, sataşmalara kürsüden cevap verme hakkımız bu şekilde gasbediliyor, tıpkı kayyum gibi Başkanım.

BAŞKAN – Yok, hayır. Şimdi, Grup Başkan Vekilleri konuşurken sırayla yerinden...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama bu sataşma.

BAŞKAN – Eğer ısrar ederseniz size sataşmadan söz veririm. Sadece bu bir tur olarak devam edecek zaten.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İki dakika...

BAŞKAN – Aynı şekilde iki dakika konuşursunuz.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Peki, size “Hayır.” demek istemem Başkanım.

BAŞKAN – Hayır, burayı esirgediğimden değil elbette.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sorun değil efendim, tamam.

BAŞKAN – Orada da iki dakika süre vereceğim zaten.

27.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi ben Sayın Turan’a soruyorum: Avrupa Birliği Konseyi yaptırım için bir yasal çerçeve metni açıkladı mı, açıklamadı mı? Açıkladı. “Açıklamadı.” diyemez. Sadece orada “gerçek ve tüzel kişiler” ibaresi var; metni ben okudum, gördüm yani İngilizcem kıt olduğu için danışmanımla birlikte okudum. Bak, ben bilmediğini de bilenlerdenim. Eksik bilgiyle konuşmam.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Helal olsun, tebrik ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, ben hangi bilgiyi eksik verdim, merak ediyorum.

İkincisi: Sözlerimi tahrif ederek sanki biz Türkiye’de, Doğu Akdeniz’de Türkiye’nin çıkarlarının korunmasını istemiyormuşuz gibi bir konuşma yaptım algısını nasıl yarattı, merak ediyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hiç öyle bir şey söylemedim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne demişim? Şunu demişim: “Elbette, Türkiye bu karar tasarısı nedeniyle Doğu Akdeniz’de Türkiye’nin ve KKTC’nin haklarından taviz vermemeli.” demişim. “Elbette” demişim yani “Verdi.” dememişim. Ben o bölgede 2 gemimiz olduğunu biliyorum Sayın Turan. 4 gemimiz, pardon, 4 -sorma, ben düzeltiyim- 2’si sondaj, 2’si araştırma gemisi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Süper.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Avrupa Birliğinin böyle bir karar almasının, bölge politikaları bakımından yapılan kimi yanlışlardan dolayı onların elini kuvvetlendirdiğinden bahisle Hükûmetin daha dikkatli olmasını, Türkiye’nin şan ve şerefini korumak noktasında daha duyarlı olmasını söyledim. Yani bir gün Amerika’dan edepsiz mektup, bir gün Avrupa Birliğinden ambargo, veto, muhtıra; Türkiye bunları hak etmiyor, bunu söyledim. Sizin de Meclisin 1’inci partisi olarak benim söylediklerimi Hükûmete aynı ton ve üslupla söylemeniz gerekir. Doğrusu budur.

Arz ederim efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altay.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kurtulan’ın da söz talebi var, tekrar size döneceğim Sayın Turan.

Buyurun Sayın Kurtulan.

28.- *Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan’ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP Grup Başkan Vekili kayyumları savunurken “İster beğenin ister beğenmeyin, bu bir gerekliliktir.” diyor ve Anayasa’ya dayandırıyor, yasal ayağı olduğunu söylüyor. “İster beğenin ister beğenmeyin” sözünü şöyle söylemek isterim ki: Kürtler beğenmediğini size defalarca söyledi, ne zaman anlayacaksınız bunu?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Anlayacaklar.

FATMA KURTULAN (Mersin) – 2014’ten beri kayyum atıyorsunuz, seçime gidiyorsunuz, Kürtler tekrar sizinle birlikte kayyumunuzu sandığa gömüyor, sizi de kayyumunuzu da sandığa gömüyor, tekrar, yeniden yeniden adaylarını, temsilcilerini seçiyor; seçtiği belediye başkanlıklarına tekrar darbeyle siz yeniden kayyum atıyorsunuz.

Şunun altını çiziyorum arkadaşlar, defalarca bunu söyleyeceğiz: Siz çok büyük bir Kürt düşmanısınız.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yapmayın bunları ne olur ya! Yapmayın bunları ya!

FATMA KURTULAN (Mersin) – Defalarca söyledim, bir kez daha söyleyeyim: Allah’tan korkmayan, kuldan utanmayan, sürekli kötülük organize eden bir organizasyonsunuz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kürtlere en büyük düşmanlığı yapan sizsiniz!

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sürekli kötülük üretiyorsunuz. Kürtlere sürekli kötülük üretiyorsunuz siz. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayıştay Başkanınız, bu Meclisin görevlendirdiği, bizim adımıza, Meclis adına orada bulunan Sayıştay Başkanı bile, Seyit Ahmet Baş bile bütçe görüşmelerinde sorulan sorunun yanıtında “Bizim yaptığımız araştırmada, kayyumlar yolsuzluk yapmıştır.” demiştir. Buna ne diyeceksiniz? Sayıştay Başkanlığına da kayyum atayacak mısınız? “Utanın.” diyorum gerçekten artık. Bu gece hırsız gibi belediyelere dayandınız, oraları karakola çevirmişsiniz. Hırsızlar gece yarısı girerler; kendinize güveniyorsanız bunu gündüz gözüyle gelin bir istişare edelim. Bir yasal dayanağını getirin arkadaşlar, bir yasal dayanağınız yok. Belediye Yasası’nın 47’nci maddesine dayandırdığınızı söylüyorsunuz; böyle bir şey yok. Bu arkadaşlarımızın görevleri süresi boyunca, buna dayanarak görevlerini kötüye kullandıklarına dair savcıların bir iddiası yokken AKP’nin şu sırasında oturanlar ikide bir bunu söylüyorlar.

Ne demiştik? Biz şunu söyledik defalarca size: Süleyman Soylu önünüze koyuyor. Mahcupsunuz. Şuna inanıyorum, şunu görüyorum ki: Hiçbiriniz kayyumu savunacak hâlde değilsiniz ama ne yapacaksınız, eli mahkûmsunuz, yukarıdan emir gelmiş, siz de sadece elinizi kaldırıp indiren mahkûmlar olarak, eli mahkûmlar olarak mecburen bu görevi icra ediyorsunuz. Sorumluluğunuz sadece budur. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Aynen öyle.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kürtlere en büyük kötülüğü yapan PKK ve sizsiniz.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kurtulan.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Daha da ötesini söyleyelim: Süleyman sizi de yiyecek.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan “Kürt düşmanı” iddiası ağır bir iddia.

BAŞKAN – Mikrofonu açalım istiyorsanız.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hayır, bu çok açık sataşma, kürsüden cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan’ın yaptığı açıklaması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Altay ifade ettiğim konuda biraz alınganlık gösterdi. Kastım onu itham etmek değildi, aksine İtalya’nın ve Fransa’nın bölgeden çekildiğini, Türkiye’nin kararlı olduğunu hatırlatmaktı. Bu konuyu kapatıyorum.

Az önce büyük bir hüznle, şaşkınlıkla dinlediğim Sayın Grup Başkan Vekilinin yaklaşımını a’dan z’ye reddediyorum. Bu dil Meclisin dili değil, Kürt düşmanı, irade hırsızları...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sizin uygulamalarınız bu ülkenin dili mi?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bunlar, bu Meclisin mehabetine yakışan ifadeler değil Sayın Başkan, şaşkınlıkla izledim.

Bir defa şunu söyleyeyim: “Kürt düşmanı” diyorsunuz, sizin toplam vekilinizden daha çok Kürt milletvekili AK PARTİ’de var kardeşim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Önemli olan sayı değil, sayı değil.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Siz hangi hakla, hangi yetkiyle kendinizi Kürtlerin temsilcisi olarak düşünüyorsunuz. Biz Kürt düşmanıysak siz insan düşmanısınız. Biz 82 milyonu beraber değerlendiriyoruz. Bir adım atarken, ister kayyum ister başka bir mesele, bunları yaparken bunlar Kürt mü, Türk mü diye bakmıyoruz. Bu yaklaşım yanlış, bir daha söylüyorum: Kayyum atamasını teknik olarak eleştirebilirsiniz ama buna “Kürt düşmanlığı” diyemezsiniz.

NURAN İMİR (Şırnak) – Bütün sokaklar bağıırıyor Kürt düşmanı olduğunuzu.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Kaldı ki Kürtlerle ilgili yapılan işleri, adımları şimdiye kadar ne kadar mesafe alarak yaptığınızı siz biliyorsunuz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Suriye’deki Kürt’e düşmansınız, Doğu Akdeniz’deki Kürt’e düşmansınız, Türkiye’deki Kürt’e düşmansınız, her yerde Kürt’e düşmansınız.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, hatibin konuşmasına izin verelim.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, siz “Kürt düşmanı” diyerek aynaya baksanız mahcup olursunuz. Kürtlerin hiçbir hakkını savunmadan, sadece bir terör örgütünün hakkını savunarak Kürt dostu olamazsınız. Kürtlerin dostunun düşmanının kim olduğunu herkes biliyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURAN İMİR (Şırnak) – O askerler, panzerler ne duruyor belediyelerin önünde?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Siz Kürtlerin vekili değil, Kandil’in vekilisiniz!

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Niye hep tabelalardan Kürtçe ibareleri çıkarıyorsunuz?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Siz Kürtlerin değil, PKK’ya göz kırpanlarsınız, bunu öğrendik artık. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Niye Afrin’de Kürtçe tabelayı indirdiniz, niye belediyelerde Kürtçe tabelaları indiriyorsunuz?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bakınız, şimdiye kadar belediye başkanlığı makamına otururum deyip de güya halkın iradesine saygı gösterdiğini iddia ederek adım atarken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika daha...

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Devamla) – ...aynı zamanda eş başkanlık atamasını Kandil’den yapan sizsiniz, hangi egemenlik? Egemenlik milletindir, tartışmasız. Halkın dediği baş tacıdır, tartışmasız. Ama halkın dediğini, iradesini siz bir örgüte, Kandil’e peşkeş çekerseniz, halkın verdiği yetkinin yanına bir başka başkan koyarsanız bu millet size hayır der.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Utan be, utan ya! Gerçekten utanın! Yazıklar olsun size!

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yazıklar olsun, yazıklar olsun!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Gerçekten utanmanız gereken, her yerde Kürt’e düşmansınız; kültürüne, diline, her şeyine düşmansınız.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bir defa, sizi edebe davet ediyorum Sayın Başkan. Bağırmayacaksınız, ne bağırıyorsunuz?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sen bağırıyorsun, sen terbiyesizlik yapıyorsun.

BAŞKAN – Lütfen değerli milletvekilleri...

BÜLENT TURAN (Devamla) – Şimdiye kadar her şeyi söylediniz; iftira var, hakaret var, itham var, ağzımızı açmıyoruz, kürsüden konuşuyoruz ama buraya çıktığımızda bağırıyorsunuz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İftira yok, gerçekler var. Yalan söylüyorsunuz, gerçekleri söylemiyorsunuz.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Çünkü mahcup olmalısınız.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bu bile sizin konuya ne kadar uzak olduğunuzu gösteriyor, ne kadar samimiyetten uzak olduğunuzu gösteriyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - Aynaya bakın aynaya!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Mesele Kürtlerin hakkıysa sağduyuyla konuşursunuz. Böyle bir şey yok. Varsa yoksa bir örgütün, PKK’nın söyleminin tekrarı. İşkence meselesi de öyle, dün konuştuk, adam PKK lehine slogan atıyor.

FATMA KURTULAN (Mersin) – İşkence yapamazsınız!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Polis müdahale ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FATMA KURTULAN (Mersin) – İşkence yapamazsın Bülent Turan!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – İşkence yapmanın gerekçesini oluşturamazsın, işkence insanlık suçudur!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bununla ilgili, kanunun gereği olarak “Doktora götüreceğim.” dediğinde de “İzin vermem.” diyor.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Turan, teşekkürler.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Peki.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum Sayın Başkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İşkenceyi mi destekledi ya?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Üstlendin, işkenceyi üstlendin.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kurtulan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, bana kürsüden söz vermedin, Bülent Turan’a kürsüden söz verdin.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Açık sataşma vardı, o yüzden.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Açık” diyorsun da seninki gizli miydi? “Bilgisiz, eksik bilgiyle konuşuyor.” diyorsun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ben sana takviyede bulundum.

NURAN İMİR (Şırnak) – Yazık, gerçekten yazık!

2.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sizi saygıyla selamlıyorum.

Dün, gençlerin...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ayıp ya, gerçekten yakıştırabiliyor musunuz kendinize?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Her sabah sizin belediyelerinize kayyum atansaydı burada görürdüm sizi; burada halay çekip türkü söylemezsiniz.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Yakıştırabiliyor musunuz siz kendinize?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, hatip kürsüde, konuşmasını dinleyelim lütfen.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Her gün biri size kayyum atasın, o zaman görürüm sizi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kurtulan.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Bülent Turan bu kürsüde işkenceyi savunmuştur arkadaşlar; bunu beyan ederim, tekrar tekrarlayayım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Aha, çok ayıp, geri alsın efendim sözünü.

FATMA KURTULAN (Devamla) – PKK lehine mi, her neyse “Slogan attıkları için biz işkence yaptık.” demiştir, bunu itiraf etmiştir.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yalan atıyorsunuz.

FATMA KURTULAN (Devamla) – O gençler ne demişe de, ne için, hangi gerekçeyle orada gözaltına almışsanız da...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Öyle bir şey demedi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, müdahale eder misiniz.

BAŞKAN – Sonra cevap verirsiniz Sayın Turan, lütfen oturun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hayır, Sayın Başkan, demedim öyle bir şey, yalan söylüyor.

BAŞKAN – Durun, oturun, cevap verirsiniz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen, ben izin vermeden konuşamazsınız.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İç Tüzük hakkınız var Sayın Başkan.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Hayır, dinlersiniz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Demediğim bir şeyi söylüyor.

BAŞKAN – Siz oturun, biraz sonra cevap verirsiniz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Demediğim bir şeyi söylüyor.

BAŞKAN – Sayın Turan...

FATMA KURTULAN (Devamla) – Her alanda böylesiniz, her alanda böylesiniz. Şimdi de kürsüydü...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Niye bağıırıyorsun, niye bağıırıyorsun?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İşkence insanlık suçudur.

BAŞKAN – Sayın Turan, lütfen oturun. Sayısız söz söylediniz kürsüden. Kimsenin konuşmasına müdahale etmem ben.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Şimdi...

BAŞKAN – Sayın Kurtulan, bekleyin.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İç Tüzük’e bakın Sayın Başkan.

BAŞKAN – Siz burada ağır ithamlarda bulundunuz, ben size müdahale ettim mi? Ben değil, hitap ettiğiniz diğer Başkan Vekili cevap verecek, biraz sonra siz de cevap verirsiniz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, siyasi olarak eleştireceğiz ama “Bülent Turan bunu dedi.” diyemez, demediğim bir şeyi söylüyor.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Kürsü hakkımı gasbedemezsin, kürsü hakkımı gasbediyorsun.

BAŞKAN – Hakkınızı kullanarak cevap verirsiniz.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Her yerde haklarımızı gasbettiğiniz gibi şu an kürsü hakkımı gasbetmek istiyorsunuz.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin Sayın Kurtulan.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Bülent Turan, gaspçisiniz, her yerde gaspçisin.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hâlâ devam ediyor, hâlâ.

FATMA KURTULAN (Devamla) - Söyleyeyim, bir dakika, dinleyin.

Ne dediniz? İftira atmıyorum ben size. Biz “Orada bir işkence vakası var.” demişiz, siz şunu savunuyorsunuz: “Gençler PKK lehine slogan atılar.” demişsiniz. Bu ne demektir? “Slogan attıkları için işkenceye maruz kaldılar.” diyorsunuz. Bunun anlamı, karşılığı budur.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Öyle bir şey diyen olmadı.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Kürt’üz ama biraz Türkçeden de anlarız, bunun karşılığı bu.

Öbür tarafa gelince “Aynaya bakın, kendinizi görürsünüz.” dedik. Evet, aynaya baktık, ne gördük? Direnişi gördük, size başkaldırmayı gördük, hak ve adalet savunuculuğunu gördük, dürüstlüğü gördük; halktan gelen hakkı, belediyeciliği tekrar halka hizmet olarak götürmeyi öğrendik. Bizim belediyecilik anlayışımız bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Kurtulan.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Defalarca söyledik: Kayyum atadınız, seçime gittiniz; halk kayyumı tanımadı, tekrar seçimde kendi temsilcisini çıkardı. Niye bunu görmüyorsunuz? Ahmet Türk’ten, o gün de söyledim, barışa, demokrasiye, adalete adanmış bir yaşamdan, utanmazca, bir terörist çıkarmaya çalışıyorsunuz, Selçuk Mızraklı’dan bir terörist çıkarmaya çalışıyorsunuz. Tutukladığınız belediye başkanını, ta Diyarbakır’dan Kayseri’ye elleri kelepçeli sürgüne gönderiyorsunuz. Utanmıyor musunuz, bir seçilmişse bunu yapmaya utanmıyor musunuz?

Tekrar söylüyorum, altını çiziyorum, Türkiye’de gelmiş geçmiş en büyük Kürt düşmanı sizsiniz arkadaşlar! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hadi oradan be! Hadi oradan be!

FATMA KURTULAN (Devamla) – Kürt düşmanısınız!

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – PKK düşmanınız biz, PKK.

FATMA KURTULAN (Devamla) – 10 tane de, 20 tane de vekiliniz varsa bile...

MEHMET CİHAT SEZAL (Kahramanmaraş) – PKK düşmanınız, sen yanılıyorsun.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Aynen öylesiniz, aynen öylesiniz.

FATMA KURTULAN (Devamla) – ...10 tane vekiliniz olsa bile sizin kadar Kürt’e düşman olan, “Kürt’üm.” diyen herkese düşmanlık yapan bir Hükûmeti Türkiye görmemiştir. Dışarıda paçayı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FATMA KURTULAN (Devamla) – Bağlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bağlayın, tamam.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Dışarıda paçayı, iradeyi, Rusya’ya, Amerika’ya teslim etmişsiniz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kürtlere en büyük düşmanlığı yapan PKK’dır.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Otur be! Otur!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sen otur!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Otur!

FATMA KURTULAN (Devamla) – İçeride de Ergenekon zihniyetine kendinizi teslim etmişsiniz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sen kimsin?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sen kimsin? Otur lan!

FATMA KURTULAN (Devamla) – Hadi kolay gelsin size.

Teşekkürler Sayın Başkan. (HDP sıralarından alkışlar)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sen kimsin?

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kurtulan.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Her seferinde bağırıyorsun. Otur!

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.21



İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.46****BAŞKAN: Başkan Vekili Mithat SANCAR****KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme geçiyoruz değerli milletvekilleri.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 13/11/2019 tarihinde Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekili tarafından, Gaziantep Beylerbeyi İmam-Hatip Ortaokulunda Türkçe öğretmenliği yapan Saadet Harmancı'nın kendisine mobbing uygulandığı yönündeki intihar notu ile aynı vakaların tekrarlanmaması için sözleşmeli çalışanların çalışma şartlarının incelenmesi ve iyileştirilmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Kasım 2019 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

13/11/2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 13/11/2019 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Orhan Çakırlar

Edirne Milletvekili

Grup Başkanı

Öneri:

Adana Milletvekili İsmail Koncuk ve 19 milletvekili tarafından, Gaziantep Beylerbeyi İmam Hatip Ortaokulunda Türkçe öğretmenliği yapan Saadet Harmancı'nın kendisine mobbing uygulandığı yönündeki intihar notu, aynı vakaların tekrarlanmaması için sözleşmeli çalışanların çalışma şartlarının incelenmesi ve iyileştirilmesi amacıyla 13/11/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 13/11/2019 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Adana Milletvekili İsmail Koncuk konuşacaktır.

Buyurun Sayın Koncuk. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Gaziantep’te vefat eden Saadet Harmancı öğretmenimizi rahmetle anıyorum, ailesine ve bütün eğitim camiasına başsağlığı diliyorum.

Saadet Harmancı’nın mobbinge maruz kaldığına dair “tweet” leri var, hatta açıklamasının sonunda “Hayatınız pamuk ipliğine bağlı tehditlerinden yıldım, usandım.” şeklinde ifadeler var. Saadet Harmancı’nın hayatını kaybetmesinde kendi özel hayatından kaynaklı sebepler de vardır. Ancak bir sözleşmeli çalışan olan, sözleşmeli öğretmen olan Saadet Harmancı’nın intiharı akla şunu getirmeli: Sözleşmeli çalışan personel üzerinde mobbing uygulaması genel bir tavır mıdır? Bunun mutlaka araştırılması gerekir. Ben sözleşmeli çalışan bütün memurların kendilerini ikinci sınıf memur olarak gördüklerini biliyorum. Kadrolularla haklarını mukayese ettiklerinde “Ben bu ülkenin ikinci sınıf memuruyum. Kadrolu çalışanın şu hakkı var, benim bu hakkım yok.” gibi bir psikolojiye girdiklerini ve bu olumsuz psikolojiyle çalışma hayatında yer aldıklarını görüyorum.

Şimdi, bakın, önümüzdeki günlerde belediyelerde sözleşmeli çalışanların sözleşmesi yenilenecek ya da yenilenmeyecek, o belediye hangi siyasi partide olursa olsun. Şu anda, bütün belediye çalışanları, 5393 sayılı Kanun doğrultusunda istihdam edilmiş bütün belediye çalışanları diken üzerinde “Acaba sözleşmem yenilenecek mi?” diye. Hele o belediyede bir önceki dönem belediye başkanı olan siyasi parti değil de yeni bir siyasi parti belediye başkanlığını kazanmışsa bütün çalışanlar diken üzerinde. Sizleri arayanlar da mutlaka vardır “Aman benim sözleşme vaktim geliyor, Sayın Milletvekilim, belediye başkanını arar mısınız?” filan gibi talepler geliyordur. Dolayısıyla çalışma hayatında bu sözleşmeli uygulaması, maalesef AKP’nin çalışanlarımıza bir hediyesi. Bunu defalarca dile getirdik, geçen yıl burada kanun teklifim doğrudan gündeme alınma önergesiyle Meclis Genel Kuruluna indi, olumsuz oy verdiniz.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı Sayın Emrullah İşler’in -burada mı Sayın Başkan bilmiyorum ama- geçen sene burada “Sözleşmelilerle ilgili bir çalışma yapacağız.” sözü vardı. Bu söz ne zaman yerine gelir bilmiyorum ama çalışanlar, bu sözün yerine getirilip getirilmeyeceğini yakından takip ediyor.

Değerli milletvekilleri, çalışma hayatının bu kadar parçalı olması esasında hukuka da aykırı. Farklı hukuki normlara tabi çalışanlar oluşturmak maalesef sizin icadınız. Bunu çalışma hayatımızın uzun süre taşıyabilmesi mümkün değil.

Merhumeye Allah rahmet eylesin tekrar, öğretmenimiz Saadet Harmancı’nın vefatı sebebiyle sözleşmeli çalışanların problemlerini gündeme getirme vesilesi olarak görerek AKP Grubuna sesleniyorum, iktidara sesleniyorum, Sayın Cumhurbaşkanına sesleniyorum: Bu bir zulüm hâline gelmiştir. Düşünün, kadroya geçtiği hâlde sözleşmeli öğretmenin, kadrolu öğretmen gibi tayin hakkı, atama hakkı yok ve bu, sizin iktidarınız döneminde oldu ve seyrediyorsunuz; çözmek bir yana, sözleşmeli çalışma hayatını daha da içinden çıkılmaz hâle getiriyorsunuz. Bakın, geçen sene yaptığınız düzenlemeyle “4+2” olan sözleşmelilik süresini “3+1”e düşürdünüz ama şunu düşünmediniz, çalışanlar arasında, sözleşmeliler arasında farklı bir uygulama yaptığınızı düşünmediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika...

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Konkuk.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – “3+1” uygulamasını Sağlık Bakanlığında uyguladınız, Millî Eğitim Bakanlığında uyguladınız, Diyanet İşleri Başkanlığında uyguladınız ama Sağlık Bakanlığında “4+2”ye tabi olmayan süresiz sözleşmelileri hiç görmediniz. Adalet Bakanlığında, Tarım Bakanlığında,

Gençlik ve Spor Bakanlığında, bütün kurumlarda çalışan ve ne zaman tayin olacağını bilmeyen, âdeta çakılı kadro çalıştırılan sözleşmeli çalışanların varlığı umurunuzda bile değil. Böyle devlet yönetilmez. İnsanlar arasında farklı haklar, farklı hakuklar uygulayarak devlet yönettiğinizi zannetmeyin.

Bu sözleşmelilik meselesi çözülene kadar biz mücadelemizi yapacağız diyorum, saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Konuk.

Öneri üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözgü konuşacaktır.

Buyurun Sayın Pekgözgü. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

HDP GRUBU ADINA SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın milletvekilleri, değerli halklarımız; öncelikle Saadet Hoca'nın yaşamını yitirmesinden dolayı duyduğum üzüntüyü burada belirtmek istiyorum ve rahmetle anıyorum.

25 yaşında, gencecik, sevgi dolu bir öğretmene sürekli olarak pamuk ipliğine bağlı olduğunu hissettiren, güvencesizlik ve yaşanan bu çalışma ortamıdır, kölelik düzenidir. İnsanları korkuyla, kamçılayarak, işsizlikle, yoksullukla tehdit ederek çalıştıran bu düzen değişmelidir. Kapitalizm, bu sömürü cenderesi bir halk sağlığı sorunudur. Yaşanan intiharlara başka bir kılıf aranmamalıdır. Kapitalizm öldürüyor, ölmesi gereken ise kapitalizmin ta kendisidir. Korku kaygı, huzursuzluk ve mutsuzluk doğurur. Güvenceli bir toplum yaratmak ise sağlıklı ve öz güvenli yurttaşlar doğurur. Şu bütçede ayrıcalıklara, muafiyetlere, istisnalara ayrılan pay var ya hani, patronlar için ayırdığınız pay, işte bu payın küçük bir parçasını bile işçilere, emekçilere, kadınlara, gençlere ayırsak Fatih'teki 4 kardeş de, Antalya'daki 2 çocuklu aile de, Saadet hoca da bugün hayatta olacaktır.

Yoksulluğu yoksullar yaratmıyor, yoksulluğu siz yaratıyorsunuz. Saadet hoca bugün yok çünkü siz varsınız. İşsizlik ve güvencesizlik kişinin, yurttaşların bireysel yetmezliğinden kaynaklanmıyor, bir günahından, suçundan kaynaklanmıyor; sosyal bir sorundur ve çözülmesi gerekir. Yaşadığımız kriz, bütçe tercihlerini Saadet hocadan yana değil de sermayeden, devlet elitlerinden yana yapmaktan kaynaklanmaktadır. “İşsizlik yok, iş beğenmeme var.” diyorsunuz, 2.020 liraya bin türlü hakaret ve haksızlık altında günde 12 saat çalışmak çok istenecek bir şey midir? Bunu yapabilir misiniz acaba? Buna rağmen, 10 kişilik kontenjana bile yüzlerce kişi başvuruyor.

Bugün bütün dünyada açlar, yoksullar sokakta; Lübnan'dan Azerbaycan'a, Şili'den Endonezya'ya kadar halklar ayakta, neoliberal kapitalizmin yarattığı kriz karşısında halklar sesini yükseltiyor. Kapitalizm öldürüyor, o hâlde, ölmesi gereken de kapitalizmin ta kendisidir. Umutsuzluğa kapılmayalım, kendimizi değil, bizi güvencesiz bırakan iktidarları öldürelim. Benim halkımıza, Saadet öğretmenlere çağrım budur. Sosyalizmin güncel bir program olarak önümüzde durduğunu da unutmamamız gerekiyor. Herkese ekmek ve gül verecek bir toplumu beraber yaratabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Kemalbay Pekgözgü.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) - Bizlerin herkese iş, su, elektrik, doğal gaz, barınma, ulaşım ve internet hakkı sunacak bir sisteme ihtiyacımız var. Bireyi yalnız bırakan, eşitsizlik üreten, sömürden beslenen devleti, düzeni değiştirmemiz lazım.

Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kemalbay Pekgözgü.

Öneri üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan konuşacaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Kaplan.

Süreniz üç dakikadır.

CHP GRUBU ADINA İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, ilçem olan İslahiye'nin kurtuluş günü, buradan bu kurtuluş gününü de kutluyorum.

AK PARTİ'nin on yedi yıllık iktidarı ülkemize ne yazık ki ekonomik bunalım, işsizlik, yoksulluk, psikolojik travmalar bıraktı. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, on yedi yılda 50.378 kişi hayatına son verdi. On yedi yılda ülkemizde her sene ortalama 3 bin kişi intihar etti. Ekonomik sıkıntılar, işsizlik, evine ekmek götüremeyen vatandaşlarımız artık bir çıkmazda.

İki gün önce yaşamına son veren, Gaziantep'te görev yapan Türkçe öğretmeni Saadet Harmancı'ya Allah'tan rahmet diliyorum.

Saadet Harmancı idari amirlerince kendisine uygulanan psikolojik şiddet, yıldırma ve baskı nedeniyle 6'ncı kattan, apartmanın terasından atlayarak yaşamına son verdi. Darp iddiaları söyleniyor, bu darp iddialarının da araştırılması gerekiyor. “Her gün ‘pamuk ipliğine bağlısınız’ sözünü duymaktan bıktım.” dedi Saadet Öğretmen. Ülkemizin trajik bir gerçeği olan atanamayan öğretmen sorununa, ücretli veya sözleşmeli öğretmenlik gibi güvencesiz istihdam şekillerinin bir çözüm olmadığı açıkça ortadadır. İdari amirleri tarafından baskı altında çalışmak zorunda bırakılan öğretmenlerimizi intihar edecek kadar çaresiz bırakan bu istihdam şekillerine bir an önce son verilmelidir. Saadet öğretmenin yaşadıklarına maruz kalan yaklaşık 100 bin sözleşmeli öğretmenimiz daha var. Bu mutsuz öğretmenler ülkesinde bir kayıp daha vermeden, sadece Saadet Öğretmenin değil hiç kimsenin pamuk ipliğine bağlı olmadığı bir düzen için yetkilileri göreve davet ediyorum. Saadet Öğretmeni intihara sürükleyenler, sorumlular yargı önünde hesap vermelidir.

Değerli arkadaşlar, işsizlik, iş yerinde psikolojik şiddet ve baskı, geçim sıkıntısı, ödenemeyen faturalar nedeniyle evine ekmek götüremeyecek duruma gelen, çaresizlikten ölümü göze alan vatandaşlarımızı AKP Hükümeti ne kadar umursuyor, yorumu değerli halkımıza bırakıyorum. Bir kez daha hafızalarımızı tazeleyelim. Ataması yapılmadığı için intihar eden Merve Öğretmeni, İsa Öğretmeni, geçinemediği için kendini yakan Gaziantepli hemşehrim Eyüp Dal'ı, oğluna pantolon alamadığı için kendini asan İsmail Devrim'i, borcunu ödeyemediği için kendini yakan çiftçi Metin Çelik'i, çocuklarını ısıtamadığı için kendini yakan annemizi, Şanlıurfa'da “İşsizim ve açım.” diyerek kendini ateşe veren gencimizi, Antalya'da geçim sıkıntısı nedeniyle siyanürle intihar eden Selim Şimşek'i, 4 kardeş olan Cüneyt, Oya, Kamuran ve Yaşar Yetişkin'in intiharlarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Kaplan.

İRFAN KAPLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, dün Saadet Öğretmen canına kıydı, yarın hangi öğretmen, hangi çiftçi, hangi işsiz vatandaşımızın canına kıyacağını bilmiyoruz. Saraylarında vatandaşlarımızı görmeyen Hükümete buradan seslenmek istiyorum: 2002'den bu yana ülkemizdeki ekonomik kriz, işsizlik, geçim sıkıntısı ve yoksulluğa bağlı intihar olaylarının belirlenmesi, sosyoekonomik ve psikolojik sebeplerinin araştırılması ve bu intiharları önleyebilecek tedbirlerin yerinde ve zamanında alınması için herkesi sağduyu ve vicdana davet ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kaplan.

Öneri üzerinde son konuşma, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Kirazoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Gaziantep ilimizde görevli Türkçe öğretmeni bir kardeşimizin müessif bir olay neticesinde vefatını derin bir üzüntüyle hepimiz öğrendik. Merhume öğretmenimize Allah’tan rahmet diliyorum, ailesine sabır ve selamet diliyorum, eğitim camiasının başı sağ olsun.

Malumunuz olduğu üzere, basın-yayın organlarından, merhum öğretmenimizin müessif olaydan önce ailesiyle görüşmeler yaptığını, ailesinin öğretmenimizi engellemeye çalıştığını ancak öğretmenimizin maalesef, sosyal medya hesabından bir veda mesajı yayınlayarak ayrıca mobbingden dolayı da öğrencilerine karşı görevini yapamadığını ifade ederek aramızdan ayrıldığını öğrendik.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Nereden biliyorsunuz öğrencilerine karşı görevini yapamadığını?

MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Devamla) – Konu hakkında ivedilikle başlatılan inceleme ve soruşturmada, söz konusu kurumda çalışan hiçbir öğretmenden bugüne kadar mobbing iddiasıyla ilgili herhangi bir bulguya rastlanılmadığı, bugüne kadar okuldaki gerek vefat eden öğretmenimiz gerekse diğer öğretmenlerden herhangi bir şikâyetin olmadığı tespit edilmiştir. Okula ve Millî Eğitim idarecilerine intikal eden, bu noktada herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Mevzuatımızda bulunan bir istihdam türü olan sözleşmeli statüsü ile müessif olay arasında bir bağlantı kurmak hakikaten pek doğru görülmemektedir. Bu noktada –sözleşmeli, kadrolu fark etmez- kamuda tüm çalışanlarımızın çalışma koşullarını ve özlük haklarını iyileştirmek her zaman gündemimizdedir, önceliğimizdir ve imkânlar ve ihtiyaçlar ölçüsünde gerekli adımlar her zaman atılmaya çalışılmaktadır.

Yine, sözleşmeli öğretmenler ile emsali kadrolu öğretmenler arasında gerek özlük gerek mali haklar gerekse de iş güvencesi bakımından belirgin bir farklılık bulunmamaktadır. Ama yine de Millî Eğitim Bakanlığımızla birlikte bizler bunlar arasında var olan farklılıkları gidermeye dönük çalışmalara ilişkin hazırlıklar içerisindeyiz.

Sayın milletvekilleri, konuyla ilgili başlayan inceleme ve soruşturma süreci devam etmektedir. Başta mobbing dâhil olmak üzere tüm iddiaların titizlikle araştırılıp gereğinin yapılması birinci önceliğimizdir. Biz de bölge milletvekilleri olarak grubumuz adına süreci yakından takip edeceğimizi bildirir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Devamla) - ...aileye tekrar sabırlar dileğimizi, eğitim camiasına başsağlığı dileklerimizi iletiriz.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kirazoğlu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum...

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Gerçi sunmuş oldunuz, ben bir karar yeter sayısı talep edecektim ama...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Geç kaldı Başkanım.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.07

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.11****BAŞKAN: Başkan Vekili Mithat SANCAR****KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

İYİ PARTİ grup önerisinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi oylama işlemini tekrarlayacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.12

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.23****BAŞKAN: Başkan Vekili Mithat SANCAR****KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), İshak GAZEL (Kütahya),**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

İYİ PARTİ grup önerisinin ikinci oylamasında da karar yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi oylama işlemini tekrarlayacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, 13/11/2019 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, belediyelere yapılan kayyum atamalarının yarattığı hukuksuzlukların araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Kasım 2019 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

13/11/2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 13/11/2019 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

13 Kasım 2019 tarihinde İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından -4178 esas numaralı- belediyelere yapılan kayyum atamalarının yarattığı hukuksuzlukların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 13/11/2019 Çarşamba günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki konuşacaktır.

Buyurun Sayın Tiryaki. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

HDP GRUBU ADINA MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; halkın seçme, seçilme ve yönetme hakkını ortadan kaldıran kayyum atamalarının yarattığı hukuksuzluk ve yolsuzluk çarkının bütün boyutlarıyla ortaya çıkarılması amacıyla Meclis araştırması açılması önergemiz üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce de söyledim, Türkiye artık anayasal bir hukuk devleti değildir, Türkiye’de Anayasa’nın üstünlüğünden söz edilemez. Eskilerin silsileimeratip yani “normlar hiyerarşisi” dediği ilke de Türkiye’de hukuk ilkeleri arasında yer almamaktadır. Neden mi? Ben şimdi size açıklayacağım.

Anayasa madde 127/4 “Mahallî idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahallî idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.” Normlar hiyerarşisi ilkesi uyarınca Türkiye’deki hukuk düzeninin en üstündeki düzenleme hangisi? Anayasa. Görevden uzaklaştırıp kayyum atadığınız belediye eş başkanlarımız, meclis üyelerimiz hakkında görevleriyle ilgili herhangi bir soruşturma var mı? Hiçbirisi hakkında görevleriyle ilgili başlatılmış tek bir soruşturma yok. Peki, görevleriyle ilgili bir soruşturma olmadığı hâlde İçişleri Bakanlığı tarafından belediye başkanlarının ve meclis üyelerinin görevden uzaklaştırılması ne anlama geliyor? Anayasa’nın açıkça ihlali anlamına geliyor. Evet, atanmış İçişleri Bakanlığı, 19 Ağustos 2019 ve 13 Kasım 2019 tarihleri arasında Anayasa’yı tam 20 kez ihlal etmiştir. Bakın, gidin herhangi bir adliye sarayına, her adliye sarayında anayasal düzeni korumakla görevli cumhuriyet savcıları vardır. Ben, buradan, bu anayasal düzeni koruma savcılarını göreve çağırıyorum. 20 kez Anayasa’yı ihlal eden İçişleri Bakanlığı yetkilileri hakkında işlem başlatılması gerekiyor. Anayasa’yı yok sayıyorsunuz da bunu neye dayandırıyorsunuz, ben onu söyleyeyim: Kalıcı hâle getirdiğiniz olağanüstü hâl rejimine dayandırıyorsunuz. Soruyorum size: OHAL’i kaldırdınız mı? Uzatmayarak olağanüstü hâl yönetimini kaldırdınız, sona erdirdiniz öyle mi? Elbette ki kaldırmadınız. Neden? Çünkü OHAL’i kalıcı hâle getirdiniz, geçici önlem olan OHAL’de onlarca yasada yüzlerce madde değiştirdiniz. Bunlardan bir tanesi ne? 5393 sayılı Belediye Yasası’nın 45’inci maddesinin ikinci fıkrası. 5393 sayılı Kanun’un 45’inci maddesinin ikinci fıkrası, Anayasa’nın 127’nci maddesi karşısında yok hükmündedir. Buna dayanarak hiçbir belediye başkanını veya seçilmiş organı görevden alamazsınız.

Şimdi, ben size bir resim göstereceğim, daha önce de gösterdim belediyeleri nasıl gasbettiğinizi. Görüyor musunuz, uzun namlulu silahlarla askerler belediyeyi kuşatmış durumda, uzun namlulu silahlarla. Bu size neyi hatırlatıyor? Darbe girişimi sırasında –tırnak içerisinde söylüyorum- emir komuta zinciri içerisinde verilen emirleri yerine getiren asker ve polisleri ne yaptınız? Görevden attınız ve hepsi hakkında soruşturma başlattınız, hatta askerî okul öğrencilerini bile okuldan attınız, onların hakkında soruşturma başlattınız, yüzlerce öğrenci tutuklu. Bunu hangi gerekçeyle yaptınız? Dediniz ki: “Eğer konusu suçsa komutanı tarafından yazılı olarak verilmiş bir emir olsa bile o asker veya askerî okul öğrencisi bunu yerine getirmemeliydi.”

Şimdi, Anayasa’ya açıkça aykırı olan, seçme ve seçilme hakkını yok sayan bu uygulamanın ne farkı var? 15 Temmuzda da Anayasa’ya ve hukuk düzenine açıkça aykırılık vardı, burada da aynı şey var. 15 Temmuzda da seçilmiş Hükûmet hedefti, bugün bu yaptıklarınızla seçilmiş belediyelerimiz ve belediye başkanlarımız hedef hâline getirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika daha süre veriyorum Sayın Tiryaki, tamamlayın lütfen.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Demek ki neymiş? Seçimle gelenlere yönelik tavır açısından 15 Temmuz darbecilerinden, 28 Şubat postmodern darbecilerinden hiçbir farkınız yokmuş; darbecisiniz, darbeyle seçilmişlere el koyuyorsunuz.

Ne diyorsunuz? “Bu belediyeler belediyecilik yapmıyor, yasa dışı örgütlere yardım ediyor.” diyorsunuz. Buyurun, size bu önergeyle bunu kanıtlama şansı veriyoruz. Gelin, bir araştırma komisyonu kuralım, belediyelere gidelim ve her iddiayı araştıralım. Atadığınız, görevlendirdiğiniz kayyumlar ne

yapmış, seçilmiş belediye başkanlarımız ne yapmış? Kim hırsızlık yapmış, kim yolsuzluk yapmış, kim hukuk dışı işler yapmış? Ama kabul etmeyeceksiniz. Neden? Çünkü gerçeklerle yüzleşmekten korkuyorsunuz. Propagandaya “evet”, yalan propagandaya “evet” ama gerçeklerle yüzleşmeye “hayır.”

Daha dün, önceki gün Sayıştay Başkanı ne dedi biliyor musunuz? Israrlı sorularımıza cevap verirken aynen şunu söyledi Sayıştay Başkanı, dedi ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamamlasın efendim.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Son cümlelerim Sayın Başkan, özür diliyorum.

BAŞKAN – Bağlayın lütfen.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – “Bazı sayın vekillerimizin ‘Kayyum atanan belediyelerle ilgili herhangi bir suç duyurusu var mıdır?’ sorularına cevaben şunu söyleyebilirim: 2017 yılında 31 müzekkerenin tamamına yakını kayyum belediyelerine ilişkin suç duyurularıdır.” Kim hırsızmış? Sayıştay Başkanı sizin kayyum olarak görevlendirdiğiniz kişilerin hem seçilmiş belediyeleri gasbettiğini hem de hırsızlık ve yolsuzluk yaptığını söylüyor. Biz varsa belediyelerimizin yaptığı her türlü hukuksuzlukla yüzleşmeye hazırız. Peki, siz kayyumlarla yaptığımız yolsuzluklarla, tepsi tepsi baklavalarla, saray yavrusuna çevirdiğiniz hamamlarla, belediyeleri hediyelik gümüşçüye çevirdiğiniz uygulamalarla yüzleşmeye hazır mısınız? Biz hazırız, siz de hazırsanız buyurun “evet” deyin ama nerede sizde o cesaret.

Çok teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tiryaki.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, tutanaklara geçsin diye efendim...

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Konuşan hatip AK PARTİ Grubunu darbecilikle itham etti. Sükût ikrardan gelir, AK PARTİ Grubunun buna sessiz kalmasını kabullenme olarak yorumladım. Tutanaklara geçsin efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, kayyum atamalarına CHP’nin karşı olduğunu biliyorduk, bir daha görmüş olduk. Fakat grup adına konuşmacımız az sonra bu konuyla ilgili cevapları verecek Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Turan.

Evet, öneri üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu konuşacaktır.

Buyurun Sayın Tanrıkulu. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakika.

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, demokrasi yerelden başlar ve her kademesinde yerelde seçim olması lazım, esas budur. Seçimle gelen, seçimle gider. Yerel demokrasi de demokrasinin özüdür. Bunlar kitaptan ve sizlerin en fazla söylediği sözler. Ama ne oldu? 15 Temmuzda bir darbe girişimi oldu. 15 Temmuzdan önce de doğu ve güneydoğuda görevden alınan belediye başkanları vardı, o belediyeler görev yapıyorlardı 15 Temmuzdan önce ama kayyumla ilgili bir düzenleme bu Parlamente’ye gelmedi; bakın, 15 Temmuzdan önce kayyumla ilgili bir düzenleme bu Parlamente’ye gelmedi. Ne zaman geldi? 411 sıra sayılı Yasa

Tasarısı'yla. Ne zaman geldi? 15 Temmuzdan hemen sonra, 1 Ağustosta. Peki, bu belediyeler iddia ettiğiniz gibi 15 Temmuzdan önce bu suçları işlememişler miydi? Neden kayyumla ilgili düzenlemeyi o zaman yapmak aklınıza gelmedi? Zira şöyle, hep söylediniz, her zaman söylediniz, darbe girişimini Allah'ın lütfu saydınız, darbe girişimini Allah'ın lütfu saydınız. O nedenle darbeyle alakası olmayan, o güne kadar gündeme gelmemiş bir konuyu 411 sıra sayılı Yasa Tasarısı'nın 51 ve 52'nci maddelerine koydunuz ve Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmeye başlandı. Sonra ne oldu biliyor musunuz, sonra ne oldu? Plan ve Bütçe Komisyonundan aynen geçti 52'nci madde, Genel Kurula geldi. Bütün siyasi partilerin ortak imzası var. İmzalar burada; Elitaş var, Mehmet Doğan Kubat var AK PARTİ'li, diğerlerini söylemiyorum, bütün siyasi partiler -şu anda cezaevinde, Çağlar Demirel var HDP adına- beraber imza atmışsınız ve 52'nci maddeyi, kayyum düzenlemesini yasadan çıkarmışsınız. Burada 18 Ağustosta görüşülmemiş, tüm siyasi partilerin ortak iradesiyle, demokrasiye aykırı olduğu gerekçesiyle çıkarılmış ve yasalasamamış. Sonra ne yapmışsınız? Sizden bekleneni yapmışsınız. O da ne? Meclisin iradesine karşı çıkmak, kanun hükmünde kararnameye koymak. Kanun hükmünde kararnameye koydunuz onu ve yasalastırdınız. Hangisine? 674'e. Sonra da 6758 sayılı Yasa'yla bunu yasalastırdınız. Ama nasıl? Bakın, halkın iradesine, Meclisin iradesine darbe indirerek. Elinizi vicdanınıza koyun, bu şekilde görevden alma Anayasa'ya aykırıdır ve halkın iradesine darbedir, çok açık bir biçimde darbedir.

Bakın, alınan belediye başkanlarıyla ilgili olarak... 20 belediye başkanı alındı, ben de takip ediyorum. 3 büyükşehir belediye başkanını yakından tanıyorum, 3'ü de bu Parlamentoda milletvekilliği yaptı; hepiniz tanırınız, 3'ü Parlamentoda milletvekilliği yaptı: Diyarbakır, Mardin ve Van Büyükşehir Belediye Başkanları. Bakın, bir tanesiyle ilgili olarak, bir belediye başkanıyla ilgili olarak bir soruşturma yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Selçuk Mızraklı Tabip Odası Başkanıydı, ben de Baro Başkanıydım; kendisini tanırım. Sarmaşık Derneğinin yöneticisi olması kendisine sorulmuş, kurucusu olması sorulmuş. Kurulduğu zaman ben de Baro Başkanıydım, kurucu üyesi oldum. Kutbettin Arzu -AK PARTİ Milletvekili oldu daha sonra- o da kurucu üyesidir, Galip Ensarioğlu da üyesidir aynı derneğin değerli arkadaşlar. Tutuklama gerekçesinde bu var.

Selçuk Mızraklı'nın başka bir tutuklama gerekçesi: Bakın, 2016 yılının Mart ayında Nusaybin'de bir itirafçı yakalanır, beyanlarda bulunur, Selçuk Mızraklı'nın adı yok içinde. Selçuk Mızraklı milletvekili seçilir, yine adı yok, ifadesi yok. Kendisi 20 Mart 2019 tarihinde, seçilmeden sadece on gün önce bu itirafçı ek beyanda bulunur. O zamana kadar beyan yok. Seçileceği anlaşılmış, kendisinden beyan alınır, der ki: “Benim duyduğuma göre...” Ne zaman bunu söylüyor? Üç yıl sonra, seçilmesinden on gün önce. “Benim duyduğuma göre, Selçuk Mızraklı bir örgüt üyesini tedavi etmişti.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Bakın, avukatlık yaptık hepimiz. Bu beyanların ne anlama geldiğini buradaki vicdan sahibi olan bütün milletvekilleri bilir.

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, lütfen sözlerinizi bağlayın.

Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Şimdi, bakın, bu sahte tutanaklarla, sahte beyanlarla kimlerin nasıl mağdur edildiğini biliyoruz ama bir belediye başkanını bu tür sahteciliklerle tutuklamak, hapse atmak hangi vicdana uyar?

Dahasını söyleyeceğim bakın, dahasını söyleyeceğim: Keziban Yılmaz, Diyarbakır’da avukat; Rojda Nazlıer, Diyarbakır’da siyasetçi; aldınız, tutukladınız. Ya, insaf! İnsaf edin ya! Bu kadar mı vicdansız oldunuz, bu kadar mı oldunuz ya! Koyun Diyarbakır’daki cezaevine. Gece yarısı on saat uzaklıktaki Kayseri’ye gönderin, on saat boyunca elleri kelepçeli kalsın, tuvalet ihtiyaçları karşılanmasın ve her hafta çocuklarını, ailesini Diyarbakır’dan ta Kayseri’ye kadar görüşmeye götürün. Ya, böyle bir vicdansızlığı gerçekten tarih yazmadı, gerçekten yazmadı.

Bakın, kayyumla oluşturduğunuz düzenin maliyetinin ne olacağını bugün hesaplayamazsınız ama yarın öbür gün bunların siyasi maliyetinin ne olacağını hep beraber göreceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – O nedenle, bir yurttaş ve burada konuşan birisi olarak sizden ricam, isteğim: Bu uygulamalardan vazgeçin, siyasi olarak darbe yapmayın, sandığı esas alın.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tanrikulu.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – PKK marşında kim saygı duruşunda bulundu, söyleyin.

BAŞKAN – Öneri üzerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Selami Altınok konuşacaktır.

Buyurun Sayın Altınok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA SELAMİ ALTINOK (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu bir buçuk senedir hukuki yapılan her işlemde sonra...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hangi hukuk ya! Hangi hukuk!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hangi hukuk!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ayıptır, ayıp!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – ...HDP Grubunun bu kayyum meselesini ısıtıp ısıtıp Meclisin gündemine getirmesinden -bir anlam ifade etmiyor- biz de bir şey anlamıyoruz. Onlar da ne amaçlıyor, onu biz de anlamakta zorlanıyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 127’nci maddesi, Belediye Kanunu’nun 45 ve 46’ncı maddeleri çok açık ve nettir.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – “Görevleriyle ilgili” diyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Görevleriyle ilgili... Görevleriyle ilgili...

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – 127’nci maddesinde, idarenin vesayet yetkisi çok açık ve net bir şekilde ortaya konulmuştur.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Halka yalan söyleme! Halka yalan söyleme!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Halkı yanıltıyorsunuz.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – Belediye Kanunu’nun 45 ve 46’ncı maddesinde, biraz önce hatiplerin söylemiş olduğu değişiklikler yapıldıktan sonra...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Halka yalan söylüyorsunuz.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – Daha önce de bu yetki vardır, yapılan değişikliklerle sadece belediye meclisi içinden belediye başkanı vekili seçmenin dışında...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Masal anlatıyorsun, masal!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – ...İçişleri Bakanına ve valiye -duruma göre, il ve ilçe durumuna göre- dışarıdan da belediye başkanı vekili atama yetkisi verilmiştir. Geçmiş dönemde de yapılan atamalarda, görevlendirilen, benim de meslektaşları olmaktan gurur duyduğum vali ve kaymakamlar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Utanmanız gerekiyor.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Utanmalısın, utanmalısın.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – ...güneydoğuda bugüne kadar yapılmamış çok büyük hizmetleri vatandaşımızın hizmetine sunmuştur.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Aslolan burada, aslolan!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yolsuzluk yapmışlar yahu.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – Kim ne derse desin kim nasıl kabul ederse etsin, bu, milletimizin gözü önündedir, milletimizin gözü önünde yapılmaya da devam etmektedir. Ancak hizmetin de yanında şunu da özellikle belirtmek lazım geliyor değerli arkadaşlar...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yolsuzluklardan bahset, yolsuzluklardan! Sayıştaydan bahset!

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Seçim yapmayalım o zaman!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Seçim yapmayalım!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyelim.

Buyurun, devam edin Sayın Altınok.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Seçim yapmayalım yahu! Çalışkan adamları gönderelim, seçim yapmayalım!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – Yahu bu müdahalelerle falan olmaz, biz işimizi biliriz, biz ne konuşacağımızı da biliriz, müdahaleyle olur mu yani?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Tabii, tabii... Doğru...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Evet, evet, işinizi bilirsiniz, siz işinizi iyi bilirsiniz.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – Onlar müdahale ediyor diye biz konuşmayacak değiliz ya. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti devletinde, devletimizin birliği, milletimizin birliği ve bekası adına...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ha, bekası adına, evet, evet!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – ...hizmet etmenin dışında, belediye imkânlarını, belediye personelini, aracını gerecini terör örgütü amaçlarıyla hiç kimsenin kullanmasına...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Darbecisiniz, darbeci!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – ...Türkiye Cumhuriyeti devleti bugüne kadar müsaade etmedi, bundan sonra da müsaade etmeyecek. Bunu herkes bilecek. Bunu herkes bilecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bunun alkışlanacak hiçbir yanı yok.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – Çukur terörünün olduğu süreçlerde, belediye araç gereçleriyle belediye başkanlarının, belediye personelinin, bu memlekette birliği ve dirliği sağlamak adına görev yapan polisimizin...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yalancısınız! Halkı kandırıyorsunuz! Halka yalan söylüyorsunuz!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya yalan atıyor ya, Allah aşkına ya!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – ...askerimizin şehit edilmesi için sokak ortalarına, sokak çukurlarına bombaları yerleştirdiklerini bilmiyor muyuz zannediyorsunuz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Utanmazca yalan söylüyorsun şu anda, utanmazca!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – Bir önceki konuşmamda da aynı konuyla alakalı bunun örneğini verdim. Biz, Türkiye Cumhuriyeti devletinde, biz olalım hükûmet, başkası olsun hükûmet, hiç fark etmez...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz hükûmet değil, darbecisiniz, darbeci. Hükûmet değilsiniz.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Altınok.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

...Türkiye Cumhuriyeti devleti sınırları içerisinde PKK'nın da, DEAŞ'ın da, FETÖ'nün de...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Onlarsız yaşayamıyorsunuz.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) – ...aklınıza ne geliyorsa, ne bela geliyorsa gelsin bu milletin birliğini, dirliğini bozmasına müsaade etmeyeceğiz, etmeyeceğiz, etmeyeceğiz, sonuna kadar etmeyeceğiz diyorum, hepinize saygılar sunuyorum. Sağ olun, var olun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altınok.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, hatip “HDP her hukuki işlemeye karşı çıkıyor.” diyerek bir iftirada bulunmuştur. Bu konuda kürsüden söz istiyorum.

BAŞKAN – Yerinizden açıklama yapmanızı isteyeyim.

Buyurun, aynı şeydir zaten yani iki dakika süre tanıyorum.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Doğrudan sataşma yani “Hukuki işleme karşı çıkıyor.” diyor, kendi hukuksuzluklarını bizim üstümüze yıkmaya çalışıyor.

BAŞKAN – Aynı süreyi tanıyorum zaten Sayın Oluç, yerinizden açıklama yapmanız daha iyi olabilir.

Buyurun.

Süreniz iki dakika.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; bu kayyum meselesini bugün, yarın ve önümüzdeki günlerde, haftalarda tartışmaya devam edeceğiz.

Kesinlikle şunu söyleyeyim: Biz kesinlikle bunun üzerine soğuk su içip susmayacağız. Neden olduğunu size anlatalım: Bakın, hukuku çiğniyorsunuz, demokrasiyi çiğniyorsunuz, bütün demokratik teamülleri çiğniyorsunuz, sandık hukukunu ve sandık adaletini yok sayıyorsunuz, halkın iradesini gasbediyorsunuz, açıkça oy hırsızlığı, emek hırsızlığı, bu yapılanın adı budur, açıkça budur, başka bir şey değildir. Halkın iradesi gasbediliyor. Bakın, siz muhafazakâr sağ kanatta yer alan bir partisiniz. Ya, rahmetli Menderes'in zamanından bugüne kadar muhafazakâr sağın önem verdiği sandık iradesini yok ettiniz, millet iradesini yok ettiniz. Orada oy veren milyonlarca insanın iradesini bir İçişleri Bakanının kararıyla açıkça gasbediyorsunuz, ortadan kaldırıyorsunuz. Bunu anlatıyoruz size. Demokrasiye sahip

çıkın diye anlatıyoruz ama siz hikâye konuşuyorsunuz hikâye. Emin olun, bunun suçu büyüktür, halkın iradesinin gasbedilmesine bu halk asla boyun eğmeyecektir. Sandık iradesinin gasbedilmesine asla boyun eğmeyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum.

Bunu sık sık söyleyeceğiz. Savunamıyorsunuz, utanmanız gereken bir durum. Bir kayyum rejimi ihdas ediyorsunuz kayyum rejimi, demokrasi yerine, bunu anlatıyoruz.

Şimdi, konuşuyorsunuz... Ya, Sayıştay Başkanı ortaya koydu, Sayıştay Başkanı dedi ki: “2017’de 31 müzekkerenin tamamı neredeyse kayyumlara aittir.” Ne oldu bunlar? Sümen altı edildi. Niye Sayıştay Başkanlığının yaptığı suç duyuruları konusunda herhangi bir işlem yapılmadı? Sümen altı ediyorsunuz. Çünkü kayyumlarınız yolsuzluk yaptı. Kapı gibi faturaları ortaya çıktı “İçişleri Bakanına hediye verilmiş, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanına hediye verilmiş,” diye. Biz dedik ki bu faturalar sahteyse “Hediye almadık.” desin İçişleri Bakanı ve Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – “Almadık.” dedik Sayın Başkan, izah edildi bunlar.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Önceki dönem, sizin dönem değil.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Değilse o faturaları düzenlemiş olan kayyumlar hakkında işlem yapılınsı dedik, hiçbiri yapılmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bağlayın lütfen Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

BAŞKAN – Lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bütün bunları konuşacağız ve konuşmaya devam edeceğiz. Çünkü biz demokrasiye, hukuka, sizin çiğnediğiniz Anayasa’ya, sizin çiğnediğiniz uluslararası demokratik sözleşmelere sahip çıktığımız için itiraz ediyoruz. Siz ise iktidarınızı sürdürebilmek için her türlü usulsüzlüğü, her türlü yolsuzluğu, her türlü irade gasbını kabulleniyorsunuz ve bunun arkasında duruyorsunuz. İçişleri Bakanının bu yaptıklarını asla ama asla ne Kürt halkı ne Türk halkı kabullenmeyecek. Buna karşı mücadelemizi her an sürdüreceğiz, bundan da haberiniz olsun. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Teşekkürler Sayın Oluç.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sondan başlayacağım. Böyle masaya vurarak filan... Korkacak vekil yok burada Sayın Başkan.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Alışmışlar.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Buna ilişkin her türlü cevabımızı verdik, Grubumuz adına Selami Bey konuştu, kayyum meselesi de halledildi Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, ben de sisteme girmiştım ama.

BAŞKAN - Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 60’a göre pek kısa bir söz talebim var, tutanaklara geçirmek maksadıyla.

BAŞKAN – Tabii ki.

Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, biraz önce konuşan Sayın Altınok bir söz sarf etti, “çukur terörü” dedi; dur bakayım, evet, “çukur terörü” dedi. Tutanaklara geçmesi için ve bir yüzleşmeye ihtiyaç olduğu için şunu söylemek lazım: Çukur terörünün müellifi dönemin AK PARTİ hükûmetleridir, yüklenicisi de PKK terör örgütüdür. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yani HDP mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sizsiniz, siz!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – PKK dedim, PKK.

Biz size IŞİD diyor muyuz?

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altay.

Buyurun Sayın Turan.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Tabii, IŞİD’le ortak ol, öyle iftira at sonra.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Amerika’dır o.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Abdullah Bey, bir dakika...

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, karşılıklı konuşmayalım lütfen.

Buyurun Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, az sonra görüşeceğimiz kanun teklifine...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Birleşmiş Milletler raporlarını inceleyin, IŞİD’le nasıl iş birliği...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Amerikan uşağıdır o.

BAŞKAN – Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Raporların hepsi yazıyor. Hesap vereceksiniz, IŞİD’le iş birliğiniz nedeniyle hesap vereceksiniz, emin olun, hesap vereceksiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – IŞİD’i anlatın, IŞİD’i.

BAŞKAN – Sayın Tiryaki, lütfen...

Sayın Turan, buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Zaten PKK diye bir terör örgütü de yoktur, değil mi?

BAŞKAN – Sayın Eronat, lütfen... Biri susuyor, diğeri başlıyor. Grup Başkan Vekiliniz ayakta bekliyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, Sayın Altay ve CHP az sonra görüşeceğimiz kanun teklifine karşılar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, karşı olmaktan da iftihar ediyoruz. Aha masaya da vuruyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – O yüzden her türlü vesileyle uzasın, Meclis kanun teklifine geçmesin diye çalışacaklar.

Biz terör eylemlerinde durduğumuz yeri biliyoruz, bu ülkede terörle nasıl mücadele ettiğimizi tüm dünya biliyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Destek verdiğiniz günleri de gördük.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ufak oyunlara gelecek bir parti değiliz biz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Turan.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, 13/11/2019 tarihinde Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, belediyelere yapılan kayyum atamalarının yarattığı hukuksuzlukların araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Kasım 2019 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, iklim değişikliklerinin ülkemize etkilerinin incelenerek Türkiye'nin iklim politikalarının düzenlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/2009) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 13 Kasım 2019 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

13/11/2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 13/11/2019 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, iklim değişikliklerinin ülkemize etkilerinin incelenerek Türkiye'nin iklim politikalarının düzenlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/2009) esas numaralı Meclis araştırması önergesinin görüşmesinin Genel Kurulun 13/11/2019 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sera Kadıgil konuşacaktır.

Buyurun Sayın Kadıgil. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA SALİHA SERA KADİGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın üyeler; biz burada, aramızda kavga edip duralım, insanlık şimdiye dek gördüğü en büyük tehditle karşı karşıya. Üstelik uzak bir gelecekte değil, tam da bu yaşadığımız günlerde toplu bir yok oluşa sürükleniyoruz ve bilim insanları bunun, sürüklendiğimiz 6’ncı büyük yok oluş olduğunu söylüyorlar. Bunu ben değil, dediğim gibi, dünyanın en saygın bilim insanları söylüyor.

“İklim değişikliği” adı altında, manasız bir hassasiyet gibi sunulan iklim krizinden söz ediyorum. Biliyorum, bunu çoğunuz gereksiz hatta romantik bir konu gibi görüyorsunuz “Yüz yıl sonranın meselesi.” diyorsunuz. Gerçekten ciddi ve acil bir durum olsa, koca koca devletler elbet önlemini alır, gereğini yapar diye düşünüyorsunuz. Bizi bu denli büyük bir rehavete sürükleyen tam olarak bu sevgili arkadaşlar. Hani, bize ne diyoruz, bizden çok uzak şeyler sanıyoruz ya fena hâlde yanılıyorz. (Uğultular)

Lütfen dinleyin beni, lütfen dinleyin beni sayın arkadaşlar...

Bakın, daha iki gün önce Çevre Bakanı bütçe sunumunu yaptı Komisyonunda. Ne diyor sunumda? “Yüz yıl sonra” diyor. “İklim değişikliği için gerekli adımlar atılmazsa yüz yıl sonra büyük felaketler olacak.” diyor. Oysa başımıza gelecek bu felaketler meçhul bir gelecekte değil, geldiler, buradalar şu anda. Ne mi oluyor mesela? Gelmiş geçmiş en sıcak yılları, en sıcak mevsimleri yaşıyoruz, buzullar eriyor, havamızdaki karbondioksit yoğunluğu dünya tarihinde görülmemiş bir noktaya yükselmiş durumda. “Şu seviyeyi geçerse geri dönüşü olmaz.” diyordu bilim adamları, bilim insanları bundan yirmi yıl önce, biz o seviyeyi geçmiş bulunuyoruz arkadaşlar.

Sadece insanlık değil şu anda söz konusu olan, her gün 200’e yakın canlı türü dünya yüzünden siliniyor, her gün 200’e yakın canlı türü dünyamızdan siliniyor ve “büyük yok oluş” dediğimiz şey tam olarak bu. Tüm insanlığı etkisi altına alan büyük ölçekli felaketler, kuraklıklar, hortumlar, seller, hatta savaşlar işte tam olarak bu sebeple başlıyor.

Ülkemize bakıyorum, durum inanin hiç iç açıcı değil. Sadece son kırk yılda 1,3 milyon hektar sulak alan kaybetmişiz biz. Yağışsızlık, anormal sıcaklıklar nedeniyle kuraklıklar yaşıyoruz. Çiftçimiz toprağını ekemiyor şu anda, bunun müsebbibi iklim krizidir. Bazı bölgelerimizde eşi benzeri görülmemiş sel felaketleriyle baş etmeye çalışıyoruz.

Türkiye’nin havası, bakın, AB ortalamasına nazaran yüzde 33 daha kirli artık. Biz her yıl 30 bin yurttaşımızı hava kirliliğinden kaybediyoruz. Yani iklim krizi dediğimiz şey, artık sadece kutuptaki bir ayının, Amazonlardaki bir ağacın derdi değil sevgili arkadaşlar, hepimizin derdi, biz, hepimiz şu anda bunun etkilerini yaşıyoruz.

Peki, bunlar olurken biz ne yapıyoruz? Yeni 7 tane kömürlü termik santral açacağımızı müjdeliyoruz mesela. Sanki mevcutların hâli çok iyiymiş gibi, bir de yenilerini yapma vaatleriyle övünüyoruz burada. Tüm partiler, bakın, istinasız tüm partiler bir araya geliyor, mevcut santraller için getirilen süre uzatım teklifini kesin bir dille reddediyoruz -daha geçen sene- aradan bir yıl geçmeden aynı ahlaksız teklif utanmadan Meclisimizin önüne getirilebiliyor. Plastiği azaltalım diyoruz, bir yandan poşeti paralı hâlde getirirken bir yandan atık ve çöp ithalatında ne yazık ki rekor üstüne rekor kırıyoruz biz. Bütün bunları ekonomik büyüme, enerji bağımlılığını çözme masallarıyla yapıyoruz. Havamızı, suyumuzu, toprağımızı, toprağımızın altını dahi şirketlere peşkeş çekiyoruz. Bugünün yetişkinlerini daha da zengin etmek uğruna, biz, yarının çocuklarını öldürüyoruz şu anda. Oysa iklim kriziyle ilgilenmek için, sevgili arkadaşlar, sandığımız gibi yüz yılımız falan yok. Bilim insanları çok net bu konuda. Bu hızla gidersek aslında bizim on yılımız bile yok biliyor musunuz. Hemen bugün, şu an bir mucize olsa, fosil yakıt kullanımını tamamen durdursak, hepimiz bugün vegan olsak bile her şeyi düzeltemiyoruz, o seviyeyi geçmiş bulunuyoruz. Biliyorum bazılarınız şimdi içinizden şöyle diyor: “İyi hoş da bize ne? Yani biz

mi kirllettik dünyayı bu kadar, biz ceremesini çekelim. Yani Çin'in, Amerika'nın, Avrupa'nın onda 1'i kadar zararımız yok. Memlekette bu kadar dert var, bir de bunlarla mı uğraşacağız?" diye düşünüyor bazı arkadaşlarımız. Ne yazık ki durum öyle değil. Bakın, geçtiğimiz on yılda dünyanın en çok salım yapan ülkelerinden biri hâline geldik biz. Bacalara filtre takmıyoruz, termik santraller havamızı, suyumuzu mahvediyor. Paris Anlaşması'nı imzaladık, hâlâ yürürlüğe sokmadık biz. Tüketimimizi on yıl sonra azaltmayı taahhüt ettik ama ne yazık ki 2020'de Çevre Bakanlığına kuş kadar bir bütçeyi reva görüyoruz. Bu da artık ülke olarak o kadar masum olmadığımız anlamına geliyor. Doğru "Tarihsel sorumluluğumuz onlar kadar değil. Biz mi yaptık ki biz düzeltelim?" diye düşünebilirsiniz ama biz bu ülkeler kadar çirkin ve hoyratça davranmayı bu gezegene, kendimize yakıştırıyor muyuz, bunu merak ediyorum. 30 bin insan diyorum sevgili arkadaşlar, 30 bin insan öldü. Hangi ekonomik büyüme, hangi kalkınma bu canlardan daha kıymetli? Ne yapabiliriz biz? Bu sorunun cevabını aramak için ben buradayım aslında. TBMM ne yapabilir? Mesela, biz bugün hemen burada, kendi aramızda anlaşp Meclisin tüm itibarını ayaklar altına alan o tasarayı geri çektirebiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) - Devam edebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kadıgil, tamamlayın lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Bununla da kalmayabiliriz, Çevre Bakanlığımıza biraz bütçe ayırabiliriz mesela bunlarla mücadele etsin diye, termik santrallere yatırım yapmak yerine mevcutları düzeltebiliriz, yeşil enerjiye harcayabiliriz biz paralarımızı. Hiçbir şey yapmasak bile ne yapabiliriz biliyor musunuz, bu Meclisteki insanlar bir komisyonda toplanabiliriz, bu teklifi kabul edebiliriz ve gerçekleri araştırıp halkımıza anlatabiliriz. Milyonlarca çocuk 7 kıtada bunun için sokaklara çıkıyorsa, herhâlde vekiller olarak biz de bu kadarını başarabiliriz diye düşünüyorum.

Bakın, Meclisin yaş ortalaması 52 ve çoğunuz bu bahsettiğim büyük yıkım geldiğinde ölmüş olacaksınız. Ama ben mesela o gün geldiğinde 65 yaşında olacağım, beni bırakın Rümeysa var AK PARTİ'de, Rümeysa henüz 52 yaşında olacak, Dersim henüz 52 yaşında olacak ve biz hâlâ yaşıyor olsak bile sizin yüzünüzden nefes alamıyor olacağız arkadaşlar. Yani böyle devam edersek iklim krizi hepimizi öldürecek. Hadi bizi öldürmedi, çocuklarınızı öldürecek, torunlarınızı öldürecek arkadaşlar; susuzluktan ölecekler, açlıktan ölecekler, kuraklıktan ölecekler ama bu çocuklar ölecekler ve bizim yüzümüzden ölecekler, önlem almadığımız için ölecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Özür diliyorum Sayın Başkan, tamamlayayım.

BAŞKAN – Tamam, Sayın Kadıgil, bir dakika daha süre veriyorum.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Yani biz ülkemizi kendi doğru bildiğimiz şekilde yönetmek için burada bu kavgaları ediyoruz ya, biz böyle devam edersek ortada ne muhafazakâr kalacak ne demokrat kalacak ne de milliyetçi kalacak, ortada yönetecek insan falan bulamayacağız biz sevgili arkadaşlar.

Ben buradan sadece kendi Meclisimizin gençlerine seslenmiyorum, tüm dünyadaki genç parlamenter arkadaşlara seslenmekle kendimi artık mükellef hissediyorum. Lütfen derhâl harekete geçin ve siyasi görüşünüz her ne olursa olsun iklim krizi için bir araya gelin, hükümetlerinize baskı yapın ve bilime kulak verin arkadaşlar. Bu kötülüğü durdurmak, bu çarkı yıkmak bizim elimizde. Tek ihtiyacımız olan inanın bunu fark etmek ve o sokağa çıkan 10 yaşındaki çocuklar kadar cesur olmayı başarabilmek, insanlığın geleceğini kurtarmak gibi olağanüstü bir yük yüklediniz sırtımıza -çok teşekkür ediyoruz- ve biz kendi aramızda siyasi kavga vereceğiz diye çekildiğimiz köşelerde bu yükün altında ezilerek öleceğiz. Hep birlikte bir araya gelmezsek bunlar başımıza gelecek.

“Greta” diye bir çocuk şöyle seslendi BM’de, onun sözleriyle sesleneceğim ben de size: “İnsanlar ızdırıp çekiyorlar, insanlar ölüyorlar...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Bitiyor Sayın Başkan, özür diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Kadıgöl, uzatmayın, üçüncü dakika oluyor. Siz yine konuşun ama ben mikrofonu açmayayım.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Son üç cümle Sayın Başkan.

“İnsanlar ızdırıp çekiyor arkadaşlar, insanlar ölüyorlar. Koca ekosistemler çöküyor şu anda. Bir kitlesel yok oluşun eşiğindeyiz ama bizim tek konuştuğumuz şey paradan puldan, sonsuz ekonomik büyüme masallarından ibaret. Bu ne cüret?” diye soruyor çocuklar bize. Bu ne cüret? (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kadıgöl.

Öneri üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Rıdvan Turan konuşacaktır.

Buyurun Sayın Turan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İklim krizi dediğimiz şey, esasen insan türünün devam edip etmemesi meselesi. Artık, aslına bakarsanız, bıçağın kemiğe dayandığı bir noktadayız. Jeologlar dünyayı zamansal süreçlere ayırırken insanın daha organize yaşamaya başladığı son Buzul Çağı’ndan sonraki dönemi Holosen Dönem olarak nitelendirmişler. Holosen Dönem, aşağı yukarı 12 bin yıl önce Buzul Çağı’nın ortadan kalkmasıyla birlikte, daha organize hayatların kurulduğu ve Orta Doğu coğrafyasında da Neolitik Dönem’in başladığı yani ilk kez insanın doğada avcı, toplayıcı olmaktan organize tarım faaliyetlerine başladığı dönemi ifade eden bir süreç ve aslında devletin kökenini, şu anda içinde olduğumuz bütün uygarlık süreçlerinin kökenini Neolitik Dönem’de aramak lazım.

Şimdi, bazı bilim insanları der ki Holosen Dönem’den yani iklimin yumuşadığı ve insanın organize tarıma başladığı dönemden sonra 1800’lü yıllarda Antroposen Dönem başladı. Antroposen Dönem’in özelliği şu: Dünyada şimdiye kadar çok fazla iklim krizi oldu, çok fazla felaket oldu. Dinozorlar bir göktaşının çarpmasıyla yok oldu, bu iklimi değiştirdi. Örneğin altmış beş milyon yıl önceki hikâye bu fakat ilk kez dünya iklimi, dünya vasatı insan eliyle ve geri dönüşümü mümkün olmayan bir biçimde dönüştürülüyor. Buradan çıkan şey şu: Daha önceki dönemler jeolojik hadiselerin sonucunda ortaya çıkarken artık dünyada insanın, esas olarak da kapitalizmle birlikte yani 1800’lü yıllarla birlikte, buhar makinesinin bulunması, ardından lastikli taşıtların devreye girmesi, ardından fosil yakıtların dünyanın en büyük değeri hâline gelmesiyle birlikte Antroposen Çağ geri dönülmez biçimde ortaya çıktı. Nedir özelliği? Evet, insan eliyle başlamıştır. Denizlerin kirlenmesi, biyoçeşitliliğin ortadan kalkması, uluslararası tekellerin kâr hırsıyla dünyanın bütün ekolojik niteliğini alaşağı etmesi bunların tipik özelliği. Şimdi soru şu: Acaba kapımızı çalan bu büyük felakete “Kardeşim, bu dünyayı biz mi kirlatıyoruz da biz temizleyeceğiz?” diyeceğiz yoksa Ege Bölgesi, Akdeniz Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi’nde giderek belirginleşen bu iklim değişikliği ve çölleşme gibi faktörleri önceden görüp buna ilişkin tedbirler mi alacağız? Bu mesele çok temel bir meseledir. Eğer ikincisini yapacaksak, eğer bunu dış kapının dışındaki bir hadise olarak değil, bu memleketin meselesi olarak göreceksak bir defa AKP’nin çevre politikalarını yeniden gözden geçirmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın, Sayın Turan.

RİDVAN TURAN (Devamla) – Fosil yakıtlara dayanarak sürekli enerji arzı yaratmaya hedeflenmiş termik santraller başta olmak üzere, nükleerler başta olmak üzere ekolojik yapıyı geri dönüşsüz biçimde tahrip edeceğini ve ciddi bir iklim krizini bir kez daha tetikleyeceğini hep beraber biliyoruz. Kaldı ki bu, bacalara takılması öngörülen filtre sistemlerinin daha sonra ertelenmesi, uzun vadeye yayılması gibi faktörler dikkate alındığında ve bunların yanında, AKP’nin enerji arzına yönelik olarak çok önemli yerlerde, mesela seçim bölgem olan Mersin bölgesinde, Çanakkale bölgesinde çok sayıda termik santrali kurmaya çalışması geri dönülmez bir süreci tetikleyecek arkadaşlar. Bu yalnızca hastalıkların artması açısından değil, aynı zamanda bir bütün olarak ekolojinin çökmesi, bir bütün olarak insanın sayesinde de dünyanın mahvolması anlamına gelecek. O sebeple, yol yakinken bu konuda önlem almaya hepinizi davet ediyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Turan.

Öneri üzerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Veysel Eroğlu konuşacaktır.

Buyurun Sayın Eroğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; CHP Grubunun önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim.

Efendim, özellikle, tabii, küresel iklim değişikliği çok önemli, dünyanın problemi bu. Özellikle, malum olduğu üzere, sera gazı denilen gazlar, karbondioksit ve diğer metan gibi gazlar atmosferde birikmek suretiyle güneş ışınlarının tekrar atmosfer dışına çıkmasını önüyor, böylece sera etkisi göstermek suretiyle dünyanın sıcaklığı gitgide artıyor.

Tabii, dünya, özellikle küresel iklim değişikliğiyle mücadele için taraflar konferansını topladı ve burada artı 2 dereceyi geçmemesi konusunda bir çalışma yapılmaya başlandı. Ama Türkiye ne yaptı? Evvela tarihsel sera gazı salımlarına bir bakarsak Türkiye’nin cürmü çok düşük, binde 4 ama -elimde rakamlar var, onları kayda geçmesi için vereceğim- 1850 ile 2002 yılları arasında, bu sanayi inkılabı zamanında en büyük sera gazı salımları olmuştur ve burada özellikle -Amerika’nın salımı- dünyadaki salımın yüzde 29,3’ü Amerika’ya ait, Avrupa Birliği’nin ise yüzde 26,5. Diğer ülkeleri saymayacağım ama Türkiye’nin bu sürede binde 4 gibi bir salımı var. Ama biz bu konuda ne yaptık? Özellikle şunu ifade edeyim: Gereken her şey yapıldı.

Biliyorsunuz, Rio’dan sonra Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ortaya çıktı. Bunu ilk defa Hükümetimiz imzaladı. Bakın, 24 Mayıs 2004 tarihinde bu çerçeve sözleşmesine imza attık.

İkinci husus: 26 Ağustos 2009 tarihinde ise Kyoto Protokolü’ne taraf olduk, hatta ben o zaman Çevre ve Orman Bakanıydım, 2009’da Kopenhag ve Cancun’daki Taraflar Konferansı’na katıldık. Hatta Türkiye ilk defa Avrupa Birliği müzakerelerinde çevre faslını açan bir ülke oldu; gerçekten çok önemli.

Peki, bu konuda ne yapıyoruz? Türkiye boş kalmıyor bakın. Sera gazı neden kaynaklanıyor? Enerji üretiminden. Bu konuda özellikle termik santral için gerekli tedbirler alınmıştır, alınıyor.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Alınmadı Sayın Bakanım, alınmıyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Alınmıyor.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Yeni santrallerde gerekli emisyonların azaltılması için en ileri teknikler kullanılıyor; bir.

İkincisi: Türkiye, Avrupa’da Finlandiya’dan sonra, özellikle hidroelektrik üretiminde yani temiz ve yenilenebilir enerjide 2’nci sırada. Ama rüzgâr ve güneşi dâhil edersek Türkiye temiz enerjide Avrupa’da 1’inci sırada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Eroğlu, tamamlayın lütfen.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Sayın Başkanım çünkü bu çok önemli bir konu.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yalan söylemeyin, yalan söylemeyin.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Dolayısıyla şunu ifade edeyim: Biliyorsunuz, küresel iklim değişikliğiyle mücadelede en önemli unsur ormanlar, yutak alanlar. Çünkü ormanlar karbondioksiti yutarak oksijen veriyor. Dolayısıyla biz büyük bir seferberlik gerçekleştirdik. Şu ana kadar ormanlarımızdaki 4,5 milyar adet fidanı Hükümetimiz döneminde dikmiş bulunuyoruz. Ayrıca, orman alanları pek çok ülkede azalırken Türkiye’de ormanlık alan artıyor, şu ana kadar 1,8 milyon hektar alan artırdık. Ayrıca, biliyorsunuz, 11 Kasım’da, aynı zamanda 21 Mart Dünya Ormancılık Günü’nde fidan dikiliyor, seferberlik her yerde devam ediyor.

Ayrıca sulak alanlar ve korunan alanlar aksine arttı. Bizden önce özellikle toplam korunan alan sadece 9,7 milyon hektar iken şu anda 30 milyon hektara yükseldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Başkanım, bir dakika verirsiniz...

BAŞKAN- Bir dakika daha veriyorum Sayın Eroğlu ama bu son olsun.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Tabii, trafikten kaynaklanan emisyonları azaltmak için toplu ulaşım da İstanbul’da işte -siz İstanbul’un milletvekilisiniz- metrobüs, Marmaray ve aynı zamanda özellikle Avrasya Tüneli gibi tüneller, bölünmüş yollar; bunlar gerçekten emisyonu çok azalttı. Eski araçları sistemden çektik.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bir Yatağan Santrali kadar faydası yok Sayın Bakan.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Bir de katı atık konusunda... Efendim, bizden önce tıbbi atıklar İstanbul’da tamamen atılıyordu. İlk defa, biz, tıbbi atıkları düzenli toplayıp bertaraf ettik. Katı atıklar konusunda muazzam bir seferberlik yaptık. Hava kirliliği konusunda...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hava kirliliği sigaradan çok öldürücü artık.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Siz İstanbul’da yaşıyordunuz. Bakın, 1993 yılında -Çevre Teknolojisi Ana Bilim Dalı Başkanıyken- İstanbul Teknik Üniversitesinde aşağı yukarı bir tek biz ölçebiliyorduk; 10 katı, standardın 10 katı SO2 ve partikül konsantrasyonunu İstanbul’da ölçtük. Ama İstanbul’un havası şu anda Türkiye’nin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Şu anda iyi olduğu anlamına gelmiyor. AB’nin 33 katı fazla. 30 bin insanımız ölüyor.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Dünyada en temiz hava İstanbul’da. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – “Siz” “biz” diye konuşmuyorum ben, bak, hepimiz için konuşuyorum, sizin çocuklarınız için konuşuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Eroğlu.

Ama üçüncü kere uzatmadım, kimseye söz vermedim, 2 kere uzatma yeter.

VEYSEL EROĞLU (Devamla) – Şimdi, bu konu aslında önemli ama bu konuda çok şey yaptık, yapmaya devam ediyoruz, yapacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Eroğlu.

Şimdi de İYİ PARTİ Grubu adına Balıkesir Milletvekili İsmail Ok konuşacak öneri üzerinde.

Sayın Ok, aslında ilk başta siz konuşacaktınız ama en önemli konuşmayı yapacağımızı varsayarak sizi sona bıraktım! Yok, aslında sehven oldu, kusura bakmayın lütfen.

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL OK (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izlemekte olan yüce Türk milletinin bütün mensuplarını muhabbetle selamlıyorum.

Gerçekten Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili ve arkadaşlarının gündeme getirdiği iklim kriziyle ilgili olarak ülkemizin karşı karşıya bulunduğu problemleri araştırmak ve bunlardan çıkış yollarını belirlemek amacıyla verilen önerge gerçekten ama gerçekten çok önemli. Ben, bu vesileyle sayın vekilimizin şahsında emeği geçen herkesi kutluyorum.

Bu konuyu saatlerce konuşsak içinde bulunduğumuz bu iklim değişikliğiyle ilgili olayı ifade etmek çok zor ama öz olarak şunu söyleyeyim: Türkiye Cumhuriyeti devleti ve bu devletin yönetiminde söz sahibi olan irade yarın değil, bugün hemen bir eylem planı hazırlayarak bu konunun üzerine ciddiyetle gitmelidir. Dolayısıyla, bu önergeye İYİ PARTİ Grubu olarak “evet” oyu vereceğimizi ve bu önerenin her türlü siyasetin üzerinde olduğunu, memleket meselesi olduğunu ifade etmek istiyorum ve İYİ PARTİ Grubu olarak da bizim destek vereceğimizi bu vesileyle yüce Meclise arz ediyorum.

VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Sayın Vekilim, stratejik eylem planı hazır hâlde.

İSMAİL OK (Devamla) – Biraz önce, önergeyi veren arkadaşımız konuşurken özellikle iktidar grubu mensubu arkadaşların kendi aralarındaki sohbetlerini büyük bir zevkle izledim oradan ama Sayın Bakanım son derece ilgiyle takip ediyordu, bundan dolayı da memnun oldum.

Sayın Bakanım, biraz önce yaptığı konuşmada, yapılanlardan bahsetti. İyi niyetle yapılan her şeye gönülden teşekkür ediyoruz ama Sayın Bakanım, şu anda ülkemiz çok ciddi yer altı, yer üstü sularının kirliliğiyle, tehdidiyle karşı karşıya ve buna bağlı olarak da topraklarımız zehirleniyor, çoraklaşıyor; burada, zaman geçirecek bir saniyemiz bile yok.

Sayın Bakanım çok iyi bilecektir; Gönen Çayı, Susurluk Çayı, Manyas Gölü, kısacası Güney Marmara, hani bir söz vardır ya “Adamı ters diksene düz bitecek.” diye, bu kadar verimli ve yer altı, yer üstü sularıyla da o kadar zengin bir bölge. Manyas Nehri, Manyas Gölü ve özellikle Gönen Çayı, Susurluk Çayı, Bandırma, Manyas, Gönen ve Karacabey havzasını besleyen bu sularımız çok ciddi bir şekilde kirlilikle karşı karşıyadır.

VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Ama Manyas Gölü’nü kurtardık biliyorsunuz.

İSMAİL OK (Devamla) – Sayın Bakanım, vakit çok dar, ben sizinle bunları konuşmak isterim.

Bu konunun önemine binaen Sayın Başkanın da bir iki dakika bize özel zaman ayıracağını ümit ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ben veriyorum. Tamam, 2 kere uzatma verdim, size de vereceğim Sayın Ok, buyurun.

İSMAİL OK (Devamla) – Sağ olun.

Bakın, bu, Gönen Çayı’nda geçen hafta ölen binlerce balığın görüntüsü, aynı şekilde Susurluk Çayı’nda da... Kendim Susurluk Çayı’na yakın bir köyde büyümüş çiftçi ailesinin çocuğuyum. Çocukluğumda hatta gençliğimde bu çayda yüzüp susadığım anda su içiyordum. Şimdi, içerisine kimse giremez Sayın Bakanım. Amerika’ya lanet olsun! Emperyalistlere lanet olsun! Daha fazla para kazanma uğruna bunları katledenlere lanet olsun! Şimdi, bu nehirlerimizi de mi Amerika bu hâle getirdi?

Bölge Milletvekilim Sayın Subaşı bu nehirde inceleme yaptı, bunların giderileceğini söyledi ama o incelemeden sonra nehirdeki balık ölümleri daha da arttı.

YAVUZ SUBAŞI (Balıkesir) – 2020, 2020...

İSMAİL OK (Devamla) – Evet, balık kalmayacak, 2020’de siz kalmayacaksınız böyle giderse, memleket kalmayacak, su kalmayacak.

Değerli arkadaşlarım, bunu Allah için söylüyorum. Bırakalım siyaseti...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL OK (Devamla) – Bir dakika daha rica ediyorum.

BAŞKAN – Bir dakika daha veriyorum Sayın Ok, buyurun.

İSMAİL OK (Devamla) – Bu toprakların altı da değerli, üstü de değerli. Bu topraklarımızın her bir karışı için atalarımız kan verdi, can verdi. Şu anda da Suriye’de can veriyor, kan veriyor ama biz kendi ellerimizle... Balıklar yaşamıyor, kurbağalar yaşamıyor Sayın Subaşı. Kurbağa sesi bile duyamaz olduk. Öyleyse gelin, siyaseti bırakalım Sayın Bakanım. Lütfen, vicdan sahibi olan herkese sesleniyorum, bu konulara el atalım. Bakın, millî güvenlik...

VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Vekilim, Balıkesir’de su yoktu. Suyu kim getirdi Balıkesir’e?

İSMAİL OK (Devamla) – Sayın Bakanım, getirdiğiniz sulara girilemeyecek durumda, şu anda girilemeyecek durumda. Gel, beraber gidelim. Şu balıkların öldüğü yerde -arkadaşlarımızın suya girmesi değil- orada beş dakika otursunlar, o havayı teneffüs etsinler, beraber gidelim. Bu toprakları yarın tekrar temizlemek için yüz yıllar gerekecek ama iş işten geçmiş olacak. Gerçekten siyaset için söylemiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL OK (Devamla) - Burada görevini yapmayan bürokratlar ve sıralı amirler başta olmak üzere, ülkeyi yöneten siyasi irade suç işlemekte, suç. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Bakın, içme suyunu bırakın, bu nehirlerin yanında dahi gezemeyeceğiz, o hâle geldik.

VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Vekilim, içme suyu problemini biz çözdük ya.

İSMAİL OK (Devamla) - Ben vicdan sahibi olan herkese sesleniyorum: Bu vatan bizim, her türlü siyasetin üzerinde. Dolayısıyla Sayın Bakanım başta olmak üzere bu Meclisteki herkesi, başta bu iklim krizi olmak üzere özellikle güney Marmara’ya, Türkiye’nin en verimli topraklarının ve suyunun olduğu güney Marmara’ya sahip çıkmaya davet ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ok.

Değerli milletvekilleri, şimdi sisteme giren milletvekillerinin bir kısmına sırayla söz vereceğim, diğer talepleri karşılayacağım ama önce öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Aygun, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 13 Kasım Tekirdağ ili ile 14 Kasım Malkara ve Hayrabolu, 17 Kasım Şarköy ilçelerinin düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümünü kutladığına ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

13 Kasım, bugün Tekirdağ'ımızın, 14 Kasım Malkara, Hayrabolu ve 17 Kasım Şarköy ilçelerimizin düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümü, kutlu olsun. İstiklal mücadelemizde emeği geçenleri, ebediyete intikal eden tüm kahraman şehitlerimizi, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın Önderi, Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını minnet ve şükranla anıyorum, ruhları şad olsun. Yaşasın bağımsızlık, yaşasın cumhuriyet.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

31.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, 13 Kasım Gaziantep ili İslahiye ilçesinin düşman işgalinden kurtuluşunun 99'uncu yıl dönümünü kutladığına ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 13 Kasım, Gaziantep'in İslahiye ilçesinin düşman işgalinden kurtuluşunun 99'uncu yıl dönümü, kutlu olsun. Milattan önce 9000 yılına kadar inen bir tarihi olan İslahiye, sırasıyla Hititler, Yunanlılar, Bizanslılar, Hazreti Ömer, Mısırlılar, Selçuklular, Osmanlılar ve Türkiye Cumhuriyeti Dönemlerinde önemli bir yerleşim yeri olmuştur.

İslahiye adı 1866 yılında Osmanlı Devleti tarafından bu bölgeye gönderilen Derviş Paşa komutasındaki Fırka-i İslahiye olarak bilinen birliğin isminden gelir. 1933 yılında ilçe olan İslahiye, kırmızıbiberi başta olmak üzere üzümculüğüyle de meşhur tarımsal alanda faaliyet gösteren bir ilçemizdir.

Topraklarını korumak uğruna canlarını veren tüm şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmetle anıyor, kurtuluş gününü kutluyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Karaman...

32.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, Çin'den yola çıkan "China Railway Express"ın Bakü-Tiflis-Kars tren hattını kullanarak Prag kentine varması vesilesiyle demir yollarında destansı bir atılım gerçekleştiren Büyük Atatürk'ü rahmetle andığına ve demir yollarının yeniden devlet politikası hâline getirildiğine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Marmara ve Bakü-Tiflis-Kars demir yoluyla kayıp halkalarını inşa ettiğimiz modern ipek demir yolunda ilk kargo treni Çin'den kalkıp ülkemiz demir yollarını kullanarak Çekya'nın Prag kentine varmıştır.

Bu vesileyle "Demiryolları refah ve ümran tevlit eder." diyerek demir yollarında destansı bir atılım gerçekleştiren Büyük Atatürk'ü ve dava arkadaşlarını rahmetle, minnetle anıyorum.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, son Başbakanımız ve Meclis eski Başkanımız Sayın Binali Yıldırım'ın Ulaştırma Bakanlığı zamanında demir yolunun yeniden devlet politikası olmasına, bu konuda her karara ve her projeye partimizin üyeleriyle birlikte yüce Meclisin çatısı altındaki her siyasi parti, her milletvekili heyecanla destek vermiştir.

Bu vesileyle Sayın Cumhurbaşkanımıza, son Başbakanımıza şükranlarımı arz ediyorum; emeği geçen Ulaştırma Bakanlarımıza...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Karaman.

Sayın Kılavuz...

33.- *Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, tarım alanında ülkemizin önemli ihracat kalemlerinden olan limon üretimiyle ilgili eylem planına ihtiyaç olduğuna ve limon yetiştiricilerinin karşılaştığı problemlerin tespit edilerek çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması önergesinin hazırlanması gerektiğine ilişkin açıklaması*

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye'nin limon deposu olarak bilinen Mersin'in Erdemli ilçesinde yılda yaklaşık olarak 650 bin ton limon üretimi yapılmaktadır. Bu rakam, Türkiye'nin toplam limon üretiminin yaklaşık yüzde 70'ine tekabül etmektedir. Bölgenin sahip olduğu potansiyel göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizi dünya limon üretiminde lider hâline getirecek bir zenginliğe sahip olduğu görülmektedir. Ancak son yıllarda artan maliyetler limon yetiştiricilerimizi kaygılandırmaktadır; ilaç ve işçi maliyetleri yükselmektedir. Piyasanın düzensizliği, taban fiyatı uygulamasının olmaması limon üreticilerini ve satıcılarını zarara sokmaktadır. Ülkemizin tarım alanında önemli bir ihracat kalemini teşkil eden limon üretimiyle ilgili bir eylem planına acilen ihtiyaç vardır. Limon yetiştiricilerimizin karşılaştığı problemlerin tespit edilerek çözüm yollarının belirlenmesiyle ilgili bir Meclisi araştırma önergesinin de hazırlanmasına ihtiyaç vardır.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

34.- *İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, TBMM sığınağının Sığınak Yönetmeliği'ne uygun hâle getirilmesini Meclis Başkanlığından istirham ettiğine ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, ben biraz önce sınıktan geldim. Yani nerenin sığınağı? Türkiye Büyük Millet Meclisinin sığınağı. 15 Temmuz darbesinde Meclis sığınağına gitmiştik, efendim, büyük bir tartışma yaşandı. Meclis sığınağı gerçekten yapılmış mı, yapılmamış mı? Cumhuriyet Halk Partisinin grup toplantısının bulunduğu yerdeki ok işaretlerinden giriyorsunuz, ok işaretleriyle 2'nci kapıdan çıkıyorsunuz. Sayın Başkanım, ben orada bir sığınak filan görmedim, sığınak alanını görmedim. Biraz önce orada sadece düşme tehlikesiyle karşı karşıya kaldım, orada bir tuzak kurulmuş durumda. Tuzak nedir? Tuzak şu: İnsanlar o sığınağa girdiği zaman okları takip ederken duvarların renkleri ile yerlerin taban renkleri aynı ve önünüze bir merdiven çıkıyor, o merdivenden her an için düşme riskiyle karşı karşıyasınız. Sizden Meclis Başkanlığı olarak oradaki sığınak gerçekten sığınak koşullarına getirilmesini istirham ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

35.- *Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, Türkiye'nin Bolivya'da yaşanan gelişmeleri endişeyle izlediğini, yönetimlerin demokratik süreçlerle iş başına gelmesi ilkesine önem atfettiğini bildirdiğine ilişkin açıklaması*

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dostluk Grubu Başkanı olduğum Bolivya'da dış destekli darbe sonucu ordunun baskısıyla istifa eden Devlet Başkanı Evo Morales Meksika'nın iltica talebini kabul ederek ülkesinden ayrıldı. Morales yaptığı açıklamada iltica teklifi için Meksika'ya teşekkür etti. Morales "Kardeşlerim, Meksika'ya gitmek üzere yola çıkıyorum. Politik nedenlerden dolayı ülkeden ayrılmak canımı acıtıyor. Yakında daha güçlü şekilde döneceğim." ifadelerini kullandı. Meksika, Bolivya'daki süreci darbe olarak değerlendiren

ülkelerdendir. Türkiye bu gelişmeleri endişeyle izlediğini, yönetimlerin demokratik süreçlerle iş başına gelmesi ilkesine önem attığını bildirdi çünkü ülkemiz yakın tarihinde kendi demokrasisine yasa dışı müdahalelerden çok çokti, çok zarar gördü. Bugünlere kolay gelmedik.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

36.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar ilinde özelleştirilen şeker fabrikasının yarattığı sıkıntıların devam ettiğine ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçim bölgem Afyonkarahisar'da özelleştirilen şeker fabrikasından kaynaklı sıkıntılar bitmek bilmiyor; bir yanda işten çıkarılan işçiler, pancarda gösterilen yüksek fireler, nakliyecilerin ödenmeyen ücretleri; diğer yanda fabrikanın bacasından Işıklar kasabasına yağan siyah tozlar kasaba halkının sağlığını tehdit etmekte. Özellikle kasabada yaşayan çocuk ve yaşlılar bu yüzden sürekli hastalanmaktadır. “Şeker fabrikalarını satmayın.” dedik, sattınız; satış sonrası pancar üreticilerini, nakliyecileri, işçileri dinlemediniz. Bugün de insan sağlığını tehdit eden fabrika bacasını doğru dürüst denetleyin, vatandaşı hasta etmeyin diyoruz. Sizin yandaşlarınızı zengin etmek uğruna o bölgede yaşayan hemşehrilerimizin sağlığını hiçe saymanıza müsaade etmeyeceğiz.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi de gündemin “Seçim” kısmına geçiyoruz.

IX.- SEÇİMLER

A) KOMİSYONDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda boş bulunan ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için İzmir Milletvekili Cemal Bekle aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, alınan karar gereğince, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlıyoruz.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 128) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 128 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Değerli milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

(x) 128 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen milletvekillerinin isimlerini okuyorum: İYİ PARTİ Grubu adına Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Cavit Arı; ayrıca, şahısları adına İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu ve İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz konuşacaklardır.

Evet, şimdi -grupları adına- teklifin tümü üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

İlk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Tatlıoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Büyük Milet Meclisinin çok saygıdeğer mensupları; hepinizi saygıyla selamlarım.

İstanbul Milletvekili Sayın Vedat Demiröz ve 97 arkadaşının hazırladığı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi üzerindeki görüşlerimizi, partimizin görüşlerini paylaşacağız.

Öncelikle usul anlamında baktığımızda, şöyle bir kavram üzerinden başlamak istiyoruz. Bu, nihayetinde bir torba kanun şeklinde geldi. Bildiğiniz gibi, buradaki görüşmeleri yoğunlukla torba kanunlar üzerinden yürütüyoruz. Bu kanun teklifi de esasında komisyonda görüşülürken Sayın Komisyon Başkanı gerekli diğer alt komisyonlara göndermesine rağmen, alt komisyonları ilgilendiren maddelerle ilgili bir değerlendirme söz konusu olmadı. Yani teklifin 1'inci ve 7'nci maddeleri dijital hizmet vergisiyle alakalı. Dolayısıyla bunun, esasında, Bilim ve Teknoloji Komisyonuyla; 9'uncu ve 10'uncu maddelerinde düzenlenen konaklama vergisi; 34 ve 35'inci maddelerinde yer alan seyahat acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı ile ilgili düzenlemelerin yine turizmle ilgili komisyonda; 37'nci maddesinde yer alan KOMBASSAN, YİMPAŞ, UMPAŞ gibi sermaye piyasalarını ilgilendiren şirketlerdeki gelişmeleri hedefleyen düzenlemelerin de yine Sanayi ve Ticaret Komisyonunda görüşülmesi gerekiyordu. Ancak, gerçekten, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı gerekli yazışmaları yapmasına rağmen bu komisyonlarda gerekli çalışmalar yapılmadı.

Çok değerli arkadaşlar, şunu söylemek lazım: Genellikle yapıcı muhalefetten bahsediyoruz, muhalefetin yapıcılığından bahsediyoruz ama esasında iktidarın da yapıcılığından bahsetmek lazım, temel olarak iktidarın yapıcı olması lazım. Ne demek iktidarın yapıcı olması? İktidarın, Meclisin sağlıklı çalışmasından, kaliteli bir yasama sürecinden birinci derecede sorumlu olduğunu hepimiz biliyoruz. “Yapıcı iktidar” ne demek? Mesela biraz önce çok değerli, genç bir milletvekili arkadaşımız iklim değişiklikleriyle ilgili bir teklif verdi. Bunun reddedilmesinin mantıklı bir anlamı yok. Niçin bunun üzerinde bir birlik sağlayamadık? Meclisin çalışmalarında yine iktidar partisi bu anlamda lider olmalı ama Sayın Bakan, Sayın Eroğlu biraz önce burada -cevap verirken- termik santrallerin artık havayı kirletmeyen bir teknolojinin dikkate alınarak işletmeye alındığını söyledi. Hâlbuki, çok önceden yapılan, 1960'larda, 1970'lerde yapılan Orhaneli, Seyitömer, Tunçbilek Termik Santralleri -çok basit örnek olarak- baca temizleme tesislerine sahipler. Baca temizleme tesisleri yatırım maliyetinin yaklaşık üçte 1'i kadar yani 100 milyon dolarlık bir tesise 30 milyon dolar civarında ilave bir maliyet gerektiriyor. Bu tesise sahip olmalarına rağmen, burada yeni kabul edilen kanunla özelleştirmede bunlara bu bacaları çalıştırmama müsaadesi verildi ve bu, yeniden üç yıl uzatılıyor. Yenileri nasıl yaparsınız bilmem ama mevcut bu yörenin havasının kirlenmeye, bu yörenin toprağının zehirlenmeye, bu yörenin insanların zehirli havayı solumaya mahkûm olmasının sebebi, yapıcı iktidarın olmamasıdır ve bunların sorumluluğu da kendilerine aittir.

Bu kanun teklifinde, Sayın Demiröz ve arkadaşlarının kanun teklifinde 1'inci teklif, dijital hizmet vergisi olarak karşımıza çıkıyor. Biz İYİ PARTİ olarak dijital hizmet vergisinin gerekli olduğunu ve bu kanunun lehinde olacağımızı söylüyoruz. Bildiğiniz gibi, biz kanunlara, görüşmelere toptancı yaklaşmıyoruz; uygun bulduklarımıza olumlu, uygun bulmadıklarımıza da “hayır” oyu veriyoruz.

Dijital hizmet vergisi, son dönemlerde global bir gelişmenin mecbur kıldığı bir vergi olarak karşımıza çıkıyor. Esasında, bizim de içinde olduğumuz OECD'nin toplam bir raporu söz konusu bu dijital hizmetlerin vergilendirilmesi alanında ve OECD, 2020 yılında ortak bir rapor hazırlayarak bu dijital hizmetlerin vergilendirilmesine bir standart getirmek istiyor ama bununla beraber, mesela Fransa, böyle bir uygulamaya geçmiş durumda. Bunun dışında, bazı Avrupa ülkelerinin de kendilerine özel, kendilerine ait hazırlık çalışmaları var. Fransa'daki sisteme benziyor bizim sistem. Fransa, içeride 25 milyon avro, dışarıda da 750 milyon avroluk cironun üzerindeki firmaları vergilendiriyor yani dijital hizmetler konusunda küresel anlamda çalışan ve bütün dünyada da 750 milyon avronun üzerinde hacmi olan firmaları, dijital hizmet alanındaki firmaları vergilendiriyor.

Türkiye'nin de sistemi aşağı yukarı bu. Türkiye'de de bu kanun çerçevesinde böyle bir düzenleme var. Yani Fransa'da 25 milyon, Türkiye'de 20 milyon. Fransa'da yurt dışı için 750 milyon avro, Türkiye'de yine 750 milyon avro. Sadece burada iç piyasadaki işlem hacminin Türk lirası olması ve 20 milyon lirayla sınırlı kalması söz konusu. Bu 20 milyon liralık iç ticaret hacmine ve 750 milyon avroluk bütün global ticaret hacmine sahip firmalara yüzde 7,5 oranında bir vergi getiriliyor; bu hizmetler üzerinden bir vergileme söz konusu.

Uluslararası uygulamalara ve çalışmalara baktığımızda bu verginin yüksek olduğunu görüyoruz. Normalde Fransa yüzde 3, İtalya ve benzeri ülkeler yüzde 2 ile 3 arasında bir vergi alıyorlar. Bizde iletişim vergisinin oranıyla paralel düşünülmüş ve yüzde 7,5'luk oran bu çerçevede gündeme getirilmiş.

Şimdi, bu vergiyle beraber bu teklifte ana vergiler ve tali gelirler var. Bu kanun teklifinin temel felsefesi baktığımızda, yaklaşık olarak 25 milyar liralık bir gelir tahsili amaçlanıyor. Yani toplam olarak bir tahmin, bir projeksiyon yaptığımızda 25 milyar liralık bir ilave gelir yaratıyor. Dolayısıyla bu teklifin temel amacının kamuya gelir yaratmak olduğuna ve bunun nedeninin de Türkiye'de kamu gelir-gider dengesinin bozulduğuna dikkat çekmek istiyoruz.

Türkiye'nin normal olarak ekonomide iki temel önemli sorunu vardır. Kamu finansmanında ve ekonominin temel kronik sorunu: Ekonomi büyürken cari açık verir, ekonomi durakladığında bütçe açığı ve kamu finansman açığı verir. Hakikaten 2002'den sonra global gelişmelerin de etkisiyle kamu finansmanında ciddi bir düzelme oldu. Yani Türkiye'nin toplam borçluluğunda değil ama kamu finansman yapısında çok ciddi bir düzelme oldu. Türkiye'de borç, kamudan özel sektöre aktarıldı ve kamu finansmanı rahatladı. Ancak son beş yıldır burada bir bozulma söz konusu ve son iki yıldır bu bozulmanın ciddi bir aşamaya geldiğini görüyoruz. Sadece son 2019 için söyleyeyim, 2019 yılında faiz dışı denge artı 36 milyar lira olarak düşünülürken yaklaşık olarak eksi 22 milyar liraya baliğ olacak. Yani yüzde 160'lık bir farklılık var.

Mesela 2019 yılı bütçesinde 80,6 milyar liralık bir bütçe açığı öngörülürken bunun 125 milyar liraya tekabül edeceği görülüyor. Ayrıca da Merkez Bankasından yapılan ihtiyat akçesi aktarımını da düşündüğümüzde yani IMF bazlı bir tanımla hareket ettiğimizde, Türkiye'de bütçe açığının 165 milyar lira olduğunu söylemek mümkün ve bunu söylemek doğrudur. 165 milyar liralık açık, planlanan 80,6 milyarın yaklaşık yüzde 100,4'üne tekabül ediyor. Bu, beklentilerin çok ötesinde bir açık. Zaten bu teklifle bu açığa ve bundan sonraki süreçte bir ilave tedbir alınmış. Nedir o ilave tedbir? Cumhurbaşkanına ilave 70 milyar liralık bir borçlanma yetkisi isteniyor.

Şimdi, çok değerli arkadaşlar, bütçenin 80,6 milyar lira bir açık tahmini var. Kanun bunları düzenlemiş, diyor ki hükûmetlere veya yürütmeye: Eğer açığınız yetmiyorsa, eğer açığı aşıyorsa giderleriniz, gelir-gider dengeniz, buna yüzde 5 borçlanabilirsiniz. Ayrıca bu da yetmezse ilave bir yüzde 5 borçlanabilirsiniz. Yani 10 milyar liralık bir borçlanmayı uygun bulmuş. İlâveten, eğer daha büyük sıkıntınız da varsa bütçenin başlangıç ödeneginin yani 960 milyar liranın yüzde 3'ü kadar özel borçlanma hakkı getiriyor. Dolayısıyla 117 milyar lirayı buluyor zaten. Ama, tabii, borç bunun üzerinde, çok üzerinde arttığı için 70 milyar liralık bir borçlanma yetkisi veriliyor. Biz bunu tabii ki çalışmalar sırasında sorduk Hazine ve Maliye Bakanına: Bu 70 milyanın sebebi ne? Yani bu, neden 20 milyar değil, bu yılki açığı kapatacak gibi değil? Bize verilen cevap, 2020'nin başında ciddi ödemeler ve itfa var, dolayısıyla bunu karşılamak için şimdiden bir hazırlık yapıldığı şeklinde. Ama bunu sağlıklı bulmuyoruz. Bir şey demiyoruz yani bu ifadenin biz doğruluğunu tartışmıyoruz ama bunun sağlıklı olduğunu da söyleyemeyiz. Yani "Bu yetkiyi alalım; ihtiyaç olursa kullanırız, ihtiyaç olmazsa kullanmayız." şeklinde bir arka planla hareket ediliyor, bu da tabii ki kamunun kendisine yönelik bir borçlanma politikası olarak karşımıza çıkıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir başka düzenleme, konaklama vergisi olarak karşımıza çıkıyor. Yani bu turistik tesislerde, otel, motel ve benzeri tesislerde konaklayan müşterilerin gecelik ücretleri üzerinden bir vergi. Şimdi, Plan ve Bütçe Komisyonunda bu, yüzde 2 olarak düşünülmüştü. Ancak Plan ve Bütçe Komisyonu çalışmasında bir değişiklik teklifi geldi ve bu maktu bir vergiye dönüştü; yüzde 2'den maktu bir vergiye dönüştü. Yani 5 yıldızlı otel ve tatil köylerinde 18 lira kişi başı, 4 yıldızlı otel ve tatil köylerinde 12 lira, sonra 3 yıldızda 9 lira, 2 ve 1 yıldızda 6 lira, butik otel ve özel konaklamalarda 18 lira, diğerlerinde 6 lira. Baktığımızda bu, aşağı yukarı... Yani biz bununla ilgili böyle küçük bir çalışma yaptık, 4 yıldızlı otellerde 2 kişi kaldığınızda, eşinizle falan, yüzde 6'ya, 7'ye denk gelen bir vergileme var. Tabii ki konaklama vergisi dünyada geçerli bir vergi ama bu oran üzerinden bir yeniden değerlendirme yapmak gerekir.

Bir başka husus da bu verginin bir şehir vergisine dönüşmesi lazım. Bu verginin otelin, motelin, turizm konaklama tesisinin bulunduğu ilin yerel yönetimlerine bırakılması lazım ki bu vergi geliri o şehrin, o beldenin altyapı yatırımlarının, turizm ve benzeri hizmetlerin geliştirilmesine yönelik yatırımların finansmanında kullanılсын. Tabii ki temel sorun merkezî hükûmetin, merkezî bütçenin açığı olduğu için bu da doğrudan merkezî bütçeye yönelik bir gelir olarak düşünülmüş.

Bir başka önemli teklif gelir vergisinde bir değişiklik söz konusu. Gelir vergisi, biliyorsunuz, 18 bin liraya kadar yüzde 15 ve 18 bin -40 bin lira arası da yüzde 20 olarak geçiyor ve bu düzenlemeyle 500 bin liranın üzerindeki gelirlere vergiyi yüzde 35'ten yüzde 40'a çıkartan bir vergileme oranı var. Yüksek gelirin vergilendirilmesine itirazımız yok ama itirazımız şuna... Diyoruz ki biz: Bütün siyasi partilerin taahhütlerinde asgari ücretin vergi dışı bırakılması veya asgari ücrete bir vergi kolaylığı getirme taahhüdü var. Yani bu taahhütlerimizi çok çabuk unutuyoruz ama bütün seçimlerde partilerimizin namus sözü vererek kamuoyuna sunduğu beyannamelerde bu var.

Şimdi, bir asgari ücretin dokuzuncu aydan sonra artan oranlı bir dilime tabi olması son derece yanlış. O nedenle, gelin bu vesileyle bu alt gelir basamaklarını bir düzeltelim. Mesela bizim teklifimiz 15 bin liraya kadar yüzde 5; 30 bin liraya kadar yüzde 10; 50 bin liraya kadar yüzde 15. Bu basamakları artıralım ve bu basamakları artırarak çalışma arzusunu kamçılalım. Meşhur Laffer eğrisi, İbn-i Haldun'dan kaynaklanan bu, çalışmayı teşvik etmek amaçlı vergi sistemini gündeme getirelim. Aksi takdirde -bu, meşhurdur- bahçedeki kazları, kümesteki kazları yarın geldiğimizde tamamen yolunmuş bulma ve de yeni tüy kalmama ihtimalinin yüksek olduğunu bu vesileyle belirtmek istiyorum.

Bir başka önemli düzenleme, değerli konut vergisi. Buna çok itiraz edilecek bir şey yok yani devletin, yürütmenin ciddi olarak gelir ihtiyacı var. Biz, tabii, buna şuradan itiraz ediyoruz: Bu kanunda 25 milyar liralık vergi geliri yaratıyoruz ve bunun tamamına yakını orta ve dar gelirlielerin üzerinde kalacak vergi, bakın, tamamına yakını. Yani bir şekilde, bu değerli konut vergisi hariçken, bu hâliyle zaten gelir basamakları orta ve dar gelirlieleri eziyor, dolaylı vergi ve bunlar yansıyacak bir şekilde ama şu teklifte isterdik ki kamu harcamalarıyla ilgili de bir tasarruf inisiyatifi olsun. 25 milyar liralık ilave vergi koyarken 3-5 milyar liralık da bir tasarruf inisiyatifi alan bir düzenleme olsun. Kamu araçlarından korumalarına kadar, bireysel harcamalara kadar bu kadar vergi yüklerken bir asgari ücretlinin, hayat standardını koruyacak bir gelire sahip kişinin bile eylül ayından sonra vergi oranını yüzde 5 yükseltiyoruz, 15'i 20 yapıyoruz. Zenginleşti adam, zenginleşmiş, dokuzuncu aya kadar yaşadığı ya, "Yaşadın, o zaman yüzde 5." Biraz daha olsa onu artıracamız 25'e falan ama kendinizle, devletin tasarrufuyla alakalı hiçbir işlem yok. Tabii, üzüyor yani uçan kuşa vergi var ve kamu adına hiçbir tasarruf söz konusu değil.

Bu değerli konut vergisinin –merkeze yine- yerel yönetimlere ait bir gelir olmamasına itiraz ediyoruz. Yani emlak vergilerinin çağdaş dünyada ödendiği yer bellidir, Türkiye'de de bellidir. Bunu çıkarmak, herhâlde bu 31 Mart ve 23 Haziran seçimlerine bir rövanş, bu konaklama vergisi de böyle, bir rövanş âdeti, bu vergi gelirlerini yerelden alıp merkeze taşımak. Bu rövanşa eğer burada seçimi kazananları veya siyasi partileri değil, vatandaşı cezalandırıyoruz. Vatandaşı cezalandırmanın da karşılığını hep beraber görürüz diye düşünüyorum.

Önemli ve son bir konuya vurgu yapmak istiyorum: Bu Toprak Mahsulleri Ofisinin ithalatı, alımları Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkartıldı. Bunun sebebini sorduk "Niçin ihtiyaç duyduunuz?" diye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tatlıoğlu, tamamlayınız.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Yine Bakan Yardımcısı bize şöyle ifade etti, dediler ki: "Efendim, bunlar acil işler; gerektiriyor. Dolayısıyla, İhale Kanunu'na uysak gecikiyoruz ve pahalı ithalat yapıyoruz." Çok değerli parlamenter arkadaşlar, Toprak Mahsulleri ithalatı buğday, arpa ve benzeri yani çok önceden ne kadar üreteceğinizin belli olduğu, ne kadar tüketileceği zaten belli olan ürünler üzerinden yapılıyor. Yani buğdayın nesi acil olabilir? Ama bunu İhale Kanunu'nun dışına çıkarmanın... Zaten yapılan ihaleler ve orada yaratılan büyük yolsuzluk iddiaları, şaibeleri belli. Yani biz ihaleleri kanuna göre yapmıyoruz da ihaleye göre kanunu düzenliyoruz. Bunu son derece yakışıksız bir işlem olarak görüyoruz biz.

Şimdi, düşünün, Türkiye, soğanı, patatesi yönetemedi. Yönetememesinin nedeni olağanüstü bir şey mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Son bir dakika.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tatlıoğlu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Çünkü çok belli, bakın, geçen sene yaşadık ve de AK PARTİ'ye seçim kaybettirdi, kaybettiren önemli unsurlardan bir tanesi. Türkiye, 2 milyon ton soğan üretir, 1 milyon 800 bin ton tüketir. Türkiye'nin normalde 200 bin ton soğan satması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Devamla) – Bu soğan dediğimiz şey, mayıs ile eylül arasında bitiyor, ne kadar olduğu belli. Ekim-kasım da pazarcılar bile Türkiye’de soğanın pahalanaacağını biliyor, bizim Bakanlık şubat ayında soğan ithalatı yapıyor. Yani artık karar alma mekanizması kalmayan bir kamuyla karşı karşıyayız. O nedenle, bu ihale kanunları üzerinde ısrarla durmamız lazım. Kuralları dağıtırsak hepimiz dağılırız diye düşünüyorum.

Biz bu dijital hizmet vergisinin lehinde, diğerlerinin aleyhinde oy kullanacağız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tatlıoğlu.

Şimdi de Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı konuşacak.

Buyurun Sayın Kalaycı. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 128 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin geneli üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle yüksek heyetinizi hürmetle selamlıyorum.

Vergi kanunları ile diğer bazı kanunlarda değişiklikler içeren ve birçok sektörü doğrudan ilgilendiren bu kanun teklifine dair bir etki analizi bulunmamaktadır. Sağlıklı bir düzenleme yapılması ve uygulamada sorunlar yaşanmaması açısından kanun tekliflerinin etki analizi yapılarak müzakere edilmesi ve kanunlaştırılması büyük önem arz etmektedir.

Ayrıca, ülkemizde vergi alanında bir reform ihtiyacı olduğu açıktır. Basit, anlaşılır ve herkesin mali gücüne göre vergi ödediği adaletli bir vergi sisteminin tesisi, yıllardır dile getirilmesine karşın bugüne kadar yapılmamıştır. Hâlbuki geçen yıl kabul edilen On Birinci Kalkınma Planı’nda gelir ve kurumlar vergilerini tek bir kanunla birleştiren, vergi tabanını genişleten, vergiye uyumu kolaylaştıran, öngörülebilirliği artıran, yatırım ve üretimi destekleyen gelir vergisi kanununun yasalaşmasının sağlanması, ayrıca yeni bir vergi usul kanunu çıkarılması hedeflenmiştir.

Geçen ay açıklanan yeni ekonomi programında da yapılacak olan vergi reformuyla mükellef haklarının daha etkin bir şekilde korunacağı, beyanname sisteminin yaygınlaştırılacağı, vergi gelirlerinin artırılacağı ve vergi adaletinin sağlanacağı gibi hususlar, temel hedef olarak konulmuştur.

Görüşüğümüz kanun teklifinde bu temel hedeflere yönelik bazı düzenlemeler yer almakla birlikte plan ve programda öngörülen köklü bir düzenlemeye gidilmemektedir. Ülkemizde vergi sistemi, ağırlıklı olarak tüketim ve işlemler üzerinden alınan vergilerin yer aldığı, tabana yayılmamış bir yapıdadır. Gelir politikasının temelini oluşturması gereken gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergiler, kişilerin gelirine bakılmaksızın aynı oranda alınan dolaylı vergilerin çok altında kalmıştır. Bu durum, bir yandan vergi ve gelir adaletini daha da bozarken öte yandan reel ekonominin dengelerini zedelemektedir. Türkiye’nin bir an önce adil, tabana yayılmış ve hakkaniyetli bir vergi reformunu gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifiyle vergiyle ilgili yapılan düzenlemelerde genel olarak vergilendirilmeyen alanları ve yüksek gelir gruplarını hedef alan yeni vergilerin ve vergi artırımlarının amaçlandığı görülmektedir. “Dijital hizmet vergisi” adıyla yeni bir vergi ihdas edilmektedir. Teklifte sayılan dijital ortamda sunulan hizmetlerle ilgili olarak Türkiye’de elde edilen hasılatı 20 milyon lira ve dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon avrodan fazla olanlar, yüzde 7,5 oranında dijital hizmet vergisi ödeyecektir. Komisyonda verilen bilgilere göre, tamamı yurt dışında mukim 20 civarında şirketin kapsama gireceği tahmin edilmektedir.

Yine, ihdası öngörülen değerli konut vergisi, mesken nitelikli taşınmazlardan değeri 5 milyon liranın üzerinde olanlar için uygulanacaktır. Buna göre değeri 5 milyon lira ile 7,5 milyon lira arasında olanlara binde 3, 7,5 milyon lira ile 10 milyon lira arasında olanlara binde 6 ve 10 milyon lirayı aşanlara binde 10 oranında vergi uygulanacaktır.

Değeri 5 milyon lirayı aşan konutlar için ek vergi konulurken her biri 5 milyon liranın altında olmakla birlikte toplam değeri 5 milyon liranın çok üzerine çıkan birden çok, hatta yüzlerce konut sahibi olanların ek vergi konusuna girmemesi adaletsizlik sonucunu doğuracaktır. Bu itibarla, yeni bir vergi ihdas etmek yerine, emlak vergisinin artan usulde kademeli hâle getirilmesi, hem vergi adaleti açısından hem de vergi imkânı açısından daha doğru olacaktır.

Diğer taraftan, gayrimenkul devir ve iktisaplarında ödenen tapu ve kadastro harcının, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş değer üzerinden hesaplanması düzenlenmektedir. Bunlar yapılırken imar ve emlak rantının vergilendirilmesi için bir düzenlemeye gidilmemesi anlaşılamamaktadır. Hâlbuki, bu konuda verilen sözler de bulunmaktadır. 2016 yılında imar planı değişiklikleri sonucunda ortaya çıkan değer artışlarından kamunun pay almasını sağlayacak düzenleme yapılacağı açıklanmış ama bir türlü yapılmamıştır. İmar ve emlak rantı mutlaka vergilendirilmelidir.

Yine, teklifle ihdası öngörülen konaklama vergisiyle otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart otel, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesisleri ile dağ ve yayla evi gibi kırsal turizm tesislerinde verilen geceleme hizmeti vergiye tabi tutulmaktadır. Özelliklerine göre gecelik 6 ile 18 lira arasında değişen tutarda maktu vergi alınacaktır. Turizm sektörüne yapacağı etki de dikkate alınarak konaklama vergi tarifesi gözden geçirilmeli ve adaletli hâle getirilmelidir. Komisyonunda bu durumun Genel Kurul görüşmelerinde dikkate alınacağı ifade edilmiştir.

Teklifle, banka ve sigorta muameleleri vergisi oranı, kambiyo muamelelerinde binde 1’den binde 2’ye çıkarılmakta ve bu oranın 10 katını kadar yani yüzde 2’ye kadar artırma yetkisi verilmektedir.

Yine, döviz cinsinden açılmış hesaplardan ve yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan gelirler üzerinden yapılan yüzde 15 vergi stopajı oranını 5 puan artırma yetkisi de ayrı ayrı veya birlikte 1 katına kadar artırma şeklinde değiştirilmektedir.

Teklifle yapılan düzenlemelere göre, binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla yüzde 70’i ve kiralama yoluyla edinilenlerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 lirasına kadarlık kısmı ile binek otomobillerin iktisabından ödenen ÖTV ve KDV toplamının en fazla 115 bin lirasına kadarlık kısmı, gider olarak dikkate alınabilecektir. Ayrıca, binek araçların amortismanına ilişkin de sınırlama getirilmektedir. Bu düzenlemenin sektöre etkisi göz ardı edilmemeli ve gerekli tedbirler alınmalıdır.

Teklifle, amatör olanlar hariç, spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler, gelir vergisi istisnası kapsamından çıkarılmaktadır. En üst ligdeki sporcuların aldıkları ücretlerin tevkifat oranları, yüzde 15’ten yüzde 20’ye yükseltilmektedir. Ayrıca sporcunun aldığı ücretin 500 bin lirayı aşması hâlinde beyanname vermesi, dolayısıyla artan oranlı vergi ödemesi öngörülmektedir. Uyarılarımız üzerine bu düzenlemenin mevcut sözleşmelere uygulanmaması teklife eklenmiştir.

Diğer yandan, sporcuların ücretleri üzerinden ödenen gelir vergisinin amatör spor dalları için kullanılmak üzere spor kulüplerine iadesine yönelik uygulama yürürlükten kaldırılmaktadır. Bu uygulamanın kaldırılması, spor altyapısı yatırımlarının sektöre uğramasına ve dünya çapında birçok farklı alanda önemli başarılar elde eden şubelerin kapanmasına yol açabilecektir. Daha geçen yıl devrim niteliğinde yapılan spor altyapısı teşvik sistemi, mutlaka devam ettirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, teklifle, gelir vergisi tarifesine yeni dilim ve oran eklenmektedir. Buna göre, 500 bin lira ve üzerindeki kazançlar, yüzde 40 oranında gelir vergisine tabi tutulacaktır. 500 bin lirayı aşan ücret geliri olanlar, yüzde 40 oranında vergiye tabi tutulacak ve beyanname vereceklerdir. 500 bin liranın altında ücret geliri olanların vergi yüklerinde herhangi bir değişiklik bulunmamaktadır.

Esasen, çalışanların üzerinde adaletsiz ve ağır vergi yükü bulunmaktadır. Çalışanların aylıkları, vergi tarifesinden dolayı aydan aya azalmaktadır. Sanki yüksek gelirliymiş gibi asgari ücretlinin bile yıl içinde vergi oranı yükselmektedir. İstihdam üzerindeki vergi ve sosyal güvenlik primi yükü, makul düzeylere indirilmelidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak asgari ücretten vergi alınmaması ve çalışanların asgari ücret kadar gelirinin, vergi dışı bırakılması görüşündeyiz. Ayrıca, net asgari ücretin, açlık sınırının üzerine çıkarılmasını ve asgari ücretlilere büyük şehirlerde ulaşım desteği verilmesini gerekli görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, kayıt dışılık önemli bir sorundur. Haksız rekabete ve çalışanların sosyal haklardan yoksun kalmasına yol açan kayıt dışı ekonomi ve kayıt dışı istihdamla mücadelede daha etkili yöntemler benimsenmeli, hem kayıt dışılığın önlenmesine hem de kayıtlı ekonomiye geçişin özendirilmesine yönelik tedbirler bir arada uygulamaya konulmalıdır. Kayıt dışılıkla mücadele ve vergi bilincinin yerleştirilmesi için mali müşavirlik mesleği çok önemli bir işleve sahiptir. Mali müşavirlerin başta muhasebe ücretlerinin tahsili olmak üzere sorunlarına çözüm getirilmeli, KDV indirimi mali müşavirler için de mutlaka yapılmalıdır.

Ülkemizde vergi kaçakçılığı suçlarındaki karmaşık işlemler ve örgütlerle mücadele için standart vergi inceleme usulleri yerine, geniş bilgi ağı, yerinde denetim olanakları ve kısa sürede işlem yapabilen uzman örgütlenme modeline ihtiyaç bulunmaktadır. Kanun teklifinde Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının müfettiş alımı ve görevlendirilmesine dair hükümlerde değişiklik yapılarak vergi kaçakçılığıyla etkin mücadele ve vergi incelemelerinde sektörel ve fonksiyonel uzmanlaşma sağlanması hedeflenmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu düzenlemeyi destekliyoruz.

Maliye ve Gelir İdaresi Teşkilatı ile bazı kurumlarda çalışan uzmanların çözüm bekleyen sorunları da bulunmaktadır. Gelir uzmanı, defterdarlık uzmanı, millî emlak uzmanı, mali hizmetler uzmanı gibi bazı kariyer meslekler, emsali uzmanlarla aynı statüde değildir. Temel sorun, diğer uzmanların aldığı 3600 ek göstergiyi alamamalarıdır. Esasen birçok kamu çalışanı ek göstergıyla ilgili düzenlemeyi dört gözle beklemektedir. Bu konuda AK PARTİ'nin olduğu gibi Milliyetçi Hareket Partisinin de vaadi bulunmaktadır. AK PARTİ Sözcüsü Sayın Ömer Çelik ve Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Sayın İbrahim Kalın, geçtiğimiz günlerde yaptıkları açıklamalarda, 3600 ek göstergeye dair düzenleme için çalışmaların sürdüğünü, meslekler arası dengeleri gözeten bütünsel bir çalışma yapıldığını ifade etmiştir. Doğrusu da budur, ek gösterge düzenlemesi yapılırken tüm hizmet sınıfları gözetilmeli, eşitsizlikler giderilmelidir. Öğretmenler, polisler, hemşireler ve din görevlilerinin yanı sıra, ek gösterge eşitsizliğine maruz kalan uzmanlar, kamu avukatları, müdürler, şube müdürleri; diyetisyen, çocuk gelişimci, psikolog, sosyal çalışmacı, odyolog, fizyoterapist gibi sağlık lisansiyerleri ile mahallî idarelerin daire başkanları, üniversite genel sekreter yardımcıları, uzman çavuşlar ve uzman jandarmalar gibi çalışanların ek göstergeleri 3600'e çıkarılmalıdır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz gerekli kanun teklifini verdik. Kanun teklifimizde, ek göstergeler tüm hizmet sınıfları için hiyerarşik sırayla yeniden belirlenmiştir. Bu düzenlemenin gündeme alınarak bir an önce yasalaşmasını diliyoruz.

Değerli milletvekilleri, Komisyonda teklife eklenen maddeyle, termik santrallerin çevre mevzuatına uyumuna dair yeni bir düzenleme daha yapılmaktadır. 2013 yılında çıkarılan Elektrik Piyasası Kanunu'yla, çevre mevzuatına uyumun 31/12/2018'e kadar tamamlanması öngörülmüş ve bu sürenin üç yıl uzatılması konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir. Anayasa Mahkemesi bu

yetkiyi, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkından uzun süreli vazgeçilemeyeceği gerekçesiyle iptal etmiştir. Ancak 2016 yılında, 6719 sayılı Kanun'la süre 31/12/2019'a kadar uzatılmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi gerek ilk düzenlemeye gerekse bu düzenlemeye karşı çıkmıştır.

Teklifle getirilen düzenlemede ise süre iki buçuk yıl uzatılmakla birlikte, altı ay içinde çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımlara dair yapım sözleşmesi ile iş termin planını Bakanlığa sunmayan üretim tesislerinin bundan yararlanamaması, bu plana uyumun dört ayda bir denetlenmesi, buna uymayanlara çevre mevzuatında öngörülen cezanın 20 kat uygulanması ve bir yıl gecikme hâlinde tesisin faaliyetinin durdurulması öngörülmektedir. İnsanımızın yaşama hakkını ilgilendiren bu konuda firmaların yıllardır yükümlülüklerini yerine getirmemiş olması büyük bir sorumsuzluktur. Yapılan düzenleme ve yaptırımlar titizlikle uygulanarak söz konusu tesislerin bacalarına gerekli filtrelerin bir an önce taktırılması sağlanmalıdır.

Kanun teklifiyle Toprak Mahsulleri Ofisinin tarımsal ürün ithalatı ve Devlet Malzeme Ofisinin bazı alımları Kamu İhale Kanunu'ndan istisna edilmektedir. Kamu İhale Kanunu'na sürekli istisnalar getirmek yerine, bu kanunun kurumların ihtiyacına ve günün şartlarına göre yeniden düzenlenmesi ve hiçbir istisnaya yer verilmemesi suretiyle ihalelerde saydamlık, rekabet ve kamuoyu denetimi sağlanmalıdır.

Ayrıca, ithalat politikası hem üreticimize darbe vurmakta hem de sorunları çözmemektedir. Daha fazla üretimi sağlayacak politikalar uygulanmak suretiyle, ithalat yerine, üreticiden alınan ürünlerle piyasanın düzenlenmesi hem üretici hem tüketici hem de ülke ekonomisi için büyük önem arz etmektedir.

Tarımın başkenti olan Konya'da çiftçilerimiz yüksek girdi maliyetleri nedeniyle zor durumda, kredi borçları katlanarak artıyor. Bu durum sürdürülebilir değildir; üreticinin temel girdilerini ucuz alabilmeleri sağlanmalı, kredi borçları uygun şartlarda yapılandırılmalıdır. Elektrik faturaları önemli bir maliyet kalemi hâline gelmiştir. Çiftçinin enerji maliyetleri düşürülemezse İç Anadolu'da, Konya'da sulu tarımdan hızlı bir kaçış olacaktır. Bu da ülke üretimini azaltacak ve ithalatı artıracaktır. Tarımda kullanılan elektrik için daha düşük tarife belirlenmelidir. Güneydoğudaki çiftçiye elektrikte sağlanan destek İç Anadolu çiftçisine de verilmelidir. Ayrıca, elektrik fatura bedellerinin hasat sonrası fatura edilerek tahsili sağlanmalıdır. Esasen elektrik faturalarından vergi, fon, pay gibi kesintiler ve kayıp kaçak bedeli ile sayaç okuma bedeli gibi ücretlendirmeler kaldırılarak çiftçinin, sanayicinin, esnafın ve ailelerin elektrik faturası yükü hafifletilmelidir.

Değerli milletvekilleri, son dönemde ekonomimize yönelik spekülatif kur saldırıları sonucu ülkemizin içine sokulduğu kur-faiz-enflasyon şeytan üçgeninden çıkarılması için alınan tedbirler sayesinde döviz kuru nispeten istikrarlı bir çizgiye oturtulmuş, faizlerin önemli oranda inmesi ve enflasyonun tek haneli rakamlara ulaşması sağlanmıştır.

Son dönemde açıklanan veriler ekonomide bir toparlanmanın olduğuna işaret etmektedir. Nitekim Avrupa Birliği Komisyonu, IMF, OECD ve Dünya Bankası ile uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları da Türkiye'yle ilgili makroekonomik tahminlerini olumlu yönde revize etmişlerdir. Daha altı ay önce Türk ekonomisinin 2019 yılında önemli oranda küçüleceğini söyleyen bu kuruluşlar son raporlarında pozitif büyüme olacağını kabul etmişler, 2020 ve 2021 büyüme tahminlerini de yüzde 3,1 ve yüzde 4'e yükseltmişlerdir.

Türkiye'nin zor bir ekonomik dönemden çıktığı, ekonominin beklenenden daha hızlı biçimde toparlandığı yine bu uluslararası kuruluşlarca dile getirilmiştir. Türkiye 2023 yılına kadar siyasi istikrar içinde ekonomik atılımların gerçekleştirilebileceği bir vasatı yakalamıştır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin sağladığı hızlı ve etkin karar alma mekanizmasıyla ekonomik dönüşüm ve değişim süreci daha koordineli bir şekilde yönetilmektedir.

Makroekonomik göstergelerin iyileştirilmesinin yanı sıra vicdani ve insani seviyelerin büyümesine de ihtimam ve irade göstermeliyiz. Geçim sıkıntısına düşen emeklilerimizin, çalışanlarımızın, dar gelirli vatandaşlarımızın ve işsizlerimizin yüzünü güldürmeliyiz. İş ve istihdam artışı için, üreten bir ekonominin çatısı hızla örülmelidir.

Milliyetçi Hareket Partisi, bugüne kadar olduğu gibi, bu yönde alınan kararlara ve öngörülen düzenlemelere elbette destek verecektir. Türkiye'nin gelişmesi parlak bir geleceğe doğrudur. Unutulmasın ki cumhuriyetin 100'üncü yıl dönümü Türkiye'nin lider ülke olmasına sahne olacak, bu da cumhurun ittifak ve iradesiyle inşallah gerçekleşecektir.

Teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kalaycı.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.08



BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.23****BAŞKAN: Başkan Vekili Mithat SANCAR****KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum. 128 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz sırası Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’da.

Buyurun Sayın Paylan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşmama başlarken, bir Diyarbakır Vekili olarak, Diyarbakır’ın Yenişehir ve Hazro, Şırnak’ın İdil, Dersim’in Akpazar ilçelerine kayyum atanmasını kınıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, kayyum, gasptır. Kayyum, halk iradesinin gasbıdır ve halk iradesini gasbedenler eninde sonunda hem tarih önünde hem de adalet önünde hesabını verecektir.

Değerli arkadaşlar, bir devlet adaleti tesis eder. Eğer o devlette bir vicdanlı meclis varsa adaleti tesis etmek üzere yasalar çıkarır, vatandaşın huzurunu ve refahını tesis edecek yasalar çıkarır. Bakın, elimizde bir torba yasa daha var. Kalınlığı bu arkadaşlar. Bir torba yasa. Bir insanın başına atsanız inanın başını yarar. O kadar kalın bir torba yasa karşınızda. Ama şu torba yasada vatandaşımızın huzurunu ve refahını tesis edecek hiçbir madde yok arkadaşlar çünkü bir reform yasası değil.

Maalesef yıllardır, arkadaşlar, torba yasalar yapıyoruz. Ama torba yasalar reform değil arkadaşlar. Ne demokrasimize ne barışımıza ne de refahımıza herhangi bir katkısı bugüne kadar olmadı. Bu torba yasanın da olacağını düşünüyoruz.

Dediğim gibi, bir devlet adalet tesis etmeli. Maalesef, bu Meclis sorumluluk almıyor. Vicdansız bir iktidar var, o vicdansız iktidar vicdansız adımlar atıyor, demokrasimizi tarumar ediyor. Bunun sonucunda ekonomimizde de maalesef bir ekonomik kriz yaşıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu iktidar -bakın, vergi politikaları bu torbada var- vergileri toplarken vicdansız bir şekilde topluyor. “Çok kazananan çok, az kazananan az vergi toplayacağız.” diye bir aydır sloganlar atıyor iktidar partisinin temsilcileri. İşte, bir torba yasa geliyor, o yasayla “Çok kazananan çok vergi alacağız.” diyorlar. Bunların hepsi hikâye arkadaşlar. Bu yasayla yeni vergiler ihdas ediliyor ama o vergiler de arkadaşlar, vatandaşımızdan, yoksul vatandaşımızdan alınacak; işçiden, memurdan, çiftçiden alınacak. O yandaş yüzde 1’den vergi almayı öneren herhangi bir madde bu torbada maalesef yok.

Bakın “Gelecek yıl 784 milyar lira vergi toplayacağım.” diyor bu iktidar. Kimden toplayacak? Benzin istasyonlarından toplayacak -orası vergi dairesi- AVM’lerden toplayacak -orada bir vergi dairesi var- beyaz eşya bayilerinden vergi toplayacak, TEKEL bayilerinden vergi toplayacak. En yoksul da 1 paket sigara aldığında 15 liralık pakette 12 lira vergi ödeyecek. En yoksul da en zengin de aynı vergiyi

ödediği zaman, arkadaşlar, işte, gelir adaletsizliği devreye giriyor, bunun sonucunda da servet eşitsizliği ortaya çıkıyor. İşte, AKP iktidarlarının politikaları sonucu şu anda Türkiye’deki toplam servetin yüzde 55’i nüfusun yüzde 1’inin elinde arkadaşlar.

İşte, bunu değiştirmek için, yani bütün derelerin nehirlerle akmasını değiştirmek için vergi reformları yapmak lazım. İşte bu, Meclisin görevi. Yıllardır söylüyoruz “Gelin, vergi reformu yapalım.” diyoruz. “Gelir vergisi reformu yapalım, kurumlar vergisi reformu yapalım. Bütün gelir unsurlarını kayda alalım, bütün servet unsurlarını kayda alalım. Bunları etkin bir şekilde vergilendirelim ve yoksuldan vergi almayalım ama tam tersine, topladığımız bu vergilerle onları gelirle buluşturalım.” diyoruz. Ama iktidarın politikası ne? Gelecek yıl ekonomiyi yüzde 5 büyüteceklermiş. Ben soruyorum buradan Sayın Berat Albayrak’a: Kimi büyüteceksiniz Sayın Berat Albayrak? Kimler büyüyecek? Evet, yandaşlarımız büyüyecek, gelecek yılın bütçesi de bunu öngörüyor. Kaynakların saraya, sarayın yandaş 5 müteahhidine akmasını öngörüyor. Evet, sizler büyüyeceksiniz ama bu politikalarla gene yoksullar daha da yoksullaşacak.

Bakın, değerli arkadaşlar, bu torba yasada bazı vergiler var. Ne diyor? Dijital hizmet vergisi. Kulağa hoş geliyor, değil mi? Zannediyorsunuz ki bu vergiyle Facebook vergilendirilecek, zannediyorsunuz ki Netflix’i vergilendirecekler veya Spotify’ı vergilendirecekler. Hayır arkadaşlar, eğer ki bu yasa böyle geçerse onlar vergilendirilmeyecek. Onlar ne yapacaklar? Diyelim ki bir vatandaşımız malını satmak için yurt dışında Facebook’a reklam veriyor, diyelim ki 10 bin liralık reklam verecek. Facebook faturayı keserken şöyle yapacak, bu eğer ki geçerse: 10 bin lira hizmet bedeli, arkadaşlar, artı yüzde 7,5 dijital hizmet vergisi diyecek, 10.750 lira tahsil edecek vatandaştan, gidip Maliyeye ödeyecek. Kim ödemiş oluyor vergiyi? Vatandaşımız ödeyecek. Veya Netflix’e abone olan bir vatandaşımız bir ayda 40 lira ödüyorsa Netflix diyecek ki: “Artık 40 lira değil arkadaş, 43 lira senin hizmetin.” Kim ödemiş oluyor vergiyi? Vatandaşımız ödemiş oluyor. Ya, burada Netflix’i vergilendirmiş mi oluyorsunuz? Hayır. Facebook? Hayır. Vatandaşımız bu vergiyi ödeyecek arkadaşlar. Yapmamız gereken ne?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Nasıl olacak?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Anlatıyor.

GARO PAYLAN (Devamla) – Burada, Maliye, hizmet veren şirketlere gidecek, kapısına dayanacak “Gel, kurumlar vergisi abonesi ol, mükellefi ol.” diyecek, “Gel, KDV mükellefi ol.” diyecek. Bunu yapamayan bir Maliye idaremiiz var. Kazancı üzerinden vergi almayacak arkadaşlar. Bu vergiyi maalesef, vatandaşımız ödeyecek.

Diğer bir vergi ne? Konaklama vergisi. Adı güzel geliyor, evet, Avrupa’da da uygulamaları var ama bu vicdansız iktidar öyle bir madde göndermiş ki arkadaşlar, Komisyon daha da vicdansız hâle getirdi.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – O değişiyor.

GARO PAYLAN (Devamla) – Düşünün ki dar gelirli bir vatandaşımız yazın bir pansiyona gidecek arkadaşlar. Biliyorsunuz, çocukluğumuzda hepimiz kaldık, hâlâ da dar gelirli vatandaşlarımız pansiyona gider. Eşi ve 3 çocuğuyla bir pansiyona gitti “Selam, kaç para pansiyon?” dedi. “Gecelik 60 lira.” Aman ne güzel! Ama bir dakika, bu vergi böyle geçerse kendin ve ailen için her gece için 30 lira da konaklama vergisi vereceksin.

Arkadaşlar, 6 lira kişi başı vergi öngören bir torba maddeyle karşı karşıyayız. 60 lira oda, 30 lira konaklama vergisi. İşte, bu vicdansızlıktır arkadaşlar. Peki, vicdansızlık nerede biliyor musunuz?

RECEP ÖZEL (Isparta) – O değişecek, değişecek.

GARO PAYLAN (Devamla) – Beş yıldızlı otele ne öngörüyor bu torba arkadaşlar? Bakın, beş yıldızlı oteller... Ben size söyleyeyim, vardır güneyde, bakarsınız, bin euroya oda var biliyor musunuz, bin euro geceliği. Bin euro ne yapar? 6.500 lira. Bakın, 6.500 liraya 1 gece yatan kişiye ne öngörüyor bu torba biliyor musunuz? 18 lira vergi öngörüyor.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Düzeliyor onlar, düzeliyor.

GARO PAYLAN (Devamla) – Pansiyondaki 60 liralık odaya 30 lira vergi öngörüyor; 6 bin liraya, 5 bin liraya 1 gece yatana 18 lira vergi öngörüyor. İşte, böyle vicdansız, adaletsiz bir yasayla karşı karşıyayız.

Bir şey daha var Avrupa'daki uygulamalarında arkadaşlar; bakın, bu gelir şöyle yansıtılır: Gelir toplanır, yerel yönetimlere aktarılır. Niye? Çünkü yerel yönetim o otellerin çöplerini topluyor, yollarını yapıyor. İşte, bu mantıkla bu konaklama vergisinin geliri nereye aktarılır? Yerel yönetime, belediyelere aktarılır. Bu yasa ne öngörüyor? Bunun gelirlerinin merkezî idareye aktarılmasını öngörüyor. İşte burada bir adaletsizlik var. Oysa merkezî yönetim zaten kurumlar vergisini alıyor, zaten KDV'yi alıyor. Konaklama vergisi eğer çıkacaksa bunun geliri yerel yönetime aktarılmalı.

Diğer bir konu, değerli konut vergisi arkadaşlar. Bakın, yıllardır diyoruz ki: Servete duyarlı vergilendirme olsun çünkü servet belli ellerde toplandı. Dedik ki: Bununla ilgili bir reform yapalım. Şöyle anlattım: Benim Esenyurt'ta bir tanıdığım var, babadan kalma 300 dönümlük bir tarlası var, tarla bir anda şehrin içinde kalıyor. Zamanında babası 3 kuruşa o tarlayı almış, şimdi o tarlanın üzerinden imar geçmiş. Arkadaşlar, o tarlanın değeri inanılmaz rakamlara ulaşmış. Sonra ne yapmış bu kişi? Müteahhitlere vermiş bu tarlayı arsa olarak. Sonuçta ne olmuş arkadaşlar biliyor musunuz? 2 bin tane daire sahibi oldu bu arkadaşım, 2 bin tane, 2 bin daire. “Her bir tanesinin değeri ortalama 500 bin lira.” diyor. 1 milyar liralık servete sahip olmuş. 1 milyar liralık servet karşılığı bugüne kadar tek 1 kuruş vergi vermedi. Yani o imar artışında, düşünün ki 10 bin liralık bir tarla olmuş 300 milyon lira, bir de müteahhide vermiş, serveti olmuş 1 milyar lira; 1 lira vergi almamış devletimiz. Arkadaşlar, işte biz bu rant artışlarını vergilendirebilseydik, servet böyle, bir elde toplandığı zaman vergilendirebilseydik, işte vatandaşımızın sırtına bu kadar binmezdik.

Şimdi, bu yasa ne öngörüyor? Bakın, o arkadaşımın şu anda 1 milyar lira serveti var. Ne diyor? “Eğer bir vatandaşın babadan, anneden kalma 5 milyon lira değerinde bir konutu varsa ben ona vergi koyacağım, değerli konut vergisi koyacağım.” diyor. Koyalım, evvallah, koyalım ama onun 5 milyon lira serveti var; diğerinin 1 milyar lira serveti var. Şimdi, bu yasa çıkarırsak 1 evi olana vergi koyacağız, bin evi olana -bin, bin evi olana- 1 lira vergi koymayacağız. Burada nerede adalet arkadaşlar? Bu yasada bir adalet görüyor musunuz?

Ne yapalım dedik? Reform yapalım. Bütün gelir ve servet unsurlarını kayda alalım, bütün konutlar değerlendirilsin, kaç para değerinde olduğu belirlensin, servetler de artan oranlı olarak vergilendirilsin; 1 kişinin 1 evi varsa vergi dışı olsun, mütevazı bir evi varsa vergi dışı bırakalım ama bin tane evi varsa artan oranlı olarak vergilendirelim dedik. Maalesef, bu akılda değiller.

Değerli arkadaşlar, bu yasa başka ne getiriyor? Bakın, buradan SPK'ye şikâyetle bulunacağım az sonra anlatacağım konuyla ilgili. Büyük bir borsa manipülasyonu karşı karşıyayız. Geçen yıl Kalkınma Bankasıyla ilgili bu manipülasyon yapılmıştı, Kalkınma Bankasına yeni bir yetki vermiştik, borsadaki hisseleri 5 liradan 50 liraya yükseldi arkadaşlar; birileri malı götürdü. Şimdi de Kombassanla ilgili bir borsa manipülasyonu karşı karşıyayız. Kombassan hisseleri bundan iki ay önce borsada 1 lira 80 kuruştan işlem görüyordu arkadaşlar, 1 lira 80 kuruş. Buraya bu torba yasanın geleceğini bilen birileri 1 lira 80 kuruştan hisseleri paketlemişler. Bunu, paketlemenin ne demek olduğunu borsacılar bilir. Vatandaşlarımız, Kombassan mağdurları Kombassana dava açıyorlardı ve bunu kazanıyorlardı.

Şimdi bu yasa geçerse diyor ki: O mağdur vatandaşlar dava açamayacak ve Kombassan ayağa kalkacak. Kombassanın Yönetim Kurulu Başkanı gelip bunu Komisyonunda itiraf etti. Ne dedi biliyor musunuz? “Bu yasa geçerse hisselerimiz yükselecek.” dedi utanmadan. O 1 lira 80 kuruşluk hisseler arkadaşlar, bugün, bakın telefonunuzdan -eski adı “Kombassan” yeni adı “Bera Holding”- 4 lira; birileri malı götürdü arkadaşlar.

Bu Meclis, bu borsa manipülasyonuna imza atacak mı atmayacak mı, bugün yarın bunu göreceğiz. SPK bununla ilgili bir soruşturma açacak mı açmayacak mı, bunu bugün yarın göreceğiz. Ben suç duyurusunda bulundum, henüz SPK bir ses çıkarmadı çünkü Kombassanın Genel Müdürü bunu söylerken SPK yanında oturuyordu arkadaşlar, SPK yetkilisi tam yanında oturuyordu Komisyonunda. “Danışıklı dövüş” buna denir. İşte yoksul vatandaşımız maalesef böyle soyuluyor.

Diğer bir mesele arkadaşlar: Bu torba yasada skandal pek çok madde var. Termik santraller, biliyorsunuz, vatandaşımızı zehirliyor, yıllardır zehirleniyoruz, vatandaşlarımız kanser oluyor, çocuklarımız astım oluyor. Arkadaşlar, o termik santralin etrafında yaşayan insanlar, maalesef, zehirleniyorlar ve onların etrafında yaşayan çiftçilerin yetiştirdiği ürünler de kül ve asit yağmurları altında zehirli ürünlere dönüşüyor. İşte ıspanaktan zehirlendik, başka ürünlerden her gün zehirleniyoruz.

Değerli arkadaşlar, 2013 yılında termik santrallerle ilgili sürenin uzatılmasına dair bir madde geldi. Anayasa Mahkemesi 2014’te “Halkın sağlığı asla herhangi bir şirketin çıkarıyla değiştirilemez.” diye bu maddeyi iptal etmişti. Buna rağmen, 2016 yılında tekrar bu Meclis, termik santrallerin “son kez” denilerek 2019 yılına kadar çalışmasını öngördü. “Eğer bacaları kapatılmazsa gözlerinin yaşına bakmayacağız.” dedi dönemin Enerji Bakanı Sayın Berat Albayrak. Ey Berat Albayrak, neredesin? Bak, bu torba yasa o termik santrallerin kullanım süresini üç yıl daha uzatıyor, üç yıl daha vatandaşlarımızı zehirleyecek. Bu Meclis bu vicdansızlığa imza atacak mı atmayacak mı, bugün yarın bunu göreceğiz.

Arkadaşlar, üzerine, enerji ihtiyacımız da yok ha! Hani 2 trilyon dolarlık bir ekonomi yapacaklardı ya, 800 milyar dolardayız, enerji santralleri yarı kapasiteyle çalışıyor, enerji ihtiyacımız da yok. Arkadaşlar, bu Meclis vatandaşımızın zehirlenme meselesiyle ilgili mutlaka bir tavır almalıdır.

Arkadaşlar, diğer bir mesele: Bakın, Toprak Mahsulleri Ofisi, biliyorsunuz, geçen yıl bizi soğansız bıraktı, geçen yıl patatessiz bıraktı. Şimdi, diyorlar ki: “Arkadaş, biz bunları planlayamıyoruz. Bir kışta 80 milyon vatandaşın kaç ton soğan yiyeceğini hesaplayamıyoruz. Eğer o yıl mahsul az olmuşa bunu hesaplayamıyoruz.” Ne yapacağız? “Eğer ki son dakikada soğan ihtiyacı çıkarsa Sayın Cumhurbaşkanı Toprak Mahsulleri Ofisine yetki verecek, o saniyede soğan ithal edeceğiz.” diyorlar. Ya, bir devlete bu yakışıyor mu? Bir kışta kaç ton soğan ihtiyacımız olduğunu biz daha önceden planlayamıyor muyuz? Bir eksiklik varsa bunu iki ay önceden göremiyor muyuz? Kamu İhale Yasası’yla, açık ihaleyle bu ihaleleri yapamıyor muyuz? Yok, öyle yapmak istemiyorlar; her şey Sayın Cumhurbaşkanının yetkisinde olsun istiyorlar, ihale mihale olmasın istiyorlar. Maalesef, bu konuda da büyük bir skandalla karşı karşıyayız arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, bir de kambiyo vergisi var bu yasada. Bakın, kambiyo vergisinin adı güzel geliyor olabilir, “Dolar alan vergi ödesin.” diyor olabilirsiniz. Binde 1 vergi koyduk geçen sene, bu yasa binde 2’ye çıkmasını öngörüyor ve Sayın Cumhurbaşkanına bir yetki daha veriyor, eğer bu yasa çıkarsa “Döviz alanlara yüzde 2’ye kadar vergi getirebilir.” diyor. Kulağa hoş geliyor olabilir ama şunu bilin ki bu vergileri çıkardığınızda bu işlemler bankada değil, Kapalı Çarşı’nın döviz bürolarında olur, vergi de ödenmez ama bir şey daha olur: Yabancı sermaye buraya geldiğinde “Güzel, gelsin.” diyorsunuz ama yabancı sermaye çıkarken eğer yüzde 2 vergi ödeyeceğini düşünürse buraya daha az gelir. İşte, dolarizasyon böyle yerlerde olur arkadaşlar. Güven vermeliyiz; bakın, dolara vergi koymakla dolar

düşmez, Türk lirasına güveni sağlayarak dolar düşer arkadaşlar. Önce Türk lirasına güven sağlamalıyız, güven artırıcı politikaları ortaya koymalıyız. Böyle vergi koyarak -1980’den önce de biliyorsunuz kambiyo vergileri vardı- ne oldu, güven mi sağlandı? Sağlanmadı, bu yasayla da sağlanmaz.

Değerli arkadaşlar, bu torbanın en skandal maddesine geliyorum. Bakın, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri orada oturuyor, günlerdir Plan ve Bütçe Komisyonunda çalışıyoruz. Geçen yıl da çalıştık, dört yüz saat çalıştık geçen sene arkadaşlar, gece gündüz. Niçin çalıştık? Milletın hakkını yedirmemek için çalıştık, hesap sormak için çalıştık, hangi bakanlığa kaç kuruluş gideceğini kalem kalem çalıştı milletvekilleri. Niye? Adaletli ve vicdanlı bir bütçe olsun diye. Değerli arkadaşlar, yürütmeye ne yetki verdik? Dedik ki: Şu kadar lira harcayabilirsin, bakanlıklara göre şöyle dağıtabilirsin, sonuçta da 80 milyar lira açık verebilirsin. Öyle değil mi? Genel Kurulda da saatlerce çalıştık, yüzlerce saat. Şimdi ne yapıyor Hükümet biliyor musunuz Vedat Bey’in imzasıyla, AK PARTİ’li vekillerin imzasıyla? Diyor ki: “Ben 80 milyar lira açık vereceğim dedim ama bu para yetmedi. Ben bu parayı sizin bilmediğiniz yerlere harcadım.” Tamam, ne yapacağız? “70 milyar lira daha paraya ihtiyacım var, 80 bitti, 70 milyar liraya daha ihtiyacım var.” Ne yapacağız? “Ben torba yasa getireceğim, içine bir yetki yazacağım; 80 milyar lira yetmedi, 70 milyar lira daha borçlanabilirim diyeceğim, siz de buna el kaldıracaksınız.” Değerli arkadaşlar, bu, bütçe hakkının gasbıdır. Eğer olağanüstü bir durum olmuşsa, Hükümet harcamak istediğinden daha fazla harcamışsa bunun nereye harcadığının bilgisini Meclise vermek zorunda, bir ek bütçe getirmek zorunda. Bu parayı vatandaşın hayrına mı harcamış, yandaşlarına mı aktarmış, saraylar mı yapmış, silahlar mı almış, bunu vatandaş bilmeli arkadaşlar.

Eğer ki bu maddeye “Evet.” dersiniz, şunu bilin, size bir önerim var: Plan ve Bütçe Komisyonu çalışıyor, gece ikilere, üçlere kadar çalışıyoruz. Hemen bu çalışmayı durduralım, hemen. Meclis bütçeyi görüşmesin eğer bu maddeye “Evet.” diyeceksiniz. Ne yapalım biliyor musunuz? Tek bir madde getirin Plan ve Bütçe Komisyonuna, şunu desin madde: “Hükümet istediği kadar harcar, istediği kişiden vergi alır, istediği yere de yatırır.” Böyle bir madde getirin, hepimiz bunu onaylayalım, boşuna uğraşmayalım arkadaşlar. Niye kaç para harcanacağını, nereden vergi alınacağını gece sabahlara kadar Hükümetten hesabını sormaya çalışıyoruz ki? Arkadaşlar yapmamız gereken, vicdanlı ve adaletli bütçeler yapmak, vicdanlı ve adaletli reform yasaları çıkarmak. Ama maalesef, bu Meclisi bir noter gibi gören Sayın Cumhurbaşkanı ve Hükümet, işte “Ben istediğim gibi yasa çıkarırım, ben ne gönderirsem siz onaylarsınız. Bütçe gönderirim ama o bütçedeki sınırları aşarım, size de torba yasa içinde bir madde gönderirim, ona da el kaldırır, indirirsiniz.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, bağlayın sözlerinizi Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Devamla) – Biz ne diyoruz arkadaşlar buna karşı? İşte bu 70 milyar liranın S-400 füzesine mi gittiğini yoksa emeklilikte yaşa takılanların sorununu mu çözdüğünü; bu 70 milyar liranın yandaş 5 müteahhide mi gittiğini yoksa Kredi ve Yurtlar Kurumuna borçlu 5 milyon gencimizin sorununu mu çözdüğünü; işte bu 70 milyar liranın arkadaşlar, saraylar yapılmasına mı gittiğini yoksa çiftçi desteklerine mi gittiğini bizler bilmek istiyoruz. Bu anlamda da bir ek bütçe gelmesini istiyoruz. Bu konuda, bu maddeye “hayır” diyeceğinizi umut ediyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Paylan.

Değerli milletvekilleri, sisteme giren 4 sayın milletvekiline sırasıyla yerlerinden söz vereceğim. Söz vermeye başladığımda sisteme girecek milletvekillerine hemen şimdi değil, daha sonraki arada söz vereceğim, bunu da hatırlatayım.

Sayın Şimşek...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, mahalleye dönüştürülen belde ve köylerde yaşayan vatandaşların mağduriyetine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, büyükşehir belediye sınırları içerisinde kalan, kapatılan beldeler ile köyler mahalle statüsüne alınmıştır. Kapatılan beldeler ile köylerin yaşam standardı da yaklaşık aynıdır; genelde tarımla, çiftçilikle, hayvancılıkla uğraşan insanlar buralarda yaşamaktadır.

Yalnız yasadaki bir uyumsuzluktan dolayı kapatılan beldelerdeki ve köylerdeki insanlar çok farklı su tarifeleriyle karşı karşıya kalıyorlar. Birisi 1 TL su faturası öderken diğeri 4 TL gibi bir su faturası ödemek durumunda kalıyor. Bununla ilgili ivedi olarak bir düzenlemenin yapılmasını... Çünkü bu insanların geçim şartları aynı, gelirleri aşağı yukarı aynı. Şu anda, kapatılan köy ve beldelerin tamamı da mahalleye dönüşmüş. Bununla ilgili mutlaka bir düzenleme yapılmasını talep ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

38.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, hazırlanan yeni yargı paketinde ulusal ve yerel basını zor durumda bırakacak düzenlemelerin yer aldığına ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İktidarın özgür ve bağımsız basına karşı alerjisi var. Biliyorsunuz, ikinci yargı paketi hazırlanıyor. Bu ikinci yargı paketinde ulusal ve yerel gazetelere ağır darbeler indirecek bir düzenlemenin yer alacağı bilgisini edindik. “Nedir o?” dersiniz de İcra ve İflas Kanunu ilanlarının gazetelerde yayınlanma zorunluluğu kaldırılarak bu ilanların internet üzerinden yayınlanması planlanıyor.

Bu resmî ilanlar özellikle yerel gazetelerin can damarıdır. Yerel gazeteler resmî ilanlarla ayakta duruyor. Bu düzenlemenin hayata geçirilmesi hâlinde 1.100 civarında yerel gazeteden 800'e yakınının kapanacağı öngörülüyor, binlerce basın emekçisi işsiz kalacak.

Yerel gazetelerin kapısına kilit vurma girişimlerine karşı direneceğiz. İktidara tavsiyem, yol yakinken bu yanlıştan dönün; medyayı, yerel basını bitirme planlarını yapmayın. Zor günler geçiren yerel gazeteleri destekleyelim, yaşatalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılavuz...

39.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, 26 Ekim-4 Kasım tarihleri arasında Romanya'da gerçekleştirilen Dünya Bilek Güreşi Şampiyonası'nda dünya şampiyonu olan Yusuf Ziya Yıldızoğlu'nu tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün “Ben sporcunun zeki, çevik, aynı zamanda ahlaklısını severim.” ifadesini kendisine ülkü edinmiş çok kıymetli bir kardeşimiz şu an Gazi Meclisimizin misafir locasında aramızda bulunmaktadır. Kendilerine “Hoş geldin.” diyorum.

Geçmiş dönem Bayburt Ülkü Ocakları Başkanlığımızı yapan Bilal Yıldızoğlu'nun evladı Yusuf Ziya Yıldızoğlu 26 Ekim-4Kasım tarihleri arasında Romanya'da yapılan Dünya Bilek Güreşi Şampiyonası'nda İstiklal Marşı'mızı okutarak bayrağımızı dalgalandırmıştır, dünya şampiyonu olmuştur. Kendisini ve tüm Bayburtlu hemşehrilerimizi canıgönülden kutluyorum, başarılarının devamını diliyorum. Allah yolunu açık eylesin. (MHP, AK PARTİ ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

40.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, iktidarı bir yandan 11 Kasım'da 11 milyon fidan dikimi kampanyasıyla övünen diğer yandan da Bursa ili 75. Yıl Mahallesi'nde plan değişikliği yaparak 4.700 metrekairelik yeşil alanı "Dini eğitim tesisi" adı altında imara açan uygulamalarıyla ortaya koyduğu çelişkilere son vermeye davet ettiğine ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

11 Kasım'da 11 milyon fidan dikme kampanyası başlatıp bununla övünen iktidar, bir yandan da mevcut yeşil alanları yok etmeye devam ediyor. Örneğin, Bursa'da Uludağ'ın eteklerinde, ormanlık alana bitişik 75. Yıl Mahallesi'nde plan değişikliği yapılarak 4.700 metrekairelik yeşil alan "Dini eğitim tesisi" adı altında imara açılıyor. Yeşil Bursa'yı beton Bursa'ya çevirdiğiniz yetmedi mi" diye soruyorum ve iktidarı uygulamalarındaki bu çelişkilere son vermeye davet ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kavuncu, sonradan girdiniz ama yine de söz veriyorum.

41.- Çorum Milletvekili Erol Kavuncu'nun, 11 Kasım Milli Ağaçlandırma Günü'nde hemşehrilerinin bir saat içerisinde 303.150 fidanı toprakla buluşturarak dünya rekoru kırdığına ilişkin açıklaması

EROL KAVUNCU (Çorum) – Teşekkür ediyorum, tevafuk oldu.

Evet, 11 milyon fidanı idrak edememişsiniz anlaşılan. Geçtiğimiz pazartesi günü Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından başlatılan Geleceğe Nefes Programı çerçevesinde 11 milyon fidan, Türkiye'nin 2023 noktasında toprakla buluştu. Bu kapsamda, Çorumlu hemşehrilerimiz bir saat içerisinde 303.150 fidanı toprakla buluşturup dünya rekoru kırarak tarihe geçmiştir. Guinness Rekorlar Kitabı'na adını altın harflerle yazdıran Çorumlu hemşehrilerimiz için "Çorumlunun yaptığını herkes yapamaz." diyoruz. "Kıyametin kopacağını dahi haber alsanız elinizdeki fidanı dikiniz." ilahi fermanıyla "Ormanlarımız bize dedelerimizden miras kalmadı, onu çocuklarımızdan ödünç aldık." diyerek ağaç sevgisini bir seferberlik hâline dönüştüren başta Çorumlu hemşehrilerimiz olmak üzere aziz milletimize şükranlarımı sunuyorum.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 128) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Cavit Arı konuşacaktır.

Buyurun Sayın Arı. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

CHP GRUBU ADINA CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 128 sıra sayılı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Öncelikle, tüm Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

2019 yılı merkezî yönetim gider bütçesi olarak 961 milyar lira öngörülmüştü. Yine, 2019 yılı merkezî yönetim gelir bütçesi olarak 880 milyar lira öngörülmüştü. Bu bütçe düzenlenirken de 81 milyar lira dolayında bir bütçe açığıyla bütçe düzenlendi 2019 yılı için. Geline nokta ne oldu dersek: Geline nokta, bütçe açığı olarak hedeflenen 1,8 oranı daha şimdiden yüzde 2,9 oranına yükselmiş

yani tutturulamayan bir bütçe var. Bu durumda, bütçe açığı 81 milyar lira olarak hedeflenmişken neredeyse 2 katına çıkmış bir bütçeden bahsediyoruz. Ayrıca, 2019 yılında faiz gideri olarak 117 milyar lira hedeflenmişti. Görüyoruz ki bu rakam da yine aşılmak üzere.

Bu oranlar yönünden baktığımızda, 2020 yılı merkezî yönetim bütçesini değerlendirir isek gelir bütçesi olarak 950 milyar lira, gider bütçesi olarak 1 trilyon 96 milyar lira planlandı. Yani bu durumda, yaklaşık 139 milyar lira bütçe açığıyla yapılmakta olan bir bütçeden, 2020 yılı bütçesinden bahsedebiliriz. Biraz önce saydığım ve tutturulamayan oranlar yönünden bakarsak eğer, ekonomi aynı şekilde devam eder ve yine aynı şekilde ekonomik başarısızlığınız devam ederse bütçe açığının önümüzdeki dönemde yaklaşık yüzde 4,7 veya yüzde 5 dolaylarında olacağı öngörülmekte. Yine, rakam olarak 220 milyar lira civarında bir bütçe açığı bizi bekliyor değerli arkadaşlar. İşte, böyle bir kötü ekonomi yönetimiyle karşı karşıya bulunduğumuzu, sizlerin açıkladığı resmî verilere göre burada ifade ettiğimi de bilmenizi istiyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, böyle bir ekonomi var. Bu ekonomiyi ayakta tutabilmek ve canlandırabilmek için bazı şeylere ihtiyaç var. İşte, AK PARTİ iktidarının yapmış olduğu bazı yenilikler de bugünlerde önümüzde, hep beraber yaşayacağız. İşte bunlardan bazıları, bugün görüşülmekte olan teklifle getirilen ve daha önce hiç uygulaması olmayan yeni vergiler değerli arkadaşlar. Şu an, sayenizde, Türkiye üç yeni vergiyle karşı karşıya kalacak. Bunlardan bir tanesi dijital hizmet vergisi, diğeri konaklama vergisi, üçüncüsü de değerli konut vergisi. Ayrıca, banka ve sigorta muameleleri, gelir vergisi oranları ve tapu harç oranlarına da tesir edecek şekilde yeni oranlar da yürürlüğe girmek üzere. Yine, gelir vergisi dilimlerinde de artışlar sayenizde vatandaşımızı beklemekte.

Değerli arkadaşlar, dijital hizmet vergisinin konusu: “dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri; sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video gibi) elektronik cihazlara kaydedilmesi; kullanıcıların birbiriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetleri...” olarak ifade edilmekte. (1)’inci fıkrada sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda dijital hizmet sağlayıcıları tarafından verilen aracılık hizmetleri de dijital hizmet vergisine tabi tutulmakta. Bu hizmetin tabii sınırları Türkiye’de sunulacak hizmetler.

Peki, bu kanunun mükellefi ve sorumlusu kim? “Dijital hizmet vergisinin mükellefi -öncelikle, sizin hazırladığınız teklifte- dijital hizmet sağlayıcılarıdır.” demektesiniz. Ancak bu 3’ncü maddenin devamında, “Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, iş yerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tabi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.” cümlesi de bulunmakta.

Değerli arkadaşlar, sanki, ilk bakışta hedefte dijital hizmeti sağlayan yabancı firmalara vergi getirmiş gibi bir izlenim oluşmakta ise de görüyoruz ki sonunda, ilgili maddenin son fıkrasında, Türkiye’de bu işe aracılık edenler sonuçta vergilendirilecek kişiler. Yani iş dönüp dolaşıp bizim vatandaşımızı bulacak. Önce bu işe aracılık eden firmalar vergiden sorumlu olacak, sonuçta da neticede bu hizmetten yararlanan vatandaşımızın da üzerine yeni bir vergi binmiş olacak.

Yine, maddede “...tutabilir.” hükmü ifade edilmekte. Ya, “...tutabilir.” ne demek arkadaşlar? Bir kanun ya kati olarak hüküm ifade eder ya da etmez. Şimdi, “...tutabilir.” derken siz Hazine ve Maliye Bakanlığına bir yetki veriyorsunuz ve sonuç itibarıyla diyorsunuz ki: “...sorumlu tutabilir.” Yani bu, keyfilik demektir.

Şimdi, kimine göre bu sorumluluğu yükleyecek, kimine göre yüklemeyecek anlamı çıkar. Dolayısıyla böyle, keyfilik yükleyecek bir fıkra, madde olmaz değerli arkadaşlar.

Yine, Türkiye’de hasılatı 20 milyon Türk lirasından fazla olanlar veya dünya genelinde hasılatı 750 milyon eurodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirası kazancı olanlar dijital hizmet vergisi kapsamına dâhil edilmekte. Yine, bununla ilgili artış oranları veya indirimler konusunda Cumhurbaşkanına yetki tanınmakta.

Verginin oranı ise yüzde 7,5 değerli arkadaşlar. Yine, bu konuda da yüzde 1’e kadar indirim veya 2 katına kadar artırma konusunda Cumhurbaşkanına yetki tanınmakta.

Değerli arkadaşlar, şimdi “Vergi güvenliği” başlıklı 7’nci maddeye göre, bu vergiden sorumlu olan kişilerin ilandan itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüklerini yerine getirmemesi hâlinde Hazine ve Maliye Bakanlığınca bu hizmet engellenebilmekte. Şimdi, örneğin internet üzerinden bir hizmet sunulmakta ve vergi ödenmedi diye Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bu hizmet durdurulabilmekte. Değerli arkadaşlar, bu hüküm, esasen bir keyfîlik demektir çünkü Hazine ve Maliye Bakanlığı bir idaredir, idareye böyle bir yetkinin verilmesi, sonuçta gün gelir keyfîlik doğurur. Eğer bu konuda bir hizmetin durdurulması kararı alınacaksa bununla ilgili bir yargı kararının olması esas olmalı. Aksi hâlde, beğenilmeyen birtakım yayınlar için “Efendim, işte, vergisiyle ilgili yükümlülüklerini yerine getirmedim.” denilerek hizmet durdurulabilir.

Değerli milletvekilleri, ikinci olarak getirilen ve bana göre Türk vatandaşını yani bu ülkede yaşayan herkesi çok yakından ilgilendiren en önemli düzenlemelerden bir tanesi de “konaklama vergisi” adıyla getirilen bir vergi. Şimdi, otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart otel, misafirhane ne sayarsanız, benzeri işletmelerde geceleme hizmetinden yani konaklayandan alınan yeni bir vergi getirmektesiniz değerli arkadaşlar.

Bakın, son dakikada Komisyona sunulan önergeyle birlikte beş yıldızlı bir otelde konaklayan bir kişi günlük fazladan 18 lira ödemek zorunda kalabilecek. Dört yıldızlı otelde günlük 12 lira şeklinde devam ediyor. Şimdi, şöyle söyleyeyim: İlk başta, konaklama vergisinin mükellefi hizmeti sunandır yani otel işletmecisidir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, örneğin, turizmle uğraşan birçok otel müşterileriyle, tur acenteleriyle zaten anlaşmalarını yaptı ve çoğunluğu parasını aldı. Şimdi siz, onlara yeni bir vergi getirerek müşterisine yansıtamayacağı külfetler yüklemektesiniz. Değerli arkadaşlar, şimdi, otel işletmecileri bu vergiyle karşı karşıya kalmakta ancak süreç içerisinde de sonuçta bu işletmeler bunu müşterisine yansıtacak. Dolayısıyla bu işten hem otel işletmeleri zarar görmekte hem de sonuçta buradan yararlanan müşteri zarar görmekte.

Değerli arkadaşlar, şimdi, oteller yönünden baktığımızda da örneğin beş yıldızlı bir otelin uyguladığı ücret farklı, diğer otelin uyguladığı ücret farklı olabilmekte. Özellikle de bu yasadan -çıkarılırsa- bu vergiden şehir içi otelcileri daha çok etkileyecek, küçük otel işletmeleri daha çok mağdur olacaklar çünkü siz sabit rakamlar koyarsanız iki yıldızlı, üç yıldızlı otele vatandaş geldiğinde, otelin alacağı ücret zaten belli. Yani bunun içerisinde siz 6 lira, 8 lira, 10 lira gibi rakamlar aldığınızda o otel için ciddi bir zarar demektir, bundan sonrası için söylüyorum.

Şimdi “Bu tip vergiler Avrupa ülkelerinde de var.” denilmekte. Evet, oralarda da var ama oralarda bunlar genelde yerel yönetimler yani belediyeler tarafından uygulanan vergilerdir çünkü yerel yönetimler genelde şehre gelenlere hizmet ettiği için, sonuç itibarıyla özellikle belediyelerin gelir kalemleri arasında sayılır. Adına “turizm parası” “ayakbastı parası” ne dersiniz deyin, sonuç itibarıyla bu paralar belediyelere ödenmeli. Siz, şimdi sadece genel bütçeye gelir elde etmek üzere bir vergi çıkarmakla uğraşmaktasınız. Eğer biz bu konuda samimiysek ve turizmi düşünüyorsak gelin, sadece yabancidan bu parayı alalım ve yabancidan alacak olduğumuz bu parayı da belediyelere aktaralım.

Böylelikle hem turizmi canlandırmış oluruz hem vatandaşımızı yeni vergilerden kurtarmış oluruz hem de böylelikle, otelcilerimizin yeni külfetlerle karşılaşmasını önler, belediyelerimize de yeni gelir kaynakları sağlamış oluruz.

Bu anlamda en önemli düzenlemelerden bir tanesi, vatandaşımızı ve turizmi etkileyen konulardan biri bu konaklama vergisidir. Benim önerim, öncelikle bu düzenlemeden bir an evvel vazgeçmenizdir. Bu düzenlemeden kesinlikle vazgeçilmesi gerekir değerli arkadaşlar.

Yine, her noktada gelir elde etmeye çalışmaktasınız. İşte bunlardan bir tanesi de hakemlerle ilgili; profesyonel liglerde maç yöneten hakemlerin aldığı ücretlerle ilgili vergi düzenlemesi getirilmekte.

Yine, Avukatlık Kanunu'yla ilgili bir düzenleme var. “Karşı taraf vekâlet ücreti” olarak ifade edilen ve Avukatlık Kanunu'nda 164'üncü madde olarak geçen, karşı tarafa ödenmesi gereken yani bir avukatın müvekkili adına takip ettiği bir davada kazandığı davanın avukatlık ücretinin veya bir icra takibindeki avukatlık ücretinin müvekkile ödenmesi hâlinde, müvekkilinin vergi mükellefiyetini yerine getirilmesiyle ilgili bir hüküm buraya getirilmekte.

Değerli arkadaşlar, getirilen bu düzenlemenin pratikte çok kolay olmayacağını ifade etmek istiyorum çünkü birincisi, her müvekkil vergi mükellefi olmayabilir; avukatın vergi mükellefi olan müvekkili de olabilir, olmayan da olabilir. Bu durumda uygulanması çok kolay değil. Kaldı ki “karşı taraf vekâlet ücreti” olarak ifade edilen kısım, Avukatlık Kanunu'nun 164'üncü maddesi gereğince avukatın hakkıdır. Değerli arkadaşlar, avukatların yıllarca vermiş olduğu mücadele sonrasında elde ettiği bu hakkın bu düzenlemeyle ihlal edilmesine müsaade etmeyelim. Bununla ilgili de 16 Mayıs 2019 tarihinde Anayasa Mahkemesine avukatlık ücretinin, karşı taraf vekâlet ücretinin müvekkile ödenip ödenemeyeceği konusuyla ilgili bir dava açılmış ve Anayasa Mahkemesi, karşı taraf vekâlet ücretinin avukata ait olacağına dair hüküm vermiştir. Yani bu durumda, sizin düzenlemeniz hem Avukatlık Kanunu'nun 164'üncü maddesine hem de Anayasa Mahkemesinin bu kararına aykırılık teşkil etmektedir. Değerli arkadaşlar, o yüzden pratik uygulaması da olmayacak olan bu maddenin de geri çekilmesinde fayda var.

Yine, gelir dilimleri kalemleriyle ilgili, işte 500 bin lira üzerindeki gelirlerin vergi oranlarının artırılmasıyla ilgili de birtakım düzenleme getirmektesiniz oradan da biraz fazla para alalım diye.

Yine, vatandaşımızı, özellikle bizi izleyen herkesi çok yakından ilgilendiren bir düzenleme daha getirilmekte ve bu düzenlemenin tüm sorumluluğu da AK PARTİ iktidarına aittir. Buradan ilan ediyorum: Yarın emlak vergisi borcu ödemeye gittiğinizde hiçbir belediyeye, belediye başkanına sorumluluk yüklemeyin diyorum çünkü “tapu ve kadastro rayiç bedeli” adı altında Harçlar Kanunu'nda yeni bir düzenleme getirmeye çalışmaktasınız. Değerli arkadaşlar, bu durumda pratikte bir gayrimenkulle ilgili iki bedel ortaya çıkacak. “Emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen” ibaresinden ve “emlak vergisi değeri ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer”den bahsedilmekte burada. Yani ne anlama geliyor? Bugüne kadar bir taşınmazla ilgili herhangi bir işlem yapılacağında, önce vatandaş belediyeye gider emlak beyan değerini alır ve ona göre işlem yapar. Ha, farklı, daha üzerinde bir rakamla işlem yapacaksa o, onun bileceği iştir ancak emlak beyan değeri resmî bedel olarak kabul edilir. Değerli arkadaşlar, şimdi ise Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından yeni bir bedel tespit edilecek. Bu durumda, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yeni emlak beyan değeri tespit edilecek, böylelikle bir gayrimenkule 2 tane resmî bedel ortaya çıkmış olacak. Bu da gerçekten vatandaşın sıkıntısına yol açacaktır. Çünkü ilk etapta baktığımızda, emlak beyan değeri üzerinden işlem yapılırken artık bir anlamda bu yeni bedel üzerinden işlem yapmak zorunda kalacaktır vatandaş. Böylelikle belli bir rakam üzerinden işlem yapacakken bir anda ödemek zorunda kalacağı harç 2 katına, 3 katına çıkabilecektir.

Değerli arkadaşlar, bakın, uygulamada bu, sıkıntı yaratır; bir tarafta belediyenin emlak beyan değeri, bir tarafta yeni belirlenecek olan bedel. Yarın belediyeler -diyecek, demek zorunda kalacak- “Efendim, benim emlak beyan değerim düşük kaldı, şimdi yeni bir bedel tespit edildi, artık ben yeni bedel üzerinden emlak vergisi alıyorum veya almak zorundayım.” dediği anda bir anda vatandaşın emlak vergisi değeri 2 kat, 3 kat artacaktır. Şimdiden ilan ediyorum: Bunun bütün sorumluluğu size aittir; vatandaşımız ileride fazla fazla emlak vergisi ödemek zorunda kalmaya başladığı anda belediyelerin bir kusuru yoktur, sizin sorumluluğunuzdur değerli arkadaşlar.

Yine “değerli konut” adı altında yeni bir vergi getirerek oradan da bir şeyler almaya çalışıyorsunuz. Örneğin değeri 5 milyon TL’nin üzerinde olan taşınmazlara yeni bir vergi getirmektesiniz.

Değerli arkadaşlar, çok önemli düzenlemeler var. Bunlardan bir tanesi de Toprak Mahsulleri Ofisine Kamu İhale Kanunu’ndan muafiyet. Değerli arkadaşlar, Toprak Mahsulleri Ofisi, bilindiği üzere öncelikle üretimde sürdürülebilirlik ve özellikle kalite ilkeleri doğrultusunda ürün stoklarının depolanması ve muhafazası amaçlı ve faaliyet alanındaki ürün piyasasını düzenleme görevi üstlenen bir kurumdur. Şimdi hepimiz biliriz, Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçinin kara gün dostudur diye bilinir, bu her yerde böyle yazar ancak bugün çiftçisiyle rekabet etmeye çalışan bir iktidar ve çiftçisiyle rekabet etmeye mecbur bırakılan bir Toprak Mahsulleri Ofisiyle karşı karşıyayız. Bugün Türkiye’de tarımın sorunu, Toprak Mahsulleri Ofisinin İhale Kanunu hükümlerinden muaf tutulması değildir; bugün Türkiye’de tarımın sorunu, düzenli, planlı bir tarım yapılamamasından kaynaklanmaktadır. Siz, Türkiye’de hangi bölgede hangi ürünün ne miktarda ekilip dikileceğini on sekiz senedir planlayamadınız. Bu nedenledir ki bazen bir ürün bir yıl para eder, bazen de ertesi yıl ürün para etmez. İşte ürünün çok para ettiği dönemde Toprak Mahsulleri Ofisi devreye girecek, ürün ithal edecek. Ürün ucuzken, çiftçi perişanken siz ne yapıyorsunuz? O zaman seyircisiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen Sayın Arı.

CAVİT ARI (Devamla) – Bakın, eğer çiftçiye destekleyeceksek önce tarımla ilgili çiftçinin hak ettiği desteklemeleri doğru düzgün bir şekilde sağlayalım ve de doğru planlamayla doğru üretimler yaparak çiftçinin hak ettiği şekilde kazanmasına da katkı koymaya çalışalım değerli arkadaşlar.

Yine aynı şekilde, Devlet Malzeme Ofisine de getirilmeye çalışılan bir avantaj var. Bu avantajın da piyasadaki küçük esnafa sorunlar getirebileceğini ve onları mağdur edebileceğini ifade etmek istiyorum.

Son olarak borçlanma limitinin... 2019 yılında borçlanma limiti 90 milyarken siz borçlanma limitinin 70 milyar daha artırılmasını talep ediyorsunuz. Böylelikle 2019 yılı bütçesinde başlangıçta var olan 90 milyarın üzerine 70 milyar daha borçlanma koymaya çalışmaktasınız. Bu da bütçenin doğru yönetilmediğinin ve ekonominin doğru gitmediğinin en bariz göstergelerinden biridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Bağlayın lütfen.

CAVİT ARI (Devamla) – Yine, sizler tarafından Bütçe Komisyonunda yapılmış olan sunumlarda gördük ki 2019 yılı içerisinde yeni borçlanma için 70 milyar lira daha talep edilen miktarın 15 milyar lirasının daha bugünden kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bütçe dengeleri altüsttür.

Sonuç itibarıyla Türk milleti üzerine getirilmeye çalışılan bu vergi düzenlemelerinden derhâl vazgeçilmesi gerektiğini ifade ediyorum.

Hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum. Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Arı.

Değerli milletvekilleri, şimdi şahıslar adına konuşmalara geçiyoruz. İlk söz İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'na ait.

Buyurun Sayın Bekaroğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Görüşmekte olduğumuz 128 sıra sayılı torba Yasa Teklifi'yle ilgili şahsım adına söz aldım. Hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Bu yasa, aslında bir vergi ve borç alma yasası. Ne var? Arkadaşlarımız kısmen değindiler. İşte dijital hizmet vergisiyle ilgili bir düzenleme yapılıyor. 3 adet yeni vergi getiriliyor: İşte dijital vergi, konaklama vergisi, değerli konut vergisi. Kambiyo muamelelerinde banka ve sigorta muameleleri vergisinin oranı binde 1'den binde 2'ye çıkarılıyor. Telif haklarıyla ilgili bir şey var, 500 bin liranın üzerinde geliri olanlar artık defter tutmak zorunda kalacaklar ve vergi diliminde yüzde 40 sınırına girecekler. Buna böyle bir "Ahmet Hakan yasası" desek... Telif hakkı alıyor ya Ahmet Hakan. İsim yani isim, çok şey yapıyor.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 500 bini geçenlere.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – "Ahmet Hakan yasası." Ahmet Hakan kıyameti koparacak şimdi.

Spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisna kaldırılıyor. Bu şekilde vergiler geliyor değerli arkadaşlarım.

Ne var başka? Bir de borç almayla ilgili düzenleme var. Çok önemli, biraz sonra üzerinde duracağım. Bir de zehirlenme maddesi var. Yani termik santrallerde biliyorsunuz izinler üç yıl daha uzatıldı. Söz verilmesine rağmen insanlar zehirlenmeye devam edecek.

Bakın, değerli arkadaşlarım, biz size yıllardan beri, özellikle 1 Kasım 2015 seçimlerinden sonra ekonominin iyiye gitmediğini, büyük sıkıntıların bulunduğunu, radikal birtakım adımların atılması gerektiğini, bu radikal tedbirleri buraya getirin, hep birlikte bunu yapalım diye defalarca söyledik ama siz asla bunu kabul etmediniz, "Kriz yok" filan diyorsunuz. Ama bu yasa teklifi, bu torba yasa bir başka ad koyacaksak "krizin kabul edilmesi yasası"dır. Sadece bu torba yasa değil. Yeni Ekonomik Program, damadın açıklamış olduğu Yeni Ekonomik Program da şu anda görüşmekte olduğumuz 2020 merkezî yönetim bütçesi de bir krizin itiraf edilmesi bütçesidir değerli arkadaşlarım.

Tabii, işler iyi gitmeyince, problem olunca birtakım tedbirler alacaksınız. Nitekim bu tedbirleri bazıları, IMF'nin tedbirlerine benzeterek diyorlar ki: "Hükümet IMF'siz bir IMF programı uyguluyor." Ne yapar IMF programında, ne ister IMF? "Gelirleri artırın." Zaten herkesin aklına gelecek şey budur, bir problem varsa gelirleri artırın; bir. Nasıl artıracaksınız? Vergilerle artıracaksınız. Başka ne yapacaksınız? Hiç aklınıza getirmediniz: "Giderleri azalt." Giderlerle ilgili hiçbir şey yok, azaltmayla ilgili hiçbir şey yok, israfa devam ediliyor, yine taşıtlar alınıyor, transferler; hepsi devam ediyor, hiçbir şekilde gider azaltma söz konusu değil. Azaltılamaz çünkü -yani 2023 dediğiniz şurada göz açıp kapayana kadar geçecek- yeni seçimler kapıda. Dolayısıyla azaltamıyorsunuz.

Bu vergi düzenlemeleriyle bir senede toplayacağınız para 6 milyardır. Bunlar devde kulak bile değil değerli arkadaşlarım çünkü sizin maliyeniz zaten gitmiş, batmış; bu şekilde düzeltme şansınız yok. O nedenle, aslında bu torba yasada da görüşmekte olduğumuz bütçede de müthiş borçlanma hamleleri görüyoruz.

Bakın, 2019 yılında bütçe çıkarılırken merkezî hükûmetin açığı 81 milyar TL olarak gözüküyordu, dolayısıyla 81 milyar TL kadar borçlanma yetkisi aldı; kanunlar bu şekilde. Daha sonra bunlar yetmedi, yetmeyeceği de belliydi. Yine kanunlar düzenlenmişti; önce Maliye Bakanı yüzde 5, sonra Cumhurbaşkanı yüzde 5 artırdı 90 milyar TL oldu. Ama eylül ayı sonunda Türkiye çoktan 114 milyar TL zaten borçlanmıştı. Şimdi burada bir madde getiriyorsunuz; bunlardan sonra yani 90 küsur milyar TL'lik borçlanma limitinden sonra, yasal borçlanma limitinden sonra 70 milyar TL'lik daha borçlanma hakkı istiyorsunuz, yetkisi istiyorsunuz. Değerli arkadaşlarım, bu, usulen de mümkün değil. Torba yasanın bir maddesiyle bu şekilde, 70 milyar değil kaç lira olursa olsun, gider artırıcı bir düzenleme yapamazsınız; bunun için ek bütçe getirmeniz gerekiyor ama siz getirmiyorsunuz. “Anayasa’yı biz böyle yorumladık, çoğunluğumuz da var; mesele bitti.” diyorsunuz ama bunlar böyle değil değerli arkadaşlarım, zaman geçecek, bunların hepsi önünüze konacak.

Bakın değerli arkadaşlarım, siz geçen sene, aslında, YEP'te, Yeni Ekonomi Programı'nda, bütçe öngörülerinde ve Cumhurbaşkanlığı programında da 2019'un 125 milyar TL borçla kapanacağını söylüyordunuz. Hiç de öyle değil, 2019'da -hiç hesapta olmayan- Merkez Bankasından 100 milyara yakın para çektiniz yani o kefen parasını dahi çektiniz. Efendim, imar affı çıkardınız, oradan 20 milyar geldi; bedelli askerlik ve vergi prim affı getirdiniz. Dolayısıyla en az 130 milyar TL, belki de biraz daha fazla, bütçede falan hiç olmayan, düşünülmeyen gelir geldi. Aslında 125 milyar değil, 70 milyar borçlandığınız için $90+70=160$ milyar, 130 daha koyun, 290 milyar TL 2019'da borçlandınız. Hâl böyleyken bütçeye ne koydunuz biliyor musunuz değerli arkadaşlarım? “Biz 2020 yılında 139 milyar TL açık vereceğiz, bu kadar borçlanacağız.” Ya, bu bunlar gerçekçi değil. Hâlâ başınızı kuma sokuyorsunuz. Böyle olmaz, bir problemi tanımlamadan ona bir çare bulmak mümkün değil değerli arkadaşlarım.

Bakın, bu ülkenin 453 milyar dolar dış borcu var; bunun 160 milyar doları kısa vadeli, bir sene içinde ödemek durumundasınız değerli arkadaşlar. Bu yetmez, içeride müthiş bir borç çevireceksiniz, 139 milyar değil. O paralar, 2019'da gelecek paralar gelmediği için, asgari, en azından 350 milyar dolar açık vereceksiniz ve borçlanmaya gideceksiniz. Peki, bunları nasıl yapacaksınız? Bir taraftan kamu bankalarını Merkez Bankası marifetiyle değişik şekillerde fonlandırıarak onları “Mevduat faizlerinin altında kredi verin.” diye zorlayacaksınız, öbür taraftan da piyasadan 350 milyar TL çekmeye hazırlanacaksınız. Kim olarak? Hükûmet olarak hazırlanacaksınız. Böyle bir şey mümkün değil çünkü kamu bankalarının sürekli olarak, devamlı bir şekilde bu paraları vermeleri mümkün değil, bir yerden sonra duracaklar çünkü artık yapacak işlem kalmadı, bütün cambazlıklara rağmen onlar bir yere kadar geldiler. Onlara aslında -adını koymuyorsunuz ama- para basarak kredi verdiriyorsunuz. Geçmişte bunları yaşadık değerli arkadaşlarım, 2002 öncesinde bunların hepsi yaşandı bu ülkede ve ağır bedeller ödendi. Şu anda para basılıyor, görev zararı bunlar ama özel bankalar bu işe hiç girmiyor. Özel bankalar dediğimiz aslında yabancı bankalar; hemen hemen hepsi, yerli, millî ne varsa hepsi sizin döneminizde yabancılara verildi. Onlar vermiyor, onlar piyasa faiziyle size para verecekler. Bu ne demektir biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Bir taraftan piyasada bankaları “Kredi ver.” diye zorlayacaksınız, öbür taraftan da siz paranın en büyük müşterisi olacaksınız. Olmaz; bu, dışlanma etkisi olur, faizler artar. Hele hele orta ve uzun vadede faizler müthiş bir şekilde artar ve artmaya da devam edecektir değerli arkadaşlarım.

Şimdi, bakın, Türkiye tablosu -felaket tellallığı yapmayalım- hiç de iyi değil. Yani büyüme durmuş, yüzde 0,5 olacak -hadi olsun, olmayacak, sıfır olacak falan ama- yüzde 0,5 olsun, yüzde 0,5. Yüzde 0,5 de 2020'ye hedef olarak koymuşsunuz. Yüzde 14 işsizlik, genç işsizlik oranı yüzde 25 değerli arkadaşlarım. Böyle bir maliyeyle gidiyoruz böyle bir Türkiye'de. Yaptığınız torba yasa da bu değerli arkadaşlarım. Buradan nereye gideceksiniz? Bu konuyla ilgili hiç kimse bir şey söylemiyor, bir şey

söylemiyorsunuz arkadaşlar. Adalet ve Kalkınma Partisi Grubundaki milletvekili arkadaşlarım, bunlar yok gibi kabul ediliyor. Deniliyor ki “Büyüklerimiz bilir.” Bilmiyor değerli arkadaşlarım büyüklerimiz, gerçekten bilmiyor. Bu, bu tedbirlerle halledilecek işler değil.

Bakın, geçtiğimiz gün Hazine ve Maliye Bakanlığı borçlanmayla ilgili üç aylık bir takvim açıkladı değerli arkadaşlarım, önemli cümleler de kuruldu orada. Bakın, artık eskisi gibi borçlanamıyoruz. Vade de müthiş bir şekilde azaldı, faiz de maliyet de korkunç bir şekilde baskıya rağmen, emir komutayla faizler düşürülmesine rağmen ciddi bir şekilde arttı değerli arkadaşlarım.

Başka bir şey daha söyleyeyim size: Dışarıdan da kolay kolay borç alamıyorsunuz. Şu anda Hükûmette bu işi bilen insanlar, mesela damat filan şöyle elini ovuşturuyordur, diyordur ki: “Yine Avrupa’da, Amerika’da genişleme olacak, yine paralar yağacak, gelecek ve yine biz bu işi düzeltiriz.” Öyle bir şey olmayacak değerli arkadaşlarım. Para gelse bile siz inşaata, betona -ne diyeyim, fazla ağır bir kelime kullanmayayım- çok yatkınsınız, oraya yatıracaksınız, yine ciddi problemler ortaya çıkacak değerli arkadaşlarım. Bakın, ilk defa borçlanıldı geçtiğimiz günlerde. Avrupa’da, Amerika’da faizlerin neredeyse yüzde 1’lerin altına düştüğü bir ortamda kaçtan borçlandık biliyor musunuz değerli arkadaşlarım?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bekaroğlu, tamamlayalım lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Yüzde 5,7; 2 milyar dolar borç aldık, yüzde 5,7’den. Tablo bu yani başınızı kuma gömerek bu tablodan kurtulamazsınız; bu, Türkiye’nin gerçeği.

Bakın, bir şey yapmak istiyorsanız, hiç geç değil. Yani Türkiye’de tasarruf yok, bunlar nasıl olabilir? İnşaat çılgınlığına nasıl son verebiliriz? Dövizle borçlanmayı nasıl denetleyebiliriz? Yahu KÖİ’lerle ilgili, kamu-özel ortaklığıyla ilgili milyarlarca dolar yük altına girdik, bütçeye koyduk değerli arkadaşlarım yani bütçeye 22 milyar koyduk, bu parayı ödeyeceğiz. Böyle bir ortamdayız. Bu şekilde gerçekleri görmedikten sonra hiçbir yere gidemezsiniz.

Güven filan da yok değerli arkadaşlar, güven de yok. 2 milyar dolar borçlandığınız 5,7 faiz var ya bu 5,7’nin inanın 3,7’si güvenden kaynaklanıyor yani kötü yönettiğinizden dolayı bu oluyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bekaroğlu.

Şahıslar adına ikinci konuşma İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz’e ait.

Buyurun Sayın Demiröz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, arkadaşlarımız aşağı yukarı iki saate yakındır 128 sıra sayılı Kanun teklifiyle ilgili görüşlerini açıklıyorlar. Tabii, konu vergi ve Maliye Bakanlığı veya yeni adıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı olunca çok fazla siyaset konuşulmuyor. Doğrusu, siyaset de hesap kitabın arasında kaybolup gidiyor.

Evet, yeni bir kanun teklifiyle karşınızda bulunuyoruz ama bu kanun teklifi bir reform değil, öyle bir vergi reformu iddiasıyla karşınıza çıkmış değiliz. Aynı zamanda, gelir getirici, çok büyük para kazandıracak, hazineye kaynak sağlayacak bir kanun teklifi de değil. Biraz sonra maddelerde etki analizleri hakkında bilgi vereceğim ve bu konuda sizler de buna şahit olacaksınız.

Kanun teklifinin hazırlanmasında katkısı bulunan başta Hazine ve Maliye Bakanlığına, onun temsilcilerine, bürokratlarına; diğer ilgili bakanlıkların “torba yasa” dediğiniz maddelerle ilgili olan bakanlıkların bürokratlarına; bu teklif Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşürken Komisyon Başkanı olan Lütfi Elvan Bey ve heyetine; ayrıca muhalefet partilerindeki arkadaşlarımızdan Sayın Aksu’ya, Sayın Kalaycı’ya, Sayın Tathoğlu’na, Sayın Yılmaz’a, Sayın Emecan’a, Sayın Kuşoğlu’na, Sayın Arı’ya, Sayın Hamzaçebi’ye, Sayın Paylan’a, Sayın Katırcıoğlu’na teşekkür ediyorum çünkü hepsinin katkıları oldu, bu konuda onların görüşlerini de dinledik, kısmen düzenlemeler yapıldı, kısmen de Genel Kurul inşallah bu düzenlemeleri tekrar gözden geçirerek eksik ve yanlışlıkları da düzeltecek.

Evet, mevcut kanun teklifiyle, 128 sıra sayılı Kanun Teklifiyle dijital hizmet vergisini getiriyoruz. Diğer iki vergi müessesesinin de biri 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’na ilave edilen değerli konut vergisi, bir diğeri de 6802 sayılı Gider Vergisi Kanunu içine konulan konaklama vergisini kapsıyor.

Dijital vergi hizmetleriyle ilgili konuşan bütün arkadaşları dinledim, dünyada örnekleri var, Avrupa bunun hazırlıklarını yaptı, bazı ülkeler yasallaştırdı, bazı ülkeler de yasallaştırmak üzere kanunlarını hazırlamış vaziyette ve herkes hemfikir. İsimlerini ben saymayacağım, hiçbir çalışma mekânı olmayan bu kurumlar değişik ülkelerde hizmet veriyor ve hiçbir vergi ödemedi para kazanıyorlar; buna imkân vermek mümkün değil. Bu nedenle Türkiye’de bu tür hizmetleri verenlerden, Türkiye’de cirosu 20 milyonu aşanlardan, dünya üzerinde de 750 milyon avroyu geçenlerden yüzde 7,5 dijital hizmet vergisi almak istiyoruz. Eğer bunlardan alınan bu vergi vicdansızlıksa eyvallah; Sayın Paylan “Vicdansız iktidar vergi alıyor.” diye birkaç kere söyledi, eğer bunlardan vergi almak vicdansızlıksa biz onu kabul ediyoruz, onun için “vicdansız iktidar” ifadesini kendisine iade ediyorum.

İkincisi, konaklama vergisi. Bunun da bütün dünya ülkelerinde örnekleri var. Bugün ülkemize dışarıdan gelen 50 milyona yakın yabancı turist var ve yurt içinden de yapılan seyahatlerle turizmde Türkiye’nin yıllık geliri TL cinsinden 150-200 milyar civarında. Benim getirdiğim teklifte nispi oran vardı ama verilen bir önergeyle maktuya çevrildi. Şunu ifade edeyim: Maktu olarak alınmasında sakıncalar olduğuna biz de kaniyiz, biz de görüşlerimizi tekrar dile getiriyoruz ve büyük ihtimalle -ki arkadaşlarım bana onu iletiler- tekrar nispi orana döneceğiz. Bu düzenleme yapıldığı takdirde konaklama vergisi de hasılat üzerinden 1 Nisan 2020’den başlamak üzere yıl sonuna kadar yüzde 1, 1 Ocak 2021’den itibaren de yüzde 2 olarak alınmak üzere inşallah sizin oylarınızla yasalaşacak.

Bir diğer vergi de 6802 sayılı Gider Vergileri Yasası’na koyduğumuz değerli konut vergisi. Bu konuda da Tapu ve Kadastroyla ilgili Sayın Arı birtakım şeyler söyledi. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’yla bunun herhangi bir ilişkisi yok. Yani emlak vergileri kendi çapında, kendi arasında dört yılda bir yeniden değerlendirme oranının yarısı kadar artırılıyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Bugün yok, yarın olacak mı ileride?

VEDAT DEMİRÖZ (Devamlı) – Ha, yarın için ne olur? Ama etik olan, bu işin gerçekten... Tapuya gidildiği zaman emlak değerine bakıyoruz 300 bin lira, satış 1 milyona yapılıyor. Yani 1 milyona yapılan satışın harcının 300 bin olarak beyan edilmesi etik olabilir mi? Madem 1 milyona satış yapılıyor, harcın da 1 milyondan ödenmesi gerekiyor. Bakın harç oranı binde 20-20, alan satan için binde 40 veya yüzde 4 diyelim, yüksek bir rakam. Eğer biz bu sistemi oturtabilirsek ya 1/1/2020’de yahut da 2021’de belki bir önerge olarak geciktirebilir. Eğer bunu geciktirebilirsek tapu harç oranlarını da yüzde 1’lere, 1 alana 1 satana diye değiştirmenin uygun olacağı kanaatindeyim.

Ayrıca, gelir vergisiyle ilgili arkadaşlarımız hep “Yüksek, yüksek.” diyorlar. 500 bin liranın üzerinde elde edenler yüzde 40. Eğer bir insan ayda 50 bin lira kazanıyorsa lütfen yüzde 40’lık son dilimi versin. Bunun asgari ücretle, düşük gelir elde edenlerle ne ilgisi var? Sporcular, sanatçılar eğer 500 bin liranın üzerinde bir gelir elde ediyorlarsa lütfen beyanname versinler. Giderlerini de belgesinler ama vergilerini de versinler.

500 bin liranın üzerinde şu anda beyan edenler 46 bin kişi ama yeni yılda sporcular, hakemler, sanatçılar ve diğer ücret alanlarla birlikte biz bu rakamın 100 bine yaklaşacağını bekliyoruz. Buradan elde edeceğimiz gelir en fazla 1,5 milyar lira ama biz çok kazananlardan alıp bu paraları nerede harcayacağız? Sosyal alanlarda harcayacağız. İşte, çok kazananlardan alıp az kazanana vermenin yolu buradan geçiyor.

Ayrıca, özel binek araçlarıyla ilgili bir maddemiz var. Binek otolarla ilgili, ticari değil. Binek otolarla ilgili yapılan giderlerin -geçmişte de yaptık, yüzde 50’sini gider yazıyorduk, Maliyedeki arkadaşlar hatırlar- özel taşıtlarla ilgili giderlerin biz bu defa yüzde 30’unu gider olarak kabul etmiyoruz, “kanunen kabul edilmeyen gider” olarak vergi matrahına ilave edilecek ve gelir ve kurumlar açısından vergilendirilecek.

Buradan da beklentimiz en fazla 500 milyon lira, çok fazla değil ama binek tipi araçların özel işletmelerde bazen suistimal edildiğini de görüyoruz, yapılan raporlar ortada. Bu nedenle böyle bir kısıtlama da getirdik.

Bunun yanında, Vergi Usul Kanunu’nda o kadar çok düzenleme var ki, hiçbir arkadaşımız değinmedi, Vergi Usul Kanunu’ndaki düzenlemeleri unuttuk. Öncelikle, yapılan bir inceleme sonunda hazırlanan ihbarnamenin taraflara sunulmasından sonra herhangi bir aşamada -uzlaşma aşamasında olabilir- mahkemeye intikal ettiğinde mahkemenin neticesine göre tekrar uzlaşma müesseseleri getiriliyor. Mahkemeyi kazanana ayrı oranlarda indirim, mahkeme kaybedilmişse mükellef tarafından daha farklı oranlarda bir indirim getirilerek uzlaşma müessesesi ve tahsilat sürekli gündemde tutulmak üzere yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Demiröz.

VEDAT DEMİRÖZ (Devamla) – Ayrıca, uyumlu mükelleflere yüzde 5 indirim var. Şimdiye kadar bütün yıl içerisinde uyumlu mükellefler beyannamesini süresinde verecek, vergisini süresinde ödeyecek. Herhangi bir nedenle bir unutkanlık, bir gün gecikme bile olsa yüzde 5’lik indirimden uyumlu mükellefler yararlanamıyordu ama getirilen müessese şöyle: Bundan sonra beyanname süresinde verecek ama ödeme güçlüğü de çekiyorsa bir sonraki yıl beyanname verinceye kadar beyannameler üzerinden tahakkuk edecekleri vergileri ödemek kaydıyla bunlar da yüzde 5 indirimden yararlanacak.

Vergi Denetim Kurulunda yeniden yapılanmayla ilgili maddemiz var. Devlet Malzeme Ofisi ve Toprak Mahsulleri Ofisiyle ilgili maddeler -maddeler geldiğinde konuşacağız- bence çok yerinde olan maddeler.

Ben bu kanun teklifine bugüne kadar destek verenlere teşekkür ediyorum, bundan sonra da vereceğiniz destekten dolayı hepinize teşekkürlerimi arz ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi maddelerine geçilmesini...

III.– YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Altay, Sayın Arı, Sayın Karabıyık, Sayın Hamzaçebi, Sayın Şevkin, Sayın Kayan, Sayın Karaca, Sayın Hancıoğlu, Sayın Altaca Kayışoğlu, Sayın Göker, Sayın Tanal, Sayın Sömer, Sayın Keven, Sayın Ünsal, Sayın Yeşil, Sayın Kılınç, Sayın Özel, Sayın Purçu, Sayın Özdemir, Sayın Arık.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.41



ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 19.54

BAŞKAN: Başkan Vekili Mithat SANCAR

KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), İshak GAZEL (Kütahya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – 128 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin maddelerine geçilmesinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 128) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

128 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Değerli milletvekilleri, şimdi de birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 29’uncu maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde söz isteyen milletvekillerinin isimlerini okuyorum: İYİ PARTİ Grubu adına Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya.

Sayın Karakaya aynı zamanda şahıslar adına beş dakikalık süre kullanma hakkına sahiptir. Bu iki süreyi birleştirip kendisine on beş dakika süre tanıyacağım.

Şahıslar adına diğer konuşmacı Samsun Milletvekili Bedri Yaşar.

İlk konuşmacı olarak İYİ PARTİ Grubu adına Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz.

Buyurun Sayın Yılmaz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Değerli Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; temel yasa olarak görüşülmesine karar verilen 128 sıra sayılı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 1-29 maddelerini kapsayan birinci bölümü hakkında söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu yasa bir torba yasa ama önemli bir yasa. Dolayısıyla ana komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edildi ve orada görüşüldü. Meclis Başkanı tarafından tali komisyon olarak 4 komisyona daha havale edilmiş ama bu komisyonlarda maalesef bu görüşülmedi.

Dolayısıyla dijital hizmetlerin vergisi, vergilendirilmesiyle ilgili konunun bence Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülmesi gerekirdi. Öbür taraftan, seyahat acenteleri ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı vesaireyle ilgili düzenlemeler var. Bu konunun da Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülmesi gerekirdi. Öbür taraftan, sermaye piyasasıyla ilgili, Kombassan veya Yimpaş gibi geçmişte adı olan şirketlerin bugün yeniden yapılandırılmasıyla ilgili bir düzenleme var, onun da bence Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülmesi gerekirdi. Bu da İç Tüzük'ün 23'üncü ve 34'üncü maddelerinin amir bir hükmü ama maalesef sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüldü. Bence bu da yasanın kalitesini biraz düşürüyor.

Yasa 3 yeni vergi ihdas ediyor. Bunlardan bir tanesi, biraz önce de söylediğimiz gibi 1 ve 7'nci maddeler arasında düzenlenen dijital hizmet vergisi. Bu düzenlemeleri biz İYİ PARTİ olarak destekliyoruz. Yeni bir alan ve dünyadaki genel gidişata, trende, eğilimlere baktığımızda da bu alan giderek vergilendirilecek. Dolayısıyla oradaki düzenlemeler şu anda başka ülkelerde uygulanmakta olan düzenlemeleri bir bakıma esas almış. Bunda da bir sorun görmüyoruz.

Sadece, bu konuyla ilgili olarak yapılan bir düzenlemeden benim şahsen endişem var ve itirazım var, o da şu: Ödeme sistemleri işletenleri verginin güvenliği konusunda sorumlu tutuyor. Hassas bir konu olan ödeme sistemleriyle ilgili olarak bu kişileri buradan sorumlu tutmak sıkıntı yaratabilir. O nedenle kanun maddesi görüşülürken bu konu üzerinde tekrar düşünülmesi gerektiğini düşünüyorum ve bu düzenlemenin buradan çıkarılması gerektiğine inanıyorum. Bilgi ve Teknoloji Komisyonu verginin güvenliğinin sağlanması konusunda eminim bir başka yöntem bulacaktır.

9'uncu maddede konaklama vergisi düzenleniyor. 9'uncu maddedeki konaklama vergisiyle ilgili olarak benden önce konuşan arkadaşlarımız ne tür sorunlarla karşılaşacağımızı söyledi, detayına girmiyorum.

Değerli konut vergisi var, 32'nci, 39'uncu maddelerde düzenleniyor. Bununla ilgili olarak da cevap verilmesi gereken ve akla gelen bir sürü soru var. Uygulamada birtakım sıkıntıların çıkacağını düşünüyorum ama sonuç itibarıyla özellikle dijital vergiyle ilgili düzenlemeleri destekliyoruz.

Bu yasaya dair başka bir husus, var olan vergi kanunlarında ilave düzenlemeler yapıyor, oranları değiştiriyor. Örneğin serbest meslek erbabının, ticaret şirketlerinin bilançolarında, defterlerinde kayıtlı araçlar vesairelerle ilgili olarak birtakım düzenlemeler getiriyor. Hakemlerle ilgili, sporcularla ilgili düzenlemeler var. Vergi tabanının genişletilmesiyle ilgili, beyanname verilmesi var. Toprak Mahsulleri Ofisiyle ilgili düzenleme var. Devlet Malzeme Ofisiyle ilgili düzenlemeler var. Termik santrallerin bacalarına filtre takılmamış olması, onlara süre vermayla ilgili birtakım düzenlemeler var.

Şimdi, bunları söyledikten sonra, gelmek istediğim asıl nokta şu: Bu yasa teklifinin özü, esası, hedefi, amacı ne? Ekonomi yönetimi, önemli bir politika aracı olan vergiyi kullanarak bütçe aracılığıyla bazı şeyleri hedefler ekonomide. Ya kaynakların dağılımının daha iyi yapılmasını hedefler ya bozulan gelir dağılımının düzenlenmesini hedefler ya da var olan istikrarın bozulmaması için, onun sürdürülmesi için birtakım vergi düzenlemeleri yapabilir. Bazı sektörler arasında dengesizlik varsa onun vergisini azaltabilir veya yükseltebilir. Ekonomide istenmeyen dışsallıklar varsa onların önlenmesi için yapabilir. Bütün bunlar makroekonominin yönetilmesiyle ilgili olarak maliye politikasının amaçlarıdır. Ama bu yasa teklifi böyle bir hedefi amaçlamıyor. Bu yasa teklifinin amacı, teklifin 40'nci maddesinde ortaya konulan ve ne genel gerekçede ne de madde gerekçesinde hiçbir şekilde zikredilmeyen, adı bile

anılmayan borçlanma limitinin artırılmasıdır. Özellikle maliye politikasıyla ilgili olarak makro dengeler, mali disiplin bozulmuştur, bu bozulan disiplini en azından bir müddet daha sürdürebilmek için ek gelire ihtiyaç var; yasa teklifinin asıl amacı, teması budur, bu vergileri almak suretiyle, bozulan bu mali disiplini bir miktar daha sürdürebilmek. Ama eminim, bunu sürdürebilmek o kadar kolay olmayacak, bu da buna yetmeyecek. Dolayısıyla, bu kanun teklifinin ruhu 40'ıncı maddedeki düzenlemedir ve bununla ilgili olarak da maalesef, ne genel gerekçede ne de madde gerekçesinde hiçbir açıklama yok.

Oraya bakıyorum, üç dakikam var, çabukça bitirmem lazım. Söylemek istediğim şey şu: Şimdi, bu yasa teklifinin, dediğim gibi, asıl amacı bozulan mali disiplini yerli yerine oturtmak. Ayın 31'inde, 31 Ekimde Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi 2020 yılı için kamu borçlanması ve dolayısıyla da hazine operasyonlarıyla ilgili bir açıklama yaptı. Bu açıklamadan anladığımız kadarıyla 2020 yılında Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi şu anda toplam iç borç stokunun yüzde 50'sinden biraz daha fazla, 351,2 milyar TL'lik bir borcu çevirmek zorunda. Bunu niçin çevirmek zorunda? Şunun için çevirmek zorunda: Geçen sene, 2018'in Ağustos ayında kurda hareket başladığında faiz oranları yükseldi, haklı olarak hazine tercihini kullandı, kısa vadeli borçlanmaya gitti, uzun vadede borçlanırsa, beş yıllık, on yıllık borçlanırsa oradaki yüksek faizleri beş yıl, on yıl ödemeye devam edecekti, onu yapmamak için kısa vadeli borçlandı dolayısıyla 2020 yılına borçları yığı. Şimdi, bunların bir kısmı anapara, bir kısmı faiz. Dolayısıyla bu yasa, buraya yardım etmek için yapılıyor.

Uzun zamandan beri Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi net borç ödeyiciydi. 2001 kriziyle ortaya çıkan dönemde yüzde 74'lere, yüzde 75'lere varan -merkezî hükümet- millî gelir borç oranı yüzde 30'lara, 28'lere kadar düşürüldü ama bugün tekrar yükselme trendinde ve bunun sonucunda da hazinenin iç borçlanma vadesi giderek kısalıyor. Bir ara 71 aya kadar yükselen hazinenin ortalama borçlanma vadesi ağustos ayında ortaya çıkan durumdan sonra ve kısa vadeli borçlanma sonrasında ortalaması 58 aya ve dolayısıyla da bugün itibarıyla aşağı yukarı 28 aya düşmüştür. Bu, 2001 krizi öncesi seviyelere gelmiştir. Buraya dikkatinizi çekmek istiyorum.

Sürem bitmek üzere, bir dakikam var.

Bunun sonucu ne olacak? Şu ana kadar Hükümet sürekli olarak Türk bankacılık sistemine “Kredi ver, kredi ver, kredi ver.” dedi. Bankacılık sistemi maalesef, bilançolarındaki dönmeyen kredilerinden dolayı kredi vermeye çok istekli davranmadı ama kamu bankaları borç vermeye itildi, üzerlerine baskı yapıldı. Şu an ekonomideki kredi genişlemesi tamamen kamu bankalarının ortaya koyduğu bir genişleme.

2020 yılında biz şunu göreceğiz: Artık Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi ve bizi yönetenler diyecek ki: “Borcu bize ver. Borcu bize ver. Borcu bize ver.” Çünkü verilebilecek kaynak özel sektöre giderse hazinenin bu toplam borcu, yüzde 50 üzerindeki borcu çevirmek için yeterli kaynağı yok. Şu an borç çevirme oranı, “rollover” dediğimiz şey yüzde 124'lerde, yüzde 125'lerde. Tabii, bunun sonucunda faizler üzerinde bir baskı olacak, faizler üzerinde baskı olduğu için faizler yükselecek, özel sektör bu konuda çok fazla kaynak bulamayacak, kaynakların tamamı devlete akacak. Dolayısıyla yapılması gereken şey şuydu: İç talep üzerinde yürüyen bir ekonomi modelimiz var bizim. İç talebin bileşeninin bir tanesi istihdam edilenlerin elde ettikleri gelirler artı bankalardan aldıkları krediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – Bir dakika rica edeceğim.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Yılmaz.

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – Şu anda mevcut çalışanların işini muhafaza edemediğimiz gibi, son bir yılda 1,4 milyon kişi işini kaybetti, oradan bir gelir kaybı var, bankalar da zaten kredi veremiyor.

Dolayısıyla, uzun lafın kısıası, bu yasa, ortaya çıkan bu sözünü ettiğim soruna kısmi olarak cevap arayan bir yasa. Bu geliri hedefleyen, ekonomide bozulan dengeleri yerli yerine oturtmayı hedeflemeyen, maliye politikasını sözünü ettiğim amaçlarla içermeyen -yan etki olarak belki onlar ortaya çıkabilir- asıl amacı “Bu borcu nasıl çevirebilirim?”in cevabıdır bu yasa.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yılmaz.

Şimdi de söz sırası Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki’de.

Buyurun Sayın Tiryaki. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

HDP GRUBU ADINA MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 128 sıra sayılı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin birinci bölümü üzerine söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yasa teklifinin ilk 7 maddesiyle yeni bir vergi ihdas ediyorsunuz. Buna ilişkin mükellefleri ve sorumluları, muafiyet ve istisnaları, verginin matrah ve oranını, vergilendirmenin dönemi, beyanı, tarhı, ödenmesi ve güvenliğini düzenliyorsunuz. Evet, gerçekten de dijital hizmet sunan özellikle çok uluslu şirketler, yerleşik olmadıkları ülkelerde önemli bir fiziki varlıkları olmadan ticari faaliyette bulunuyor ve faaliyette oldukları ülkede kamu gelirlerine hiçbir katkı sunmuyorlar. Bu şirketlerin gelirleri oranında adil bir vergi vermeleri gerektiğine hiç kuşku yok. Bu konuda bir mevzuat eksikliği var. 7 maddelik bu düzenleme bu derde ne kadar derman olur, elbette bunu zaman gösterecek. Dolayısıyla dijital hizmet sunan çok uluslu şirketlerin gelirleri oranında adil bir vergi ödemelerine karşı değil ama asıl sorun şu: Yeni bir vergi ihdas ediyorsunuz ve bu vergi bütün dünyada tartışılıyor ancak kimse tam olarak, bu konuyu derli ve toplu olarak çözebilmiş değil. OECD’de de tartışılıyor, Avrupa ülkelerinde de tartışılıyor. Az evvel bir vekil arkadaşımız söyledi, yalnız Fransa gibi birkaç ülkede uygulamaya geçti. Bunun bir tek açıklaması var, yeterince tartışılmadan bu verginin getirilmesinin bir tek açıklaması var: Acilen yeni gelire ihtiyacınız var, gerisi teferruat, yeter ki yeni bir gelir elde edilsin.

Yine, Komisyonda arkadaşlarımızın üzerinde ısrarla durduğu bir konu var, o da Hükümetin hasılat esaslı vergi konusunda ısrar etmesi. Evet, bunu siz bulmadınız, bundan önce de hasılat esaslı vergiler vardı fakat getirdiğiniz her düzenlemede kazanç üzerinden değil, hasılat üzerinden vergi almaya devam ediyorsunuz. Oysa herkes bilir ki bazı sektörlerde hasılat çok yüksek de olsa kazanç çok düşük olabilir, bazı sektörlerde hasılat çok düşük de olsa yüksek kazançlar elde edilebilir. Dolayısıyla hasılat üzerinden değil, kazanç üzerinden bir verginin adil olduğunu düşünüyoruz.

Teklifin 4’üncü maddesinde diyorsunuz ki: “Çok uluslu şirket dijital hizmetten Türkiye’de 20 milyon TL ve üzerinde hasılat elde ettiyse veya yurt dışında 750 milyon avro ve üzerinde gelir elde ettiyse vergilendirilecek”. Bu hasılat eşikini neye göre belirlediniz? Amaç, adını anmadan bazı şirketlerin hedef alınması mı; bu hasılat eşikleri belirlenirken sektörün dengeleri gözetildi mi, bunları bilmiyoruz.

Bir başka soru şu: Teklifin 5’inci maddesine göre vergi, hasılatın yüzde 7,5’u olacak. Ancak asıl sorun şu: Cumhurbaşkanlığı bunu yüzde 7,5’tan yüzde 1’e veya yüzde 7,5’tan 15’e kadar çıkarabilecek. Bu ne demek? 1 milyar avrodan 10 milyon avro da isteyebilir, 150 milyon avro da. 1 milyar avrodan 63 milyon TL de vergi alabilirsiniz, 952 milyon TL de. Böyle bir skala olmaz. Cumhurbaşkanlığına böyle bir yetki verilemez.

Yine, teklifin 7'nci maddeleriyle göre vergi yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere sundukları dijital hizmetler bir vergi güvenliği olarak engellenebilecek. Buna da Maliye ve Hazine Bakanlığı karar verecek. Evet, bu da bir sansür sonucunu doğurabilir. Umarız böyle bir sonuç doğurmaz.

Teklifin 9 ve 10'uncu maddeleriyle yeni bir vergi daha ihdas ediyorsunuz, konaklama vergisi. Geçen hafta burada söylemiştim, üç, dört, beş yıldızlı otellerde kişi başı 18 TL'lik bir vergi öngörüyorsunuz. O arada otel fiyatlarının farkından bahsetmeyeceğim ama şunu söyleyeyim -Sayın Cumhurbaşkanı 3 çocuklu bir aileden bahsediyor, 3 çocuğu teşvik ediyor- 2 çocuklu bir aile için söyleyeyim: On gün tatil yaptıklarında 720 TL vergi verecek 4 kişilik bir aile.

Şimdi diyebilirsiniz ki bu vergiyi aileler vermeyecek. Kim verecek? Otel sahipleri verecek. Peki, otel sahipleri bunu yansıtmayacaklar mı? Elbette yansıtacaklar. 4 kişilik bir aile on günlük tatile gittiğinde bugünden sonra 720 TL vergi verecek.

Eğer bu konuda bir düzenleme yapmak istiyorsanız bence gözden geçirin. Neden? Çünkü turizm sektörü en önemli gelir kalemlerinden birisi ve Türkiye'nin cazip olmasının nedenlerinden birisi de otel fiyatlarının uygunluğu. Bu düzenleme geçerse Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olabilirsiniz.

Son olarak, bir şey daha yapıyorsunuz: Vergi diliminde 4'üncü bir dilim daha getiriyorsunuz. Bu, büyük iş insanlarını değil, inanın beyaz yakalıları vuracak. Yine geçen hafta söyledim, ülkemizin en zeki gençleri, en yetenekli gençleri ABD'ye, Avrupa'ya gidiyorlar. Yurt dışına gitmeyip işe atılmış olan bu gençleri, bu genç iş insanlarını bu değişikliklerle emin olun yurt dışına göndermeye çalışıyorsunuz.

Şimdi, teklifin birinci bölümüyle ilgili olarak özetle söyleyeceklerim bunlar. Arkadaşlarımız ayrıntılı olarak bu konudaki fikirlerimizi sizlerle paylaşacak. Fakat sürem yettiğince birkaç konudaki görüşlerimi paylaşmak isterim. Özellikle yargılamalar konusunda büyük sorunlar yaşıyoruz, bu konuda görüşlerimi kısaca sizinle paylaşacağım. Şimdi, öteden beri yargı üzerine eleştiriler var. Hiçbir siyasi parti yoktur ki geçmişten bugüne kadar yargıyı eleştirmemiş olsun. Peki, bu eleştiriler sırasında en yaygın duyduğumuz söz ne? Öteden beri herkes yargının siyasallaşmasından bahseder. On yıl önce de, yirmi yıl önce de, otuz yıl önce de bu böyleydi; yargı siyasal kararlar veriyor. Doğru mu? Elbette doğru, yargı siyasal kararlar veriyor ama bence bugün başka bir sorun var, o da şu: Bir süredir, daha spesifik hâle getirelim, 2009 yılından beri bence yargının siyasallaşmasından değil, siyasetin yargı eliyle yürütülmesinden söz etmeliyiz. Ne demek bu? Yargı yürütmenin emrine o kadar girdi ki tarım müdürlüğü gibi, bayındırlık il müdürlüğü gibi, millî eğitim müdürlüğü gibi, sağlık müdürlüğü gibi... Inanın yargı organlarının bunlardan hiçbir farkı yok. Şimdi, bunun üzerine siz ne yaptınız? Bir de 15 Temmuz darbe girişiminden sonra, yargısal hiçbir karara dayanmadan binlerce savcı ve hâkimin görevine son verdiniz ve bunların yerine partili hâkim ve savcılar atadınız. Şu anda adliye koridorlarında yüzlerce partili hâkim ve savcı var. Evet, görevden alınan hâkim ve savcıların önemli bir bölümü, haksız ve hukuka aykırı bir şekilde atanmıştı. Evet, görevden aldığınız hâkim ve savcıların önemli bir bölümü haksız ve hukuka aykırı bir şekilde yükseltilmişti, buna kuşku yok. Ama bunların önemli bir bölümünü siz göreve aldınız ve neredeyse tamamını görevde siz yükselttiniz. Hatta Cumhurbaşkanımız tarafından zırlı araç tahsis ettiniz bu hâkim ve savcılara. Yargısal hiçbir karar olmadan, disiplin hükümlerini bile işletmeden, savunma haklarını kısıtlayarak, yargı yolunu kapatarak bu hâkim ve savcılar OHAL KHK'leriyle ihraç ettikten sonra geri kalan hâkim ve savcıların kendilerini güvende hissederek bir karar vermeleri mümkün müydü? Elbette değil ve vermiyorlar. Partili Cumhurbaşkanı yetmedi, artık partili hâkim ve savcılarımız var.

“Barış istiyoruz.” diyen akademisyenlere “Kanınızda yüzeceğiz.” diyen bir mafya babasına bu hâkim ve savcılar ne dedi biliyor musunuz? “Düşünce ve ifade özgürlüğü hakkını kullanıyor.” dedi. Ama öte yandan “Savaşa hayır, barış hemen şimdi.” diyen gençleri, önceki hafta İstanbul'da 9 genci bu hâkim ve savcılar tutukladı.

Ana Muhalefet Partisi Liderine yumruk atan, sığınmak zorunda kaldığı evi taşıyan insanlara, herhâlde protesto hakkını kullanıyor diye düşünmüş olmalı ki, hiçbirisini tutuklamayan mahkemeler Cumhurbaşkanının bir düğüne katılacağı sırada konvoyunun geçişi sırasında, yolların kapatılması nedeniyle “Hepsi bir düğün için mi?” diyen avukat arkadaşımızı Cumhurbaşkanı polisleri ne yaptı? Yüzünü, ağzını dağıttı, yetmedi savcı tutuklamaya sevk etti. İşte, yargının durumu budur.

Önceki dönem Eş Genel Başkanımız Sevgili Selahattin Demirtaş’la ilgili haksızlık, hukuksuzluk diz boyu. Onlarca kez anlattık. Ben 3 tane şeyi söyleyeceğim. Mahkemeler -bakın, başka bir kavram bulamadığım için söylüyorum- Selahattin Başkanı, önceki dönem Eş Genel Başkanımızı tahliye etmemek için her taklayı atıldılar. AİHM’in tedbir kararını vereceğini anlayınca, bakın, her duruşmaya katılan Sevgili Eş Genel Başkanımız ve avukatları 1 kez katılmadılar, mazeret bildirdiler. O duruşmada ne oldu biliyor musunuz? Tahliye kararı verildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tiryaki, bağlayın sözlerinizi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, çok anlamlı konuşmalar yapıyor hatip bey; biraz uzun süre verirsiniz yararlanmış oluruz biz de.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Topluyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Şimdi, ardından, AİHM’in kararı anlaşılınca birden, apar topar, bakın, bir konuşma nedeniyle, bir mahkeme, dört yıl sekiz ay hapis cezası verdi. Böyle bir örnek yok, propagandadan verilmiş böyle bir ceza yok. Çok kısa süre içerisinde de kesinleştirildi. Neden? Çünkü tahliye etmek zorunda kalacaktınız Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararından sonra. Ne oldu sonra bir gece yarısı, biliyor musunuz büyük daireden önce? Bu kez şöyle bir şey oldu: Apar topar Selahattin Başkanı SEGBİS’e çağırdılar, avukatları arayıp “İfadeye çağırıyoruz.” dediler ve gecenin bir yarısında, zaten yargılandığı bir dosyada, zaten tutuklu olduğu bir dosyada birden yeni bir tutuklama kararı daha verdiler, aynı dosyanın tıpatıp aynısı nedeniyle. Mahkemelerimiz ne yaptı, biliyor musunuz? Şapkadan tavşan çıkarmayınca tavşandan şapka çıkarmaya çalıştılar.

Şimdi, son olarak Ahmet Altan’la ilgili bir şey söylemek istiyorum Sayın Başkan, Sevgili Ahmet Altan’la ilgili.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çok anlamlı konuşuyor. Biraz daha süre verin Başkan, çok anlamlı konuşmalar dinliyoruz şu anda.

BAŞKAN – Bağlayın sözlerinizi.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Çok keserek söylüyorum Sevgili Başkan.

Şimdi, Sevgili Ahmet Altan kısa bir süre önce yargılandığı İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tahliye edildi. Bakın, mahkeme hükümle beraber tahliye kararı verdi ve bu hükmü kurarken Yargıtayın kararı doğrultusunda karar verdi. Dolayısıyla hüküm mahkemesiyle aynı seviyede olan karar aşaması bitti. Ne olacak? Savcı itiraz etse bile aldığı cezadan daha ağır bir ceza alamayacak. Kim inceleyecek? İstinaf ve Yargıtay inceleyecek. Bakın, bir savcı buna istinafa, Yargıtaya giderek itiraz edebilir. Ne yaptı, biliyor musunuz? 27. Ağır Ceza Mahkemesine başvurdu, yeni atanmış, birkaç gün önce atanmış bir hâkim sanki özel olarak atanmış gibi çıktı, tutuklama kararı verdi. Oysa “Benim yetkim yok.” demeliydi.

Hâkimlerimiz bir kez daha tavşandan şapka çıkarmayı başardılar diyorum, yargının durumu budur diyorum.

Hepinizi gecenin ilerleyen saatlerinde saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tiryaki.

Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim, pek kısa bir söz talebim olacak müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarıyla ilgili TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığından talep edilen bilginin gelip gelmediğini öğrenmek istediklerine ve 128 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne karşı olduklarına ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce bir konuda bilgi rica ediyorum. Eksik olmayan, dünki işkence tartışmasından sonra bir duyarlılık gösterdiniz, İnsan Hakları Komisyonuna da bir yazınız var. Tabii, bazı işler öyle zaman beklemes, İnsan Hakları Komisyonundan –Bakanlığa da var da- bir dönüş oldu mu, onu merak ediyoruz? Yani üç gün sonra döndükten sonra bu Komisyonun bir kıymeti yok, o anlamda hepimizin bir merakı var. Genel Kurula bilgi verirsiniz sevinirim.

İkincisi, Sayın Başkanım, bu teklifle ilgili tümü üzerinde konuşma yapan Antalya Milletvekilimiz Sayın Arı partimizin tutumunu belirtti, biraz sonra da Sayın Hamzaçebi teknik değerlendirme yapacak. Biraz önce yoklama istediğimiz vakit bazı arkadaşlar farklı değerlendirmişler, biz bu teklife karşıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz bu teklifin sıfırı tüketme belgesi olduğunu, iflas belgesi olduğunu, Merkez Bankası dâhil hazinenin boşalmasından kaynaklı olarak devletin kimi ihtiyaçları için acil paraya ihtiyacın bir göstergesi olduğunu düşünüyoruz. Sarayın savurganlığının faturasının 82 milyona mal edilmesini doğru bulmuyoruz. Biraz sonra ve ondan sonra konuşacak grubumuzun sayın üyeleri teklifle ilgili sakıncaları, çekinceleri ortaya koyacaklar, teklifin mahzurlarını ortaya koyacaklar. Benim arzum şudur: Meclisteki bütün sayın milletvekillerimizden Hükûmetin günahının vebalini 82 milyona çektiren bu teklife refleks göstermelerini hassaten rica ediyorum. Milletın bir kabahati yok, vatandaşın bir kabahati yok; kusurlu belli, kusur sahibi ortada. Bu bakımdan vatandaşlarımızın bu görüşmeleri çok dikkatle takip etmelerini de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bağlayalım lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bağlıyorum Başkanım.

Vatandaşlarımızın da bu 128 sıra sayılı Kanun Teklifi görüşmelerini Türkiye Büyük Millet Meclisi televizyonundan dikkatle takip etmelerinin çok yararlı olacağı kanaatindeyim.

Söz verdiğiniz için teşekkür ederim efendim.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mithat Sancar'ın, HDP Gençlik Meclisi üyelerinin işkence gördüğü iddialarına yönelik TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığından herhangi bir bilgi dönüşünün olmadığına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Rica ederim Sayın Altay.

Ben de bu işkence iddiasıyla ilgili duyarlılığınız için özel olarak teşekkür etmek isterim.

Bu saate kadar Komisyondan bir dönüş olmadı, çok haklısınız, gecikme kaldırmayacak bir iddia söz konusu yani geciktikçe Komisyonun devreye girmesinin de bir anlamı kalmayacak.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Komisyonun da bir anlamı kalmayacak.

BAŞKAN – Doğru diyorsunuz.

Bugün artık zaten çalışmaları bitireceğiz, yarın Komisyon Başkanıyla bizzat görüşmeyi düşünüyorum. Kendisini arayacağım ve bu konuda bilgi isteyeceğim. Ayrıca bir an önce talebin yerine getirilmesi için kendisinden de istemde bulunacağım.

Teşekkürler Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Rica ederim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Dün izah etmiştim Sayın Başkan, konuşmuştu arkadaşlarımız.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 128) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi konuşacaktır.

Buyurun Sayın Hamzaçebi. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, konuşmama başlarken Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidarların görevi halkın mutluluğunu sağlamaktır. Bunun için ekonomik politikalar uygulayarak, sosyal politikalar uygulayarak, vergi politikaları uygulayarak. Amaç, bir yandan millî geliri artırırken diğer yandan da gelir dağılımında adaleti sağlamak ve servet dağılımında daha adil bir servet dağılımını gerçekleştirmektir. On yedi yıllık AK PARTİ iktidarları döneminde, AK PARTİ iktidarları Türkiye’de geliri ve serveti yeniden bir dağılıma tabi tutmuştur. Amaç, gelir dağılımındaki eşitsizliği gidermek, servet dağılımındaki eşitsizliği gidermekse elbette ki bu son derece olumlu bir şey. Ancak kullandığı araçlara baktığımızda on yedi yılın sonunda daha adil bir gelir dağılımına, daha adil bir servet dağılımına sahip bir ülke olduğumuzu söylemek mümkün değildir. Hangi araçları kullanmıştır AK PARTİ iktidarları? Banka kredileri, özellikle kamu bankaları kredileri. Kamu ihaleleri, Kamu İhale Yasası’nda yapılan her türlü değişiklik, bütün istisna düzenlemeleri ihalelerin belli kesimlere, belli kişilere verilmesini sağlamaya yöneliktir. Üçüncü araç, teşviklerdir. Dördüncü araç, özellikle İstanbul olmak üzere, büyükşehirlerde emsal ve imar uygulamaları yoluyla birtakım kişilere kentin rantını aktarmaktır. Beşinci araç, TMSF’dir. El konulup TMSF’ye devredilen şirketlerin daha sonra hangi yolla, kimlere dağıtıldığını toplum bilmemektedir. Bu çerçevede kullanılmış olan bir diğer araç da elbette ki vergi politikalarıdır.

AK PARTİ iktidarları bugüne kadar vergi oranlarını düşürmekle övünmüşlerdir. Daha düşük vergi oranı, daha uygun bir yatırım ortamı. Elbette ki daha çok yatırım çekeceksek, Türkiye’ye daha çok doğrudan yabancı yatırım gelecekse dünyadaki vergi rekabeti çerçevesinde, Türkiye de vergi oranlarını aşağıya indirmek suretiyle, daha uygun bir yatırım ortamı sağlamalıdır.

Şu anda Türkiye’de kâr payı üzerindeki vergi yükü yüzde 35,65’tir. Dünyadaki en düşük oranlardan bir tanesidir. Bu teklifin yasalaşmasıyla bu daha uygun yatırım ortamı iddiasından bir miktar vazgeçmek suretiyle, kâr payı üzerindeki vergi yükü yüzde 37,60’a çıkacaktır.

Bu paketin tamamıyla, on yedi yıllık iktidar döneminde, bu saydığım araçlar yoluyla gelir ve servet dağılımına adaletsiz bir şekilde yapılan müdahalelerin yarattığı sorunları bir parça toparlayabilir miyiz? Teklifin amacı budur, on yedi yılın sonunda 3 tane yeni vergi getirilmesinin başka hiçbir nedeni yoktur.

Türkiye ekonomisinin üçüz açık sorunu vardır; cari açık, bütçe açığı, tasarruf açığı. “Şu anda cari açık yok, fazla var.” diyorlar ama inanmayın, gelip geçici bir olaydır o. Bu üç sorunu, bu paket aşmaya yetmeyecektir çünkü ülkede güven ortamı yok. Geleceğe güvenmeyen hiç kimse yatırım için, üretim için, tasarruf için adım atmaz.

Neler geliyor bu teklifle vergi olarak? Dijital hizmet vergisi geliyor, yepyeni bir vergi, değineceğim ona. Ne geliyor? Konaklama vergisi geliyor. Ne geliyor? Değerli konut vergisi geliyor. Ama sanmayın ki bu 3 yeni vergiyle sınırlı, çok büyük vergi düzenlemeleri var.

Kambiyo muamelelerinden alınan yani döviz alım ve satımından alınan banka ve sigorta muameleleri vergisi artırılıyor. Şu an binde 1 bu oran, binde 2’ye çıkıyor, 10 katına kadar artırma konusunda da Sayın Cumhurbaşkanına yetki veriliyor yani yüzde 2’ye kadar. Amaç, bankalardaki toplam mevduatın yüzde 52’si döviz cinsinden mevduattır, bunu çözmek. Sevgili arkadaşlar, bankalarda döviz mevduatının miktarı son yıllarda artmıştır. Bakın, 2015 yılına gidin, bu mevduatın toplam mevduat içindeki payı 2014-2015, bu yıllarda yüzde 35’lerdedir; şimdi yüzde 51 küsur, yüzde 52’dir. Bununla onu asla çözemezsiniz.

Gelir vergisi oranı yüzde 40’a çıkıyor. Evet “Yüksek gelirlilerden daha çok vergi alacağız.” diye sosyal yönden savunulabilir ama öte yandan, asgari ücretli için bu tarifiede yapılan herhangi bir iyileştirme maalesef yoktur.

Konaklama vergisi, buna da değineceğim ama hemen şunu söyleyeyim: Turizmin içinden gelen bu Bakan olmasaydı turizm sektörüne bu kadar yük bindirilmezdi. Kısa bir süre önce turizmin sırtına, konaklama tesislerine binde 7,5 oranında bir turizm payı getirildi. Şimdi yetmiyor, bazı hizmet işletmelerinde oransal olarak yüzde 10’a kadar ulaşabilen bir konaklama vergisi getiriliyor.

Dijital hizmet vergisine gelmek istiyorum. Sevgili arkadaşlar, dijital hizmet vergisi dijital çağın birçok ülkede yaratmış olduğu bir ortamdan kaynaklanan bir vergidir diyebiliriz. Yani dijitalleşme, bilgi teknolojilerindeki gelişmeler bugün bütün ekonomilerin itici gücüdür. Klasik, geleneksel şirketleri, onları tasarlayan, onları merkezine alan ve sınır ötesi satışları yani ihracatı hedefleyen bir vergi sistemi dijitalleşme karşısında çaresiz kalabilmektedir. Bu, uluslararası iş birliğini gerektiren bir konudur çünkü bu bilgi teknolojisi şirketleri olağanüstü gelişmiştir, büyümüştür. Bunlar birkaç ülkede kurulmuş şirketlerdir ve dijital hizmetler yoluyla birçok ülkede milyarlarca kişiye hizmet vermektedir. YouTube’dan Netflix’e kadar, Twitter’a kadar, diğer birçok uygulamalara kadar sosyal medyada yer alan birçok şirket vardır. 2006 yılında dünyanın 10 büyük şirketi içerisinde bilgi teknolojisi şirketinin sayısı 1 taneyken –2018 yılı rakamını vereyim, en son o var- 2018 yılında dünyanın 10 büyük şirketi içerisinde 7 tane bilgi teknolojisi şirketi vardır ve OECD olsun, Avrupa Konseyi olsun bu dijitalleşme karşısında ulusal vergi sistemlerinin yetersiz kalması nedeniyle matrah aşınmasının önlenmesi ve kârın bir başka ülkeye kaydırılmasının önlenmesi için uluslararası bir iş birliğinin çerçevesini hazırlamaya çalışmışlardır. Avrupa Konseyi bu konuda çalışmalar yapmıştır ancak bu organlarda, bu birimlerde, kuruluşlarda gelişmiş ülkeler ağırlıklı olduğu için bu çalışmalar bugüne kadar sonuca ulaşamamıştır. Türkiye, dijital hizmet vergisinin ilk adımı olarak internet reklam hizmetlerinde yüzde 15 oranında

gelir ve kurumlar vergisi stopajını uygulamaya koymuştur Cumhurbaşkanı kararıyla. Yine, yüzde 15 oranında KDV stopajı vardır, bu da bir kararla uygulamaya konulmuştur. Şimdi, bu vergiyle, dijital hizmet vergisiyle bu saydığım bilgi teknolojisi şirketlerinin -birkaçının ismini verdim- Türkiye’de elde ettikleri kazanç üzerinden vergi ödemeleri öngörülüyor. Ancak bu kazancın tespiti zor olduğu için, bugün internet reklam hizmetlerine getirilen yüzde 15’lik stopajda olduğu gibi bir vergi getirilmektedir; verginin oranı yüzde 7,5’tur. Ancak bu yapılırken gelir vergisi ve kurumlar vergisi stopajının yürürlükten kaldırılması gerekir, aksi takdirde mükerrer vergi olur. Burada o düzenleme yoktur. Bunu Komisyonunda teklif sahibimize sordum, Gelir İdaresi orada, hiçbir cevap vermediler, böyle bir vergi teklifinin görüşülmesini ilk defa görüyorum.

Burada asıl üzerinde durulması gereken konu şudur: Bu şirketlere yapılan ödemelerden, Türkiye’deki şirketlerin bunlara yaptığı ödemelerden bir stopaj yapılacak. Vergi sorumlusu olarak, Türkiye’deki bir şirket bu şirkete reklam verirse buradan yüzde 7,5’luk vergiyi kesecek ve vergi dairesine yatıracak. Bunu ödemezse, Hazine ve Maliye Bakanlığı bu saydığım şirketlere, örneğin Netflix’e, YouTube’a erişimi engelleme kararı alacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Hamzaçebi, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Arkadaşlar, bu asla kabul edilemez. Bu, yargı kararıyla da asla kabul edilemez. Yani mahkemeye başvursun, idare böyle bir kararı almasın da mahkeme kararı versin, asla olmaz arkadaşlar. Benim özgürlüğümü sen vergi alacaksın diye engelleme hakkına sahip değilsin. Ben film izleyeceğim; ben YouTube’dan müzik indireceğim, dinleyeceğim, onu izleyeceğim; Meclis konuşmamı YouTube’da paylaşıcağım; vatandaş birtakım anlarını YouTube’da paylaşacak; e, sen vergi alamadın “YouTube’u kullanma.” diyorsun vatandaşa; bunu deme hakkına sahip değilsin.

Ayrıca, böyle bir yetki asla verilmemeli arkadaşlar, asla verilmemeli. Eskiden iş yeri kapama cezası vardı Vergi Usul Kanunu’nda, yürürlükten kaldırıldı; özgürlüklere aykırıydı, kaldırıldı. Bu, ona benziyor ve bu madde kötüye kullanılmaya müsaittir. Yarın bu şirketlerle ilgili herhangi basit bir vergi incelemesiyle tarhiyatlar yapılır; ihtiyatı hacizler, ihtiyatı tahakkuklar engellendi, topluma sunulacak gerekçe: “Efendim, vergiyi ödemedi; bak, ödemiyor.” Nereden bileyim ben?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bağlayalım Sayın Hamzaçebi.

Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu, kesinlikle olmaması gereken bir düzenlemedir. Bunu buradan çıkarın. Anayasa’ya aykırıdır, vatandaşın hukukuna aykırıdır. Bu vergi, dönüp dolaşıp ayrıca vatandaşın sırtına binecektir, onu söyleyeyim size. Kimse, burada “Ya, biz uluslararası şirketleri vergiliyoruz.” demesin.

Konaklama vergisiyle ilgili de şunu söyleyeyim: İnternette baktım, Bodrum’da Merhaba Pansiyon, Etstur’la giderseniz gecelik fiyatı 67 lira. Burada konaklayan bir kişi 6 lira konaklama vergisi ödeyecek, geceleme ücretine kıyasla oran nedir; yüzde 10. Beş yıldızlı otelde kalan kişi 18 lira ödeyecek, 300 dolar desek 1.800 lira; 18 lira nedir; yüzde 1. Çok ağır bir vergi arkadaşlar. Turizm Bakanı Turizm Bakanlığı yapmasın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bu vergi buradan çıkıyorsa Turizm Bakanı Bakanlık koltuğunu bıraksın.

Çok teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Hamzaçebi.

Söz sırası Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'ya ait.

Buyurun Sayın Karakaya. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 128 sıra sayılı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun görüş ve düşüncelerini aktarmak üzere söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, teklif yürürlük ve yürütme dâhil toplam 54 maddeden oluşmakta; hacimli olmasının yanında, içerik ve etki alanları itibarıyla da önemli bir değişiklik teklifi. Neden önemli? Bu teklifte 3 yeni vergi ihdas ediyoruz: Dijital hizmet vergisi, konaklama vergisi ve değerli konut vergisi. Bu teklifte, ayrıca, Gelir Vergisi Kanunu'nda, Vergi Usul Kanunu'nda, Gider Vergileri Kanunu'nda, Harçlar Kanunu'nda, Emlak Vergisi Kanunu'nda değişiklikler yapıyoruz. Bunların bir kısmı ekleme, bir kısmı çıkarma, bir kısmı mevcut ifadelerin değiştirilmesi biçiminde.

Tabii ki bunların çoğu, para ve maliye politikaları üzerinden önemli makro etkiler oluşturacak düzenlemeler. Gerek Komisyonunda gerekse teklifin bütünü üzerinde yapılan değerlendirmelerde parti grubumuz adına söz alan değerli milletvekillerimiz bu konudaki görüş ve düşüncelerimizi samimi bir dille ifade ettiler, ifade etmeye de bu süreçte devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, teklifin birinci bölümü ilk 29 maddeden oluşmakta ve ihdas edilen 3 verginin 2'si de bu bölümde. Yeni ihdas edilen vergiler için “zor ve tartışmalı konu ve alanlar” tanımlamasında bulundum. Çünkü gerçekten biraz önce buradan, bu kürsüden değerli konuşmacılar dijital hizmet vergisiyle ilgili değerlendirmelerde bulundular. Belki konuyla alakalı olarak birçok görüşü paylaşmam mümkün olmayabilir ama içinde, değerlendirmelerde ifade edilen çok doğru şeyler de var.

Aslında bu konu küresel bir sorun, güçlüğü de buradan kaynaklanıyor. Yine bu sorunun çözümü, evet, uluslararası iş birliğini yani küresel bir çözümü gerektiriyor. Bugün başta OECD olmak üzere küresel kalkınma ve hatta güvenlik kurum ve kuruluşlarının ajandalarındaki çözüm bekleyen küresel sorunların başında gelen bir konudur. Dijital ekonomi bu anlamda yine uluslararası kuruluşların önemli bir ajandasıdır, önemli bir gündem konusudur. Dünya barışını tehdit edebilecek seviyelere ulaşabilecek yapay zekâyı da işin içine kattığımızda -ki bazı uygulamalar ve bunların sonuçlarının doğurduğu endişeler bugün en fazla küresel düzeyde tartışılan konular arasında- yapay zekâyla bütünleşen dijital sistem ve araçların ilkesel ve etik kuralları dikkate alınmadan yapılacak üretimi ve kullanımı, üzerinde en fazla endişe duyulan konulardan biri.

Değerli arkadaşlar, ekonominin dijitalleşmesi, ekonomik aktivitelerin, özellikle de ticaretin, finansın ve hizmet sunumunun elektronik ya da sanal ya da dijital olarak adlandırabileceğimiz ortam ve mecralara kaymasıyla yaşanan bir süreci ifade etmekte. Bu yeni ortam ve mecraları oluşturan unsur esas itibarıyla dijital bazdaki sistemleri, yöntemleri ve araçları gündeme getirmektedir. Bu yeni sistem, yöntem ve araçlar mevcut konvansiyonların yerini almakta. Özellikle de 20'nci yüzyılın ikinci yarısından itibaren başlayan ve son çeyreğinde hızlanan bilgi, iletişim, dağıtım ve üretim teknolojilerindeki gelişmelerin nimetlerinden 21'inci yüzyılın ilk çeyreğinde önemli ölçüde yararlandık. Buraya kadar olan kısım, geleneksel ortamlarda yeni araç ve yöntemlerin birbirinden bağımsız olarak kullanıldığı yani sistemlerin bütününe taalluk etmeyen, ayrışık bir kullanım biçimiydi. Teknolojideki

yeni gelişmeler, özellikle de nesnelerin interneti alanındaki gelişmeler ve bu konudaki sistemlerin küresel bazda bütünlüğe hâle getirilmesi, kontrolün elden çıkmasını da dikkate aldığımızda, önemli bir sorun ve tehdit alanı hâline gelmeye başlamıştı.

Dün 6493 sayılı Kanun'daki değişiklikler üzerinde konuşurken yine buradan ifade ettim, bugün elektronik ödeme sistemlerine olan bağımlılık ve yeni ödeme aracı olarak sunulan kayıtsız ve otoritesiz kripto paraların kontrol edilememesi veya doğru yönlendirilememesi hâli gerçekleşirse önemli bir finansal güvenlik sorunu oluşabilecektir. Bu konular uzadıkça uzar, dibi bucağı da yok, duracağı da yok aslında. Tüm gayret ve çabalar dijital kıymetin dijital kıyamete dönüşmemesi üzerine olmalıdır.

Değerli arkadaşlar, biz bugün burada “dijital hizmet vergisi” adı altında yeni bir vergi ihdas ediyoruz. Bu, doğru ve haklı bir düzenleme mi? Evet, öyle. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, evet, böyle bir vergi ihdasını destekliyoruz. Peki, bu uygulanabilir mi? Bunun için gayretli bir yaklaşım içinde olduğumuz açık ancak uygulanması ve sonuç alınması zor görünüyor. Uygulanması ve sonuç alınması zor uygulama kendi dinamiklerinden, mecrasından kaynaklanıyor çünkü burada mükellefiyet kapsamının belli ölçüklerin üzerinde olması belki bunun uygulanabilirliği açısından bir araç olarak görülebilir ancak burada uygulamayı güçlendirecek erişimin engellenmesi gerçekten başka yan sorunlara neden olabilecek, yine iletişimle ilgili ciddi sakıncaları söz konusu olabilecek. Ancak bununla birlikte büyük firmalar olması, bu noktada belki daha çok uzlaşmayı devreye sokarak böyle bir sorunun çözümüne bir katkı sağlayabilecek. Bu alanın vergilendirilmesindeki asıl sorunun çözümünün ağırlıklı olarak küresel olması, ağırlıklı olarak uluslararası iş birliğini gerektirmesidir.

Vergilemede temel kuralın, her ülkede yapılan ticari faaliyetlerden elde edilen gelirin ve katma değerın vergiye tabi tutulması şeklinde olduğunu biliyoruz. Dijital ekonominin vergilendirilmesinde temel zorluk, gelir getiren faaliyetlerle ilgili bütün unsurların yani mükellefin, vergi sorumlusunun, kazancın, kazancın elde edildiği dönemin ve bunun gibi diğer tüm unsurların zamanında ve tam olarak kavranmasında yaşanan sorunlardır. “Fiziki iş yeri” kavramından hareketle dijital ortam vasıtasıyla gerçekleştirilen faaliyetlerden elde edilen gelirin vergilendirilememesi bu meselenin odak noktası olup dijital ekonominin çözüm bekleyen önemli bir boyutu hâline gelmiştir. Zira, uluslararası düzeyde bu konuda henüz somut bir vergilendirme kuralı geliştirilememiştir. Bu konuda esasen OECD'nin de üzerinde çalıştığı bir gerçektir. OECD, G20'yle müştereken 2013 yılında “matrah aşındırma ve kâr aktarımı” adıyla bir proje geliştirdi, 15 kategoriden, terkipten oluşan bir eylem planı yayınladı ve bu eylem planının 1'inci maddesi de “dijital gelirlerin vergilendirilmesi” konusuydu alakalıdır. Bu konuda Mart 2018'de Buenos Aires'te, G20'de Maliye Bakanlarının yaptığı toplantıda, evet, bir karar alındı, 2020 yılına kadar uzlaşma -altını çizerek ifade etmeye çalışıyorum- temelli bir çözüme yönelik olacağı açıklandı burada getirilecek temel ilkelerin. Aslında bir rapor yayınladı, yayımladığı bu raporda muhtemel yöntemlerden bahsetti, etkilerinden bahsetti ama herhangi bir yöntem ya da tekniği vergilendirme açısından önermedi.

Yine 13-15 Şubat 2019 tarihleri arasında Paris'te yapılan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir grup milletvekiliyle benim de katıldığım bir toplantıda, OECD Küresel Parlamenterler Ağı ve NATO Parlamenterler Asamblesi ortak toplantısında da konu gündeme geldi ve burada çözüm mercisinin OECD olduğu konusunda ortak bir kanaate varıldı. Özetle, burada uzlaşının ön plana çıkacağı görünüyor.

Tabii, uygulamada biz ne yapacağız? Evet, böyle bir vergi talep etmekte haksız mıyız? Gayet tabii, haklıyız. Bunu vergilendirmeyecek miyiz? Gayet tabii, vergilendireceğiz. Dünyada tüm ülkeler bu dijital hizmetlerin vergilendirilmesinin peşinde. Şimdi, biz bir olta attık; tabii, bu oltaya bakalım, kimler takılacak, nasıl takılacak, umduğumuzu bulacak mıyız, göreceğiz. Hiçbir şey yapmamaktansa en azından bu girişimlerin yapılması, başka zorlamalarla, uzlaşıyla birlikte, bizim olmayan yani bize

hak ettiğimiz hâlde gelmeyen bazı gelirlerin –ülkemize- bizim dijital ekonomi havuzumuzdan haksız yere kazanılmış olan kazançların bir kısmının da olsa vergilendirilmesi konusunda böyle bir girişimde bulunulmasının ben faydalı olduğuna inanıyorum.

Değerli arkadaşlar, diğer vergi alanlarıyla ilgili olarak da yine bizim parti sözcülerimiz buradan Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına değerlendirmelerde bulundu. Maddelerde de bu değerlendirmelerimize devam edeceğiz ama burada bir konunun daha altını çizmekte fayda var. Yine yasanın bütünü üzerindeki değerlendirmeler yapılırken Konya Milletvekilimiz Sayın Mustafa Kalaycı hakikaten sistemden, özellikle kanun yapma tekniği açısından 5018 sayılı Yasa’nın getirdiği yeniliklerin altını çizerek buradaki etki analizlerinin olmamasından bahsetti. Bu gerçekten çok önemli. Ben 5018 sayılı Yasa’yı herkesin çok göklere çıkardığı bir dönemde, zamanda eleştirdim. Eleştirmemin sebebi şuydu: Buna bir denetim olarak baktığımızda, aslında Kara Avrupası hukuk sistemine tabi olan Türkiye’nin, Kara Avrupası hukuk sistemini uygulayan ülkenin Anglosakson hukuk sistemine uygun bir denetim yapısını getirmesini eleştirdim.

Elbette 5018 sayılı Yasa’nın içerisinde çok önemli, çok güzel uygulamalar var ama maalesef o uygulamaların biz alana yansıdığını göremiyoruz. Dolayısıyla denetim alanında bakıldığında biz 5018 sayılı Yasa’yla Anglosakson ülkelerin, Anglosakson hukuk sistemini uygulayan ülkelerin dahi kullanmadığı, uygulamadığı bir denetim yapısını aldık, getirdik. Neyi mi getirdik?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Karakaya.

Buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Devamla) – Şunu getirdik: Paraya dayalı dış bağımsız denetim sistemini, dış sistemi, yöneticiye bağlı iç denetçi sistemini getirdik ve bu anlamda denetim sistemiyle ilgili gerçekten çok ciddi hatalar yaptık. Ki Anglosakson hukuk sistemini uygulayan ülkeler, başta Amerika olmak üzere özellikle 2001’den sonra yaşanan o Enron “dot-com” krizlerinden sonra, kapanan bağımsız denetim şirketlerinden sonra hibrit sistemlere döndüler.

Bunun da altını bir kez daha çizerek ben bu çalışmaların, bu yasal düzenlemelerin ülkemiz, ülkemizin ekonomisi için, ülkemizin insanları için hayırlara vesile olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Karakaya.

Değerli milletvekilleri, şimdi de şahıslar adına Samsun Milletvekili Bedri Yaşar konuşacaktır.

Buyurun Sayın Yaşar. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 128 sıra sayılı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi hakkında şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi de saygıyla selamlıyorum.

Tabii, geneli üzerinde konuşan arkadaşlarımızın söylediği bir söz var “Bu yasa teklifi ‘Borçlar artık döndürülemiyor, 2020’nin başında ödemelerle ilgili ciddi zorluklarımız var, bu kaynakları nereden sağlarız?’ yasa teklifine dönüştü.” diyorlar, ben de buna aynen katılıyorum. Dolayısıyla, burada getirilen değişiklikler arasında özellikle 4 tane değişiklik var. Birincisi: Dijital vergilerle ilgili olan değişiklikler. Tabii, uluslararası şirketlerin ülkemizde yaptıkları ticaretten ve işlemlerden dolayı vergilendirilmesi gerekiyor. Biz İYİ PARTİ Grubu olarak bu maddeyi destekliyoruz. Oranı yüzde 7,5; uluslararası arenada 3 ile 7,5 arasında değişen oranlar var, artık uygun olan 7,5 bizim ülkemiz için de uygun. Biz bunun getirilmesinde bir mahzur görmüyoruz.

Ama devamında konaklamayla ilgili yapılan değişiklikler var. Burada beş yıldızlı otellerle ilgili 18 liradan başlayan, kademeli düşen rakamlar var. Bu doğru değil. Arkadaşlarımız belli örnekler verdiler, burada sabit bir oranla bu işin getirilmesinin daha doğru olacağı... Kanun teklifi görüşülürken yüzde 2

oranı teklif edildi, bu yüzde 2'ye tabi olunmasında biz fayda mülhaza ediyoruz. Yoksa, netice itibarıyla bu rakamların tamamı bize geri dönecektir. Bu rakamlara yapılan ilaveler netice itibarıyla bu hizmeti alanlar tarafından karşılanacaktır.

Diğeri de tapu harçları. Bu tapu harçlarıyla ilgili ortada garip bir durum var. Netice itibarıyla, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bir değer tespitinde bulunacak; iyi, güzel. Emlak vergisinin değer tespiti konusunda bir fikir var mı? Yok. Belediyeler emlak vergilerini kendi bildiği veyahut da şu an mevcut yapı üzerinden alacaklar. Diğer taraftan, tapu harçları, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün tespit ettiği rakamlar üzerinden alınacak. Burada bir çelişki var, iki türlü uygulama var. Bir daire üzerinde, bir arsa üzerinde iki tür bedel olmaz. Bir, belediyenin uyguladığı bedel; iki, satışa tabi olan değer. Bu değer tespit edilse bile... Konutlarda şu an yüzde 3, iş yerlerinde bu oran yüzde 4, tapu harçları. Bu çok yüksek bir orandır. Netice itibarıyla, bu oranların da kesinlikle düşürülmesi gerekir. Tabii, Sayın Cumhurbaşkanına bu yetkiler veriliyor ama biz menfi yönde bir uygulama görmediğimiz için henüz bununla daha tanışamadık. Bunun yanı sıra, özellikle Büyükşehir Yasası'yla beraber, hepimizin bildiği gibi, köyler de şehir oldu. Oradaki emlak vergileri zaten ödenemez durumda iken bu yeni vergi değişikliğiyle yine dar gelirlinin, köylünün, milletin yükü artacaktır.

Devamında, yine termik santrallerle ilgili mesele var. Tabii, insan hayatından daha önemli, daha değerli hiçbir şey olamaz. Bu termik santraller özelleştirilirken ne yapılacağına dair, hangi yatırımların yapılacağına dair her şey yazılmış ve de çizilmişti ama ha bire bu süreler uzatılıp duruyor. İşte "Ülkenin enerjiye ihtiyacı var, termik santrallerden de şu kadar gelir elde ediyoruz, şu kadar enerji üretiyoruz; millî gelirdir." gibi düşünersek bunda biraz yanılmış oluruz. İnsan sağlığından daha değerli hiçbir şey söz konusu olamaz. Ben, bu verilecek süreyi bile bundan önce olduğu gibi kullanacaklarını düşünmüyorum. Dolayısıyla bu değişikliği de doğru bulmadığımızı, bu süre uzatımlarının şu ana kadar bir fayda sağlamadığını tekrar ifade etmek istiyorum.

Şimdi, bunun yanı sıra, 10 Kasım'da Samsun'da bütün gazetelere manşet olmuş bir paylaşım var. Maalesef, bir siyasi partinin belediye meclis üyesinin... 10 Kasım dolayısıyla, benim buradan ifade edemeyeceğim kelimelerin, cumhuriyetin temel taşlarının atıldığı Samsun'da, Samsunlu bir siyasi tarafından, bir meclis üyesi tarafından ifade edilmesini Meclisin kürsüsünden şiddetle, nefretle kınadığımı ifade ediyorum. Ben, o siyasi partinin de gereğini yapacağına canıgönülden inanıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) - Toparlıyorum Değerli Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yaşar, tamamlayın lütfen.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Sonuç itibarıyla, bu kanunun özellikle dijital vergilerle ilgili kısımlarını desteklediğimizi ifade ediyorum. Devamında, konaklama vergisiyle ilgili, sabit bir rakam üzerinden bu vergilendirmenin yapılmasının daha doğru olacağını ifade ediyoruz. Yine, konut ve iş yerleriyle ilgili tapu harçlarının da düşürülmesini ve bu aradaki ikiliğin ortadan kaldırılmasını, gerek emlak vergisiyle ilgili harçların gerekse tapu harçlarının aynı bedel üzerinden uygulanması lazım geldiğini bu kürsüden bir daha ifade ediyorum.

Aceleye getirip yaptığımız yasaları tekrar tekrar buradan geçirmekten herhâlde siz de yorulmuşsunuzdur diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yaşar.

Değerli milletvekilleri, böylece birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmış oldu.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.02

YEDİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.06****BAŞKAN: Başkan Vekili Mithat SANCAR****KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 17’nci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.
128 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Değerli milletvekilleri, gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 14 Kasım 2019 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.07

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2003-2019 yılları arasında AİHM'e başvuruda bulunan Türk vatandaşı sayısına ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/19848)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLU tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim. 7.10.2019

Alpay Antmen
Mersin Milletvekili

1 – 2003-2019 yılları arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) kaç Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı başvuruda bulunmuştur? Yıllar ayrı ayrı ve sırasıyla belirtilmek üzere toplamda yapılan başvuru sayısı kaçtır? Bu başvurulardan kaç kabul edilmiştir ve dava konuları nelerdir? Bahsi geçen davaların sonuçları ne olmuştur?

2 – 2003-2019 yılları arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan kaç kişi başvuruda bulunmuştur? Yıllar ayrı ayrı ve sırasıyla belirtilmek üzere toplamda yapılan başvuru sayısı kaçtır? Bu başvurulardan kaç kabul edilmiştir ve dava konuları nelerdir? Bahsi geçen davaların sonuçları ne olmuştur?

3 – 2003 ila 2019 yılları arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine açılan davalardan dolayı Türkiye Cumhuriyeti, kimlere ne kadar tazminat ödemeye mahkum edilmiştir? Bu tazminatların ne kadarı ödenmiştir? Ödenmeyen tazminat bulunmakta mıdır? Varsa bunun gerekçesi nedir?

4 – 2003 ila 2019 yılları arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 'İç hukuk yolları tüketilmediği' gerekçesiyle Türkiye'den kabul etmediği dava dosyası sayısı kaçtır?

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI
Çok Taraflı Siyasi İşler Genel M¼d¼rl¼Đ¼
(AKGM)

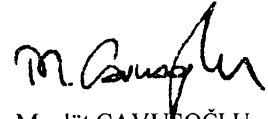
Sayı : 68807390-120.99-2019/24087609
Konu : Yazılı Soru Önergesi-7/19848

T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 23.10.2019 tarihli ve 552267 sayılı yazı.

Mersin Milletvekili Sayın Alpay Antmen tarafından y¼neltilen 7/19848 esas numaralı soru önergeleri (ilgi) kapsamındaki yanıtımız ekte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.



Mevl¼t ÇAVUŞOĞLU
Dıőıőleri Bakanı

Ek:

MERSİN MİLLETVEKİLİ ALPAY ANTMEN'İN YÖNELTTİĞİ**7/19848 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGELERİNİN YANITLARI****SORU:**

1. 2003-2019 yılları arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) kaç Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı başvuruda bulunmuştur? Yıllar ayrı ayrı ve sırasıyla belirtilmek üzere toplamda yapılan başvuru sayısı kaçtır? Bu başvurulardan kaç kabul edilmiştir ve dava konuları nelerdir? Bahsi geçen davaların sonuçları ne olmuştur?

2. 2003-2019 yılları arasında 2003-2019 yılları arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan kaç kişi başvuruda bulunmuştur? Yıllar ayrı ayrı ve sırasıyla belirtilmek üzere toplamda yapılan başvuru sayısı kaçtır? Bu başvurulardan kaç kabul edilmiştir ve dava konuları nelerdir? Bahsi geçen davaların sonuçları ne olmuştur?

3. 2003-2019 yılları arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne açılan davalardan dolayı Türkiye Cumhuriyeti, kimlere ne kadar tazminat ödemeye mahkum edilmiştir? Bu tazminatların ne kadarı ödenmiştir? Ödenmeyen tazminat bulunmakta mıdır? Varsa bunun gerekçesi nedir?

4. 2003-2019 yılları arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin "İç hukuk yolları tüketilmediği" gerekçesiyle Türkiye'den kabul etmediği dava dosyası sayısı kaçtır?

YANIT:

Aynı konuda 08.10.2019 tarihli CİMER başvurunuzla verilen yanıt aşağıda sunulmaktadır.

- 1 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe giren Adalet Bakanlığı ile Bakanlığımız arasındaki İşbirliği Protokolü uyarınca, bu tarihten sonraki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) başvurularına ve tazminatlara ilişkin bilgiler Adalet Bakanlığından temin edilebilir.

-Diğer taraftan, AİHM Sekreteryası tarafından yayımlanan yıllık raporlarda yer alan istatistiklere <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=reports&c> adresinden erişim mümkündür. Buna göre ülkemiz aleyhine AİHM'e yapılan ve AİHM tarafından hukuken incelemeye alınan başvuruların yukarıda bahse konu tarihe kadar olan dağılımı aşağıda sunulmaktadır:

2003 yılında 3558, 2004 yılında 3679, 2005 yılında 2488, 2006 yılında 2328, 2007 yılında 2828, 2008 yılında 3706, 2009 yılında 4474, 2010 yılında 5821, 2011 yılında 8668.

-Keza AİHM istatistiklerine göre, 2012'ye kadar AİHM tarafından ülkemiz aleyhine verilen ihlal kararlarının yıllara göre dağılımı aşağıda sunulmuştur.

2003 yılında 76, 2004 yılında 154, 2005 yılında 270, 2006 yılında 312, 2007 yılında 319, 2008 yılında 257, 2009 yılında 341, 2010 yılında 228, 2011 yılında 159.

- AİHM kararlarında yer alan tazminatlar devletimizce usulüne uygun olarak ödenmiştir.

-Konu bazında tutulan istatistikler, AİHM tarafından verilen ihlal kararlarına ilişkindir. Bu çerçevede, ülkemiz hakkında verilen ihlal kararlarında konu bakımından adil yargılanma hakkı (AİHS'in 6. Maddesi), özgürlük ve güvenlik hakkı (AİHS'in 5. Maddesi), mülkiyet hakkı

(AİHS’ye Ek 1 Nolu Protokol’ün 1. Maddesi), makul sürede yargılanma hakkı (AİHS’in 6. Maddesi ve kötü muamele yasağının (AİHS’in 3. Maddesi) yer aldığı görülmektedir.

- AİHM istatistikleri, “iç hukuk yolları tüketilmediği” gerekçesiyle kabul edilmeyen başvuru sayılarına ilişkin verilere yer vermemektedir.

-AİHM’nin başvuru sahipleri bakımından, Türk vatandaşı veya Türk vatandaşı olmayanlar şeklinde bir ayrıma gitmediği görülmektedir.

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrikulu'nun, 2017-2019 yılları arasında TRT Ana Haber bülteninde TBMM'de grubu bulunan siyasi partilere yer verilen haberlerin süresine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/20247)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı **Sayın Fuat OKTAY** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.


Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

7/10257 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesi Yanıtlanmadığından Yenilenmiştir.

1. 2017- 2019 yılları arasında, yıllara bazında TRT Ana haber Bültenlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde grubu bulunan hangi siyasi partinin haberlerine kaç dakika yer verilmiştir?

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

GÜNLÜDÜR

13.11.2019

Sayı : 48360949-610-E.184611

Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31.10.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.556744 sayılı yazı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca tarafıma tevcih edilen 7/20247 esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Ek : Önerge cevabı

EK

Önergeyi Veren Milletvekili: Dr. M. Sezgin TANRIKULU

İstanbul Milletvekili

Önerge Esas No : 7/20247

YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

7/10257 esas numaralı yazılı soru önergesine 27/09/2019 tarihli ve 48360949-610-E.151519 sayılı yazı ile cevap verilmiştir.

3.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde zırlı bir aracın çarpması nedeniyle bir vatandaşın hayatını kaybettiği iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/20637)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdulhamit Gül** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.



Semra Güzel

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır Bağlar ilçesi 5 Nisan Mahallesi Emek Caddesinde 11.09.2019 tarihinde seyir halindeki bir zırlı araç 6 yaşındaki Efe Tektekin isimli çocuğa çarpmıştır ve iki gün sonra Efe Tektekin hayatını kaybetmiştir. Olayın üzerinden bir ay geçmesine rağmen olayla ilgili davada hiçbir ilerleme olmamıştır. Henüz gözaltına alınan ve sorgulanan hiç kimse bulunmamaktadır. Tektekin'e çarpan aracın plakası tespit edilmemiş, MOBESE kameralarının görüntüleri dosyaya konulmamış, görgü tanıklarının ifadesine başvurulmamış, zırlı aracı kullanan görevlinin kimliği tespit edilmemiş ve yargılanmasına başlanmamıştır. Herhangi bir olay yeri inceleme işlemi de ne kazanın olduğu gün ne de sonrasında yapılmamıştır. Bu durum başta Tektekin ailesi olmak üzere dava ile ilgilenen avukatlarda “delillerin karartılması” şüphesini doğurmakta ve adalet bekleyen ailede hukuka karşı bir güvensizlik oluşturmaktadır.

Efe Tektekin'in dedesi Mehmet Tektekin (85) de Efe'den 15 ay önce aynı sokakta bir TOMA'nın çarpması sonucu hayatını kaybetmiştir. Diyarbakır 8'inci Asliye Ceza Mahkemesinde açılan davada Mehmet Tektekin'i öldüren polise 2 yıl 6 ay hapis cezası verilmiş, cezada 1/3 oranında artırım yapılarak 2 yıl 16 ay hapis cezasına çıkarılmış ancak “cezanın sanığın geleceği üzerindeki olası etkilerini” dikkate alarak hapis cezası 2 yıl 9 ay 10 güne indirilmiştir. Tutuksuz yargılanan sanık polis için hakim ayrıca cezanın ertelenmesine karar vermiştir. Karara karşı Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesine itirazda bulunulmuş ve istinaftaki dosya henüz sonuçlanmamıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Efe Tektekin ve Mehmet Tektekin davasından Bakanlığınız haberdar mıdır?
- 2- Efe Tektekin'e çarpan zırhlı aracı kullanan polis neden hala tespit edilmemiştir? Olayla ilgisi olan kişiler neden gözaltına alınmamıştır?
- 3- Tektekin'e çarpan polisin tespit edilmesi için gerekli işlemlerin başlatılması, delillerin toplanması ve görgü tanıklarının ifadesine başvurulması işlemleri olayın üstünden bir ay geçmesine rağmen neden hala başlatılmamıştır?
- 4- Olay yeri kamera görüntüleri incelemeye alınmış mıdır? Alındıysa bu görüntüler aile ve avukatları ile ne zaman paylaşılacaktır? Alınmadıysa neden alınmamıştır? Üzerinden bir ay geçen bu olayda delillerin karartılması ihtimalini göz önünde bulunduruyor musunuz?
- 5- Efe Tektekin'in öldürülmesinden 15 ay önce dedesi Mehmet Tektekin de aynı sokakta TOMA ile ezilmiş ve hayatını kaybetmiştir. Ortada açık bir şekilde yaşam hakkının ihlali söz konusuysa mahkeme heyeti tarafından "Sanığın geleceği üzerindeki olası etkileri" gözönünde bulundurularak cezasının indirilmesi ve tutuksuz yargılanmasının gerekçesi nedir? Sanık, bir kişinin ölümüne sebebiyet vermişken ve tutuklu yargılanması gerekiyorken çeşitli gerekçelerle minimum ceza verilmesi, cezanın ertelenmesi ve tutuksuz yargılanması hukuki midir?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2019-610.01-E.2212/4562/6892

Konu : Yazılı soru önergesi

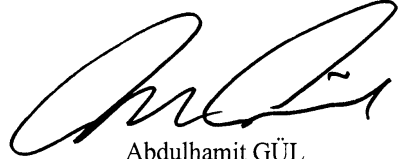
12 / 11 / 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 01/11/2019 tarihli ve 43452547-120.07-E. 557204 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/20637 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.



Abdulhamit GÜL
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı

Sayı : 56020453/2019-610.01-E.2212/4561/6891

Konu : Yazılı soru önergesi

12 / 11 / 2019

Sayın Semra GÜZEL
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/20367 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

A) Anayasanın;

1- "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı,

2- "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinde, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı,

B) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "Soruşturmanın gizliliği" kenar başlıklı 157. maddesinde, Kanunun başka türlü hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemlerinin gizli olduğu,

2- "Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi" kenar başlıklı 160. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlayacağı,

3- "Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri" kenar başlıklı 161. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, doğrudan doğruya veya emrindeki adli kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabileceği,

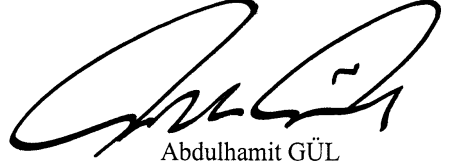
4- "Kamu davasını açma görevi" kenar başlıklı 170. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında ise, kamu davasını açma görevinin, Cumhuriyet savcısı tarafından yerine getirileceği; soruşturma evresi sonunda toplanan delillerin, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturması halinde, Cumhuriyet savcısı tarafından iddianame düzenleneceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Sözü edilen bu düzenlemeler çerçevesinde, işlendiği iddia edilen bir suçla ilgili delillerin takdiri ve olayın vasıflandırılması da dâhil olmak üzere, soruşturma yürütülmesi, koruma tedbirlerine başvurulması ve sonucuna göre kamu davası açılmasında tüm yetki ve

sorumluluk yargı mercilerine aittir. Bununla birlikte, açılan davalara ilişkin yapılan yargılamalar Anayasanın 9. ve 138. maddelerindeki yetki ve teminata dayalı olarak görev yapan bağımsız ve tarafsız mahkemelerce sürdürölüp sonuçlandırılmaktadır.

Bilgilerinize sunulur.



Abdulhamit GÜL
Bakan

4.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, Bitlis Belediyesinde çalışan bir kişinin yargılandığı davaya ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/20641)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Abdulhamit GÜL** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.


Mahmut Celadet GAYDALI
Bitlis Milletvekili

Bitlis Belediyesi'nde cenaze aracı sürücüsü olan Halis Demir'e PKK cenazesi taşıdığı gerekçesiyle 'örgüt üyesi olmak', gazeteci oğlu Hayri Demir'in haber notlarını içeren ajanda nedeniyle de 'örgüt propagandası' suçundan 9 yıl 22 gün hapis cezası verildi. Demir'in karar duruşmasında, görevlendirme belgelerinin defalarca istendiği kayıym atanan Bitlis Belediyesi, belgelerin olmadığını ileri sürerek, mahkemeye göndermedi.

Demir aleyhine beyanda bulunan tanıklardan biri, “Okuduğunuz beyanları ben söylemedim. TEM’de hazırlanmış beyanlardır. Bana hastaneye götürülüyorsun denilerek imzalatıldı. Cumhuriyet savcısı huzurunda herhangi bir teşhis işlemi yapmadım” dedi. Bir diğer tanık da madde bağımlısı olduğunu belirterek, “Kolluk kuvvetleri bu halimden yararlanarak, başkaları suçlar şekilde beyanlar vermişler. Ben böyle bir beyanda bulunmadım. Sanığı ilk defa görüyorum. Kendisini tanımıyorum” diyerek, beyanları kabul etmedi.

Resmi görevi cenaze taşımak olan birinin görevini yerine getirdiği için tutuklanması ve mahkûm edilmesi kamuoyunda adaletle güveninde sarsılmasına sebebiyet vermektedir

Bu bağlamda:

1. Bakanlık olarak Halis Demir hakkında verilen temelsiz ve dayanaksız hüküm karşısında bir inceleme başlatmayı düşünmekte misiniz?
2. Halis Demir'in görevini yaptığı gerekçesiyle cezalandırılmasını bakanlık olarak nasıl değerlendirmektesiniz?
3. 38 ay tutuklu olarak alıkonulan Halis Demir hakkında yaşanan hak ihlalleri ile ilgili bir girişimde bulunmayı düşünmekte misiniz?
4. Özellikle siyasi davaların çoğunda tanıklar beyanlarında, ifadelerinin değiştirildiği veya böyle bir beyanın olmadığı yönünde mahkeme huzurunda açıklamalarda bulunmaktadır. Bu bağlamda söz konusu ifade değiştirilmesi veya sahte ifade hazırlanması hususunda sorumlularının açığa çıkarılması adına bakanlığınızın bir çalışması olmuş mudur?
5. Sahte tanık beyanları hazırlayan kolluk güçleri hakkında adli veya idari bir inceleme veya soruşturma başlatmayı düşünmekte misiniz?
6. Bitlis kayyumu tarafından görevlendirme belgesinin mahkemeye sunulmamasının gerekçesi nedir?
7. Bitlis 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davaların kaçında tanıklar kolluk ifadelerinin kendine ait olmadığını söylemiştir?
8. Son 4 yılda Bitlis 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davaların kaçında tutuklama ve beraat kararları verilmiştir?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2019-610.01-E.2216/4553/6883

Konu : Yazılı soru önergesi

13..11/2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 01/11/2019 tarihli ve 43452547-120.07-E. 557204 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/20641 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.



Abdulhamit GÜL
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı

Sayı : 56020453/2019-610.01-E.2216/4550/6880

Konu : Yazılı soru önergesi

29.11.2019

Sayın Mahmut Celadet GAYDALI
Bitlis Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/20641 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

A) Anayasanın;

1- "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı,

2- "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinde, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı,

B) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "Soruşturmanın gizliliği" kenar başlıklı 157. maddesinde, Kanunun başka türlü hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemlerinin gizli olduğu,

2- "Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi" kenar başlıklı 160. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlayacağı,

3- "Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri" kenar başlıklı 161. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, doğrudan doğruya veya emrindeki adli kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabileceği,

4- "Kamu davasını açma görevi" kenar başlıklı 170. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında ise, kamu davasını açma görevinin, Cumhuriyet savcısı tarafından yerine getirileceği; soruşturma evresi sonunda toplanan delillerin, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturması halinde, Cumhuriyet savcısı tarafından iddianame düzenleneceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Sözü edilen bu düzenlemeler çerçevesinde, işlendiği iddia edilen bir suçla ilgili delillerin takdiri ve olayın vasıflandırılması da dâhil olmak üzere, soruşturma yürütülmesi, koruma tedbirlerine başvurulması ve sonucuna göre kamu davası açılmasında tüm yetki ve sorumluluk yargı mercilerine ait olup, gizli olarak yürütülen ve yargısal faaliyet kapsamında kalan soruşturma aşamasında ne tür işlemler yapıldığına dair Bakanlığımızda bilgi bulunmamaktadır.

Bilgilerinize sunulur.



Abdulhamit GÜL
Bakan

5.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2010-2019 yılları arasında istismara uğrayan on sekiz yaş altı kişi sayısına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün cevabı (7/20723)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Abdulhamit Gül tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim. 22.10.2019

Alpay Antmen
Mersin Milletvekili

- 1 – 2010 ila 2019 yılları arasında istismara, tacize veya tecavüze maruz kalan 18 yaş altı kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyete göre dağılım sayısı nedir?
- 2 – 2010 ila 2019 yılları arasında istismara, tacize veya tecavüze maruz kalan 18 yaş üzeri kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyete göre dağılım sayısı nedir?
- 3 – İstismara maruz kalan 18 yaş altı kişiler; tacize, istismara veya tecavüze nerede maruz kalmıştır? Bu yerlerin kaç tanesi okul, dernek, kurs veya vakıftır? Bunlar hangileridir?
- 4 – 2010 ila 2019 yılları arasında çocuklara yönelik suçların sayısı nedir? Bu sayının suç türlerine göre dağılımı nedir?
- 5 – 2010 ila 2019 yılları arasında çocuk doğurmuş 18 yaş altı kişi sayısı kaçtır? Sırasıyla belirtilmek üzere bu sayının illere göre dağılımı nedir?
- 6 – 2010 ila 2019 yılları arasında istismar, taciz veya tecavüz nedeniyle korumaya alınan 18 yaş altı kişi sayısı kaçtır?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2019-610.01-E.2182/4463/6778
Konu : Yazılı soru önergesi

13 / 11 / 2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 01/11/2019 tarihli ve 43452547-120.07-E. 559334 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Mersin Milletvekili Alpay Antmen tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/20723 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.



Abdulhamit GÜL
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı

Sayı : 56020453/2019-610.01-E.2182/4462/6776

Konu : Yazılı soru önergesi

13 / 11 / 2019

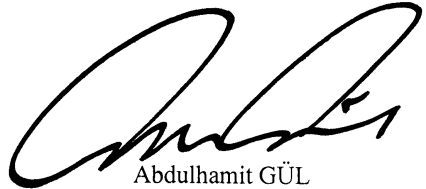
Sayın Alpaz Antmen
Mersin Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/20723 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Görev" kenar başlıklı 38. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, adli sicilin tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürütmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmıştır. Müstakil bir düzenlemeye konu ve suçun unsuru olmadığı sürece, suçun işlendiği yer, mağdurun yaşı ve cinsiyeti esas alınarak bilgi derlemesi yapılmadığından, Bakanlığımızda soru önergesine konu edilen hususlarda ayrıntılı istatistikî veri bulunmamaktadır.

Öte yandan, illere ve bölgelere göre ceza mahkemelerinde 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "Cinsel saldırı" kenar başlıklı 102, "Çocukların cinsel istismarı" kenar başlıklı 103 ve "Cinsel taciz" kenar başlıklı 105. maddeleri uyarınca açılan ve karara bağlanan davalardaki suç ve karar sayılarına ilişkin istatistiklere Bakanlığımız Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün "<http://www.adlisicil.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün olabilecektir.

Bilgilerinize sunulur.



Abdulhamit GÜL
Bakan



DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 3

17'NCİ BİRLEŞİM
13 KASIM 2019 ÇARŞAMBA
SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun,

13, 14, 19, 20, 21, 26, 27 ve 28 Kasım 2019 ile 3, 4 ve 5 Aralık 2019 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi;

14, 19, 20, 21, 26, 27 ve 28 Kasım 2019 ile 3, 4 ve 5 Aralık 2019 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde saat 24:00’e kadar çalışmalarını sürdürmesi;

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 05.11.2019 tarihli 13’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun,

13 Kasım 2019 Çarşamba günkü Birleşiminde 128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölüm görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölüm görüşmelerinin 13 Kasım 2019 Çarşamba günkü Birleşiminde tamamlanamaması halinde 14 Kasım 2019 Perşembe günkü Birleşiminde 128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölüm görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

19 Kasım 2019 Salı günkü Birleşiminde 128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin 19 Kasım 2019 Salı günkü Birleşiminde tamamlanamaması halinde 20 Kasım 2019 Çarşamba günkü Birleşiminde 128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin 20 Kasım 2019 Çarşamba günkü Birleşiminde tamamlanamaması halinde 21 Kasım 2019 Perşembe günkü Birleşiminde 128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin 21 Kasım 2019 Perşembe günkü Birleşiminde tamamlanamaması halinde haftalık çalışma günlerinin dışında 22 Kasım 2019 Cuma günü saat 14:00’te toplanması ve bu Birleşiminde denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve 128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

çalışmalarını sürdürmesi;

128 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğü’nün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 29 uncu maddelerden, ikinci bölümünün 30 ila 54 üncü maddelerden oluşması;

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 12.11.2019 tarihli 16’ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

* Plan ve Bütçe Komisyonu

13.11.2019 Çarşamba - Saat: 10.00

14.11.2019 Perşembe - Saat: 10.00

15.11.2019 Cuma - Saat: 10.00

* Bilişim Teknolojileri Bağımlılığını Araştırma Komisyonu

13.11.2019 Çarşamba - Saat: 10.00

* Dışişleri Komisyonu

13.11.2019 Çarşamba - Saat: 11.00

* İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

14.11.2019 Perşembe - Saat: 10.30

* Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu

14.11.2019 Perşembe - Saat: 11.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

17'NCİ BİRLEŞİM

13 KASIM 2019 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI



2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER



3 – SEÇİM



4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER



5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI



6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER



1.- (S. Sayısı: 128) İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.11.2019) (**)(X)

2.- (S. Sayısı: 88) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

3.- (S. Sayısı: 33) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında Protokol II'sini Değiştiren 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

4.- (S. Sayısı: 53) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD) Arasında IFAD Ülke Ofisi-Doğu Avrupa ve Orta Asya Merkezi Kurulmasına İlişkin Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1541) ile Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

5.- (S. Sayısı: 54) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı ve Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

6.- (S. Sayısı: 29) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sini Değiştiren 1/2017 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına İlişkin Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

7.- (S. Sayısı: 21) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

8.- (S. Sayısı: 23) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

(**) İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.
(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

9.- (S. Sayısı: 24) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Transit ve Ulaştırma İşbirliği Anlaşması (Lapis Lazuli Güzergâh Anlaşması)'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1195) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

10.- (S. Sayısı: 25) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

11.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018)(X)

12.- (S. Sayısı: 30) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

13.- (S. Sayısı: 31) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018)(X)

14.- (S. Sayısı: 32) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1366) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

15.- (S. Sayısı: 34) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1245) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

16.- (S. Sayısı: 46) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

17.- (S. Sayısı: 49) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katılımcı BM Kuruluşları Adına Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP) Arasında İncek/Ankara'daki Diplomatik Yerleşkede BM Binaları İçin Arazi Tahsisi, Tasarımı ve İnşasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1414) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

18.- (S. Sayısı: 50) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Filistin-Türkiye Dostluk Hastanesi'nin Gazze'de Ortak İşletilmesi ve Devri ile Filistin Vatandaşlarının Tıpta Uzmanlık Eğitimini Türkiye'de Almasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 51) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1460) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

20.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 59) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1368) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 60) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lesoto Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 61) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1589) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 62) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1597) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 63) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim Öğretim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 64) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Bolivarıcı Venezuela Cumhuriyeti Arasındaki Ticaretin Geliştirilmesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 65) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim ve Öğretim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1601) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 66) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Devlet Hastanesi Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devri ile Kırgız Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türkiye'de Tıp ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi Almasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 67) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın 9/7'nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 71) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 76) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 77) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1800) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 78) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Bölge Ofisi Vasıtasıyla Dünya Sağlık Örgütü Arasında İnsani ve Sağlık Acil Durumlarına Hazırlıklılık DSÖ Coğrafi Ayrık Ofisi'nin İstanbul Türkiye'de Kurulmasına İlişkin Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1803) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 79) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Arjantin Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1804) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 80) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 81) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Uluslararası Demiryolu Taşımalarına İlişkin Sözleşme (COTIF) Hakkında Kısmi Revizyonun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1544) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 82) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 83) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 84) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arjantin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1592) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 85) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Tebdiline İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1595) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 87) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalanan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 89) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

50.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

51.- (S. Sayısı: 96) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1775) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

52.- (S. Sayısı: 97) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1780) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

53.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

54.- (S. Sayısı: 99) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin 50 (a) ve 56 ncı Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak 6 Ekim 2016 Tarihinde Montreal'de İmzalanan Protokollerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1945) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

55.- (S. Sayısı: 100) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 19 Eylül 2002 Tarihinde İmzalanmış Sivil Havacılık İşbirliği Anlaşmasını Tadil Etmek Üzere Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1946) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

56.- (S. Sayısı: 101) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1950) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

57.- (S. Sayısı: 107) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1196) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

58.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

59.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

60.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

61.- (S. Sayısı: 111) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1802) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

62.- (S. Sayısı: 112) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2001) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

63.- (S. Sayısı: 113) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Karayolu ile Uluslararası Yolcu ve Eşya Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2002) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

64.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

65.- (S. Sayısı: 115) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2022) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

66.- (S. Sayısı: 116) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 8 Mayıs 1996 tarihinde Taşkent'te imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2031) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

67.- (S. Sayısı: 118) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gana Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1533) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

68.- (S. Sayısı: 119) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gine Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

69.- (S. Sayısı: 120) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1796) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

70.- (S. Sayısı: 121) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kültür Enstitüsü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2020) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

71.- (S. Sayısı: 122) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Veri Paylaşımına İlişkin İş Birliği Uygulama Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

72.- (S. Sayısı: 123) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Altyapı Projeleri Alanında İş Birliği Konulu Anlaşma Ek-1'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2217) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

73.- (S. Sayısı: 124) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kör, Görme Engelli veya Başka Bir Nedenle Basılı Materyal Okuma Engelli Kişilerin Yayımlanmış Eserlere Erişiminin Kolaylaştırılmasına Dair Marakeş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2218) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

74.- (S. Sayısı: 125) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Diplomatik Misyon, Konsolosluk ve Daimi Temsilcilik Mensuplarının Refakatçilerine İlişkin Kazanç Getirici Faaliyetler Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2223) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

75.- (S. Sayısı: 126) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün 5.4.1.10 Maddesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2224) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

76.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 128

**İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve
97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi
Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı
Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik
Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312)
ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2312 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4

- Katılma Yazıları 6

- Genel Gerekçesi 6

- Madde Gerekçeleri 8

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu 23

• Muhalefet Şerhleri 36

• Teklif Metni.....176

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....177

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Vedat Demiröz</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Emrullah İşler</i>
İstanbul	İzmir	Ankara
<i>Yusuf Başer</i>	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>	<i>Yavuz Subaşı</i>
Yozgat	Gaziantep	Balıkesir
<i>Ahmet Zenbilci</i>	<i>Osman Nuri Gülaçar</i>	<i>Feyzi Berdibek</i>
Adana	Van	Bingöl
<i>Refik Özen</i>	<i>Recep Özel</i>	<i>Mustafa Arslan</i>
Bursa	Isparta	Tokat
<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Selman Oğuzhan Eser</i>
Afyonkarahisar	Antalya	Karaman
<i>Ali Şahin</i>	<i>Fatma Aksal</i>	<i>Mehmet Yavuz Demir</i>
Gaziantep	Edirne	Muğla
<i>Metin Yavuz</i>	<i>Belgin Uygur</i>	<i>Adil Çelik</i>
Aydın	Balıkesir	Balıkesir
<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i>	<i>Pakize Mutlu Aydemir</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Sakarya	Balıkesir	İstanbul
<i>Mehmet Ali Cevheri</i>	<i>Tahir Akyürek</i>	<i>Cengiz Demirkaya</i>
Şanlıurfa	Konya	Mardin
<i>Zemzem Gülender Açıanal</i>	<i>Halil Özşavlı</i>	<i>Semiha Ekinci</i>
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Sivas
<i>Hüseyin Şanverdi</i>	<i>Sabahat Özgürsoy Çelik</i>	<i>Bayram Özçelik</i>
Hatay	Hatay	Burdur
<i>Şenel Yediyıldız</i>	<i>Selim Gültekin</i>	<i>Osman Ören</i>
Ordu	Niğde	Siirt
<i>Ahmet Salih Dal</i>	<i>Atay Uslu</i>	<i>Ayşe Keşir</i>
Kilis	Antalya	Düzce
<i>Ahmet Uzer</i>	<i>Mustafa Levent Karahocagil</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>
Gaziantep	Amasya	İzmir
<i>Bahar Ayvazoğlu</i>	<i>Hacı Özkan</i>	<i>Yakup Taş</i>
Trabzon	Mersin	Adıyaman
<i>İshak Gazel</i>	<i>Mustafa Demir</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>
Kütahya	İstanbul	Osmaniye
<i>Ali Cumhur Taşkın</i>	<i>Mehmet Cihat Sezal</i>	<i>Zülfü Demirbağ</i>
Mersin	Kahramanmaraş	Elâzığ

<i>Eyüp Özsoy</i>	<i>Yücel Menekşe</i>	<i>Ahmet Mücahit Arınç</i>
İstanbul	Nevşehir	İstanbul
<i>Zehra Taşkesenlioğlu Ban</i>	<i>Gülay Samancı</i>	<i>Yasin Uğur</i>
Erzurum	Konya	Burdur
<i>Abdullah Nejat Koçer</i>	<i>Zafer Işık</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>
Gaziantep	Bursa	Çanakkale
<i>Ramazan Can</i>	<i>Oya Eronat</i>	<i>Orhan Yegin</i>
Kırıkkale	Diyarbakır	Ankara
<i>Hasan Çilez</i>	<i>Şamil Ayrım</i>	<i>İsmail Bilen</i>
Amasya	İstanbul	Manisa
<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	<i>Kadir Aydın</i>	<i>Salih Cora</i>
Kocaeli	Giresun	Trabzon
<i>Hülya Nergis</i>	<i>Mehmet Altay</i>	<i>Habibe Öçal</i>
Kayseri	Uşak	Kahramanmaraş
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Halil Etyemez</i>
Gaziantep	Aydın	Konya
<i>Sermin Balık</i>	<i>Yavuz Ergun</i>	<i>Mehmet Ali Özkan</i>
Elâzığ	Niğde	Manisa
<i>Ahmet Sorgun</i>	<i>Zeynep Gül Yılmaz</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>
Konya	Mersin	Rize
<i>Mustafa Kendirli</i>	<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Oğuzhan Kaya</i>
Kırşehir	Gümüşhane	Çorum
<i>İsmail Kaya</i>	<i>Tamer Dağlı</i>	<i>Salim Çivitcioğlu</i>
Osmaniye	Adana	Çankırı
<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>	<i>Erol Kaya</i>	<i>Murat Baybatur</i>
Manisa	İstanbul	Manisa
<i>Abdulkadir Özel</i>	<i>Süleyman Karaman</i>	<i>Mehmet Habib Soluk</i>
Hatay	Erzincan	Sivas
<i>Fehmi Küpçü</i>	<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>
Bolu	Bursa	İstanbul
<i>Rıza Posacı</i>	<i>Müslüm Yüksel</i>	
Aydın	Gaziantep	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

30.10.2019

Ekrem Çelebi

Ağrı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2312)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Bilgi teknolojisinde yaşanan gelişmeler ve yenilikler, sosyal, kültürel ve ekonomik alandaki globalleşmenin hızını artırmış ve bu durum aynı zamanda, dijital hizmet sunan çokuluslu şirketlerin mukim olmadıkları ülkelerde önemli bir fiziki varlıkları olmadan (bazen hiçbir fiziki varlık olmadan) ticari faaliyette bulunmasına da imkan tanımıştır.

Dijital hizmet sektöründe faaliyette bulunan işletmelerin, faaliyette bulundukları ülkelerin kamu gelirlerine adil bir katkı sağlamaları gerektiği genel kabul görmekle birlikte, bu alanda yaşanan hızlı gelişmelere ülkeler aynı hızda yanıt veremediğinden, henüz tüm dünyada uygulanan ortak bir vergilendirme rejimi oluşturulamamıştır. Bununla birlikte, bazı ülkelerin dijital hizmet sektörünü vergilendirmeye başladığı, bazı ülkelerin ise bu alanı vergilendirmeye yönelik idari ve yasal çalışmaları bulunduğu bilinmektedir.

Bu kapsamda, Teklifte dijital hizmetlerden elde edilen hasılatın vergilendirilmesini sağlamak üzere, farklı ülke uygulamaları ile uluslararası kuruluşlar nezdinde gündeme getirilen görüşler de dikkate alınarak verginin konusuna, mükelleflerine, matrahına, vergi oran ve muafiyetlerine yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Teklifte, dijital hizmet sağlayıcılarının Türkiye’de verdikleri;

a) Dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetlerinden (reklam kontrol ve performans ölçüm hizmetleri ile kullanıcılarla ilgili veri iletimi ve yönetimi gibi hizmetler ile reklamın sunulmasına ilişkin teknik hizmetler dahil),

b) Sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video, oyunlar, oyun içi uygulamalar ve benzeri yazılımlar dahil) dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya telefon, bilgisayar gibi elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sunulan hizmetlerden,

c) Kullanıcılar arasında bir mal veya hizmetin satılmasına veya satılmasının kolaylaştırılmasına yönelik sunulan hizmetler (ulaşım veya konaklama faaliyetlerine aracılık edilmesi ya da bu faaliyetlerin kolaylaştırılması ile mal ve hizmetlerin satışa sunulduğu platform, sistem veya portal hizmetleri gibi) dahil kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetlerinden,

ç) Yukarıda sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda verilen aracılık hizmetlerinden, elde edilen hasılat dijital hizmet vergisinin konusunu oluşturacaktır.

Teklifte göre;

- İlgili yıldan önceki yılda, verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin Türkiye’den elde edilen hasılatı 20 milyon Türk Lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avrodan az olanlar dijital hizmet vergisinden muaf tutulmaktadır. Böylelikle, verginin kapsamına sadece büyük ölçekli işletmelerin alınması amaçlanmıştır.

- Dijital hizmet vergisinin mükellefi dijital hizmet sağlayıcıları olarak belirlenmiştir.

- Dijital hizmet vergisinin matrahı, ilgili birer aylık vergilendirme dönemlerinde verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılat olacaktır. Verginin oranı %7,5 olacaktır.

Diğer taraftan; ülkemizdeki yeni ekonomik gelişmelere uyum, ekonomik program hedeflerinin gerçekleştirilmesi, vergide adalet, vergi rekabeti, basitlik, etkinlik ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde, beyanname veren mükellef sayısını artırmayı ve istisna ve muafiyetleri daraltmayı hedefleyen bazı güncellemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Teklif ile; mükelleflerin gönüllü uyumunu gözeten, vergi güvenliğini güçlendiren değişiklikler öngörülmektedir. Bu bağlamda Teklifte;

- Belirli bir tutarı aşan istisna serbest meslek kazançları ile belirli bir tutarı aşan ücret gelirlerinin yıllık beyannameyle beyan edilmesi sağlanmaktadır.

- Çalışanlara ulaşım amacıyla toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının verilmesi şeklinde sağlanan menfaatler istisna kapsamına alınmaktadır.

- İşletmelerde kullanılan binek otomobillerin amortisman ve giderlerine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

- Spor hakemlerine tanınan istisna kaldırılmaktadır.

- Vekalet ücreti ödemelerinde vergi tevkifatının kim tarafından yapılacağı netleştirilmektedir.

- Gelir vergisi tarifesine yeni dilim ve oran eklenmektedir.
- Belirli bir tutarı aşan sporcu ücretlerinin yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi sağlanmaktadır.
- Uyumlu mükelleflerde vergi indirimi kolaylaştırılmaktadır.
- Vergi kanunlarında yer alan bazı maktu tutar ve nispi oranlar için yetki düzenlemeleri yapılmaktadır.
- Vergiye gönüllü uyumu arttıracak şekilde her aşamada mükellefe tarh edilen vergi ve kesilen cezaları ödemeyi teşvik edici indirim mekanizmaları getirilmektedir.
- Analiz ve değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak vergi mükellefiyetlerinin terkin edilebilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.
- Gayrimenkul devir işlemlerinde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenecek taşınmaz değerlerinin de esas alınması, gerçek bedel üzerinden beyan esasının pekiştirilmesi sağlanmaktadır.
- Değerli konutların vergilendirilmesine yönelik olarak değerli konut vergisi ihdas edilmektedir.
- Konaklama hizmeti ile bu hizmetle birlikte sunulan hizmetlerden alınmak üzere konaklama vergisi ihdas edilmektedir.
- Kambiyo satışları üzerinden alınan banka ve sigorta muameleleri vergisi oranı binde ikiye çıkarılmaktadır.
- Şehit yakınları ve gaziler ile başarılı sporculara yapılan yersiz ödemelerin terkininin sağlanması amaçlanmaktadır.
- Ayrıca ihtiyaç duyulan diğer bazı hususlara ilişkin düzenlemelerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, dijital hizmet vergisinin konusu, maddede sayılan hizmetlerden elde edilen hasılat olarak belirlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasının;

- (a) bendi ile dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetlerinden elde edilen hasılat verginin konusuna alınmaktadır. Bu hasılatı dijital hizmet sağlayıcısı tarafından sunulan reklam kontrol ve performans ölçüm hizmetleri ile kullanıcılarla ilgili veri iletimi ve yönetimi gibi hizmetler ve reklamın sunulmasına ilişkin teknik hizmetlerden elde edilen hasılat da dahildir.

- (b) bendi ile sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video, oyunlar, oyun içi uygulamalar ve benzeri yazılımlar dahil) dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya telefon, bilgisayar gibi elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sağlanan hizmetlerden elde edilen hasılat dijital hizmet vergisinin kapsamına alınmaktadır.

- (c) bendi uyarınca kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetlerinden elde edilen hasılat dijital hizmet vergisine tabi olacaktır. Söz konusu hüküm gereğince kullanıcıların birbiriyle etkileşime girdikleri, birbirlerinin bilgilerine erişebildikleri dijital ortamları sunanların elde ettikleri abonelik ücreti, komisyon ücreti, kullanım ücreti veya bir başka ad altında temin edilen her türlü hasılat verginin konusuna alınmaktadır. Yine anılan bent ile ulaşım veya konaklama faaliyetlerine aracılık edilmesi ya da bu faaliyetlerin kolaylaştırılması ile mal ve hizmetlerin satışa sunulduğu platform, sistem veya portal hizmetleri gibi dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetlerinden elde edilen hasılat da dijital hizmet vergisine tabi olacaktır.

Ayrıca, maddenin ikinci fıkrası uyarınca yukarıda sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda verilen aracılık hizmetlerinden elde edilen hasılat da dijital hizmet vergisine tabi olacaktır.

Elde edilen hasılatın satış bedeli, hizmet bedeli, işlem bedeli, abonelik ücreti, kullanım ücreti, aracılık bedeli, komisyon ücreti veya bir başka şekilde tanımlanmasının verginin konusuna bir tesiri bulunmamaktadır.

Madde 2- Maddeyle, Kanunda yer alan dijital ortam, dijital hizmet sağlayıcıları, hasılatın elde edilmesi, hizmetin Türkiye’de sunulması ile finansal muhasebe açısından konsolide grup kavramları tanımlanmaktadır.

Madde 3- Maddeyle, dijital hizmet vergisinin mükellefi ile sorumluları belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, dijital hizmet vergisinin mükellefinin, dijital hizmet sağlayıcıları olduğu; bunların, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu bakımından tam mükellef olup olmamasının, dar mükellefiyette söz konusu faaliyetleri Türkiye’de bulunan işyeri veya daimi temsilcileri vasıtasıyla gerçekleştirip gerçekleştirilmemesinin dijital hizmet vergisi mükellefiyetine tesir etmeyeceği açıkça belirtilmektedir. Buna göre, gerek Türkiye’de gelir veya kurumlar vergisi bakımından dar ya da tam mükellef olanlar gerekse Türkiye’de bu vergiler bakımından mükellef olması gerekmeyenler, dijital hizmet vergisinin konusuna giren bir faaliyetten dolayı hasılat elde etmeleri halinde dijital hizmet vergisi mükellefi olacaktır.

Maddenin ikinci fıkrası ile, mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 4- Maddeyle, dijital hizmet vergisinden muaf olanlar ile bu vergiden istisna tutulan hizmetler belirlenmektedir.

Maddenin;

- Birinci fıkrasıyla, ilgili hesap döneminden önceki hesap döneminde, verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin, Türkiye’den elde edilen hasılatı 20 milyon Türk lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avrodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirasından az olanlar dijital hizmet vergisinden muaf tutulmaktadır. Buna göre, mükellefin muafiyet durumu bir önceki yılda Kanun kapsamındaki hizmetler nedeniyle elde edilen hasılat dikkate alınarak belirlenecektir. Mükellefin, finansal muhasebe açısından konsolide bir grubun üyesi olması halinde ise bu hadlerin uygulanmasında grubun verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin elde ettiği toplam hasılat dikkate alınacaktır.

- İkinci fıkrasıyla, muafiyetin hangi durumlarda sona ereceği belirlenmektedir. Buna göre, ilgili hesap dönemi içerisinde birinci fıkrada yer alan hadlerin her ikisinin de aşılması halinde muafiyet sona erecek ve haddin aşıldığı vergilendirme dönemini takip eden dördüncü vergilendirme döneminden itibaren dijital hizmet vergisi mükellefiyeti başlayacaktır. Bu hadlerin aşılp aşılmadığının tespitinde, hesap döneminin üçer aylık dönemlerinin sonu itibarıyla ilgili hesap dönemi içinde elde edilen kümülatif hasılat dikkate alınacaktır.

- Üçüncü fıkrasına göre, arka arkaya iki hesap dönemi boyunca birinci fıkradaki hadlerden herhangi birinin altında kalanların vergi muafiyeti, izleyen hesap döneminden itibaren tekrar başlayacaktır.

- Dördüncü fıkrasında, vergi muafiyetine ilişkin hadleri verginin konusuna giren hizmet türlerine göre ayrı ayrı veya birlikte sıfıra kadar indirebilme veya üç katına kadar artırabilme hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

- Beşinci fıkrasında, muafiyetin tespiti ve uygulanması amacıyla bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirebilme ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme hususlarında Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir. Yine aynı fıkra, bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlere, yükümlülüklerini yerine getirmeleri için 30 gün ek süre verilmesi, verilen ek süre içerisinde, bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlerin bu maddede yer alan muafiyetten yararlanamaması öngörülmektedir.

- Altıncı fıkrasıyla, bazı hizmetler dijital hizmet vergisinden istisna tutulmaktadır.

- Yedinci fıkrasında, dijital hizmet vergisine ilişkin istisna ve muafiyetlerin, ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği, diğer kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümlerinin bu vergi bakımından geçersiz olduğu belirtilmektedir.

Madde 5- Maddenin;

- Birinci fıkrasıyla, dijital hizmet vergisinin matrahı, ilgili vergilendirme döneminde verginin konusuna giren hizmetler dolayısıyla elde edilen hasılat olarak belirlenmektedir. Maddeye göre, hasılatın döviz ile hesaplanması halinde döviz, hasılatın elde edildiği tarihte geçerli olan Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk parasına çevrilerek matraha dahil edilecektir. Hasılatın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinlik kazanmış olması yeterli olup, dijital hizmet sağlayıcısının, hizmete ilişkin bedeli tahsil edip etmemesinin vergilendirmeye etkisi bulunmamaktadır. Her ne ad altında olursa olsun elde edilen hasılatın tamamının matraha dahil edilmesi gerekmektedir.

- İkinci fıkrasında, vergi matrahından gider, maliyet ve vergi adı altında indirim yapılamayacağı, dijital hizmet vergisinin, fatura ve fatura yerine geçen belgelerde ayrıca gösterilemeyeceği hususları düzenlenmektedir.

- Üçüncü fıkrasıyla, dijital hizmet vergisi oranı %7,5 olarak belirlenmektedir.

- Dördüncü fıkrasında, dijital hizmet vergisinin, matraha oranının uygulanması suretiyle hesaplanacağı açıklanmaktadır. Hesaplanan vergiden herhangi bir suretle indirim yapılamayacaktır.

- Beşinci fıkrasında, Cumhurbaşkanına dijital hizmet vergisi oranını, hizmet türleri itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı %1'e kadar indirebilme, iki katına kadar artırabilme hususunda yetki verilmektedir.

Madde 6- Maddenin;

- Birinci fıkrasıyla, dijital hizmet vergisinde vergilendirme dönemi, takvim yılının birer aylık dönemleri olarak belirlenmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığına, hizmet türlerine ve mükelleflerin faaliyet hacimlerine göre birer aylık vergilendirme dönemi yerine üçer aylık vergilendirme dönemi tespit edebilme hususunda yetki verilmektedir.

- İkinci fıkrasıyla, dijital hizmet vergisinin, mükellefin beyanı üzerine tarh olunması, ancak mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığınca, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutması hallerinde bu beyanın vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından yapılması öngörülmektedir.

- Üçüncü ve altıncı fıkralarına göre, mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar, dijital hizmet vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine vermekle ve aynı süre içerisinde dijital hizmet vergisini ödemekle yükümlüdürler.

- Dördüncü ve beşinci fıkralarıyla, tarha yetkili vergi dairesi ve tarhiyatın muhatabı belirlenmektedir.

- Yedinci fıkrasıyla, dijital hizmet vergisi mükelleflerince ödenen dijital hizmet vergisinin, bu mükelleflerce gelir ve kurumlar vergisine esas safi kazancın tespitinde gider olarak indirimine imkan tanınmaktadır.

- Sekizinci fıkrasıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığına, dijital hizmet vergisi beyannamesinin ve eklerinin şekil ve muhtevasını belirleme, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya resen tarh yerini tayin edebilme, mükellef veya vergi sorumlularına sadece vergiye tabi hizmetlerin sunulduğu dönemler için beyanname verdirebilme, verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirleyebilme, ödenmesi gereken verginin doğruluğunu tevsik etmek üzere bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirebilme ve buna ilişkin usul ve esasları belirleyebilme hususlarında yetki verilmektedir.

Madde 7- Maddeyle, vergi alacağını güvenceye almak amacıyla, bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmemeleri halinde, maddede belirtilen yöntem çerçevesinde ihtarda bulunulması ve yapılan ihtarla rağmen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde Hazine ve Maliye Bakanlığının kararıyla faaliyetin engellenmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, Hazine ve Maliye Bakanlığına Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının görüşü alınarak, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmektedir.

Madde 8- Maddeyle, kambiyo muamelelerine ilişkin banka ve sigorta muameleleri vergisinin oranı binde iki olarak değiştirilmekte ve spekülatif amaçlı döviz alım satımının önlenmesini de teminen bu vergi oranına yönelik Cumhurbaşkanına verilen yetkiler yeniden düzenlenmektedir.

Madde 9- Bilindiği üzere, başta turizm merkezi ülkeler olmak üzere çok sayıda ülkede, ilgili ülkede veya şehirde konaklama veya turistik amaçlı verilen hizmetlerden faydalanan kişilerden, bu hizmetlerin sunulması amacıyla merkezi yönetim veya yerel yönetimlerin katlandığı kamusal maliyetlerin bir kısmının finanse edilebilmesi amacıyla, merkezi yönetim veya yerel yönetimler tarafından konaklama tesislerinin verdiği hizmetler üzerinden turizm vergisi, turist konaklama vergisi, ziyaretçi vergisi, şehir vergisi, konaklama vergisi gibi adlar altında, konaklanan gece sayısı üzerinden maktu veya verilen hizmet bedeli üzerinden oransal olarak vergi alınmaktadır. Bazı ülkelerde/şehirlerde bu vergi sadece yabancı turistlerden, bazı ülkelerde ise hem yabancı turistlerden hem de ülke içinde seyahat eden yurtiçi yerleşiklerden alınmaktadır.

Aynı amaca matuf olmak üzere, ülkemizde de bu alanı vergilendirmeye yönelik olarak, farklı ülke uygulamaları da dikkate alınmak suretiyle, vergilendirme tekniği bakımından uygulanabilir bir model geliştirilmiştir.

Bu kapsamda, maddeyle; genel bütçe geliri olarak tahsil edilmek üzere konaklama vergisi ihdas edilmekte olup otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetten yararlananlara sunulan yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi diğer tüm hizmetlerin, verilen hizmetin bedeli üzerinden, vergiye tabi tutulması öngörülmektedir.

Konaklama tesislerinde verilen hizmetler dolayısıyla konaklayanlardan elde edilen bedellerin bir kısmının çeşitli adlar altında vergi matrahının dışına çıkarılmasının önlenmesi amacıyla verginin konusu, bu tesisler bünyesinde verilen hizmetlerin tamamını kapsayacak şekilde geniş tanımlanmıştır. Buna göre, söz konusu tesislerde konaklayanlara verilen yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi hizmetlere ilişkin bedeller, geceleme hizmetinden ayrı olarak fatura veya benzeri belgelerde gösterilmiş olsa dahi verginin matrahına dahil

edilecektir. Öte yandan, söz konusu tesislerde konaklamayanlara (geceleme hizmeti almayanlara) tesis bünyesinde sunulan hizmetler ise herhangi bir konaklama hizmetiyle birlikte verilmediğinden verginin konusuna girmeyecektir.

Hizmeti alanın yurt içi yerleşik veya yabancı turist olmasının vergilendirmeye bir etkisi bulunmamaktadır.

Verginin mükellefi konaklama hizmetlerini verenler olup, verginin oranı % 2’dir. Ancak, 6802 sayılı Kanuna eklenen geçici maddeyle, 31/12/2020 tarihine kadar konaklama vergisinin oranının % 1 olarak uygulanması öngörülmüştür. Vergilendirme dönemi ise takvim yılının birer aylık dönemleri olacaktır.

Maddeyle ayrıca vergiyi doğuran olay, vergiden istisna edilen hizmetler ile beyan ve ödemeye ilişkin belirlemeler yapılmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, bu Kanunla ihdas edilen konaklama vergisinin oranının 31/12/2020 tarihine kadar % 1 olarak uygulanması sağlanmaktadır.

Madde 11- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşan mükelleflerin, serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacakları yönünde düzenleme yapılmaktadır. Dolayısıyla bir takvim yılı içerisinde bu kapsamda elde ettiği gelirleri toplamı belirlenen sınırı aşmayan mükelleflerin bu kazançları üzerinden tevkif suretiyle ödenen vergiler nihai vergi olacak, ayrıca bu kazançları için yıllık beyanname verilmeyecek veya diğer gelirleri için beyanname verilmesi halinde bu kazançlar beyannameye dahil edilmeyecektir. Madde kapsamında elde edilen kazançları belirlenen sınırı aşan mükellefler ise bu kazançların sadece aşan tutarını değil, tamamını yıllık beyanname ile beyan edeceklerdir. Bu durumda olan mükelleflerce beyan edilen kazanç ve iratlar üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenen vergiler mahsup edilecektir.

Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca gerçek gelirlerini beyan etmek zorunda olan serbest meslek erbabının aynı madde kapsamında yapacağı ödemelerden tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmaktadır. Kanunun 18 inci maddesinde yapılan değişiklikle beyan yükümlülüğü altına girecek olan serbest meslek erbabının ücret, kira gibi 94 üncü madde kapsamında yapacağı ödemeler bulunması durumunda tevkifat yapmakla yükümlü tutulmamaları amaçlanmaktadır.

Madde 12- Mevcut Kanunda işverenler tarafından hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla yapılan taşıma giderleri nedeniyle sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisna edilmiştir. Ancak, hizmet erbabına servis imkanı sağlayan işverenlerin yanı sıra, işverenlerin bir çoğu tarafından çalışanların ulaşımının sağlanmasını teminen, çalışanlara toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temin edilerek verilmekte ve bu şekilde sağlanan menfaate yönelik bir istisna bulunmadığından, söz konusu ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır. Maddeyle, işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL’yi aşmaması kaydıyla hizmet erbabına toplu taşıma kartı ve bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temini suretiyle sağlanan menfaatlerin de gelir vergisinden istisna edilmesi öngörülmektedir.

Madde 13- 193 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisna kaldırılarak spor yarışmalarını yöneten hakemlere yapılan ücret ödemelerinin vergilendirilmesi sağlanmaktadır.

Madde 14- Mevcut uygulamada, işletme aktifine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere bütün giderleri (motorlu taşıtlar vergisi hariç) kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir.

Ancak söz konusu düzenlemenin gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince suistimal edilebildiği ve şahsi ihtiyaçlar için kullanılan binek otomobillere ait giderlerin de gelir veya kurum kazancından indirilebildiği görülmektedir.

Bu bağlamda, faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere,

- Kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının,

- Binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının,

- Binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla % 70'inin,

- Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanının en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının,

ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, 193 sayılı Kanunun 40/7 nci madde hükmünde yapılan değişikliğin uygulamasında, bentte yer alan söz konusu tutarlar her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılacağından gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespitinde binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutarların dikkate alınacağı düzenlenmektedir. Bu suretle, her bir binek otomobilinin iktisap edildiği tarihte yürürlükte bulunan 193 sayılı Kanunun 40/7 nci maddesindeki tutar dikkate alınarak binek otomobilinin faydalı ömrü süresince gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespit edilmesi ve bu tutarın yıllar itibarıyla yeniden değerlendirilmesinde değişmemesi sağlanmaktadır.

Madde 15- Mevcut uygulamada, serbest meslek kazanç defterine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere bütün giderleri (motorlu taşıtlar vergisi hariç) kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir.

Ancak söz konusu düzenlemenin serbest meslek mükelleflerince suistimal edilebildiği ve şahsi ihtiyaçlar için kullanılan binek otomobillere ait giderlerin de serbest meslek kazancından indirilebildiği görülmektedir.

Bu bağlamda madde ile;

- Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanının en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının,

- Binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70'inin ve

- Kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının ve

- Binek otomobilleri için iktisapta ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının,

serbest meslek kazancının safı tutarının tespitinde gider olarak dikkate alınması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, 193 sayılı Kanunun 68/4 üncü madde hükmünde yapılan değişikliğin uygulamasında, bentte yer alan söz konusu tutarlar her yıl yeniden değerlendirilmesinde gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespitinde binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutarların dikkate alınacağı düzenlenmektedir. Bu suretle, her bir binek otomobilinin iktisap edildiği tarihte yürürlükte bulunan 193 sayılı Kanunun 68/4 üncü maddesindeki tutar dikkate alınarak binek otomobilinin faydalı ömrü süresince gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespit edilmesi ve bu tutarın yıllar itibarıyla yeniden değerlendirilmesinde değişiklik sağlanmaktadır.

Madde 16- Kanun Teklifi ile, beyannameli mükellefiyetin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tevkif suretiyle vergilendirilen ücret tutarları ve bu tutarlar üzerinden tevkif edilen vergilerin, yıllık beyanname sayesinde matrah ve sair unsurlarının kontrolünün sağlanmasını teminen madde ile; tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesi esası getirilmektedir.

Böylece,

- Tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler önceden olduğu gibi beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmaması, ancak, bu ücreti ile ilk işverenden alınan ücret geliri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde de bu gelirler beyan edilecektir.

Madde 17- 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen, avukatlara ait olan ve serbest meslek kazancına dahil edilmesi gereken vekalet ücretleri üzerinden, kimlerin tevkifat yapmakla yükümlü olduğu hususuna açıklık kazandırılmaktadır.

Böylece, 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılanlar tarafından 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekalet ücretinin doğrudan avukata ödendiği ya da icra ve iflas müdürlüklerine yatırıldığı durumlarda, gelir vergisi tevkifatının aleyhine vekalet ücreti hükmedilenler tarafından yapılması gerektiği, vekalet ücretinin avukatın müvekkiline ödendiği durumda ise, gelir vergisi tevkifatının müvekkil tarafından avukata ödeme yapılması esnasında yapılması gerektiği hususlarına açıklık kazandırılmaktadır.

193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılmayanlar, diğer bir ifadeyle tevkifat yükümlülüğü bulunmayanlar tarafından yapılan vekalet ücreti ödemeleri üzerinden ise mevcut uygulamada olduğu gibi tevkifat yapılmayacaktır. Ayrıca, vekalet ücretini ödemekle yükümlü olanlarca, ücretli olarak çalışan avukatların işverenlerine yapılan vekalet ücreti ödemelerinden de tevkifat yapılmayacak, işverenin vekalet ücretini avukata ödemesi esnasında ise işverence ücret hükümlerine göre tevkifat yapılacaktır.

Madde 18- Kanun Teklifi ile beyannameli mükellefiyetin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, dünya örnekleri incelenmiş, iyi uygulama örnekleri analiz edilmiş ve vergi adaletinin sağlanması amacıyla hizmet eden çoklu dilimleri içeren tarifelerin uygulandığı gözlemlenmiştir. Bu maddeyle de 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesine yeni dilim ve oran eklenmektedir. Böylece, yüksek gelir elde edenlerden daha fazla vergi alınması sağlanmış, mevcut tarifenin ilk dört dilimi korunmak suretiyle 500.000 TL'ye kadar gelir elde eden grupların vergi yüklerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Madde 19- Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimini düzenleyen maddede yapılan değişiklikle, vergi beyannameleri ibaresi, maddede sayılan beyannamelerle sınırlanmaktadır. Bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilere ilişkin ödeme koşulu da gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinin verilme süresine çekilmektedir. Bu nedenle zamanında verilen beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin zamanında ödenmemesi durumunda ihlal sayılmayacak eksik ödemeler hükmü madde metninden çıkarılmıştır.

Ayrıca, maddeyle, mahsuben yapılan ödemelerde, daha sonra yapılan tespitler üzerine mahsuben ödenmek istenen tutarın %10'una kadar yapılan eksik ödemelerin indirimden faydalanılmasına engel teşkil etmemesi sağlanmaktadır. Böylece madde kapsamına girecek uyumlu mükellef sayısının artırılması amaçlanmaktadır.

Madde 20- Madde ile, 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinde yer alan günlük ulaşım bedeli tutarı ile aynı Kanunun 40/1, 40/7 ve 68 inci maddelerinde yer alan binek otomobillere ilişkin tutarların her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle yeniden belirlenmesini teminen yetki alınmaktadır.

Madde 21- Yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen gelirler üzerinden yapılacak vergi tevkifatı nispetlerini ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar artırma veya kanunî oranına kadar indirme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Madde 22- Gelir Vergisi Kanununun sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılacak gelir vergisi tevkifatı oranlarını belirleyen geçici 72 nci maddesinin uygulama süresi 31/12/2019 tarihinden 31/12/2023 tarihine uzatılmakta ve lig usulüne tabi spor dallarında en üst liglerdeki sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan tevkifat oranı % 20 olarak belirlenmektedir. Ayrıca, sporcular tarafından elde edilen ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması halinde, sporcu ücretlerinin de yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi sağlanmaktadır. Yıllık beyanname verilmesi durumunda ise bu Kanuna göre kesilen vergilerin, hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilebilmesi için kesilen vergilerin işverence vergi dairesine ödenmiş olması gerektiği düzenlenmektedir.

Madde 23- Maddeyle, 2019 yılı ücret gelirlerine, bu yıla ilişkin 2020 yılında verilecek gelir vergisi beyannameleri dahil, bu Kanunla yapılan değişiklik öncesi mevcut tarifenin uygulanması sağlanmaktadır. 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen ücret gelirlerine ise yeni tarifenin 213 sayılı Kanun hükümlerine göre 2019 yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmış haliyle uygulanması amaçlanmaktadır. Ayrıca mükerrer 123 üncü maddeye bu Kanunla eklenen 40/1 maddesi ile 68 inci maddede yer alan 5.500 TL'lik kira tutarı hakkında, 2019 yılına ilişkin olarak 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde yeniden değerlendirme yapılmayacağı düzenlenmektedir.

Madde 24- 213 sayılı Kanunun mülga 379 uncu maddesinde yapılan düzenleme kapsamında kanun yolundan vazgeçilmesi halinde aynı Kanunun 112 nci maddesi uyarınca uygulanacak gecikme faizinin hesaplanma süresi belirlenmektedir.

Buna göre 379 uncu madde kapsamında kanun yolundan vazgeçilmesi durumunda söz konusu maddeye göre hesaplanacak vergilere, kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarhiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren, kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin vergi dairesine verildiği tarihe kadar faiz hesaplanacağı belirtilerek yaşanabilecek tereddütler giderilmektedir.

Madde 25- Sahte belge düzenleme ve kullanma filleri ile etkin bir şekilde mücadele edilmesi, vergiye uyum seviyesinin yükseltilmesi ve kayıt dışı ekonomi ile mücadelenin etkinliğinin artırılması amaçlarıyla 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 160/A maddesi eklenmektedir.

Maddede, esas itibarıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından mükellefiyet süresi, aktif ve öz sermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği gibi unsurlar çerçevesinde yapılan risk analiz çalışmaları neticesinde elde edilen sonuçların yukarıda belirtilen amaçların sağlanmasında etkin olarak kullanılması öngörülmektedir.

Bunu teminen de maddeyle, söz konusu analiz neticesinde sahte belge düzenleme yüksek riski bulunduğu değerlendirilen mükellefler hakkında tesis edilmesi öngörülen işlemler (incelemeye sevk, mükellefiyet kayıtlarının terkin, mükellefiyetlerinin devamını isteyenlerden teminat istenmesi, söz konusu mükellefler ile bunlarla maddede öngörülen çerçevede ilişkili olanlardan yine maddede öngörülen durumlarda teminat istenmesi, teminatların iadesi gibi) ve bu işlemlere ilişkin süreçler hakkında düzenlemeler yapılmaktadır.

Ayrıca maddede, mükellefiyeti terkin edilenlerin ve bunlarla 153/A maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde ilişkili olan kişilerin düzenlemek zorunda oldukları fatura veya fatura yerine geçen belgelerden Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenenlerin, elektronik olarak düzenlenmesi zorunluluğuna, bu kapsamda elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirilen mükelleflere ilişkin bilgilerin duyurulmasına ilişkin düzenlemelere de yer verilmektedir.

Maddenin son fıkrasıyla da madde kapsamındaki işlemlere ilişkin süreler, elektronik ortamda belge düzenleme zorunluluğunun başlayacağı tarih, bu madde kapsamında olan mükelleflerin tahsilat ve ödemelerinin tevsiki başta olmak üzere bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Madde 26- Maddeyle, 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi kapsamında izaha davet edilenlerin izahta bulunma süreleri ile beyanname verme ve ödeme süreleri 15 günden 30 güne çıkarılmaktadır.

Ayrıca, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının % 5'ini aşmayan mükelleflere maddede yer alan şartlar dahilinde ziyaa uğratan vergi üzerinden % 20 oranında vergi ziyai cezası kesilmesi öngörülmektedir.

Madde 27- Vergi cezalarında indirim düzenleyen 376 ncı maddede değişiklik yapılarak, vergi ziyai cezalarında ilk defa işlenip işlenmediğine bakılmaksızın indirim oranı % 50 olarak belirlenmektedir. Ayrıca, aynı düzenlemeye göre uzlaşmanın vaki olması halinde ödenecek vergi ziyai cezası için maddede yer alan şartlar dâhilinde % 25 oranında indirimden yararlanılmasına imkan sağlanmaktadır.

Madde 28- Maddeyle, İdare ile mükelleflerin vergiler ve cezalarla ilgili olarak her aşamada anlaşılabilmesi, vergi ihtilaflarının süratle çözümlenebilmesi ve yargı mercilerinin iş yüklerinin azaltılması amacıyla Vergi Usul Kanununun mülga 379 uncu maddesi “Kanun yolundan vazgeçme” başlığıyla yeniden düzenlenmektedir.

Bu kapsamda, yargılama aşamasında mükelleflerin istinaf veya temyiz yolundan vazgeçmeleri halinde verilen karara göre, dava konusu edilen verginin bir kısmı ve/veya cezanın bir kısmı ya da tamamından vazgeçilmesi ve idarece de ihtilafların sürdürülmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Bu şekilde tahakkuk eden vergi ve cezaların vadesi geçirilmeksizin gecikme faiziyle birlikte ödenmesi halinde ayrıca indirim yapılması öngörülmektedir.

Madde 29- 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesinin (b) fıkrası kapsamında sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair hakkında ön tespite ilişkin yazı tebliği edilen mükelleflerin; süresinde beyanname vermeleri durumunda kesilen % 20 oranındaki vergi ziyai cezası, uzlaşma kapsamı dışında tutulmaktadır.

Madde 30- Uzlaşmanın vaki olması halinde üzerinde uzlaşılan cezanın da 213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesinde indirim kapsamına alınması nedeniyle, maddeyle Kanunun ek 9 uncu maddesinin değişikliğe uygun hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 31- Mevcut durumda, gayrimenkullerin tapuda yapılan alım satım işleminde, emlak vergisi değerinden az olmamak üzere mükelleflerce beyan edilen alım satım bedeli üzerinden tapu harcı hesaplanmakta, emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya emlak vergisi değerinden yüksek olmakla birlikte beyan edilen alım satım bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespiti durumunda eksik ödenen harç cezalı olarak alınmaktadır.

Uygulamada, beyan esasının geçerli olması nedeniyle tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybı söz konusu olmaktadır.

Bu bağlamda, gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınması sağlanmakta, böylece tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 32- Mevcut durumda, gayrimenkullerin tapuda yapılan alım satım işleminde, emlak vergisi değerinden az olmamak üzere mükelleflerce beyan edilen alım satım bedeli üzerinden tapu harcı hesaplanmakta, emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya emlak vergisi değerinden yüksek olmakla birlikte beyan edilen alım satım bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespiti durumunda eksik ödenen harç cezalı olarak alınmaktadır.

Uygulamada, beyan esasının geçerli olması nedeniyle tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybı söz konusu olmaktadır.

Bu bağlamda, gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınması sağlanmakta, böylece tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde düzenlenen gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranını, gayrimenkullerin harca esas alım satım bedellerine göre farklılaştırmaya yönelik Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Madde 33- Bilindiği üzere, kamu harcamalarının, büyümenin ve kalkınmanın sürdürülebilir finansman kaynağı vergilerdir. Bu amaçlarla alınan vergilerin ihdasında, oranlarının, istisnalarının ve muafiyetlerinin belirlenmesinde ve diğer vergilendirme işlemlerinde, neredeyse tüm ülkeler tarafından dikkate alınan temel vergilendirme prensiplerinden birisi de mali güce göre vergilendirme ilkesidir. Nitekim bu ilke, ülkemizde de Anayasal olarak hüküm altına alınmıştır.

Vergiler gelir, servet ve harcamalar üzerinden alınabilmekle birlikte, mali güce göre vergilendirme, doktrinde de genel kabul gördüğü üzere, servet vergileri üzerinden etkili bir şekilde uygulanabilmektedir. Bu kapsamda, ülkemizde de diğer amaçların yanısıra bu amaca da hizmet edecek şekilde, bazı servet unsurları (taşınmazlar, taşıtlar, servet intikalleri) üzerinden alınan muhtelif vergiler bulunmaktadır.

Bununla birlikte, genel refah düzeyindeki vatandaşlar tarafından sahip olunması güç olan, yüksek değerli bir veya daha fazla mesken nitelikli taşınmaza sahip olunmasının, mali gücün yüksekliğinin ölçütü olarak dikkate alınabileceği açıktır.

Bu kapsamda, mali güce göre vergilendirme ilkesini esas alarak yukarıda belirtilen amaçlara hizmet etmek üzere maddeyle, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununda yapılan düzenleme ile Türkiye sınırları içinde bulunan ve emlak vergisine esas bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenmiş değeri 5 milyon TL ve bu tutarı aşan mesken nitelikli taşınmazlardan “Değerli Konut Vergisi” alınması öngörülmektedir.

Bu çerçevede, Emlak Vergisi Kanununa eklenen;

- 42 nci maddede, değerli konut vergisinin konusu ve istisnası belirlenmektedir. Buna göre emlak vergisine esas bina vergi değeri ve ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan vergi yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş değeri 5 milyon TL'nin altında olan konutlar vergiden istisna olacaktır. Bu değerlerden birinin 5 milyon TL ve üzerinde olması halinde ise konut vergiye tabi olacaktır.

- 43 üncü maddede, bina vergi değerinden hangi değer anlaşılmaması gerektiği ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer ne şekilde tespit edileceği ve kesinleşeceği ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Ayrıca Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer bulunmaması halinde matrah olarak doğrudan bina vergi değeri esas alınacağı hüküm altına alınmaktadır.

- 44 üncü maddede, verginin matrahı ve oranı düzenlenmektedir. Buna göre verginin matrahı, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerden yüksek olanı olacak ve bu matrah üzerinden taşınmazın değerine göre binde 3, binde 6 veya binde 10 oranında vergi alınacaktır. Ayrıca, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yeni bir değerleme yapılmaya kadar, vergi matrahının yıllar itibarıyla erezyona uğramasını engellemek amacıyla, değer tespitinin yapıldığı yıl hariç olmak üzere, yeni bir değerleme yapılmaya kadar her yıl söz konusu değerlerin yeniden değerleme oranında artırılması öngörülmektedir. Aynı şekilde, artan taşınmaz değerlerine bağlı olarak mükelleflerin bir üst orandan vergi ödemesini önlemek amacıyla vergi oranlarına esas taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırlarının da her yıl yeniden değerlemeye tabi tutularak artırılması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

- 45 inci maddede, verginin mükellefinin mesken nitelikli taşınmazın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa taşınmaza malik gibi tasarruf edenlerin olduğu belirtilmekte ve mükellefiyetin başlama ve sona ermesini sağlayan haller ile süreler düzenlenmektedir.

- 46 ncı maddede, bazı mesken nitelikli taşınmazlar vergiden muaf tutulmaktadır. Buna göre, genel ve özel bütçeli idarelerin, belediyelerin ve üniversitelerin; yabancı ülkelerin elçilik ve konsoloslukları ve milletlerarası kuruluşlar ile bunların mensuplarının; Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmaza sahip olmak kaydıyla kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin ve yine aynı şartla gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar vergiden muaf tutulmaktadır. Ayrıca, esas faaliyet konusu bina inşası olanların satmak üzere inşa ettiği, ancak henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni mesken

nitelikli taşınmazlar da, sahipleri bakımından bir servet unsuru değil işletmeye kayıtlı mamul olmaları hasebiyle, vergiden muaf tutulmakta, bu taşınmazların kiraya verilmesi veya sair surette kullanılması durumunda muafiyetin sona ermesi öngörülmektedir.

- 47 nci maddede, verginin beyanı, tarh ve tahakkuku ile ödeme süresi ve ödeneceği vergi dairesi düzenlenmektedir.

- 48 inci maddede, değerli konut vergisinin genel bütçe geliri olduğu ve hasılatından mahalli idarelere pay ayrılmayacağına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

- 49 uncu maddede, verginin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirleme konusu ile beyanname ve ödeme sürelerine ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 34- 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde; Ajansın seçimle belirlenecek Yönetim Kurulu üyelerinin üç yıl süreyle görevlendirecekleri ve seyahat acentası işletme belgesi sahiplerinin ilgili mevzuatı uyarınca kendi aralarında yapacakları seçimle belirlenecek bir kişinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulu üyesi olarak görevlendirileceği yönünde düzenleme yapıldığından, madde ile; Ajansın Yönetim Kuruluna seyahat acentası işletme belgesi sahiplerini temsilen görevlendirilecek üyenin seçimine ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, Ajansın Yönetim Kuruluna seyahat acentası işletme belgesi sahiplerini temsilen görevlendirilecek üyenin de, Yönetim Kurulunun diğer üyeleriyle aynı süreyle görev yapmasını teminen, Birliğin seçimlerinin iki yılda bir yerine üç yılda bir yapılmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 35- Madde ile;

- 1618 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinde yapılan düzenlemeye uygun olarak, Birliğin 2019 yılı seçimlerinde seçilen Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu üyeleri ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının yönetim kurulunun asıl ve yedek üyelerinin görev süresinin üç yıl olarak uygulanması,

- Ayrıca, Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılacak olan seçimlerinin, 34 üncü maddede yapılan düzenlemeden etkilenmemesi, yani seçim zamanının bir yıl daha uzatılmadan zamanında yapılabilmesi, amaçlanmaktadır.

Madde 36- Maddeyle, sporcuların ücretleri üzerinden kesilen ve ödenen gelir vergisinin spor kulüplerine iadesine yönelik uygulama yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 37- Madde ile, pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ortaklıklardan 31/12/2014 tarihine kadar gerekli yasal yeterlilikleri yerine getirmek suretiyle Sermaye Piyasası Kurulu'ndan izin alarak İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (Borsa İstanbul A.Ş.) işlem görmeye başlayan ve bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla işlem görmeye devam eden ortaklıklar tarafından ihraç edilen paylar hakkında 6362 sayılı Kanun ile 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun amaçlarına aykırı bir şekilde ortaya çıkan ve şirket sermayesinin iadesi sonucunu doğuran “ortaklık ilişkisinin geçersiz olduğu, usulsüz primli pay satışı yapıldığı, sahip olunan hisselerin nominal değerinin bulunmadığı, hile veya yanıltma ile bu hisse senetlerinin iktisap edildiği, güven ilkesine aykırı davranıldığı” ve benzeri iddialar hakkında tereddütleri gidermek, tüm ortakların mülkiyet hakkını eşit bir şekilde korumak, ülkemiz için ekonomik ve stratejik öneme sahip üretimlerin varlığını ve devamını sağlamak, bu şirketlerin sermayesine güvenerek ticari ilişkiye giren 3. şahısların haklarını korumak, istihdamı artırmak, şirketlerin faaliyetlerini sürekli kılmak, serbest piyasa koşullarında adil bir rekabet ortamı oluşturarak

hisse senetlerinin değerinin borsada oluşmasının temini amacıyla; bu ortaklıklar bağlamında pay, ortaklık ilişkisi, ortaklıklara yapılan ödemelerin pay karşılığı yapılmış kabul edilmesi gerektiği ile ortak ve ortaklık haklarının tanımı yapılarak, ortaklık haklarının korunması amaçlanmıştır. Nitekim 2005 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kurulan 10/16, 262 esas numaralı Araştırma Komisyonu Raporunda “Kanuni yükümlülüklerini yerine getiremeyen ve faaliyetini sürdüremeyen şirketlerin tasfiyesini kolaylaştırıcı düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Faaliyeti devam eden, kaynak sıkıntısı olmayan, kanuni yükümlülüklerini yerine getiren holdinglerin istihdama, ticarî hayata, ekonomiye katkıları da dikkate alınmalıdır.” önerisinde bulunulmuştur.

Ayrıca maddenin ikinci fıkrası ile; yetkili kurumların incelemesinden geçerek borsada işlem gören ve yerli ve yabancı binlerce yatırımcısı bulunan bu şirketlerin faaliyetlerinin devam ettirilmesini temin etmek ve bu suretle yatırımcılar açısından sermaye piyasalarının güvenilirliğini sağlamak, ortak ve ortaklığın haklarını korumak amacıyla kurulan ilişkinin zarar görmemesi ve bu ilişkiyi tahrif edecek iddiaların açıklığa kavuşturulması için, maddede belirtilen nedenlerle açılmış derdest davalarla ilgili olarak kanun yolu incelemesindekiler dâhil görülmekte olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verileceği ve yargılama gideri ile maktu vekâlet ücretinin ortaklık üzerinde bırakılacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 38- Toprak Mahsulleri Ofisi, mal ve hizmet alımı ihalelerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ilgili mevzuatına tabidir. İthalat işlemleri de bu mevzuata göre yürütülmektedir. Anılan Kanunda uyulması zorunlu ihale işlem süreleri, günlük hatta saatlik olarak değişen ve bu yönde kısa fiyat opsiyonu verilen hububat ithalatı ihaleleri için çok uzun olduğundan dalgalanmalara açık dünya fiyatlarını, ülkemiz çıkarları açısından en uygun zamanda yakalamak mümkün olamamaktadır. Ayrıca, Kamu İhale Kurumunca hazırlanan mal alımı yönetmelik, şartname ve sözleşmeleri yurt içi alıma yönelik düzenlenmiş olup bu dokümanlarla ithalat yapıldığında ihaleye katılım azalmaktadır. Madde ile, faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmalar gibi acil durumların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla ilgili bakanın onayı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunun görevlendirmesi ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımlarının ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç 4734 sayılı Kanuna tabi olmaması amaçlanmaktadır.

Madde 39- Maddeyle, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında; ortak kamu ihtiyaçlarının toplulaştırılması suretiyle azami ölçüde fiyat avantajının sağlanması amacıyla, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan parasal limitin uygulanmaması amaçlanmaktadır.

Madde 40- 2020-2022 Yeni Ekonomi Programında (YEP) yer alan bütçe büyüklükleri ve bütçe dengesi çerçevesinde oluşan finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine; nakit rezerv düzeyinin artırılması amacıyla sene başında yılı Bütçe Kanunu ile belirlenen net borç kullanım tutarının artırılması hedeflenmektedir.

Madde 41- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa eklenen geçici madde ile; maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar herhangi bir nedenle ilgili kanunlar kapsamında aylık bağlananlara (şehit yakınları ve gaziler ile başarılı sporculara), yersiz olarak ödenen tutarların terkinini amaçlanmaktadır. Bu kapsamda;

✓ Harp malulleri, 2330 ve 3713 sayılı kanunlar kapsamında aylık bağlanan vazife malulleri ile bunların hak sahiplerine yapılan yersiz ödemeler,

- ✓ 1005 sayılı Kanun kapsamında aylık alan gazilere yapılan yersiz ödemeler,
- ✓ 5233 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanan sivil terör mağdurlarına yapılan yersiz ödemeler,
- ✓ Vazife malullüğü aylığı bağlanmasına esas rahatsızlıkları ve/veya bu aylık öncesindeki çalışmaları dikkate alınarak aylık bağlanan vazife malullerine yapılan yersiz ödemeler,
- ✓ 2913 sayılı Kanuna göre aylığa müstahak olan ancak aylıkları 5774 sayılı Kanun hükümlerine göre hesaplananlar ile şampiyonluklarına ilişkin derecelerinin hatalı girişinden kaynaklı yapılan yersiz ödemeler,

nedeniyle çıkarılacak borçların terkinin düzenlenmektedir.

Madde 42- Sigorta, çok çeşitli rizikoları teminat altına alması sebebiyle toplumun hemen hemen tüm kesimlerini ilgilendiren bir ekonomik faaliyetin konusunu oluşturmaktadır. Sigortacılık, ekonomik gelişmeye uzun vadeli fon sağlaması ve ülkenin tasarruf kapasitesini artırması sebebiyle önemli bir finansal hizmet görevini de yerine getirmektedir. Sigortacılığın kendine has karmaşık tekniğinin işleyişinde ortaya çıkacak olan sorunları bertaraf etme, toplumun refah ve istikrarına katkı sağlamaya yardımcı olma gibi zorunluluklar çerçevesinde sektörün ekonomik faaliyet alanının düzenlenmesi ve etkin bir şekilde denetlenmesi önem arz etmektedir. Fon akımı ve ekonominin genel işleyişi ile seyrini etkileme gücü olan ve bu yönleri ile de güven unsurunu ön plana çıkaran sigortacılık, tüm ülkelerde özel bir düzenleme, gözetim ve denetime tabi tutulmaktadır.

Bu kapsamda ve yeni finansal mimari çalışmaları çerçevesinde, Hazine ve Maliye Bakanlığının hizmet birimleri olan Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığına verilen düzenleme ve denetlemeye ilişkin görev ve yetkilerin tek bir kurumsal yapı altında gerçekleştirilmesi amacıyla 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle düzenleyici ve denetleyici kurum statüsünde, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu kurulmuştur.

Maddeyle Sigortacılık Kanununa bir madde eklenerek, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile diğer düzenleyici ve denetleyici kurumlardaki uygulamalarla farklılık yaratmayacak şekilde, başta personelin mali hakları olmak üzere kanunla yapılması zorunlu olan hususların düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 43- Ülkemizde vergi kaçakçılığı suçlarının büyük bir kısmını karmaşık suç örgütleri tarafından oluşturulan ve yönetilen, gerçekte farklı kişiler tarafından kurulduğu halde, konu ile ilgisi olmayan kişiler adına kurulan firmalar üzerinden yüksek tutarlarda vergi kayıp ve kaçığına neden olan işlemler oluşturmaktadır. Bu karmaşık işlemler ve örgütlerle mücadele için, standart vergi inceleme usulleri yerine geniş bilgi ağı, yerinde denetim olanakları ve kısa sürede işlem yapabilen uzman örgütlenme modeline ihtiyaç duyulmaktadır.

Vergi Denetim Kurulu Başkanlığında, fonksiyonel uzmanlaşma olarak organize vergi kaçakçılığı ile mücadele grup başkanlığı ile örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması ve yurtdışı kazançlar grup başkanlığı bulunmaktadır. Söz konusu iki grup başkanlığında, vergi müfettişlerinin yaklaşık sadece % 1,5'i görev yapmaktadır. Bu durum vergi denetiminde öngörülen fonksiyonel uzmanlaşmanın etkin bir şekilde uygulanamamasına neden olmaktadır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 32 nci maddesine göre mesleğe giriş, yeterlik sınavını geçme ve vergi başmüfettişliğine atama durumlarında; atanan vergi müfettişlerinin her bir aşamada % 5'i büyük ölçekli mükellefler grup başkanlığı, organize vergi kaçakçılığı ile mücadele grup başkanlığı ve örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması ve yurtdışı kazançlar grup başkanlığında görevlendirilmektedir. Bu durum iki ayrı soruna neden olmaktadır. Bunlardan birincisi, vergi kaçakçılığı ile mücadele için ihtiyaç duyulan denetim gücü, uzmanlaşma öngörülen grup başkanlığından sağlanamamakta, ikincisi vergi incelemesinde fonksiyonel uzmanlaşma sağlanamamaktadır.

Bu bağlamda madde ile, vergi müfettişi istihdamına ilişkin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan ek 32 nci madde yeniden düzenlenmekte ve mesleğe alınma ve yeterlik sınavını geçme durumunda görevlendirilecek vergi müfettişi sayılarının; kayıt dışı ekonomik faaliyetler, vergi kaçakçılığı suçlarının yaygınlığı, sektörel ve fonksiyonel vergi incelemelerine olan ihtiyaçlara göre Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenebilmesi amacıyla yüzde 5'lik sınır kaldırılmaktadır. Bu sayede vergi kaçakçılığı ile etkin mücadele ve vergi incelemelerinde sektörel ve fonksiyonel uzmanlaşma sağlanması hedeflenmektedir.

Madde hükmüne göre, yardımcılık dönemi için yapılan performans değerlendirmesinde başarısız olanların, yeterlik sınavına alınmaksızın meslek unvanını kaybederek memuriyete atanmasına neden olan idari işlemlerin birçoğunun, bugüne kadar idari yargı kararları ile iptal edilmesi ve performans değerlendirme sisteminin mali ve özlük hakları açısından kısıtlayıcı değil, teşvik edici olarak uygulanması için söz konusu hükmün yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca vergi müfettişliğine atandıktan sonra yapılan performans değerlendirmelerinde herhangi bir yılda başarısız olunması durumunda dahi, motivasyonun bozulmaksızın Başmüfettişlik hakkının devam ettirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 44- Yürürlük maddesidir.

Madde 45- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

6/11/2019

Esas No: 2/2312

Karar No: 15

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2312 esas numaralı, '*Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi*¹' Komisyonumuzun 30/10/2019, 31/10/2019 ve 1/11/2019 tarihlerinde yaptığı 5 inci, 6 ncı ve 7 nci birleşimlerde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

¹ Alınan redaksiyon yetkisi kapsamında; 2/2312 esas numaralı Kanun Teklifinin adı '*Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi*' olarak değiştirilmiştir.

1. GİRİŞ

İstanbul Milletvekili Vedat DEMİRÖZ ve 97 milletvekili tarafından 24/10/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/2312 esas numaralı “*Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi*”, Başkanlıkça aynı tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 30/10/2019, 31/10/2019 ve 1/11/2019 tarihlerinde yaptığı 5 inci, 6 ncı ve 7 nci birleşimlerinde 2/2312 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi İstanbul Milletvekili Vedat DEMİRÖZ ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Kamu İhale Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Sosyal Güvenlik Kurumu, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, Devlet Malzeme Ofisi, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği (TTYD), Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB), Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), MÜSIAD, TÜSIAD, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED), TESK, TİSK, MEMUR-SEN, Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ), Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ), Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği, Türkiye Süper Lig Profesyonel Futbol Kulüpleri Vakfı (Kulüpler Birliği), Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, İstanbul Ticaret Odası, Otomotiv Distribütörleri Derneği, Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneği (TOKKDER), Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, Vergi Müfettişleri Derneği ve Bera Holding temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/2312 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/2312 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklif ile;

- Türkiye’de dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri, içerik satışları (oyun, müzik, video, uygulama içi satışlar gibi), sosyal medya sitelerinde verilen (ücretli) hizmetler ve mal ve hizmet satışına aracılık yapan internet sitelerinde sunulan aracılık hizmetlerinden elde edilen hasılat ile Türkiye’deki kullanıcılardan toplanan verinin işlenmesi/satışı dolayısıyla elde edilen hasılat üzerinden %7,5 oranında dijital hizmet vergisi alınması,

- Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmesi,

- Türkiye’den elde edilen hasılatı 20 milyon Türk lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avrodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirasından az olanlar dijital hizmet vergisinden muaf tutulması,

- Vergi alacağını güvenceye almak amacıyla, bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmemeleri halinde, ilgili dijital hizmet sağlayıcılarına ihtarda bulunulması ve yapılan ihtara rağmen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde Hazine ve Maliye Bakanlığının kararıyla faaliyetlerinin engellenmesi,

- Yapılan düzenleme ile kambiyo muamelelerinde BSMV oranının binde 1’den binde 2’ye çıkarılması ve bu oranın artırılabilmesi hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesi,

- Otel, tatil köyü, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetle birlikte sunulan yeme, içme, eğlence hizmetleri ile havuz, termal ve benzeri alanların kullanımı gibi diğer tüm hizmetlerin %2 oranında konaklama vergisine tabi tutulması, söz konusu düzenlemenin 1/4/2020 tarihinde yürürlüğe girmesi ve 2020 yılı için %1 olarak uygulanması,

- Serbest meslek erbabından kazançlarında istisna tutarının 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutar (2019 yılı için 500.000 TL) ile sınırlandırılması yönünde düzenleme yapılması,

- Bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla çalışanların ulaşımının sağlanmasını teminen hizmet erbabına kart ve bilet temini suretiyle sağlanan menfaatlerin gelir vergisinden istisna edilmesi,

- Spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik gelir vergisi istisnasının kaldırılması,

- Gelir veya kurumlar vergisi ile serbest meslek mükellefleri açısından işletmede kullanılan taşıtların giderlerinin masraf olarak kabul edilmesi uygulamasının sınırlandırılması,

- Tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2019 yılı için 500.000 TL'yi) aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesi,

- 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekalet ücretinin doğrudan avukata ödendiği ya da icra ve iflas müdürlüklerine yatırıldığı durumlarda, gelir vergisi tevkifatının aleyhine vekalet ücreti hükmedilenler tarafından yapılması gerektiği, vekalet ücretinin avukatın müvekkiline ödendiği durumda ise, gelir vergisi tevkifatının müvekkil tarafından avukata ödeme yapılması esnasında yapılması gerektiği,

- Yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi tahsili amacıyla 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesine 500.000 TL üzeri gelirler için yeni bir vergi dilimi ve oranı (%40) eklenmesi ve bu hükme ücret gelirleri bakımından 2019 yılı için istisna getirilerek düzenlemenin 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen ücret gelirlerine uygulanmaması,

- Vergiye uyumlu mükellef sayısının artırılması amacıyla tahakkuk eden vergilere ilişkin ödeme koşulunun gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinin verilme süresine çekilmesi ve böylece zamanında verilen beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin zamanında ödenmemesi durumunda ihlal sayılmaması ve mahsuben yapılan ödemelerde %10'a kadar eksikliklerin %5 vergi indiriminden faydalanılmasına engel teşkil etmemesi,

- Vergiden indirilecek olan günlük ulaşım bedeli tutarı (2019 yılı için 10 TL) ile binek otomobillere ilişkin tutarların her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılması,

- Yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ile döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirlerinden alınan verginin oranının ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar artırma veya kanunî oranına kadar indirme hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesi,

- Gelir Vergisi Kanununun sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılacak gelir vergisi tevkifatı oranlarını (%5 ve %15 arası) belirleyen geçici 72 nci maddesinin uygulama süresi 31/12/2019 tarihinden 31/12/2023 tarihine uzatılarak indirimli oranlardan yararlanmalarının devamının sağlanması, ayrıca lig usulüne tabi spor dallarından en üst liglerdeki sporculara yapılan ödemelerden yapılan tevkifat oranının % 15'den %20'ye çıkarılması (500.000 TL'yi geçmesi durumunda diğer mükellefler gibi dördüncü dilime tabi olacaklardır.),

- Kanun yolundan vazgeçilmesi halinde uygulanacak gecikme faizinin hesaplanma süresinin belirlenmesi,

- Kayıt dışı ekonomi ile etkin bir mücadelenin sağlanabilmesini teminen mükellefiyet süresi, aktif ve özsermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin tam ve zamanında yerine getirilip getirilmediği gibi unsurlar çerçevesinde yapılan risk analiz çalışmaları neticesinde sahte belge düzenleme riski yüksek olan mükelleflerin incelemeye sevk edilmesi ve mükellefiyet kayıtlarının terkin edilmesi,

- 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi kapsamında vergi ziyai nedeniyle izaha davet edilenlerin izahta bulunma süreleri ile beyanname verme ve ödeme sürelerinin 15 günden 30 güne çıkarılması, ayrıca kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5’ini aşmayan mükelleflere maddede yer alan şartlar dahilinde ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında vergi ziyai cezası kesilmesi,

- Vergi cezalarında indirimi düzenleyen 376 ncı maddede değişiklik yapılarak, vergi ziyai cezalarında ilk defa işlenip işlenmediğine bakılmaksızın indirim oranının %50 olarak belirlenmesi, ayrıca aynı düzenlemeye göre uzlaşmanın vaki olması halinde ödenecek vergi ziyai cezası için maddede yer alan şartlar dâhilinde %25 oranında indirimden yararlanılmasına imkan sağlanması,

- İdare ile mükelleflerin vergiler ve cezalarla ilgili olarak her aşamada anlaşabilmesi, vergi ihtilaflarının süratle çözümlenebilmesi ve yargı mercilerinin iş yüklerinin azaltılması amacıyla Vergi Usul Kanununun mülga 379 uncu maddesinin “Kanun yolundan vazgeçme” başlığıyla yeniden düzenlenmesi,

- Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair hakkında ön tespiti ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflerin, süresinde beyanname vermeleri durumunda kesilen %20 oranındaki vergi ziyai cezasının uzlaşma kapsamı dışında tutulması,

- Tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybının önlenmesi amacıyla, tapu harcının Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer üzerinden de alınmasına imkan sağlanması,

- Değeri 5 milyon TL ve üzeri mesken nitelikli taşınmazlardan “Değerli Konut Vergisi” alınması,

- Türkiye Seyahat Acentaları Birliği seçimlerinin 2 yılda bir yerine 3 yılda bir yapılması,

- Sporcuların ücretleri üzerinden kesilen ve ödenen gelir vergisinin spor kulüplerine iadesine yönelik uygulamanın yürürlükten kaldırılması,

- Pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ortaklıklardan 31/12/2014 tarihine kadar gerekli yasal yeterlilikleri yerine getirmek suretiyle Sermaye Piyasası Kurulu’ndan izin alarak Borsa İstanbul A.Ş.’de işlem görmeye başlayan ve bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla işlem görmeye devam eden ortaklıklar tarafından ihraç edilen paylar hakkında; tüm ortakların mülkiyet hakkını eşit bir şekilde korumak amacıyla söz konusu ortaklıklar bağlamında pay, ortaklık ilişkisi, ortaklıklara yapılan ödemelerin pay karşılığı yapılmış kabul edilmesi gerektiği ile ortak ve ortaklık haklarının tanımı yapılarak, ortaklık haklarının korunması,

- Faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmalar gibi acil durumların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımlarının 4734 sayılı Kanuna tabi olmaması,

- Devlet Malzeme Ofisinin kamu idareleri adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan parasal limitin uygulanmaması,

- 2020-2022 Yeni Ekonomi Programında (YEP) yer alan bütçe büyüklükleri ve bütçe dengesi çerçevesinde oluşan finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezerv düzeyinin artırılması amacıyla 2019 yılı için Bütçe Kanunu ile belirlenen net borç kullanım tutarının 70 milyar TL artırılması,

- Şehit yakınları ve gaziler ile başarılı sporculara yapılan yersiz ödemelerin terkinin sağlanması,

- Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu hakkında diğer düzenleyici ve denetleyici kurumlardaki uygulamalarla farklılık oluşturmayacak şekilde, başta personelin özlük hakları olmak üzere kanunla yapılması zorunlu olan hususların düzenlenmesi,

- Vergi kaçakçılığı ile etkin mücadele ve vergi incelemelerinde daha fazla sektörel ve fonksiyonel uzmanlaşma sağlanması amacıyla, atanan vergi müfettişlerinin her bir aşamada % 5'inin büyük ölçekli mükellefler grup başkanlığı, organize vergi kaçakçılığı ile mücadele grup başkanlığı ve örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması ve yurtdışı kazançlar grup başkanlığında görevlendirilmesi uygulamasına son verilmesi

öngörülmektedir.

3. KOMİSYONUMUZDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- Görüşülen kanun teklifinin ağırlıklı olarak vergi sistemiyle ilgili olduğu ve bir takım yeni vergiler ihdas edildiği, bu açıdan gerek etki analizinin gerekse başta sektördeki sivil toplum kuruluşları olmak üzere diğer paydaşlarla görüşmeler yapılmış olması gerektiği,

- Teklifle birlikte ihdas edilmesi öngörülen vergilerin kolaylıkla nihai tüketiciye yansıtılabileceği, Türkiye’de özellikle son yıllarda gelir ve servet dağılımında bozulmalar meydana geldiği, vergi sisteminin etkin işlemediği ve tahakkuk tahsilat oranlarının düşük gerçekleştiği göz önüne alındığında Türkiye’deki vergi sistemini bütüncül bir bakış açısıyla ele alacak kapsamlı bir reforma ihtiyaç duyulduğu,

- Piyasadaki rekabetin korunması açısından dijital platformlarda sunulan hizmetlerden vergi alınmasına karşı olunmamakla birlikte bu sektörün doğru kavranmasının ve tanımlanmasının vergilendirme açısından oldukça önem arz ettiği, söz konusu vergi matrahının ciro yerine kazanç üzerinden alınmasının vergilendirme ilkelerine daha uygun olacağı, vergi yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere karşı dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin engellenmesine yönelik müeyyide ile tüketicinin de mağdur olabileceği,

- Turizm tesislerine yönelik konaklama vergisinin 2019 yılında 7183 sayılı Türkiye Turizm Geliştirme ve Tanıtma Ajansı Kanunu ile getirilen turizm payı ile birlikte düşünüldüğünde sektör üzerinde önemli bir mali yük oluşturacağı, söz konusu verginin büyük ölçüde küçük işletmeler ve turistler üzerinde kalacağı, ilgili verginin konaklama tesislerinin özellikleri de göz önüne alınarak maktu bir miktarda tahsil edilmesinin vergi adaleti açısından daha doğru bir yaklaşım olacağı, bunun yanında turizm bölgelerinde belediye hizmetlerinin de nüfusla birlikte arttığı düşünüldüğünde söz konusu vergi gelirlerinin yerel yönetimlere bırakılması gerektiği, ayrıca verginin uygulanmasında kalkınma öncelikli bölgelere avantaj sağlanması gerektiği,

- Gerek merkezi yönetim bütçe kanunlarında gerekse 5018 sayılı Kanunda borçlanma limitine ilişkin sınırların açık bir şekilde belirlendiği, bu kapsamda 70 milyar TL ek borçlanma yapılabilmesine ilişkin düzenlemenin bütçe hakkını zedelediği, bu durumun bütçe disiplinini bozucu etkileri doğurabileceği, söz konusu meblağın mevcut borçlanma gereksiniminden daha fazla olduğu, bu çerçevede ihtiyaç duyulan kaynağın Parlamentoda ek bütçe kanun teklifi olarak görüşülmesinin daha yerinde olacağı,

- Değerli konut vergisinin belediyelerin en önemli gelir kaynaklarından biri olan emlak vergisi kapsamında değerlendirilmesinin doğru olacağı, genel bütçeye aktarılması öngörülen söz konusu verginin yerel yönetimlerce tahsil edilmesi gerektiği, söz konusu verginin mükelleflerin sahip olduğu toplam gayrimenkul değerinden alınmasının vergi adaleti açısından daha uygun olacağı, buna ilave olarak aynı konut için emlak vergisi matrahı ile değerli konut vergisi matrahının farklı olmasının uygulamada sıkıntılara yol açabileceği, bununla birlikte değerli konut vergisi matrahına ve gayrimenkul devir işlemlerinde taşınmaza ilişkin değerlemenin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından nasıl yapılacağının açık bir şekilde belirlenmediği, ayrıca tapu harç oranlarının yüksek olmasının da taşınmazların gerçek değerinin beyan edilmemesinde önemli bir rol oynadığı göz önüne alındığında söz konusu harç oranlarının düşürülmesinde fayda görüldüğü,

- Yüksek gelir elde edilen kişilerden daha yüksek oranda vergi alınmasının vergi adaleti açısından olumlu karşılandığı, ancak genel olarak gelir vergisi tahsilatının arzulanan düzeyde olmadığı,

- Son dönemlerde döviz mevduat hesaplarının yüksek seviyelere ulaştığı ve ekonominin dolarizasyon sürecine girdiği, kambiyo satışları üzerinden alınacak vergi oranının artırılmasının bu eğilimi değiştirmeyeceği, bununla birlikte ancak ekonomiye olan güvenin artırılmasıyla dolarizasyonun azaltılabileceği, öte yandan ideal bir vergi sisteminde mevzuatın öngörülebilir olması gerektiği, söz konusu düzenlemede ise vergi oranlarının değiştirilmesine yönelik yetki aralığının fazla olduğu, bu durumun yabancı sermaye girişlerini azaltılabileceği,

- Başta futbol kulüpleri olmak üzere spor kulüplerinin mali açıdan sıkıntılı bir dönem yaşadığı, getirilen düzenlemeyle spor kulüplerine sağlanan muafiyetin kaldırılmasının bu durumu daha da kötü hale getirebileceği, buna ek olarak söz konusu düzenlemenin mevcut imzalanmış sözleşmeleri kapsamamasının daha doğru bir yaklaşım olacağı, bunun yanında amatör spor dallarının gelişimini teşvik etmeye yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulduğu ve bu bağlamda amatör spor dallarında görev alan hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisna uygulamasının devam etmesinin faydalı olacağı,

- Eser sahiplerine tanınan serbest meslek kazancı istisnasının sınırlandırılmasının doğru bir yaklaşım olmadığı, kültür ve sanat alanında faaliyet gösteren kişilerin eser vermelerini teşvik etmek gerektiği,

- Kazancın tespitinde işletmelerde kullanılan binek otomobillere ait giderlerin sınırlandırılmasının son yıllarda küçülen otomotiv sektörünü daha da zor durumda bırakabileceği, buna ilave olarak iyi niyetli mükelleflerin de mağdur olabileceği, mevcut durumu suiistimal edenler nedeniyle yaşanan vergi kaybının etkin bir denetim mekanizmasıyla en aza indirilebileceği,

- Belirli bir tutarı (2019 yılı için 500 bin TL) aşan ücret gelirleri için beyanname verilmesine ilişkin düzenlemenin vergi hasılatı üzerinde kayda değer bir etkisinin olmayacağı, yüksek gelir grubuna beyanname verdiremek suretiyle kanunun koyduğu sınırlar içinde eğitim, sağlık, yardım ve bağışlar gibi harcamalarının matrahtan düşülmesinin teşvik edildiği, bu kapsamda bütün ücretli çalışanlar için ihtiyari olarak beyanname verebilmesine imkan tanınması gerektiği,

- 1136 sayılı Avukatlık Kanununa göre karşı taraf vekalet ücretinin avukata ait olduğu ve iş sahibinin borcu nedeniyle takas, mahsup ve haczedilemeyeceği, benzer şekilde gerek 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda gerekse 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda karşı taraf vekalet ücretinin yargılama gideri olarak nitelendirildiği, bu kapsamda karşı taraf vekalet ücretinin sadece avukata ödenmesi gerektiği, ayrıca öngörülen düzenlemeyle avukatların kendi müvekkilleriyle de ihtilafı durumunda kalabileceği,

- Vergiye uyumlu mükelleflerin beş puanlık vergi indiriminden faydalanmasının kolaylaştırılmasına yönelik düzenlemenin olumlu bulunmakla birlikte bir takım sıkıntılar da doğurabileceği, bu kapsamda beyannameyi süresinde vermesine rağmen ödeme yapamayan mükelleflerin de vergi indiriminden yararlanmasının mümkün olduğu, bu durumun sistemin esnetilmesi açısından doğru bulunmadığı ve suiistimal edilebileceği,

- Tarım sektörünün korunması gereken stratejik öneme sahip bir sektör olduğu, Türkiye’nin geçmiş yıllarda da ihtiyaçtan dolayı 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa uygun olarak tarımsal ürün ithalatı yaptığı, buna karşın Toprak Mahsulleri Ofisine Kamu İhale Kanunu dışında tarımsal ürün ithalat yetkisi verilmesinin şeffaflığı ve rekabeti bozucu bir etkisi olacağı, benzer şekilde Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğüne de getirilmesi öngörülen istisnaıyla birlikte bakıldığında geçmişten günümüze birçok konuda Kamu İhale Kanunundaki muafiyet ve istisnaların Kanunun amacını zedelediği,

- İdare ile mükellefler arasındaki ihtilafların azaltılması amacıyla kanun yollarından vazgeçmeye bağlı olarak vergi ve cezalarda indirim yapılmasına ilişkin düzenlemenin olumlu bulunduğu, bununla birlikte indirim oranları göz önüne alındığında öngörülen mekanizmanın uygulama alanının çok fazla olmayacağını tahmin edildiği,

- Son yıllarda vergi denetim elemanlarının sayısında artış olmasına karşın denetim mekanizmalarının etkin bir şekilde çalışmadığı, bu açıdan mevcut yapının yeniden ele alınmasının olumlu karşılandığı, bununla birlikte bürokrasinin işleyişinde liyakatin en önemli unsurlardan biri olduğu, bu kapsamda Vergi Denetim Kurulunda yapılması öngörülen düzenlemenin bu esasa uygun olması gerektiği, bunun yanında vergi denetimi gibi önemli bir alanın çağdaş bir anlayışla özerk bir yapıya kavuşturulmasının elzem olduğu,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklif sahibi ve ilgili kamu idareleri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de dijital platformlar üzerinden verilen hizmetlerin ve buna paralel olarak parasal hacmin büyüdüğü, bu alanın vergilendirilmesine ilişkin başta OECD olmak üzere uluslararası düzeyde çalışmaların sürdüğü, bazı ülkelerin ise buna yönelik düzenlemeleri hayata geçirdiği, Teklifte öngörülen şartları taşıyan şirketlerin kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmadığı, bunun yanında düzenlemenin bir amacının da vergi ödemeyen ve küresel düzeyde faaliyet gösteren şirketlere karşı dezavantajlı konumda olan yerli şirketleri korumak ve rekabeti sağlamak olduğu, vergi güvenliğini sağlamak amacıyla diğer alternatif tedbirlerin de düşünülebileceği,

- Öngörülen konaklama vergisinin birçok ülkede de bulunduğu, söz konusu verginin maktu oranda alınmasına ilişkin alternatif düşüncelerin değerlendirilebileceği, konaklama tesislerinde verilen hizmetler dolayısıyla konaklayanlardan elde edilen bedellerin bir kısmının çeşitli adlar altında vergi matrahının dışına çıkarılmasının önlenmesi amacıyla tesis bünyesinde verilen bütün hizmetleri kapsadığı,

- 2019-2021 dönemine ilişkin Yeni Ekonomi Programında bütçe açığı yüzde 1,8 olarak öngörülmekle birlikte 2019 Eylül sonunda açıklanan 2020-2022 yılı YEP’te söz konusu bütçe açığının yüzde 2,9’a revize edildiği ve bu kapsamda ek finansman ihtiyacı doğduğu, bunun yanında borç yönetiminde karşılaşılmış muhtemel risklerin bertaraf edilmesi çerçevesinde öngörülen miktarın özellikle 2020 yılının ilk dört ayındaki görece yüklü itfa profilinin dengelenmesi açısından önem arz ettiği, ayrıca 2017 yılında da daha sonra Anayasa Mahkemesine intikal ettirilen benzer bir düzenlemenin yapıldığı ve Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasaya aykırı bulunmadığı,

- 2018 yılı yaz aylarında Türkiye ekonomisinin döviz kurları üzerinden spekülatif saldırılara maruz kaldığı, kambiyo satışları üzerinden alınan banka ve sigorta muameleleri vergisinde yapılan düzenlemenin gelir artışı amacından ziyade bu tür operasyonların bertaraf edilmesi amacıyla alınan bir tedbir olarak düşünülmesi gerektiği,

- Gayrimenkul değerlemesiyle ilgili çalışmanın Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne verildiği, bu kapsamda mülkiyet esaslı kadastro anlayışından gelişmiş ülke uygulamalarına benzer biçimde çok amaçlı ve daha işlevsel kadastro sistemine geçileceği, bu süreçte özel sektörde faaliyet gösteren SPK lisanslı gayrimenkul değerlendirme uzmanlarından yararlanılmakla birlikte nihai yetkinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünde olacağı, üç yıllık süreç sonunda Türkiye’nin değer haritasının çıkarılmasının planlandığı,

- Sporcu ücretleri üzerinden kesilen ve stopaj yoluyla ödenmiş olan vergilerin amatör spor dallarının desteklenmesi amacıyla iade edilmesine yönelik düzenlemenin uygulanma imkanı kalmamasından dolayı kaldırıldığı, bütçe ilkelerine uymadığı düşünülen mevcut düzenleme yerine bu tür desteklerin Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından da sağlanabileceği, bu açıdan amatör spor dallarının desteklenmesinin önemsendiği, ayrıca amatör spor dallarında müsabakalarda görev alan hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisna uygulamasının devam edebileceği,

- Eser sahiplerine tanınan serbest meslek kazancı istisnasının sadece yüksek gelir elde edenler açısından kaldırıldığı, bu kapsamda 2019 yılı için 500 bin TL'nin altında gelir elde edenlerin stopaj yoluyla vergilendirilmesine devam edileceği, bunun yanında 5225 sayılı Kültür Yatırımlarını ve Girişimlerini Teşvik Kanununda birçok kültürel ve sanatsal faaliyetin vergi muafiyetlerine ve devlet teşviklerine konu olduğu,

- Mevcut uygulamada işletme aktifine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere MTV hariç bütün giderlerinin kazancın tespitinde düşülebildiği, ancak bu uygulamanın bazı mükelleflerce suiistimal edilebildiği, yerli otomotiv sektörünün yüzde 95'inin düzenlemeyle getirilen limitlerin altında kaldığı ve otomotiv sektörüne yönelik olumsuz bir etkisinin öngörülmediği, ayrıca ticari araçların da getirilen düzenlemenin dışında olduğu,

- Ücret geliri elde eden mükelleflerin tek işverenden alınmış ücretlerinin Teklifle eklenmesi öngörülen gelir vergisi tarifesinin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması durumunda yıllık beyanname vermesine yönelik düzenlemede öncelikli amacın beyanname verme alışkanlığını artırmak olduğu, bu çerçevede kurumsal kapasitenin artırılmasıyla birlikte beyanname verme uygulamasının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılacağı,

- Mer'i mevzuata göre avukatlara yapılan ödemelerden gelir vergisi tevkifatı yapıldığı, ancak uygulamada karşı taraf vekalet ücretlerinde vergi tevkifatının ne şekilde yapılacağı hususunda yaşanan ihtilafların giderilmesine ihtiyaç duyulduğu, bu çerçevede düzenlemeyle karşı taraf vekalet ücretinin kime ait olduğuna ilişkin bir tanımlama yapılmadığı, sadece tevkifatın nasıl ve ne zaman yapılacağına dair muğlaklıkların giderilmesinin amaçlandığı,

- Mevcut durumda tüm vergi beyannamelerini zamanında verip tahakkuk eden, vergilerini süresinde ödeyen mükelleflerin vergi indiriminden yararlanabildiği, bununla birlikte indirimden yararlanma şartlarından iyi niyetli mükelleflerin de zaman zaman mağdur olduğu göz önünde bulundurularak ve mevcut müessesenin ruhuna aykırı olmayacak şekilde esnetilerek vergiye uyumlu mükellef sayısının artırılmasının amaçlandığı,

- İdare ile mükelleflerin vergilerle ve cezalarla ilgili olarak her aşamada anlaşılabilmesine imkan sağlamak amacıyla kanun yolundan vazgeçme müessesesinin işler bir yapıya kavuşturularak vergi ihtilaflarının uzatılmadan çözümlenebilmesi ve mahkemelerin iş yükünün azaltılmasının amaçlandığı,

- Toprak Mahsulleri Ofisinin başta hububat ve bakliyat piyasaları olmak üzere görev alanına giren ürünlerde piyasa istikrarını, dengesini, regülasyonunu yapmak ve korumakla görevli bulunduğu, bu kapsamda ithalat yaptığı, bununla birlikte dünya piyasasının oldukça dalgalı olduğu düşünüldüğünde alım sürecinde hızlı hareket edilmesinin önem arz ettiği, bu tür alımlarda 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi olunmaması durumunda kayda değer düzeyde tasarruf sağlanabileceği,

- Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün iş makinası, taşıt, medikal, bilişim, mobilya, dayanıklı tüketim malzemesi gibi alanlarda kamunun ihtiyaçlarını büyük ölçüde Kamu İhale Kanununa uygun olarak karşıladığı, bununla birlikte 2008 küresel ekonomik krizden sonra dünyada merkezi satın alma örgütlerinin yeniden yapılandırıldığı, bu çerçevede elektronik ihaleler, çerçeve anlaşmalar, taleplerin toplulaştırılması gibi dinamik satın alma süreçlerine geçildiği göz önüne alındığında hızlı hareket edilmesinin bir gereklilik olduğu, ayrıca toplulaştırılmış alımlarda yüksek oranda iskontodan yararlanma imkanının doğduğu,

- Halihazırda Vergi Denetim Kurulunda istihdam edilen müfettişlerin mükelleflerin ölçeklerine göre görevlendirildiği ve mevzuattan dolayı büyük bir kısmının küçük ve orta ölçekli mükellefler grup başkanlıklarında görev yaptığı, bu durumun insan kaynaklarından azami derecede istifade edilmesini engellediği, vergi denetiminde sektörel ve fonksiyonel uzmanlaşmanın olması durumunda vergi incelemelerinde etkinliğin daha da artacağı, buna ek olarak vergi müfettişlerinin geçmiş deneyimleri, akademik kariyerleri, performans ölçütleri, bilimsel yetkinlik envanterleri gibi objektif kriterlere göre görevlendirileceği, öngörülen düzenlemeyle birlikte hiçbir vergi müfettişinin hak kaybına uğramayacağı,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir. Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin çerçeve 1 inci maddesi; dijital ortamda verilen aracılık hizmetlerine açıklık getirilmesini teminen maddenin ikinci fıkrasında yer alan “dijital ortamda” ibaresinden sonra “dijital hizmet sağlayıcıları tarafından” ibaresinin eklenmesi ve ifadeye açıklık kazandırılmasını teminen redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 2, 3 ve 4

Teklifin çerçeve 2, 3 ve 4 üncü maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 5

Teklifin çerçeve 5 inci maddesi, madde metnine açıklık kazandırılmasını teminen beşinci fıkrasına “üçüncü fıkrada belirtilen” ibaresinin eklenmesi suretiyle redaksiyon kapsamında değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 6, 7 ve 8

Teklifin çerçeve 6, 7 ve 8 inci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 9

Teklifin çerçeve 9 uncu maddesi; konaklama vergisinin maktu değerler üzerinden kişi başı geceleme esasına göre alınması, kamu kurum ve kuruluşlarına ait tesislere tanınan muafiyetin kaldırılarak 0 ila 12 yaş grubundaki çocukların düzenlemeden istisna tutulması ve belirlenen maktu tutarların her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmasını teminen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 10

Teklifin çerçeve 10 uncu maddesi; konaklama vergisinin maktu değerler üzerinden alınmasına ilişkin değişiklik nedeniyle, bu madde ile 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununa eklenen geçici maddeye ihtiyaç kalmadığından teklif metninden çıkarılmıştır.

Madde 11 ve 12

Teklifin çerçeve 11 ve 12 nci maddeleri; çerçeve 10 ve 11 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 13

Teklifin çerçeve 13 üncü maddesi; spor hakemlerine ödenen ücretlerle ilgili mevcut gelir vergisi istisnasının bu düzenlemeyle tamamen kaldırılması yerine basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerinde görev alanlar hariç olmak üzere amatör spor yarışmalarını yöneten hakemlerle sınırlandırılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 12 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 14,15,16 ve 17

Teklifin çerçeve 14, 15, 16 ve 17 nci maddeleri; çerçeve 13, 14, 15 ve 16 ncı maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 18

Teklifin çerçeve 18 inci maddesi; gelir vergisi tarifesine eklenen son dilime ilişkin uygulamada tereddüt yaşanmamasını teminen “500.000 TL’nin 500.000 TL’si için” ibarelerinin “500.000 TL’den fazlasının 500.000 TL’si için” şeklinde değiştirilmesi suretiyle çerçeve 17 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 19, 20, 21 ve 22

Teklifin çerçeve 19, 20, 21 ve 22 nci maddeleri; çerçeve 18, 19, 20 ve 21 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 23

Teklifin çerçeve 23 üncü maddesi; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 72 nci maddesinde yer alan tevkifat oranı ile belirli bir tutarı aşan ücret gelirlerinin yıllık beyanname ile beyan edilmesi yönünde yapılan değişikliklerin, 1/11/2019 tarihinden önce düzenlenen ve geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında bu tarihten sonra sözleşmelerde yapılan süre uzatımı ile ücretlerde yapılan değişiklikler hariç olmak üzere ücret ödemelerine uygulanmamasını teminen yeni bir fıkra eklenmesi suretiyle çerçeve 22 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 ve 32

Teklifin çerçeve 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 ve 32 nci maddeleri; çerçeve 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 ve 31 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 33

Teklifin çerçeve 33 üncü maddesi; kanunların hazırlamasında uyulması gereken usul ve esaslar çerçevesinde 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa eklenmesi öngörülen 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48 ve 49 uncu maddelerin ayrı çerçeve maddeler olarak düzenlenmesini teminen bölünmesi suretiyle sırasıyla çerçeve 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 ve 39 uncu maddeler olarak ve yeni çerçeve 32, 33, 34, 35 ve 37 nci maddelerinde teknik ibare değişikliklerinin yapılması suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 34, 35, 36, 37, 38 ve 39

Teklifin çerçeve 34, 35, 36, 37, 38 ve 39 uncu maddeleri; çerçeve 40, 41, 42, 43, 44 ve 45 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Sağlık sektörünün rekabet gücünü artırmak üzere yerli ve milli ürün geliştirmek amacıyla sağlık alanında Ar-Ge çalışmaları yapan Türkiye Sağlık Enstitülerinin finansman ihtiyacının karşılanabilmesine yönelik olarak 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan “Dış borcun tahsisi” tanımına “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına” ibaresinin eklenmesini öngören düzenleme Komisyon metnine çerçeve 46 ncı madde olarak eklenmiştir.

Madde 40 ve 41

Teklifin çerçeve 40 ve 41 inci maddeleri; çerçeve 47 ve 48 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 42

Teklifin çerçeve 42 nci maddesi; mevzuatta ifade bütünlüğünün sağlanması amacıyla 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa eklenmesi öngörülen Ek Madde 5’in beşinci fıkrasında yer alan “kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların” ibaresinin “sosyal güvenlik yönünden diğer statülere tabi olanların”; “bu kurumlara” ibaresinin “bu statülere” şeklinde ve madde içi atfın doğru fıkraya yapılmasını teminen “beşinci fıkra hükmü” ibaresinin “dördüncü fıkra hükmü” şeklinde redaksiyon kapsamında değiştirilmesi suretiyle çerçeve 49 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Yeni Madde

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılması suretiyle; EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine ve kamu üretim şirketlerine ait üretim tesislerine ilişkin olarak özelleştirilmiş olanlarla daha sonra özelleştirilecek santrallere çevre mevzuatına uyum sağlayabilmeleri amacıyla yapacakları çevresel yatırımlar için, 30/6/2020 tarihine kadar yapım sözleşmesini imzalamış ve iş termin planını Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunmuş olmaları kaydı ile 30/6/2022 tarihine kadar süre tanınması ve bu süre zarfında bu tesislerin 4 ayda bir Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca denetlenmesi ve yapılan denetlemelerde iş termin planına uygun olmadığı tespit edilen tesislere çevre mevzuatına uygun olmayan durumları açısından mevzuatta yer alan ilgili idari para cezalarının yirmi kat artırılarak uygulanması, iş termin planındaki herhangi bir işin yapımının belirtildiği süreye göre bir yıl geciktirginin tespiti halinde işletmenin üretim faaliyetlerinin durdurulması ve verilen idari para cezalarına karşı dava açılmasının tahsil işlemlerini durdurulmasını öngören düzenleme, Komisyon metnine çerçeve 50 nci madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesine fıkra eklenmesi suretiyle; 15/7/2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemleri sonrasında gerek KHK'ler gerekse idari kararlar ile terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olması nedeniyle kamu görevinden çıkarılmış olan kişilerin aylık, emekli aylığı ile diğer mali ve sosyal hakları hususunda yapmış oldukları başvuruların, ilgililerin yargılama sonucunda doğabilecek sorumluluklarının tazmini amacıyla haklarında devam eden adli ve idari soruşturma veya yargılama sonuçlarına kadar bekletilmiş olması nedeniyle, bu işlem süreçlerinde 31/10/2019 tarihine kadar karar ve görev alan kişiler hakkında herhangi bir hukuki, idari, mali ve cezai işlemin yapılmamasını öngören düzenleme, Komisyon metnine çerçeve 51 inci madde olarak eklenmiştir.

Madde 43

Teklifin çerçeve 43 üncü maddesi; çerçeve 52 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 44

Teklifin yürürlüğe ilişkin 44 üncü maddesi; ihdas edilen, çıkarılan ve bölünen maddelere istinaden yapılan değişiklikler doğrultusunda madde numaralarının yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 53 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 45

Teklifin yürütmeye ilişkin 45 inci maddesi; çerçeve 54 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca; redaksiyon kapsamında Komisyon metninin adı 'Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'; Teklif metninde yer alan dördüncü bölümün başlığı ise 'Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler' şeklinde değiştirilmiştir. Teklif metni kanun dili ve tekniği ile kanunların hazırlanmasında uyulan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmış, madde numaraları yapılan değişiklikler çerçevesinde teselsül ettirilmiştir.

4. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ağrı Milletvekili Ekrem ÇELEBİ,
- Antalya Milletvekili İbrahim AYDIN,
- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
- Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
- Düzcce Milletvekili Ayşe KEŞİR,
- Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER,
- Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,
- İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
- Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
- Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR,
- Trabzon Milletvekili Salih CORA,
- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,

özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan <i>Lütfi Elvan</i> Mersin	Başkanvekili <i>İsmail Faruk Aksu</i> İstanbul	Sözcü <i>Abdullah Nejat Koçer</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ekrem Çelebi</i> Ağrı (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Bülent Kuşoğlu</i> Ankara (Muhalefet şerhi)	Üye <i>Durmuş Yılmaz</i> Ankara (Muhalefet şerhi var)
Üye <i>Cavit Arı</i> Antalya (Muhalefet şerhi vardır)	Üye <i>İbrahim Aydın</i> Antalya (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Bekir Kuvvet Erim</i> Aydın (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Necdet İpekyüz</i> Batman (Muhalefet şerhi)	Üye <i>İsmail Tatlıoğlu</i> Bursa (Muhalefet şerhi)	Üye <i>Nilgün Ök</i> Denizli (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Garo Paylan</i> Diyarbakır (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Ayşe Keşir</i> Düzce (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum (Bu raporun özel sözcüsü)

Üye <i>Cemal Öztürk</i> Giresun (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mehmet Bekaroğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhi var)	Üye <i>Emine Gülizar Emecan</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Erol Katırcıoğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhi var)	Üye <i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Sami Çakır</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya	Üye <i>Abdullatif Şener</i> Konya (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Uğur Aydemir</i> Manisa (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Süleyman Girgin</i> Muğla (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Salih Cora</i> Trabzon (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>İsmail Güneş</i> Uşak (Bu raporun özel sözcüsü)

MUHALEFET ŞERHİ

(2/2312) esas numaralı “Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Genel değerlendirme

Küresel gelişmelerin radikal bir değişimi zorladığı, özellikle üretimden ziyade finansal hale gelen ekonominin hakimiyetinin ve teknolojiye meydana gelen sosyal, ekonomik ve kültürel yönlü çok boyutlu değişimin toplumların yaşamını etkilediği bu dönemde Türkiye muhakkak ki konumu nedeniyle bu değişim ve gelişimden en çok etkilenen ülkelerin başında gelmektedir.

Küresel gelişmelerden azami ölçüde etkilenmekte olan Türkiye ayrıca ekonomisinde yapısal nedenleri yoğun olan bir kriz içerisinde bulunmaktadır. Türkiye’nin küresel belirleyici ülkelerin para politikalarının değiştiği 2013’ten beri döviz bazlı GSYH’ı ve kişi başına milli geliri düşmekte, işsizlik oranı hızla artmakta ve yabancı doğrudan yatırım miktarı ve kalitesi düşmektedir. Türkiye ekonomisi biri birini izleyen üç çeyrek dönemdir daralma eğilimine girmiş durumdadır.

Türkiye’de 17 yıldır ülkeyi yöneten iktidar bu dönemde özellikle üretime dayalı ekonomiden uzaklaştığı, tüketim ve borçlanma ağırlıklı ekonomi politikaları izlediği için geline süreçte borçlarını çevirmede ve yabancı para bulmakta ve dolayısıyla büyüme ve istihdamda sorunlar yaşamaktadır. Ancak, iktidar halen sorunu görememiş, ekonomi sorunsalının derinliğini kavrayamamış durumdadır. Yakın zamana kadar piyasaya para enjekte etmekle sorunu giderdiğini veya gidereceğini sanan iktidar bu defa vergileri artırmak ve yeni vergiler ihdas etmek suretiyle hem bütçe açığını kapatmayı hem de ekonomi sorunsalını gidermeyi amaçlamaktadır.

Anayasa’ya bu defa da aykırı bir şekilde muvazaalı bir teklifle getirilen “Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” ile 2020 takvim yılı için idarenin beklediği ilave gelir 6 milyar liradır.¹

Merkezi Yönetim Bütçesi açığının yıl içi bir defaya mahsus gelirlere (merkez bankası birikmiş yedek akçeleri, bedelli askerlik, imar affı vb) rağmen Eylül ayı sonu

¹ Söz konusu tutar teklifin komisyon görüşmeleri sırasında teklifi T.B.M.M.’ye sunan İstanbul Milletvekili Vedat Demirörs tarafından ifade olunmuştur.

itibarıyla 85.8 Milyar TL'ye ulaştığı, mali disiplinin tamamen ortadan kalktığı bir dönemde; söz konusu kanun teklifinde yer alan panik önlemleri ile sorunun çözülmesi mümkün görülmemektedir. Ülkemizde reel sektörün kriz içinde bulunduğu, finansal sektörün de zorlamalarla kriz ortamına sürüklendiği gözlemlenmektedir.

Eylül 2019 ayı sonu bütçe uygulama sonuçları aşağıda gösterilmiştir.

BÜTÇE DENGESİ			
2019 YILI GERÇEKLEŞMESİ (Milyon TL)			
	Bütçe (Hedef)	Eylül (Ay İçi)	Eylül (Kümülatif)
Bütçe Geliri	880.359	63.102	653.808
Bütçe Gideri	960.976	80.814	739.626
Bütçe Dengesi	-80.616	-17.712	-85.818

Açıklanan 2020-2022 Orta Vadeli Planına göre bütçe açığının 125 Milyar TL.'ye ulaşacağı belirtilmektedir. TBMM'ne sunulan 2020 Takvim Yılı Bütçesi uyarınca bütçe açığı ise başlangıçta 139 milyar lira olarak öngörülmektedir. Kamunun faiz harcamalarında ciddi bir artış söz konusudur. Türkiye'de faizin üzerindeki baskıları azaltıcı birtakım adımların atılması şarttır. Türkiye ekonomisi ile ilgili risk algısını azaltıcı güveni artırıcı önlemleri almak şarttır. Bütçenin açığını kapatacağı sanılan yanlış adımlar atılırken ekonomik krizi derinleştirici bir tablo ile de karşılaşmak mümkündür.

Söz konusu kanun teklifi; bazı vergi kanunlarında hazineye gelir sağlama amaçlı düzenlemeleri içermekle birlikte, mahiyetleri itibarıyla biri dolaysız (Değerli Konut Vergisi) diğer ikisi (Digital hizmet Vergisi, Konaklama Vergisi) dolaylı vergi hüviyetinde üç yeni vergi ihdasını öngörmektedir.

Bütçe açığının bu tür palyatif tedbirlerle, yeni vergiler getirilerek kapatılması ve GSYH'nın yüzde 3'ünün altına düşürülmesi ise mümkün değildir.

Diğer yandan bu kanun teklifiyle getirilmeye çalışılan yeni vergiler hiçbir şekilde kazançla bağlantılı değildir. Kazanç üzerinden vergi alamayan iktidar, asgari ücret gelirini bile gelir vergisinin 2. diliminde vergilenmesini engellemeyen, vergi dilimindeki haksızlıkları düşük gelirler lehine değiştirmeyi düşünmeyen iktidar, bu defa da mahiyeti itibarıyla dolaylı vergi statüsünde olan yeni vergileri getirerek bütçe açığını kapatmaya

çalışmaktadır. Bu durumun zaten aşırı derecede bozuk olan vergi adaletini ve eşitsizliğini daha da artıracığına kuşku yoktur.

Özetle; diğer torba yasa teklifleri gibi bu teklif de özü itibarıyla iktidar tarafından asla varlığı kabul edilmeyen ve sadece dış cepheli gelişme ve saldırılarla izah edilerek örtülerek perdelenmeye çalışılan bir kriz dönemi düzenlemesidir, bu torba kanun teklifinde yer alan düzenlemeler bir ekonomik krizin devam ettiğini göstermektedir. Ancak Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik krizin bu tür torba yasalarla çözümleneceğini düşünmesi iktidarın en büyük yanılgısıdır.

Ekonomi ve iş çevrelerinin haklı olarak endişesi panik halinde farklı politikalara başvuran ve hem kurumsal hem de mevzuat yönünden sistemi oldukça tahrip eden bu iktidarın giderayak ülke ekonomisine ve kamu yönetimine verdiği hasarın onarılmasının uzun zaman alacağıdır.

Türkiye'de adına Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan ve yaklaşık onaltı aydır uygulamada olan rejimin bileşenleri, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizden çıkması için gerekli olan ortak aklın harekete geçmesini engelleyen dinamikler içermektedir.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa'nın "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.'nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık bir yıldan beri yaşanan güncel problemler devam etmektedir.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 48 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişikliklerin, "atanmış bakan" müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

Temmuz 2018 tarihinden itibaren 1998 maddeyi içeren 48 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yürürlüğe konulmuştur.

Son olarak 24.10.2019 tarih ve 30728 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 48 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanlığı Ofislerinin görev, yetki ve teşkilatlanması ile ilgili ilave değişiklikler yapılmış, 25 adet ilave daire başkanlığı ihdas edilmiştir. Devletin bazı kurumlarına ait yetkiler direkt olarak

Cumhurbaşkanlığındaki Ofislere taşınmakta, bir nevi devlet içinde mevcut yapıya paralel ilave bir devlet yapılanması tasarlanmaktadır.

Kurulan daire başkanlıkları arasında, “Büyük Veri ve Yapay Zeka Uygulamaları Daire Başkanlığı, İstanbul Finans Merkezi Dairesi Başkanlığı, Kamu Özel Sektör İşbirliği (KÖİ) Başkanlığı, adı altında Cumhurbaşkanlığının temel işlev ve görevleri ile ilintili olmayan bazı daire başkanlığı örgütlenmelerine yer verilmiştir.

“İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması”, Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır

2018 seçimlerinden sonra geçen onaltı aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM’de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla “torba yasa” biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp(!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metninin içeriğinden dahi habersiz olduğu, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanmadığı müşahade edilmektedir. 24 haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin tümü nerdeyse torba yasa teklifi niteliğinde bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diye bir sistem yoktur, böyle bir realite, yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından torba kanun adı verilen yöntem ile çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

Örneğin kanun teklifinin 49. maddesinde yer alan Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ilişkin hükümler; 17.10.2019 tarih ve 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile acele bir şekilde kurulan söz konusu kurumun personelin başta mali hakları olmak üzere kanunla düzenlenmesi zorunlu olan diğer hususların belirlenmesi ile ilgilidir.

9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin bir yıllık uygulaması, “tek adam yönetiminin” sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, “Cumhurbaşkanı’nın yürütme ile özdeşleşmiş olması”, nedeniyle yürütme “tek kişi” yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM’de Cumhurbaşkanı’nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir.

Bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır. Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

24 Haziran 2018 tarihinden itibaren T.B.M.M.’nde yasama faaliyeti açısından gözlemlenen gelişmeler bu sistemin sürdürülemez olduğunu ortaya koymaktadır.

“Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” de yukarıda özetlenen bu atmosferde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmüştür.

1. Anayasa’ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

Kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere başlarken ve teklif maddelerinin görüşülmesi sırasında; teklifin 19 maddesinin Anayasa’ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

1.1 Teklifin 5. maddesinin 5. Fıkrasında yer alan düzenlemenin Anayasa’ya aykırılığı:

Teklifin 5. Maddesinin 5 numaralı fıkrasında; Digital Hizmet vergisinin % 7.5 olan oranını hizmet türleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte %1’e kadar indirmeye, iki katına kadar artırmak için Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Söz konusu fıkrada Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin Anayasa'nın 10. Maddesinde yer alan "ölçülülük", 73 ve 104/17 maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

1.2 Teklifin 7. maddesinin 2. fıkrasında yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 7. Maddesinin 2. fıkrasında yer alan düzenleme; Digital Hizmet Vergisi ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişim'in, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilmesi ile ilgilidir.

Söz konusu düzenlemenin Anayasanın 48. maddesindeki çalışma ve sözleşme hürriyeti ile ilgili hükme aykırı olduğu düşünülmektedir.

1.3 Teklifin 8. maddesinde yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 8. maddesinde Cumhurbaşkanına n kambyo muamelelerindeki Banka ve Sigorta Muamele Vergisi oranını (binde iki) on katına kadar artırma yetkisi verilmektedir.

Söz konusu maddede Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin Anayasa'nın 10. Maddesinde yer alan "ölçülülük", 73 ve 104/17 maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

1.4 Teklifin 30 ve 31. maddelerinde yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 30 maddesiyle 492 sayılı Harçlar Kanunun 63. maddesinde değişiklik yapılarak; gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, mükelleflerce beyan edilen bedel ve emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin 31 maddesiyle de; 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin "I-Tapu işlemleri" başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde değişiklik yapılarak, tapu harçlarında değerlendirme bedeli esasının tarifeye işlenmesi sağlanmaktadır.

Teklifin 30 ve 31. maddesindeki tapu harçlar matrahının tespiti ile ilgili düzenlemeler Anayasanın 10. Maddesinde tanımını bulan ölçülülük ilkesi açısından değerlendirmeye tabi tutulmalıdır.

Ayrıca teklifin 30. Maddesinde tapu harçları ile ilgili değerlendirme işlemlerinin Tapu Genel Müdürlüğünce değerlendirme şirketlerine ve değerlendirme uzmanlarına yaptırılmasına icazet veren düzenleme Anayasanın 128. Maddesine aykırı bulunmaktadır.

İdare bütünlüğü içerisinde yer almayan gayrimenkul değerlendirme uzmanları tarafından düzenlenen raporlardaki tutarların idari bir karara dönüştürülmeden doğrudan vergi matrahı olarak kabulü vergilendirmenin temel ilkelerine aykırılık teşkil edecektir, vergi matrahının tespiti idari bir işlemdir. Anayasanın 128. Maddesinde yer alan hükme göre, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi gerekir. Dolayısıyla Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce söz konusu değerlemenin değerlendirme uzmanlarına yaptırılması Anayasa'nın 128. Maddesi hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

1.5 Teklifin 43. maddesinde yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 43. Maddesinin ikinci fıkrasında yer alan; *“Birinci fıkra kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesindekiler dahil görülmekte olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır.”*

şeklindeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

1.6 Teklifin 47. maddesinde yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 47. maddesi;

“MADDE 40- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 31- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına yetmiş milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır”

hükümünü taşımaktadır.

Söz konusu maddenin gerekçesinde;

“2020-2022 Yeni Ekonomi Programında (YEP) yer alan bütçe büyüklükleri ve bütçe dengesi çerçevesinde oluşan finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezerv düzeyinin artırılması amacıyla sene başında yılı Bütçe Kanunu ile belirlenen net borç kullanım tutarının artırılması hedeflenmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Tasarının bu maddesinde yer alan hükümle 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna eklenen geçici madde ile, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5. Maddesi ile belirlenen net borçlanma limiti yükseltilmektedir.

Teklif metninin 47. maddesinde yer alan düzenleme; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda yer alan düzenlemelere ve Anayasanın 2, 87, 161, maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

1.7 Teklifin yürürlük maddesinin 1. Fıkrasının e bendinde yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 17. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 103. maddesi değiştirilerek; Gelir vergisine tabi gelirler için geçerli esas tarifede yeni dilim ve oran getirilmektedir. 500.000.000 TL'yi aşan gelirler % 40 ile vergilenecektir.

Teklifin 22. maddesiyle de Gelir Vergisi Kanununa geçici madde eklenerek;

-2019 yılında elde edilen ücret gelirlerine bu kanunla değiştirilmeden önceki vergi tarifesinin uygulanması,

-Kiralık araçlardaki 5.500 TL'den fazlasının gider olarak kabul edilmemesi uygulamasındaki tutarın 2020 için yeniden değerlendirme oranında güncellenmemesi,

-Gelir Vergisi Kanununun Geçici 72 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde ve ikinci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden kanunla yapılan değişikliğin, 1/11/2019 tarihinden önce akdedilerek geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında yapılan ücret ödemelerine uygulanması

sağlanmaktadır.

Vergi kanunlarının geriye yürütülmesinde, hangi durumlarda geriye yürüme olduğunun, hangi durumlarda geriye yürüme olmadığının belirlenmesinde esas alınması gereken temel unsur “vergiyi doğuran olay” dır.

Vergiye doğuran olay, mükellef açısından vergi borcunu, devlet açısından vergi alacağını doğuran olay olup bu borç ve alacak bir kez doğduğunda sonradan yapılan bir düzenleme bu miktarın geriye yönelik düzenlemelerle artıramıyor olması gerekir.

Vergiye doğuran olay kavramı Vergi Usul Kanunu'nun 19. maddesinde tanımlanmıştır.

Buna göre; “Vergi alacağı, vergi kanunlarının vergiyi bağladıkları olayın vukuu veya hukuki durumun tekemmülü ile doğar. Vergi alacağı mükellef bakımından vergi borcunu teşkil eder “

Mükellef için doğmuş bir vergi borcunun sonradan geriye dönük olarak uygulanan bir kuralla artırılması piyasa ekonomisinin sağlıklı işleyişine aykırılık oluşturur. Öncelikle rasyonel karar vermesi beklenen bireyin bu kararını verirken ne kadar vergi ödeyeceğini biliyor olması gerekir. Diğer yandan, bireyin mülkiyet hakkının esas olduğu ve bu hakkın anayasa ile korunduğu bir sistemde bu hakkın geriye dönük olarak ortadan kaldırılması bu kadar kolay olmamalıdır.

Tarife değişikliğinin ücret dışı gelirler için 01.01.2019 tarihinden itibaren uygulanacak olması, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik ve kanunların geriye yürümezliği ilkesine aykırılık taşıdığından Anayasa hükümleri açısından sorunludur. Bu düzenleme kanun teklifinin 53. Maddesinin 1. Fıkrasının 7. Numaralı bendinde yapılmaktadır.

Teklifin yukarıda belirtilen maddeleri ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi “ Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder“ hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan görüşmelere geçilmesi İçtüzüğe aykırıdır.

2. Olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, yeni sistemin gerektirdiği, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmakta idi.

Bu alışkanlığın Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Dönemin 3.Yasama döneminde de sürdürüleceği anlaşılmaktadır. Daha önce de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılan 26.07.2018 tarih ve 7146 sayılı “Askerlik Kanunu ile Diğer Bazı Kanunlarda ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, “11.10.2018 tarih ve 7147 sayılı “Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun”, 27.12.2018 tarih ve 7159 sayılı “Karayolları Trafik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.01.2019 tarih ve 7161 sayılı “Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 18.01.2019 tarih

ve 7162 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 21.02.2019 tarih ve 7166 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30.05.2019 tarih ve 7176 sayılı “Bazı Kanunlar ile 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.07.2019 tarih ve 7186 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” gibi İstanbul Milletvekili Vedat Demirörs ve 97 arkadaşı tarafından verilen Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” de geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri taşıyan 54 (Ellidört)² maddelik mini torba yasasıdır. Söz konusu teklif ağırlıklı olarak bazı Vergi Kanunlarında değişiklik yapan ve 3 (üç) adet yeni vergi ihdas eden bir teklif olmasına karşın; vergi kanunları ile ilişkisiz bir takım konuların da teklif metnine konulduğu, bazı özel problemlili hususların çözümünü yasal (?) görünüme kavuşturan birkaç maddenin de acele ile bu teklif metnine yerleştirilmesi ile torba kanun teklifi niteliği kazanmıştır.

Söz konusu kanun teklifi 24.10.2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak da Sanayi Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknolojileri Komisyonuna sevk edilmiştir. Kanun teklifi diğer bazı ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren bazı düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilmemiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Komisyonun 30.10.2019 Çarşamba günü saat 14.30’da Plan Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının 25.10.2019 gün ve 1392241-130.02-556617 sayılı yazısı ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Başlangıçta (Yürürlük ve yürütme dahil) 54 maddeden oluşan torba kanun teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunun 30.10.2019 tarihli birleşiminde gündeme alınarak görüşmelere geçilmiştir. Söz konusu kanun teklifine komisyonda verilen önergelerle 3 yeni madde ilave edilmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış, redaksiyon yetkisi ile bazı maddelerin ayrıştırılarak yeni madde ihdası sonucunda teklifteki madde sayısı 54’e ulaşmıştır.

² Söz konusu kanun teklifinin ilk hali 45 madde olmasına rağmen komisyonda verilen önergelerle ile teklif metnine 3 madde eklenmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış, redaksiyon yetkisi ile bazı maddelerin ayrıştırılarak yeni madde ihdası sonucunda teklifteki madde sayısı 54’e ulaşmıştır.

Söz konusu kanun teklifin Sanayi Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknolojileri Komisyonunda gündeme alınıp görüşülmediği öğrenilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinde bulunan veya teklifin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun teklifine eklenen bazı maddeler diğer ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilip görüşülmesi sağlanmadan komisyondan geçmiştir.

Geçmiş dönemlerde kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenecek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, bütçe dengesini, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalastırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılamamasına ve tartışılmamasına sebebiyet verilmektedir. Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamıştır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olunmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak

kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi esnasında tüm maddelerle ilgili detaylı herhangi bir mali yük tablosu komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır.

5018 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanılması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

Komisyonu sevk edildiği sırada 45 maddeden oluşan bilahare komisyonda verilen önergelerle ilave olunan 3 madde ile yapılan redaksiyon çalışması ile bazı maddelerinin ayrıştırılması ile 54 maddeye ulaşan söz konusu torba kanun teklifinin;

-1,2,3,4,5,6,7, 43 ve 50. maddelerinin Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda,

-9, 40 ve 41. maddelerinin Bayındırlık İmar Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda,

-10,12 ve 21. maddelerinin Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda

-48. maddesinin Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda,

-16 ve 51. maddelerinin Adalet Komisyonunda

esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İçtüzüğü'nün 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu

komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İçtüzüğün 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de İçtüzükle uygun olacaktır.

Komisyona sevk edildiği sırada 45 maddeden oluşan bilahare komisyon çalışmaları sırasında verilen önergelerle eklenen 3 madde ve yapılan redaksiyon çalışması ile 54 maddeye ulaşan söz konusu torba kanun teklifi toplam 14 ayrı kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmaktadır.

Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312)

(1 Yeni Kanun İhdası ile 14 Kanun ve 1 KHK'da düzenleme yapmaktadır.)

Teklif Maddesi	Kanun / KHK Sıra No.	Düzenleme Yaptığı Kanun / KHK
1	1	Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Konusu)
2		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Tanımlar)
3		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Mükellef ve Vergi Sorumlusu)
4		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Muafiyetler ve İstisnalar)
5		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Verginin Matrahı, Oranı ve Hesabı)

6		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Vergilendirme Dönemi, Beyanı, Tarhı, Ödenmesi)
7		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Vergi Güvenliği)
8	1	13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında ve ikinci fıkrasında değişiklik yapılması.
9		6802 sayılı Kanunun "İkinci Kısım"nın "İkinci Bölümü"nın başlığı "Konaklama Vergisi" şeklinde ve bu bölümde yer alan mülga 34 üncü maddenin yeniden düzenlenmesi.
10	2	31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesine fıkra eklenmesi.
11		193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendine parantez içi hüküm eklenmesi.
12		193 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinin yürürlükten kaldırılması.
13		193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1), (5) ve (7) numaralı bentlerine hükümler eklenmesi.
14		193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (4) ve (5) numaralı bentlerine parantez içi hükümler eklenmesi.
15		193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendinin değiştirilmesi.
16		193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra eklenmesi.
17		193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinin değiştirilmesi.
18		193 sayılı Kanunun mükerrer 121 inci maddesinin ikinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile beşinci fıkrasının değiştirilmesi.
19		193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesinin ikinci fıkrasına "23/8," ibaresinden sonra gelmek üzere "23/10," ibaresi, "31," ibaresinden sonra gelmek üzere "40/1, 40/7," ibaresi ve "48," ibaresinden sonra gelmek üzere "68," ibaresi eklenmesi.
20		193 sayılı Kanunun geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "beş puana kadar" ibaresi "ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar" şeklinde değiştirilmesi.
21		193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2019" ibaresi "31/12/2023" şeklinde, fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "%15," ibaresi "%20," şeklinde ve ikinci fıkrasının değiştirilmesi.
22		193 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
23	3	4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesinin üçüncü fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere bent eklenmesi.
24		213 sayılı Kanuna 160 ıncı maddesinden sonra gelmek üzere madde eklenmesi.
25		213 sayılı Kanunun 370 inci maddesinin değiştirilmesi.
26		213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi.
27		213 sayılı Kanunun mülga 379 uncu maddesinin yeniden düzenlenmesi.
28		213 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesindeki parantez içi hükümde yer alan "kesilen ceza hariç" ibaresi "kesilen ceza ve 370 inci maddenin (b) fıkrası kapsamında kendilerine ön tespiti ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflere mezkur maddeye göre kesilen ceza hariç" şeklinde değiştirilmesi.
29		213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesinin değiştirilmesi.
30	4	2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "emlak vergisi değerinden az olmamak üzere,

		beyan edilen" ibaresi "emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere, gerçek" şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan "emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen" ibaresi "emlak vergisi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya" şeklinde değiştirilmesi.
31		492 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin "I-Tapu işlemleri" başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinin birinci paragrafında yer alan "gayrimenkulün beyan edilen devir ve iktisap bedelinden az olmamak üzere emlak vergisi değeri üzerinden" ibaresi "gayrimenkulün emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedeli üzerinden" şeklinde ve bendin son paragrafında yer alan "vergi değerleri" ibaresi "harca esas değerleri" şeklinde değiştirilmesi.
32	5	29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa 41 inci maddeden sonra gelmek üzere kısım başlığıyla birlikte maddeler eklenmesi ve mevcut maddelerin buna göre teselsül ettirilmesi.
40	6	14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin ikinci paragrafında yer alan "2 yılda" ibaresi "3 yılda" şeklinde ve bendin (e) alt bendinin değiştirilmesi.
41		1618 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
42	7	21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun ek 12 nci maddesi yürürlükten kaldırılması.
43	8	25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3 182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna geçici madde eklenmesi.
44	9	4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (z) bendinden sonra gelmek üzere bent eklenmesi
45		4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine "yapım işlerinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında" ibaresi ve maddeye fıkra eklenmesi.
46	10	28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan "Dış borcun tahsis" tanımına "Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne" ibaresinden sonra gelmek üzere ", Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına" ibaresi eklenmesi.
47		28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmesi.
48	11	31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.
49	12	3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

50	13	14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresinin “30/6/2022” şeklinde değiştirilmesi fıkraya “üretim faaliyeti durdurulamaz ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımların gerçekleştirilmemesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanmaması nedeniyle” ibaresi ve ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere cümle eklenmesi.
51	14	8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesine fıkra eklenmesi
52	15	27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 32 nci maddesinin değiştirilmesi.
53	-	Yürürlük
54	-	Yürütme

54 maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan çoğunlukla mali hükümler ve yükümlülükler içeren söz konusu torba kanun teklifinin, 1 maddesi Aile Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığını, 1 maddesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını, 1 maddesi Ticaret Bakanlığını, 7 maddesi Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumunu, 3 maddesi Kültür ve Turizm Bakanlığını, 2 maddesi Adalet Bakanlığını, 2 maddesi Gençlik ve Spor Bakanlığını da ilgilendiren hususlardan oluşmaktadır.

54 maddelik “Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nde;

-Digital Hizmet Vergisinin Konusu, Tanımları, Mükellef ve Vergi Sorumlusu, Muafiyet ve İstisnalar verginin matrahı, oranı, hesabı, Vergilendirme Dönemi, Verginin Beyanı, Tarhı, Ödenmesi ve Vergi Güvenliği,

-Kambiyo muamelelerinde banka ve sigorta muameleleri vergisinin oranının binde 1’den binde 2’ye çıkarılması, ayrıca Cumhurbaşkanına bu oranı on katına kadar artırabilme yetkisi verilmesi,

-Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart hotel, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesisleri ile dağ ve yayla evi gibi kırsal turizm tesislerinde verilen geceleme hizmetinin konaklama vergisine tabi tutulması,

-Serbest meslek kazancı istisnasında sınırlamaya gidilerek, telif haklarına dayalı olarak düzenlenen serbest meslek kazancı istisnası kapsamında elde edilen gelirlerin

toplamının, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlara beyanname verme zorunluluğunun getirilmesi,

-İşverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla hizmet erbabına toplu taşıma kartı ve bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temini suretiyle sağlanan menfaatlerin de gelir vergisinden istisna edilmesinin sağlanması,

-Spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisnanın kapsamının daraltılarak spor yarışmalarını yöneten hakemlere yapılan ücret ödemelerinin vergilendirilmesinin sağlanması,

-Vergide gider uygulamaları açısından; ticari işletmelerde kiralama yoluyla elde edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının, binek otomobillere ilişkin olan giderlerin en fazla % 70'inin gider olarak indirilmesi, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanının en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının gider olarak yazılabilmesinin sağlanması,

-Vergide gider uygulamaları açısından; serbest meslek kazancının tespitinde, Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanının en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının, binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70'inin, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının, binek otomobilleri için iktisapta ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının gider olarak dikkate alınmasının sağlanması,

-Tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü

maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesinin sağlanması,

-İcra ve İflas Kanunu ile Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekâlet ücretini ödemekle yükümlü olanlar ile ödemenin avukatın müvekkiline yapılması durumunda ise müvekkillere gelir vergisi tevkifatı yapma zorunluluğunun getirilmesi,

-Gelir vergisine tabi gelirler için geçerli esas tarifede yeni dilimler ve oranların tespiti,

-Vergiye uyumlu mükelleflerin vergi indiriminden faydalanabilmeleri için gerekli olan borcu olmama koşulunun ayrıntılarının ve miktarların yeniden düzenlenmesi,

-193 sayılı Gelir Vergisi Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinde yer alan günlük ulaşım bedeli tutarı ile aynı Kanunun 40/1, 40/7 ve 68 inci maddelerinde yer alan binek otomobillere ilişkin tutarların her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle yeniden belirlenmesinin temini ve Cumhurbaşkanına söz konusu had ve tutarları % 50 oranında artırma ve azaltma yetkisinin verilmesi,

-Yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen gelirler üzerinden yapılacak vergi tevkifatı nispetlerini ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar artırma veya kanunî oranına kadar indirme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesi,

-Sporculara yapılan ücret ödemelerinden yapılan tevkifat oranının en üst ligdekiler için %15'ten %20'ye çıkarılması,

-Ayrıca sporcuların gelirlerinin toplamının vergi tarifesinin dördüncü diliminde yer alan tutarı (500.000 TL) aşması halinde bu gelirlerin yıllık beyannameyle beyan edilmesinin sağlanması,

-2019 yılında elde edilen ücret gelirlerine bu kanunla değiştirilmeden önceki vergi tarifesinin uygulanması,

-Kiralık araçlardaki 5.500 TL'den fazlasının gider olarak kabul edilmemesi uygulamasındaki tutarın 2020 için yeniden değerlendirme oranında güncellenmemesi,

-Gelir Vergisi Kanununun Geçici 72 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde ve ikinci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden kanunla yapılan

değişikliğın, 1/11/2019 tarihinden önce akdedilerek geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında yapılan ücret ödemelerine uygulanmasının sağlanması,

-Kanun yolundan vazgeçilmesi halinde Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesi uyarınca uygulanacak gecikme faizinin hesaplanma süresinin belirlenmesi,

-Mükellef kaydının analiz ve değerlendirme sonuçlarına göre terkinin sağlanması,

-Mükelleflerin "izaha davet" edilmesi uygulamasındaki 15 günlük sürenin 30 güne çıkarılması, verginin kaçakçılık fiilleriyle ilgili olması hâlinde bu madde hükümleri uygulanabilmesine ilişkin istisna da 70.000 TL'den 100.000 TL'ye çıkarılması, 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5'ini aşmayan mükelleflere maddede yer alan şartlar dahilinde ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında vergi ziyai cezası kesilmesi,

-Vergi cezalarında indirim uygulamasındaki cezanın ilk seferde 1/3'e kadar indirilmesi uygulaması kaldırılarak genel ½ oranının getirilmesi, uzlaşmanın vaki olması durumunda da ödenecek vergi ziyai cezası için %25 indirimin uygulanması, sağlanması,

-Mükelleflere "kanun yolundan vazgeçme" adı altında yeni bir müessesesinin getirilmesi,

-Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair hakkında ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflerin; süresinde beyanname vermeleri durumunda kesilen %20 oranındaki vergi ziyai cezası, uzlaşma kapsamı dışında tutulması,

-Gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, mükelleflerce beyan edilen bedel ve emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınmasının sağlanması,

-Tapu harçlarında değerlendirme bedeli esasının tarife işlenmesi,

-Türkiye sınırları içinde bulunan ve emlak vergisine esas bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenmiş değeri 5 milyon TL ve bu tutarı aşan mesken nitelikli taşınmazlardan "Değerli Konut Vergisi" alınması, Değerli Konut

Vergisinde değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi, matrah, nispet, mükellefiyet, muafıklar, verginin beyanı ve ödeme yeri, yetki, Değerli Konut Vergisinin tahsilatından yerel idarelere pay verilmemesi,

-Seyahat Acentaları Birliğinin üç yılda bir toplanmasının sağlanması ve Seyahat Acentaları Birliği Genel Kurulunun Kasım 2019 da toplanması,

-Sporcu ücretlerinden kesilen gelir vergisinin spor kulüplerine iade uygulamasından vazgeçilmesi,

-Sermaye Piyasası Kanununa geçici bir madde ilavesiyle, kamuoyunca da bilinen, geçmiş dönemlerde 1990 yıllarda yasadışı yöntemlerle yurtdışındaki Türk vatandaşlarından yüksek getiri vaat edilerek toplanan paralarla kurulan, binlerce vatandaşın mağdur olmasına yol açan şirketlerden alacaklı olanlarla ilgili olarak yeni bir yasal düzenlemenin yapılması

-Toprak Mahsulleri Ofisi hububat ithalatının Kamu İhale Kanunu hükümlerinden istisna edilmesi,

-Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına ve idarelerin ihtiyaçlarını toplulaştırarak yapacağı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarının Kamu İhale Kanunu hükümlerinden istisna tutulması,

-4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan “Dış borcun tahsisi” tanımından yararlanacak kuruluşlar arasına “Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının da ilave edilmesi

-2019 yılı Merkezi Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yürütmeye tanınan borçlanma limitin 01.01.2019 tarihinden itibaren 70 Milyar TL artırılması,

-5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa eklenen geçici madde ile şehit yakınları, gaziler, harp malulleri, sivil terör mağdurları ve başarılı sporculara ilgili kanunlar kapsamında bağlanan aylıklar nedeniyle yersiz olarak yapılan ödemelerin geri istenmemesi,

-Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun personelin başta mali hakları olmak üzere kanunla düzenlenmesi zorunlu olan diğer hususların belirlenmesi,

-Termik santraline Çevre mevzuatına uyum için tanınan sürenin 31.12.2019'dan 30.06.2022'ye uzatılması, termin planına uymayanlarla ilgili yeni ceza uygulamalarının belirlenmesi,

-Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan ve bu nedenle kamu görevinden çıkarılmış olan kişilerden, adli veya idari soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin sosyal güvenlik haklarına ilişkin başvuruları hakkında 31/10/2019 tarihine kadar karar alan, bu kararları yerine getiren veya işlem yapmayan kamu görevlilerinin bu karar ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğunun doğmamasının sağlanması,

-2011 yılında Maliye Bakanlığındaki mevcut denetim yapısı kaldırılarak yerine kurulmuş bulunan Vergi Denetim Kurulunun teşkilatlanma yapısının yeni baştan düzenlenmesi,

gibi konularda üç yeni vergi ihdası dahil olmak üzere 14 ayrı kanun, 1 K.H.K.de değişiklik yapan ayrıntılı düzenlemeler yer almıştır.

Vergi Kanunlarıyla ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda da değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Komisyonlarda görüşülüp kabul edilen ve bazıları birbiriyle ilgili bulunmayan 14 adet Kanun ve 1 adet K.H.K. metninde değişiklik yapan 54 maddelik söz konusu teklif, aynı zamanda torba yasa teklifi hüviyetindedir. Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı

hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.³

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılabilmesi, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan İttüzüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısından eleştirilmekte, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu mini torba kanun teklifi de birbirinden farklı ve farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılabilir. Vergi Kanunlarıyla ilgisi bulunmayan bazı kanunların mevcut hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz. Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

³ Örneğin bu kanun teklifinin 42. maddesiyle ile yürürlükten kaldırılan, Sporcu ücretlerinden kesilen gelir vergisinin spor kulüplerine iade uygulamasını içeren 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun ek 12 nci maddesindeki düzenleme yine tarafımızın şiddetli itirazlarına neden olan 21.03.2018 tarih ve 7103 sayılı Torba Kanunun 35. maddesiyle acele ile getirilip tüm boyutlarıyla tartışılmadan yasalaştırılan ve Anayasanın 2., 87., 161. ve 73. maddelerine aykırı içerik taşımakta olduğu düşünülen bir düzenleme idi.

Söz konusu düzenleme klasik maliye biliminin ulusal ve uluslararası alanda kabul görmüş bulunan ilkelerinden birisi olan ademi tahsis ilkesine de aykırılık teşkil eden söz konusu madde hükmü ilk bakışta amatör spor dallarının teşvikine yönelik bir hüküm olarak gözükse bile uygulamada birtakım haksızlıklara neden olacak düzenlemeleri içermekte idi.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İçtüzüğü'nün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracaktır kanaatindeyiz.

Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması, ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

Teklif vergi Kanunlarıyla ilgili bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili meslek kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak herhangi bir etki analizi çalışması yapılmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3. Kanun teklifinin maddeleri üzerindeki görüşlerimiz.

Üç yeni vergi ihdası dahil olmak üzere 14 ayrı kanun, 1 K.H.K.de değişiklik yapan bu kanun teklifin maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

3.1 Teklifin 1,2,3,4,5,6 ve 7.maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin ilk yedi maddesi Digital Hizmet Vergisinin Konusu, Tanımları, Mükellef ve Vergi Sorumlusu, Muafiyet ve İstisnalar verginin matrahı, oranı, hesabı, Vergilendirme Dönemi, Verginin Beyanı, Tarhı, Ödenmesi ve Vergi Güvenliği konusunda yapılan düzenlemelerle ilgilidir.

Özellikle birden fazla bölgede faaliyet gösteren büyük şirketler ile ilgili olarak, vergi mevzuatı ve dijitalleşme arasındaki uyumsuzluk uluslararası alanda bir süredir tartışılmaktadır. Sorunun nasıl ele alınacağı ve küresel düzeyde uzlaşmaya varılması beklenen veya uzun süren bu süreç için geçici önlemlerin uygulanmasına ilişkin temel sorular da halen tartışma konusudur.

Kanun teklifiyle “Dijital Hizmet Vergisi” ihdas edilmektedir. Ancak söz konusu vergi ülkemizde hiçbir platformda tartışılmadan bu konuda ayrıntılı düzenlemeleri içeren kanun teklifi acele ile T.B.M.M.’ye sunulmuştur. Bu nedenle söz konusu vergi konusunda AB ve OECD bünyesinde yapılan tartışmalar konusunda aşağıda özet bilgi verilmesine gerek duyulmuştur.

Dijital ekonomi, ekonomik büyümenin önemli bir itici gücü olmasının yanı sıra geleneksel “tuğla ve harç şirketleri” ve sınır ötesi mal satışı için tasarlanan bir vergi sistemine meydan okumakta ve AB, bu alanda harekete geçme ihtiyacı hissetmektedir. Bunun sonucu olarak, dijital şirketlerin geleneksel emsallerine göre efektif olarak daha düşük vergi ödedikleri uluslararası kabul görmektedir. Fiziksel varlığı olmayan, maddi olmayan duran varlıkların kolay transferi ve sınır ötesi hizmet sunumuna bağlılık gibi içsel özellikleri sayesinde dijital ekonomi ve değer yaratmanın yeni yolları, işletmelerin vergi yükümlülüklerini sınırlandırmasını özellikle kolaylaştırmıştır.

Dijital vergilendirme konusundaki uluslararası çabalar 2013 yılında OECD’nin “Matrah Erozyonu ve Kârın Kaydırılması (base erosion and profit shifting: BEPS)” projesiyle başlamıştır. Mart 2018 düzenlenen ara raporda; ülkeler arasında uluslararası vergi çerçevesinin dijital çağa kalıcı olarak nasıl adapte edileceği konusunda bir fikir birliği olmadığını, ancak amacın 2020 yılına kadar yeni bir küresel fikir birliğine varmak olduğu belirtilmiştir. Raporda ayrıca, kendi yetki alanlarında üretilen değerden bekledikleri vergi avantajlarına veya zararlarına bağlı olarak kutuplaşmış ülkelerin geçici tedbir olarak ciro vergilerini yürürlüğe koymaları da tartışılmıştır. Bazı üye ülkeler mevcut durumun sistemin adilliğine, sürdürülebilirliği ve toplumlar tarafından kabul edilebilirliğine meydan okuduğunu düşünmektedir. Geçici önlem alınmasına karşı çıkan ülkeler, yatırımcılık, yenilikçilik, büyüme ve refahın

tüketiciden işyerlerine kaydırılması ve vergin yansıtılması, aşırı vergilendirme olasılığı, uygulama zorlukları ve vergiye uyum gibi yönetim maliyetlerinin olumsuz etkilerini ileri sürmektedirler.

22 Mayıs 2013 tarihinde, Avrupa Konseyi, dijital ekonomideki vergilendirmenin zorluklarına cevap verme çabalarının gerektiğini vurgulamıştır. Komisyon, 2017 yılında “dijital tek pazar için Avrupa Birliğinde adil ve verimli bir vergi sistemi” iletişiminde dijital ekonominin vergilendirilmesine ilişkin zorlukların altını çizmiştir.

Eylül 2017’de, Komisyon AB’de dijital tek pazar için adil ve etkili bir vergi sistemi üzerine bir Tebliği (Communication) kabul etmiştir. Tebliğde üye Devletlerin doğrudan ve dolaylı vergi tabanlarını korumak için kısa vadeli önlem seçeneklerinden de bahsetmektedir.

Bunlar şu şekilde olabilir:

i-Vergilendirilmemiş veya yetersiz bir şekilde vergilendirilmiş ciroya dayalı faaliyetlerde ciroya ilişkin ek vergi,

ii-Özellikle çevrimiçi olarak sipariş edilen mal ve hizmet sağlayıcılarına yapılan belirli ödemelerde dijital işlemlerde vergi tevkifatı yapılması veya

iii-Yerleşik olmayan bir teşebbüsün önemli bir ekonomik varlığa sahip olduğu ülkesinden müşterilere uzaktan sağladığı tüm işlemlerine uygulanan dijital hizmetler veya reklamcılık faaliyetinin sağlanmasından elde ettiği gelirlerine uygulanacak vergi.

2019 Şubat ayının başında yayımlanan raporlar, AB maliye bakanlarının, Avrupa Komisyonu tarafından dijital hizmet vergisine bir alternatif olarak önerilen dijital reklamcılık vergisi konusunda bir anlaşmaya yakın olduklarını göstermektedir.

Gelir, reklamı hedefleyen kullanıcıların bulunduğu devlette vergilendirilebilecektir. Bu tür kullanıcılara atfedilemezse, gelir, reklamın her yerdeki kullanıcı cihazlarında görünme sayısına bağlı olarak atfedilmesi gerekir. Önerilen yürürlük tarihi ise 2022 Ocak’tır.

AB’nin dijital vergi teklifi, ülkelerde fiziksel varlıkları olmayan şirketleri dijital faaliyetlerden elde ettikleri geliri hedeflemektedir. Bir dizi büyük dijital şirkete % 3 vergi uygulanması öngörülmektedir.

Bununla birlikte şu anda, kurumlar vergisinin dijital yönlerini ele alan hiçbir AB kuralı olmadığı gibi dijital faaliyetlerden elde edilen kârlar üzerinden gelire dayalı bir

AB vergisi yoktur. Uluslararası hukuka göre, yerleşik olmayan bir vergi mükellefinin vergilendirme yetki alanında vergilendirilebilecek tek ticari kazancı, daimi temsilcisine atfedilebilen kazançlarıdır.

25.10.2019 tarihi itibarıyla dijital vergiyle ilgili olarak AB ülkelerindeki bu konudaki gelişmeler şöyledir;

-Avusturya, 2020 Ocak ayında vergiyi uygulama planları ile dijital hizmetler vergisini onaylamıştır.

-Çek Cumhuriyeti, verginin 2020 ortalarında uygulanmasını hedefleyen dijital hizmetler vergi teklifinin gözden geçirilmiş bir taslağını yayınlamıştır.

Fransa dijital hizmetler vergisini Ocak 2019'dan itibaren geriye dönük olarak yürürlüğe koymuştur. Fransa, Amerika Birleşik Devletleri Ticaret Temsilcisinin verginin ayrımcı niteliği hakkında soruşturma başlatmasına rağmen, son zamanlarda dijital hizmetler vergisi uygulayan ilk ülkedir.

-Macaristan daha önce bir tür dijital hizmet vergisi uygulamaktadır.

-İtalya, daha önce onayladığı dijital hizmetler vergisini Ocak 2020'de uygulama planlarını açıklamıştır.

-Polonya, AB düzeyinde ulaşılan bir çözümü kabul etmek istediğini belirterek, bu yılın başlarında bir dijital vergi açıklamasının ardından dijital vergilendirme çalışmalarını askıya almıştır.

OECD şu anda dijital vergilendirme için uluslararası bir çözüm üzerinde çalışmasına rağmen, bazı ülkeler son zamanlarda dijital hizmetler vergisini uygulamak için tek taraflı önlemler almaktadır.

Tablo.-1: Çeşitli Ülkelerde Dijital Vergilemeye İlişkin Gelişmeler

Ülke	Küresel Hasılat Eşiği	Yurt İçi Hasılat Eşiği	Vergi Oranı	Ölçek (Vergini Konusu)	Durum
Austria (AT)	€750 milyon	€25 milyon	5%	Online reklamcılık	Teklif (Yürürlük Ocak 2020)
Belgium (BE)	€750 milyon	€50 milyon AB içinde	3%	Kullanıcı verisinin satışı	Teklif edildi
Czech Republic (CZ)	€750 milyon	CZK 50 milyon (€2 milyon)	7%	· Hedef reklamcılık · Çok taraflı dijital ara yüzlerin kullanımı · Kullanıcı verisinin tahsisi	Teklif edildi
France (FR)	€750 milyon	€25 milyon	3%	· Çok taraflı dijital ara yüzlerin kullanımı · Hedef reklamcılık · Reklam amacıyla kullanıcılara ilişkin verinin nakli	Yürürlüğe girdi (Geriye dönük olarak 1 Ocak 2019)
Hungary (HU)	HUF 100 milyon (€306,890)	N/A	7.5%	Reklam hasılatı	Yürürlüğe girdi
Italy (IT)	€750 milyon	€5.5 milyon	3%	· Dijital ara yüzlerin kullanımı · Kullanıcılara mal ve hizmet satın almayı sağlayan çok taraflı dijital ara yüzlerin kullanımı · Dijital ara yüz kullanılarak sağlanan kullanıcı verisinin nakli	Teklif edildi (Yürürlüğe 1 Ocak 2020'de girecek)
Spain (ES)	€750 milyon	€3 million	3%	· Online reklamcılık · Online reklamla satış · Veri satışı	Teklif edildi. İspanya Parlamentosu, dijital hizmetler vergisini de içeren hükümetin 2019 bütçe teklifini reddetti. Bununla birlikte vergi yeniden gündeme alınacak ve tartışılmaya devam edilecek görünüyor.
United Kingdom (GB)	£500 milyon (€554 milyon)	£25 milyon (€28 milyon)	2%	Arama motorları, sosyal medya platformları ve online piyasaların hasılatı	Teklif edildi.

Yukarıdaki tablodan internet teknolojisinin günlük hayatın her alanına yayılmasıyla birlikte vergi matrahının aşınmasını ve kârın kaydırılmasını önlemek amacıyla ülkelerin bu alanı vergileyecek bir sistem arayışında oldukları görülmektedir.

Türkiye’de dar mükellefleri ile işyeri ve daimi temsilcisi olmayan kurumları vergilemeye yönelik olarak mevzuatına koyduğu gelir/kurumlar vergisi stopajı ile KDV sorumluluğunun bu sorunu ortadan kaldırmaya yeterli olmadığı görülmektedir. İşyeri ve daimi temsilcinin bulunmadığı durumda gelir ve kurumlar vergisinde stopaj uygulaması çifte vergilemeyi önleme anlaşmaları çerçevesinde ya stopaj yapılmamasını ya da yapılan stopajın iadesini öngörmektedir. KDV’de ise mükellef durumunda bulunan hizmet alıcılarının sorumlu sıfatıyla yaptıkları vergi tevkifatını aynı dönemde indirimine tabi tutmaları vergi yükünün nihai tüketiciye yansıtılmasına neden olmaktadır.

Kanun teklifiyle hasılat (ciro) üzerinden bir vergi almak suretiyle çifte vergilemeyi önleme anlaşmalarının hükümleri dışına çıkılmak istendiği anlaşılmaktadır. Böylelikle gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin kendi üzerinde kalan stopaj yerine dijital işlem mükelleflerinin üzerinde kalacak bir vergi konulması düşünülmektedir.

Verginin esas olarak AB’nin dijital vergi düzenleme önerileri çerçevesinde hazırlandığı söylenebilir. Verginin oranı yüzde 7,5 olarak önerilmiştir. Bu oran AB’nin önerdiği en çok % 3 oranına göre çok yüksek bir vergidir

Bu alanda vergi koymayı düşünen ülkelerden farklı olarak oranın yüksek olduğu görülmekte, diğer taraftan yurt dışında faaliyet gösteren mükelleflerin muafiyet eşliğini aştıklarının nasıl belirleneceği teklifte belirtilmemektedir. ABD borsalarına kayıtlı şirketler açısından böyle bir sorun bulunmamasına karşın ama piyasaları ve şirket bilgileri şeffaf olmayan ülkelerde faaliyet gösteren mükellefler açısından muafiyet eşliği olarak İtalya’daki gibi işlem sayısının da esas alınabileceği düşünülmektedir.

Kanun Teklifiyle dijital hizmet vergisi getirilmekte ancak bir süre önce uygulanmaya başlanan ve internet reklam ödemelerini % 15 oranında stopaja tabi tutan düzenleme yürürlükten kaldırılmamaktadır. Aynı hizmetten bir gelir/kurumlar vergisi alınması bir de dijital hizmet vergisi alınması, üstelik her iki verginin de son derece yüksek oranlı olması, hem teknik olarak hem de ticari olarak sürdürülebilir değildir.

Dijital hizmetlerin kapsamı çok geniştir. Bu nedenle bu kapsamda faaliyet gösteren şirketlerin hangi hasılatlarının bu kapsamda değerlendirileceğinin daha açık ve net yazılması gerekmektedir. Verginin hasılat üzerinden alınması nedeniyle tüketiciye yansıtılması imkanının da bulunduğu dikkate alınmalıdır.

Vergi ile ilgili olarak ödevlerini yerine getirmeyen mükellefler için erişim yasağının getirilmesinin özünde, geçmişte birkaç kez belge düzenlemediği tespit edilen mükelleflere uygulanan iş yeri kapatma cezasından farkı yoktur. Bu cezanın Anayasa'nın 48. maddesine aykırılığı tartışmalıdır. Geçmişte uygulanan ilkel bir ceza modern dünyanın ticaret şekli olan bir alan için yeniden getirilmektedir.

Ayrıca maddede Cumhurbaşkanıya tanınan vergi oranını %1'e kadar indirme ve iki katına kadar çıkarma yetkisinin Anayasa'nın 73. ve 10. maddesinde yer alan ölçülülük prensibi açısından ayrıca değerlendirilmesi gerekir.

Komisyon görüşmeleri sırasında bu verginin kaç kişi ve kurumu ilgilendirdiği konusunda yöneltilen sorular önceleri cevapsız kalmış, bilahare 16-17 mükellef adedinden bahsedilmiştir.

Komisyonunda yapılan açıklamalardan bu verginin % 15 oranında uygulanan stopaj şeklinde vergilemeye ilaveten getirildiği, bu verginin hasılat üzerinden alınan bir vergi olduğu, mükerrer vergileme ile ilişkili olmadığı ifade olunmuştur. Ödenen bu vergi gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında gider olarak indirilebilecektir. Verginin yansıtılmasını zorlaştırma amacıyla verginin ayrıca faturada gösterilmemesinin hükme bağlandığı ifade olunmuştur. Madde metninde geçen “yetkili temsilci” kavramının ve işlevinin vergi kanunları açısından açıklığa kavuşturulması gerekir.

Küresel gelişmelere uygun olarak dijital ekonomide oluşan kazançlara yönelik vergilemeyi doğru bir karar olarak görmekle beraber AB ve OECD uygulamaları da dikkate alınarak, söz konusu verginin uygulanması gereğine inanıyoruz. Ayrıca vergi ödevini yerine getirmeyen mükellefler hakkında uygulanması önerilen erişim yasağı cezasının anayasal sakıncaları da dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmesi gerekir.

3.2 Teklifin 8. ve 20.maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 8. maddesiyle, ihracatçılar ve sanayi sicil belgesi olanlar yapılan satışlar, bankalar ve yetkili müesseseler arasındaki satışlar, Hazineye yapılan satışlar, döviz kredisinin ödenmesine yönelik satışlar dışındaki kambiyo satış işlemlerindeki binde 1

oranında alınmakta olan Banka ve Sigorta Muamele Vergisinin oranı binde 2'ye çıkarılmakta ve bu oranı kambiyo muamelelerinde 10 katına, vergiye tabi diğer muamelelerde ise kanuni seviyesine kadar artırılabilmesi hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Teklifin 20. maddesiyle yapılan düzenleme ile yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen gelirler üzerinden yapılacak vergi tevkifatı nispetlerini ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar artırma veya kanunî oranına kadar indirme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Her iki maddede yapılan düzenlemenin spekülatif amaçlı döviz talebini önlemeye yönelik düzenlemeler olduğu komisyon görüşmeleri sırasında teklif sahiplerince ifade olunmuştur.

Söz konusu vergisel oran artırımlarının dövize olan talebi azaltma yerine daha değişik sonuçlara da neden olabileceği dikkatten kaçırılmamalıdır. Ekonominin dolarizasyon girdabına girdiği dönemlerde, Kamu Özel İşbirliği projelerinde döviz cinsinden verilen garantilerin olduğu ortamlarda bu tür tedbirlerin sonuç vermeyeceği ortadadır.

Toplam mevduat içerisinde yabancı para cinsinden mevduatın payı gittikçe artmaktadır.. Bir bakarsanız, en zirve noktaya Ekim 2019'da çıkmıştır. 18 Ekim ile biten işlem haftasında, yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı 1.38 milyar artarak, hane halkı toplam döviz mevduatı 192 milyar 880 milyon dolardan 194.26 milyar dolara yükselmiştir. Alınacak ekonomik tedbirlerle Türk lirasına olan güvenin artırılması gerekir.

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinde Cumhurbaşkanına -o zaman Bakanlar Kuruluna verilmemesinin gerekçesi bu piyasalara, döviz piyasalarına güven vermek olarak açıklanmıştır. Çünkü ideal bir vergi sisteminde mevzuatın öngörülebilir olması gerekir, saydam olması gerekir, vergi yükünün öngörülebilir olması gerekir. Eğer mevzuat saydam değil ise, Cumhurbaşkanına aşırı yetkiler veriliyor ise, yarın bu yetkinin nerede, ne zaman kullanılacağı belli değil ise, öngörülemiyor ise mevzuatın saydam olmadığı kabul edilir.

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinde bazı işlemler için mevcut olan binde bir oranı binde ikiye çıkarılmaktadır. Ayrıca bu oranın 10 katına kadar artırma yetkisinin

Cumhurbaşkanına verilmesi Anayasa'nın 73.maddesi ve 10. Maddesindeki ölçülülük ilkesine aykırılık taşımaktadır. Konunun ayrıca Cumhurbaşkanının yetkilerini düzenleyen Anayasanın 104. maddesi açısından da tartışılması gerekir.

Bu nedenle ekonomide güven tesisi açısından sakıncalı olan ve ekonomik kriz dönemlerinde arzu edilen sonuçların tersine neden olabilecek bu düzenlemelerin yeniden gözden geçirilmesi gerekir.

3.3 Teklifin 9.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 9. maddesinde, otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart hotel, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesisleri ile dağ ve yayla evi gibi kırsal turizm tesislerinde verilen geceleme hizmetinin konaklama vergisine tabi tutulmasıhususnda düzenlemeler yer almaktadır. Teklifte konaklama vergisi adı altında yapılan 9 ve 10. maddelerdeki düzenlemeler komisyondan gelen yoğun eleştiriler üzerine verilen önerge ile değiştirilmiş, 10. madde teklif metninden çıkarılmış, söz konusu vergi maktu hale getirilmiştir.

Söz konusu maddede verginin mükellefi, konusu, maktu vergi tutarları ve istisnalara yer verilmiştir. Madde aşağıdaki gibidir.

“MADDE 9- 6802 sayılı Kanunun İkinci Kısımının İkinci Bölümünün mülga başlığı “Konaklama Vergisi” şeklinde ve bu bölümde yer alan mülga 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Konaklama vergisi

MADDE 34- Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart hotel, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesisleri ile dağ ve yayla evi gibi kırsal turizm tesislerinde verilen geceleme hizmeti konaklama vergisine tabidir.

Konaklama vergisinin mükellefi birinci fıkrada belirtilen hizmeti sunanlardır.

Vergiye doğuran olay, birinci fıkrada belirtilen hizmetin sunulması ile meydana gelir.

Konaklama vergisi, konaklama tesisinin türü esas alınarak aşağıda yer alan tarife göre ve kişi başına gecelik olarak hesaplanır. Geceleme hizmetinin sağlıklı yaşam tesisleri, eğlence merkezleri gibi tesislerin bünyesinde sunulması, vergilendirmeye etki etmez. Bu durumda vergi, konaklanan tesisin tarifedeki türü dikkate alınarak hesaplanır.

<i>Konaklama Tesisinin Türü</i>	<i>Vergi Tutarı (TL) (Kişi Başına Gecelik)</i>
<i>5 yıldızlı otel ve tatil köyleri</i>	<i>18</i>
<i>4 yıldızlı otel ve tatil köyleri</i>	<i>12</i>
<i>3 yıldızlı otel ve belediye belgeli konaklama tesisleri</i>	<i>9</i>

2 ve 1 yıldızlı otel, pansiyon, motel, apart hotel ve kampingler	6
Butik otel ve özel konaklama tesisleri	18
Diğer	6

Yukarıdaki tarifede yer alan vergi tutarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan tutarların 50 kuruşa kadar olan kesirleri dikkate alınmaz, 50 kuruş ve üzeri olan kesirleri bir üst tam sayıya iblağ edilir.

Konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilir. Bu vergiden herhangi bir ad altında indirim yapılamaz. Bu vergi, katma değer vergisi matrahına dahil edilmez.

Aşağıda sayılan hizmetler konaklama vergisinden müstesnadır:

a) Öğrenci yurtları, pansiyonları ve kamplarında öğrencilere verilen geceleme hizmetleri,

b) Oniki yaşından küçük çocuklara verilen geceleme hizmetleri,

c) Karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları ile uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve mensuplarına verilen geceleme hizmetleri.

Konaklama vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleridir. Her bir vergilendirme dönemine ait konaklama vergisi, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi altıncı günün akşamına kadar katma değer vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine (katma değer vergisi mükellefiyeti bulunmayanlarca tesisin bulunduğu yer vergi dairesine) beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, konaklama vergisi beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

Teklifle otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama hizmeti veren yerlere, geceleme hizmet bedeli ve bu hizmetle birlikte verilen yeme, içme, eğlenme hizmeti gibi bir kısım hizmet bedelleri üzerinden geceleme başına maktu tutarlarda Konaklama Vergisi önerilmektedir. 15 Temmuz 2019 tarihli 7183 sayılı Kanunla bu tesislere % 0,75 oranında Turizm Katkı Payı ihdas edilmiştir.

Bu kuruluşların ciroları üzerinden KDV, Turizm Katkı Payı ve Konaklama Vergisi şeklinde üç dolaylı vergi ödemeleri, turizmi ve turisti cezalandırıcı etki yapacağının göz ardı edilmemesi lazımdır.

Söz konusu verginin genel bütçe gelirleri arasına alınmasının ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu içerisinde düzenlenmesinin mantığı anlaşılamamıştır. Söz konusu verginin hasılatının, bu tesislere her türlü hizmeti götüren ve bu tesislerin yükünü çeken yerel yönetimlere bırakılması gerekir. Diğer ülkelerde benzeri uygulamalar bulunmakta olup “city tax” “turist vergisi”adı altında alınan vergilerin

hasılatı yerel yönetimlere aktarılmakta veya bu vergiler direkt olarak belediyeler tarafından tahsil edilmektedir.

Verginin 01.01.2020 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olmasının bir yıl önceden yapılan yurtdışı rezervasyonlar açısından nasıl uygulanacağı, konaklama vergisinin tur operatörlerine 2020 yılı için yansıtılıp yansıtılamayacağı bir muamma teşkil etmektedir. Sektör temsilcileri Konaklama Vergisi dolayısıyla konaklamanın oteller dışına kayması ve son iki yılda kalkışa geçen turizm sektörüne zarar verme ihtimalinin bulunduğunu, Türkiye'nin turizm sektörüne rakip ülkelerden daha fazla avantaj sunması ve desteklenmesinin kısa ve orta vadede ekonomiye ve istihdama katkısı tartışılmaz olacaktır Türkiye'nin turizm sektörüne rakip ülkelerden daha fazla avantaj sunması ve desteklenmesinin kısa ve orta vadede ekonomiye ve istihdama katkısının tartışılmaz olacağını ifade etmişlerdir.

Söz konusu vergi nihai tahlilde tüketiciye fiyat mekanizması yöntemiyle yansıtılma özelliğine sahiptir. Kanun metninde yer alan maktu tutarların kalkınmada öncelikli bölgeler açısından da farklılaştırılması gerekmektedir.

Konaklama vergisi hasılatının diğer ülkelerde olduğu gibi yerel yönetimlere bırakılmasının ve daha detaylı bir ön hazırlık çalışması sonucunda yasalaştırılması gerektiğine inanıyoruz. Sektör temsilcilerinin görüşlerinin alınmadığı ve acele ile hazırlandığı anlaşılan söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması yönündeki önerimiz kabul görmemiştir.

3.4 Teklifin 10. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 18. Maddesi değiştirilerek, serbest meslek kazancı istisnasında sınırlamaya gidilmekte, telif haklarına dayalı olarak düzenlenen serbest meslek kazancı istisnası kapsamında elde edilen gelirlerin toplamının, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlara beyanname verme zorunluluğu getirilmektedir.

Mevcut uygulamada “Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikâye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, videobant, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserleri ile ihtira beratlarını satmaları veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik

etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hasılat gelir vergisinden müstesnadır.” Gelir Vergisi Kanunu’nun 94’üncü maddesinde sayılan tevkifat yapmakla yükümlü olanlarca söz konusu eserlerin satın alınması ve kiralanması durumunda yapılan ödemelerden yüzde 17 oranında tevkifat yapılmakta ve yapılan tevkifat eser sahiplerinin nihai vergisi olmaktadır. Eser sahibi, ayrıca bu gelirleri için yıllık gelir vergisi beyannamesi vermemektedir. Yapılan düzenlemeyle istisna kapsamındaki kazançlar 103’üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı yani 2019 için 500.000 TL’yi lirayı aşan mükelleflerin serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacakları yönünde düzenleme yapılmaktadır. Dolayısıyla belirlenen tutarın üzerinde gelir elde eden eser sahipleri bu gelirlerini beyan edecekler ve gelir vergisi tarifesine göre vergilendirileceklerdir. Kanunun 94’üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenen vergiler ise bu hesaplanan vergiden mahsup edilecektir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında görüşü sorulan Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcisi; belli bir gelirin üzerindeki vergilendirilmesini verginin tabana yayılması ve vergi adaleti açısından uygun gördüklerini ifade etmiştir. Söz konusu düzenlemenin kültür ve sanatla ilgili faaliyetlerin gelişimine ve teşvikine engel olacağı yönünde kamuoyunda yoğun eleştiriler de bulunmaktadır.

Bu düzenlemeler ile ilgili olarak meslek örgütlerinin görüşüne başvurulmadığı komisyonadaki görüşmeler sırasında ifade olunmuştur.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında bu kapsama girenler açısından defter ve belge düzeni açısından idarenin net bir görüşünün olmadığı, bunların isterlerse defter tutabilecekleri istemezlerse defter tutmayabilecekleri yönünde değerlendirmelerde bulunduğu gözlenmiştir. Ayrıca bunların yapacakları ödemelerden stopaj yapma zorunda olmadıkları yönündeki düzenlemenin de mantığı da anlaşılamamıştır. Bu konuda ilgili idare temsilcisinin komisyonda çelişkili açıklamalarda bulunduğu görülmüştür.

Söz konusu düzenleme meslek örgütlerinin de görüşleri alınarak vergisel yükümlülükler açısından tüm boyutlarıyla ortaya konularak, kültür ve sanatın gelişim ve teşvikini engellemeyecek bir boyutta gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

3.5 Teklifin 12 ve 22. maddelerinin değ erlendirilmesi

Teklifin 12. Maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 29. Maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı alt bendi değ iştirilerek; spor yarışmalarını y eten hakemlere  odenen ücretlere y onelik istisnanın kapsamının daraltılarak spor yarışmalarını y eten hakemlere yapılan ücret ödemelerinin vergilendirilmesi sağlanmaktadır. Komisyonunda yapılan eleştiriler dikkate alınarak amatör spor yarışmalarını y eten hakemlerin ücretleri (basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerinde görev alanlar hariç) istisna kapsamında bırakılmıştır.

Teklifin 22. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun Geçici 72. maddesi değ iştirilerek, bu maddenin uygulama süresi 31.12.2023 tarihine kadar uzatılmakta, sporculara yapılan ücret ödemelerinden yapılan tevkifat oranının en üst ligdekiler için %15'ten %20'ye çıkarılmakta, ayrıca tüm sporcular tarafından elde edilen ücret gelirinin tek başına veya beyana tabi gelirleri toplamının 103'üncü maddenin yazılan tarifenin 4'üncü diliminde yer alan tutarı, (2019 yılı için 500.000 TL.'yi) aşması hâlinde sporcu ücretlerinin de yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilmesi sağlanmaktadır. Yıllık beyanname verilmesi durumunda ise bu kanuna göre kesilen vergilerin vergi dairesine yatırılmış olması şartıyla hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilecektir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında sivil toplum temsilcilerinin yapmış bulundukları açıklamalardan bu düzenlemeler için söz konusu kuruluşlarla önceden konunun değ erlendirilmediği anlaşılmıştır. Bu düzenlemelerin bazılarının özellikle maddi açıdan güç durumda bulunan spor kulüplerini zorlayacağı, daha önceki tarihlerde sporcularla imzalanan sözleşmeler açısından problemler oluşturacağı anlaşılmaktadır. Kanunun yürürlük tarihinden önce imzalan sporcu sözleşmeleri konusunda çıkabilecek sorunların bir bölümü, komisyonunda yapılan eleştiriler dikkate alınarak teklifin 22. maddesinin görüşülmesi sırasında kabul edilen önerge ile bir ölçüde giderilmeye çalışılmıştır.

Bu düzenlemelerin aceleye getirilmeden sektörün tüm temsilcilerinin ve sivil toplum kuruluşlarının da görüşleri alınarak yasalaştırılmasını uygun buluyoruz.

3.6 Teklifin 11. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Gelir Vergisi Kanunu'nun 23. Maddesinde değişiklik yapılarak, işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla hizmet erbabına toplu taşıma kartı ve bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temini suretiyle sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisna edilmektedir.

Söz konusu düzenleme tarafımızca uygun bulunmakla beraber maddede yazılı tutarın dar gelirli için ulaşım giderlerinin aile bütçesine getirdiği aşırı yük dikkate alınarak büyükşehirler ve yöreler açısından farklılaştırılması gerekli bulunmaktadır.

3.7 Teklifin 13 ve 14.. maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 13. maddesiyle Gelir Vergisi Kanunun 40. maddesinde değişiklik yapılarak;

Ticari işletmelerde kiralama yoluyla elde edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının, binek otomobillere ilişkin olan giderlerin ise en fazla % 70'inin gider olarak indirilmesi, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde ise amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanının en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının

gider olarak yazılabilmesi konusunda düzenleme yapılarak kazancın tespitinde gider sınırlamasına gidilmektedir.

Teklifin 14. maddesiyle Gelir Vergisi Kanunun 68. maddesinde değişiklik yapılarak;

Vergide gider uygulamaları açısından; serbest meslek kazancının tespitinde, Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanının en fazla bu tutarlara isabet eden

kısımının, binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70'inin, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının, binek otomobilleri için iktisapta ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının gider olarak dikkate alınmasının sağlanması,

gider olarak yazılabilmesi konusunda düzenleme yapılarak kazancın tespitinde gider sınırlandırmasına gidilmektedir.

Söz konusu düzenlemeler gelirin gerçek ve safi tutarı ile vergilendirilmesi temel ilkesine aykırı olmakla beraber gider uygulamasında suiistimali ve vergi matrahının aşınmasını önlemek amacıyla ABD, Arjantin, Avusturalya, Fransa, Moldova, Meksika gibi ülkelerde bu türde uygulamaların bulunduğu anlaşılmıştır.

Söz konusu düzenlemenin otomotiv sektörünü cezalandırıcı mahiyette olduğu yönünde kamuoyunda yoğun eleştiriler bulunmaktadır. Bir yandan hazineye vergi geliri artışı sağlanması amacıyla hareket edilirken diğer taraftan da bu düzenlemenin otomotiv ve bağlantılı sektörler açısından etkilerinin göz ardı edilmemesi gerektiği düşünülmektedir. Madde metninde yer alan "alınabilir" "indirilebilir" ifadeleri vergi kanunlarında yazım açısından tedvin zaafını göstermektedir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında görüşüne başvuru sivil toplum temsilcisi, bu düzenlemenin zaten daralma eğiliminde bulunan otomotiv endüstrisi sektörünü daha fazla sıkıntıya düşüreceğini ifade etmiştir. Bu tespitin değerlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz.

3.8 Teklifin 15. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 86. Maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendi değiştirilerek, tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesinin sağlanmaktadır.

Değişikliğin gerekçesinde;

“Kanun teklifi ile, beyannameli mükellefiyetin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tevkif suretiyle vergilendirilen ücret tutarları ve bu tutarlar üzerinden tevkif edilen vergilerin, yıllık beyanname sayesinde matrah ve sair unsurlarının kontrolünün sağlanmasını teminen madde ile; tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesi esası getirilmektedir.

Böylece,

- Tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler önceden olduğu gibi beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmaması, ancak, bu ücreti ile ilk işverenden alınan ücret geliri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde de bu gelirler beyan edilecektir.”

şeklinde açıklama yer almaktadır.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında söz konusu düzenlemenin amacının beyanname verme alışkanlığını artırmak olduğu ifade edilmiştir.

Söz konusu düzenlemenin vergi hasılatına etkisinin sınırlı olacağı anlaşılmaktadır. Eski uygulamada zaten tek işverenden ücret alındığı için artan oranlı tarifeden ücretin vergilendirildiği dikkate alındığında, bu düzenlemenin amacının bu gelir grubuna beyanname verdirmek suretiyle, varsa özel sağlık ve eğitim gideri harcamalarının kanunun öngördüğü sınırlar içerisindeki kısmını indirim konusu yaptırmak olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum dikkate alınarak alt gelir düzeyindeki tüm ücretliler için yıllık beyanname vermenin ihtiyari hale getirilerek onların da bazı giderlerini ücret gelirlerinden indirmelerine olanak sağlanmalıdır.

3.9 Teklifin 16. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesine fıkra ilave edilerek, İcra ve İflas Kanunu ile Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekâlet ücretini ödemekle yükümlü olanlar ile ödemenin avukatın müvekkiline yapılması durumunda ise müvekkillere gelir vergisi tevkifatı yapma zorunluluğu getirilmektedir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında bu düzenlemenin vergi idaresi ile bazı mükellefler arasındaki vergisel ihtilafları ortadan kaldırmak için yapıldığı ifade edilmiştir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında görüşlerine başvuru alan Barolar Birliği temsilcisi, Avukatlık Kanunu'nun 164'üncü maddesinin son fıkrasına atıfta bulunarak; dava sonunda, kararla tarifeyle dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücretin avukata ait olduğunu, bu ücretin iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemeyeceğini, haczedilemeyeceğini, ifade ederek karşı vekalet ücretinin sadece ve sadece avukata ödenmesi gerektiğini belirtmiş, ayrıca 16.05.2019 tarihli Resmi Gazete yayımlanan "Avukatlık Sözleşmesinin kapsamı" irdelleyen 10.04.2019 tarih ve 2019/18 E., 2017/154 Esas sayılı Anayasa Mahkemesi kararından da bahsederek, söz konusu düzenlemenin uygulamada bir takım problemlere de neden olacağını belirterek söz konusu düzenlemeye karşı olduklarını ifade etmiştir.

Vergi idaresi ile bazı mükellefler arasındaki vergisel ihtilafları ortadan kaldırmak ve mevzuattaki bazı belirsizlikleri gidermek amacıyla yapıldığı ifade edilen düzenlemenin konunun tarafı konumunda bulunan Barolar Birliği ile yeniden değerlendirilerek yasalaştırılması gerekmektedir.

3.10 Teklifin 17 ve 22 maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 17. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 103. maddesi değiştirilerek; Gelir vergisine tabi gelirler için geçerli esas tarifiede yeni dilim ve oran getirilmektedir. 500.000.000 TL'yi aşan gelirler % 40 ile vergilenecektir.

Teklifin 22. maddesiyle de Gelir Vergisi Kanununa geçici madde eklenerek;

-2019 yılında elde edilen ücret gelirlerine bu kanunla değiştirilmeden önceki vergi tarifesinin uygulanması,

-Kiralık araçlardaki 5.500 TL'den fazlasının gider olarak kabul edilmemesi uygulamasındaki tutarın 2020 için yeniden değerlendirilme oranında güncellenmemesi,

-Gelir Vergisi Kanununun Geçici 72 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde ve ikinci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden kanunla yapılan değişikliğin, 1/11/2019 tarihinden önce akdedilerek geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında yapılan ücret ödemelerine uygulanması

sağlanmaktadır.

Söz konusu düzenlemede amaç, vergi ile gelir düzeyi arasındaki duruma göre bir vergilendirme farklılığı yaratmak ise burada başka çözümler de bulunabilir. Örneğin, daha alt gelir seviyesindeki insanların vergi gelirlerinde de düzenleme yapılabilir yani onların gelirine göre daha düşük vergi getirilmesi mümkünken yüksek gelir vergi grubundan daha fazla vergi alınması burada hakkaniyete uygun olmadığı gibi alt gelir gruplarında ve emekten yana olmayan vergileme tarifesini örtülü bir şekilde gizlemek anlamına gelmektedir. 2016 yılından beri Gini katsayısındaki gelişmeler gelir dağılımının alt gelir grubundakiler aleyhine bozulduğunu ifade etmektedir.

Yeni düzenlenen tarifiede getirilen % 40 oranıyla 2005 yılına dönülmektedir. Türkiye uzun vadeli bir strateji çerçevesinde gelir ve kurumlar vergisi oranlarını kademeli olarak indirmiştir. 1998 yılında % 55 olan en üst dilime ilişkin oran, 1999 yılında % 45'e, 2005'de % 40'a ve 2006 yılında % 35'e indirilmiştir. Teklifte kademeli indiriminin sonlandığı, merdivenin tersine döndüğü, kademeli oran artışı uygulamasına başlandığı anlaşılmaktadır. Kanun teklifi öncesinde yapılan ve kamuoyuna yansıyan çalışmalardan, oranın önce % 50'ye çıkartılmasının amaçlandığı, sonra % 45 olarak düşünüldüğü ancak teklife % 40 yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu gelişme aslında oranın ilk fırsatta % 50'lere doğru çıkartılmasının amaçlandığını göstermektedir. Bu gelişme yeniden 1990'lı yılların tarifesine dönüş demektir. Özellikle tarifiede ilk dilimlerin düşük olması nedeniyle hızla üst gelirlere tırmanan gelirler için ağır bir vergidir.

Tarifenin bozulan artan oranlılığının yeniden temini için dilimlerin genişletilmesi gerekirken yeni bir dilim ve oranın eklenmesi düşük gelir gruplarındakine ilave olarak orta gelir grubundakileri ağır bir gelir vergisi yüküne maruz bırakacaktır. Bu ağır vergileme vergiye uyumlu mükelleflerin vergiden kaçınmalarına, kayıt dışına çıkma eğiliminin artmasına neden olacaktır. Sağlanması muhtemel vergi artışının, gönüllü

uyum üzerinde bu değişikliğin oluşturabileceği tahribatı telafi etmesi mümkün gözükmemektedir.

Söz konusu düzenleme emek gelirlerinden yana bir düzenleme olmayıp aynı zamanda Türkiye'deki efektif vergi yükünü dikkate aldığınızda yatırımları cezalandıracak bir düzenlemedir bu, geleceğe yönelik umut veren bir istikrar programı açıklanmadığı sürece, sabun köpüğü gibi etkisi çok çabuk kaybolan paketler açıklandığı sürece ne istenilen vergi geliri elde edilir ne de istenilen ekonomik büyüme, üretim artışı sağlanabilir. Vergi gelirinde kayıtlı mükelleflerden bir miktar almak suretiyle vergi geliri artışı sağlamak mümkündür ancak asıl hedef kayıt dışını en aza indirmek suretiyle işletmelerin ölçek ekonomisinden yararlanmalarını sağlamak, onların maliyetlerini düşürmesini sağlamak ve vergi gelirlerinde sürdürülebilir sağlıklı artışı sağlamak olmalıdır. Asgari ücretin yılın dokuzuncu ayından itibaren gelir vergisi tarifesinin ikinci diliminde vergilendirilebilmesinin herhangi bir izahı bulunmamaktadır.

Vergi sadece kamu harcamalarını finanse etmek amacıyla değil aynı zamanda gelirin yeniden dağılımı yöntemiyle adaleti sağlamak amacıyla alınması gerekir. Verginin sosyal yönünün ihmal edilmemesi gerekir. Çağdaş ve adil vergi sisteminin gereği olarak Asgari ücretten vergi alınmaması dahil, ücretliler için ayrı bir vergi tarifesinin düzenlenmesi, ilk tarifelerde oran düşüklüğüne veya dilim aralığı değişikliğine gidilmesi gibi tüm seçeneklerin değerlendirilerek 103. maddenin yeniden düzenlenmesi gerektiğine inanıyoruz.

Vergi kanunlarının geriye yürütülmesinde, hangi durumlarda geriye yürüme olduğunun, hangi durumlarda geriye yürüme olmadığının belirlenmesinde esas alınması gereken temel unsur "vergiyi doğuran olay" dır. Vergiyi doğuran olay, mükellef açısından vergi borcunu, devlet açısından vergi alacağını doğuran olay olup bu borç ve alacak bir kez doğduğunda sonradan yapılan bir düzenleme bu miktarın geriye yönelik düzenlemelerle artırılmıyor olması gerekir.

Mükellef için doğmuş bir vergi borcunun sonradan geriye dönük olarak uygulanan bir kuralla artırılması piyasa ekonomisinin sağlıklı işleyişine aykırılık oluşturur. Öncelikle rasyonel karar vermesi beklenen bireyin bu kararını verirken ne kadar vergi ödeyeceğini biliyor olması gerekir. Diğer yandan, bireyin mülkiyet hakkının esas olduğu ve bu hakkın anayasa ile korunduğu bir sistemde bu hakkın geriye dönük olarak ortadan kaldırılması bu kadar kolay olmamalıdır.

Tarife değişikliğinin ücret dışı gelirler için 01.01.2019 tarihinden itibaren uygulanacak olması, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik ve kanunların geriye yürümezliği ilkesine aykırılık taşıdığından Anayasa hükümleri açısından sorunludur. Bu düzenleme kanun teklifinin 53. Maddesinin 1. Fıkrasının 7. Numaralı bendinde yapılmaktadır.

3.11 Teklifin 18. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 121 inci maddesinin ikinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile beşinci fıkrası değiştirilerek vergiye uyumlu mükelleflerin vergi indiriminden faydalanabilmeleri için gerekli olan borcu olmama koşulunun ayrıntılarının ve miktarların yeniden düzenlenmesi yapılmaktadır.

Vergiye uyumlu mükelleflere sağlanan vergi indiriminin koşullarından olan, beyan üzerine tahakkuk eden vergilerin yasal süresinde ödenmesi koşulu konusunda esneklik sağlanması uygulama da pek fazla bir değişikliğe yol açmayacağı ancak koşullardaki gevşemenin vergiye uyum müessesesinden beklenen yararı azaltacağı düşünölmektedir. Bu madde uygulamasından şu ana kadar sadece 70.000 adet mükellefin yararlandığı ifade olunmuştur. Bu uygulamadan sadece ticari, zirai ve mesleki kazancı nedeniyle yıllık gelir vergisi beyannamesi veren mükellefler yararlanmasının gayrimenkul sermaye iradından dolayı beyanname veren gelir vergisi mükellefinin ise yararlandırılmamasının nedeni anlaşılamamaktadır.

3.12 Teklifin 30 ve 31. maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 30 maddesiyle 492 sayılı Harçlar Kanunun 63. maddesinde değişiklik yapılarak; gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, mükelleflerce beyan edilen bedel ve emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin 31 maddesiyle de; 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin "I-Tapu işlemleri" başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde değişiklik yapılarak, tapu harçlarında değerleme bedeli esasının tarifeye işlenmesi sağlanmaktadır.

Söz konusu değışikliklerin gerekçesi;

“Mevcut durumda gayrimenkullerin tapuda yapılan alım satım işleminde Emlak Vergisi değerinden az olmamak üzere mükelleflerce beyan edilen alım satım bedeli üzerinden tapu harcı hesaplanmakta, Emlak Vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinde harç ödendiğinin veya Emlak Vergisi değerinden yüksek olmakla birlikte beyan edilen alım satım bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespiti durumunda eksik ödenen harç cezalı olarak alınmaktadır. Uygulamada beyan esasının geçerli olması nedeniyle tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybı söz konusu olmaktadır. Harçlar Kanunu’nun 63’üncü maddesinde yapılan değışiklikle gerçek bedel üzerinden işlem yapılmasını teminen Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de işlem yapılmasına, harcı esas değere göre farklı olan belirlenmesine imkân veren kanuni düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca 492 sayılı Harçlar Kanunu’na bağlı 4 sayılı tarifenin Tapu İşlemleri başlıklı bölümünün 20 numaralı fıkrasının (a) bendinde düzenlenen gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranını gayrimenkullerin harca esas alım satım bedellerine göre farklılaştırmaya yönelik Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.”

açıklanmaktadır.

Söz konusu düzenleme Türk vergi sisteminde matrah tespitinde önemli bir kırılmayı gündeme getirmektedir Tapu harçlarına esas teşkil edecek matrahın Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş değerlere bağlı kılılmaktadır

Aslında ikili bir sistem ortaya çıkmaktadır. Tapu harçlarına esas alınacak değerler takdir komisyonları tarafından belirlenen emlak vergisi değerleri ile değerleme uzmanlarınca düzenlenen değerleme raporunda belirlenen değer olmak üzere iki ayrı değer ortaya çıkmaktadır. Ancak harç bunlardan en yüksek değer üzerinden alınacaktır.

5/2/2019 tarihli ve 30677 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 30 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 16. maddesi ile Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne gayrimenkullerle ilgili olarak “toplu değerleme faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,” görevi verilmiştir.

Söz konusu düzenlemeye ilişkin olarak Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, değerleme uzmanlarına lisans veren Sermaye Piyasası Kurumu (SPK) ve değerleme

uzmanlarının bağılı olduğu Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği (TDUB) ile müştereken hazırlanan Yönetmeliğin Cumhurbaşkanlığına sunulmuş olduğu anlaşılmıştır.

Bu model, mülkiyeti belirleme eksenli kurgulanan 1924 tarihli Kadastro Kanununun tamamen değiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Yani, Kadastro Kanununun mülkiyeti belirleme görevinin yanı sıra vergilendirmeyi esas alacak değerleri tespit edecek şekilde yeniden kurgulanması gerekir. Aynı durumun Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün teşkilatlanması açısından gerekli olduğu düşünülmektedir.

Benzeri uygulamaların bazı ülkelerde var olduğu bilinmektedir. Örneğin Almanya Kadastro Kanunu bir taraftan mülkiyeti belirlerken diğer taraftan vergilendirmeye esas alınacak değerleri de tespit etmektedir. Ancak Almanya’da bu değerler değerlendirme şirketleri tarafından değil, kamuda görevli uzmanlar tarafından tespit edilmektedir. Türkiye’de değerlemenin kamu eliyle değil de şirketler aracılığıyla yapılmasına gerekçe olarak şu anda kamunun elinde herhangi bir veri olmaması gösterilmektedir.

Türkiye’de SPK lisanslı 140 değerlendirme şirketi ve SPK tarafından lisanslandırılmış 9 bine yakın değerlendirme uzmanı olduğu ifade edilmiştir.

Komisyonadaki açıklamalardan vatandaşın gayrimenkul satışı için Tapu’ya başvuru yaptığı andan itibaren sistem üzerinden paylaşım yapılacağı, bu başvuru ile birlikte değerlemeyi yapan uzmanın e-devlet ya da Tapu ve Kadastro “web” sitesinde atanacağı, yani vatandaşın değerlemeyi yapan büroyu bilmeyeceği gibi değerlendirme uzmanıyla karşı karşıya gelmeyeceği, değerlendirme raporunun birkaç günde tamamlanmasının hedeflendiği, gayrimenkulünü satmayı düşünenlerin dilerse bu raporu önceden alabileceği, değerlendirme raporunun, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün sistemine otomatik olarak gireceği ve ayrıca mükellefe de tebliğ edileceği, raporun, bir yıl için süreyle geçerli olacağı, bir yıl geçtikten sonra yeni rapor alınmasının zorunlu olduğu, değerlendirme raporunun bire bir zemine gidilip, kullanılan malzemenin cinsine, hastaneye yakınlığından, binanın, dairenin cephesi gibi 20-30 tane parametre dikkate alınarak belirleneceği, vatandaşın bir itirazı varsa tekrar değerlendirme raporu alacağı, raporun ilk ikisinin ücrete tabi olduğu, üçüncüsünden ücret alınmayacağı, ilk iki rapor arasında değer farkı olması halinde üçüncü kez rapor isteneceği, iki rapordaki değerlerin arasında bir tutarsızlık olmaması halinde üçüncü kez rapor istenmeyeceği, kesinleşen rapordaki değerın gayrimenkulün adasıyla parseliyle ilişkilendirileceği, Bankalar kredi vb. işlemlerinde ayrıca değerlendirme raporu

istenmeyeceği, bu raporların esas alınacağı komisyonda yapılan açıklamalarda ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin 42. maddesindeki düzenlemeler bu değerlerin “Değerli konut vergisi” uygulanmasını öngörmektedir.

Değerleme uzmanları tarafından belirlenen gerçek gayrimenkul değerlerinin esas alınarak yapılacak vergilendirme, vatandaş yönünde ilave olarak rapor parası ödeneceği için maliyetleri artıracaktır. Değerleme raporunun ücreti vatandaş tarafından ödeneceği, ancak bu tutarın ödenecek harç bedellerinden mahsup edilmesinin düşünüldüğü, bu konuda Maliye Bakanlığı ile ortak bir çalışma yapılmasının düşünüldüğü, bu değerlemenin amacının ilk planda kayıt dışılığın azaltılması olduğu ifade olunmuştur.

Yine komisyondaki bilgilendirme sırasında Türkiye’de yılda 3 milyona yakın alım satım olduğu hesabıyla üç yıl boyunca 9 milyona yakın taşınmazın değer bilgisinin toplanacağı, bu şekilde tekil değerlemelerle yola çıkılıp üç yılın sonunda, Türkiye’nin genelinde değer haritaları çıkarılacağı beyan edilmiştir. Bunun da ihale yöntemiyle yapılacağı ifade olunmuştur.

Teklifin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş değerlerden harç alınmasını öngören 30, 31. maddeleri 1.1.2020 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Kanun Tekliğinin yasalaşp, Resmi Gazete’de yayımlamasından itibaren altı ay içerisinde bu projeksiyonun pilot iki ilde tamamlanması ve yürürlüğe girmesinin hedeflendiği, diğer çözümün ise Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği andan itibaren öncelikli olarak iki yerde pilot uygulama başlatılıp üç ay içerisinde tamamlanması ile uygulamanın Türkiye genelinde başlatılması şeklinde çözümler düşünüldüğü komisyonda ifade olunmuştur.

Bu açıklamalara göre Türkiye’nin bazı bölgelerinde değerlendirme uzmanlarınca belirlenen değerler uygulanırken diğer bazı bölgelerinde vergi değerlerine göre vergi alınacaktır. Ancak üç yıl sonra Türkiye değer haritası çıkınca uygulama tüm ülke satında uygulanır olacaktır.

Uygulamanın tüm ülkede aynı anda başlatılmaması, ülkede aynı zaman diliminde iki ayrı hukukun uygulanması anlamına gelmektedir. Bu açıdan farklı uygulama hem son derece yanlış ve sakıncalı bulunmaktadır, hem de söz konusu uygulama Anayasal

bazı hükümler açısından sakıncalıdır. Anayasa'nın ikinci maddesinde tanımını bulan "hukuk devleti" ilkesi farklı bölgelerde farklı kuralların uygulanmasına engel bulunmaktadır.

İdare bütünlüğü içerisinde yer almayan gayrimenkul değerlendirme uzmanları tarafından düzenlenen raporlardaki tutarların idari bir karara dönüştürülmeden doğrudan vergi matrahı olarak kabulü vergilendirmenin temel ilkelerine aykırılık teşkil edecektir, vergi matrahının tespiti idari bir işlemdir. Anayasanın 128. Maddesinde yer alan hükme göre, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi gerekir. Dolayısıyla Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne söz konusu değerlemenin değerlendirme uzmanlarına yaptırılması Anayasa'nın 128. Maddesi hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu maliyesinde harç, devletin sunduğu bir hizmetten doğrudan yararlanan kişilerin o hizmet karşılığında devlete ödediği bedelin adı olarak tanımlanmaktadır. Harcı vergiden ayıran unsur da harcı ödeyenlerin o hizmetten doğrudan yararlanıyor olmasıdır.

Tapu harcında devletin sunduğu hizmet nedir? Tapu bir güven kurumudur, tapu kaydını devlet tutuyor dolayısıyla burada kayıtlı taşınmazlarla ilgili bir alım satım olması hâlinde bu güven kurumunu ayakta kalmasını teminen bir bedel ödenmesi gerekmektedir. Bu bedelin artan oranlarla, çok yüksek oranlarla tarif edilmesi harcın mantığına aykırıdır. Devletin gelir ihtiyacını vergi ve harçlarla karşılayacaktır ancak bu durumda devletin ölçülü davranması gerekmektedir.

30. maddede yer alan düzenleme Anayasamızın 10. Maddesinde yer alan ölçülülük ilkesi açısından da tartışmalıdır.

Yukarıda yer alan açıklamalardan anlaşılabacağı üzere tapu harçlarının tespitinde radikal değişikliği içeren söz konusu madde değişikliklerinin acele ile hazırlandığı, hukuki bazı boşlukları olduğu ve Anayasa hükümleri açısından sorunlu düzenlemeleri içerdiği, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün de bu aşamada söz konusu yasa düzenlemelerini tam olarak uygulamaya hazır olmadığı, bu konuda yapacağı ikincil düzenlemelerin hukuki açıdan sıkıntı taşıdığı kanaatine ulaşılmaktadır.

3.13 Teklifin 32 ila 39 maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddeleriyle 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa “Değerli Konut Vergisi” adı altında Dördüncü Kısım ilavesiyle 7 madde eklenmektedir.

Bu maddelerde Türkiye sınırları içinde bulunan ve emlak vergisine esas bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenmiş değeri 5 milyon TL ve bu tutarı aşan mesken nitelikli taşınmazlardan “Değerli Konut Vergisi” alınması, Değerli Konut Vergisinde değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi, matrah, nispet, mükellefiyet, muafıklar, verginin beyanı ve ödeme yeri, yetki, Değerli Konut Vergisinin tahsilatından yerel idarelere pay verilmemesi, konularında ayrıntılı düzenlemeler yapılmaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na göre Türkiye sınırları içerisinde yer alan binaların emlak vergi değeri üzerinden meskenlerde binde 1, diğer binalarda binde 2 oranında belediyeler tarafından emlak vergisi alınmaktadır. Bu oranlar büyükşehir belediye si olan yerlerde yüzde 100 olarak artırılmış uygulanır yani binde 2 ve binde 4, arsalarda da binde 6, arsa burada konumuza girmiyor. Bu durum servet değeri yüksek binaların gerçek servet değerleri üzerinden bir vergileme yapılması bakımından yeterli bulunmamaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle Türkiye sınırları içerisinde bulunan ve emlak vergisine esas bina değeri veya ilgili mevzuatın verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş değeri 5 milyon lira ve bu tutarı aşan mesken nitelikli taşınmazlardan değerli konut vergisi alınması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda Emlak Vergisi Kanunu'nda eklenen 32. maddede değerli konut vergisinin konusu ve istisnası, 33. maddede vergiye ait değerlerin tespiti ilanı ve kesinleşmesi, 34. maddede verginin matrahı ve oranı, 35. maddede verginin mükellefi ve mükellefiyetin başlama ve sona ermesi, 36. maddede vergiden muaf olanlar, 37. maddede verginin beyanı, tarh ve tahakkuku ile ödeme süresi ve ödeneceği vergi dairesi, 38. maddede değerli konut vergisinin genel bütçe geliri olduğu ve hâsılatından mahalli idarelere pay ayrılmayacağı, 39. maddede de verginin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, konusuyla ilgili beyanname ve ödeme sürelerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmesi hususları düzenlenmektedir.

Söz konusu düzenleme ile değeri 5 Milyon TL'yi aşan konutlardan hem Emlak Vergisi, hem de Değerli Konut Vergisi alınacaktır. Bu mükerrer bir vergi olarak kabul edilmemektedir.

Emlak Vergisi bağlı olunan belediyelerce tahsil edilecektir. Bu verginin hali hazırda matrahı değişik usullerle belediyelerce tespit edilmektedir. Değerli Konut Vergisi ile ilgili matrah tayin işlemi Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılacak veya yaptırılacaktır. Değerli Konut Vergisinin hasılatı tamamen genel bütçeye aittir, buradan mahalli idarelere pay ayrılmayacaktır.

Değerli konut vergisi sadece değeri 5 Milyon TL'yi aşan konutlardan alınacağı için çok sayıda konutu olan ancak bedeli 5 Milyon TL'nin altında bulunan mükellefler bu vergiyi ödemeyecektir.

Aslında bu vergi mahiyeti itibarıyla servet vergisi niteliğindedir. Ancak sadece belirli sayıda serveti vergilemektedir. Gerçek bir servet vergisi ise bunun artan oranlı olarak düzenlenmesi gerekebilirdi.

Bu bir kerelik bir vergi vasfında değildir. Sürekli vergi için genel kabul gören vergileme ilkelere uyulmaması sorun yaratacaktır.

Sadece belli değerlerin üzerindeki konutları konusuna alan bir servet vergisinin, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılığı sorgulanabilir.

Aslında konut sahipliği ile diğer tür gayrimenkullerin sahipliği arasında servet vergilemesi açısından herhangi bir farklılık yoktur.

Kaç yılda değerlendirme yapılacağı hususu düzenlenmemiştir. Bunların değerinin yeniden değerlendirme oranında artırılması ile ilgili bir mekanizma kurulması bu konutlar için gerçek anlamda değerlendirme problemini çözmemektedir. Değerleme bedeline itiraz konusu yasa maddesinde açıkça düzenlenmemiştir.

Vergilenen konu rant değildir. Rantın vergilemesinde, örneğin imar planı değişikliğinden veya kamu yatırımlarından kaynaklı bir değer artışı varsa bu artışın bir kısmının vergi olarak alınması esastır

Komisyonunda verilen bilgidan ilk aşamada 103.000 konutun kapsama girebileceği anlaşılmaktadır. Kayıt dışı ekonomiyi kayıt altına alamayan iktidar Değerli Konut Vergisinden hasılat beklemektedir. Bu düzenleme gelir kaygısıyla yapılan bir düzenlemedir. Bazı tedvin zaafılarını da içermektedir. Düzenleme yerel idare

bütçelerine giden bir vergiye ilişkin kanunda yapılmaktadır. Ancak geliri merkezi bütçeye gidecektir. Daha ötesi mahalli idarelere pay verilmemesi önerilmektedir. Bu taşınmazların tüm yapım ve denetim işlemleriyle kullanılmasını sağlam ak amaçlı götürülen altyapı ve tüm hizmetler yerel yönetimlerin de katkısıyla yürütülmekte olup buradan elde edilen vergi gelirlerinden yerel yönetimlerin bütçesinden muaf tutulması hizmeti doğrudan sunan idareler açısından eşit ve adil değildir. Bu vergiden belediyelere pay verilmemesini öngören ibarenin teklif metninden çıkartılmasına ilişkin önergemiz kabul görmemiştir.

3.14 Teklifin 40 ve 41 maddelerinin değerlendirilmesi

Tasarının bu maddeleri ile 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 34 üncü maddesi değiştirilerek ve söz konusu kanuna geçici bir madde eklenerek Seyahat Acentaları Birliğinin üç yılda bir toplanmasının ve Seyahat Acentaları Birliği Genel Kurulunun Kasım 2019 da toplanmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Söz konusu düzenlemeler, 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yapılan ve Ajansın seçimle belirlenecek Yönetim Kurulu üyelerinin üç yıl süreyle görevlendirecekleri ve seyahat acentası işletme belgesi sahiplerinin ilgili mevzuatı uyarınca kendi aralarında yapacakları seçimle belirlenecek bir kişinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulu üyesi olarak görevlendirileceği yönünde düzenleme yapılırken 1618 sayılı kanunda yapılması gerekli değişikliğin gerçekleştirilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu durum acele ile yasa yapma tekniğinin kötü sonuçlarına bir örnek teşkil etmektedir.

3.15 Teklifin 43. maddesinin değerlendirilmesi

Teklif komisyon görüşmelerinde verilen önerge ile eklenen 43. Madde;

“MADDE 43- 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler İle 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve

3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- 31/12/2014 tarihine kadar, pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ve payları borsada işlem gören anonim ortaklıklar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak nominal ya da primli değer üzerinden pay veya pay adı altında satışı yapılmış olan her türlü araç, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun kaydileştirmeye ilişkin şartlarına tabi olmaksızın 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında pay addolunur, bu ortaklıklara yapılan ödemeler pay karşılığı yapılmış kabul edilir ve ortaklık ilişkisi kurulmuş sayılır. Bu payların kaydileştirilmemiş olması ortaklık haklarına halel getirmeyeceği gibi ortaklık ilişkisinin kurulmadığı da iddia edilemez.

Birinci fıkra kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesindeki davalarda, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır.”

hükmünü içermektedir.

Söz konusu madde ile Sermaye Piyasası Kanununa geçici bir madde ilave edilerek kamuoyunca da bilinen, geçmiş dönemlerde 1990 yıllarda yasadışı yöntemlerle yurtdışındaki Türk vatandaşlarından yüksek getiri vaat edilerek toplanan paralarla kurulan, binlerce vatandaşın mağdur olmasına yol açan şirketlerden alacaklı olanlarla ilgili olarak yeni bir yasal düzenleme yapılmaktadır.

Bu şirketlerden, 31 Aralık 2014 tarihine kadar, pay sahibi (ortak) sayısı nedeniyle payları (hisseleri) halka arz edilmiş sayılan ve bu payları borsada işlem görenlerin, doğrudan ya da dolaylı olarak nominal ya da primli değer üzerinden pay veya pay adı altında satışını yaptıkları her türlü araç, pay sayılacaktır. Diğer bir ifadeyle bu şirketlerden alacaklı olanlar, bu şirketlerin hissedarı (pay sahibi) sayılacaktır.

Bu şirketlerden, alacaklı olan mağdur vatandaşların “geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri” sürülerek açılan “sebepsiz

zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık” gerekçesiyle açılan (üst mahkemeler de bulunanlar da dahil) menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilecektir. Yargılama gideri ve vekalet ücretleri de şirketlerin üzerinde bırakılacaktır.

Yapılmak istenen düzenlemeyle bu mahkeme kararları sonuçsuz bırakılmaktadır.

Bu şirketlere yanılarak para yatıran vatandaşların paralarını alabilmek için açtıkları davalarda başlangıçta mahkemeler “Davacı ortaktır ve ortak, ortaklık için yatırdığı parayı çekemez” yönünde karar veriyordu. Diğer bir ifadeyle “siz pay sahibisiniz, şirkete ortaksınız o nedenle paranızı geri isteyemezsiniz. İsterseniz sermaye azatlımı olur” yönünde karar veriliyordu. Dolayısıyla mahkemeler bu holdingler lehine sonuçlanıyordu.

Ancak daha sonra mahkemeler “*Davalı holdingin hisse senedi çıkarma yetkisinin bulunmadığı, ortada usulüne uygun çıkarılmış hisse senedi olmadığından davacıların ortaklığından bahsedilemeyeceği, mevduat toplama faaliyetinin Bankalar Kanunu, SPK ve BK’na açık aykırılığı nedeniyle paranın ‘sebepsiz zenginleşme’ hükümlerine göre davacılara geri ödenmesine*” şeklinde kararlar vermeye başlamışlardır. Bu davalardan Berra Holding⁴, İttifak Holding ve UMPAŞ gibi holdingler olumsuz etkilendiği ifade edilmiştir.

Komisyonunda verilen bilgilerden, 2005 yılında T.B.M.M.’de geçmiş dönemlerde 1990 yıllarda yasadışı yöntemlerle yurtdışındaki Türk vatandaşlarından yüksek getiri vaat edilerek toplanan paralarla kurulan, binlerce vatandaşın mağdur olmasına yol açan şirketler ile ilgili olarak araştırma komisyonu kurulduğu, bu komisyon raporunda yer alan bazı öneriler doğrultusunda yasal düzenlemeler yapıldığı, bu durumda bulunan 78 holdingden aşağı yukarı 74’e yakınının tabela holding olduğu için SPK gözetiminde, Meclisin verdiği araştırma komisyonunun raporu doğrultusunda tasfiye edildiği, fakat mali yükümlülüklerini, kanuni yükümlülüklerini yerine getiren, istihdama katkı sağlayan, üretim yapan 4 tane holdingin de borsaya açılması konusunda SPK ve Meclise çağrıda bulunulduğu, o çerçevede de SPK’nın bunlardan altyapısı hazırlanmış bulunan 3’ünün, Kombassan, İttifak ve Umpaş holdingleri borsaya açıldığını, Kombassan’ın o dönemde 72.000, İttifak Holdingin 20.000, Umpaş’ın ise

⁴ Söz konusu holdingin 100.000 civarında ortağı olduğu ifade olunmuştur.

5.500 civarında kurucu ortağı, Yimpaş'ın ise 120.000 civarında ortağı olmasına karşın faaliyetlerine borsa dışında devam ettiği, 2012 'de yapılan yasal düzenleme ile eski hisse senetlerinin kaydileştirilmesi hususunda yedi yıllık bir zorunlu bir süre getirdiği, bu düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine kaydileşmenin durduğu, dolayısıyla, parası borsada olan, borsada hisse senedi almış çok farklı kişiler ortak statüsündeyken kaydileştirilmeyenlerin de ortak statüsünde olmadığı çelişkili bir durum ortaya çıktığı, bu kaydileştirilmeyen vatandaşların bazıları mahkemelere giderek ortak olmadıklarını iddia ederek dava açtıkları, başlangıçta bu davaların vatandaşlarca kaybedildiği, bu davaların sayısının başlangıçta az olduğunu, kaybedilen davalarla ilgili olarak holdingler tarafından ödemelerin yapıldığı, fakat bu davaların emsal teşkil etmeye başlamasıyla son iki yıldır yağmur gibi dava açıldığı, mesela, Kombassan bağlamında veya Bera bağlamında 940 davanın altı yıl içerisinde ödemelerinin yapıldığı, 300 milyon lira civarında ödeme yapıldığı, 2250'ye çıkmasıyla holdinglerin bu nakti karşılımlarına imkân olmadığından bu düzenlemenin önerildiği Borsadaki yatırımcıların bu belirsizlikten dolayı bu kuruluşların hisselerine yönelmedikleri, bu kuruluşların giderek dar boğaza sürüklendikleri öğrenilmiştir.

Komisyonunda yapılan açıklamalardan hisse oranlarının büyük bir kısmının SPK'nın elinde bulunduğu, Merkezi Kayıt Kuruluşunda tutulduğu, hisse senedinin sayısında itilaf olmadığı, sermaye artırımlarının da bunlara yansıtılmış durumda olduğu söylenilmiştir. Ancak işlemleri henüz kaydileştirilmeyenlerin alacak ve hakları, geçmiş dönemlerdeki kar dağıtımından nasıl yararlanacağı, değerlendirme sisteminin ne olduğu konusundaki sorularımız cevapsız kalmıştır.

Söz konusu kuruluşların istihdam yaptığı bazılarının önemli yatırımları da olduğu komisyondaki görüşmeler sırasında ifade olunmuştur.

Maddenin ikinci fıkrasında yer alan; *“Birinci fıkra kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesindeki davalarda, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır.”*

şeklindeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme

uygun düşmemekte, Anayasanın 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

Söz konusu düzenlemenin Sanayi Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ve Adalet Komisyonunda görüşülmeden acele ile Plan Bütçe Komisyonunda görüşülen bu torba yasa teklifine yerleştirilerek yasalaştırılmasını uygun görmemekteyiz. Söz konusu düzenleme tarafların mağduriyetlerinin önlenmesi ve karşılıklı kazanım esasları dikkate alınarak çözümlenmelidir.

3.16 Teklifin 44. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (z) bendinden sonra gelmek üzere aa bendi eklenerek, Toprak Mahsulleri Ofisi hububat ithalatının Kamu İhale Kanunu hükümlerinden istisna edilmesi sağlanmaktadır.

Söz konusu düzenlemenin gerekçesi;

“Toprak Mahsulleri Ofisi, mal ve hizmet alımı ihalelerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ilgili mevzuatına tabidir. İthalat işlemleri de bu mevzuata göre yürütülmektedir. Anılan Kanunda uyulması zorunlu ihale işlem süreleri, günlük hatta saatlik olarak değişen ve bu yönde kısa fiyat opsiyonu verilen hububat ithalatı ihaleleri için çok uzun olduğundan dalgalanmalara açık dünya fiyatlarını, ülkemiz çıkarları açısından en uygun zamanda yakalamak mümkün olamamaktadır. Ayrıca, Kamu İhale Kurumunca hazırlanan mal alımı yönetmelik, şartname ve sözleşmeleri yurt içi alıma yönelik düzenlenmiş olup bu dokümanlarla ithalat yapıldığında ihaleye katılım azalmaktadır. Madde ile, faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmalar gibi acil durumların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla ilgili bakanın onayı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunun görevlendirmesi ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımlarının ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç 4734 sayılı Kanuna tabi olmaması amaçlanmaktadır.

şeklinde açıklanmaktadır.

Kamu İhale Kanunu çerçevesinde her türlü ihtiyacı karşılamak mümkündür. Kamu İhale Kanunu 2002 yılında reform düzenlemeleri kapsamında getirilmiş olan bir kanundur. Açıklık, rekabet, güvenilirlik, kamuoyu denetimi bu kanunun, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun öngördüğü ilkelerdir. Alımların ihale kanunu kapsamı dışına çıkarılması kamu denetimini engellemeye yöneliktir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun yürürlüğe girdiği 01.01.2003 tarihinden itibaren söz konusu kanunun değişik maddelerinde 54 Kanun veya K.H.K. ile 193 kez değişiklik yapılmıştır. Kanunun en çok değiştirilen maddesi 27 kez değiştirilen alfabenin son harf “z” ye gelen 3 numaralı istisnalar maddesidir.

Yapılan değişiklikle 3. Maddenin 1. Numaralı fıkrasının z bendinden sonra gelmek üzere “aa” bendi eklenmektedir.

Komisyon görüşmeleri sırasında Toprak Mahsulleri Ofisi hububat ithalatının 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun kapsamı dışına çıkartılma nedeni konusunda yöneltilen sorulara tatmin edici cevaplar alınamamıştır. Türkiye tarım politikasında yapılan yanlışlar nedeniyle sürekli hububat ithal eden ülke haline getirilmiştir.

Madde gerekçesinde yapılan açıklamalar da söz konusu değişikliğin neden yapıldığını açıklamaktan uzaktır.

Kamu harcamalarında şeffaflık ve hesap verilebilirliğin sağlanması açısından söz konusu düzenlemenin tasarı metninden çıkarılması gerekmektedir.

3.17 Teklifin 45. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun geçici 4 üncü maddesinde değişiklik yapılarak; Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına ve idarelerin ihtiyaçlarını toplulaştırarak yapacağı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarının Kamu İhale Kanunu 3. Maddesinin g bendinde yazılı parasal limitle ilgili hükümlerinden istisna tutulması sağlanmaktadır.

Maddenin gerekçesinde;

“Maddeyle, Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında; ortak kamu ihtiyaçlarının toplulaştırılması suretiyle azami ölçüde fiyat avantajının sağlanması amacıyla, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan parasal limitin (13 Milyon TL) uygulanmaması amaçlanmaktadır.”

açıklaması yer almaktadır.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında Kamu İhale Kurumu ile gerekli istişarelerin yapıldığı, açık ihale sistemi ile tüm isteklilerin talep vereceği şekilde büyük miktarları alımlar yapmak istenildiği, bu yöntemle fiyatlarda avantaj sağlanacağı, ilk uygulamanın ise akaryakıtla başlayacağı ifade olunmuştur.

Komisyonunda bulunan Kamu İhale Kurumu temsilcisi; Dünyadaki genel trendin merkezi olarak alımların yapılması yönünde olduğunu, söz konusu düzenlemenin belli başlı korunması gerekli en

stratejik alanlarda bu hususun tek elden yürütülmesi, ortak alım yönüyle ya da ölçek ekonomisinden faydalanarak da maliyet avantajının ve yerileştirmenin sağlanmasına yönelik bir istisna düzenlemesi olduğunu belirtmiştir.

Kamu İhale Kanununun 1. maddesinde; *“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.”* hükmü bulunmaktadır.

Bu tür düzenlemeler ile ilgili olarak komisyonda yapılan açıklamalar kamu alımlarında Kamu İhale Kanunu uygulamasının artık gereksizleştiği gibi bir izlenimin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Son dönemde kamu kesiminde gerçekleştirilen büyük hacimli kamu alım ve büyük onarım ve yapım işlemlerinin belli sayıda sınırlı kişi ve grup üzerinde yoğunlaşması konuyu daha hashas hale getirmiştir. Şeffalıktan uzak bir şekilde yapılan adrese teslim sayılabilecek kamu ihaleleri bir nevi haksız kazanç ve servet transferine neden olmaktadır.

Ülke sathında alım ve satımların hız ve fiyat avantajı gerekçe gösterilerek tek merkeze toplanması, KOBİ’lerin ve küçük ölçekli işletmelerin ve esnafın piyasadan tasfiyesi sonucunu da doğurabilecektir. Büyük hacimli ihaleler için saptanan ihale koşullarını karşılamayan bu durumdaki kuruluşlar söz konusu ihalelere katılımdan imtina da edebilirler. Ölçek ekonomisi uygulaması dezavantaja dönüşebilecektir.

Özetle yukarıda açıklanan nedenlerle söz konusu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması gerekir.

3.18 Teklifin 47. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 47. maddesi;

“MADDE 40- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 31- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına yetmiş milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır”

hükümünü taşımaktadır.

Söz konusu maddenin gerekçesinde;

“2020-2022 Yeni Ekonomi Programında (YEP) yer alan bütçe büyüklükleri ve bütçe dengesi çerçevesinde oluşan finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezerv düzeyinin artırılması amacıyla sene başında yılı Bütçe Kanunu ile belirlenen net borç kullanım tutarının artırılması hedeflenmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Tasarının bu maddesinde yer alan hükümle 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna eklenen geçici madde ile, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5. Maddesi ile belirlenen net borçlanma limiti yükseltilmektedir.

7156 sayılı 2019 Yılı Merkezi Bütçe Kanununun “Gider” başlıklı 1. maddesi;

MADDE 1 – (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 949.025.615.000 Türk lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 73.771.848.000 Türk lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 6.536.982.000 Türk lirası, ödenek verilmiştir.”

Gelir ve Finansman” başlıklı 2. maddesi;

“MADDE 2 –

(1) Gelirler: Bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 867.296.403.000 Türk lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 11.179.800.000 Türk lirası öz gelir, 63.704.956.000 Türk lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 74.884.756.000 Türk lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 6.420.391.000 Türk lirası öz gelir, 116.591.000 Türk lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 6.536.982.000 Türk lirası, olarak tahmin edilmiştir.

(2) Finansman: Bu Kanuna bağlı (F) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin net finansmanı 80.250.000 Türk lirası olarak tahmin edilmiştir.”

Denge” başlıklı 3. maddesi;

MADDE 3 – (1) 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ödenekler toplamı ile 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan tahmini gelirler toplamı arasındaki fark, net borçlanma ile karşılanır.”

hükümünü içermektedir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5. maddesinde ise;

“Borçlanma, ikraz ve garanti limiti

Madde 5- Malî yıl içinde 1 inci maddede belirtilen ilkeler ve malî sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilir.

Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Cumhurbaşkanlığı kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir. Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir. Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti, yılı bütçe kanunuyla belirlenir.”

hükmü yer almaktadır..

Söz konusu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yürütme organına verilen yetki; bütçenin gider ve gelir rakam ve tahminleri ile ilişkilendirilmiştir. Bu durum 4749 sayılı Kamu Finansmanı

ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun gerekçesinde de yer almaktadır.⁵

Bu maddelere göre borçlanma limitinin 2019 yılı için hesaplanması:

Giderler.....949.025.615.000,00 TL.

Gelirler.....867.296.403.000,00 TL.

Fark..... 81.729.212.000,00 TL.

4749 sayılı Kanunda belirtilen ilave limit artırımları (% 5+5) dikkate alındığında bu tutar üst limit olarak; 90.106.456.230,00 TL'ye ulaşmaktadır.

Teklifin bu maddesiyle; 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununa geçici bir madde eklenerek söz konusu limit 01.01.2019 tarihinden itibaren 70.000.000.000,00 TL artırılarak 160.106.456.230,00 TL'ye çıkarılmaktadır.

Bu düzenleme ile borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yürütme organına verilen yetki; bütçenin gider ve gelir rakam ve tahminleri ile ilişkilendirmekten çıkarılmaktadır.

Üstelik söz konusu düzenlemede yer alan 01.01.2019 tarihinden itibaren geçerli olarak uygulanabilir şeklindeki ibare bu konudaki limitlerin yıl içerisinde aşılmış olabileceği konusunda kuşku ile karşılanmaktadır.

Ayrıca bazı kamu kuruluşlarının aylık bültenlerindeki bazı rakamlar net borçlanma rakamının bu tutarı aştığını göstermektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 07.10.2019 tarihinde web sitesinde yayımlanan Hazine Nakit Gerçekleşmeleri Tablosuna göre Eylül 2019 sonu itibarıyla Net Borçlanma Tutarı 114.883.000.000,00 Türk Lirasına ulaşmış bulunmaktadır.

⁵ 4749 sayılı kanunun 5.maddesinin gerekçesi: Madde 5. - Malî yıl içerisinde yapılacak net borçlanma tutarı bütçe kanunlarına göre belirlenir. Madde ile, bütçe kanunlarında belirtilen ödenekler toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark tutarı kadar net borçlanma limitinin yıl içerisinde en fazla % 5 oranında artırılacağı ve malî yıl içerisinde ortaya çıkabilecek ihtiyaçlar çerçevesinde ek ödenek alınması koşuluyla özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı hariç, bu limitin ek bütçe kanunlarıyla değiştirilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Ancak, özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı için ek ödenek alınması ve doğal afetler ile ağır ekonomik kriz halinde borçlanma limiti ek bütçe kanunuyla artırılabilir. Öte yandan, malî yıl içerisinde, ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı, ilgili yıl bütçe kanunlarında belirlenecek limitle sınırlandırılmış olup bu ihraçlar net borçlanma limitinin dışında tutulmuştur.

Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Kamu Borç Yönetimi Raporunun Ekim sayısındaki Genel Bütçe Finansmanı Tablosunda yer alan rakamlara göre Eylül 2019 sonu itibarıyla net borçlanma tutarının 116.296.000.000,00 TL olduğu tespit edilmiştir.

Yürütme temsilcisinin bu konuda kendisine yöneltilen eleştiri ve soruları;

“2018 yılı Eylül ayında hazırlanan 2019-2021 dönemine ilişkin YEP’te bütçe açığı yüzde 1,8 olarak öngörülmüşken yine bu yıl eylül sonunda açıklanan 2020 -2022 yılı YEP’te söz konusu bütçe açığı yüzde 2,9’a revize edilmiş ve bu söz konusu artış da bir ek finansman ihtiyacı doğurmuştur. İlave ten borç yönetim inde karşılaşı lması muhtemel risklerin bertaraf edilmesi adına özellikle 2020 yılının ilk beş ayındaki görece yüklü itfa profilinin dengelenmesini teminen, bunu göz önünde bulundurarak kasa çıkışımızın optimum düzeyde olmasını hedefliyoruz. Tüm bu gelişmeler ışığında borçlanma limitinin 70 milyar TL artırılması gerekmektedir.”

şeklinde yanıtlamıştır.

Yürütme temsilcisinin verdiği ilave yanıtlardan; 4749 sayılı Kanunda yazılı bulunan %5+%5 borç limit artırımlarının yapıldığı, 09.08.2019 tarihinde yapılan ikinci limit artırımına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararının henüz resmi gazetede yayımlanmadığı, söz konusu limitin yıl içinde aşılabildiği, kanunda yazılı borçlanma tavanının yıl sonu için geçerli olduğu, 2019 yılı sonunda net borçlanmanın 125.000.000.000 TL.’ye ulaşacağı, 35.000.000.000 TL’nin kasa ve banka fazlası olarak tutularak 2020’nin ilk dört ayında borç itfalarında kullanılmak istenildiği anlaşılmaktadır.

Hükûmetin bütçe uygulaması sırasında ek ödeneğe ihtiyaç duyması, bütçede ön görmediği harcamaları karşılamak üzere yeniden finansman sağlamak üzere borçlanmayla bu finansmanını sağlayacağını belirtmesi, böylece de borçlanma yetkisi alması çok doğal bir olaydır. 2019 yılı bütçesinde sizin bu Meclisten hükûmete verilen borçlanma yetkisi 4749 sayılı Kanunda yazılı limit artırımları ile birlikte 90.1 milyar TL.dir. Bu sınırın aşılması gerekir.

Bütün bu yasal düzenlemeleri atlayarak “70 milyar lira ek borçlanma yetkisi istiyorum”un yasal bir dayanağı yoktur. Bu işlemin geçmiş yıllarda yasa ile yapılmış olması bu yeni düzenlemeye örnek olarak gösterilemez.

Bu düzenlemenin ortaya çıkarttığı en önemli sonuç mali disiplini tamamen ortadan kaldırıyor olmasıdır. Mali disiplinin tarifi sadece rakamsal olarak bir bütçe açığı tutturmak değildir. Mali disiplinin tarifi, kurallarını ortaya koyduğunuz şekilde işler kılmasıdır. Bu madde ile yapılan hukuksuzluk, kuralsızlığı, kuralsızlık da mali disiplinsizliği getirmektedir. Mali disiplin hem 70 milyar liralık ek borçlanma ile hem de bu borçlanma yetkisini ek bütçe getirmeden hukuksuz bir biçimde yapılması sebebiyle ortadan kalkmaktadır.

Bu hukuksuzluk ve bu ortaya çıkan güvensizlik mali disiplinin de ortadan kalkmasıyla yüksek faiz olarak ekonomimize geri dönmektedir, bir kez daha gelir dağılımını bozucu bir adım atılmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “ Merkezi Yönetim Bütçesinin Görüşülmesi” başlıklı 19. maddesi;

“Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının görüşülmesi

*Madde 19- Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının metnini maddeler, gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla görüşür ve bölümler halinde oylar. Merkezî yönetim bütçe kanunu malî yıl başından önce Resmî Gazetede yayımlanır. Kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanır ve anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlar Kurulu kararıyla Resmî Gazetede yayımlanır. Zorunlu nedenlerle merkezî yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir. Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir. **Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.**”*

hükmünü içermektedir.

Bu nedenle söz konusu düzenlemenin aslında TBMM'ye “Ek Bütçe” tasarısı ekinde sunulması gerekmektedir. Ayrıca bu konunun “Ek bütçe” tasarısı ile düzenlenmesi aynı zamanda anayasal bir zorunluluktur. Konunun ek bütçe yasası ile çözümlenmemesi T.B.M.M.'nin elinden bütçe hakkının alınması anlamına gelmektedir.

Anayasa, siyasal iktidarın yapısını, işleyişini, siyasal kurumların statülerini, görev ve yetkilerini belirleyen, vatandaşların hak ve özgürlüklerini tespit eden ve bunların

hukuki güvencelerini içeren bir *"Toplum Sözleşmesidir"*. Kişilerin hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınabilmesi için yasama ve yürütme organlarının yetkilerinin sınırlandırılması ihtiyacı sadece temel hak ve özgürlükler alanında değil, kamu harcamalarına ilişkin düzenlemeler alanında da gerekli olup, bu bağlamda çeşitli kurallar anayasalarda yer alır. Demokrasilerde kamu harcamalarının büyüklüğü ve kapsamı ile bu harcamaların yapılabilmesi için vatandaşlara getirilecek yükümlülükler halk karar verir ki buna **"Bütçe Hakkı"** denilmektedir. Halk sahip olduğu ve sahip olmak üzere yüzyıllarca mücadele ettiği "Bütçe Hakkı"nı seçtiği temsilcileri aracılığıyla kullanır.

Kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanım meşruiyeti, parlamentoların varlık sebebiyle özdeş tutulan ulusal egemenliğin bütçe hakkına dayanır. Bütçe hakkı, dünya tarihinde demokrasi için vazgeçilmez bir kurum olarak çetin mücadelelerin ürünüdür. Öncelikle vergi toplanması temsil yeteneği sınırlı çevrelerin iznine tabi tutulmuştur. Daha sonra harcamaların yapılması temsil yeteneği kısmen güçlenen zeminlerce izne tabi kılınmış ve nihayet gelir ve harcamaların birlikte bütçe olarak her yıl için izin ve onaya tabi tutulması ve gerçekleştirmelerin denetimi suretiyle bütçe hakkı bugünkü çehresine kavuşmuştur. 19-20. yüzyılın ilk yarısında bütçe hakkı hem birçok bütçe ilkesinin (önceden izin ilkesi, yıllık olma ilkesi, bütçe birliği ilkesi, genellik ilkesi, gelir ve giderlerin gayrisafiliği ilkesi) oluşması ve yerleşmesiyle güçlenmiş, hem de tedrici olarak diğer devletlerce de bütçe hakkı benimsenen evrensel bir değer haline gelmiştir. Her ülke, kendi tarihsel koşulları içinde bütçe hakkının kurumsallaşma sürecine farklı bir uyarlanma deneyimi yaşamıştır.

Çağdaş demokrasilerde hükümetler politika önceliklerini amaç ve hedefler seti, kaynak-harcama yapısı, uygulama adımları ve benzeri açılardan ortaya koyarak Parlamente'ye sunarlar ve Parlamente'den izin/onay isterler. İlgili dönemin sonunda Millet'in Meclisince döneme ilişkin gerçekleştirmeler ve yürütülen faaliyetler, bütçenin amaç ve hedeflerine ulaşma derecesi açısından değerlendirilir. Böylece, hükümetin performansı; bütçenin amaç ve hedefleri ile gerçekleştirmeler arasındaki açıklık ve meydana gelen sapmalar üzerinden müzakere edilir ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde hükümetten hesap sorulur.

Ülkemizde 1982 Anayasası'nın 87, 160, 161.. maddelerinde "Bütçe hakkı" çeşitli yönleri ile hüküm altına alınmıştır. Bu anayasal normlar, 5018 sayılı Kamu Mali

Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu gibi kod düzenlemelerle somut ve uygulanabilir kılınmıştır.

5018 sayılı Kanun, benzer dünya örneklerinde olduğu gibi bütçe hakkının kullanılmasında TBMM'nin konumunu güçlendirmiş, getirdiği yeni mali yönetim sistemi düzenlemeleri ile Bütçe Hakkının daha etkin kullanımının alt yapısını oluşturmuştur.

5018 sayılı Kanunun amacı, katılımcılığı esas alan; hukuka uygun, verimli, etkili ve tutumlu çalışan; mali saydamlık ile yönetsel ve siyasal hesap verebilirliğe dayanan; saydamlık ve hesap verebilirliğin sağlanması için yetkileri kamu idarelerine devreden ve TBMM'nin “bütçe hakkı”na güvence oluşturan bir kamu mali yönetimi kurmaktır.

Anayasa'nın 2. maddesinde “hukuk devleti” ilkesine yer verilmiştir. Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 87. maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görev ve yetkileri arasında “*kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak*” yanında “*bütçe kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek*” görev ve yetkisine de ayrıca yer verilmiştir.

Yasama organının, halk adına kamu gelirlerini toplama ve yine halk adına bu gelirleri harcama konusunda yürütme organına sınırları belirleyerek yetki vermesi ve sonuçlarını denetlemesine bütçe hakkı denilmektedir. “*Bütçe hakkı*”, vergi ve benzeri gelirlerle kamu harcamalarının çeşit ve miktarını belirleme ve onaylama hakkıdır. Bu hak, halk tarafından seçilen temsilcilerden oluşan yasama organına aittir. Bütçe, hükümetin Meclis'e karşı temel sorumluluk mekanizmasıdır. Meclis, bütçe ile hükümete gelir toplama ve gider yapma yetkisi vermekte, bu yetkinin uygun kullanılmasını da bütçe sürecinin bir parçası olan kesin hesap kanunu ile denetlemektedir.

Anayasanın “Bütçe ve kesinhesap” başlıklı 161. Maddesi;

“*Madde 161 – Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.*”

Malî yıl başlangıcı ile merkezî yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.

Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılamaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilerek uygulanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önerileri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı karnamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz

Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.

Merkezî yönetim kesinhesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Meclise sunar.

Kesinhesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

Kesinhesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.”

hükmünü taşımaktadır.

Anayasanın 161. Maddesinde sözü edilen malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile ilgili kanun 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunudur.

Teklif metninin 47. maddesinde yer alan düzenleme; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda yer alan düzenlemelere ve Anayasanın 2, 87, 161, maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

3.19 Teklifin 48. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 48. maddesi ile 5510 Sayılı Kanuna Geçici 79 uncu madde eklenerek; aşağıda sırasıyla tanımlanmış aylık ve tazminatlara hak kazanmadığı halde yersiz olarak bunlardan yararlandığı tespit edilmiş olanlara, yerişiz veya fazla yapılan ödemelere ilişkin anapara, gecikme faizi vs. amme alacakları terkin edilmektedir. Maddenin kapsamı şu şekildedir:

1) 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun mülga 64 üncü maddesi çerçevesinde harp malulü olanlar ile 31.05.2006 tarihi sonrasında 5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrası çerçevesinde harp malulü olarak sayılanlara ödenen aylıklar,

2) 2330 sayılı Nakdi Tazminat, görev malul aylığı bağlananlar, ile bunların eş, furu, ana, baba ve kardeşlerine ödenen aylıklar

3) 5434 sayılı Kanunun 56. maddesi çerçevesinde;

a) Muvazzaf, yedek ve gönüllü erlerin silah altında bulundukları esnada veya celp ve terhislerinde (Serbest sevkler dahil) sevkleri sırasında, yedek subay ve yedek astsubay okulu öğrencilerinin gerek okulda, gerek okuldan evvelki hazırlık kıtasında vazife malulü olanlara ödenen aylıklar,

b) Harp okulları ve astsubay meslek yüksekokullarında okuyanlar, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi fakülte ve yüksekokullarında okuyanlar, üniversitelerin fakülte ve yüksekokullarında Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı adına öğrenim görenler ya da kendi hesabına öğrenim görmekte iken Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına okumaya devam edenler,

c) Polis Akademisi ile Polis Meslek Eğitim Merkezlerinde veya üniversitelerin fakülte ve yüksekokullarında Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına öğrenim

görenler veya kendi hesabına öğrenim görmekte iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına öğrenim görmeye devam edenler,

d) Emniyet Genel Müdürlüğü veya Millî İstihbarat Teşkilatı hesabına açılan okullarda öğrenim görenler ile Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı veya Emniyet Genel Müdürlüğü adına öğrenim görmek üzere temel ve intibak eğitimine tabi tutulanlardan;

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılmamış olup bu öğrenimleri veya eğitimleri nedeniyle 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki terör eylemlerinde hedef alınarak hayatını kaybedenlerin hak sahibi yakınlarına veya engelliliğinin derecesi itibarıyla bu Kanun hükümlerine göre malul olduğuna karar verilenlere ödenen aylıklar,

4) 2330 sayılı Kanunun 4. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde malullük aylığı bağlanan kamu görevlilerinin aylık bağlanmasından sonraki sigortalı olarak çalışmaları nedeniyle önceki sürelerinin tekrar dikkate alınmamasına veya birleştirilmemesine, bu durumda olanların malullük aylığı bağlandıktan sonra 5510 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde belirtilen engellilik hali durumundan emeklilik haklarından istifade etmemeleri düzenlenmiştir. Bu kıstaslara aykırı olarak sonraki çalışmaları veya sigortalılık hallerinin birleştirilerek veya engellilik durumları nedeniyle özel olarak emeklilik hakkından yararlanıp emekli olmaları halinde kendilerineveya mirasçılarına emeklilik veya ölüm aylığı bağlananlara ödenen aylıklar,

5) 1005 Sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında Milli mücadeleye iştirak eden ve bu sebeple kendilerine İstiklal Madalyası verilmiş bulunan Türk vatandaşları ile 1950 yılında Türk Tugayının Kore'ye ayak bastığı Ekim ayında başlamak ve 1953 yılı Pan-Munjon Ateşkes Anlaşmasına kadar Kore'de fiilen savaşa katılmış olan Türk Vatandaşlarına ve 1974 yılında Temmuz 1 inci ve Ağustos 2 nci Barış Harekatına Kıbrıs'ta fiilen görev alarak katılmış olan Türk Vatandaşlarına veya bunların mirasçılarına ödenen aylıklar,

6) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunun ek 3. Maddesine göre; terör eylemi nedeniyle yaralananan kamu görevlileri, siviller, er ve erbaşlar ile geçici ve gönüllü köy korucuları, yedek subaylar, askeri öğrenciler, polis okulu ve akademisi öğrencilerinden olup ilgili mevzuatına göre malul sayılmamaları nedeniyle aylık bağlanamayanlardan, talepleri üzerine 13/7/1953 tarihli ve 4/1053 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Vazife Malullüklerinin Nevileri ile Dereceleri Hakkında Nizamname hükümlerine göre derece tespiti yapılanlara, bağlanan aylıklar,

7) 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkında Kanunun 9. Maddesi çerçevesinde ödenen nakdi tazminatlar ile Ek 1. Maddesi çerçevesinde ödenen aylıklar,

8) 24/6/2008 tarihli ve 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde

müsabakaların yapıldığı dönem itibarıyla Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından olimpiik, paralimpiik ve defolimpiik spor dalları içinde kabul edilmiş spor dallarının büyükler kategorisinde; olimpiyat oyunlarında, Dünya veya Avrupa şampiyonalarında ferdi ya da takım sporlarında takım halinde birinci, ikinci ve üçüncü olan amatör sporcular ile bunların ölümü halinde bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarını ve takım halinde olimpiyat veya dünya şampiyonu olmuş amatör sporcuların millî takım teknik direktör ve antrenörlerine; Tarihî Kırkpınar Yağlı Güreşlerinde üst üste üç defa altın kemer kazanarak altın kemerin devamlı sahibi olanlara; verilen sporcu şeref aylığı ile bunların mirasçılarına bağlanacak aylıklar ile bunlar için ödenen GSS kapsamındaki yardımlar.

Yukarıda belirtilenlere yapılan fazla veya yersiz ödemeler, Sosyal Güvenlik Kurumu veya çeşitli bakanlıklar tarafından ilgili mevzuatı uyarınca tahsil edilmek zorundadır. 5510 sayılı Kanunun 96. Maddesi ve bu madde uyarınca çıkarılan yersiz ve haksız ödemelerin tahsili hakkında yönetmelik gereğince SGK'nın bu tür ödemelerin tespitinden itibaren tahsil etmesi, edemediği hallerde icra yoluyla alması gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi (Esas Sayısı : 2017/44 Karar Sayısı: 2017/118 Karar Tarihi: 12.7.2017) sayılı Kararıyla kurumun bu tür yersiz ve fazla ödemeleri tahsil edebileceğine hükmetmiştir. Yukarıda belirtilen kanunlarda da Bakanlık yetkililerinin yersiz veya fazla ödemeleri tahsil etmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Getirilen kanun teklifi ile kamunun ve SGK'nın yersiz veya fazla olarak ödediği aylıklar veya tazminatların anaparaları, gecikme faizleri affedilmektedir. Ancak Anayasa mahkemesi bunu af olarak değerlendirmemektedir.⁶

Burada dikkate alınması gereken bir diğer durum da 5510 sayılı Kanunun 96. maddesi kapsamında olmayan yersiz ve haksız ödemeler konusunda bu yersiz ve haksız ödemeleri yapan kamu görevlilerinin sorumluluklarının göz ardı edilmemesi, bunlar hakkında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kanunu'nun 71. Maddesi ve bu madde çerçevesinde çıkarılan Yönetmeliğe göre işlem yapılması gerekliliğidir.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında bu durumun MERNİS'e zamanında geçirilmeyen bilgilerin eksikliğinden, bazen idareden bazen de yararlanıcılardan kaynaklanan nedenlerden ileri geldiği, yaklaşık 800 kişiye yapılan 35.745.366 TL. fazla ödemenin mevcut olduğu ifade edilmiştir.

⁶ Anayasa Mahkemesi Kararı Esas Sayısı : 2017/37, Karar Sayısı : 2017/22, Karar tarihi: 09.02.2017

SGK idaresinin bundan böyle bu tür yersiz ödemeleri engelleyecek tedbirleri zamanında alması, bu konuların artık yasa maddesi ile çözümlenmesinden kaçınılması gerekir.

3.20 Teklifin 49. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 50. Maddesiyle 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununa eklenen “Ek Madde 5” ile; 18.10.2019 tarih ve 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile acele bir şekilde kurulan Sigortacılık Ve Özel Emeklilik Düzenleme Ve Denetleme Kurumu’na ilişkin çeşitli konularda kanuni düzenleme yapılmıştır.

Anayasa’nın 104. Maddesinin 17. Fıkrasında Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin yetki sınırı çizilmiştir. Buna göre kanun ile düzenlenmesi gereken konularda, kanun ile düzenlenmiş konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanun ile düzenlenmesi gereken konular Anayasada tanımlanmıştır. Bu duruma rağmen 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kanun ile düzenlenmesi gereken bir dizi konuda düzenleme yaptığı görülmüştür.

Bunlardan ilki 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu üyelerinin özlük, atama haklarını düzenleyen 5. maddesinin 4. fıkrasıdır. Anayasa’nın 128. Maddesinin ikinci fıkrasına göre kamu görevlilerinin atama, özlük hakları, görevden ayrılmaları gibi hususların kanun ile düzenlenmesi zorunludur.

Yine aynı 47 sayılı Kararnamenin 6. maddesinde tanımlanan yasakların da Anayasa 128 gereği kanun ile düzenlenmesi gerektiği gibi bu kuruma veya kurula atanacak kişilerin kamu görevlileri olmaları sebebiyle 657 sayılı Yasaya aykırı olmaması gerekir. Yapılan bu düzenleme Anayasa’ya aykırıdır.

Anayasanın 71. maddesi çerçevesinde vergi ve benzeri kamu gelirlerinin Yasa yoluyla düzenlenmesi gerekmektedir. 47 sayılı CBK’nın 16. maddesi ile Kurumun gelirleri düzenlenmiştir. Bu husus da Anayasa’ya aykırılık oluşturmaktadır.

47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamenin “atıflar” başlıklı 19. maddesinde çeşitli kanunlarla düzenlenmiş hususların Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan Kurula atıfla yapılacağı düzenlenmiştir. Bu durum da Anayasa’nın104. maddesine aykırılık taşımaktadır.

Ayrıca çeşitli kanunlarla verilen kadroların Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesi de aynı şekilde Anayasa'nın 104. maddesine aykırı bulunmaktadır.

Aynı kararnamenin personele ve kurum hizmetlerine yönelik Geçici 2 ve 3. maddelerinde de çeşitli Kanunlara ve 375 sayılı KHK'ya aykırı düzenlemeler bulunmaktadır. Bu düzenlemeler de Anayasa'nın 104 ve 128. maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Getirilen kanun teklifiyle 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenen ve Anayasa'nın 104, 128 ve 71. maddelerine aykırı olan düzenlemelerine ilişkin olarak bu aykırılıkları ortadan kaldırmak kanuni düzenleme yapılmak istenmektedir.

Nitekim, 49. madde ile 5684 sayılı Kanuna eklenen Ek Madde 5'in;

-2. fıkrası ile kurul üyelerinin atanma şartları düzenlenerek bunların atanmalarına ilişkin işlemler Anayasa'nın 128. Maddesine ve 657 sayılı Kanuna uygun hale getirilmektedir.

-3. fıkrası ile Kurumun kurul üyelerine ve personeline yapılacak ücret veya aylık ödemelerinin kanuni dayanağı oluşturulmaktadır.

47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmeyen veya söz konusu kararnamede düzenlenmesine rağmen kanuni dayanağa ihtiyaç duyulan ve Kurum yetkililerinin ve personelinin tabi olacağı sosyal güvenlik hakları 4. ve 5. fıkralar ile tanımlanarak Anayasa'nın 128. Maddesine uygun hale getirilmektedir.

EK Madde 5'in 6. fıkrası ile 375 sayılı Yasanın ek 25. maddesi hükümleri çerçevesinde geçici görevlendirme ile personel çalıştırılabileceği, 7f Fıkrası ile de 375 sayılı KHK'nın ek 6. maddesinde dışarıdan bilişim uzman olarak çalıştırılacaklara ilişkin kurum kısıtlamalarının uygulanmaması düzenlenmiştir.

Ek Madde 5'in;

-12. fıkrası ile Kurumun gelirleri düzenlenerek 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesindeki Anayasa'nın 71. Maddesine aykırılık giderilmektedir.

-14. fıkrası ile de 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin personelin geçiş hükümlerine ilişkin geçici 3. Maddede düzenlenen özlük haklarının korunmasına ilişkin düzenlemedeki Anayasa'ya aykırılıkları giderici ve kanuni dayanak oluşturmak üzere 375 sayılı Kanunun geçici 12 ve 16. maddelerinde memurların ve sözleşmeli personelin kazanılmış haklarının korunmasına ilişkin düzenleme eklenmektedir.

Teklifin bu maddesinde yer alan hükümler, acele ile çıkarılan ve kamu yönetim yapısını dejenere eden Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerindeki anayasaya uygun olmayan düzenlemelerin bilahare kanun tekliflerinde yer alan madde düzenlemelerle giderilme çabasına ilginç bir örnek teşkil etmektedir.

3.21 Teklifin 50. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesi komisyon çalışmaları sırasında verilen son dakika önergesi ile kanun teklifine eklenmiştir.

Bu madde ile; 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılarak Termik santrallere Çevre mevzuatına uyum için tanınan sürenin 31.12.2019'dan 30.06.2022'ye uzatılması, ve termin planına uymayanlarla ilgili yeni ceza uygulamalarının belirlenmesi konularında düzenleme yapılmaktadır.

Söz konusu madde;

MADDE 50- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “30/6/2022” şeklinde değiştirilmiş, fıkra “üretim faaliyeti durdurulamaz ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımların gerçekleştirilmemesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanmaması nedeniyle” ibaresi ve ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımlara dair yapım sözleşmesi ile iş termin planını 30/6/2020 tarihine kadar Bakanlığa sunmayan üretim tesisleri bu haklardan yararlanamaz. İş termin planı sunulan üretim tesisleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bu iş termin planına uyum açısından 1/7/2020 tarihinden itibaren 4 ayda bir denetlenir. Yapılan her bir denetimde bu iş termin planına uygun olmadığı tespit edilen tesislere 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci maddesinde yer alan ilgili idari para cezaları yirmi kat artırılarak uygulanır. İş termin planındaki herhangi bir işin yapımının belirtildiği süreye göre bir yıl geciktiğinin tespiti halinde üretim tesisinin faaliyeti durdurulur. Bu madde kapsamında verilen idari para cezalarına karşı dava açılması cezanın tahsil işlemlerini durdurmaz.”

hükümünü içermektedir.

Komisyonunda yapılan açıklamalardan çevre mevzuatına uyum için gerekli yatırımları yapmak için kendilerine 31.12.2019 tarihine kadar süre verilen bazı termik santrallerin bu yükümlülüklerini henüz yerine getirmedikleri, bu santrallerin 17 adet olduğu, bunlardan dördünün kamuya ait olduğu, bunların toplam enerji üretiminin % 18'ini karşıladıkları, bu nedenle bunlara üretimlerini durdurma cezası verilmesi yerine yatırımları ile ilgili olarak gerçekleştirecekleri temrin planına göre bu yükümlülüğün yerine getirilmesinin izlenmesi, normal cezanın 20 katı tutarında bir ceza uygulamasının yapılmasının planlandığı anlaşılmaktadır.

Enerji sektörünü ilgilendiren aynı zamanda çevre ve ekolojik dengeler açısından önemli bulunan söz konusu düzenlemenin, Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknoloji Komisyonunda ve Çevre Komisyonunda görüşülmeden acele ile mevcut teklif metnine yerleştirilerek yasalaştırılması gayretini doğru bulmuyoruz.

3.22 Teklifin 51. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesi de komisyon çalışmaları sırasında verilen son dakika önergesi ile kanun teklifine eklenmiştir.

Bu madde ile 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesine fıkra eklenerek; Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan ve bu nedenle kamu görevinden çıkarılmış olan kişilerden, adli veya idari soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin sosyal güvenlik haklarına ilişkin başvuruları hakkında 31/10/2019 tarihine kadar karar alan, bu kararları yerine getiren veya işlem yapmayan kamu görevlilerine bu karar ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluk yüklenmemesi sağlanmak istenmektedir.

Maddenin komisyonunda görüşmeleri sırasında ilgili kurum temsilcilerinin açıklamalarından; söz konusu düzenlemenin 16 Temmuz Darbe girişiminde sorumlulukları bulunan bazı sivil ve askeri personelin emeklilik sevk işlemlerinde gerçekleşen belirsizlik, ihtilaf ve kargaşa nedeniyle, emekli ikramiyelerinin ödenmesi ve maaş bağlanmasına ilişkin emeklilik işlemlerinin Sosyal Güvenlik Kurumunca

gecikmeli olarak yerine getirilmesi ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumu görevlisi 5 ila 6 kişi hakkında görevi suiistimal ettikleri nedeniyle şu aşamaya kadar yapılan 36 adet suç duyurusu nedeniyle, bu kamu görevlilerine hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluk yüklenmemesini sağlamak amacıyla gündeme getirildiği anlaşılmaktadır.

Komisyonun görev ve ilgi alanı dışında olan, ilgili ihtisas komisyonunda görüşülmeden veya ilgili ihtisas komisyonu olan Anayasa ve Adalet Komisyonlarının görüşüne başvurulmadan direkt olarak acele ile komisyon gündemine alınan söz konusu kanun teklifi maddesinin bu şekilde yasalaştırılmasını uygun bulmuyoruz. Söz konusu maddenin Adalet ve Anayasa Komisyonlarında hukuki açıdan bütün yönleriyle tartışılıp üzerinde çalışıldıktan sonra yasalaştırılmasının daha doğru olacağını düşünüyoruz.

3.23 Teklifin 52. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 32 nci maddesi değiştirilerek .2011 yılında Maliye Bakanlığındaki mevcut denetim yapısında var olan denetim kurulları kaldırılarak yerine kurulmuş bulunan Vergi Denetim Kurulunun teşkilatlanma yapısının yeni baştan düzenlenmektedir.

6/4/2011 tarihli ve 6223 sayılı Kanun kapsamına girmediği halde anılan kanunun verdiği yetkiye dayanarak, Bakanlar Kurulu'nca 7/7/2011 tarihinde çıkarılan 7.7.2011 tarihli ve 646 sayılı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının Kurulması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameyle,

Doğrudan Bakana bağlı olarak görev yapan Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Hesap Uzmanları Kurulu ile Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı Gelirler Kontrolörleri Başkanlığı kapatılmıştır.

Bu başkanlıklarda görev yapan ve Türkiye çapında denetim yapmaya yetkili bulunan maliye müfettişleri, hesap uzmanları ve gelirler kontrolörleri (merkezi denetim elemanları), Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatında vergi denetimi yapmakla görevli bulunan vergi denetmenleri ile Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (VDK) bünyesinde vergi müfettişi unvanı altında birleştirilmiştir.

Hem denetim hizmetlerinin etkin, etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesini temin etmek hem de merkezi denetim elemanları ile vergi denetmenleri arasındaki

mesleki yetiştirme ve yeterlik farklılıkları dikkate alınarak, bunların niteliklerine uygun şekilde istihdam edilmelerini temin etmek amacıyla VDK bünyesinde,

- i. Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler,
 - ii. Büyük Ölçekli Mükellefler,
 - iii. Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele,
 - iv. Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar,
- grup başkanlıkları oluşturulmuştur.

Vergi Müfettiş Yardımcılığı giriş sınavında başarılı olanların Büyük Ölçekli Mükellefler, Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele ve Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar grup başkanlıklarında görev alabilmesi için giriş sınavında, başarı sıralamasında en başarılı %5'e girmiş olmaları gerekmektedir.

Giriş sınavı başarı sıralamasında ilk %5'e giremeyenler Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler grup başkanlıklarında görevlendirilmektedir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte maliye müfettişi, hesap uzmanı ve gelirler kontrolörü kadrolarında bulunanlar Büyük Ölçekli Mükellefler, Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele ve Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar grup başkanlıklarında görevlendirilmiş, vergi denetmeni kadrolarında bulunanlar ise Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler grup başkanlıklarında görevlendirilmiştir.

Söz konusu 646 sayılı K.H.K. vergi incelemesinde iş bölümü ve uzmanlaşmanın esas olduğu, büyük mükellef ve küçük mükelleflerin farklı özellikte işlemlere sahip olduğu, bunun özel uzmanlık gerektirdiği, bankacılık, finans, sigortacılık gibi özel alanların bu konularda uzman ve ilgili mevzuatların eksiksiz eğitimini almış kişilerce incelenmesinin daha doğru olacağı fikriyle düzenlenmiştir.

Komisyonunda görüşmeler sırasında Vergi Denetim Kurulunda toplam 8187 Vergi Müfettişi ve Vergi Müfettiş Yardımcısı olduğu, bu denetim kurulunun en büyük denetim kurulu niteliğinde bulunduğu, A grubunda(Küçük Ölçekli Mükellefler) 7489, B Grubunda (Büyük Ölçekli Mükellefler) 581, C grubunda (Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele) 70, Ç Grubunda (Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar) 47 Vergi Müfettişi bulunduğu, bu durumun fonksiyonel görevlerin yapılmasını engellediği, vergi kaçakçılığı suçlarının büyük bir kısmını, karmaşık suç örgütleri tarafından oluşturulan ve yönetilen firmalar üzerinden yüksek tutarlarda vergi kayıp ve kaçığına neden olan işlemlerin oluşturmakta olduğu ifade edilmiştir.

Bu nedenle karmaşık işlemler ve örgütlerle mücadele için standart vergi inceleme usulleri yerine geniş bilgi ağı, yerinde denetim olanakları ve kısa sürede işlem yapabilen uzman örgütlenme modeline ihtiyaç duyulduğu, Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı bünyesinde toplam 8 binin üzerinde vergi müfettişi görev yaptığı hâlde Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlıklarında toplam 47 vergi müfettişinin görev yapmasının bu fonksiyonun icra edilmesini ortadan kaldırdığı ifade edilerek sektörel ve fonksiyonel bir ölçek ayırımına gidilmesi için mevcut grupların ortadan kaldırılacağı ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin 52. maddesi ile bu grup başkanlıkları kaldırılmaktadır. Yapılmak istenen düzenlemede her ne kadar performans esasından bahsediliyor olsa da 2011 yılında yapılan düzenlemenin ve ondan sonra atılan adımların vergi denetimindeki problemleri çözmediği daha da karmaşık hale getirdiği anlaşılmaktadır.

Vergi denetim hizmetlerinde 646 sayılı KHK ile bozulan ehliyet, liyakate dayalı sistem bu Kanun teklifi ile tamamen ortadan kaldırılmaktadır

Diğer ülke modelleri incelendiğinde hiç bir ülkede direkt olarak Hazine ve Maliye Bakanına bağlı ve 8000 'ni aşan Vergi Müfettiş ve Müfettiş yardımcısını barındıran bir Vergi Denetim Kurulu modeli bulunmamaktadır.

Vergi incelemelerini yürütecek idari yapının, benzeri dünya örnekleri de dikkate alınarak siyasi otoriteden bağımsız bir yapıda yeni baştan düzenlenmesi şarttır.

Hazine ve Maliye Bakanlığındaki denetim yapısının Türkiye'nin mevcut gerçekleri ve geçmiş dönem birikimlerini, liyakat sistemini ve uzmanlaşmayı esas alan bir tarzda yeni baştan örgütlenmesi, Maliye Bakanlığının geçmişinde yer alan denetim kurullarının işlevlerinin de bu yapılanmada göz önünde bulundurulması gerekir.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, 1'nci bölümde açıklanan nedenlerle bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması 2'nci bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; 3'üncü bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de "Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı

Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Bülent Kuşoğlu

Ankara

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Abdullatif Şener

Konya

Cavit Arı

Antalya

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

Süleyman Girgin

Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

2/2312 Esas Numaralı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Genel Değerlendirme

Neoliberal otoriterizm, devlet-sermaye-toplum ilişkilerini tekelci yönetim zihniyetiyle sermaye lehine biçimlendirerek devletin, sermayenin maliyetlerini kamusal zor yoluyla topluma ödettirme misyonunu daha da belirgin hale getirerek tahkim eder. Bu tahkimat süreci, kamusal çıkar anlayışının bizzat devlet eliyle sermayenin çıkarlarıyla eşitlenmesi misyonu ile yerine getirilir. Devletin sermaye lehine müdahaleleri bir mistifikasyonla gerçekleştirilerek kamusal çıkar fikrinin kendisi sermayenin işgaline açılır. Bu politikalar özellikle iktisat olarak tarif edilen alandan kamusal olanın dışlanması söylemleriyle eşanlı olarak yürütülür.

Ancak lafzi düzeyde kamusal olanın kötücülleştirilmesi ve itibarsızlaştırılması yaklaşımı, esasen kamusal müdahalenin özellikle iktisadi alanda bir takım amaçlarla araçsallaştırılması maharetiyle maskelenerek hayata geçirilir. Devlet müdahalesiyle sisteme meşruiyet sağlanır, kamusal rıza yaratılır. Bu noktada, kapitalist iktidar pratiklerinin belki de en kritik noktası, belirli bir kesimin çıkarlarının toplumun tümünün çıkarlarıyla özdeşleştirilmesidir. Bu özdeşleştirme politikasının doğal sonucu ise belirli bir kesimin maliyetlerinin toplumun tümünün maliyetleri olarak sunulmasıdır.

Örneğin 2020 Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nde vergi alanında toplam 196 milyar lira tutarında ayrıcalıklar, istisnalar ve muafiyetler yani vergi harcaması tahmin edilmektedir. Bu tutarın 2021 yılında 223 milyar lira, 2022 yılında ise 251 milyar lira olması öngörülmektedir. Yani AKP iktidarı,

sermayeye ayrıcalıklar, istisnalar ve muafiyetler sağlayıp kamusal gelirlerin önemli bir kısmından vazgeçerek, küçük bir kesimin maliyetlerini toplumun tümünün sırtına yüklemektedir.

Vergi politikalarının sınıfsal karakterini ve iktidarın esasen kimlerden yana olduğunu gösteren en önemli verilerden biri de işte bu vergi harcaması tahminleri tablolarıdır. Ne hikmetse bu tablolar TBMM’ye sunulan 2020 yılı merkezi yönetim bütçe kanunu teklifinde yer almamış, ancak Strateji ve Bütçe Bakanlığı’nın resmi internet sitesinde sonradan yer almıştır. Bu tabloların bütçe teklifinde yer almamasının bütçenin ve daha makro düzeyde ülkeyi yönetenlerin tercihinin mümkün olduğunca halktan gizlenmesi anlamına geldiği açıktır.

AKP’nin sermayenin maliyetlerini toplumsallaştırma politikasının en somut örneğini vergi politikalarından okumak mümkündür. Bu vicdansız vergi politikalarına karşı yapılması gereken ise çok açıktır. Kapsamlı bir vergi reformunun gerçekleştirilmesi zorunludur. Bu temelde başta gelir ve servet vergisi olmak üzere tüm vergi alanı radikal bir biçimde yeniden dizayn edilmelidir. Bu devrimsel değişimin temel mottosu ise “az kazananın az, çok kazananın çok vergilendirilmesi” olmalıdır. Önemli olan bu ilkeyle gelirin ve servetin vergilendirilmesidir. Vergi adaleti ancak bu türden radikal değişimlerle mümkün olabilir.

Emeğiyle geçinen ücretli çalışanların ülkenin en büyük vergi mükellefleri olmaları ülkede vergi adaletinin olmadığına en net göstergesidir. Yaklaşık 2.020 lira alan bir asgari ücretlinin % 15 oranında yani 325 lira gelir vergisi, % 7,6 oranında yani yaklaşık 20 lira damga vergisi, toplamda 345 lira vergi ödemesi kabul edilemez. Asgari ücret her türlü vergiden muaf tutulmalı, dört kişilik bir ailenin yoksulluk sınırının en az yarısı kadar bir tutarda olmalıdır. Asgari ücretle geçinen yurttaşlardan değil, artan oranlı bir biçimde çok kazananın daha çok vergi alınmalıdır. Ancak bu torba yasada vergilendirmeye ilişkin hususlar bu ilkenin yakınından bile geçmemektedir.

Bu kanun teklifi işletmelere yeni vergiler getiren bir paket olarak takdim ediliyor olsa da esasen bu da bir mistifikasyon içermektedir. Görünürde işletmelere yeni vergiler getiriliyor gibi olsa da açıktır ki yeni vergiler yurttaşların yükünü arttıran vergilerdir. Bu kanun teklifiyle ihdas edilmek istenen dijital hizmet vergisi ve konaklama vergisi gibi vergilerin bir biçimde yurttaşlara yansıtılacağını öngörmek zor değildir.

Bu kanun teklifinin en can alıcı maddesi ise 47. maddedir. Bir geçici maddeyle Cumhurbaşkanı'na 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, yetmiş milyar lira ilave borçlanma yetkisi verilmektedir. Belli ki bu madde, kalabalık bir torba içerisine yerleştirilerek dikkatlerden kaçırılmak istenmiştir. Ancak bu maddeyle parlamentonun bütçe hakkına açık bir saldırı gerçekleştirilmiştir. Cumhurbaşkanı'na 70 milyar lira ek borçlanma yetkisinin bu şekilde verilmesi kabul edilemez. Halklar, tüm dünyada yoğun toplumsal mücadeleler sonucu bütçe hakkını kazanmıştır. Bütçe hakkını da seçtikleri temsilcilerden oluşan parlamentolar aracılığıyla kullanmaktadırlar. Ancak böylesi bir düzenleme, evrensel demokratik bir ilke olan bütçe hakkının ihlalinden başka bir şey değildir.

Merkeziyetçi ve tekelci bir zihniyetle siyasetin kendisini gasp eden ve parlamentoyu sadece idare derekesine indirgemeye çalışan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, bu kanun teklifinde de görüldüğü üzere, merkezileşmeyi ve tekelleşmeyi hem yerellerden yetki gaspıyla ve hem de ucu sosyal medyaya uzanabilecek baskının dozunu arttırmakla güçlendirmeye çalışmaktadır. AKP'nin getirdiği bu torba yasadan da yurttaşların payına refah ve özgürlük değil bilakis daha çok vergi daha çok otoriterleşme düşmüştür.

Bu gerekçelerle muhalefet ettiğimiz 2/2312 Esas Numaralı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin maddelerine dair itirazlarımız da aşağıda sıralanmaktadır.

Madde 1-7

2/2312 Esas Numaralı bu kanun teklifiyle “dijital hizmet vergisi” adıyla yeni bir vergi türü ihdas ediliyor. Ancak bu yeni vergi ihdası, kamuoyunda yeterince tartışılmadan apar topar bir biçimde Plan ve Bütçe Komisyonu’nun gündemine getirilmiştir. Günlerce süren komisyon toplantılarında yaşanan tartışmalar çok net bir biçimde göstermiştir ki hem kanun teklifinin ilk imzacısı milletvekili, hem komisyon sıralarında oturan bürokratlar, hem de bu yeni vergi ihdasına olumlu yönde oy kullanan iktidar milletvekilleri, bu yeni dijital hizmet vergisinin anlamına ve detaylarına hâkim değildir. Komisyon tartışmaları boyunca yaşanan tartışmalarda, komisyon üyelerine bilgi vermek ve hatta onları ikna etmek üzere salonda bulunanların dijital hizmet vergisine ilişkin doyurucu bilgiye sahip olmaması kabul edilebilir bir şey değildir. Ismarlama bir biçimde getirildiği anlaşılan dijital hizmet vergisi ihdasına ilişkin düzenlemeler, alelaide bir biçimde komisyon gündeme getirilmiş ve getirildiği gibi de alelaide bir biçimde komisyondan geçmiştir.

Oysa dijital hizmetler gibi, sınırları muğlâk olan bir alanı ilgilendiren ve dolayısıyla üzerinde detaylı çalışma gerektiren bir düzenleme, ilgili tüm çevrelerin görüşleri alınarak hazırlanmalı ve aceleye getirilmemeliydi. Dünyada da dijital hizmet vergisi ihdasına ilişkin çeşitli ülkelerde çalışmalar söz konusudur. Bunların pek çoğu da halen devam etmektedir. Örneğin OECD ve AB dijital hizmetlere ilişkin vergilendirme üzerinde aylarca çalışmıştır ve halen çalışmaktadır. Ancak bu kanun teklifinde yer alan dijital hizmet vergisi kamuoyunda yeterince tartışılmadan baskın bir biçimde komisyon gündemine getirilmiştir.

Zaten hem dijital hizmet vergisi için, hem de bu kanun teklifinin diğer düzenlemeleri için şiddetli ısrarlarımıza rağmen herhangi bir etki analizi raporunun komisyona sunulmamış olması da bu aceleciliğin bir sonucudur. Böylesi önemli düzenlemeler komisyon gündemine getirildiğinde teklif sahipleri

tarafından muhakkak etki analizi raporları da komisyon üyelerine sunulmalıdır. Etki analizi sunulmadan getirilen düzenlemeler, komisyonun saygınlığına halel getirmekte, yasama kalitesine kast etmektedir. Bunun yanı sıra, dijital hizmet vergisi ihdas edilen 2/2312 esas numaralı bu kanun teklifinin ilk yedi maddesi, ayrı bir kod yasa olarak komisyona getirilmeliydi. Çünkü yeni bir vergi türü ihdas edildiğinden, üzerinde daha iyi çalışılabilir, ilgili çevrelerden daha detaylı görüşler alınabilir, bu yeni vergi türünün ihdası aceleyle getirilmezdi.

Bu kanun teklifiyle ihdas edilmek istenen dijital hizmet vergisi ile yine hâsılat esaslı vergilendirmeye karşı karşıyayız. Bu yeni vergi türünde de görüldüğü üzere AKP'nin, hâsılat esaslı vergilendirmeyi yaygınlaştırmaya çalıştığından söz etmek mümkün. Oysa vergilendirmenin temel ilkelerinden biri gelirin vergiye tabi olmasıdır. Bir diğer deyişle kazancın vergilendirilmesidir. Çünkü hâsılat, kazanç demek değildir. Pek çok farklı sektörde kazanç ile hâsılat arasındaki oran değişebilmektedir. Kimi sektörlerde düşük hâsılat, yüksek kazanç anlamına gelebilirken, kimi sektörlerde de yüksek hâsılat düşük kazanç anlamına gelebilmektedir. Dolayısıyla vergi, hâsılatı göre değil kazançla göre belirlenmelidir. Ancak dijital hizmet vergisi hâsılat esaslı bir vergilendirmeyi öngörmektedir.

Öte yandan kanun teklifinin 4. maddesinde dijital hizmet vergisine tabi olunabilmesi için gerekli hâsılat eşiği belirlenmiştir. Buna göre bir dijital hizmet sağlayıcı bir şirketin dijital hizmet vergisine tabi olabilmesi için Türkiye’de elde ettiği hâsılat 20 milyon liranın veya yurtdışında elde ettiği hâsılat 750 milyon avrünün üstünde olmak zorundadır. Ancak bu hâsılat eşiğinin neye göre, hangi kritere göre belirlendiği belli değildir. Bu hâsılat eşiğinin belirlenmesindeki amaç ismi anılmayan ancak vergilendirme hedefinde olan bazı şirketler midir? Bu hâsılat eşiği belirlenirken, dijital hizmet sağlayıcı sektörünün piyasa dengeleri düşünülmüş müdür? Dijital hizmet vergisi için konan Türkiye’de elde ettiği hâsılat 20 milyon liranın veya yurtdışında elde ettiği hâsılat 750 milyon

avronun üstünde olma koşulu, rekabete uygun mudur? Bu hâsılat eşiğinin belirlenmesinde Rekabet Kurumu’ndan görüş alınmış mıdır? Tüm bu sorular günlerce süren komisyon toplantılarında yanıtız kalmıştır.

Yine, kanun teklifinin 5. maddesiyle dijital hizmet vergisi oranı % 7,5 olarak belirleniyor. Ancak niçin ve ne şekilde % 7,5 oranında karar kılındığı belli değildir. Ve yine Cumhurbaşkanı’na bu vergi oranını % 1’e kadar indirme, % 15’e kadar arttırma yetkisi veriliyor. Tek bir kişinin bir vergi oranını ciddi anlamda düşürüp ciddi anlamda yükseltebilme yetkisine sahip olması, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi adı verilen mevcut tek adam rejiminin tekellciliğini göstermesi bakımından somut bir örnek olarak değerlendirmek mümkündür.

Dijital hizmet vergisini düzenleyen bu kanun teklifinin 7. maddesinde beyanname ve ödeme yükümlölüklerini süresinde yerine getirmeyen mükelleflerin ilan edileceğı, ilan tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yükümlölüklerin yerine getirilmemesi halinde ise yükümlölükler yerine getirilinceye kadar dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlerin bir “vergi güvenliğı” önlemi olarak engelleneceğı belirtiliyor. Bunun kabul edilmesi mümkün değildir. Her ne kadar komisyon görüşmeleri esnasında hizmetin durdurulması yerine yavaşlatılmasına ilişkin değışikliğı TBMM Genel Kurulu’nda gündeme getirileceğı ifade edilmiş olsa da, komisyona getirilen kanun teklifi metninde bu engelleme yetkisinin söz konusu olması yasakçı zihniyeti ele vermektedir. Dijital hizmetlere erişim engellemesinin getirilmesi yetkisinin Hazine ve Maliye Bakanlığı’na verilmesinin düşünölmüş olması da kabul edilebilir değildir. Böylesi yasaklayıcı önlemlere karşı olsak da şayet mükelleflerin faaliyetlerini engelleyici tasarruflar söz konusu olabileceksa bunun sadece mahkeme kararlarıyla mümkün olabilmesi gerektiğini savunmaktayız. Açıktır ki AKP, 1980 öncesinde göröldüğü gibi ödeme

yükümlülüklerini yerine getiremeyen mükelleflerin faaliyetlerinin durdurulması düşünecek kadar yasakçı bir zihniyeti temsil etmektedir.

2020 merkezi yönetim bütçesi 1 trilyon lirayı aşarken yaklaşık 140 milyar lira açık öngörülüyor. Hatırlanacağı üzere, 2019 bütçesi için 80 milyar lira açık öngörülmüş, ancak 2019'un henüz yedinci ayında 80 milyar liralık bütçe açığı gerçekleşmişti. Belli ki, 2020 bütçesi için öngörülen 140 milyar liralık bütçe açığı da yıl bitmeden çok önce gerçekleşecek. AKP de bu açığı yeni vergilerle ve mevcut vergilerin oranlarının da artırılması yoluyla yurttaştan çıkarmayacak isteyecek. Dijital hizmet vergisi ihdası da bu muazzam açığı kapatma girişimlerinden biridir. Her ne kadar dijital hizmet vergisi, dijital hizmet sağlayıcılarına getiriliyor gibi görünse de, bu verginin yurttaşta yansıtacağı çok açıktır. Dijital hizmet vergisinin ihdasıyla yurttaşlar yeni bir vergi kıskacına daha alınmış olacaklardır. Dijital hizmet vergisi bir taraftan yurttaşların cebine kast ederken diğer taraftan da iletişim ve haberleşme özgürlüğünü kısıtlayıcı tasarrufların önünü açmaktadır. Ülkede uzun süredir var olan mevcut baskıcı ortamda, yurttaşlar sosyal medya ve internet aracılığıyla bir miktar nefes alabilmektedirler. Medyanın neredeyse hepsi iktidarın tekelindeyken sosyal medyadan haberleşme ve bilgi edinme hakkını kullanabilen yurttaşlarımızın, dijital hizmet vergisi bahane edilerek dijital hizmetlere erişimlerinin engellenmesiyle karşı karşıya kalacaklarını öngörmek zor değildir.

Madde 8, 21

Bu düzenlemelerle kambiyo muamelelerine ilişkin banka ve sigorta muameleleri vergisi % 0,1'den, % 0,2'ye çıkarılıyor. Ancak zaten henüz 14 Mayıs 2019 tarihli 1103 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile kambiyo muamelelerinde satış tutarı üzerinden % 0,1 oranında vergi getirilmişti. Bunun üzerinden henüz altı ay geçmeden kambiyo muamelelerinde satış tutarı üzerinden % 0,1 oranında alınan vergi bu kez iki katına çıkarılarak % 0,2'ye yükseltiliyor. Bu kadar kısa bir süre içerisinde bir vergi oranının tekrar

değiştirilmesi hatta yükseltilmesi vergilendirme ve yasama ciddiyeti açısından sorunludur.

Öte yandan Cumhurbaşkanı’na bu vergi oranını 10 katına kadar artırma yetkisinin veriliyor olması kabul edilemez. Buna göre şayet Cumhurbaşkanı isterse vergi oranı % 2’ye kadar yükseltilebilecektir. Cumhurbaşkanı’na bu vergi artırma yetkisi verilmesine gerekçe olarak ise “spekülatif amaçlı döviz alım satımının önlenmesi” gösterilmektedir. Oysa ekonomiyi kırılgan hale getirip spekülatif amaçlı döviz alım satımlarına açık hale getiren bizzat AKP iktidarındır. Özellikle Kamu Özel İşbirliği adı verilen büyük projelerle ekonomiyi dolarize eden, dolara daha da bağımlı hale getiren AKP’dir. Bir yandan ülke ekonomisini dövize daha da bağımlı hale sokup dövize daha da muhtaç hale getirmek, bir yandan da böylesi düzenlemeler getirmek amaca uygun değildir. Uygulanan yanlış politikalar nedeniyle ülkenin ciddi anlamda dövize ihtiyacı vardır. Ancak dövizin gelebilmesi, ekonomideki ve siyasetteki güvene bağlıdır. Zaten güvensizlik had safhadayken, üstüne üstlük Cumhurbaşkanı’na böyle bir yetki verilmesinin ülkeye dövizin gelmesini daha da zora sokacağını tahmin etmek güç değildir. Bu türden geniş yetkiler, döviz ihtiyacına çare olmaz bilakis ülkeye döviz getirmek isteyenleri ürkütür. Ülke ekonomisine duyulan güvensizlik, ülkede demokrasinin var olmamasından kaynaklıdır. Şayet ekonomik krizle mücadele edilmek isteniyorsa, ülkeye döviz girişi sağlanmak isteniyorsa, spekülatif amaçlı döviz alım satımları boşa düşürülmek isteniyorsa derhal savaş politikalarından vazgeçilmeli, demokrasiye dönüşün önü açılmalıdır.

Madde 9

2/2312Esas Numaralı bu kanun teklifiyle “konaklama vergisi” adıyla bir vergi türü ihdas ediliyor. Esasen bu yeni bir vergi değildir. Hâlihazırda zaten konaklama vergisi benzeri bir vergi vardır. Bu vergi de, yerel yönetimler tarafından alınmaktadır. Ancak bu düzenlemeyle zaten yerel yönetimlerin yetkisinde olan bir vergi bu kez merkezi yönetime aktarılmış olmaktadır. Yani

bu vergilendirmeye yerelden merkeze bir yetki aktarımı söz konusudur. Halbuki böylesi bir verginin yerel niteliğinin korunması gerekmektedir. Bu hem ademi merkeziyetçiliğin demokratik potansiyelinin, hem de örneğin yaz aylarında artan nüfus dolayısıyla giderleri de artan yerel yönetimlerin harcama kapasitesi gibi teknik nedenlerin bir gereğidir.

Ancak AKP-MHP iktidarı, 31 Mart 2019’da bu yana, Halkların Demokratik Partisi’nin yerel seçim taktiğinin başarısını hazmedememiş, bir yandan kayyum atamalarıyla halkın seçtiği yerel yönetimleri gasp etmiş, bir yandan da İstanbul Boğazı’na ilişkin son düzenlemede de görüldüğü üzere pek çok yerel yönetime karşı muhteşem bir merkezileşme basıncı uygulamaya devam ederek tekелci yönetim anlayışını derinleştirmiştir. Türkiye, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte daha da merkezileşip tekелci bir yönetim anlayışını yaygınlaştırırken vergilendirme zihniyeti de bundan payını almaktadır. Yerel yönetimlerde kalması gereken bir verginin merkezi yönetime aktarılması kabul edilemez. Bu düzenleme, yerel yönetimlerin yetkilerinin aşındırılarak merkezi yönetim tarafından gasp edilmesinin somut bir örneğidir.

Öte yandan bu vergi düzenlemesinde bölgeler arası eşitsizliğin, kalkınmada öncelikli bölgelerin hiç hesaba katılmamış olması da merkeziyetçi bakış açısını ele vermektedir. Oysa bu türden bir vergilendirme söz konusu olduğunda sadece sahil yörelerini baz alan bir turizm mantığı yerine, tüm yöreleri dikkate alan bir yaklaşıma sahip olunması gerektiği ortadadır. Turizme ve konaklamaya ilişkin bir vergilendirmede bölgeler arası eşitsizlikler göz önünde bulundurularak istisna ve muafiyetler sağlanmalıdır.

Bölgeler arası eşitsizlik hesaba katılmadan yapılan bu düzenleme aynı zamanda küçük işletmeleri de hesaba katmamaktadır. Komisyona sunulan kanun teklifinin ilk versiyonunda % 2’lik bir vergi oranı getirilmişken, komisyon çalışmaları sırasında % 2’lik orandan vazgeçilerek maktu düzenlemeye gidilmiştir. Buna göre 5 yıldızlı otel ve tatil köyleri kişi başına gecelik 18 lira

ödeyecekken; 2 ve 1 yıldızlı otel, pansiyon, motel, apart hotel ve kampingler ise kişi başına gecelik 6 lira ödeyecektir. Ancak bu maktu vergi, küçük işletmelerin hilafıdır. Örneğin geceliği 1.000 avrodan oda satan büyük bir otel için düşünüldüğünde kişi başı 18 lira oldukça cüzi bir miktarken, geceliği 100 liradan oda satan bir küçük işletme için kişi başına 6 lira oldukça yüksek bir oran olacaktır. Yani orana vurulduğunda büyük otellerden daha az alınan bir vergi söz konusu olacaktır. Oysa aksine, şayet böyle bir vergilendirmeye gidilecekse bu vergi sadece 4 ya da 5 yıldızlı oteller için getirilebilirdi. Böylelikle vergilendirmenin ana ilkesi olan “az kazanan az, çok kazanan çok vergi” ilkesine uygun bir düzenleme söz konusu olabilirdi. Ancak bu haliyle yine büyük işletmeleri kollayan bir vergilendirme mantığıyla karşı karşıyayız.

Geçtiğimiz Temmuz ayında TBMM’de kabul edilen ilgili yasayla Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulmuştu. Buna göre turizm işletmeleri bu ajansa % 0,75 oranında turizm payı ödemekle yükümlü kılınmıştı. Yakın zamanda zorunlu kılınan bu ödeme yükümlüğünün ardından bu kez konaklama vergisi adıyla yeni bir ödemenin getiriliyor olmasının turizm sektörünü olumsuz yönde etkileyeceği açıktır. Her ne kadar her iki düzenleme de işletmelere ödeme yükümlülüğü getirmiş olsa da, bu tutarların bir biçimde yurttaşa yansıtılacağı açıktır. Yani bu düzenlemeyle birlikte esasen yurttaşların sırtına yeni bir yük daha yüklenmiş olmaktadır.

Madde 10

Düzenleme ile GVK 18. Maddesinde istisna edilen Serbest Meslek Kazançlarında istisna uygulaması, 193 Sayılı Kanunun 103. Maddesinde belirtilen 4. dilimdeki tutarı geçmesi halinde beyanname verme yükümlüğü getirmektedir. 193 Sayılı Kanunun 103. Maddesinde belirtilen 4. dilimdeki tutar 2019 yılı için 500.000,00 TL’dir. Bu tutar, günümüz koşullarında çok yüksek bir tutardır. Bu nedenle 193 sayılı kanunun 103 maddesindeki 3. vergi dilimine (2019 yılı için 98.000,00 TL) alınarak çok kazanan az kazanandan az

vergi alınması ilkesi ve gelir dağılımı adaletsizliğine sebep olunmaması için uygun bir düzenleme olacaktır. Bilimsel ve sanatsal faaliyetlerin desteklenmesi, farklı yöntemlerle, uygulanarak desteklenmelidir.

Madde 11

Düzenleme ile işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda çalışanlara verilen günlük 10,00 TL yol ödemeleri (Toplu Taşıım Kartı, Bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları ile yapılması durumunda) vergi dışı bırakılmaktadır. Dar gelirli, emekçi sınıfını, maddi anlamda destek sağlayan bir düzenlemedir fakat sadece Toplu Taşıım Kartı, Bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları ile yapılması şartı getirilmektedir. Bunun yerine çalışanın bordrosundaki günlük 10.00 TL YOL ücretinin tamamının vergi dışı bırakılması daha doğru olacaktır.

Madde 12

Vergi dağılımında adaletin sağlanması çerçevesinde desteklenmesi gereken bir düzenlemedir. Eleştirilmesi gereken nokta şimdiye kadar, yüksek kazanç erbabı olmalarına rağmen, neden istisna kapsamında tutulmuş olmaları ve İktidarın gelir dağılımı adaletini sağlamaktan ziyade kaynak ihtiyacı hâsıl olunca böyle bir düzenleme yapmasıdır.

Madde 13

Düzenleme ile işletmelerin kiraladıkları ve/veya demirbaşlarına kayıtlı araçların giderlerinde kısıt gider uygulaması getirilmektedir. Madde gerekçesinde, bunun suiistimal edildiğinden hareketle **kısıt gider uygulamasına** geçildiği ileri sürülmektedir. Fakat bu düzenleme muhasebe ve vergi tekniği açısından sorunlu bir düzenleme olup, gider yazılacak olan tutar kanunen kabul edilemeyen gider olarak yazılacağından İşletmelerin mali karları ile bilanço karları farklı olacaktır. Bunun yerine gerçekte, işletme amaçlarına uygun kullanımı olmayan, zenginlik ve şatafat göstergesi olan lüks binek otomobillerin

tanımı yapılarak, bunlara ait bütün giderlerin gider yazılmasının önüne geçilmelidir.

Madde 14

Düzenleme ile Serbest Meslek Erbabının kiraladıkları ve/veya demirbaşlarına kayıtlı araçların giderlerinde kısıt gider uygulaması getirilmektedir. Madde gerekçesinde, bunun suiistimal edildiğinden hareketle **kısıt gider uygulamasına** geçildiği ileri sürülmektedir. Fakat bu düzenleme muhasebe ve vergi tekniği açısından sorunlu bir düzenleme olup, gider yazılacak olan tutar kanunen kabul edilemeyen gider olarak yazılacağından mali karları ile Serbest Meslek Kazancı farklı olacaktır.

Bunun yerine gerçekte, Serbest Meslek Kazançlarında, mesleğin Serbest Meslek faaliyetlerinin amaçlarına uygun kullanımı olmayan, zenginlik ve şatafat göstergesi olan lüks binek otomobillerin tanımı yapılarak, bunlara ait bütün giderlerin gider yazılmasının önüne geçilmelidir.

Madde 15

Düzenleme ile tek işverenden almış olduğu ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş, ücret gelirlerine 103.maddenin 4. dilimi aşması durumunda beyanname verme yükümlülüğü getirilmektedir. Vergi tekniği açısından bu düzenlemenin vergiyi artırıcı yönde ne tür etki olacağı tartışmalıdır çünkü zaten elde edilen ücret ilgili tarifelerce vergilendirilmiş olmaktadır.

Madde 16

İlgili düzenlemeyle, daha önce sıklıkla karışıklığa sebep olan, karşı taraf vekalet ücretlerinden kesinti yapıp yapılmayacağı ve kim tarafından kesinti yapılacağı konusunda tereddütleri gidermeye dönük bir düzenleme olduğu ifade edilmiş olsa da vergi tekniği açısından sorunlu bir düzenlemedir. Gerçek usulde vergi mükellefi olmayan mükelleflerin bu ödemeyi nasıl yapacağına dair bir netlik içermemektedir. Ayrıca Avukatlık Kanunu 164. Madde ve Anayasa

Mahkemesinin bu konudaki kararına uygun olmayan bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü karşı tarafa yükletilen vekâlet ücreti, esas olarak bir ücret olmayıp, mahkemece hükmedilmiş bir tazminattır. Avukatlık Kanuna göre vekâlet sözleşmesine kapsamında alınan bir ücret değildir.

Madde 17

Düzenleme ile 193 Sayılı Kanunun 103. Maddesinde değişiklik yapılarak, 4. Vergi dilimi eklenmektedir. Ancak, adaletsiz olan vergi dilimleri daha da adaletsiz hale gelmektedir. Şöyle ki, vergi dilimleri arasındaki fark, gelir artıkça daha da açılmaktadır. Üst gelir gruplarının yüksek oranda vergilendirilmesi doğru olmakla beraber, Gelir Vergisinden elde edilen gelirin çok büyük bir kısmının stopaj yoluyla toplandığı koşullarda en alt vergi dilimi oranın düşürülmesi veya karşılık gelen miktarın artırılarak gelir dağılımının adaletinin, kısmen de olsa, sağlanması da gerekmektedir. Anayasa'nın 73. Maddesi gereği ödeme gücüne göre vergilendirme yapmak gerekir. Asgari ücretin brüt yıllık tutarının vergi dışı olması, kısmen de olsa gelir dağılımını adaleti sağlayabilir, gerekir Düzenlemenin bu yönlü revize edilmesi gerekir.

Madde 18

Düzenleme ile mükelleflerin vergiye uyumluluk sağlaması amacıyla yeni indirim ve teşvikler sağlanmaktadır. Vergiye uyumluluk, etkin, tarafsız ve kapsayıcı bir denetim mekanizmasının kurulmasıyla mümkündür. Bunun için adil ve eşit bir vergilendirme sisteminin yanı sıra kayıp ve kaçakları engelleyen bir denetim mekanizmasının da kurulması gerekmektedir. Ayrıca bu düzenleme, vergi vermekle mükellef olan kişilere yeni bir indirim ve teşvik sağlamakta, bu ise yeterince bozuk olan vergi adaletini daha da bozulmasına neden olacaktır.

Madde 19

Yeniden Değerleme Oranına ilişkin bir düzenleme olup, bu oran Vergi Usul Kanunu 503 sayılı Genel Tebliğiyle 2018 için % 23,73 olarak

belirlenmiştir. Amaç, vergi konusunun yeni değerini belirlemektir. Buradaki temel sıkıntı, genel uygulamanın dışında demokratik teamüllere aykırı bir şekilde bir kişiye, Cumhurbaşkanına tek başına % 50 oranında artırma ve azaltma yetkisi tanınmasıdır.

Madde 20

‘Serbest piyasa koşullarında’ çalıştığı iddiasındaki bir ekonomiye dair düzenlemelerin ihtiyaçlar doğrultusunda olmasından ziyade düzenlemelerin tek kişinin inisiyatifine bırakılması demokratik değerler açısından kabul edilemeyecek bir uygulamadır. Cumhurbaşkanına bir katına kadar artırma veya indirim yapma yetkisinin verilerek bütün yetkilerin tek elde toplanması kabul edilemez.

Madde 21

Sporcu ücretlerindeki vergi oranının, eski oran % 15, artırılması kabul edilebilir bir düzenleme olmakla beraber yetersizdir. Milyonlarca dolarlık sözleşmelerin ve kazançların söz konusu olduğu bir sektörde % 20 standart bir vergi oranı uygulayıp, en temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlanan asgari ücretli ve dar gelir gruplarını % 15-20-27’li vergi oranlarında vergiye tabi tutarken yüksek kazanç sağlayan sporcuları 4. vergi diliminden sonra beyannameye tabi tutmak vergi ve gelir dağılımı adaletinin sağlanması açısından kabul edilebilir değildir. Düzenleme eskiye nazaran ‘iyi’ olmakla beraber yetersizdir.

Madde 23-28

Yargılama aşamasında mükelleflerin istinaf veya temyiz yolundan vazgeçmeleri halinde verilen karara göre, dava konusu edilen verginin bir kısmı ve/veya cezanın bir kısmı ya da tamamından vazgeçilmesi ve idarece de ihtilafların sürdürülmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Bu şekilde tahakkuk edilen vergi ve cezalarının vadesi geçirilmeksizin gecikme faiziyle

birlikte ödenmesi halinde verginin aslında %40'lık indirim yapılması öngörülmektedir.

HDP olarak vergi ve ceza indiriminden yararlanabilecek mükelleflerde vergi kalemine üst limit getirilmesini savunuyoruz. Büyük ölçekli vergi mükelleflerine getirilen %40'lık indirim, geçmişte vergi aflarıyla silinen milyonluk vergilerde olduğu gibi kamu vicdanını yaralayacaktır.

Madde 30-31

492 sayılı Harçlar Kanunu'nda yapılan değişiklikle gayrimenkul alım satım işlemlerinde satış bedelinin aslından düşük gösterilerek emlak vergisinin eksik ödenmesinin önüne geçmek için, emlak vergisi bedelinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucuna göre hesaplanması öngörülmüştür.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nü ülke genelinde 3 yıl içerisinde toplu ve tekil değerlendirme haritaları çıkartacaklarını ve emlak alım-satımında vergi harçlarının bu değerler üzerinden belirleneceğini ilan etmişlerdir. Ancak kanun yürürlüğe girdiği anda ülke genelinde değerlendirme/raporlama işlemi tamamlanamayacağından vatandaşların mağduriyet yaşamaları olasıdır. Mağduriyet ve aksakların yaşanmasını önlemek için gelir, servet ve kurumlar vergilerinde kapsamlı ve sağlam altyapılı bir reformdur.

Madde 32-39

Bu düzenleme ile yeni bir vergi ihdas edilmekte, değeri 5 milyon TL'nin üzerinde olan mesken nitelikli taşınmazlar için “değerli konut vergisi” alınması getirilmektedir.

Reform niteliği taşıması gereken ve bu minvalde derinlemesine görüşülüp, irdelenmesi gereken bir düzenlemenin daha, AKP'nin bir yasama kültürü haline getirmeye çalıştığı torba yasayla Plan ve Bütçe Komisyonu'ndan geçirilmesine şahit olmaktadır.

Değerli konut vergisine ilişkin düzenleme, AKP'nin mülkiyet üzerinden servet ölçümüne bakış açısını ve mali güce, gelir-servet durumuna göre vergilendirme iddiasının asılsızlığını ortaya koyan eksiklikler içermektedir. Ayrıca, ihdas olunacak değerli konut vergisinin, pratikte bütçedeki gediği bir nebze olsun kapatma yolu olarak kullanılmak istendiği, vergi gelirinin genel bütçeye aktarılacak olmasından ve mahalli idarelere pay ayrılmamasından anlaşılmaktadır.

Değerli konut vergisi düzenlemesi, vergi reformu konusunda iktidar partisinin bulunduğu noktayı, servete göre kademeli artış gösteren adil ve eşitlikçi, reform niteliği arz edecek, varsıldan alınacak verginin yoksula, halka harcanacağı bir vergi düzenlemesinin sağlanmasına ne denli uzak olduğunun bir göstergesidir. Genel bütçeye aktarılacak gelirin, mahalli idarelere ve vatandaşa geri dönüşü olmayacaktır. İktidar, her yeni vergi hamlesiyle, vatandaştan tahsil ettiği parayı, savaş yatırımlarıyla içini boşalttığı, israfla büyük gedikler açtığı genel bütçeyi doldurmaya kullanmaktadır. AKP iktidarının geldiği durumun vahameti, ihdas edilen vergilerin genel bütçelere aktarımı üzerinden de ortadadır.

Dahası bu teklif, vergi eşitliği ilkesini bozacak bir nitelik de barındırmaktadır, zira Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirilmesi tamamlanmış ve henüz değerlendirilmesi yapılmamış taşınmazlar arasında bir vergi matrahı farkı doğacaktır. Bu da vergide adaletsizlik anlamına gelmektedir.

Bu düzenlemede dikkat çeken bir husus da vatandaştan alınacak verginin matrahının, özel şirketler tarafından belirlenmesi yolunun açılmasıdır. Değerlemenin yapılması veya yaptırılmasında Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü yetkili kılınmaktadır. Bu noktada değerlendirme Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından bir şirkete yaptırılabilir. Oysa vatandaşın ödeyeceği verginin matrahının belirleneceği bir değerlemenin özerk bir yapı, bir düzenleyici

tarafından yapılması, kamu otoritesinin yani idarenin bu noktada belirleyici olması esas teşkil etmelidir.

Düzenleme risk faktörleri hesaba katılarak, derinlemesine bir bakış açısıyla oluşturulmamıştır. Bu haliyle, uygulamasında çeşitli adaletsizliklerin doğması kaçınılmazdır. Emlak değeri 5 milyon TL'nin altında olup, birden fazla, hatta pek çok sayıda mesken nitelikli taşınmaza sahip olan kişiler değerli konut vergisi ödemezken, gelir-servet bağlamı göz ardı edilerek, 5 milyon TL değerinde konuta sahip olan kişilerden değerli konut vergisi alınacaktır. Yine, vergilendirmede adaletsizlik doğuracak bir başka risk ise paylı konutlar için söz konusudur. Değerli konut vergisine tabii olacak bir konutun pay sahipleri, toplamda bu verginin matrah bakımından alt sınırı olarak belirlenen 5 milyon TL'lik taşınmaza sahip olmadıkları halde, her bir pay sahibi değerli konut vergisinden mükellef olacaktır.

Ayrıca ranta konu olan araziler üzerinden emlak zengini olan kişiler, rantın adeta içinde yüzen ve milyarlarca liralık servet elde eden kesim, bu vergiden muaf kalabilecektir. Bu anlamda teklif edilen bu düzenlemenin, gelir üzerinden servet araştırması yapılmaksızın, mülk sahipliği üzerinden esas alınan mali güç değerlendirmesi üzerinden temellendirilmesi, vergi ödemekten çeşitli yollarla sıyrılan, vergi kaçıran kesimleri etkilemeyecektir.

Aynı zamanda bu madde teklifi, başka usulsüzlüklere de kapı aralayacaktır. Bu, vergiye tabii tutulacak tek taşınmaza sahip olan ve gelire dayalı serveti düşük olan kişilere, düzenlemedeki istisna hükümlerinin kendi lehine olacak şekilde işletilmesi adına kayıt dışı çalışma fikri verebilecek, buna özendirebilecek nitelikte bir düzenlemedir.

Bu maddeyle ilgili başka bir eleştirel husus, dairesini satmayan kişinin değerlemeye gitmek zorunda kalmayarak aynı değer üzerinden vergi ödemeye devam edecek olması, ancak aynı bina içinde dairesini satmak için yeni değerlendirme yaptıran kişinin değerlendirme üzerinden değerli konut vergisi ödemek

durumunda kalacak olmasıdır, ki bu pratikte açık bir vergi adaletsizliği anlamına gelmektedir.

Genel itibarıyla desteklenebilir bir düzenleme olmakla birlikte, değerli konut vergisinin tüm ülke çapında geçişi sağlanırken, vatandaş mağduriyetlerden koruyacak önleyici düzenlemeler içermemektedir. Böylesi önemli bir düzenlemenin, doğabilecek eşitsizlik ve mağduriyetlerin detaylıca hesaplanarak hazırlanması ve Komisyon aşamasında derinlemesine tartışılarak görüşülmesi gerekirdi. Değerli Konut Vergisi’yle ilgili bu düzenlemeye, prensipte olumlu yaklaşmakla birlikte, içerdiği eksiklikler ve muğlak noktalar minvalinde muhalefet etmekteyiz. Halkların Demokratik Partisi olarak servete duyarlı vergileme modeliyle artan oranlı vergi sisteminin getirilmesini ve bu anlamda reform niteliği taşıyan bir vergilendirme uygulamasına başlanmasını savunmaya devam edeceğiz.

Madde 40-41

AKP iktidarıyla birlikte istisna olmaktan çıkıp esas haline gelen torba yasa uygulamasının malullüğünü bir kez daha ortaya çıkmıştır. Yasa tekliflerinin hazırlanışındaki nitelik sorunu ve tekliflerin etraflıca görüşülmemesinin bir sonucu olarak, bir süre önce çıkarılmış bir yasada eksik kaldığı düşünülen bir husus, bugün Plan ve Bütçe Komisyonu’nun gündemine getirilmektedir.

Bu maddeler ile Seyahat Acentaları Birliği’nin organlarından Genel Kurul’un iki yılda bir yerine, üç yılda bir toplanması; 2019 yılı Kasım ayında seçilecek yönetim, denetim ve disiplin kurulu üyeleri ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı’nın Yönetim Kurulu’nun asıl ve yedek üyelerinin görev süresinin üç yıl olarak değiştirilmesi düzenlenmektedir.

Bu madde teklifi, esasında tali komisyonda görüşülecek nitelikte, yürütmeye ilişkin bir teklif olmasına rağmen bir torba yasaya “sığıştırılarak” Plan ve Bütçe Komisyonu’na getirilmiştir. Bu durum, AKP iktidarı süresince yasama erkine duyulan saygının hangi seviyeye getirildiğinin de bir

göstergesidir. Daha önce Plan ve Bütçe Komisyonu'na reform niteliğinde olabilecek tasarılar gelmiş fakat akıbetleri, tali komisyona sevk edilip, bekletilmek olmuştur. Öte yandan, bu madde örneğindeki gibi tali komisyonda görüşülmesi gereken teklifler ile Plan ve Bütçe Komisyonu meşgul edilmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu'nun görevinin tali komisyonlar tarafından ele alınması gereken ve fakat gerekli inceleme ve görüşmeler yapılmaksızın sunulan kanun tekliflerini görüşmek olmadığı aşikârdır. Torba yasalar aracılığıyla birbirinden farklı konuları aynı teklif metninde sunup, yasalaştırma gayreti, AKP eliyle meclis çalışma pratiğinde ne yazık ki gelenekselleştirilmiş haldedir. Bu durum, AKP iktidarında yasa yapma kalitesinin ne halde getirildiğinin de bir göstergesidir.

Madde 43

Bu madde ile halka açık statüde olup, borsada işlem gören ve on binlerce kişiye hisse satışı yapan Bera Holding (eski adıyla Kombassan), İttifak Holding ve Umpaş Holding'e karşı açılan binlerce davanın düşürülmesi amaçlanmıştır. Geçmişte gerçekleşen söz konusu satışlar, bugün holdingler hakkında açılmış binlerce davaya konu durumdadır.

Bu holdinglerden hisse alan ve yıllar içinde kendilerine kar ödemesi yapılmayan kişiler, satın aldıkları hisselerin karşılığını talep etmek için şirketleri dava etmişlerdir. Aleyhe açılan dava sayısı, holdinglerin ödeme yapamayacağı bir sayıya ulaşmış, davalar holdinglerin borsadaki değerini ve güvenilirliğini etkilemeye başlamıştır. Mevzu bahis şirketler, hisse sahibi alacaklılara ortaklık verecek, böylece aleyhlerine açılmış binlerce dava düşürülecektir. Özetle, bu düzenleme aracılığıyla Bera Holding, İttifak Holding ve Umpaş Holding batmaktan kurtulacak, mağdur olan vatandaşın dava açması, hukuk önünde hak arama ise engellenmiş olacaktır. Bu anlamda Torba Yasa uygulamasıyla yasama kalitesini alt üst eden AKP iktidarı, genel nitelik arz etmesi gereken kanun düzenlemelerini, yine belli sermaye odakları yararına işletmektedir.

Aynı zamanda bu düzenleme, bilhassa Bera Holding’in kurtarılması uğruna yapılmıştır ve kanun teklifi aracılığıyla büyük bir borsa manipülasyonu gerçekleşmektedir. Zira Komisyon’daki görüşmelere katılan Bera Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Rıza Alaboyun, “Hissemizin komisyonda görüşüleceği duyulur duyulmaz, dün borsa yüzde 1 civarında değer kaybederken bizim hissemiz tavan yaptı, bir beklenti var özellikle yabancı yatırımcılar tarafından” diyerek teklifin lehlerine nasıl bir anlam taşıdığını da gözler önüne sermiştir. Bu sözler sarf edilirken, SPK Başkanı da Komisyonda bulunmaktadır. Bu durum, Plan ve Bütçe Komisyonu’nda gerçekleşen bir skandaldır ve mutlaka araştırılmalıdır.

Madde 44

Bu madde ile TMO’nun faaliyet alanına giren tarımsal ürünlerin ithalatı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’na bağlı olmaktan çıkarılmaktadır. Komisyon görüşmelerinde anlaşıldığı kadarıyla hububat ve bakliyat dışındaki tarım ürünleri, Cumhurbaşkanı’nın TMO’yu görevlendirmesiyle birlikte ilgili maddenin konusu olabilmektedir.

Bu maddenin, TBMM Tarım Komisyonu’nda görüşüldükten sonra Plan ve Bütçe Komisyonu’nda görüşülmesi usul açısından daha doğru bir uygulama olurdu. Ancak, diğer tüm Torba Kanun Tekliflerinde olduğu gibi, söz konusu teklifte de bu yöntem uygulanmamıştır. Benzer acelecilik, bu maddenin de ruhuna sinmiştir. Zira düzenlemede, hızlı karar almak, esneklik ve verimlilik arasında sorgulanmayan bir ilişki kurulmaktadır. Madde gerekçesinde, piyasadaki gıda fiyatlarındaki dalgalanmaları kamunun lehine kullanabilmek adına “hızlı” karar alabilmenin ve dolayısıyla Kamu İhale Kanunu’nun öngördüğü “yavaş ve emin” adımların dışında hareket etmenin gerekliliğinden bahsedilmektedir. Ancak, söz konusu hububat ve bakliyatlar olunca depolanabilir, dayanıklı ve piyasa fiyatları büyük oranlarda dalgalanmayan ürünlerden bahsetmekteyiz. Bir başka deyişle, hububat ve bakliyatlar kısa zaman

içinde, hızlı kararlarla edinilmesi gereken dayanıksız tarım ürünleri olmaktan ziyade temkinli adımlarla ve uzun erimli bir şekilde alınabilir ürünlerdir. Fakat, eğer 2019 kışında büyük bir gıda krizine neden olan soğan ve patates gibi tarım ürünlerinden bahsediyorsak (ki Cumhurbaşkanı istediğinde bu maddenin kapsamına girebilirler) bu hızlı alım ihtiyacı bir anlam arz etmektedir. Ancak, durum böyle olduğu takdirde madde gerekçesi ve TMO yetkililerince komisyonda gerçekleştirilen açıklamalar oldukça yanıltıcı ve eksiktir. Çünkü yalnızca hububat ve bakliyatlar maddenin kapsamı olarak gösterilmiştir. Bu bağlamda, işbu maddenin oldukça yanlış ve gerçekleri saptıran bir niteliğe sahip olduğunu düşünmekteyiz.

Madde 45

Bu madde ile Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü'nün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında 13 milyon TL limitinden muaf olması istenmektedir. İhalelerde idare adına alınan bu ürünler için fiyat avantajının sağlanabilmesi, söz konusu teklif için gerekçe olarak gösterilmiştir. Bilindiği üzere, ölçek ekonomisi fiyat avantajından yararlanılmasını sağladığı gibi aynı zamanda güçlü şirketlerin piyasayı belirlemesine de neden olmaktadır. Söz konusu Kanun Teklifini hazırlayanların teklife "...ihaleler en yüksek katılımı sağlayacak şekilde gerçekleştirilir." ifadesini eklemelerinden de anlaşılabileceği gibi, bu değişiklik piyasada bir çeşit oligopol oluşmasına neden olabilecektir. Güncel 13 milyon TL ihale limiti ile KOBİ'ler, küçük şirketler ihalelere katılabilecekken, maddenin kanunlaşması halinde yalnızca birkaç büyük şirketin ihaleleri aldığı bir durum oluşacaktır. Özellikle, Hükümete yakınlığı ile bilinen birkaç şirketin bütün kamu ihalelerini aldığı bir bağlamda bu madde teklifinin oldukça tehlikeli olduğu çıkarımı yapılabilmektedir.

Madde 47

Bu madde ile sene başında Bütçe Kanunu ile belirlenen borç kullanım tutarının artırılması hedeflenmektedir. Bu amaç, 4749 sayılı Kanundaki ilgili maddeye, bir başka deyişle artırılan net borç kullanım tutarına 2019 yılı için geçerli olmak üzere, 70 milyar TL ilave edilerek gerçekleştirilmek istenmektedir.

Bilindiği üzere, 2001 krizi sonrasında limitsiz borçlanma engellenmişti. Daha sonra, 2008 yılında yapılan değişiklik ile bu limitin esnetilebileceği bir düzenleme yapılmıştı. Bu düzenlemeye göre, Bütçe Kanun Teklifi’nde planlanan borçlanma miktarı, en fazla iki defa %5’lik oranlarda artırılabilir. Hatta, ikinci %5’lik artırım yalnızca Cumhurbaşkanlığı Kararı ile mümkündür. Ancak, bugün fiili olarak hükümet esnetilen bu borçlanma limitini dahi aşmıştır. Söz konusu madde teklifi ile de bu durum, Hükümet azami net borç limitini aştıktan aylar sonra, düzenlenmeye çalışılmaktadır.

İşbu Kanun Teklifi ile net borç limiti yasalarla belirlenen azami artış limitinin neredeyse 9 katı kadar artırılmak istenmektedir. İlk dokuz ayda Kanun ile tanımlanan ek borçlanma miktarı aşıldığı ve mevcut Kanundaki kısıtlar dikkate alınmadığı gibi, ek bir borçlanma için de şimdiye kadar TBMM’ye başvurulmamıştır. Üstelik, neredeyse 2019 bütçesi için başlangıçta öngörülen borçlanma miktarına eşit bir limit artırma istenmektedir. Bu durum “Bütçe Hakkı”nın yürütme tarafından fütursuzca, keyfi bir biçimde çiğnendiğini ve Türkiye’nin 2001 dönemindekine benzer bir şekilde kuralsızca borçlandığını gözler önüne sermektedir.

Halkların Demokratik Partisi (HDP) olarak, net borç limitini artırmak için atılmış olan bu keyfi adımı “Bütçe Hakkı”nın gaspı olarak görüyor, yapılması gerekenin Hükümet’in “Ek Bütçe” talebiyle TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu’na başvurusu olduğunu düşünüyoruz.

Madde 49

Madde ile 18 Ekim 2019 tarihli 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu’nun (SDDK) personellerinin mali hakları başta olmak üzere, kurumla ilgili birtakım düzenlemeler yapılmaktadır. Kurumun, başta sigortacılık olmak üzere özel emeklilik için yasal düzenlemeleri yapması, uygulaması ve denetlemesi planlanmaktadır. Kurumda, Başkan ve ikinci Başkan dahil, Cumhurbaşkanı tarafından atanan 5 üyeden oluşacak bir kurul oluşturulacaktır.

Bu noktada, madde ile ilgili en önemli hususlardan birisi denetleyici bir kurumun özerkliğinin garanti altına alınmıyor oluşudur. Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu (BDDK) benzeri bir işleve sahip olacak olan bu kurumun bağımsızlığı için kurul üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından atanması ve görevden alınabilmesi bu minvalde oldukça yanlış bir düzenlemedir. Zira, BDDK’nin bakanlığa bağlanması ardından, bir denetim mekanizmasının bağımsız işleyişi için ne kadar tehlikeli bir adım atılmış olduğunu deneyimlemiş bulunmaktayız.

Bir başka önemli husus ise, hala kendisini “sosyal” olarak tanımlayan bir devlette bu tür bir kurumun önemli işlevlerinden birinin piyasayı yurttaşların lehine düzenlemesi gerekliliğidir; sosyal adalete dair bir nitelik taşıma zorunluluğudur. Bilindiği üzere sigortacılık yabancı, büyük sermayelerin hâkim olduğu bir sektördür. Kontrolsüz bir şekilde sigorta fiyatlarının arttığı, emekliliğin ve gelecek güvencesinin de artık bir piyasa değeri haline getirildiği, özelleştirildiği, fon olarak işletildiği ve bu politikaların sonucu olarak doğan risklerin denetim altında tutulmaya çalışıldığı bir eğilimin hâkim olduğu bir bağlamda bulunmaktayız. Şüphesiz ki böyle bir bağlamda bu kurum, yurttaşların güvenceli bir yaşam sürebilmeleri için çalışmaktan ziyade, piyasalaştırılan bu mühim ihtiyaçların bir “fon” olarak yönetilebilmesi adına işleyecektir. Ancak esasen, söz konusu risklerin toplumsallaştırılmasının önüne geçilmesi, özellikle

deprem ve tarım gibi sigorta çeşitlerinde SDDK'nin piyasayı sosyal adalet gözeterek düzenlemesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Madde 50

4 Haziran 2016 tarihinde Elektrik Piyasası Kanunu'nda yapılan bir değişiklik ile özelleştirilen santrallerin çevre mevzuatına uyumu için 31/12/2019 tarihine kadar süre tanınmıştı ve 3,5 yıl içerisinde bu durumdaki santraller ceza ve yaptırımdan muaf tutulmuştu. 14/02/2019 tarihinde çevre uyum taahhütlerini yerine getirmeyen santrallere ek süre tanınmasına dair düzenlenmiş olan bir teklif, Türkiye kamuoyunun konuyla ilgili oluşturduğu muhalefet nedeniyle TBMM Genel Kurul'unda bütün partilerin ortak kararı ile geri çekilmişti. Ancak, işbu madde ile bu süre tekrar 30/06/2022 tarihine kadar uzatılmak istenmektedir.

Komisyonunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı tarafından dile getirilen, söz konusu santrallerin işleyişine son vermenin elektrik üretiminde ciddi sıkıntılar yaratacağı şeklindeki açıklamalar konuya ilişkin çevre ve halk sağlığı sorununu göz ardı etmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye'nin yaşadığı ekonomik daralmayla birlikte, enerji üretiminde bir kapasite fazlası olduğu ve bu arz fazlalığı nedeniyle elektrik fiyatlarının düştüğü söylenmektedir. Bu koşullarda, kendilerine defaten süre opsiyonu sağlanan santrallerin çevre mevzuatına uyum taahhütlerini, yeni teklif ile cezai hükümlerden bahsedilse dahi, yerine getirip getirmeyecekleri büyük bir muammadır. Bunun yerine, kendilerine sağlanan süre içerisinde, olabildiğince düşük maliyetlerle üretime devam etmeyi tercih edebilecekleri olası bir sonuç olarak gözükmektedir. Ayrıca, eğer söz konusu madde teklifi kanunlaşırsa, kamu yararı göz ardı edilerek, yalnızca yıllardır kendilerine tanınan ek süreler içinde çevre mevzuatına uyma gayreti dahi göstermeden, çevreye ve halk sağlığına ciddi tehdit oluşturarak üretim yapmayı sürdüren santraller gözetilmiş olacaktır.

Madde 51

Bu maddenin bize işaret ettiği temel mesele bir hukuk devleti olma iddiasındaki Türkiye’nin bu işlevi yerine getiremiyor oluşudur. Bu maddeyi, OHAL döneminde KHK’ler ile yargılanmadan veya yargılamaları tamamlanmadan, hayali suçlamalarla “terörist” olarak nitelendirilen yurttaşların hukuki durumlarında, özlük haklarında değişikliklerin yapıldığı, aksak ve keyfi bir sürecin önümüze çıkardığı bir madde olarak okumak gerekmektedir. Bu süreçte bürokratlar, verdikleri kararlarla birçok yurttaşın emekli maaşının, yaşam güvencesinin gasp edilmesinde büyük sorumluluk sahibidir. Bu hukuksuz kararları alan bürokratların sorumluluğunu kaldırmaya yönelik olan söz konusu düzenleme “suçluyu koruma” niteliğindedir. Suçlunun korunduğu değil, hak ihlaline uğrayan yurttaşların haklarının iade edildiği, yaşadıkları sorunların giderildiği ve bu tür mağduriyetlerin yaşanmasına sebep olan sorumluların cezalandırıldığı bir iyileşme sürecine yönelik adımların atılması “hukuk devleti” olmanın gerekliliğidir.

Madde 52

Söz konusu madde teklifi esasen denetim yapmakla yükümlü kurumların, mekanizmaların ve bürokratların siyasi otoriteden bağımsızlaşamaması ve dolayısıyla vergi denetiminde etkinliğin sağlanamaması sorununu işaret etmektedir. Vergi kaçakçılığı ile etkin bir şekilde mücadele edilebilmesi adına Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı’nda çalışan veya Başkanlığa işe alımı planlanan müfettişlerin istihdamına ve sayısına yönelik düzenlemeler yalnızca ikincil öneme sahiptir. Vergi kaçakçılığı ile mücadele etmek adına öncelikli olan adil bir vergi sistemini kurmak ve denetleyici mekanizmalarının özerk bir şekilde işlemesini sağlamaktır.

Erol Katurcioğlu
İstanbul

Garo Paylan
Diyarbakır

Necdet İpekyüz
Batman

MUHALEFET ŞERHİ

2/2312 esas sayılı Dijital Hizmet Vergisi İle Bazı Kanunlarda Ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’ ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Genel Değerlendirme

24 Ekim 2019 tarihinde TBMM’ne sunulan ve Başkanlık tarafından Esas Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu’na, Tali Komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına havale edilmiştir.

Söz konusu Kanun Teklifi ile ilgili olarak adı geçen Tali Komisyonlarda herhangi bir görüşme yapılmamıştır.

Oysa, TBMM İçtüzüğü ’nün 23. maddesinde “Tali Komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu Komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerine bildirirler” denilirken; yine İçtüzük ’ün 34. maddesinde “Bir komisyon, kendisine havale edilen teklife, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havalesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyon’da görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir” denilmektedir. Yine aynı maddenin bir başka paragrafında “Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir” hükmüne yer vermiştir. Bilindiği üzere, komisyonlar “İhtisas Komisyonları”dır. Komisyonlara üye seçiminde milletvekillerinin uzmanlıkları dikkate alınır. Bu nedenle, Teklifin 1.ve 7. maddelerinde düzenlenen Dijital Hizmet Vergisi ile ilgili düzenlemelerin Bilim ve Teknoloji, 9uncu -10uncu maddelerinde düzenlenen “ Konaklama Vergisi’nin ve 34 üncü ve 35 inci maddelerinde yer alan “Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı ile ilgili düzenlemelerin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm, 37 inci maddesinde Kombassan, Yimpaş, Umpaş gibi Sermaye Piyasalarını ilgilendiren şirketlerdeki gelişmeleri hedefleyen düzenlemelerin Sanayi ve Ticaret Komisyonlarında da görüşülmesi gerekirdi. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı’nın ilgili komisyonlara yazmasına rağmen bu görüşmeler gerçekleşmedi. Teklifte diğer komisyonları ilgilendiren daha başka düzenlemeler de var. Yasalarımızı çok sık değiştirmemizin nedenini de böylece anlamış oluyoruz. Yeteri kadar tartışmadan yasa yapılıyor maalesef.

Komisyona 45 madde olarak gelen teklif, görüşmeler esnasında verilen önergelerle 48 maddeye ulaşmıştır.

Temel politika aracı vergi düzenlemeleri olan bütçe uygulamalarının üç temel hedefi vardır. Birincisi büyümeyi dolayısıyla kalkınmayı sağlamak için kaynakların etkin dağılımını gerçekleştirmek, ikincisi gelir ve servet dağılımındaki bozuklukları düzeltmek ve sonuncusu ekonomik istikrarı sürdürmektir.

Bu teklif, sözü edilen amaçlardan hiçbirini hedeflememektedir. Teklif için bunlar birincil değil, yan ürün olarak ortaya çıkması muhtemel hedeflerdir. Teklifin ruhu-hedefi, ne Teklifin genel gerekçeleri arasında ne de madde gerekçelerinde değinilmeyen, 40. maddede kendini ele veriyor. Ne diyor 40. Madde? Şunu diyor; mali disiplin bozulmuştur, acilen ilave gelire, kaynağa ihtiyaç var. Bu ihtiyaç 2019 yılı ile sınırlı değil, 2020 ve devamı için de var. Dolayısıyla teklifteki diğer düzenlemeler 40. madde sorunsalını çözmek için yapılıyor ve onun etrafında kümeleniyor.

Uzun yıllar net dış borç ödeyicisi olan Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi son zamanlarda net borçlanıcı haline geldi. Borç çevirme oranı %120'nin üzerinde seyrediyor. Bu artışta hükümetin seçim harcamalarının yanında, öngörülemeyen gelişmelerin gerekli kıldığı harcamalar da önemli rol oynuyor. Hükümetin bu harcama artışlarından doğan ilave borçlanma gereksinimini, bir torba yasa teklifinin içine sıkıştırmak yerine, 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 19. maddesinin son fıkrasının amir hükmü “Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülemeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapabilir” gereğince ek bütçe ile karşılanmalıydı.

Yukarıda da değinildiği üzere, borçlanma ihtiyacı 2020 yılında da artarak devam edecek. Hazine ve Maliye Bakanlığı 31 Ekim 2019'da, 2020 yılı Hazine Finansman Programını açıkladı. Ağustos 2018'de yaşanan kur şoku nedeniyle artan faizlere tepki olarak hükümet uzun vadeli borçlanmalar yerine kısa vadeli borçlanma tercihinin kullandı. Bir ara 71 aya kadar yükselen iç borçlanmanın ortalama vadesi, Hazine'nin açıklamasına göre 2018 yılı ortalaması 59,3 ay olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu rakam 2019 Ocak-Ekim döneminde 28,2 aya gerilemiştir. 2020 yılında yenilenmesi gereken borç tutarı 222,6 milyar Türk Lirası anapara, 129, 4 milyar lirası faiz olmak üzere 352,1 milyar Türk Lirası'dır. Bu rakam toplam iç borcun %50 sine denk gelmektedir ve yıl sonuna kadar artabilir. Planlanan 9 milyar dolarlık dış borçlanmaya ilaveten Hazine 2020 yılında 299,6 milyar Türk Lirası iç borçlanma yapacaktır. Bu rakamlara göre beklenen bütçe açığının milli gelire oranı %3,9 olmaktadır. Bu ortamda faiz oranlarının artması kaçınılmazdır ve kaynakların önemli bir kısmı kamuya akacak, özel sektöre daha az kaynak kalacaktır. Böyle bir ortamda, kredi bağımlısı bir ekonomi %5 nasıl büyüyecektir, hep birlikte göreceğiz. Ayrıca 2019 yılında TCMB'den alınan bir kerelik 80 milyar Türk Liralık imkân da olmayacak.

Sonuç olarak, ilave kaynak ihtiyacı yüksek. O nedenle, 2/2312 Esas Numaralı teklif acil kaynak bulmayı hedefleyen bir yasa teklifi. Teklif, var olan yasalarda bazı değişikliklerle gelir artışını hedeflerken, üç yeni vergi ihdas etmektedir: Dijital Hizmet Vergisi, Konaklama Vergisi ve Değerli Konut Vergisi.

Bu düzenlemeler sonucunda ne kadar gelir tahsil edileceği bilinmiyor. 5018 Sayılı Yasanın amir hükmü gereğince yapılması gereken etki analizi yapılmamış, Komisyona bu yönde bir bilgi, doküman sunulmamıştır. Yalnız 6 milyar TL gibi bir rakam telaffuz edildi. Bu rakam toplam düzenlemeden beklenen bir sonuç mu yoksa ihdas edilen yeni vergilerden mi belli değil.

Halen Fransa ve Macaristan'da uygulandığı ifade edilen dijital hizmetlerden elde edilen hasılatın vergilendirilmesini İYİ PARTİ olarak destekliyoruz. Yeni bir ekonomik aktivite alanının, hem de son derece teknik bir alanın vergilendirilmesi ve tüm hasılatın kapsanması kolay olmayabilir. O nedenle teklifin Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'na da görüşülmesi faydalı

olurdu. Türkiye'den elde edilen hasılatı 20 milyon TL'den veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avro'dan fazla olanlar verginin mükellefi oluyorlar. Bu kriterlere uyan kaç kuruluş var, yıllık büyüme hızları nedir, önümüzdeki 5 yılda örneğin nereye gelecekler ve %7,5 vergiden ne kadar vergi tahsil edilecek bilinmiyor. Etki analizi yok. Teklifin 3. maddesinde verginin emniyete alınması için işleme ve ödemeye aracılık edenler sorumlu tutulacak. Ödeme sistemini işletenlerin verginin emniyetinden sorumlu tutulmasını doğru bulmuyoruz. Bu hususu Bilgi ve Teknoloji Komisyonu tartışmalıydı. Aynı husus Konaklama Vergisi ve Değerli Konut Vergisi düzenlemeleri için de geçerli. Konaklama vergisinde kaç milyon kişi vergi mükellefi olacak, iç ve dış turizme olumlu/olumsuz etkisi ne olacak? Bu konuda Komisyona rakamsal bilgi verilmedi. Değerli konut adedi nedir? Ne kadar vergi bekleniyor? Emlak Vergisi ile Değerli Konut Vergisi ilişkisi net bilinmiyor. Bu vergilerin birincil amacı, piyasa tanzimine/düzenlemesine yönelik, piyasaların olumsuzluklarını gideren, belli grupları kollayarak gelir dağılımını olumlulaştıran düzenlemeler değil. Kamunun gelir artışını hedefleyen düzenlemeler.

Değerli Konut Vergisi uygulamasında Komisyonunda gündeme getirilen bazı sorular: Tarihi eser değeri yüksek “tasarrufu kısıtlı bina” satılamıyor. Ne olacak? Kişi kendisi oturuyorsa ne olacak?

Bazı değerli konutlar iş yeri olarak kullanılıyor. Onlara değerli iş yeri mi denilecek ve vergilendirilmeyecek mi?

İşletme aktifinde ve serbest meslek kazanç defterinde kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortismanı, motorlu taşıtlar vergisi hariç giderlerin kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmesi ile ilgili düzenlemeler, beyannameli mükelleflerin artırılmasına yönelik düzenleme ile gelir vergisi dilimlerinde artan oranlı yapılan düzenlemeler, bölüşümü olumlu etkilemeye yönelik düzenlemelerden. Sonuçta yüksek geliri olan daha fazla vergi ödeyecek. Bu doğru, ancak yasanın asıl amacının kamuya daha fazla gelir artışını sağlamak olduğu görülüyor. Salt amaç gelir ve servet dağılımındaki bozuklukları düzeltmek olsaydı, konunun daha geniş bir perspektiften ele alınması gerekirdi.

Teklifin 21. maddesinde kambyo satışları üzerinden alınan BSMV oranı binde ikiye yükseltilmektedir. Bu düzenlemeden elbette bir miktar gelir elde edilecektir. Ancak bu düzenleme ile hedeflenen amaç gelir artırmaktan ziyade döviz fiyatlarını pahalılaştırarak tasarruf sahiplerinin ulusal para, Türk Lirasında kalmalarını sağlayarak dolarizasyonu önlemek olarak öne çıkıyor. 25 Ekim 2019 itibarıyla yurt içinde yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin DTH bakiyesi \$194,6 milyardır. Bu tutar, 22 Aralık 2016'da “dövizini bozdur” kampanyası başladığında \$137 milyar idi. 2018 Ağustos ayındaki kur hareketlenmesi döneminde 7 Türk Lirası civarından döviz almalarına ve bugün itibarıyla önemli zarar yazmalarına rağmen hesap sahipleri DTH'ni muhafaza ediyorlar ve artırmaya devam ediyorlar. Evet, yüksek fiyattan döviz alanlar, dövizlerini yüksek fiyattan satamadılar ama, hala kaybolan güven tesis edilemedi ve değersiz Türk Lirası beklentisi de bir türlü kırılmadı. Yerleşiklerin satın aldıkları dövizleri banka hesabında tutmaları, bankaların BIST swap piyasasında bu hesaplardaki dövizleri şeffaf olmayan bir şekilde TCMB ile swap etmeleri DTH'deki artışı besleyen bir döngüdür. Dikkat etmek lazım, zaten zarar etmiş olan DTH sahipleri, BSMV artışı nedeniyle bir davranış değişikliğine girerse sıkıntı ortaya çıkabilir. Atılan taş ürkütülen kurbağaya değmeli.

Teklifin 37. maddesindeki düzenleme adları zikredilmese de Kombassan (Bera Holding), Yimpaş, Umpaş, Jet-Pa vs. gibi holdingler tarafından mağdur edilen çoğu yurtdışında

çalışan yurttaşlarımızı ilgilendirmektedir. Komisyonumuza ulaşan ve CİMER’e de gönderilen bilgilerden anlaşıldığı kadarı ile bu holdinglere para yatıranlar ile holding arasında bir pay sahipliği oluşmadığı, toplanan paraların faizi ile birlikte hak sahiplerine iadesi yolunda yüksek mahkeme kararları bulunmaktadır. Düzenleme birtakım ekonomik ve ticari gerekçelerle bu kişileri zorunlu olarak pay sahibi yapmakta, şirketlerin faaliyetlerini sürdürmesini istemektedir. Bu konu onlarca yıldır kanayan bir yara olarak toplumu meşgul etmektedir. Pay sahibi olmak isteyenler bu düzenleme çerçevesinde ortaklığını devam ettirebilir. Ancak ayrılmak isteyenlerin hakları, sözü edilen yargı kararları çerçevesinde, iade edilmelidir. İyi Parti olarak teklifin 37. maddesindeki düzenlemeyi desteklemiyoruz.

Teklifte yer alan diğer önemli bir düzenleme, elde edilen gelirlerin merkezi bütçeye irat kaydedilmesi. Oysa gerek Konaklama Vergisi gerekse Değerli Konut Vergisi bulundukları yerlerdeki yerel yönetimlere ödenmelidir. Çünkü bu taşınmazların tüm yapım ve denetim işlemleri ile kullanılmasını sağlamak amaçlı götürülen altyapı ve tüm hizmetler yerel yönetimlerin de katkısı ile yürütülmekte olup, buradan elde edilen vergi gelirlerinden yerel yönetimlerin muaf tutulması, hizmeti doğrudan sunan idareler açısından adil değildir. Bu düzenleme politik bir düzenlemedir.

Teklifin 43. maddesinde denetim elemanları ile ilgili düzenleme, 150 yıllık maliye müfettişleri, 85 yıllık Hesap Uzmanları Kurulu ile Vergi Denetmenlerinin tarihsel kültürünü/birikimini geri getiremeyecektir. Bununla beraber, yeni düzenleme 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile getirilen katı-donuk sistemi iyileştirme yönünde atılmış olumlu bir adımdır.

Teklifin 38. Maddesindeki Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) ve 39. Maddesindeki Devlet Malzeme Ofisi (DMO) ile ilgili düzenlemeleri de doğru buluyoruz ve katılmıyoruz.

Her iki düzenlemede TMO ve DMO’nun işlemleri Kamu İhale Kanunu (KİK) düzenlemesi dışına çıkarılıyor. TMO her türlü tarımsal ürünü ithal etme yetkisi alıyor. Bu doğru değil. Tarımsal yatırımların, özellikle hububat yatırımlarının geri dönüş süresi çok kısa, en fazla 1 yıl. Eylül- Ekim’de yapılacak hububat ve/veya baklagil ekiminin hasadı en geç takip eden yılın Haziran- Temmuz’unda yapılabilir. TMO, KİK’e tabi olmadan kendi iç düzenlemesi ile ithalat yapmak yerine, Tarım ve Orman Bakanlığı ile temasa geçerek, ithalata ödenecek tutarın cüz’i bir kısmını mazot ve gübre gideri olarak vermek suretiyle ekilmeyen boş tarım arazilerinde üretim yaptırabilir. Amaç birilerini zengin etmek değilse, dışarıya niçin kaynak aktarıyoruz.

Aynı hususlar DMO için de geçerli. DMO’nun 13 milyon Türk Lirası’na kadar alımlarında, düzenlenen alım şartnamelerine Organize Sanayi Bölgelerin (OSB) deki KOBİ’ler katılabilir. KİK düzenlemeleri dışına çıkıp 13’er milyon Türk liralık birden fazla alım tek bir ihaleye dönüştürüldüğünde ihale şartnamesi daha ağır olacağı için küçük işletmeler, ihaleye giremeyecek, sadece büyük firmalar ihaleye girebilecektir. Bu da tekelleşme yaratacak, küçük firmaları dezavantajlı hale getirecektir. Biz bu düzenlemede iyi niyet görmüyoruz.

Komisyon görüşmeleri esnasında dile getirildiği üzere, KİK yasası 93 kez değişikliğe uğramış, sistemin dışına çıkmak isteyen her kurum, ihale süreçlerinin sürelerin uzun olmasını gerekçe göstererek istisna istiyor. Şayet bu doğru ise, o zaman yetkililer KİK yasasını güncellemek için harekete geçmeli. KİK yasası yolsuzlukların önlenmesi için geliştirilmiş önemli bir yapısal reform düzenlenmesidir. Türkiye bundan vazgeçmemelidir.

Sonuç olarak Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, bütçe uygulamalarının önemli bir aracı olan vergi düzenlemeleri yoluyla ekonomideki büyümeden, bölüşüme, piyasa aksaklıklarından verimliliği artırmaya yönelik kaynak dağılımını etkileyen yapısal sorunları hedefleyen bir program değildir. Bozulan bütçe dengelerini düzeltmeye yönelik gelir artışlarını önceleyen/hedefleyen bir düzenlemeler manzumesidir.

Gelir artışı sağlamak için yeni vergiler ihdas etmeden önce, Gelir İdaresi mevcut yasaları yeterince uygun uygulayabiliyor mu diye sormamız gerekir. Komisyon görüşmeleri esnasında sayın Bülent Kuşoğlu'nun detaylı bir şekilde ortaya koyduğu üzere, ÖTV, KDV, İthalatta Alınan Vergiler başta olmak üzere birçok kamu gelirinde tahakkuk ile tahsilat arasında büyük farklılıklar oluşmuş bulunuyor. Yetkililer vergi toplamıyor/toplayamıyor. Asıl mesele bu konunun üzerine eğilmek ve tahsil edilemeyen vergileri tahsil edebilmek.

2019 Bütçe Gerçekleşmeleri

2019 yılı bütçesi 960 milyar TL'lik harcama, buna karşılık da 882 milyar TL gelir öngörmüştü. İlk 8 aylık gerçekleştirmeler üzerinden yapılan yıl sonu tahminlerine göre ise; bütçe harcamalarının 992 milyar TL'ye çıkacağı öngörülmüyor. Buna karşılık bütçe gelirleri 867 milyar TL olarak gerçekleşecek ve bütçe tahmininin altında kalacak.

Böylece; 80,6 milyar TL olarak tahmin edilen bütçe açığı da 125 milyar TL seviyesine çıkacak. 36 milyar TL faiz dışı fazla vermesi öngörülen bütçe 22 milyar TL açık verecek.

Milyar TL	2019 BT	2019 GT	2019 GO
Harcama	961	992	103%
Faiz Hariç Harcama	844	890	105%
Faiz Harcaması	117	103	88%
Gelirler	882	867	98%
Genel Bütçe Gelirleri	757	668	88%
Diğer Gelirler	124	200	161%
Bütçe Dengesi	-81	-125	154%
Faiz Dışı Denge	36,7	-22	-160%
Program Tanımlı Harcamalar	843	890	106%
Program Tanımlı Gelirler	841	763	91%
Program Tanımlı Denge	-2	-126	6300%
2019 BT: 2019 Bütçe Kanunu tahminlerini, 2019 GT:2019 bütçesinin yıl sonu gerçekleşme tahminini, GO: Yıl sonu tahminleri üzerinden 2019 bütçesinin gerçekleşme oranını ifade eder.			

IMF' in dikkate aldığı program tanımlı dengede (tek seferlik gelir-giderleri göz ardı ediyor. Bedelli askerlik, imar affı, MB ihtiyat akçesi vs.) sapma çok büyük. 80,6 milyar TL olması beklenen açık 126 milyar TL civarında gerçekleşecek. Programda olmayan Merkez

Bankası ihtiyat akçesi ile beraber açık 165 Milyar TL'nin de üzerine çıkmış olacak. Bu, verilmesi planlanan açığın 2 katından da fazla bir tutara tekabül ediyor.

2019 bütçe gerçekleştirmelerinde tek olumlu başlık faiz harcamalarında. 117 milyar TL olması beklenen faiz giderleri, 103 milyar TL olarak öngörüldü.

2019' da vergi gelirleri, ekonomik aktivitedeki daralma ile beraber hedefin 90 milyar TL uzağında kaldı. Vergi gelirleri %2,3 büyümeye hedefi üzerine kurgulanmıştı. Büyümeye oranının 0,2-0,5 arasında kalması bütçenin yeterli geliri toplayamamasına neden oldu.

2019 Bütçe Gelirleri

(Milyon TL)	2019 BT	2019 GT	GO
Vergi Gelirleri	₺853.844	₺778.570	91%
Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	₺257.711	₺0	
Gelir Vergisi	₺176.704	₺168.766	96%
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	₺7.650	₺9.340	122%
Basit Usulde Gelir Vergisi	₺227	₺213	94%
Gelir Vergisi Tevkifatı	₺165.242	₺156.417	95%
Gelir Geçici Vergisi	₺3.585	₺2.796	78%
Kurumlar Vergisi	₺81.007	₺86.129	106%
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	₺5.269	₺8.370	159%
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	₺421	₺645	153%
Kurumlar Geçici Vergisi	₺75.316	₺77.114	102%
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	₺17.137		
Veraset ve İhtikal Vergisi	₺1.048	₺1.278	122%
Motorlu Taşıtlar Vergisi	₺16.089	₺14.268	89%
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	₺341.176	₺0	
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	₺152.950	₺146.463	96%
Özel Tüketim Vergisi	₺164.031	₺146.087	89%
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri	₺68.744	₺60.755	88%
Motorlu Taşıt Araçları	₺24.036	₺12.854	53%
Alkollü İçkiler	₺15.309	₺15.208	99%
Tütün Mamülleri	₺45.655	₺51.021	112%
Kolalı Gazozlar	₺937	₺1.013	108%
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar	₺9.349	₺5.236	56%
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	₺19.017	₺23.536	124%
Şans Oyunları Vergisi	₺1.398	₺1.250	89%
Özel İletişim Vergisi	₺3.780	₺3.838	102%
Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	₺187.951	₺145.497	77%
Gümrük Vergileri	₺21.213	₺18.238	86%
İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	₺165.818	₺126.391	76%
Diğer Dış Ticaret Gelirleri	₺920	₺868	94%
Damga Vergisi	₺21.478	₺18.955	88%
Harçlar	₺28.380	₺22.498	79%
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	₺10	₺6	61%
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	₺34.187	₺93.688	274%
Mal Satış Gelirleri	₺3.695	₺3.656	99%
Hizmet Gelirleri	₺829	₺1.194	144%
Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	₺22.910	₺81.156	354%
KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gelirler	₺1.403	₺1.772	126%
Kurumlar Karları	₺1.916	₺2.046	107%
Kira Gelirleri	₺2.657	₺3.372	127%
Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	₺776	₺486	63%
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	₺3.537	₺9.707	274%
Diğer Gelirler	₺60.822	₺65.040	107%
Faiz Gelirleri	₺7.008	₺9.299	133%
Kişİ ve Kurumlardan Alınan Paylar	₺24.733	₺27.102	110%
Para Cezaları	₺12.113	₺12.785	106%
Diğer Çeşitli Gelirler	₺16.968	₺15.854	93%
Sermaye Gelirleri	₺13.524	₺8.496	63%
Taşınmaz Satış Gelirleri	₺3.521	₺2.492	71%
Taşınır Satış Gelirleri	₺4	₺4	100%
Diğer Sermaye Satış Gelirleri	₺10.000	₺6.000	60%
Alacaklardan Tahsilat	₺758	₺1.259	166%
2019 BT: 2019 Bütçe Kanunu tahminlerini, 2019 GT:2019 bütçesinin yıl sonu gerçekleştirme tahminini, GO: Yıl sonu tahminleri üzerinden 2019 bütçesinin gerçekleştirme oranını ifade eder.			

Yılsonu tahminlerine göre 2019 bütçesi, Kurumlar Vergisi hariç neredeyse hiçbir ana kalede hedeflediği geliri toplayamıyor. Özellikle Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri başlığında yaşanan sapma tüketimde yaşanan daralmanın ispatı durumundadır.

Dahilde Alınan KDV, ÖTV, Petrol ve Doğalgaz Ürünlerinden elde edilen gelirler ve dayanıklı tüketim malları grubundaki gerçekleştirmeler, tüketimde yaşanan daralmanın gözlemlendiği sektörler hakkında fikir veriyor.

Geçtiğimiz yıl bu günlerde, 2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu yasalaşırken, bütçenin matematiksel bir temeli bulunmadığını, yaşanacak gelişmelerin, özellikle bütçe gelir hedefini tutturmayı imkansız hale getireceğini dile getirmiştik. Neticede haklı çıkmanın üzüntüsünü yaşamaktayız.

2312 sayılı teklif, ekonomi yönetiminin noksanının bir sonucudur. Özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nden bu yana uygulanan politikaların yarattığı maliyet ortadadır: 3 yeni vergi ve 70 Milyar TL’lik ek kamusal borç.

2020 Bütçesi ve 2312 Sayılı Kanun Teklifi

2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi’nin Plan ve Bütçe Komisyonu’nda görüşülmeye başlanmasından hemen önce gündeme gelen 2312 Sayılı Kanun Teklifi, derinleşen kriz şartlarının hangi kesim tarafından sırtlanacağına da işaret ediyor.

Fiyatları kamu tarafından belirlenen-yönlendirilen mal ve hizmetlere yüklü zamlar yapan, erişebildiği her sektör ve gruba yeni vergiler salan hükümetin, kamuda herhangi bir tasarruf tedbirine gidileceğine ilişkin bir yol haritası yoktur. Bu durumu, 2020 bütçe gider cetvellerinde izlemek mümkün.

Kamunun bazı bölümlerinde yaşanan israfı göz ardı ederek tasarruf tedbirleri uygulamaktan imtina eden ekonomi yönetimi, enflasyon ve geçtiğimiz yıl döviz kurunda yaşanan artıştan etkilenen geniş kesimlerin üzerine yeni vergiler salmaktan çekinmemektedir.

Her ne kadar, salınan vergilerin yükümlülere bireyler olmasa da, düzenlemelerin muhtevası, vergileri nihai tüketicilerin yükleneyeceğini ortaya koymaktadır. Türk Ekonomisi’nin büyümesinde önemli bir ağırlığa sahip tüketim harcamalarının bu denli düştüğü bir yılı geride bıraktığımızı ve reel ücretlerdeki aşınmayı da göz önüne aldığımızda, teklifin, piyasadaki nihai tüketicinin refahında azalmaya neden olacağı açıktır. Bu durum, tıpkı içinde bulunduğumuz 2019 yılında olduğu gibi, düzenlemelerin hedeflediği gelire ulaşmayı da zorlaştıracaktır.

Tüm bunlar; hükümetin, toplumun geniş kesiminde gözlenen “harcanabilir gelir” düşüşünü göz ardı ettiğini gösteriyor.

Türk Vergi Sistemi Genel Görünüm

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine baktığımızda yeni bir vergi olarak sadece Dijital Hizmet Vergisi’nin getirileceği görülüyor. Fakat içinde Konaklama Vergisi, Değerli Konut Vergisi gibi yeni ihdas edilen vergiler de olduğunu görüyoruz. Diğer vergi değişiklikleri belirtilmeyebilir fakat iki yeni vergi getiriliyor ve bunu ancak paketin içine

bakarsak görebiliyoruz. Oysa Dijital Hizmet Vergisi, Konaklama Vergisi ve Değerli Konut Vergisi’nin her birinin ayrı birer vergi kanunu olarak karşımıza getirilmesi gerekmektedir.

Türk Vergi Sistemini temel vergileme ilkeleri olarak kabul edilen kanunilik, adalet, ödeme gücü, basitlik ve açıklık ilkeleri açısından değerlendirmek gerekmektedir. Çünkü devletin vergi sisteminden beklentisinin karşılanabilmesinde, vatandaşında bu sistemin bir tarafı olarak memnuniyeti önemlidir. Vergileme ilkelerinden ve hukuka uygunluktan sapmalar olduğunda bu durum vatandaş ile devlet ilişkilerine zarar verecektir.

Vergilendiren makamın hukuki sorumluluğu gereği vergilendirme alanında vergi ilkelerini gözetmesi gerektiği Anayasa Mahkemesi kararlarında da yer almıştır. Bu nedenle devletin vergilendirme yetkisi vergileme ilkeleri ile sınırlandırılmıştır.

Vergi ile ilgili yapılan değişikliklerin reform olabilmesi için ideal vergileme ilkelerine yönelik olması gerekir. Bu açıdan baktığımızda vergi sisteminde yapılan değişikliklerin, bu ilkelerden vergi sistemini oldukça uzaklaştırdığı görülmektedir. Aşağıda açıklamaya çalıştığımız bu ilkelerden sapmaları çok açık olarak görmek mümkündür.

Kanunilik İlkesi:

Kanunilik ilkesi Anayasamızın 73. Maddesinde de belirtildiği gibi “vergiler kanunla konulur kanunla değiştirilir ve kanunla kaldırılır” hükmü uyarınca kanunilik ilkesi vergileme sürecinde ilk olarak dile getirilen ilkedir. Bu ilke özellikle 2005-2017 döneminde keşfedilen “Torba Kanunlar ile önemsenmeyen ilkelerden biri olarak yer almıştır. Şu anda görüştüğümüz teklifte bir vergi torba kanunudur. Torba Kanun uygulaması birçok yönüyle hukuk devleti ve demokrasi ile bağdaşmayan yönlere sahiptir. Torba kanunlarda çeşitli komisyonları ilgilendiren düzenlemeler tek bir komisyon eliyle yürütüldüğü için diğer komisyonlar devre dışı kalmaktadır. Komisyonlarda çok çeşitli alakalı alakasız maddeler eklenerek madde sayıları akıl almaz sınırlara ulaşabilmektedir. Bu durum özellikle vergilemede açıklık ilkesini de ihlal etmekte kamuoyu kendisiyle ilgili düzenlemeleri takip edememektedir. Diğer taraftan bu kanunlarla demokrasinin gereği olan ilgili taraflarla tartışma geleneği de ortadan kalkmaktadır. Torba Kanunların bu sakıncalarına rağmen 2005- 2017 döneminde çıkarılan Torba Kanunlarda çeşitli vergi düzenlemeleri gerçekleştirilmiştir.

Kanunilik ilkesinin ortadan kaldıran bir diğer konuda vergi kanunlarında çok sık yapılan değişikliklerdir. Türkiye’de 1960-2017 yılları arasında vergi kanunlarında 397 adet değişiklik yapılmıştır. En çok değişiklik 2002-2017 arasındaki dönemde 141 adet ile başı çekmektedir. Vergi kanunlarında sık sık yapılan değişiklikler mükelleflerin ve idarenin vergiye uyumunu ortadan kaldırmaktadır. Vergi sisteminin sürekli değişiyor olması nedeniyle, kimse gelecek sene neler olacağını bilmiyor.

Kanunilik ilkesinden bir diğer sapmada vergi aflarıdır. Genelde hükümetlerin acil gelir ihtiyacı için başvurduğu aflar aslında vergi sisteminde onarılmaz yaralar açmaktadır. Kısa dönemde ortaya çıkan tahsilat artışı, aslında bilinçli olarak geciktirilmiş vergi borçlarından oluşmaktadır. Aflar dürüst mükellefleri de bir süre sonra af beklentisi içine itmekte ve aslında var olması gereken geliri daha da azaltmaktadır. Cumhuriyet tarihinde 1920-2000 yılları arasında 35 af yürürlüğe konulmuşken, 2001-2017 9 af kanunu çıkarılmıştır.

Kanunilik ilkesine uymayan bir diğer düzenlemede son yıllarda yapılan kanunlarda genel gerekçelerin bu teklifte de görüldüğü gibi yeterince açık olmamasıdır. Özellikle madde gerekçelerinin neredeyse hiçbir açıklama taşımadığı, kanun maddesinin neredeyse tekrarından ibaret olduğu görülmektedir.

Ödeme Gücü İlkesi

Anayasamızın 73.maddesinde, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının sağlanması, yurttaşların da mali güçlerine göre vergi ödemeleri”” hükmü yer almaktadır. Kişilerin ekonomik ve sosyal durumlarına göre vergileme yapılması, söz konusu hükmün de bir gereği olmaktadır. Günümüzde mali gücün ana göstergeleri gelir, servet ve harcama olarak kabul edilmektedir. Mali güce göre vergilendirmeyi sağlamak için genellikle, en az geçim indirimi, artan oranlı gelir vergisi tarifeleri, sermaye gelirlerine göre emek gelirlerinden daha az vergi alınması, muafiyet, istisna, indirim ve farklılaştırılmış tüketim vergisi uygulamaları gibi düzenlemelere gidilmektedir.

Ülkemizde ödeme gücünü sağlamada kullanılan yöntemlere baktığımızda; en az geçim indirimi uygulaması, ödeme gücüne ulaşmada kullanılması çok, nasıl en az vergi kaybı ile uygulanır düşüncesine dayanarak sınırlı bir şekilde uygulanmaktadır. Artan oranlı tarife gelir vergisi içinde yer almakta fakat vergi matrahları arasındaki açıklık ödeme gücüne yaklaştırmamaktadır. Ayırma prensibi olarak ifade edilen sermaye gelirlerine göre emek gelirlerinden daha az vergi alınması uygulaması ise biz de tam tersi olarak uygulanmakta vergiyi emek gelirleri öderken sermaye vergi ödememektedir.

Muafiyet, istisna ve indirimlerde yine ödeme gücü olanlara uygulanırken, ödeme gücü olmayanlara uygulanmamaktadır.

Adalet İlkesi

Anayasamızın 73. Maddesi, “vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının maliye politikasının sosyal amacı olduğunu” belirtmektedir. Yatay adalet, aynı ödeme gücüne sahip kişilerin aynı vergi yükümlülüğüne tabi olmalarını gerektirmektedir. Dikey adalet ise, daha fazla ödeme gücüne sahip kişilerin, daha az ödeme gücüne sahip olanlardan daha çok vergi ödemeleri gerektiği şeklinde ifade edilmektedir. Kısaca “az kazananın az çok kazananın çok vergi alınması”nı öngören adalet ilkesini ülkemizde bulmak mümkün değildir.

Verginin ülkenin gelir dağılımını düzenlemede kullanılmasıdaki temel ilke olan adalet ilkesinin ülkemizde başarılı olamadığını, Meksika ve Şili’den sonra en yüksek gelir adaletsizliğinin yaşandığı ülke olarak yer almasında görmekteyiz. Nüfusun en zengin %20’si Gelirin %51’ini alırken en yoksul %20’lik kesim %4’ünü almaktadır. Bu ayrım sektörel bazda daha da derinleşmektedir. Sosyal güvenlikten faydalanamayan kayıtdışı istihdam oranı %40’lar seviyesindedir. Tarımda bu oran %85’lere kadar çıkmaktadır. OECD ülkeleri arasında vergi ve transferler sonrasında yoksulluk oranlarının en yüksek olan ABD ve Meksika’dan sonra üçüncü sırada Türkiye’nin geldiği görülmektedir.

Türk Vergi Sistemi’nin gelir eşitsizliğini artırıcı bir diğer özelliği, vergi gelirleri içerisinde azalan oranlı tüketim vergisinin payının yüksek, gelir vergisi payının ise düşük

olmasıdır. Bireysel gelir vergisinin GSYH'ye oranı 2000 yılında %5.7'den 2018 yılında 4.5'e kurumlar vergisinin payı %1.7'den %1.6'ya düşmüştür (Gelir İdaresi Başkanlığı). Böylece dolaysız vergilerin GSYH'ya oranı ise 2000 yılında %7.4'den 2018 yılında %3.3 düşerken, dolaylı vergilerin payı 2000 yılında %9.9'dan 2018 yılında %12'ye yükselmiştir. Aynı durum toplam bütçe gelirleri içindeki oranda da ortaya çıkmaktadır. 2000 yılında toplam bütçe gelirlerinin %30'u dolaysız vergilerden oluşurken 2018 yılında bu oran %20 olmuş. Dolaylı vergilerde ise 2000 yılında 70 iken 2018 yılında 80'e yükseldiği görülmektedir. Böylece Türkiye'nin az gelişmiş ülke vergi sistemine çok uygun oranlarda yer aldığı görülmektedir.

Dolaylı vergilerin gelir eşitsizliğini daha da bozulmasına yol açan vergiler olduğu bilinen bir gerçektir. Fakirler zenginlere kıyasla gelirlerinin daha büyük kısmını vergi olarak öderler. Türkiye'nin vergi politikasına ilişkin çalışmalarının ağırlıklı olarak dolaylı vergilere dayanan sistemin, eşitsizliği ve yoksulluğu artırdığı ve bu sonuçlarında gelir adaletsizliğinin daha da artmasına yol açtığı görülmektedir. Vergilemenin olmazsa olmazı olan Vergide Adalet ilkesi, bu Adalet ve Kalkınma Partisi'nin İktidara geldiği 2002 yılından günümüze kadar - her ne kadar başında adalet var ise de- vergi adaletsizliğini daha da artırmaktan başka bir işe yaramamıştır. Sunulan bu vergi paketi de vergide adaleti yakalamak bir yana yine adaletsizliği daha da artırıcı uygulamalar içermektedir.

Basitlik İlkesi

Vergi sisteminin basit ve anlaşılır olmasını ifade eden basitlik ilkesi, vergilerin vatandaşın hayatını zorlaştırmak değil kolaylaştırmak için var olması gerektiğini ifade etmektedir. Çünkü biliyoruz ki en vatanperverimiz bile görevler zorlaştıkça bir bahanesini bulup zorluklardan kaçmaya meyillidir.

Düşünürseniz, vergi sistemimizin karmaşası, kaosa ilgilenecek bilim adamlarını bile güçlüğe düşürebilecek düzeyde. Vergi işini sadece vergi uzmanları ve muhasebeciler anlıyor. Vatandaşın ne olup bittiğini anlayıp, kendi başına akıl sağlığı ile vergi mükellefi olması mümkün değil. Gelir İdaresi Başkanlığı'nın web sitesinde tam 384 tane vergi tipi listelenmiş durumdadır. Bir kişinin, mesela serbest meslek erbabı veya bir sanatçı olarak, kendi başına hem işini yapıp hem de vergisini verebilecek düzeyde Türkiye vergi sistemine hâkim olmasının imkânı ve ihtimali yoktur.

Ayrıca, vergisini ödemek isteyenler için bile vergi mükellefi olmak bir külfet. Belirli aralıklarla ne olduğunu anlamadığınız bir sürü vergi ödemesi yapmanız gerekiyor. Bir KDV ödemesi geliyor, bir geçici vergi geliyor, sonra bir bakıyorsunuz ödediğiniz kira için bir de stopaj diye bir şey ödüyorsunuz. Envai çeşit belgeye hâkim olmanız gerekiyor. Eğer bir de harcamalarınızı vergiden düşmek istiyorsanız o zaman fiş fatura toplayıp geçirilmemesi gereken belirli aralıklarla bunları beyan etmeniz de lazım.

Para kazanıyorsanız ne ala. O zaman belki tüm bu sıkıntılara katlanıp vergi işinizi kendiniz yürütmeyi veya bir muhasebeci tutup işleri ona devretmeyi düşünebilirsiniz. Ama eğer henüz para kazanmıyorsanız veya işleriniz bir süreliğine kesat gitmeye başladıysa, vergi mükellefliliği de dayanılmaz bir yük haline gelmeye başlıyor. Çünkü mesela siz ben bu ayın kirasını nasıl öderim diye düşünürken, devletimiz size bunun stopajını da öde bakalım diye bir bildirim yapıyor. Onu denkleştirip ödüyorsunuz, sonra bir bakıyorsunuz üç beş kuruş da olsa nereden çıktığını sadece vergi uzmanlarının bildiği bir KDV ödemesi geliyor. Onu zamanında

ödemek tamamladığınızda, geçici vergi adı altında hiç de geçici gibi görünmeyen bir vergi ödemesi e-posta kutunuza düşüyor.

Madem iş yapmıyorum bari işi bırakayım, vergi müellifliğine son vereyim diye düşünürseniz sizi bir başka macera bekliyor. Çünkü vergi mükellefiyetini sona erdirmek de vergi dairesinde epey işlem yapmanızı gerektiren bin bir iş. Mesela toplam 5 adet yasayı en az 16 kere ziyaret etmeniz ve türlü çeşit evrakla mücadele etmeniz gerekiyor. Mükellefiyetin ortaya çıkardığı anlaşılmaz külfetlerin örneklerini çoğaltmak mümkün.

Herkesin sisteme dâhil olmasını sağlamanın yollarından biri vergi sistemini baştan aşağı yenilemek, basitleştirmek ve anlaşılır olmasını sağlamak. Ayrıca, bu yapılırken sadece şirketlerin değil, bireysel vergi mükelleflerinin de düşünülmesi gerekiyor. Bireysel vergi mükelleflerinin muhasebecilere mahkûm olmadan vergilerini kolaylıkla ödeyebilmelerini sağlayacak bir sisteme ihtiyaç var. Yani, vatandaşın, “şu kadar gelir elde ettim, yüzde şu kadarını devlete ödeyeceğim” diyebileceği basit bir sistem tasarlamak gerekiyor. 384 vergi tipiyle bu pek mümkün görünmüyor.

Vergi sisteminin sadece basitleştirilmesi değil, meşruiyetinin de yeniden sağlanması gerekiyor. Vergi sisteminin basitleştirilmesi ve her verginin açık ve mantıklı bir biçimde gerekçelendirilmesi, sadece vatandaşın ve şirketlerin hayatını kolaylaştıracak şeyler değil, aynı zamanda vergi toplamayı da kolaylaştıracak şeyler. Bu sebeple, Maliye Bakanlığı’nın daha fazla vergi toplayabilmek için vatandaşın hayatını zorlaştırmanın 385. yolunu düşünmek yerine, bu 384’ü nasıl 5’e 10’a indiririz, vatandaşın hayatını nasıl kolaylaştırırız diye düşünmesi gerekiyor.

Açıklık İlkesi

Vergilerin anlaşılır olmasını ifade eden açıklık ilkesi vatandaşların ödediği vergiyi neden ödediğini bilmesini sağlar. Türk Vergi Sistemi bu açıdan yukarıda bahsettiğimiz yüzlerce vergiyi niçin ödediğini anlamakta zorlanıyor. Maliye ve Hazine Bakanımız ne derse desin, biz normal vatandaşlara göre, akaryakıtta en çok vergi vergiyi ödeyen ülkelerden biriyiz. Aynı mal ve hizmet üzerinden hem KDV, hem ÖTV, hem özel iletişim vergisi alınmasını veya zaten vergisi içinde olan uçak biletini aldıktan sonra neden bir de yurt dışı çıkış harç pulu aldığımızı, bizim için gider olan kira harcamaları için neden bir de stopaj ödediğimize akıl erdiremiyoruz. Tabii bir de 35 TL’lik verginin peşine düşen Maliye’nin, müteahhitlere verilen araziler karşılığında onlarca daire alan arazi sahiplerinden neden vergi alınmadığını anlayamıyoruz. Yurt dışında 500 TL’ye satılan cep telefonunun Türkiye’de 6.000 TL’ye satılması da hiç hoşumuza gitmiyor.

Vergileme Kapasitesi (Sınırı)

Bir ülkede alınan toplam vergilerin, yapılacak düzenlemelerle artık daha fazla artırılmasının mümkün olmadığı teorik sınıra “vergileme kapasitesi” denilmektedir. Bütün vergilenebilir alanlar katlanılabilir vergi oranları ile kavrandığında, vergileme kapasitesine ulaşılmış olur ve daha fazla vergi artışı artık ekonomiye zarar vermeye başlar. Ülkemizde vergi kapasitesini belirleyen çalışmalar akademik seviyede yapılmaktadır fakat iktidarların bunları göz önüne almadığı görülmektedir. Bugün vergi yükü olarak OECD ülkelerinin altında

görmüyor olabiliriz. Bu durumda vergi kapasitesine ülkemizde henüz ulaşamadığı sonucunu çıkarabiliriz.

Özellikle vergi kapasitesini belirleyen gelir, harcama ve servet üzerinden ne kadar vergi alındığı ve bu alanların tamamı vergilendirildiğinde vergi kapasitesine ulaşılmış olur. Oysa ülkemizde gelir üzerinden alınan vergilerde belirli kesimlerde özellikle de ücret gelirlerinde vergi kapasitesine ulaşılmış hatta aşılmışken, diğer gelir unsurlarında kapasiteye bile ulaşamamıştır. Harcama vergilerinde vergi kapasitesi aşılmıştır. Servet vergilerinde kapasiteye ulaşamamıştır. Bu çerçevede vergi kapasitesi göz önüne alınarak Türk Vergi Sistemi'ne baktığımızda artık ücretler ve harcamalar üzerindeki vergi yükleri ekonomiye zarar verici boyutlara ulaşmışken, sermaye, rant, faiz ve kar üzerinden elde edilen kazançlar neredeyse vergi dışı tutulduğu görülmektedir. Fakat kanun teklifinde halen ücret ve harcama vergilendirilmeye çalışılırken bu alanlara yönelik ciddi düzenlemeler yapılmadığı görülmektedir.

Kanun Teklifinin İncelenmesi

Yukarıdaki genel değerlendirmede de değindiğim gibi kanun yapımı açısından tam kanun metnine uygun genel bir gerekçe sunulmadığı görülmektedir. Sadece Dijital Hizmetler Vergisi genel gerekçede açıklanmaya çalışılmış bunda da neden bu vergiye ihtiyaç duyulduğuna değinilmemiş madde gerekçelerinde yer alan ifadeler aynen genel gerekçeye monte edilmiştir.

Konaklama vergisi Değerli Konut Vergisi ve diğer vergi düzenlemelerinin bir torba kanun mantığı içinde hazırlanmış olması nedeniyle maalesef genel gerekçede de maddelerde de bu düzenlemelere neden ihtiyaç duyulduğu açıklanmamıştır.

Maddeler Üzerine Görüşler

Madde 1-7:

Dijital Hizmet Vergisi

Küresel ekonominin gelişmesinde gerçek ivme sağlayan dijital teknoloji beraberinde düzenlenmesi gereken bazı yeni sorunlar da getirmiştir. Bunlar arasında dijital teknoloji firmalarından alınacak “vergi” konusu öne çıkmıştır. Küresel anlamda vergi düzenlemelerinin genellikle bir asır önce oluşan temeller üzerine inşa edilmiş olmaları bakımından bu alanda önemli bir boşluk oluşmuştu. Firmaların fiziki olarak bulundukları ülkelerde vergilendirilmeleri esastı. Bu anlayış firmanın bir ülkede bir şekilde mevcut olmadan faaliyet yürütmesinin olanaksız olduğu anlayışından kaynaklanmaktaydı. Dijital teknoloji firmalarının küresel olarak sanal ortamı kullanarak fiziki olarak ülkelerde mevcut olmadan faaliyetlerini yürütmeye başlamaları ile vergi konusundaki yeni kuralların oluşturulması gereği doğmuştur.

Bu ihtiyaca rağmen dijital teknoloji firmalarının vergilendirilmesi konusunda ilk yasal düzenlemeyi yapan Fransa olmuştur ve bugüne kadar da düzenleyen başka ülke olmamıştır. Türkiye bu konuda düzenleme yapan ikinci ülke olacaktır.

Geçtiğimiz dönem içinde dijital teknoloji firmalarının performansları, fabrika işyeri gibi fiziki ortamı kullanan firmaları geride bırakmışlardır. 2006 yılında Avrupa Birliğindeki en büyük 20 firmadan sadece bir tanesi dijital teknoloji firması iken bugün ilk 20’nin firmanın dokuzu dijital teknoloji firması olmuştur. Ayrıca bu firmaların piyasa payı % 54’e ulaşmıştır. AB perakende piyasasında 2008 ila 2016 arasında ciro ortalama % 1 artarken beş büyük teknoloji perakendeci firmasının geliri % 32 artmıştır.

Esasen çok uluslu şirketlerle ilgili vergi konusu küresel düzeni her zaman meşgul eden bir konu olmuştur. Bu konuda OECD görevlendirilmiştir. OECD’nin yaptığı program çerçevesinde etkin bir uluslararası iş birliği ortamı oluşmuştur. Diğer taraftan dijital teknoloji firmalarının vergilendirilmesine esas olacak kuralların belirlenmesi çalışmaları 129 ülkenin katılımıyla devam etmektedir.

Buna göre çalışmaların çok taraflı anlaşma önerisi ile ilgili raporun tamamlanması için 18 aylık bir süre bulunmaktadır. G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları, “dijitalleşme” nedeniyle ortaya çıkan meydan okumaları giderecek şekilde çalışma programını 2020’de oylamaları halinde nihai raporu sunabilmek amacıyla sarf edilen gayretleri iki katına (redouble) çıkarmayı amaçladıkları “Ortak Bildiri”de yer almıştır. Bu süreye kadar da her ülke kendi ulusal düzenlemelerini yapmaya başlamışlardır.

Fransa da dijital vergilemenin yasalaşma sürecine baktığımızda öncelikle dijital firmaların vergisel boyutlarının değerlendirildiği görülmektedir. Buna göre büyük dijital firmalarının küçük ve orta ölçekli Fransız firmalarında %14 puan altında vergi ödedikleri belirlenmiştir.

İngiltere’nin de Fransa gibi bu firmalardan alınan vergiyi belirlemek için bir taslak hazırladığı ancak 2020’den sonra uluslararası düzenlemenin gerçekleşmemesi halinde yasalaşma sürecini başlatacağı belirtilmektedir.

AB’de tek Pazar çerçevesinde ortak bir dijital vergileme çıkarılması konusunda OECD’nin ortak raporunu beklemektedir. Dijital teknoloji firmalarının fiziki merkez olarak en düşük vergi oranına sahip ülkeleri göstermeleri durumunda tüm AB ülkelerinde faaliyet gösterdikleri halde, sadece vergi sorumluluğu bakımından tek bir ülkeye muhatap olmaları tartışma konusu olmaktadır. AB’de “dijital tek pazar” yönelme arayışları ivme kazanmaktadır.

Buna göre AB iki tür vergi uygulamayı amaçlamaktadır. İlki dijital teknoloji firmalarının AB ülkelerinde sağladıkları ciroları üzerinden alınacak vergi, diğeri ise bu firmaların karları üzerinden alınan vergi. Raporda AB tarafından dijital hizmetler vergisi (digital services tax) olarak sunulan önerinin hukuki bakımından yerli ve yabancı firmalar arasında bir ayırımı neden olduğu için temelde “gümrük tarifi” işlevini üstleneceği ifade edilmektedir. Bu yaklaşımın Hizmet Ticaret Genel Anlaşmasının (General Agreement on Trade in Services – GATS) ülkede mukim yabancı firmalara “ulusal muamele” ilkesini de çiğnediği belirtilmektedir.

Bu konuda ABD yaklaşımı ise özellikle dijital teknoloji firmalarının en büyüklerinin Amerikan kökenli olmaları dolayısıyla yeni kural geliştirilmesi konusuna ABD genel olarak olumlu bakmakla ve alanda OECD’nin öncülük etmesini onaylamakla beraber ihtiyatlı yaklaşmaktadır. ABD’li Alphabet-Google, Apple, Amazon ve Facebook gibi dev teknoloji firmaları söz konusudur. E-ticaretin 2012 yılında 19,3 trilyon ABD Dolarından 2018 yılında 20 trilyon ABD Dolarına yükselmesinin ana nedenini bu alandaki hükümet engellerinin

olmamasına bağlamakta ancak durumun değişmeye ve engellerin ortaya çıkmaya başladığını ifade etmektedir. Vergi düzenlemelerinin de bu engellerden biri olduğu ifade edilmektedir. Bu konuda Fransa'nın uygulayacağı Dijital Vergi için dış ticaret yaptırımlarına başvurabileceğini de açıklamıştır.

Türkiye'nin e ticaret pazarına baktığımızda 2018 yılında toplam ticaretin %5'ine ulaştığı görülmektedir. 2018 yılında yaklaşık olarak 6 milyar bir ticaret hacmine ulaşan e-ticaretin daha da artması beklenmektedir. Türkiye OECD çerçevesinde çok taraflı çalışmalara katılmaktadır. Türkiye'de tüketiciler, bankalar, nakliye ve diğer ilgili firmalar tarafından dijital alt yapı yaygın olarak kullanılmakta olduğundan elektronik ticaret ortamı hızlı bir yükseliş göstermektedir. Bölgesinde etkin bir konuma gelmeye aday bu firmaların çok uluslu firmalarla rekabet edebilmeleri en azından vergilendirilme sürecinde bir zafiyet yaşamamaları ile bağlantılıdır. Bu bakımdan OECD çalışmalarının yakinen izlenmesi ve çok taraflı bir genel görüşün sağlanamayacağının anlaşılması durumunda farklı arayışlara gidilmesi uygun olacaktır.

Teklifteki gerekçede herhangi bir dijital verginin getirilmesi ile ilgili bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Türkiye'de ne kadarlık bir dijital kazanç elde edilmektedir. Bunların ödediği vergiler ne kadardır. Diğer firmalardan ne kadar az vergi ödemektedirler, tahmini olarak bu vergiden elde edilecek hasılat ne kadar olacaktır. Toplam vergi gelirlerinin ne kadarlık bir oranına tekabül etmektedir vb. çalışmaların bu gerekçede olmasını beklerdik.

Teklifin maddelerini incelediğimizde;

Madde 1: açıklanan vergini konusu ülkemizde ve ülke dışında dijital işlemleri kapsadığı görülmektedir.

Madde 2: Vergi ile ilgili kavramsal açıklamalar getirileceği ifade edilmiş.

Madde 3: Verginin mükellefi tanımlanmış fakat burada mükellefiyetle ilgili olarak ikinci fıkrasında *“mükellefin Türkiye içinde ikametgahının, işyerinin ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen hallerde vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tabi işlemlerde taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri vergini ödenmesinden sorumlu tutabilmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığı'na yetki verilmektedir”* hükmü ile Anayasa'nın 73. Maddesinde *“vergi kanunla düzenlenir, kanunla konulu ve kanunla kaldırılır. İstisna, muafiyet ve indirimler ile ilgili Bakanlar Kuruluna yetki verilir”* hükmüne uyulmayarak Bakanlar Kuruluna bile değil direkt Maliye ve Hazine Bakanlığı'na mükellef belirleme yetkisi verilmesi Anayasa'nın bu hükmüne aykırıdır.

Madde 4: İstisna ve muafiyetler belirlenmiştir. Bu maddenin altıncı fıkrasında *“bazı hizmetler dijital hizmetlerden istisna edilmiştir”* ibaresi ile hangi hizmetlerin vergi dışı bırakıldığı açıklanmamıştır.

Madde 5: matrah olarak hasılat tutarı üzerinden %7.5 oranında vergi alınması öngörülmüş. %7.5 oranının daha aşağı düşürülmesi ilk uygulamada mükelleflerin daha rahat vergi vermesini sağlayacaktır.

Madde 6: verginin süresini belirlemiştir. Verginin aylık olarak alınması belirtilmiştir. Matrahın aylık olarak belirlenmesi hem işverenlere hem de mali müşavirler yeni bir yük getireceği açıktır. Yukarıda izah etmeye çalıştığımız gibi bu daha fazla belge ve işlem demektir. Bu nedenle matrahın yıllık olarak belirlenmesi daha uygun olacaktır.

Madde7: yeni bir vergi suçu ve cezası belirlenmiş. Maliye ve Hazine Bakanlığı'na vergi suçunun oluşması halinde herhalde mevcut vergi suçlarına ilave olarak dijital hizmeti engelleme yetkisi verildiği görülmektedir.

Tüm bunları göz önüne alarak, Türkiye'deki dijital endüstrinin içinde bulunduğu durum ve sektörün stratejik konumu nedeniyle %7,5 olarak konulan vergi oranını yüksek bulduğumuz şerhini düşerek Dijital Hizmet Vergisi' nin dönüşen ve değişen piyasa koşullarının bir gereği olduğunu düşünmekteyiz.

Madde 8:

Kambiyo işlemlerinden tahsil edilen %0,1'lik Banka ve Sigorta Muamele Vergisi'nin %0,2' ye çıkarılmasını düzenleyen madde, ayrıca Cumhurbaşkanı'na bu oranı 10 katına kadar çıkarma yetkisini de içermektedir.

Tobin Vergisi, uluslararası döviz piyasasındaki spekülasyon amaçlı sermaye hareketlerinin yol açtığı iktisadi ve finansal dalgalanmaların önlenmesi amacıyla kambiyo işlemlerinden alınması öngörülen vergidir. Dünya ekonomisinin küreselleşmesiyle birlikte sermaye hareketlerinin hız kazanmıştır. Sermaye hareketlerinin kazanması beraberinde önceden öngörülmeyen krizlerle karşılaşma ihtimalini artırmıştır. Sermayenin hız ve tutarına müdahale etmek giderek azalmıştır.

Amerikalı Nobel ödülü sahibi James Tobin tarafından 1972 yılında döviz işlemleri üzerinde spekülasyon amaçlı hareketlerin engellenmesi adına bir mali işlem vergisi önerilmiştir. Bu vergi türünde döviz alım ve satımında % 0,1 ila 0,5 arasında değişen oranlı bir vergi alınması düşünülmüştür. Önerilen bu vergi türü, iktisatçılar tarafından geliştirilerek spekülasyon amaçlı kar elde edilebilecek tüm piyasalara uygulanması planlanmıştır.

Yatırımcının portföyünde bulunan döviz tutarının elde tutulma süresi uzadığında düşük oranlı verginin önemli bir maliyeti olmayacaktır. Ancak, düzenli olarak kısa vadeli spekülasyon amaçlı kar elde etmek isteyen yatırımcılar için işlem miktarı yüksek olacağından, düşük oranlı bu vergi önemli bir maliyet yaratacaktır. Bundaki amaç, sermayenin hareket hızının kontrol altına alınması ve öngörülmeyen finansal krizlerin engellenmesine destek olmaktır.

Tobin Vergisinin temel amacı vergi geliri yaratılması değildir. Buna karşın, finans piyasalarındaki işlem hacmi ve miktarı göz önünde alındığında, önemli tutarda vergi geliri söz konusu olabilecektir.

Öte yandan; vergi oranının düşük belirlenmesi durumunda verginin caydırıcı etkisi azalacaktır. Vergi oranının yüksek belirlenmesi durumunda ise, ortaya çıkan aşırı stabilizasyon piyasaların daralması sonucunu doğurabilecektir.

Nihayetinde; 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinde yer alan kambiyo muamelelerinden alınan vergi, bir tobin vergisidir. Siyasi irade, binde 1 olarak uyguladığı vergiden istediği sonucu alamayınca, bu kez oranı binde 2 olarak değiştirmek istemektedir. Ayrıca, spekülasyon amaçlı döviz alım satımının önlenmesini teminen bu vergi oranına yönelik Cumhurbaşkanı'na verilen yetkiler de yeniden düzenlenmek istenmektedir.

Yapılan düzenlemenin, 2018 Ağustos ayında yaşanan kur atağına benzer süreçlerin yaşanması durumunda, yürütmenin piyasaya müdahale edebilmesi adına gerçekleştirildiği

ortadadır. Bu düzenleme, yaklaşık 40 yıldır tüm ekonomik operasyonunu serbest piyasa düzeni üzerine inşa eden, tasarruf açığı nedeniyle yüksek düzeyde dış finansman ihtiyacı bulunan Türk Ekonomisi yönelik algıyı içerde ve dışarıda negatif etkileyecektir. 2019 yılı başında Cumhurbaşkanlığı kararı ile yükseltilecek ve sonrasında yeniden eski seviyesine çekilen oranın, kanunla yeniden düzenlenmesi ve Cumhurbaşkanlığı'na 10 kata kadar yükseltme yetkisi verilmesi, ekonomimizde tüm sorunlara günlük çözümler üretme bakışının son görünümüdür.

Özellikle, volatilitenin yüksek olduğu dönemlerde, kısa vadeli spekülasyon amaçlı döviz alım satımlarda işlem miktarının yüksekliği dikkate alındığında, yüksek vergi oranlarının etkili olması düşünülebilir. Ancak, dolarizasyon konusunda yeterince etkili olmayacağı öngörülmektedir. Bunun en büyük nedeni, kişilerin gelecekle ilgili kaygıdır. İleriye doğru öngörü belirsizliği içinde bulunan kişiler, alternatif yatırımlar yerine güvenli liman olarak döviz seçmektedirler ve bu normal bir durumdur. Kişilerin çoğu, kısa vadeli spekülasyon amaçlı döviz alım satımında bulunmamakta olup, birikimlerini dövizde tutarak değerini korumak ve kendilerini güvencede hissetmek istemektedirler. Nitekim; yüksek faiz getirili cazip alternatif yatırımlara karşı, dolarizasyonun giderek artması bunun göstergesidir.

Madde 9:

Konaklama Vergisi

6802 sayılı Kanunun "İkinci Kısım"nın "İkinci Bölümü"nın başlığı "Konaklama Vergisi" şeklinde ve bu bölümde yer alan mülga 34 üncü madde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“MADDE 34- Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetten yararlananlara sunulan yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi diğer tüm hizmetler konaklama vergisine tabidir.”

Bilindiği üzere, başta turizm merkezi ülkeler olmak üzere çok sayıda ülkede, ilgili ülkede veya şehirde konaklama veya turistik amaçlı verilen hizmetlerden faydalanan kişilerden, bu hizmetlerin sunulması amacıyla merkezi yönetim veya yerel yönetimlerin katlandığı kamusal maliyetlerin bir kısmının finanse edilebilmesi amacıyla, merkezi yönetim veya yerel yönetimler tarafından konaklama tesislerinin verdiği hizmetler üzerinden turizm vergisi, turist konaklama vergisi, ziyaretçi vergisi, şehir vergisi, konaklama vergisi gibi adlar altında, konaklanan gece sayısı üzerinden maktu veya verilen hizmet bedeli üzerinden oransal olarak vergi alınmaktadır. Bazı ülkelerde/şehirlerde bu vergi sadece yabancı turistlerden, bazı ülkelerde ise hem yabancı turistlerden hem de ülke içinde seyahat eden yurtiçi yerleşiklerden alınmaktadır.

Aynı amaca matuf olmak üzere, ülkemizde de bu alanı vergilendirmeye yönelik olarak, farklı ülke uygulamaları da dikkate alınmak suretiyle, vergilendirme tekniği bakımından uygulanabilir bir model geliştirilmiştir.

Bu kapsamda, maddeyle; genel bütçe geliri olarak tahsil edilmek üzere konaklama vergisi ihdas edilmekte olup otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetten yararlananlara sunulan yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı

hizmetleri gibi diğer tüm hizmetlerin, verilen hizmetin bedeli üzerinden, vergiye tabi tutulması öngörülmektedir.

Konaklama tesislerinde verilen hizmetler dolayısıyla konaklayanlardan elde edilen bedellerin bir kısmının çeşitli adlar altında vergi matrahının dışına çıkarılmasının önlenmesi amacıyla verginin konusu, bu tesisler bünyesinde verilen hizmetlerin tamamını kapsayacak şekilde geniş tanımlanmıştır. Buna göre, söz konusu tesislerde konaklayanlara verilen yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi hizmetlere ilişkin bedeller, geceleme hizmetinden ayrı olarak fatura veya benzeri belgelerde gösterilmiş olsa dahi verginin matrahına dahil edilecektir. Öte yandan, söz konusu tesislerde konaklamayanlara (geceleme hizmeti almayanlara) tesis bünyesinde sunulan hizmetler ise herhangi bir konaklama hizmetiyle birlikte verilmediğinden verginin konusuna girmeyecektir.

Hizmeti alanın yurt içi yerleşik veya yabancı turist olmasının vergilendirmeye bir etkisi bulunmamaktadır.

Verginin mükellefi konaklama hizmetlerini verenler olup, teklifin komisyona geldiği ilk hali %2 vergi oranı öngörmekteydi. Fakat verilen önerge sonrası, verginin matbu olarak, konaklama yapan kişi sayısı üzerinden alınması kabul edilmiştir. Yine teklifin ilk halinde yer almayan, öğrenci yurtları, pansiyonlar ile 12 yaşından küçük çocuklar ve müteakabiliyet esasına dayalı olarak diplomatik misyonlar vergiden muaf tutulmuştur.

Konaklama tesislerinin verdiği her hizmetten alınması öngörülen Konaklama Vergisi çok uzun zamandır bir yerel yönetim vergisi olarak tartışılmakta olan bir vergidir. Aynı zamanda AB vergisi olması nedeniyle AB'ye uyum çerçevesinde vergi sistemimize girmesi gereken bir vergi olarak kabul edilmektedir.

İlk olarak 2008 yılında İl Özel İdareleri ve Belediye Gelirleri Kanun Tasarısı içinde yer alan konaklama vergisi geri çekilmiş ve bugün tekrar TBMM'ne ne değiştiyse bu sefer bir merkezi yönetim vergisi olarak karşımıza getirildiği görülmektedir.

Pek çok ülkede bir yerel yönetim vergisi olarak uygulanmaktadır. Türkiye merkezi yönetim vergisi olarak uygulayan nadir ülkelerden olacaktır. Çünkü konaklama tesislerinin her türlü hizmeti yerel yönetimlerce karşılandığı için bu verginin yerel yönetimlere bırakılması hem akademik hem de uygulamada genel olarak kabul edilmiştir.

Diğer taraftan bu verginin de bir tüketim vergisi olması nedeniyle zaten yüksek olan dolaylı vergi oranımız daha da yükselecek aynı zamanda vatandaşın turistik harcamalarının da artmasını sağlayacaktır. Vatandaşın üzerindeki vergi yükünü daha da artıracığı gibi özellikle yabancı turistlerin de konaklama giderlerini artırabileceği için uluslararası rekabet açısından bu verginin turizm sektörüyle görüşülerek getirilmesinin daha yararlı olacağı kanaatindeyim

Parti olarak görüşümüz, turizm sektörünü hedefleyen bu verginin, ilgili yerel yönetimlere aktarılması üzerine kurgulanmış ve bölgesel teşvik mekanizmalarını da içeren bir şehir vergisidir. Turizm bölgeleri ile diğer bölgeler arasındaki farklılıkları gözetken adil bir sistemin yaratılması ve uygulanması gerekmektedir.

Madde-10:

"Bu madde kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlar bu istisnadan faydalanamazlar. Bu durumda olanların, Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur."

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutan aşan mükelleflerin, serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacakları yönünde düzenleme yapılmaktadır. Dolayısıyla bir takvim yılı içerisinde bu kapsamda elde ettiği gelirleri toplamı belirlenen sınırı aşmayan mükelleflerin bu kazançları üzerinden tevkif suretiyle ödenen vergiler nihai vergi olacak, ayrıca bu kazançları için yıllık beyanname verilmeyecek veya diğer gelirleri için beyanname verilmesi halinde bu kazançlar beyannameye dahil edilmeyecektir. Madde kapsamında elde edilen kazançları belirlenen sınır aşan mükellefler ise bu kazançların sadece aşan tutarını değil, tamamını yıllık beyanname ile beyan edeceklerdir. Bu durumda olan mükelleflerce beyan edilen kazanç ve iratlar üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenen vergiler mahsup edilecektir.

Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca gerçek gelirlerini beyan etmek zorunda olan serbest meslek erbabının aynı madde kapsamında yapacağı ödemelerden tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmaktadır. Kanunun 18 inci maddesinde yapılan değişiklikle beyan yükümlülüğü altına girecek olan serbest meslek erbabının ücret, kira gibi 94 üncü madde kapsamında yapacağı ödemeler bulunması durumunda tevkifat yapmakla yükümlü tutulmaları amaçlanmaktadır.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "Serbest Meslek Kazançlarında" başlıklı 18 inci maddesi hükmüne göre;

Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının;

-Şiir, hikâye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak,

-Kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak,

-Bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri kazançlar gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Öte yandan; Gelir Vergisi Kanunu'nun 94 üncü maddesi uyarınca, serbest meslek faaliyetiyle uğraşanlara (noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç) yapılan ödemeler (arızı serbest meslek faaliyeti nedeniyle yapılan ödemeler dâhil) esnasında ödemeyi yapanlar tarafından gelir vergisi tevkifatı (kesintisi) yapılması gerekmektedir. Yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden (Noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç);

-Gelir Vergisi Kanunu 18'inci madde kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden % 17,

-Diğerlerinden % 20,

oranında kesinti yapılır. Diğer yandan; serbest meslek kazanç istisnası kapsamına giren kazançlardan yapılan gelir vergisi tevkifatı nihai bir vergilendirmedir. Ayrıca; münhasıran Gelir Vergisi Kanunu’nun 18 inci maddesinde belirtilen türden faaliyetlerde bulunan ve eserlerini sadece aynı kanunun 94’üncü maddesinde belirtilen kişi veya kurumlara teslim eden serbest meslek erbabından isteyenlerin defter tasdik ettirme ve tutma, belge düzenleme zorunluluğu bulunmamaktadır.

Kanun Teklifinin 11 inci maddesiyle; Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutan aşan mükelleflerin, serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacağı yönünde düzenleme yapılmak istenmektedir. Düzenlemeyle, istisna şartını kaybedenlere bir kolaylık getirilerek, GVK Madde 94 üncü maddesine göre tevkifat yapma zorunluluğu getirilmemiştir.

Düzenlemeye göre;

-Bir takvim yılı içerisinde bu kapsamda elde ettiği gelirleri toplamı belirlenen sınırı aşmayan mükelleflerin bu kazançları üzerinden tevkif suretiyle ödenen vergileri nihai vergi olacaktır. Ayrıca, bu kazançları için yıllık beyanname verilmeyecek veya diğer gelirleri için beyanname verilmesi halinde bu kazançlar beyannameye dahil edilmeyecektir.

-GVK 18. madde kapsamında elde edilen kazançları belirlenen sınırın aşan mükellefler ise, bu kazançların sadece aşan tutarını değil, tamamını yıllık beyanname ile beyan edeceklerdir. Bu durumda olan mükelleflerce beyan edilen kazanç ve iratlar üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenen vergiler mahsup edilebilecektir.

-Normal şartlarda, GVK Madde 94.maddesinin birinci fıkrası uyarınca, gerçek gelirlerini beyan etmek zorunda olan serbest meslek erbabının aynı madde kapsamında yapacağı ödemelerden tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmakta iken; Düzenlemeyle, istisna şartını kaybedenlere bir kolaylık getirilerek, GVK Madde 94 üncü maddesine göre tevkifat yapma zorunluluğu getirilmemiştir.

Düzenlemeye genel olarak bakıldığında; amacının, GVK’ nun 18 inci maddesi kapsamında serbest meslek kazancı istisnasından yararlananların bir takvim yılı içerisinde bu kapsamda elde ettiği gelirleri toplamı, aynı Kanunun 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde, beyanname verdirilerek vergilendirilmesinin sağlanmasıdır. Böylece, artan oranlı gelir vergisi tarifesinden yararlanarak, daha çok vergi alınmak istenmektedir.

Örneğin, Kanun Teklifinin 18 inci maddesiyle getirilmek istenen gelir vergisi tarifesini dikkate alalım.

18.000 TL'ye kadar	% 15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	%20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	%27

500.000 TL'nin 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	%35
500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 163.460 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 159.460 TL), fazlası	%40

Bir gerçek kişinin bir takvim yılında Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamındaki kazançları toplamı 490.000 TL olsun. Elde edilen kazanç istisna kapsamında olduğundan yıllık beyannameyle beyan edilmeyecek olup, sadece aynı Kanunu'nun 94 üncü maddesi uyarınca, ödemeyi yapanlar tarafından % 17 oranında (490.000 X 0,17 =) 83.300 TL gelir vergisi tevkifatı (kesintisi) yapılması gerekecektir. Gelir vergisi tevkifatı nihai bir vergilendirme olacaktır.

Bu kez, gerçek kişinin bir takvim yılında Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamındaki kazançları toplamı 501.000 TL olsun. Yeni düzenlemeye göre; 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (500.000 TL) aşan mükellef, serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacaktır. Bu nedenle yıllık gelir vergisi beyanamesi verecektir. Bu mükellefin ödeyeceği vergi ise,

500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 163.460 TL,

1.000 TL için % 40 400 TL,

Toplam Vergi 163.860 TL

Olmaktadır. Şayet, düzenleme yapılmamış olsaydı, mükellefin nihai vergisi (501.000 X 0,17 =) 85.170 TL olacaktı. Beyan yükümlülüğü altına girecek olan serbest meslek erbabı; ücret, kira gibi 94 üncü madde kapsamında yapacağı ödemeler bulunması durumunda tevkifat yapmakla yükümlü olmayacaktır. Ayrıca; hesaplanan gelir vergisinden, Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca yıl içinde tevkif suretiyle ödediği vergileri mahsup edilebilecektir.

Bu düzenlemenin getireceği en büyük adaletsizlik, kazancı 499.999 TL olan ile kazancı 500.001 TL olan arasında ortaya çıkacak büyük vergi farkıdır.

Madde-11:

Mevcut Kanunda işverenler tarafından hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla yapılan taşıma giderleri nedeniyle sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisna edilmiştir. Ancak, hizmet erbabına servis imkanı sağlayan işverenlerin yanı sıra, işverenlerin bir çoğu tarafından çalışanların ulaşımının sağlanmasını teminen, çalışanlara toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temin edilerek verilmekte ve bu şekilde sağlanan menfaate yönelik bir istisna bulunmadığından, söz konusu ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır. Maddeyle, işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla hizmet erbabına toplu taşıma kartı ve bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temini suretiyle sağlanan menfaatlerin de gelir vergisinden istisna edilmesi öngörülmektedir.

193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendi mevcut haliyle aşağıdaki gibidir.

“Ücretlerde

Madde 23

(2361 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle değişen madde) Aşağıda yazılı ücretler Gelir Vergisi'nden istisna edilmiştir:---

10. Hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla işverenler tarafından yapılan taşıma giderleri;

---“

Görülebileceği üzere, mevcut düzenlemede işverenler tarafından hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla yapılan taşıma giderleri nedeniyle sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisna edilmiştir. Ancak, uygulamada işverenlerin bir çoğu, çalışanlarının ulaşımının sağlanmasını teminen, çalışanlarına toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları vermektedir. Bu suretle sağlanan menfaate yönelik bir istisna bulunmadığından, söz konusu ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır. Bu düzenleme ile, işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla hizmet erbabına toplu taşıma kartı ve bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temini suretiyle sağlanan menfaatlerin de gelir vergisinden istisna edilmesi istenilmektedir.

Çalışanların reel ücretlerinde yaşanan erime göz önüne alındığında, daha radikal tedbir ve politikaların uygulanması gerektiği açıktır. Lakin, bu haliyle dahi yapılan düzenlemenin doğru ve gerçekçi olduğu söylenebilir.

Madde-12:

193 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisna kaldırılarak spor yarışmalarını yöneten hakemlere yapılan ücret ödemelerinin vergilendirilmesi sağlanmaktadır.

193 sayılı Kanunun “Teşvik İkramiye ve Mükafatları” başlıklı 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendi mevcut haliyle aşağıdaki gibidir:

“*Madde 29*

Teşvik gayesiyle verilen aşağıda yazılı ikramiye ve mükafatlar Gelir Vergisi'nden müstesnadır:-----4. (2361 sayılı Kanunun 20'nci maddesiyle değişen bent) Spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler.”

Teklifin ilk hali toptancı bir yaklaşımla tüm spor müsabakalarında görev alan hakemlerini vergilendirmeyi öngörüyordu. Fakat komisyonda verilen önerge ile amatör sporlar kapsam dışında tutulmuştur.

Madde-13:

Mevcut uygulamada, işletme aktifine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere bütün giderleri (motorlu taşıtlar vergisi hariç) kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir.

Ancak söz konusu düzenlemenin gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince suistimal edilebildiği ve şahsi ihtiyaçlar için kullanılan binek otomobillere ait giderlerin de gelir veya kurum kazancından indirilebildiği görülmektedir.

Bu bağlamda, faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralınması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere,

- Kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının,

- Binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının,

- Binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla % 70'inin,

- Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortisman tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının,

ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, 193 sayılı Kanunun 40/7 nci madde hükmünde yapılan değişikliğin uygulamasında, bentte yer alan söz konusu tutarlar her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılacağından gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespitinde binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutarların dikkate alınacağı düzenlenmektedir. Bu suretle, her bir binek otomobilinin iktisap edildiği tarihte yürürlükte bulunan 193 sayılı Kanunun 40/7 nci maddesindeki tutar dikkate alınarak binek otomobilinin faydalı ömrü süresince gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespit edilmesi ve bu tutarın yıllar itibarıyla yeniden değerlendirme nedeniyle değişmemesi sağlanmaktadır.

Ticari safi kazancın tespitinde indirilecek giderleri hüküm altına alan, 193 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (1), (5) ve (7) numaralı bentleri mevcut halleriyle aşağıdaki gibidir:

“İndirilecek Giderler

Madde 40

Safi kazancın tespit edilmesi için, aşağıdaki giderlerin indirilmesi kabul edilir:

1. Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler; (4108 sayılı Kanunun 19'uncu maddesiyle eklenen hüküm Geçerlilik; 1.1.1995 Yürürlük : 2.6.1995) (İhracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükellefler, bu bentte yazılı giderlere ilaveten bu faaliyetlerden döviz olarak elde ettikleri hâsılâtın binde beşini aşmamak şartıyla yurt dışındaki bu işlerle ilgili giderlerine karşılık olmak üzere götürü olarak hesapladıkları giderleri de indirebilirler.)

5. (4008 sayılı Kanunun 24'üncü maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1995) Kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri (4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (s) bendi ile kaldırılan parantez içi hükmü Yürürlük; 1.1.1999)(*)

7. (2361 sayılı Kanunun 29'uncu maddesiyle değişen bent) Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar. (4008 sayılı Kanunun 24'üncü maddesiyle eklenen hüküm Yürürlük; 1.1.1995) (4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (s) bendi ile kaldırılan parantez içi hükmü Yürürlük; 1.1.1999) (**)(6728 sayılı kanunun 14 üncü maddesiyle eklenen parantez içi hüküm; Yürürlük 09.08.2016) (İşletmeye dâhil olan gayrimenkulün iktisadi değerini artırıcı niteliği olan ısı yalıtımı ve enerji tasarrufu sağlamaya yönelik harcamalar, yapıldığı yılda doğrudan gider yazılabilir.)”

Yukarıda görüleceği üzere; hali hazırdaki düzenlemede, bir işletmenin aktifine kayıtlı olan ve kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere bütün giderleri (motorlu taşıtlar vergisi hariç) kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir.

Normal olan, mükelleflerin işletmelerinin aktifine kayıtlı ve kazancın elde edilmesinde kullandıkları binek otomobillerinin başta amortisman olmak üzere, yaptıkları giderlerin kazancın tespitinde indirilmesidir. Mevcut düzenlemede esasen bu yöndedir. Ancak; pratikte mükellefler, işletmenin aktifine kayıtlı ve kazancın elde edilmesinde kullandıkları binek otomobillerinin giderlerini şişirdikleri ve aynı zamanda şahsi ihtiyaçlar için kullandıkları binek otomobillerinin tüm giderlerini kazancından indirdiği de bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla, Kanun teklifinde getirilen düzenleme ile suiistimallerin önüne geçilme istenmiştir.

Ancak, doğrusu olan söz konusu suiistimallerin vergi denetimleriyle engellenmesidir. Kanun teklifiyle getirilmek istenen düzenlemeye baktığımızda, belli sınırlandırmaların getirildiği görülmektedir. Şöyle ki;

-193 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendine eklenen hükümle; kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmı; binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmı gider olarak indirilebilecektir.

-193 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendine eklenen hükümle; binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla % 70 'i gider olarak indirilebilecektir.

-193 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendine eklenen hükümle; özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortisman tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı gider olarak indirilebilecektir.

Yapılmak istenen düzenlemede, indirilecek giderlerin kısıtlanmış olması, mükelleflerin işletmelerinin aktifine kayıtlı ve kazancın elde edilmesinde kullandıkları binek otomobillerinin sınırı aşan gerçek giderlerini indirim konusu yapamamakla karşı karşıya bırakabilecektir. “Vergi ödevi” başlıklı Anayasamızın 73 üncü maddesinde; herkesin, kamu giderlerini

karşılama üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlü bulunduğu; vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacı olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla, vergi adaleti ilkesi yönünden doğru olmayıp, Anayasaya aykırılık teşkil etmektedir. Kaldı ki; Gelir Vergisinin unsurlarından biri, gelir unsurlarının safi miktarlardan oluşmasıdır. Yani; her gelir unsurunun safi miktarı, gayri safi hasılatından (veya iradından) o gayrisafi hasılatı (veya iradı) elde etmek için yapılan giderler indirilerek bulunur. Ayrıca; Vergi Usul Kanunu'nun 3/B maddesine göre; vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya, ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. Ayrıca; iktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 6 ncı maddesine göre; kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanır. Safi kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümleri uygulanır. Ziraî faaliyetle uğraşan kurumların bu faaliyetinden doğan kazançlarının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun 59 uncu maddesinin son fıkrâ hükmü de dikkate alınır. Ayrıca; Kurumlar Vergisi mükellefleri, ticari kazanç gibi hesaplanan kurum kazancının tespitinde, aynı Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen giderleri de ayrıca hasılattan indirebilirler.

Dolayısıyla; yapılmak istenen düzenleme, kurumlar vergisi mükellefleri içinde geçerlidir.

Madde-14:

Mevcut uygulamada, serbest meslek kazanç defterine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere bütün giderleri (motorlu taşıtlar vergisi hariç) kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir.

Ancak söz konusu düzenlemenin serbest meslek mükelleflerince suistimal edilebileceği ve şahsi ihtiyaçlar için kullanılan binek otomobillere ait giderlerin de serbest meslek kazancından indirilebileceği görülmektedir.

Bu bağlamda madde ile;

- Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortisman tabi tutan 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin aynan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının,

- Binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70'inin ve

- Kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının ve

- Binek otomobilleri için iktisapta ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının,

serbest meslek kazancının safi tutarının tespitinde gider olarak dikkate alınması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, 193 sayılı Kanunun 68/4 üncü madde hükmünde yapılan değişikliğin uygulamasında, bentte yer alan söz konusu tutarlar her yıl yeniden değerlendirilme oranında

artırılacağından gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespitinde binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutarların dikkate alınacağı düzenlenmektedir. Bu suretle, her bir binek otomobilinin iktisap edildiği tarihte yürürlükte bulunan 193 sayılı Kanunun 68/4 üncü maddesindeki tutar dikkate alınarak binek otomobilinin faydalı ömrü süresince gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespit edilmesi ve bu tutarın yıllar itibarıyla yeniden değerlendirme nedeniyle değişmemesi sağlanmaktadır.

Madde 13' de yapılan değerlendirmeler, bu madde içinde aynıdır. 14. maddede Ticari Kazançlar söz konusu iken, bu maddede Serbest Meslek Kazançları söz konusudur. Aynı konuyla ilgili paralel düzenlemedir.

Madde-15:

Kanun Teklifi ile, beyannameli mükellefiyetin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tevkif suretiyle vergilendirilen ücret tutarları ve bu tutarlar üzerinden tevkif edilen vergilerin, yıllık beyanname sayesinde matrah ve sair unsurlarının kontrolünün sağlanmasını teminen madde ile; tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesi esası getirilmektedir.

Böylece,

- Tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler önceden olduğu gibi beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmaması, ancak, bu ücreti ile ilk işverenden alınan ücret geliri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde de bu gelirler beyan edilecektir.

193 sayılı Kanunun 86 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendinin mevcut hali aşağıdaki gibidir:

“Toplama yapılmayan haller

Madde 86

(4842 sayılı Kanunun 9'uncu maddesiyle değişen madde Yürürlük; 2003 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere 24.04.2003)

- Aşağıda belirtilen gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

1. Tam mükellefiyette;

--

b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler (4962 sayılı Kanunun 17/D maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 07.08.2003) (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil)

---“

Mevcut düzenlemeye göre;

-Tek işverenden alınan ve tevkif suretiyle vergilendirin ücret için, tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname verilmemekte ve diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu ücret geliri beyannameye dahil edilmemektedir.

-Yine; birden fazla işverenden ücret almakla birlikte, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri de bu kapsamda olmaktadır. Yani; yıllık beyanname verilmemekte ve diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu ücret geliri beyannameye dahil edilmemektedir.

193 sayılı Kanunun 86 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendi aşağıdaki gibi değiştirilmektedir.

"b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan ücretler (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutan ve birinci işverenden alınan dahil ücret gelirleri toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil),"

Yeni düzenlemeye göre;

(1) Tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutan aşması halinde bu gelirler beyan edilecektir.

Örneğin; Konunun anlaşılması için, Kanun Teklifinin 17 inci maddesiyle getirilmek istenen gelir vergisi tarifesini dikkate alalım.

18.000 TL'ye kadar	%15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	%20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	%27

500.000 TL'nin 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	%35
500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 163.460 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 159.460 TL), fazlası	%40

Buna göre; tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutar olan 500.000 TL' yi aşmaması halinde, yıllık beyanname verilmeyecek olup, ve diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde de bu ücret geliri beyannameye dahil edilmeyecektir. Bu tutarı aşması halinde ise, yıllık beyanname verilecek olup, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu ücret geliri beyannameye dahil edilecektir.

(2) Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (40.000 TL) aşması halinde bu gelirler önceden olduğu gibi beyan edilecektir.

(3) Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutan aşmaması, ancak, bu ücreti ile ilk işverenden alınan ücret geliri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutan aşması halinde de bu gelirler beyan edilecektir. Bir başka anlatımla;

-Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (40.000 TL) aşmamış;

-Ancak; ilk işverenden aldığı ücret gelir ile diğer işverenlerden aldığı ücret geliri toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (500.000 TL) aşması halinde bu gelirler için yıllık beyanname verilecek olup, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu ücret geliri beyannameye dahil edilecektir.

Kanun Teklifi ile, beyannameli mükellefiyetin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tevkif suretiyle vergilendirilen ücret tutarları ve bu tutarlar üzerinden tevkif edilen vergilerin, yıllık beyanname sayesinde matrah ve sair unsurlarının kontrolünün sağlanması da hedeflenmektedir. Fakat! Bu sistem beraberinde vergi adaletsizliği doğuracaktır. Düzenlemeyle getirilen sınırlamaları aşan ve aşmayanlar arasında fark yaratacağı gibi, gerçek ücretlerin gizlenmesi sonucunu da doğurabilecektir.

Madde-17:

Kanun Teklifi ile beyannameli mükellefiyetin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, dünya örnekleri incelenmiş, iyi uygulama örnekleri analiz edilmiş ve vergi adaletinin sağlanması amacıyla hizmet eden çoklu dilimleri içeren tarifelerin uygulandığı gözlemlenmiştir. Bu maddeyle de 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesine yeni dilim ve oran eklenmektedir. Böylece,

yüksek gelir elde edenlerden daha fazla vergi alınması sağlanmış, mevcut tarifenin ilk dört dilimi korunmak suretiyle 500.000 TL'ye kadar gelir elde eden grupların vergi yüklerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Gelir Vergisi esas ödeyicisi olan ücretliler üzerindeki vergi yükünü artırıcı düzenlemelerdenbiriyle daha karşı karşıyayız. Herhalde Ücretlileri gelir vergisinden çıkarsak geriye kalan 6 unsurun vergi ödemediği görülecektir. Gelir vergisinin %83'ünü ücretliler öderken, kalan %17'sini ise diğer 6 gelir unsuru ödemektedir. Ücret dışında kalan 6 unsurdan nasıl daha fazla vergi alırız düşüncesi yerine düşünülmeden elimizde mahkumlarımız varken aramaya gerek yok düşüncesi kolaycı bir mali idare yaklaşımıdır. Anayasamızın 73. Maddesinde ifadesini bulan verginin ödeme gücüne göre alınması, ücretliler için uygulanmamaktadır. Ücretlilerin vergi yükü inanılmaz derecelere yükselmiştir. Vergide aynı gelire sahip olanlar aynı, farklı gelire sahip olanlar farklı vergilendirme olarak ifade edilen ayırma ilkesi ile getirilmek istenen emek geliri elde edenler aynı vergiye sermaye geliri elde edenler farklı vergilendirilmesidir. Ülkemizde emek gelirinden aşırı bir vergi alınırken sermaye neredeyse vergi dışı bırakılmıştır. Bu zihniyetin halen devam ettiğinin göstergesi bu düzenlemedir.

Üretim faktörleri olarak ifade edilen emek, sermaye, müteşebbis ve toprağın vergilendirilmesine baktığımızda, sadece vergi ödeyenin emek geliri olduğunu düşünüyorum. Diğer üretim faktörlerinin hem dolaylı hem de dolaysız vergi ödemediği bir gerçektir. Diğer taraftan getirilen af ve af görünümlü düzenlemeler, işsizlik fonundan teşvikler, vergisel teşvikler hepsi emek faktörü dışındaki faktör sahipleri için kullanılmaktadır. Her 5 şirketten biri vergi ödemiyor. İşverenler kestikleri gelir vergisini bile vergi sorumlusu olarak getirip ödememektedir. Emek faktörü sahipleri ise her iki vergi türünde ödemekle yükümlü tutulmuşlardı. Vergide adalet ücretliler için ortadan kalkmıştır. Vergide eşitlik ücretliler için ortadan kalkmıştır.

Madem gelir vergisinde matrah ve oranların düzenlenmesi için bir tasarı getirilmiş, o zaman gerçekten eşit ve adil bir düzenleme gerçekleştirelim. Öncelikle gelir vergisi dilimleri arası çok açıktır. Dilimler arasındaki farkı azaltacak şekilde vergi oranlarının daha fazla çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Mevcut sistemde asgari ücretli çalışan 9. Ayda %20'lik vergi oranına girmektedir. Geliri biraz daha yüksekse %27'den vergilendirilmektedir. Asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır. İlk dilim yükseltilmelidir. Ücretli işvereninden daha fazla vergi ödememelidir. Vergi tabana değil tavana yayılmalıdır. Yoksa çok düşük ücretlerden vergi alarak devletin harcamalarını karşılaması çok zordur. Vergi verimliliği yüksek gelirlilerden vergi alındığında geçerlidir. Vergiler, çalışma istediğini azaltmamalıdır.

Bu bakımdan, bizim parti olarak görüşümüz, gelir vergisinde hem basamak sayısının artırılması, hem de dar gelirli üzerindeki vergi yükünün hafifletilmesi gerektiğidir. Önerdiğimiz basamaklar ve uygulanacak vergi oranları aşağıda belirtilmiştir.

0-15.000	%5
15.000-30.000	%10
30.000-50.000	%15
50.000-150.000	%20
150.000-300.000	%25
300.000-600.000	%30
600.000-1.000.000	%35
1.000.000- ..	%40

Madde-21:

Gelir Vergisi Kanununun sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılacak gelir vergisi tevkifatı oranlarını belirleyen geçici 72 nci maddesinin uygulama süresi 31/12/2019 tarihinden 31/12/2023 tarihine uzatılmakta ve lig usulüne tabi spor dallarında en üst liglerdeki sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan tevkifat oranı %20 olarak belirlenmektedir. Ayrıca, sporcular tarafından elde edilen ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması halinde, sporcu ücretlerinin de yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi sağlanmaktadır. Yıllık beyanname verilmesi durumunda ise bu Kanuna göre kesilen vergilerin, hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilebilmesi için kesilen vergilerin işverence vergi dairesine ödenmiş olması gerektiği düzenlenmektedir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici Madde 72 'ye ilişkin mevcut düzenleme aşağıdaki gibidir:

“Geçici Madde 72

(5766 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen geçici madde. Yürürlük:01.07.2008) (1) (7063 Sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük:20.12.2017) 31/12/2019 (1) tarihine kadar sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden aşağıdaki oranlarda gelir vergisi tevkifatı yapılır.

a) Lig usulüne tabi spor dallarında;

1) En üst ligdekiler için % 15,

2) En üst altı ligdekiler için % 10,

3) Diğer liglerdeki için % 5,

b) Lig usulüne tabi olmayan spor dallarındaki sporculara yapılan ödemeler ile milli sporculara uluslararası müsabakalara katılmaları karşılığında yapılan ödemelerden % 5.

(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler dolayısıyla beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan ücret ve ücret sayılan ödemelerin vergilendirilmesinde 31/12/2007 tarihinde yürürlükte olan hükümler uygulanır.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

Getirilmek istenen düzenleme ile,

-193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2019" ibaresi "31/12/2023" şeklinde değiştirilerek, uygulama süresi 31/12/2019 tarihinden 31/12/2023 tarihine uzatılmıştır.

- 1. Fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "% 15," ibaresi "% 20," şeklinde değiştirilmiştir. Böylece, lig usulüne tabi spor dallarında en üst liglerdeki sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan tevkifat oranı %20 olarak uygulanacaktır.

-Aynı geçici maddenin ikinci fıkrası değiştirilerek, sporcular tarafından elde edilen ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması halinde, sporcu ücretlerinin de yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi sağlanmaktadır.

Ülkemizde, sporcuların aldığı yüksek transfer ücretleri, gazete manşetlerine konu olmakta ve kamuoyunda sporculara sağlanan vergi avantajları haklı olarak eleştiri konusu yapılmaktadır.

Her ne kadar, toplumda oluşan algı ve eşitlik açısından olumlu olsa da çok az sayıda insanımızın istihdam edildiği bu alanlarda yaşanan vergi artışlarının bu dallara olan rağbeti azaltacağı da ortadadır.

Madde 24:

Sahte belge düzenleme ve kullanma fiilleri ile etkin bir şekilde mücadele edilmesi, vergiye uyum seviyesinin yükseltilmesi ve kayıt dışı ekonomi ile mücadelenin etkinliğinin artırılması amaçlarıyla 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 160/A maddesi eklenmektedir.

Maddede, esas itibarıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından mükellefiyet süresi, aktif ve öz sermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği gibi unsurlar çerçevesinde yapılan risk analiz çalışmaları neticesinde elde edilen sonuçların yukarıda belirtilen amaçların sağlanmasında etkin olarak kullanılması öngörülmektedir.

Bunu teminen de maddeyle, söz konusu analiz neticesinde sahte belge düzenleme yüksek riski bulunduğu değerlendirilen mükellefler hakkında tesis edilmesi öngörülen işlemler (incelemeye sevk, mükellefiyet kayıtlarının terkini, mükellefiyetlerinin devamını isteyenlerden teminat istenmesi, söz konusu mükellefler ile bunlarla maddede öngörülen çerçevede ilişkili olanlardan yine maddede öngörülen durumlarda teminat istenmesi, teminatların iadesi gibi) ve bu işlemlere ilişkin süreçler hakkında düzenlemeler yapılmaktadır.

Ayrıca maddede, mükellefiyeti terkin edilenlerin ve bunlarla 153/A maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde ilişkili olan kişilerin düzenlemek zorunda oldukları fatura veya fatura yerine geçen belgelerden Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenenlerin, elektronik olarak düzenlenmesi zorunluluğuna, bu kapsamda elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirilen mükelleflere ilişkin bilgilerin duyurulmasına ilişkin düzenlemelere de yer verilmektedir.

Maddenin son fıkrasıyla da madde kapsamındaki işlemlere ilişkin süreler, elektronik ortamda belge düzenleme zorunluluğunun başlayacağı tarih, bu madde kapsamında olan mükelleflerin tahsilat ve ödemelerinin tevsiki başta olmak üzere bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Vergi Usul Kanunu’nun 160 ıncı maddesinde; işi bırakma bildiriminde bulunmayan bir mükellefin işi bıraktığının tespit edilmesi veya yapılan araştırma ve yoklamalar sonucunda bilinen adreslerinde bulunamaması ve başka bir adreste faaliyetine devam ettiğine dair bilgi edinilememesi veya başkaca bir ticarî, ziraî ve meslekî faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiğinin vergi incelemesine yetkili olanlarca düzenlenen rapor ile tespit edilmesi ve mükellefiyet kaydının devamına gerek görülmediğinin raporda belirtilmesi halinde, mükellef (matrahlı veya matrahsız beyanname verenler dahil) işi bırakmış sayılacağı ve mükellefiyet kaydının vergi dairesince terkin edileceği, hüküm altına alınmıştır.

Sahte belge düzenleme ve kullanma fiili, mevzuatta ağır cezalar öngörmesine karşın yıllar itibarıyla giderek artmış olup, bir kangren gibi sistemi sarmıştır. Defter kayıt ve belge sistemini çökerterek, büyük vergi kayıplarına yol açmaya devam etmektedir. Yürütülen vergi incelemelerinin çoğunluğunu teşkil eder hale gelmiştir. Dolayısıyla, sahte belge düzenleme ve kullanma fiili ile mücadelede, vergi incelemelerinin yanı sıra, vergi mevzuatındaki açıkların giderilmesi bir o kadar önem arz etmektedir.

Yukarıda yer alan VUK’nun 160 ıncı maddesinde “... başkaca bir ticarî, ziraî ve meslekî faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiğinin vergi incelemesine yetkili olanlarca düzenlenen rapor ile tespit edilmesi ve mükellefiyet kaydının devamına gerek görülmediğinin raporda belirtilmesi halinde, mükellef (matrahlı veya matrahsız beyanname verenler dahil) işi bırakmış sayılacağı ve mükellefiyet kaydının vergi dairesince terkin edileceği...” hüküm altına alınmış olsa da; esas işi sahte belge düzenlemek olanlar, vergi incelemesine girmemiş ise faaliyetlerine devam edebilmektedirler. Vergi incelemesine alınmış olsalar bile, vergi incelemeleri uzun sürebilmekte ve nihayetinde hakkında rapor düzenlenene kadar mükellefiyet kaydı devam edebilmektedir. Hakkında düzenlenen vergi inceleme raporunda mükellefiyet kaydının devamına gerek görülmediği belirtilip, bu rapora göre mükellefiyeti re’sen terk olunanlar veya onunla ilişkili kişiler bir başka mükellefiyet tesis ettirmek suretiyle, sahte belge düzenleme faaliyetlerini sürdürebilmektedirler.

Getirilmek istenen düzenleme ile yolun başında sahte belge düzenleme ve kullanma fiiline engel olmaya çalışıldığı görülmektedir. Doğru bir adım olarak görülmüş olsa da, sahte faturayla mücadelede kesin çözüm sağlayacak yeterli bir düzenleme değildir. Kısaca belirtmek gerekirse, Suçun gerçek faili farklı ve suçun işlenmesi çok daha organize olabilmektedir. Ayrıca, suçun tespiti halinde yargı süreçleri uzun sürebilmektedir. Bu nedenle, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı’nın müşterek çalışmalarının temel alınması gerekmektedir.

Madde-25:

Maddeyle, 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi kapsamında izaha davet edilenlerin izahta bulunma süreleri ile beyanname verme ve ödeme süreleri 15 günden 30 güne çıkarılmaktadır.

Ayrıca, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve

hizmet alışlarının %5'ini aşmayan mükelleflere maddede yer alan şartlar dahilinde ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında vergi ziyai cezası kesilmesi öngörülmektedir.

Vergi Usul Kanunu'nun 370. Maddesinde hüküm altına alınan “İzaha Davet Müessesesi”; vergi incelemesine başlanılmadan veya takdir komisyonuna sevk edilmeden önce verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitler hakkında, tespit tarihine kadar ihbarda bulunulmamış olması kaydıyla mükelleflerin izaha davet edilebilmesidir. İzahat yeterli görülmesi halinde, mükellefler vergi incelemesine tabi tutulmaz veya takdir komisyonuna sevk edilmez. İzahat yeterli görülmez ise, değerlendirme sonucunu içeren yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün (Yeni düzenlemede 30 gün) içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, gecikme zammıyla birlikte aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası, ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında kesilmektedir.

Şayet; ön tespitler, verginin kaçakçılık suçlarından ziyaa uğratılmış olabileceğine ilişkin olması halinde bu kapsamdaki mükellefler izaha davet edilmez. Ancak; sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerde, kullanılan belge tutarı, bir takvim yılında her bir belge itibarıyla 70 bin (Yeni düzenlemede, her bir belge ibaresi yer almamakta olup, tutar 100 bin TL olarak belirlenmiştir.):Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5'ini aşmayan mükelleflere ön tespiti ilişkin yazı tebliğ edilebilir. Mükelleflerce, tebliğ edildiği tarihinden itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, gecikme zammıyla birlikte aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası, ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında kesilmektedir.

Neticede; izaha davet müessesinin daha işlevsel hale getirilmesine ilişkin bir düzenlemedir.

Madde-26:

Vergi cezalarında indirim düzenleyen 376 ncı maddede değişiklik yapılarak, vergi ziyai cezalarında ilk defa işlenip işlenmediğine bakılmaksızın indirim oranı %50 olarak belirlenmektedir. Ayrıca, aynı düzenlemeye göre uzlaşmanın vaki olması halinde ödenecek vergi ziyai cezası için maddede yer alan şartlar dahilinde %25 oranında indirimden yararlanılmasına imkan sağlanmaktadır.

213 sayılı Kanunun 376 nci maddesinin birinci fıkrası mevcut hali aşağıya çıkarılmıştır:

“Madde 376

İkmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergi veya vergi farkını ve aşağıda gösterilen indirimlerden arta kalan vergi ziyai, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarını mükellef veya vergi sorumlusu ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse:

1. Vergi ziyai cezasında birinci defada yarısı, müteakiben kesilenlerde üçte biri,

2. Usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezasının yarısı;

İndirilir.”

VUK’ nun 376. Maddesi, belli şartlarla bir ceza indirim maddesidir. Yeni düzenlemede; Mükellef veya vergi sorumlusunun;

- İkmalen, re’sen veya idarece tarh edilen vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyayı, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının yansını ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse kesilen cezanın yarısının,

- Uzlaşmanın vaki olması durumunda, üzerinde uzlaşılan vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyayı cezasının yüzde yetmiş beşini bu Kanunun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan ödeme süreleri içinde öderse üzerinde uzlaşılan cezanın yüzde yirmi beşinin,

İndirileceği, belirtilmiştir.

Değişikliğin temel amacının, ceza indirimini cazip hale getirip, tahsilatı hızlandırmak olduğu anlaşılmaktadır. Bir yandan, kesilen cezaların ilk olup olmamasına bakılmaksızın cezalarda indirim oranı yarısı olarak belirlenirken; öte yandan, ceza indirim müessesine uzlaşma sokulmuştur. Uzlaşma vaki olması halinde, uzlaşılan tutarların süresinde ödenmesi halinde, uzlaşılan cezalarda yüzde 25 indirim yapılacaktır. Uygulamada, tarh olunan vergi ve kesilen cezalarda uzlaşma sağlansa bile, mükelleflerin uzlaşılan vergi ve cezaları süresinde ödemediği görülmektedir. Çünkü; uzlaşılan vergi ve cezalar süresinde ödenmese de, uzlaşma geçersiz sayılmamaktadır. Bu nedenle, uzlaşma halinde, uzlaşılan vergi ve cezaları süresinde ödemeyi cazip hale getirip, tahsilatın artırılmasına çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Madde-27:

Maddeyle, idare ile mükelleflerin vergiler ve cezalarla ilgili olarak her aşamada anlaşabilmesi, vergi ihtilaflarının süratle çözümlenebilmesi ve yargı mercilerinin iş yüklerinin azaltılması amacıyla Vergi Usul Kanununun mülga 379 uncu maddesi "Kanun yolundan vazgeçme" başlığıyla yeniden düzenlenmektedir.

Bu kapsamda, yargılama aşamasında mükelleflerin istinaf veya temyiz yolundan vazgeçmeleri halinde verilen karara göre, dava konusu edilen verginin bir kısmı ve/veya cezanın bir kısmı ya da tamamından vazgeçilmesi ve idarece de ihtilafların sürdürülmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Bu şekilde tahakkuk eden vergi ve cezaların vadesi geçirilmeksizin gecikme faiziyle birlikte ödenmesi halinde ayrıca indirim yapılması öngörülmektedir.

Tarh edilen vergi ve kesilen cezalara karşı mükelleflerin çoğu yargı yoluna gitmektedir. Yargı sürecinin uzun sürmesi ve yargı kararlarının önemli bir kısmının mükellef lehine sonuçlanması, vergi tahsilatlarını olumsuz şekilde etkilemektedir. Bu nedenle, Vergi Usul Kanununun mülga 379 uncu maddesi "Kanun yolundan vazgeçme" başlığıyla yeniden düzenlenerek; yargılama aşamasında mükelleflerin istinaf veya temyiz yolundan vazgeçmeleri halinde verilen karara göre, dava konusu edilen verginin bir kısmı ve/veya cezanın bir kısmı ya

da tamamından vazgeçilmesi ve idarece de ihtilafların sürdürülmemesi yönünde düzenleme yapılmıştır. İlave olarak; bu şekilde tahakkuk eden vergi ve cezaların vadesi geçirilmeksizin gecikme faiziyle birlikte ödenmesi halinde ayrıca indirim yapılması öngörülerek daha cazip hale getirilmek istenmiştir.

Madde-30-31:

Mevcut durumda, gayrimenkullerin tapuda yapılan alım satım işleminde, emlak vergisi değerinden az olmamak üzere mükelleflerce beyan edilen alım satım bedeli üzerinden tapu harcı hesaplanmakta, emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya emlak vergisi değerinden yüksek olmakla birlikte beyan edilen alım satım bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespiti durumunda eksik ödenen harç cezalı olarak alınmaktadır.

Uygulamada, beyan esasının geçerli olması nedeniyle tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybı söz konusu olmaktadır.

Bu bağlamda, gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınması sağlanmakta, böylece tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Bu durumda ikili bir değerlendirme ortaya çıkacaktır emlak vergisi için ayrı bir değer, alım satım harcı için ayrı bir değer oluşacaktır. Bu durum bina ve arsalarda ikilik ortaya çıkaracak ve anlaşmazlıkları çoğaltacaktır. Bu nedenle her iki vergide de tek bir değer alınması uygun olacaktır.

Madde-32-39:

Değerli Konut Vergisi

Bilindiği üzere, kamu harcamalarının, büyümenin ve kalkınmanın sürdürülebilir finansman kaynağı vergilerdir. Bu amaçlarla alman vergilerin ihdasında, oranlarının, istisnalarının ve muafiyetlerinin belirlenmesinde ve diğer vergilendirme işlemlerinde, neredeyse tüm ülkeler tarafından dikkate alman temel vergilendirme prensiplerinden birisi de mali güce göre vergilendirme ilkesidir. Nitekim bu ilke, ülkemizde de Anayasal olarak hüküm altına alınmıştır.

Vergiler gelir, servet ve harcamalar üzerinden alınabilmekle birlikte, mali güce göre vergilendirme, doktrinde de genel kabul gördüğü üzere, servet vergileri üzerinden etkili bir şekilde uygulanabilmektedir. Bu kapsamda, ülkemizde de diğer amaçların yanısıra bu amaca da hizmet edecek şekilde, bazı servet unsurları (taşınmazlar, taşıtlar, servet intikalleri) üzerinden alman muhtelif vergiler bulunmaktadır.

Bununla birlikte, genel refah düzeyindeki vatandaşlar tarafından sahip olunması güç olan, yüksek değerli bir veya daha fazla mesken nitelikli taşınmaza sahip olunmasının, mali gücün yüksekliğinin ölçütü olarak dikkate alınabileceği açıktır.

Bu kapsamda, mali güce göre vergilendirme ilkesini esas alarak yukarıda belirtilen amaçlara hizmet etmek üzere maddeyle, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununda yapılan düzenleme ile Türkiye sınırları içinde bulunan ve emlak vergisine esas bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenmiş değeri 5 milyon TL ve bu tutan aşan mesken nitelikli taşınmazlardan "Değerli Konut Vergisi" alınması öngörülmektedir.

Bu çerçevede, Emlak Vergisi Kanununa eklenen;

- 42 nci maddede, değerli konut vergisinin konusu ve istisnası belirlenmektedir. Buna göre emlak vergisine esas bina vergi değeri ve ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş değeri 5 milyon TL'nin altında olan konutlar vergiden istisna olacaktır. Bu değerlerden birinin 5 milyon TL ve üzerinde olması halinde ise konut vergiye tabi olacaktır.

- 43 üncü maddede, bina vergi değerinden hangi değer anlaşılmaması gerektiği ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerin ne şekilde tespit edileceği ve kesinleşeceği ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Ayrıca Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer bulunmaması halinde matrah olarak doğrudan bina vergi değeri esas alınacağı hüküm altına alınmaktadır.

- 44 üncü maddede, verginin matrahı ve oranı düzenlenmektedir. Buna göre verginin matrahı, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerden yüksek olanı olacak ve bu matrah üzerinden taşınmazın değerine göre binde 3, binde 6 veya binde 10 oranında vergi alınacaktır. Ayrıca, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yeni bir değerleme yapılmaya kadar, vergi matrahının yıllar itibarıyla erezyona uğramasını engellemek amacıyla, değer tespitinin yapıldığı yıl hariç olmak üzere, yeni bir değerleme yapılmaya kadar her yıl söz konusu değerlerin yeniden değerlendirilmesinde artırılması öngörülmektedir. Aynı şekilde, artan taşınmaz değerlerine bağlı olarak mükelleflerin bir üst orandan vergi ödemesini önlemek amacıyla vergi oranlarına esas taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırlarının da her yıl yeniden değerlendirilmesine tabi tutularak artırılması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

- 45 inci maddede, verginin mükellefinin mesken nitelikli taşınmazın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa taşınmaza malik gibi tasarruf edenlerin olduğu belirtilmekte ve mükellefiyetin başlama ve sona ermesini sağlayan haller ile süreler düzenlenmektedir.

- 46 ncı maddede, bazı mesken nitelikli taşınmazlar vergiden muaf tutulmaktadır. Buna göre, genel ve özel bütçeli idarelerin, belediyelerin ve üniversitelerin; yabancı ülkelerin elçilik ve konsoloslukları ve milletlerarası kuruluşlar ile bunların mensuplarının; Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmaza sahip olmak kaydıyla kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin ve yine aym şartla gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar vergiden muaf tutulmaktadır. Ayrıca, esas faaliyet konusu bina inşası olanların satmak üzere inşa ettiği, ancak henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni mesken nitelikli taşınmazlar da, sahipleri bakımından bir servet unsura değil işletmeye kayıtlı mamul olmaları

hasebiyle, vergiden muaf tutulmakta, bu taşınmazların kiraya verilmesi veya sair surette kullanılması durumunda muafiyetin sona ermesi öngörülmektedir.

- 47 nci maddede, verginin beyanı, tarh ve tahakkuku ile ödeme süresi ve ödeneceği vergi dairesi düzenlenmektedir.

- 48 inci maddede, değerli konut vergisinin genel bütçe geliri olduğu ve hasılatından mahalli idarelere pay ayrılmayacağına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

- 49 uncu maddede, verginin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirleme konusu ile beyanname ve ödeme sürelerine ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Aslında, getirilen “Değerli Konut Vergisi” mevcut vergi sisteminin apaçık başarısızlığını göstermektedir. Türk Vergi Sistemi’nde aksine hüküm bulunmadıkça, beyan esası geçerlidir. Yani, günümüzde vergilerin önemli bir bölümü mükelleflerin beyanı ve vergi idaresinin denetimi esasına dayanmaktadır. Yıllardır genel bir vergi reformu gerçekleştirilmediğinden ve vergi denetimini gereği gibi yapılamadığından gelir ve kazanç üzerinden alınması gereken vergiler alınamamaktadır. Ağırlık verilen dolaylı vergilerde de son dönemde istenen vergi tahsilatı gerçekleştirilemediğinden; siyasi irade, ortaya çıkan büyük bütçe açıklarını kapamak amacıyla, vergilendirebileceği spesifik alanlara yönelmiştir. Değerli Konut Vergisi düzenlemesi bunlardan bir tanesidir.

Kişiler gelir fazlasını ya harcamalar yaparak ya da tasarruf yapmak suretiyle değerlendirirler. Tasarruflarını da; nakit, menkul kıymet, gayrimenkul olarak tutmayı yeğlerler. Modern vergicilik anlayışında, harcama ve tasarrufların kaynağı olan gelir ve kazancın vergilenmesi öncelik olarak benimsenmiştir. Gelir ve kazancın, mali güce göre adaletli vergilenmesi halinde, gelir fazlasını kişiler istediği şekilde değerlendirebilirler.

Bununla birlikte gerek görülmesi halinde harcama ve mülkiyet üzerinden de vergi alınabilir. Ancak, vergilemenin esasları (argo tabirle) salma şeklinde yapılmaz. Vergileme; adalet ilkesi çerçevesinde, kişilerin harcama ve mülkiyet karşısındaki gelir durumu gözetilerek yapılır. Aksi durumda, kişiler koyulan vergilere karşı kendilerini koruma altına almaya çalışırlar. Bu çerçevede, Değerli Konut Vergisini ele aldığımızda şu sorulara cevap verilmesi gerekmektedir:

- 4 milyon 999 bin TL değerinde konut değersizde, 5 milyon TL değerinde konut mu değerlidir?

- 5 milyon TL değerinde konut değerli de, örneğin bir kişiye ait her biri 1 milyon TL değerinde 10 adet konut değersiz mi?

-Ya da, 5 milyon TL değerinde konut değerli de; bir kişiye ait arsa, arazi, binalardan vb. oluşan milyonlarca değerindeki gayrimenkuller değer siz mi?

-Değerli konut vergisi meskenler için geçerli olduğuna göre; 5 milyon TL ve üzeri işyerleri değersiz midir?

Bu ve benzeri soruları çoğaltmak mümkündür. Dolayısıyla, madde gerekçesinde belirtildiği üzere, yapılan düzenlemenin mali güce göre vergilendirme ilkesi yapıldığı savı doğru değildir. Konutlar üzerinde bir vergilendirme düşünülüyorsa, tümünü kapsayacak şekilde de değerleri gözetilerek belirlenecek vergi oranları çerçevesinde vergilendirilmenin sağlanması

gerekmektedir. Kaldı ki, bilindiği üzere, binalar üzerinden emlak vergisi alınmaktadır. İçinden 5 milyon TL ve üzeri değerindeki konutların (Bu rakam neye göre belirlenmiş belli değildir.) seçilip, üzerinden ayrıca “Değerli Konut Vergisi” adı altında ayrıca vergi alınmaya kalkınması, işin yapılış amacına ve vergileme tekniği yönünden bakıldığında, bunun sırf kaynak arayışında olan siyasi iradenin koyduğu bir “Salma Vergi” olduğunu açıkça göstermektedir. Nitekim; tahsil edilen değerli konut vergisinin, genel bütçe geliri olarak kaydedileceği düzenlemede belirtilmiş olması niyeti açıklamaktadır.

Düzenlemeyi getiren siyasi irade, bu düzenlemeden beklediği vergi tutarını hesap etmiştir. Dolayısıyla, bütçe açıklarını finanse etmek açısından ilk etapta beklediğinin önemli bir kısmını gerçekleştirebilecektir. Kısa vade de beklentiler karşılanırsa da, orta ve uzun vadede beklentiler ölçüsünde bir vergi sağlanması öngörülmemektedir. Kişiler; ellerindeki bu kapsamdaki konutları çıkarabilecekleri gibi, tasarruflarını başka alternatiflere yöneltebileceklerdir. Daha da önemlisi, son yıllarda görüldüğü üzere, cazip teklifler (Örn; vatandaşlık verilmesi gibi.) sunan dış ülkelerden konut alımlarını yoğunlaştırabileceklerdir. Dolayısıyla, tasarrufların yurt dışında değerlendirilmesi hız kazanabilecektir. Bir başka yönü de, siyasi iradenin vergi almak için spesifik alanlara yönelmiş olması, kişileri harcama ve tasarruflarını vergiden kaçınmak için alternatif başka yollara sevk edebilecektir.

Madde-40-41:

Düzenleme geçtiğimiz Temmuz ayında çıkarılan Turizm Teşvik Kanunu’nda bir takım düzenlemeleri içermektedir.

Ajansa üye seçilmesi hususunda teknik birtakım düzenlemeleri içeren teklif, iktidarın ve halihazırda görev yapan bürokratik kadronun ne denli yetersiz olduğunun bir örneğini teşkil etmektedir. Yalnızca henüz bir buçuk yılını geride bırakan 27. dönemde üçüncü kez yine bu dönemde düzenlenmiş kanunlar hakkında değişiklikler yapılmaktadır.

Madde-44:

Düzenleme ile Toprak Mahsulleri Ofisi’ nin yapacağı alımların Kamu İhale Kanunu dışına çıkarılması amaçlanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl soğan fiyatlarında yaşanan yükselişe benzer fiyat dalgalanmalarını kontrol etmeyi amaçlayan hükümet, yine Kamu İhale Kanunu değişikliği ile çözüm arayışındadır.

Halen %20’ye yakın nüfusunu tarımda istihdam eden, bundan 20 yıl öncesinde tarımda net ihracatçı Türk Tarımı adına vardığımız nokta üzücüdür. Tarımsal verimin artırılmasına, ürün bazlı planlama yapılmasına yönelik proje ve uygulamaların yaygınlaştırılması yerine ithalatı kolaylaştıracak düzenlemelere yönelen hükümetin, tarım hususunda yenilik üretemeyeceğinin de kanıtıdır.

Madde-46-47:

İlgili iki değişiklik Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunu’nda yapılmaktadır.

46.madde düzenlemesi, Türkiye Sağlık Enstitü’lerini dış borç tahsisi yapabilen kurumların arasına eklerken, 47.madde Cumhurbaşkanı’na 2019 yılı için 70 Milyar TL’lik ek borçlanma yetkisi vermektedir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı Ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun 2001 krizinin ertesinde, 90’lı yıllarda sıkça yaşanan kamu açıkları problemleriyle bir daha karşılaşmamak adına çıkarılmıştı.

Borçlanma limitlerini belirleyen 5. Madde aşağıdaki şekildedir:

“Madde 5 - Malî yıl içinde 1 inci Maddede belirtilen ilkeler ve malî sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar “**net borç kullanımı**” yapılabilir.

(Değişik ikinci fıkra: 16/7/2008-5787/3 md.) Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Cumhurbaşkanı kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir. (2)

Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir.

(Değişik son fıkra: 16/7/2008-5787/3 md.) Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti, yılı bütçe kanunuyla belirlenir.”

Yani, Hazine bir takvim yılı içinde, ancak bütçe kanununda öngörülen açık kadar net borç kullanabilir. Bu hedefin aşılması durumunda, iki sefer %5’lik artışlar öngörülmüş, kanun daha fazlasına izin vermemiştir.

Buna karşın 2009 ve 2017 yıllarında, yine bu şekilde, kanuna geçici maddeler vasıtasıyla ek borçlanma imkanı yapılmıştır.

Hem borçlanma yapılacak miktarın büyüklüğü hem de usul açısından eksikliği, bu geçici maddeyi diğerlerinden ayırmaktadır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından düzenlenen Kamu Borç Yönetim Raporu’na göre 2019’un ilk 10 ayında yapılan net borç kullanımı 113,6 Milyar TL’dir. Bu rakam, kanunda belirlenen limitlerin halihazırda çoktan aşılmış olduğunun, yapılan düzenlemenin de alışkın olduğumuz tabirle, mevzuatın “fiili duruma” uydurulması olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumu nakit gerçekleştirmeleri üzerinden izlemek de mümkün.

	2017	2018	2019-Ocak-Eylül
NAKİT DENGESİ	-60.472	-70.352	-89.751
FİNANSMAN	60.472	70.352	89.751
BORÇLANMA (NET)	78.380	52.736	114.883
DIŞ BORÇLANMA (NET)	12.398	4.869	24.957
Kullanım	38.085	36.834	48.624
Ödeme	25.687	31.965	23.667
İÇ BORÇLANMA (NET)	65.982	47.868	89.926
Kullanım	126.327	121.112	148.694
Ödeme	60.344	73.245	58.768

Nakit Gerçekleşmeleri, kamu açığı hakkında fikir veriyor. Geçtiğimiz yılın tamamında Hazine 70,3 Milyar TL nakit açığı vermiş, bütçe açığı da 72,6 Milyar TL seviyesinde gerçekleşmişti.

Bu yıl henüz 9 ayda verilen nakit açığı 89,7 Milyar TL. 9 aylık bütçe açığı ise 85,8 Milyar TL seviyesinde.

2019 Bütçe Kanunu'nda öngörülen açık (80,6 Milyar TL), Merkez Bankası ihtiyat akçesine rağmen çoktan aşıldı. Hükümetin son yaptığı tahmin 2019' un 125,8 Milyar TL açık ile kapatılacağı.

Bütçenin gider kalemlerindeki artışa rağmen, gelir kalemleri yeterince artmıyor.

Geçtiğimiz yılın Ocak-Eylül dönemi ile bu yılın Ocak-Eylül dönemi karşılaştırıldığında;

Vergi gelirleri: 26 milyar TL

Vergi dışı gelirler: 81 milyar TL artış gösterirken; (Toplam: 107 Milyar TL)

Faiz giderleri: 21 milyar TL, Faiz dışı giderler: 115 milyar TL, Personel Giderleri: 38 milyar TL, SGK prim ödemeleri: 7 milyar TL, Sağlık, emeklilik, sosyal yardım giderleri: 41 milyar TL artış gösterdi. (Toplam: 222 Milyar TL)

Son bir yıldır faiz oranları yükselmesi, Hazine' nin yaptığı borçlanmaların vadesini düşürdü. 2018 başında ortalama 6 yıl olan vade 30 aya kadar düştü. Vergi gelirlerindeki düşüşü de hesaba kattığımızda önümüzdeki yıl borçları çevirmek zorlaşacak.

Kamu 2020 borçlanma programına baktığımızda bu durum daha da alenileşiyor. 2019'u 220 milyar TL ile kapatması öngörülen borç servisinin, 2020'de 352 milyar TL' ye çıkması bekleniyor.

Ayrıca, faiz dışı dengenin hem bu yıl hem de önümüzdeki yıl açık vermesi bekleniyor. Bunun anlamı, Hazine'nin vadesi gelen borç faizlerini ödeyebilmesi için yeniden borçlanmak zorunda kalacak olmasıdır.

Sonuç

Ekonominin tüm sektörleri, üretimde yer alan gruplar ve nihayetinde bütün toplumun önüne konması gereken bir çıkış planı ihtiyacını görmezden gelen iktidarın son torba kanunu olan 2312 sayılı Dijital Hizmet Vergisi İle Bazı Kanunlarda Ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi de Türk Ekonomisi'nin sorunlarına çözüm üretmekten uzaktır.

Henüz bundan 3 ay önce, yine Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yapılan düzenlemelerin yeniden değiştirilmesi içinde bulunduğumuz siyasi zemini ve ekonomi bürokrasinin yeterliliğini gözler önüne sermektedir. Daralan ekonomide gelir elde etme kabiliyetini yitirmiş, hantallaşmış harcama rejimi altında ezilen kamu maliyesinin geldiği noktayı ortaya koymaktadır.

Daha da üzücüsü, 54 maddeden oluşan teklif, hükümetin 2020 yılında da benzer politika bütünlüğü ile yola devam edeceğinin göstermektedir.

Durmuş Yılmaz

Ankara

İsmail Tathoğlu

Bursa

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ VEDAT DEMİRÖZ VE 97 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

DİJİTAL HİZMET VERGİSİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA VE 375 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Verginin Konusu, Tanımlar, Mükellef ve Vergi Sorumlusu, Muafiyet ve İstisnalar

Verginin konusu

MADDE 1- (1) Türkiye’de sunulan aşağıdaki hizmetlerden elde edilen hasılat, dijital hizmet vergisine tabidir.

a) Dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri (reklam kontrol ve performans ölçüm hizmetleri, kullanıcılarla ilgili veri iletimi ve yönetimi gibi hizmetler ile reklamın sunulmasına ilişkin teknik hizmetler dahil),

b) Sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video, oyunlar, oyun içi uygulamalar ve benzerleri dahil) dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sunulan hizmetler,

c) Kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetleri (kullanıcılar arasında bir mal veya hizmetin satılmasına veya satılmasının kolaylaştırılmasına yönelik sunulan hizmetler dahil).

(2) Birinci fıkrada sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda verilen aracılık hizmetleri de dijital hizmet vergisine tabidir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Dijital ortam: Fiziki olarak karşı karşıya gelmeksizin, çevrim içi faaliyetin gerçekleştirildiği her türlü ortamı,

b) Dijital hizmet sağlayıcıları: Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmetleri sunanları,

c) Hasılatın elde edilmesi: Hasılatın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinlik kazanmış olmasını,

ç) Hizmetin Türkiye’de sunulması: Hizmetin Türkiye’de sunulmasını, hizmetten Türkiye’de faydalanılmasını, hizmetin Türkiye’de bulunan kişilere yönelik gerçekleştirilmesini veya hizmetin Türkiye’de değerlendirilmesini (Değerlendirmeden maksat, hizmetin karşılığını teşkil eden ödemenin Türkiye’de yapılması veya ödeme yurtdışında yapılmışsa, Türkiye’de ödeyenin veya nam ve hesabına ödeme yapılanın hesaplarına intikal ettirilmesi veya karından ayrılmasıdır. Şu kadar ki, dijital ortamda sunulan reklam hizmetinin Türkiye’de bulunmayan kişilere yönelik gerçekleştirilmesi durumunda hizmet Türkiye’de değerlendirilmiş sayılmaz.),

d) Finansal muhasebe açısından konsolide grup: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları veya Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca konsolide finansal tablolarda yer alan tüm işletmeleri, ifade eder.

Mükellef ve vergi sorumlusu

MADDE 3- (1) Dijital hizmet vergisinin mükellefi, dijital hizmet sağlayıcılarıdır. Bunların, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu bakımından tam mükellef olup olmaması, dar mükellefiyette söz konusu faaliyetleri Türkiye’de bulunan işyeri veya daimi temsilcileri vasıtasıyla gerçekleştirip gerçekleştirmemesi dijital hizmet vergisi mükellefiyetine tesir etmez.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**DİJİTAL HİZMET VERGİSİ İLE BAZI KANUNLARDA VE 375 SAYILI KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Verginin Konusu, Tanımlar, Mükellef ve Vergi Sorumlusu, Muafiyet ve İstisnalar

Verginin konusu

MADDE 1- (1) Türkiye’de sunulan aşağıdaki hizmetlerden elde edilen hasılat, dijital hizmet vergisine tabidir:

a) Dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri (reklam kontrol ve performans ölçüm hizmetleri, kullanıcılarla ilgili veri iletimi ve yönetimi gibi hizmetler ile reklamın sunulmasına ilişkin teknik hizmetler dâhil).

b) Sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video, oyunlar, oyun içi uygulamalar ve benzerleri dâhil) dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sunulan hizmetler.

c) Kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetleri (kullanıcılar arasında bir mal veya hizmetin satılmasına veya satılmasının kolaylaştırılmasına yönelik sunulan hizmetler dâhil).

(2) Birinci fıkrada sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda dijital hizmet sağlayıcıları tarafından verilen aracılık hizmetlerinden elde edilen hasılat da dijital hizmet vergisine tabidir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Dijital ortam: Fiziki olarak karşı karşıya gelmeksizin, çevrim içi faaliyetin gerçekleştirildiği her türlü ortamı,

b) Dijital hizmet sağlayıcıları: Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmetleri sunanları,

c) Hasılatın elde edilmesi: Hasılatın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinlik kazanmış olmasını,

ç) Hizmetin Türkiye’de sunulması: Hizmetin Türkiye’de sunulmasını, hizmetten Türkiye’de faydalanılmasını, hizmetin Türkiye’de bulunan kişilere yönelik gerçekleştirilmesini veya hizmetin Türkiye’de değerlendirilmesini (Değerlendirmeden maksat, hizmetin karşılığını teşkil eden ödemenin Türkiye’de yapılması veya ödeme yurt dışında yapılmışsa, Türkiye’de ödeyenin veya nam ve hesabına ödeme yapılanın hesaplarına intikal ettirilmesi veya kârından ayrılmasıdır. Şu kadar ki, dijital ortamda sunulan reklam hizmetinin Türkiye’de bulunmayan kişilere yönelik gerçekleştirilmesi durumunda hizmet Türkiye’de değerlendirilmiş sayılmaz.),

d) Finansal muhasebe açısından konsolide grup: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları veya Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca konsolide finansal tablolarda yer alan tüm işletmeleri, ifade eder.

Mükellef ve vergi sorumlusu

MADDE 3- (1) Dijital hizmet vergisinin mükellefi, dijital hizmet sağlayıcılarıdır. Bunların, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu bakımından tam mükellef olup olmaması, dar mükellefiyette söz konusu faaliyetleri Türkiye’de bulunan işyeri veya daimi temsilcileri vasıtasıyla gerçekleştirip gerçekleştirmemesi dijital hizmet vergisi mükellefiyetine tesir etmez.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

(2) Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 4- (1) İlgili hesap döneminden önceki hesap döneminde, Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmetlere ilişkin, Türkiye’den elde edilen hasılatı 20 milyon Türk lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avrodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirasından az olanlar dijital hizmet vergisinden muafıdır. Mükellefin, finansal muhasebe açısından konsolide bir grubun üyesi olması halinde, bu hadlerin uygulanmasında grubun verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin elde ettiği toplam hasılat dikkate alınır.

(2) İlgili hesap dönemi içerisinde birinci fıkrada yer alan hadlerin her ikisinin de aşılması halinde muafiyet sona erer ve haddin aşıldığı vergilendirme dönemini takip eden dördüncü vergilendirme döneminden itibaren dijital hizmet vergisi mükellefiyeti başlar. Söz konusu hadlerin aşılp aşılmadığının tespitinde, hesap döneminin üçer aylık dönemlerinin sonu itibarıyla ilgili hesap dönemi içinde elde edilen kümülatif hasılat dikkate alınır.

(3) Arka arkaya iki hesap dönemi boyunca birinci fıkradaki hadlerden herhangi birinin altında kalanların vergi muafiyeti, izleyen hesap döneminden itibaren tekrar başlar.

(4) Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan hadleri verginin konusuna giren hizmet türlerine göre ayrı ayrı veya birlikte sıfıra kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.

(5) Hazine ve Maliye Bakanlığı, muafiyetin tespiti ve uygulanması amacıyla bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu kapsamda bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlere, yükümlülüklerini yerine getirmeleri için 30 gün ek süre verilir. Verilen ek süre içerisinde, bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenler bu maddede yer alan muafiyetten yararlanamaz.

(6) Dijital ortamda yapılan aşağıdaki hizmetlerden elde edilen hasılat dijital hizmet vergisinden istisnadır ve bu hizmetlerden elde edilen hasılat birinci fıkradaki hadlerin tespitinde dikkate alınmaz.

a) 4/2/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun ek 37 nci maddesi kapsamında üzerinden Hazine payı ödenen hizmetler.

b) 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 39 uncu maddesi kapsamında üzerinden özel iletişim vergisi alınan hizmetler.

c) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 4 üncü maddesi kapsamındaki hizmetler.

ç) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde tanımlanan Ar-Ge merkezlerinde Ar-Ge faaliyetleri neticesinde oluşturulan ürünlerin satışı ile münhasıran bu ürünler üzerinden sunulan hizmetler.

d) 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesi kapsamında yer alan ödeme hizmetleri.

(7) Dijital hizmet vergisine ilişkin istisna ve muafiyetler, ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir. Diğer kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümleri bu vergi bakımından geçersizdir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması hâlleri ile gerekli görülen diğer hâllerde Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 4- (1) İlgili hesap döneminden önceki hesap döneminde, Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmetlere ilişkin, Türkiye’de elde edilen hasılatı 20 milyon Türk lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon avrodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirasından az olanlar dijital hizmet vergisinden muafır. Mükellefin, finansal muhasebe açısından konsolide bir grubun üyesi olması hâlinde, bu hadlerin uygulanmasında grubun verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin elde ettiği toplam hasılat dikkate alınır.

(2) İlgili hesap dönemi içerisinde birinci fıkrada yer alan hadlerin her ikisinin de aşılması hâlinde muafiyet sona erer ve haddin aşıldığı vergilendirme dönemini takip eden dördüncü vergilendirme döneminden itibaren dijital hizmet vergisi mükellefiyeti başlar. Söz konusu hadlerin aşılp aşılmadığının tespitinde, hesap döneminin üçer aylık dönemlerinin sonu itibarıyla ilgili hesap dönemi içinde elde edilen kümülatif hasılat dikkate alınır.

(3) Arka arkaya iki hesap dönemi boyunca birinci fıkradaki hadlerden herhangi birinin altında kalanların vergi muafiyeti, izleyen hesap döneminden itibaren tekrar başlar.

(4) Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan hadleri verginin konusuna giren hizmet türlerine göre ayrı ayrı veya birlikte sıfıra kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.

(5) Hazine ve Maliye Bakanlığı, muafiyetin tespiti ve uygulanması amacıyla bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu kapsamda bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlere, yükümlülüklerini yerine getirmeleri için 30 gün ek süre verilir. Verilen ek süre içerisinde, bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenler bu maddede yer alan muafiyetten yararlanamaz.

(6) Dijital ortamda yapılan aşağıdaki hizmetlerden elde edilen hasılat dijital hizmet vergisinden istisnadır ve bu hizmetlerden elde edilen hasılat birinci fıkradaki hadlerin tespitinde dikkate alınmaz:

a) 4/2/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun ek 37 nci maddesi kapsamında üzerinden Hazine payı ödenen hizmetler.

b) 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 39 uncu maddesi kapsamında üzerinden özel iletişim vergisi alınan hizmetler.

c) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 4 üncü maddesi kapsamındaki hizmetler.

ç) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde tanımlanan Ar-Ge merkezlerinde Ar-Ge faaliyetleri neticesinde oluşturulan ürünlerin satışı ile münhasıran bu ürünler üzerinden sunulan hizmetler.

d) 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesi kapsamında yer alan ödeme hizmetleri.

(7) Dijital hizmet vergisine ilişkin istisna ve muafiyetler, ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir. Diğer kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümleri bu vergi bakımından geçersizdir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

İKİNCİ BÖLÜM

Verginin Matrahı, Oranı ve Hesabı

Verginin matrahı, oranı ve hesabı

MADDE 5- (1) Dijital hizmet vergisinin matrahı, ilgili vergilendirme döneminde verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılattır. Hasılatın döviz ile hesaplanması halinde döviz, hasılatın elde edildiği tarihte geçerli olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk parasına çevrilir.

(2) Verginin matrahından gider, maliyet ve vergi adı altında indirim yapılmaz. Dijital hizmet vergisi, fatura ve fatura yerine geçen belgelerde ayrıca gösterilmez.

(3) Dijital hizmet vergisi oranı %7,5'dir.

(4) Dijital hizmet vergisi, matraha oranın uygulanması suretiyle hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan vergiden herhangi bir indirim yapılmaz.

(5) Cumhurbaşkanı bu oranı, hizmet türleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte %1'e kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vergilendirme Dönemi, Verginin Beyanı, Tarhı, Ödenmesi ve Vergi Güvenliği

Vergilendirme dönemi, verginin beyanı, tarhı ve ödenmesi

MADDE 6- (1) Dijital hizmet vergisinde vergilendirme dönemi, takvim yılının birer aylık dönemleridir. Ancak Hazine ve Maliye Bakanlığı, hizmet türlerine ve mükelleflerin faaliyet hacimlerine göre birer aylık vergilendirme dönemi yerine üçer aylık vergilendirme dönemi tespit etmeye yetkilidir.

(2) Dijital hizmet vergisi, mükellefin beyanı üzerine tarh olunur. Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının uygulandığı durumlarda, bu beyan vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından yapılır.

(3) Mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar, dijital hizmet vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdürler.

(4) Dijital hizmet vergisi, katma değer vergisi mükellefiyeti bulunan hizmet sağlayıcıları için bu vergi bakımından bağlı bulundukları vergi dairesince, bulunmayanlar bakımından Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek vergi dairesince tarh olunur.

(5) Dijital hizmet vergisi, mükellef veya vergi sorumlusu olan gerçek veya tüzel kişi adına tarh olunur. Adi ortaklıklarda, verginin ödenmesinden müteselsilen sorumlu olmak üzere, ortaklardan herhangi biri adına tarhiyat yapılır.

(6) Beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar, bir vergilendirme dönemine ait dijital hizmet vergisini beyanname verme süresi içinde öderler.

(7) Dijital hizmet vergisi mükelleflerince ödenen dijital hizmet vergisi, bu mükellefler tarafından gelir ve kurumlar vergisine esas safi kazancın tespitinde gider olarak indirilebilir.

(8) Hazine ve Maliye Bakanlığı, dijital hizmet vergisi beyannamesinin ve eklerinin şekil ve muhtevasını belirlemeye, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya resen tarh yerini tayin etmeye, mükellef veya vergi sorumlularına sadece vergiye tabi hizmetlerin sunulduğu dönemler için beyanname verdirmeye, verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye, bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Verginin Matrahı, Oranı ve Hesabı

Verginin matrahı, oranı ve hesabı

MADDE 5- (1) Dijital hizmet vergisinin matrahı, ilgili vergilendirme döneminde verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılattır. Hasılatın döviz ile hesaplanması hâlinde döviz, hasılatın elde edildiği tarihte geçerli olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk parasına çevrilir.

(2) Verginin matrahından gider, maliyet ve vergi adı altında indirim yapılmaz. Dijital hizmet vergisi, fatura ve fatura yerine geçen belgelerde ayrıca gösterilmez.

(3) Dijital hizmet vergisi oranı %7,5'tir.

(4) Dijital hizmet vergisi, matraha oranın uygulanması suretiyle hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan vergiden herhangi bir indirim yapılmaz.

(5) Cumhurbaşkanı üçüncü fıkrada belirtilen oranı, hizmet türleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte %1'e kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vergilendirme Dönemi, Verginin Beyanı, Tarhı ve Ödenmesi ile Vergi Güvenliği

Vergilendirme dönemi, verginin beyanı, tarhı ve ödenmesi

MADDE 6- (1) Dijital hizmet vergisinde vergilendirme dönemi, takvim yılının birer aylık dönemleridir. Ancak Hazine ve Maliye Bakanlığı, hizmet türlerine ve mükelleflerin faaliyet hacimlerine göre birer aylık vergilendirme dönemi yerine üçer aylık vergilendirme dönemi tespit etmeye yetkilidir.

(2) Dijital hizmet vergisi, mükellefin beyanı üzerine tarh olunur. Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının uygulandığı durumlarda, bu beyan vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından yapılır.

(3) Mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar, dijital hizmet vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdürler.

(4) Dijital hizmet vergisi, katma değer vergisi mükellefiyeti bulunan hizmet sağlayıcıları için bu vergi bakımından bağlı bulundukları vergi dairesince, bulunmayanlar bakımından Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek vergi dairesince tarh olunur.

(5) Dijital hizmet vergisi, mükellef veya vergi sorumlusu olan gerçek veya tüzel kişi adına tarh olunur. Adi ortaklıklarda, verginin ödenmesinden müteselsilen sorumlu olmak üzere, ortaklardan herhangi biri adına tarhiyat yapılır.

(6) Beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar, bir vergilendirme dönemine ait dijital hizmet vergisini beyanname verme süresi içinde öderler.

(7) Dijital hizmet vergisi mükelleflerince ödenen dijital hizmet vergisi, bu mükellefler tarafından gelir ve kurumlar vergisine esas safi kazancın tespitinde gider olarak indirilebilir.

(8) Hazine ve Maliye Bakanlığı, dijital hizmet vergisi beyannamesinin ve eklerinin şekil ve muhtevasını belirlemeye, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya resen tarh yerini tayin etmeye, mükellef veya vergi sorumlularına sadece vergiye tabi hizmetlerin sunulduğu dönemler için beyanname verdirmeye, verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye, bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Vergi güvenliği

MADDE 7- (1) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmeyen bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarına veya Türkiye’deki yetkili temsilcisine, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için dijital hizmet vergisini tarha yetkili vergi dairesi tarafından internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler kullanılarak 213 sayılı Kanunda sayılan tebligat yöntemleri, elektronik posta veya diğer tüm iletişim araçları ile ihtarda bulunulabilir ve bu durum Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinde ilan edilir.

(2) İlandan itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilir ve bu karar erişim sağlayıcılarına bildirilmek üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Engelleme kararlarının gereği bildirimden itibaren yirmi dört saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler

MADDE 8- 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “binde biridir” ibaresi “binde ikisidir” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “yukarıdaki oranları aşmayacak şekilde yeniden tespit etmeye yetkilidir” ibaresi “kambyo muamelelerinde on katına, vergiye tabi diğer muamelelerde ise kanuni seviyesine kadar artırmaya yetkilidir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 6802 sayılı Kanunun “İkinci Kısım”ının “İkinci Bölümü”nün başlığı “Konaklama Vergisi” şeklinde ve bu bölümde yer alan mülga 34 üncü madde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Konaklama vergisi

MADDE 34- Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetten yararlananlara sunulan yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi diğer tüm hizmetler konaklama vergisine tabidir.

Konaklama vergisinin mükellefi birinci fıkrada belirtilen hizmetleri sunanlardır.

Vergiye doğuran olay; birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin sunulması, hizmetin sunumundan önce fatura ve benzeri belge verilmesi halinde bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura ve benzeri belgelerin düzenlenmesi anında meydana gelir.

Konaklama vergisinin matrahı, geceleme hizmeti ile bu hizmetle birlikte sunulan diğer tüm hizmetler karşılığında, katma değer vergisi hariç, her ne suretle olursa olsun alınan veya bu hizmetler için borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamıdır.

Konaklama vergisinin oranı %2’dir. Cumhurbaşkanı, bu oranı üç katına kadar artırmaya veya %1’e kadar indirmeye; konaklama tesisinin türüne, sınıfına ve bulunduğu yere göre farklılaştırmaya yetkilidir.

Konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilir. Bu vergiden herhangi bir ad altında indirim yapılamaz. Bu vergi, katma değer vergisi matrahına dahil edilmez.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Vergi güvenliği

MADDE 7- (1) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmeyen bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarına veya Türkiye’deki yetkili temsilcisine, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için dijital hizmet vergisini tarha yetkili vergi dairesi tarafından internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler kullanılarak 213 sayılı Kanunda sayılan tebligat yöntemleri, elektronik posta veya diğer tüm iletişim araçları ile ihtarda bulunulabilir ve bu durum Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinde ilan edilir.

(2) İlandan itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde, dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilir ve bu karar erişim sağlayıcılarına bildirilmek üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Engelleme kararlarının gereği bildirimden itibaren yirmi dört saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler

MADDE 8- 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “binde biridir” ibaresi “binde ikisidir” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “yukarıdaki oranları aşmayacak şekilde yeniden tespit etmeye yetkilidir” ibaresi “kambyo muamelelerinde on katına, vergiye tabi diğer muamelelerde ise kanuni seviyesine kadar artırmaya yetkilidir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 6802 sayılı Kanunun İkinci Kısımının İkinci Bölümünün mülga başlığı “Konaklama Vergisi” şeklinde ve mülga 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Konaklama vergisi

MADDE 34- Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart otel, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesisleri ile dağ ve yayla evi gibi kırsal turizm tesislerinde verilen geceleme hizmeti konaklama vergisine tabidir.

Konaklama vergisinin mükellefi birinci fıkrada belirtilen hizmeti sunanlardır.

Vergiye doğuran olay, birinci fıkrada belirtilen hizmetin sunulması ile meydana gelir.

Konaklama vergisi, konaklama tesisinin türü esas alınarak aşağıda yer alan tarife göre ve kişi başına gecelik olarak hesaplanır. Geceleme hizmetinin; sağlıklı yaşam tesisleri, eğlence merkezleri gibi tesislerin bünyesinde sunulması, vergilendirmeye etki etmez. Bu durumda vergi, konaklanan tesisin tarifedeki türü dikkate alınarak hesaplanır.

Konaklama Tesisinin Türü	Vergi Tutarı (TL) (Kişi Başına Gecelik)
5 yıldızlı otel ve tatil köyleri	18
4 yıldızlı otel ve tatil köyleri	12
3 yıldızlı otel ve belediye belgeli konaklama tesisleri	9
2 ve 1 yıldızlı otel, pansiyon, motel, apart otel ve kampingler	6
Butik otel ve özel konaklama tesisleri	18
Diğer	6

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Aşağıda sayılan hizmetler konaklama vergisinden müstesnadır:

- a) Kamu kurum ve kuruluşlarına ait olup bunlar tarafından işletilen misafırhane ve eğitim tesislerinde verilen hizmetler,
- b) Öğrenci yurtları, pansiyonları ve kamplarında öğrencilere verilen hizmetler,
- c) Karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye’deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları ile uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve mensuplarına verilen hizmetler.

Konaklama vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleridir. Her bir vergilendirme dönemine ait konaklama vergisi, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar katma değer vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine (katma değer vergisi mükellefiyeti bulunmayanlarca tesisin bulunduğu yer vergi dairesine) beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, konaklama vergisi beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 10- 6802 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanunun 34 üncü maddesinde yer alan konaklama vergisi oranı 31/12/2020 tarihine kadar %1 olarak uygulanır.”

MADDE 11- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlar bu istisnadan faydalanamazlar. Bu durumda olanların, Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur.”

MADDE 12- 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendine aşağıdaki parantez içi hüküm eklenmiştir.

“(işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, çalışılan günlere ait bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL’yi aşmaması ve buna ilişkin ödemenin toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının temini şeklinde yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım ile hizmet erbabına ulaşım bedeli olarak nakden yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir. Bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.)”

MADDE 13- 193 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yukarıdaki tarifede yer alan vergi tutarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan tutarların 50 kuruşa kadar olan kesirleri dikkate alınmaz, 50 kuruş ve üzeri olan kesirleri bir üst tam sayıya iblağ edilir.

Konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilir. Bu vergiden herhangi bir ad altında indirim yapılamaz. Bu vergi, katma değer vergisi matrahına dahil edilmez.

Aşağıda sayılan hizmetler konaklama vergisinden müstesnadır:

- a) Öğrenci yurtları, pansiyonları ve kamplarında öğrencilere verilen geceleme hizmetleri.
- b) Oniki yaşından küçük çocuklara verilen geceleme hizmetleri.
- c) Karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye’deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları ile uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve mensuplarına verilen geceleme hizmetleri.

Konaklama vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleridir. Her bir vergilendirme dönemine ait konaklama vergisi, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar katma değer vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine (katma değer vergisi mükellefiyeti bulunmayanlarca tesisin bulunduğu yer vergi dairesine) beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, konaklama vergisi beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 10- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamındaki kazançları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlar bu istisnadan faydalanamazlar. Bu durumda olanların, 94 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur.”

MADDE 11- 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinde yer alan “taşıma giderleri” ibaresinden sonra gelmek üzere aşağıdaki parantez içi hüküm eklenmiştir. “(İşverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, çalışılan günlere ait bir günlük ulaşım bedelinin 10 Türk Lirasını aşmaması ve buna ilişkin ödemenin toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının temini şeklinde yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması hâlinde aşan kısım ile hizmet erbabına ulaşım bedeli olarak nakden yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir. Bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.)”

MADDE 12- 193 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Amatör spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler (basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerinde görev alanlar hariç).”

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 14- 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1), (5) ve (7) numaralı bentlerine sırasıyla aşağıdaki hükümler eklenmiştir.

“Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL’ye kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL’ye kadarlık kısmı gider olarak dikkate alınabilir.”

“(Şu kadar ki faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla % 70’i indirilebilir.)”

“(Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL’yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanı tabi tutarı 250.000 TL’yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı, gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.”

MADDE 15- 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (4) ve (5) numaralı bentlerine sırasıyla aşağıdaki parantez içi hükümler eklenmiştir.

“(Şu kadar ki özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL’yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanı tabi tutarı 250.000 TL’yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı, gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.”

“(Şu kadar ki binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla % 70’i ve kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL’ye kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabında ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL’ye kadarlık kısmı gider olarak dikkate alınabilir.)”

MADDE 16- 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan ücretler (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı ve birinci işverenden alınan dahil ücret gelirleri toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil),”

MADDE 17- 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekalet ücretini (icra ve iflas müdürlüklerine yatırılanlar dahil) ödemekle yükümlü olanlar, ödemenin avukatın müvekkiline yapılması durumunda ise müvekkil tarafından, gelir vergisi tevkifatı yapılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13- 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1), (5) ve (7) numaralı bentlerine sırasıyla aşağıdaki parantez içi hükümler eklenmiştir.

“(Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 Türk lirasına kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 Türk lirasına kadarlık kısmı gider olarak dikkate alınabilir.)”

“(Şu kadar ki faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla %70’i indirilebilir.)”

“(Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 Türk lirasını, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 Türk lirasını aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı, gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.)”

MADDE 14- 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (4) ve (5) numaralı bentlerine sırasıyla aşağıdaki parantez içi hükümler eklenmiştir.

“(Şu kadar ki özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 Türk lirasını, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 Türk lirasını aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı, gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.)”

“(Şu kadar ki binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70’i ve kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 Türk lirasına kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabında ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 Türk lirasına kadarlık kısmı gider olarak dikkate alınabilir.)”

MADDE 15- 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan ücretler (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı ve birinci işverenden alınan dahil ücret gelirleri toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil),”

MADDE 16- 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekalet ücretini (icra ve iflas müdürlüklerine yatırılanlar dahil) ödemekle yükümlü olanlar, ödemenin avukatın müvekkiline yapılması durumunda ise müvekkil tarafından, gelir vergisi tevkifatı yapılır.”

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 18- 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- Gelir vergisine tabi gelirler;

18.000 TL’ye kadar	%15
40.000 TL’nin 18.000 TL’si için 2.700 TL, fazlası	%20
98.000 TL’nin 40.000 TL’si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL’nin 40.000 TL’si için 7.100 TL), fazlası	%27
500.000 TL’nin 98.000 TL’si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 500.000 TL’nin 148.000 TL’si için 36.260 TL), fazlası	%35
500.000 TL’nin 500.000 TL’si için 163.460 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL’nin 500.000 TL’si için 159.460 TL), fazlası	%40

oranında vergilendirilir.”

MADDE 19- 193 sayılı Kanunun mükerrer 121 inci maddesinin ikinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) olması,”

“3. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla, (1) numaralı bent kapsamındaki vergi beyannameleri üzerine tahakkuk eden vergilerin ödenmiş olması (ödemenin, ilgili mevzuatı gereği istenilen bilgi ve belgelerin tam ve eksiksiz olarak ibraz edilmiş olması koşuluyla, vergi kanunları gereği doğan iade alacaklarından mahsuben yapılmış olması ve indirimden yararlanıldıktan sonra söz konusu iade alacağı tutarının mahsuben ödemesi talep edilen vergi borcu tutarının altına düşmesi halinde, eksik ödenmiş duruma gelen vergilerin mahsuben ödenmek istenilen tutarın %10’unu aşmaması kaydıyla, eksik ödenmiş vergiler dolayısıyla veya vergi kanunları gereğince, tecil edilerek belirlenen şartların gerçekleşmesine bağlı olarak terkin edilecek vergilerin, şartların sağlanamaması halinde kanunlarında belirlenen tecil süresinin sonunu takip eden onbeşinci günün bitimine kadar ödenmesi şartıyla, bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.), ayrıca, vergi aslı (vergi cezaları ile fer’i alacaklar dâhil) 1.000 Türk lirasının üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,”

“Bu maddede geçen vergi beyannameleri ibaresi, yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri, geçici vergi beyannameleri, muhtasar, muhtasar ve prim hizmet beyannameleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi beyannamelerini; vergi ibaresi, anılan Bakanlığa bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.”

MADDE 20- 193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “23/8,” ibaresinden sonra gelmek üzere “23/10,” ibaresi, “31,” ibaresinden sonra gelmek üzere “40/1, 40/7,” ibaresi ve “48,” ibaresinden sonra gelmek üzere “68,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 21- 193 sayılı Kanunun geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “beş puana kadar” ibaresi “ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2023” şeklinde, fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “% 15,” ibaresi “% 20,” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17- 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- Gelir vergisine tabi gelirler;

18.000 TL’ye kadar	%15
40.000 TL’nin 18.000 TL’si için 2.700 TL, fazlası	%20
98.000 TL’nin 40.000 TL’si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL’nin 40.000 TL’si için 7.100 TL), fazlası	%27
500.000 TL’nin 98.000 TL’si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 500.000 TL’nin 148.000 TL’si için 36.260 TL), fazlası	%35
500.000 TL’den fazlasının 500.000 TL’si için 163.460 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL’den fazlasının 500.000 TL’si için 159.460 TL), fazlası	%40

oranında vergilendirilir.”

MADDE 18- 193 sayılı Kanunun mükerrer 121 inci maddesinin ikinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) olması,”

“3. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla, (1) numaralı bent kapsamındaki vergi beyannameleri üzerine tahakkuk eden vergilerin ödenmiş olması (ödemenin, ilgili mevzuatı gereği istenilen bilgi ve belgelerin tam ve eksiksiz olarak ibraz edilmiş olması koşuluyla, vergi kanunları gereği doğan iade alacaklarından mahsuben yapılmış olması ve indirimden yararlanıldıktan sonra söz konusu iade alacağı tutarının mahsuben ödemesi talep edilen vergi borcu tutarının altına düşmesi hâlinde, eksik ödenmiş duruma gelen vergilerin mahsuben ödenmek istenilen tutarın %10’unu aşmaması kaydıyla, eksik ödenmiş vergiler dolayısıyla veya vergi kanunları gereğince, tecil edilerek belirlenen şartların gerçekleşmesine bağlı olarak terkin edilecek vergilerin, şartların sağlanamaması hâlinde kanunlarında belirlenen tecil süresinin sonunu takip eden onbeşinci günün bitimine kadar ödenmesi şartıyla, bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.), ayrıca, vergi aslı (vergi cezaları ile fer’i alacaklar dâhil) 1.000 Türk lirasının üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,”

“Bu maddede geçen vergi beyannameleri ibaresi, yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri, geçici vergi beyannameleri, muhtasar ve prim hizmet beyannameleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi beyannamelerini; vergi ibaresi, anılan Bakanlığa bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.”

MADDE 19- 193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “23/8,” ibaresinden sonra gelmek üzere “23/10,” ibaresi, “31,” ibaresinden sonra gelmek üzere “40/1, 40/7,” ibaresi ve “48,” ibaresinden sonra gelmek üzere “68,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 193 sayılı Kanunun geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “beş puana kadar” ibaresi “ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2023” şeklinde, fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “% 15,” ibaresi “%20,” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

“(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu madde kapsamındaki gelirler toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması halinde, bu gelirler yıllık beyannameyle beyan edilir. Yıllık beyanname verilmesi durumunda, beyan edilen bu gelirler üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, tevkifat yapmakla sorumlu olanlarca vergi dairesine ödenmiş olması şartıyla, bu Kanuna göre kesilen vergiler mahsup edilir.”

MADDE 23- 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 91- 1/1/2019-31/12/2019 tarihleri arasında elde edilen ücret gelirlerine, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 103 üncü maddede yapılan değişiklik öncesi tarife uygulanır.

Mükerrer 123 üncü maddeye bu maddeyi ihdas eden Kanunla eklenen 40/1 maddesi ile 68 inci maddede yer alan 5.500 TL’lik kira tutarı hakkında, 2019 yılına ilişkin olarak 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde yeniden değerlendirme yapılmaz.”

MADDE 24- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesinin üçüncü fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) 379 uncu madde kapsamında kanun yolundan vazgeçilmesi durumunda söz konusu maddeye göre hesaplanacak vergilere, kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarhiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren, kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin vergi dairesine verildiği tarihe kadar;”

MADDE 25- 213 sayılı Kanuna 160 ıncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Mükellefiyet kaydının analiz ve değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak terkin:

MADDE 160/A - Mükellefiyet süresi, aktif ve öz sermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği gibi hususlar dikkate alınarak mükelleflerin vergisel uyum seviyelerine yönelik olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan analiz ve değerlendirme çalışmaları neticesinde sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğu tespit edilen mükellefler vergi incelemesine sevk edilir ve bunlar nezdinde yoklama yapılır.

Yoklamayı müteakip, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde vergi dairesinin mükellefin sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğuna ilişkin görüşü ve ilgisine göre vergi dairesi başkanı veya defterdarın onayı ile mükellefiyet kaydı terkin edilir ve bu durum mükellefe tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde 153/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan asgari teminat tutarından az olmamak üzere, sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğu dönemlerde düzenlenen belgelerde yer alan toplam tutarın %10’u tutarında aynı maddede belirtilen türde teminat verilmesi ve tüm vergi borçlarının ödenmesi şartıyla mükellefiyet, terkin tarihi itibarıyla yeniden tesis edilir. Mükellefiyetin terkin edildiği tarih ile yeniden tesis edildiği tarih aralığında verilmeyen beyanname ve bildirimler, yeniden tesise ilişkin yazının mükellefe tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içinde verilir ve tahakkuk eden vergiler aynı sürede ödenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu madde kapsamındaki gelirler toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması hâlinde, bu gelirler yıllık beyannameyle beyan edilir. Yıllık beyanname verilmesi durumunda, beyan edilen bu gelirler üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, tevkifat yapmakla sorumlu olanlarca vergi dairesine ödenmiş olması şartıyla, bu Kanuna göre kesilen vergiler mahsup edilir.”

MADDE 22- 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 91- 1/1/2019-31/12/2019 tarihleri arasında elde edilen ücret gelirlerine, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 103 üncü maddede yapılan değişiklik öncesi tarife uygulanır.

Mükerrer 123 üncü maddeye bu maddeyi ihdas eden Kanunla eklenen 40/1 maddesi ile 68 inci maddede yer alan 5.500 Türk liralık kira tutarı hakkında, 2019 yılına ilişkin olarak 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde yeniden değerlendirme yapılmaz.

Geçici 72 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde ve ikinci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikler, 1/11/2019 tarihinden önce akdedilerek geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında yapılan ücret ödemelerine uygulanmaz. Daha önceki sözleşmeler kapsamında yapılan ücret ödemeleri için geçici 72 nci maddenin değişiklik öncesi hükümleri uygulanır. 1/11/2019 tarihinden önceki sözleşmelere ilişkin olarak 1/11/2019 tarihinden sonra yapılan süre uzatımı ve ücreti etkileyen değişiklikler bu kapsamda değildir.”

MADDE 23- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesinin üçüncü fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) 379 uncu madde kapsamında kanun yolundan vazgeçilmesi durumunda söz konusu maddeye göre hesaplanacak vergilere, kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarhiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren, kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin vergi dairesine verildiği tarihe kadar;”

MADDE 24- 213 sayılı Kanuna 160 ıncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Mükellefiyet kaydının analiz ve değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak terkin:

MADDE 160/A- Mükellefiyet süresi, aktif ve öz sermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği gibi hususlar dikkate alınarak mükelleflerin vergisel uyum seviyelerine yönelik olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan analiz ve değerlendirme çalışmaları neticesinde sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğu tespit edilen mükellefler vergi incelemesine sevk edilir ve bunlar nezdinde yoklama yapılır.

Yoklamayı müteakip, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde vergi dairesinin mükellefin sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğuna ilişkin görüşü ve ilgisine göre vergi dairesi başkanı veya defterdarın onayı ile mükellefiyet kaydı terkin edilir ve bu durum mükellefe tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde 153/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan asgari teminat tutarından az olmamak üzere, sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğu dönemlerde düzenlenen belgelerde yer alan toplam tutarın %10’u tutarında aynı maddede belirtilen türde teminat verilmesi ve tüm vergi borçlarının ödenmesi şartıyla mükellefiyet, terkin tarihi itibarıyla yeniden tesis edilir. Mükellefiyetin terkin edildiği tarih ile yeniden tesis edildiği tarih aralığında verilmeyen beyanname ve bildirimler, yeniden tesise ilişkin yazının mükellefe tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içinde verilir ve tahakkuk eden vergiler aynı sürede ödenir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Bu madde kapsamında mükellefiyeti terkin edilenler ve 153/A maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde bunlarla ilişkili olan kişilerin işe başlama bildiriminde bulunmaları halinde, bu kişiler hakkında mükellefiyet tesis edilebilmesi için işe başlama bildiriminde bulunanların ve mükellefiyet kaydı bu madde kapsamında terkin edilenlerin tüm vergi borçlarının ödenmiş ve ikinci fıkrada belirtilen şekilde teminat verilmiş olması şarttır. Bu madde uyarınca teminat alınarak mükellefiyeti yeniden tesis edilenlerin düzenlemek zorunda oldukları fatura veya fatura yerine geçen belgelerden Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenenlerin, elektronik belge olarak düzenlenmesi zorunludur. Kâğıt olarak düzenlenmesi halinde bu belgeler vergi kanunları bakımından hiç düzenlenmemiş sayılır ve kayıtların tevsikinde kullanılamaz.

Mükellef hakkında yapılan inceleme neticesinde, mükellefin başka bir ticari, zirai ve mesleki faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiği tespit olunursa, alınan teminat inceleme neticesinde doğan borçlar dahil vergi borçlarına mahsup edilerek artan tutar iade olunur. Yapılan incelemede mükellefin başka bir ticari, zirai veya mesleki faaliyeti bulunduğu halde sahte belge düzenlediği tespit olunursa, mükellef hakkında 153/A maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri çerçevesinde işlem tesis edilir. Şu kadar ki, daha önceden alınmış olan teminat sahte belge düzenleme fiili nedeniyle yapılan tarhiyatların ve kesilen cezaların kesinleşmesine kadar mükellefe iade olunmaz. Yapılan inceleme neticesinde mükellefin sahte belge düzenlemediği tespit olunursa, alınan teminat başkaca vergi borcu bulunmaması kaydıyla iade olunur.

Bu madde kapsamında alınan teminatların iadesinde, 153/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca alınan teminatların iadesine ilişkin; bu teminatların vergi borçlarına mahsubu ve eksilen teminatların tamamlanmasında ise aynı maddenin dokuzuncu fıkrasına ilişkin hükümleri uygulanır.

Bu madde kapsamında elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirilen mükelleflere ilişkin bilgiler Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre duyurulur. Bu kapsamda yapılan duyurular vergi mahremiyetinin ihlâli sayılmaz.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, madde kapsamındaki işlemlere ilişkin süreleri, elektronik ortamda belge düzenleme zorunluluğunun başlayacağı tarihi, bu madde kapsamındaki mükelleflerin tahsilat ve ödemelerinin tevsiki ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 26- 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 370- a) Vergi incelemesine başlanılmadan veya takdir komisyonuna sevk edilmeden önce verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitler hakkında tespit tarihine kadar ihbarda bulunulmamış olması kaydıyla mükellefler izaha davet edilebilir. Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilen mükellefler, davet konusu tespitle sınırlı olarak, bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz. İzaha davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren 30 günlük süre içerisinde izahla bulunulması durumunda, yapılan izah değerlendirilerek değerlendirme sonucunu içeren yazı mükellefe tebliğ edilir.

1. Mükelleflerce yapılan izah sonucu vergi ziyana sebebiyet verilmediğinin idarece anlaşılması hâlinde mükellefler söz konusu tespitle ilgili olarak vergi incelemesine tabi tutulmaz veya takdir komisyonuna sevk edilmez.

2. Mükelleflerce yapılan izahın yeterli bulunmaması halinde, değerlendirme sonucunu içeren yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu madde kapsamında mükellefiyeti terkin edilenler ve 153/A maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde bunlarla ilişkili olan kişilerin işe başlama bildiriminde bulunmaları hâlinde, bu kişiler hakkında mükellefiyet tesis edilebilmesi için işe başlama bildiriminde bulunanların ve mükellefiyet kaydı bu madde kapsamında terkin edilenlerin tüm vergi borçlarının ödenmiş ve ikinci fıkrafta belirtilen şekilde teminat verilmiş olması şarttır. Bu madde uyarınca teminat alınarak mükellefiyeti yeniden tesis edilenlerin düzenlemek zorunda oldukları fatura veya fatura yerine geçen belgelerden Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenenlerin, elektronik belge olarak düzenlenmesi zorunludur. Kâğıt olarak düzenlenmesi hâlinde bu belgeler vergi kanunları bakımından hiç düzenlenmemiş sayılır ve kayıtların tevsikinde kullanılamaz.

Mükellef hakkında yapılan inceleme neticesinde, mükellefin başka bir ticari, zirai ve mesleki faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiği tespit olunursa, alınan teminat inceleme neticesinde doğan borçlar dahil vergi borçlarına mahsup edilerek artan tutar iade olunur. Yapılan incelemede mükellefin başka bir ticari, zirai veya mesleki faaliyeti bulunduğu halde sahte belge düzenlediği tespit olunursa, mükellef hakkında 153/A maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri çerçevesinde işlem tesis edilir. Şu kadar ki, daha önceden alınmış olan teminat sahte belge düzenleme fiili nedeniyle yapılan tarhiyatların ve kesilen cezaların kesinleşmesine kadar mükellefe iade olunmaz. Yapılan inceleme neticesinde mükellefin sahte belge düzenlemediği tespit olunursa, alınan teminat başkaca vergi borcu bulunmaması kaydıyla iade olunur.

Bu madde kapsamında alınan teminatların iadesinde, 153/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca alınan teminatların iadesine ilişkin; bu teminatların vergi borçlarına mahsubu ve eksilen teminatların tamamlanmasında ise aynı maddenin dokuzuncu fıkrasına ilişkin hükümler uygulanır.

Bu madde kapsamında elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirilen mükelleflere ilişkin bilgiler Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre duyurulur. Bu kapsamda yapılan duyurular vergi mahremiyetinin ihlâli sayılmaz.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, madde kapsamındaki işlemlere ilişkin süreleri, elektronik ortamda belge düzenleme zorunluluğunun başlayacağı tarihi, bu madde kapsamındaki mükelleflerin tahsilat ve ödemelerinin tevsiki ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 25- 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 370- a) Vergi incelemesine başlanılmadan veya takdir komisyonuna sevk edilmeden önce verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitler hakkında tespit tarihine kadar ihbarda bulunulmamış olması kaydıyla mükellefler izaha davet edilebilir. Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilen mükellefler, davet konusu tespitle sınırlı olarak, bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz. İzaha davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren 30 günlük süre içerisinde izahla bulunulması durumunda, yapılan izah değerlendirilerek değerlendirme sonucunu içeren yazı mükellefe tebliğ edilir.

1. Mükelleflerce yapılan izah sonucu vergi ziyana sebebiyet verilmediğinin idarece anlaşılması hâlinde mükellefler söz konusu tespitle ilgili olarak vergi incelemesine tabi tutulmaz veya takdir komisyonuna sevk edilmez.

2. Mükelleflerce yapılan izahın yeterli bulunmaması hâlinde, değerlendirme sonucunu içeren yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası, ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez.

b) (a) fıkrası uyarınca yapılmış ön tespitlerin, verginin bu Kanunun 359 uncu maddesinde yer alan fiillerle ziyaa uğratılmış olabileceğine ilişkin olması hâlinde bu kapsamdaki mükellefler izaha davet edilmez. Şu kadar ki, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerde, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5’ini aşmayan mükelleflere ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilebilir. Mükelleflerce, haklarında yapılan tespite ilişkin yazının tebliğ edildiği tarihinden itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası, ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez. Bu fıkra kapsamında kendisine ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükellefler, tespitle sınırlı olarak bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz. Bu fıkra da yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır.

c) Hazine ve Maliye Bakanlığı bu madde uyarınca ön tespiti ve/veya izaha daveti yapacak ve yapılan izahı değerlendirecek mercii, yapılacak ön tespitin ve/veya izaha davetin şekli ve kapsamını, davet yapılacakları, yapılan izahın değerlendirme süresini, yapılan izahta kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 27- 213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mükellef veya vergi sorumlusu;

1. İkmalen, re’sen veya idarece tarh edilen vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyai, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının yarısını ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse kesilen cezanın yarısı,

2. Uzlaşmanın vaki olması durumunda, üzerinde uzlaşılan vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyai cezasının yüzde yetmiş beşini bu Kanunun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan ödeme süreleri içinde öderse üzerinde uzlaşılan cezanın yüzde yirmi beşi, indirilir.”

MADDE 28- 213 sayılı Kanunun mülga 379 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kanun yolundan vazgeçme:

MADDE 379- Vergi/ceza ihbarnamesine karşı süresinde açılan davalarda, vergi mahkemesince verilen istinaf yolu açık kararlar ile bölge idare mahkemesince verilen temyiz yolu açık kararlarda (Danıştay’ın bozma kararı üzerine verilen kararlar hariç);

1. Kaldırılan vergi tutarının %60’ı, tasdik edilen vergi tutarının tamamı ile tasdik edilen vergi tutarına ilişkin vergi ziyai cezasının %75’i,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası, ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez.

b) (a) fıkrası uyarınca yapılmış ön tespitlerin, verginin bu Kanunun 359 uncu maddesinde yer alan fiillerle ziyaa uğratılmış olabileceğine ilişkin olması hâlinde bu kapsamdaki mükellefler izaha davet edilmez. Şu kadar ki, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerde, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5’ini aşmayan mükelleflere ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilebilir. Mükelleflerce, haklarında yapılan tespite ilişkin yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası, ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez. Bu fıkra kapsamında kendisine ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükellefler, tespitle sınırlı olarak bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz. Bu fıkroda yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır.

c) Hazine ve Maliye Bakanlığı bu madde uyarınca ön tespiti ve/veya izaha daveti yapacak ve yapılan izahı değerlendirecek mercii, yapılacak ön tespitin ve/veya izaha davetin şekli ve kapsamını, davet yapılacakları, yapılan izahın değerlendirme süresini, yapılan izahta kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 26- 213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mükellef veya vergi sorumlusu;

1. İkmalen, resen veya idarece tarh edilen vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyai, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının yarısını ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse kesilen cezanın yarısı,

2. Uzlaşmanın vaki olması durumunda, üzerinde uzlaşılan vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyai cezasının %75’ini, bu Kanunun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan ödeme süreleri içinde öderse üzerinde uzlaşılan cezanın %25’i, indirilir.”

MADDE 27- 213 sayılı Kanunun mülga 379 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kanun yolundan vazgeçme:

MADDE 379- Vergi/ceza ihbarnamesine karşı süresinde açılan davalarda, vergi mahkemesince verilen istinaf yolu açık kararlar ile bölge idare mahkemesince verilen temyiz yolu açık kararlarda (Danıştay’ın bozma kararı üzerine verilen kararlar hariç);

1. Kaldırılan vergi tutarının %60’ı, tasdik edilen vergi tutarının tamamı ile tasdik edilen vergi tutarına ilişkin vergi ziyai cezasının %75’i,

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

2. Bağlı olduğu vergi aslı dava konusu yapılmayan veya 359 uncu maddede yazılı fiillere iştirak nedeniyle kesilen vergi ziyai cezaları ile usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının kaldırılan tutarının %25'i ve tasdik edilen tutarının %75'i,

Mükellef için geçerli olan kanun yoluna başvuru süresi içerisinde, dava konusu vergi ve/veya vergi cezalarının tümü için kanun yolundan vazgeçildiğine ilişkin dilekçenin ilgili vergi dairesine verilmesi şartıyla kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin verildiği tarih itibarıyla başkaca bir işleme gerek kalmaksızın tahakkuk eder.

Bu şekilde tahakkuk eden tutarlar tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu maddeye göre tahakkuk eden vergi ve/veya vergi cezalarının %80'inin, hesaplanacak gecikme faizi ile birlikte bu sürede tamamen ödenmesi şartıyla, vergi ve ceza tutarından %20 oranında indirim yapılır. Şu kadar ki, tasdik edilerek tahakkuk eden vergi tutarında indirim yapılmaz. İndirim hükmünden yararlanılabilmesi için dava konusu yapılan ve bu maddeye göre tahakkuk eden vergi ve/veya vergi cezaları ile gecikme faizlerinin birlikte bu fıkra kapsamında ödenmesi şarttır.

Kanun yolundan vazgeçme dilekçesi vergi dairesince ilgili yargı merciine gönderilir ve bu dilekçenin vergi dairesine verildiği tarih kanun yolundan vazgeçme tarihi olarak kabul edilir. Kanun yolundan vazgeçilmesi hâlinde idarece de ihtilaf sürdürülmez. Kanun yolundan vazgeçildiği halde istinaf veya temyiz yoluna başvurulması durumunda ise bu başvurular incelenmez.

Kanun yolundan vazgeçilen vergi ve vergi ziyai cezası için bu maddeye göre yapılan tahakkuktan önce ödenen gecikme faizi ve gecikme zammı da dâhil tutarlar bu madde hükmüne göre ödenecek tutarlara mahsup edilir.

Bu madde uyarınca istinaf ve temyiz yolundan vazgeçilen davaya ilişkin kararlarda hükmedilen yargılama giderleri, avukatlık ücretleri ve fer'ileri karşılıklı olarak talep edilmez ve bu alacaklar için icra takibi yapılamaz.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 29- 213 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesindeki parantez içi hükümde yer alan “kesilen ceza hariç” ibaresi “kesilen ceza ve 370 inci maddenin (b) fıkrası kapsamında kendilerine ön tespiti ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflere mezkur maddeye göre kesilen ceza hariç” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30- 213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 9- Bu bölüm uyarınca üzerinde uzlaşılan vergi ve cezalar hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi hükmü dışında indirim uygulanmaz.

Hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi hükümleri uygulanan vergi ve cezalar için bu bölüm hükümleri uygulanmaz. Mükellefin uzlaşma tutanağını imzalayınca kadar uzlaşma talebinden vazgeçtiğini beyanla hadiseye 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi hükümlerinin uygulanmasını isteme hakkı mahfuzdur.”

MADDE 31- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere, gerçek” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya” şeklinde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Bağlı olduğu vergi aslı dava konusu yapılmayan veya 359 uncu maddede yazılı fiillere iştirak nedeniyle kesilen vergi ziyai cezaları ile usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının kaldırılan tutarının %25'i ve tasdik edilen tutarının %75'i,

mükellef için geçerli olan kanun yoluna başvuru süresi içerisinde, dava konusu vergi ve/veya vergi cezalarının tümü için kanun yolundan vazgeçildiğine ilişkin dilekçenin ilgili vergi dairesine verilmesi şartıyla kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin verildiği tarih itibarıyla başkaca bir işleme gerek kalmaksızın tahakkuk eder.

Bu şekilde tahakkuk eden tutarlar tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu maddeye göre tahakkuk eden vergi ve/veya vergi cezalarının %80'inin, hesaplanacak gecikme faizi ile birlikte bu sürede tamamen ödenmesi şartıyla, vergi ve ceza tutarından %20 oranında indirim yapılır. Şu kadar ki, tasdik edilerek tahakkuk eden vergi tutarında indirim yapılmaz. İndirim hükmünden yararlanılabilmesi için dava konusu yapılan ve bu maddeye göre tahakkuk eden vergi ve/veya vergi cezaları ile gecikme faizlerinin birlikte bu fıkra kapsamında ödenmesi şarttır.

Kanun yolundan vazgeçme dilekçesi vergi dairesince ilgili yargı merciine gönderilir ve bu dilekçenin vergi dairesine verildiği tarih kanun yolundan vazgeçme tarihi olarak kabul edilir. Kanun yolundan vazgeçilmesi hâlinde idarece de ihtilaf sürdürülmez. Kanun yolundan vazgeçildiği halde istinaf veya temyiz yoluna başvurulması durumunda ise bu başvurular incelenmez.

Kanun yolundan vazgeçilen vergi ve vergi ziyai cezası için bu maddeye göre yapılan tahakkuktan önce ödenen gecikme faizi ve gecikme zammı da dâhil tutarlar, bu madde hükmüne göre ödenecek tutarlara mahsup edilir.

Bu madde uyarınca istinaf ve temyiz yolundan vazgeçilen davaya ilişkin kararlarda hükmedilen yargılama giderleri, avukatlık ücretleri ve ferileri karşılıklı olarak talep edilmez ve bu alacaklar için icra takibi yapılamaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 28- 213 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki parantez içi hükümde yer alan “kesilen ceza hariç” ibaresi “kesilen ceza ve 370 inci maddenin (b) fıkrası kapsamında kendilerine ön tespiti ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflere mezkur maddeye göre kesilen ceza hariç” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 29- 213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 9- Bu bölüm uyarınca üzerinde uzlaşılan vergi ve cezalar hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi hükmü dışında indirim uygulanmaz.

Hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi hükümleri uygulanan vergi ve cezalar için bu bölüm hükümleri uygulanmaz. Mükellefin uzlaşma tutanağını imzalayınca kadar uzlaşma talebinden vazgeçtiğini beyanla hadiseye 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi hükümlerinin uygulanmasını isteme hakkı mahfuzdur.”

MADDE 30- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere, gerçek” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya” şeklinde değiştirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 32- 492 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinin birinci paragrafında yer alan “gayrimenkulün beyan edilen devir ve iktisap bedelinden az olmamak üzere emlak vergisi değeri üzerinden” ibaresi “gayrimenkulün emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedeli üzerinden” şeklinde ve bendin son paragrafında yer alan “vergi değerleri” ibaresi “harca esas değerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 33- 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa 41 inci maddeden sonra gelmek üzere kısım başlığıyla birlikte aşağıdaki maddeler eklenmiş ve mevcut maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“DÖRDÜNCÜ KISIM

Değerli Konut Vergisi

Konu ve istisna:

MADDE 42- Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlar değerli konut vergisine tabidir. Ancak bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değeri 5.000.000 Türk Lirasının altında olan mesken nitelikli taşınmazlar bu vergiden müstesnadır.

Vergiye ait değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi:

MADDE 43- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucunda belirlenen ve değeri 42 nci maddede yer alan istisna tutarını aşan mesken nitelikli taşınmazlar, ilgilileri tarafından ulaşılabilecek şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün internet sitesinde ilan edilir ve ilgisine ayrıca tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren on beşinci günün sonuna kadar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilmeyen mesken nitelikli taşınmaz değeri kesinleşir. Süresinde yapılan itirazlar, on beş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılır ve kesinleşen değer, aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edilir. Bu değer, değerli konut vergisi uygulamasında Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer olarak kabul edilir.

Bu vergi uygulamasında, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer in bulunmaması durumunda, bina vergi değeri esas alınarak vergilendirme işlemleri yapılır.

Bina vergi değeri, bu Kanunun 29 uncu maddesine göre belirlenen vergi değeridir.

Matrah ve nispet:

MADDE 44- Verginin matrahı, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerden yüksek olanıdır.

Değerli konut vergisine tabi mesken nitelikli taşınmazlardan değeri;

5.000.000 TL ile 7.500.000 TL arasında olanlar (Binde 3)

7.500.001 TL ile 10.000.000 TL arasında olanlar (Binde 6)

10.000.001 TL’yi aşanlar (Binde 10)

oranında vergilendirilir.

Paylı mülkiyette ve elbirliği mülkiyette, matrahın hesabında mesken nitelikli taşınmazın toplam değeri esas alınır.

42 nci maddede yer alan istisna tutarı, ikinci fıkrada yer alan vergi oranlarına esas mesken nitelikli taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırları ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen ve 42 nci maddede yer alan istisna tutarını aşan mesken nitelikli taşınmazların değeri her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 31- 492 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinin birinci paragrafında yer alan “gayrimenkulün beyan edilen devir ve iktisap bedelinden az olmamak üzere emlak vergisi değeri üzerinden” ibaresi “gayrimenkulün emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedeli üzerinden” şeklinde ve bendin son paragrafında yer alan “vergi değerleri” ibaresi “harca esas değerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32- 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa 41 inci maddeden sonra gelmek üzere kısım başlığıyla birlikte aşağıdaki madde eklenmiştir.

“DÖRDÜNCÜ KISIM

Değerli Konut Vergisi

Konu:

MADDE 42- Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlardan bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değeri 5.000.000 Türk lirası ve üzerinde olanlar değerli konut vergisine tabidir.”

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Bu şekilde hesaplanan tutarların 10.000 Türk Lirasına kadar olan kesirleri dikkate alınmaz (Şu kadar ki; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen taşınmaz değeri, değer tespitinin yapıldığı yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmaz.).

Mükellefiyet:

MADDE 45- Değerli konut vergisini mesken nitelikli taşınmazların maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa mesken nitelikli taşınmaza malik gibi tasarruf edenler öder.

Bir mesken nitelikli taşınmaza paylı mülkiyet halinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleftirler. Elbirliği mülkiyet malikler vergiden müstesilen sorumlu olurlar.

Değerli konut vergisi mükellefiyeti;

a) Mesken nitelikli taşınmazın değerinin, bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer 42 nci maddede belirtilen istisna tutarını aştığının belirlendiği tarihi,

b) 33 üncü maddenin (1) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vuku bulduğu tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

takip eden yıldan itibaren başlar.

Yanan, yıkılan, tamamen kullanılmaz hale gelen veya vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan mesken nitelikli taşınmazlardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vuku bulduğu tarihi takip eden taksitten itibaren sona erer.

Muaflıklar:

MADDE 46- Aşağıda yazılı mesken nitelikli taşınmazlar, değerli konut vergisinden muaftır.

a) Genel ve özel bütçeli idarelerin, belediyelerin ve üniversitelerin maliki veya intifa hakkına sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar.

b) Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmazı olan kişilerden; kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) (Bu hüküm, belirtilen kişilerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır).

c) Yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk olarak kullanılan mesken nitelikli taşınmazlar ile elçilerin ikametine mahsus mesken nitelikli taşınmazlar ve bunların müstemilatı (karşılıklı olmak şartıyla) ve merkezi Türkiye’de bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiye’deki temsilciliklerine ait mesken nitelikli taşınmazlar.

ç) Esas faaliyet konusu bina inşası olanların işletmelerine kayıtlı bulunan ve henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni inşa edilen mesken nitelikli taşınmazlar (arsa karşılığı inşaat işlerinde sözleşme gereği taahhüt işini üstlenen müteahhide kalan mesken nitelikli taşınmazlar dahil) (bu taşınmazların kiraya verilmesi veya sair surette kullanılması halleri hariç).

Verginin beyanı, ödeme süresi ve ödeme yeri:

MADDE 47- Mükellef tarafından, mesken nitelikli taşınmaza ilişkin bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer, buna ait vesikalarla, mesken nitelikli taşınmazın bulunduğu yerdeki Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı yetkili vergi dairesine, mesken nitelikli taşınmazın değerinin 42 nci maddede belirtilen istisna tutarını aştığı yılı takip eden yılın Şubat ayının 20 nci günü sonuna kadar beyanname ile beyan edilir ve vergi, yetkili vergi dairesince yıllık olarak tarh ve tahakkuk olunur. Müteakip yıllar için mükellef tarafından aynı şekilde yıllık olarak beyanname verilir ve vergi ilgili vergi dairesince tarh ve tahakkuk olunur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Elbirliği mülkiyetinde mükellefler müşterek beyanname verebilecekleri gibi, münferiden de beyanname verebilirler. Paylı mülkiyet halinde ise beyanname münferiden verilir.

Vergi dairesi tarafından tarh ve tahakkuk ettirilen vergi, ilgili yılın Şubat ve Ağustos aylarının sonuna kadar iki eşit taksitte ödenir.

Yıl içerisinde mükellefiyetin başlamasını gerektirecek durumun meydana gelmesi halinde, mükellef tarafından takip eden yılın beyanname verme süresi içerisinde ilgili vergi dairesine beyanname verilir.

Bu Kanunun 37 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri, değerli konut vergisi bakımından uygulanmaz.

Değerli konut vergisi hasılatı:

MADDE 48- Tahsil edilen değerli konut vergisi, genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz.

Yetki:

MADDE 49- Bu verginin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, muafiyetlerin uygulanmasında aranacak belgeleri tespit etmeye, 47 nci maddede yer alan beyanname verme ve ödeme sürelerini üç aya kadar uzatmaya, beyannamenin verileceği yetkili vergi dairesini, beyannamenin şekil, içerik ve eklerini belirlemeye ve verginin beyanname aranmaksızın tahakkuk ettirilmesine Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 33- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 42 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Vergiye ait değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi:

MADDE 43- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerleme sonucunda belirlenen ve değeri 42 nci maddede yer alan tutarı aşan (bu tutar dahil) mesken nitelikli taşınmazlar, ilgilileri tarafından ulaşılabilecek şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün internet sitesinde ilan edilir ve ilgisine ayrıca tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren on beşinci günün sonuna kadar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilmeyen mesken nitelikli taşınmaz değeri kesinleşir. Süresinde yapılan itirazlar, on beş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılır ve kesinleşen değer, aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edilir. Bu değer, değerli konut vergisi uygulamasında Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer olarak kabul edilir.

Bu vergi uygulamasında, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer bulunmaması durumunda, bina vergi değeri esas alınarak vergilendirme işlemleri yapılır.

Bina vergi değeri, 29 uncu maddeye göre belirlenen vergi değeridir.”

MADDE 34- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 43 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Matrah ve nispet:

MADDE 44- Verginin matrahı, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerden yüksek olanıdır.

Değerli konut vergisine tabi mesken nitelikli taşınmazlardan değeri;

5.000.000 TL ile 7.500.000 TL arasında olanlar (Binde 3)

7.500.001 TL ile 10.000.000 TL arasında olanlar (Binde 6)

10.000.001 TL’yi aşanlar (Binde 10)

oranında vergilendirilir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Paylı mülkiyette ve elbirliği mülkiyette, matrahın hesabında mesken nitelikli taşınmazın toplam değeri esas alınır.

42 nci maddede yer alan tutar, ikinci fıkrada yer alan vergi oranlarına esas mesken nitelikli taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırları ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen ve 42 nci maddede yer alan tutarı aşan (bu tutar dahil) mesken nitelikli taşınmazların değeri her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan tutarların 10.000 Türk lirasına kadar olan kesirleri dikkate alınmaz (Şu kadar ki; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen taşınmaz değeri, değer tespitinin yapıldığı yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmaz.).”

MADDE 35- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 44 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Mükellefiyet:

MADDE 45- Değerli konut vergisini mesken nitelikli taşınmazların maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa mesken nitelikli taşınmaza malik gibi tasarruf edenler öder.

Bir mesken nitelikli taşınmaza paylı mülkiyet hâlinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleftirler. Elbirliği mülkiyette malikler vergiden müteselsilen sorumlu olurlar.

Değerli konut vergisi mükellefiyeti;

a) Mesken nitelikli taşınmazın değerinin, bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer 42 nci maddede belirtilen tutarı aştığının (bu tutar dahil) belirlendiği tarihi,

b) 33 üncü maddenin (1) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması hâlinde bu değişikliklerin vuku bulduğu tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

takip eden yıldan itibaren başlar.

Yanan, yıkılan, tamamen kullanılmaz hale gelen veya vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan mesken nitelikli taşınmazlardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vuku bulduğu tarihi takip eden taksitten itibaren sona erer.”

MADDE 36- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 45 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Muaflıklar:

MADDE 46- Aşağıda yazılı mesken nitelikli taşınmazlar, değerli konut vergisinden muaftır:

a) Genel ve özel bütçeli idarelerin, belediyelerin ve üniversitelerin maliki veya intifa hakkına sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar.

b) Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmazı olan kişilerden; kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) (Bu hüküm, belirtilen kişilerin tek meskene hisse ile sahip olmaları hâlinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır).

c) Yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk olarak kullanılan mesken nitelikli taşınmazlar ile elçilerin ikametine mahsus mesken nitelikli taşınmazlar ve bunların müstemlatı (karşılıklı olmak şartıyla) ve merkezi Türkiye’de bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiye’deki temsilciliklerine ait mesken nitelikli taşınmazlar.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 34- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin ikinci paragrafında yer alan “2 yılda” ibaresi “3 yılda” şeklinde ve bendin (e) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) Yönetim ve Denetim Kurulu üyeleri ile 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Kanun ile kurulan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Yönetim Kurulunun asıl ve yedek üyelerini seçmek,”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ç) Esas faaliyet konusu bina inşası olanların işletmelerine kayıtlı bulunan ve henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni inşa edilen mesken nitelikli taşınmazlar (arsa karşılığı inşaat işlerinde sözleşme gereği taahhüt işini üstlenen müteahhide kalan mesken nitelikli taşınmazlar dahil) (bu taşınmazların kiraya verilmesi veya sair surette kullanılması halleri hariç).”

MADDE 37- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 46 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Verginin beyanı, ödeme süresi ve ödeme yeri:

MADDE 47- Mükellef tarafından, mesken nitelikli taşınmaza ilişkin bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer, buna ait vesikalarla, mesken nitelikli taşınmazın bulunduğu yerdeki Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı yetkili vergi dairesine, mesken nitelikli taşınmazın değerinin 42 ncı maddede belirtilen tutarı aştığı (bu tutar dahil) yılı takip eden yılın Şubat ayının 20 ncı günü sonuna kadar beyanname ile beyan edilir ve vergi, yetkili vergi dairesince yıllık olarak tarh ve tahakkuk olunur. Müteakip yıllar için mükellef tarafından aynı şekilde yıllık olarak beyanname verilir ve vergi ilgili vergi dairesince tarh ve tahakkuk olunur.

Elbirliği mülkiyetinde mükellefler müşterek beyanname verebilecekleri gibi, münferiden de beyanname verebilirler. Paylı mülkiyet hâlinde ise beyanname münferiden verilir.

Vergi dairesi tarafından tarh ve tahakkuk ettirilen vergi, ilgili yılın şubat ve ağustos aylarının sonuna kadar iki eşit taksitte ödenir.

Yıl içerisinde mükellefiyetin başlamasını gerektirecek durumun meydana gelmesi hâlinde, mükellef tarafından takip eden yılın beyanname verme süresi içerisinde ilgili vergi dairesine beyanname verilir.

Bu Kanunun 37 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri, değerli konut vergisi bakımından uygulanmaz.”

MADDE 38- 1319 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen 47 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Değerli konut vergisi hasılatı:

MADDE 48- Tahsil edilen değerli konut vergisi, genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz.”

MADDE 39- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 48 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiş ve mevcut maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Yetki:

MADDE 49- Bu verginin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, muafiyetlerin uygulanmasında aranacak belgeleri tespit etmeye, 47 ncı maddede yer alan beyanname verme ve ödeme sürelerini üç aya kadar uzatmaya, beyannamenin verileceği yetkili vergi dairesini, beyannamenin şekil, içerik ve eklerini belirlemeye ve verginin beyanname aranmaksızın tahakkuk ettirilmesine Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 40- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin ikinci paragrafında yer alan “2 yılda” ibaresi “üç yılda” şeklinde ve bendin üçüncü paragrafının (e) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) Yönetim ve Denetim Kurulu üyeleri ile 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun ile kurulan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulunun asil ve yedek üyelerini seçmek,”

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 35- 1618 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılacak olan seçimlerinde 34 üncü maddenin birinci fıkrasının (A) bendinde yer alan seçimlerin üç yılda bir kasım ayında yapılacağına ilişkin hüküm uygulanmaz.

Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılan seçimlerinde seçilen Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu üyeleri ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Yönetim Kurulunun asıl ve yedek üyelerinin görev süresi 3 yıl olarak uygulanır.”

MADDE 36- 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun ek 12 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 37- 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiye Düzenlemeye Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- 31/12/2014 tarihine kadar, pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ve payları borsada işlem gören anonim ortaklıklar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak nominal ya da primli değer üzerinden pay veya pay adı altında satışı yapılmış olan her türlü araç, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun kaydileştirmeye ilişkin şartlarına tabi olmaksızın 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında pay addolunur, bu ortaklıklara yapılan ödemeler pay karşılığı yapılmış kabul edilir ve ortaklık ilişkisi kurulmuş sayılır. Bu payların kaydileştirilmemiş olması ortaklık haklarına hâle getirmeyeceği gibi ortaklık ilişkisinin kurulmadığı da iddia edilemez.

Birinci fıkra kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesindeki davalı dahil görülmekte olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır.”

MADDE 38- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (z) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(aa) Faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmaların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla ilgili bakanın onayı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunun görevlendirmesi ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımları,”

MADDE 39- 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine “yapım işlerinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “; Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Beşinci fıkra kapsamında Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak alımlarda uygulanacak usul ve esaslar Kurum görüşü üzerine Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir. Bu kapsamda yapılacak alımlarda Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen temel ilkelere uyularak, ihaleler en yüksek katılımı sağlayacak şekilde gerçekleştirilir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 41- 1618 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılacak olan seçimlerinde 34 üncü maddenin birinci fıkrasının (A) bendinde yer alan, seçimlerin üç yılda bir kasım ayında yapılacağına ilişkin hüküm uygulanmaz.

Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılan seçimlerinde seçilen Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu üyeleri ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulunun asil ve yedek üyelerinin görev süresi üç yıl olarak uygulanır.”

MADDE 42- 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun ek 12 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 43- 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiye Düzenlemede Alınacak Tedbirler İle 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- 31/12/2014 tarihine kadar, pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ve payları borsada işlem gören anonim ortaklıklar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak nominal ya da primli değer üzerinden pay veya pay adı altında satışı yapılmış olan her türlü araç, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun kaydileştirmeye ilişkin şartlarına tabi olmaksızın 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında pay addolunur, bu ortaklıklara yapılan ödemeler pay karşılığı yapılmış kabul edilir ve ortaklık ilişkisi kurulmuş sayılır. Bu payların kaydileştirilmemiş olması ortaklık haklarına hâle getirmeyeceği gibi ortaklık ilişkisinin kurulmadığı da iddia edilemez.

Birinci fıkra kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesindeki davalı dahil görülmekte olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır.”

MADDE 44- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (z) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(aa) Faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmaların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla ilgili bakanın onayı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunun görevlendirmesi ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımları,”

MADDE 45- 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine “yapım işlerinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “; Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Beşinci fıkra kapsamında Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak alımlarda uygulanacak usul ve esaslar Kurum görüşü üzerine Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir. Bu kapsamda yapılacak alımlarda Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen temel ilkelere uyularak, ihaleler en yüksek katılımı sağlayacak şekilde gerçekleştirilir.”

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 40- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 31- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına yetmiş milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır.”

MADDE 41- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 79- 5434 sayılı Kanunun mülga 64 üncü maddesi, bu Kanunun 47 ncı maddesinin sekizinci fıkrası ile 2330 sayılı Kanun veya 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara, 1005 sayılı Kanun, 3713 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesine, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanuna ve 24/6/2008 tarihli ve 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanuna göre aylık bağlanmış olanların kendilerine veya bunlardan ölenlerin hak sahiplerine, bu kapsamda maddenin yürürlük tarihine kadar yapılan ve bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olduğu Kurumca tespit edilen fazla veya yersiz ödemelere ilişkin borç çıkarılmaz, çıkarılmış borçların ödenmemiş olan kısımları terkin edilir, maddenin yayımı tarihinden önce tahsil edilmiş tutarlar iade ve mahsup edilmez.

2330 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı cümlelerine aykırı olacak şekilde ödenen ve bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olduğu Kurumca tespit edilen fazla veya yersiz olarak yapılan ödemeler hakkında da birinci fıkra hükümleri uygulanır.”

MADDE 42- 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ilişkin hükümler

EK MADDE 5- (1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan ve üyeler, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin eder. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Başkan ve üyeler, yemin etmedikçe göreve başlamış sayılmaz.

(2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan Yardımcısı, Daire Başkanı ve Grup Başkanı kadrolarına atanacaklarda aşağıdaki şartlar aranır:

- 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde sayılan genel şartları taşımak.
- En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak.
- Kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak en az beş yıl çalışmış olmak.

(3) Başkan ve üyeler ile Kurum personeline; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali personele mali ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir. Emsali personele yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Başkan ve üyeler ile Kurum personeli emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 46- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan “Dış borcun tahsisi” tanımına “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 47- 4749 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 31- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına yetmiş milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır.”

MADDE 48- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 79- 5434 sayılı Kanunun mülga 64 üncü maddesi, bu Kanunun 47 ncı maddesinin sekizinci fıkrası ile 2330 sayılı Kanun veya 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara, 1005 sayılı Kanun, 3713 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesine, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanuna ve 24/6/2008 tarihli ve 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanuna göre aylık bağlanmış olanların kendilerine veya bunlardan ölenlerin hak sahiplerine, bu kapsamda maddenin yürürlük tarihine kadar yapılan ve bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olduğu Kurumca tespit edilen fazla veya yersiz ödemelere ilişkin borç çıkarılmaz, çıkarılmış borçların ödenmemiş olan kısımları terkin edilir, maddenin yayımı tarihinden önce tahsil edilmiş tutarlar iade ve mahsup edilmez.

2330 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı cümlelerine aykırı olacak şekilde ödenen ve bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olduğu Kurumca tespit edilen fazla veya yersiz olarak yapılan ödemeler hakkında da birinci fıkra hükümleri uygulanır.”

MADDE 49- 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ilişkin hükümler

EK MADDE 5- (1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan ve üyeler, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin eder. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Başkan ve üyeler, yemin etmedikçe göreve başlamış sayılmaz.

(2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan Yardımcısı, Daire Başkanı ve Grup Başkanı kadrolarına atanacaklarda aşağıdaki şartlar aranır:

- a) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde sayılan genel şartları taşımak.
- b) En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak.
- c) Kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak en az beş yıl çalışmış olmak.

(3) Başkan ve üyeler ile Kurum personeline; 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali personele mali ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir. Emsali personele yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Başkan ve üyeler ile Kurum personeli emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

(4) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli sosyal güvenlik açısından 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atananlardan bu görevleri sona erenler veya bu görevlerinden ayrılma isteğinde bulunanların bu görevlerde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylık, derece ve kademelerinin tespitinde dikkate alınır. Bunlardan bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevlerde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödenmesi gereken süre olarak değerlendirilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atananların, önceki kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinin kesilmesi kendilerine kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesini gerektirmez. Bu durumda olanların kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesi gereken hizmet süreleri, Başkan ve üyelikte geçen hizmet süreleri ile birleştirilir ve emeklilik ikramiyesi ödenecek süre olarak değerlendirilir.

(5) Başkan ve üyeliğe atananlardan atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların, istekleri halinde bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında beşinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(6) Kurum 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesi hükümlerine göre personel görevlendirebilir.

(7) Kurumda, 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 6 ncı maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde sözleşmeli olarak bilişim personeli çalıştırılabilir. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan şartlar Kurum için aranmaz.

(8) Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar için izin verme yetkisi; Başkan ve üyeler için ilişkili Bakana, Kurum personeli için ise Başkana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleri ile ilgili olarak iştirak halinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurum personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi halinde, Kurum tarafından görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ile Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgari ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin onbeş katını aşmamak üzere belirlenen avukatlık ücreti Kurum bütçesinden karşılanır. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, kovuşturma sonucunda mahkumiyetine karar verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, Kurum bütçesinden karşılanan avukatlık ücreti, ilgili Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin genel hükümlere göre tahsil olunur.

(9) Başkan ve üyeler, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

(10) Başkan ve üyeler, görevlerinden ayrılma kararını izleyen iki yıl içinde Kurumun denetlemekle ve düzenlemekle yetkili olduğu sektör ve alandaki özel kuruluşlarda görev alamaz. Bu fıkra hükmüne uymayanlar hakkında 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi hükmü uygulanır.

(11) Kurumun malları, varlıkları, hak ve alacakları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli sosyal güvenlik açısından 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atananlardan bu görevleri sona erenler veya bu görevlerinden ayrılma isteğinde bulunanların bu görevlerde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylık, derece ve kademelerinin tespitinde dikkate alınır. Bunlardan bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevlerde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödenmesi gereken süre olarak değerlendirilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atananların, önceki kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinin kesilmesi kendilerine kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesini gerektirmez. Bu durumda olanların kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesi gereken hizmet süreleri, Başkan ve üyelikte geçen hizmet süreleri ile birleştirilir ve emeklilik ikramiyesi ödenecek süre olarak değerlendirilir.

(5) Başkan ve üyeliğe atananlardan atama yapılmadan önce sosyal güvenlik yönünden diğer statülere tabi olanların, istekleri hâlinde bu statülere bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında dördüncü fıkra hükmü uygulanmaz.

(6) Kurum 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesi hükümlerine göre personel görevlendirebilir.

(7) Kurumda, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 6 ncı maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde sözleşmeli olarak bilişim personeli çalıştırılabilir. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan şartlar Kurum için aranmaz.

(8) Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar için izin verme yetkisi; Başkan ve üyeler için ilişkili Bakana, Kurum personeli için ise Başkana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleri ile ilgili olarak iştirak hâlinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurum personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi hâlinde, Kurum tarafından görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ile Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgari ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin onbeş katını aşmamak üzere belirlenen avukatlık ücreti Kurum bütçesinden karşılanır. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, kovuşturma sonucunda mahkumiyetine karar verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi hâlinde, Kurum bütçesinden karşılanan avukatlık ücreti, ilgili Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin genel hükümlere göre tahsil olunur.

(9) Başkan ve üyeler, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

(10) Başkan ve üyeler, görevlerinden ayrılma kararını izleyen iki yıl içinde Kurumun denetlemekle ve düzenlemekle yetkili olduğu sektör ve alandaki özel kuruluşlarda görev alamaz. Bu fıkra hükmüne uymayanlar hakkında 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi hükmü uygulanır.

(11) Kurumun malları, varlıkları, hak ve alacakları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

(12) Aşağıdaki gelirler Kurumun gelirleri arasında yer alır:

a) Türkiye’de kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile yurtdışında kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatlarından ve sigorta ve reasürans brokerlerinden tahsil edilen katılma payları.

b) Sigorta acenteleri ve sigorta eksperlerinden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından levha kayıt ücreti veya aidat olarak tahsil edilen tutarlardan indirilmek suretiyle Kuruma aktarılan katılma payları.

c) Kurumca belirlenen tescil, izin ve ruhsat hizmet bedelleri.

(13) Onikinci fıkra uyarınca katılma payı olarak tahsil olunacak tutarlar, söz konusu fıkranın (a) bendinde belirtilen kuruluşların bir önceki yıl bilanço toplamalarının onbinde beşini, (b) bendinde belirtilen tutarın ise beşte birini geçemez.

(14) Kurum kadrolarına atanan ve haklarında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci ve geçici 16 ncı maddeleri hükümleri uygulananların mali hakları hususunda söz konusu hükümlerin uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 43- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 32- Vergi Müfettişleri, en az dört yıllık yükseköğretim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile yönetmelikle belirlenen yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilmiş yükseköğretim kurumlarından mezun olup, sınavın yapıldığı tarih itibarıyla otuz beş yaşını doldurmamış olan ve yapılacak özel yarışma sınavını kazananlar arasından, Bakan onayı ile mesleğe Vergi Müfettiş Yardımcısı olarak atanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(12) Aşağıdaki gelirler Kurumun gelirleri arasında yer alır:

a) Türkiye’de kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile yurt dışında kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatlarından ve sigorta ve reasürans brokerlerinden tahsil edilen katılma payları.

b) Sigorta acenteleri ve sigorta eksperlerinden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından levha kayıt ücreti veya aidat olarak tahsil edilen tutarlardan indirilmek suretiyle Kuruma aktarılan katılma payları.

c) Kurumca belirlenen tescil, izin ve ruhsat hizmet bedelleri.

(13) Onikinci fıkra uyarınca katılma payı olarak tahsil olunacak tutarlar, söz konusu fıkranın (a) bendinde belirtilen kuruluşların bir önceki yıl bilanço toplamalarının onbinde beşini, (b) bendinde belirtilen tutarın ise beşte birini geçemez.

(14) Kurum kadrolarına atanan ve haklarında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci ve geçici 16 ncı maddeleri hükümleri uygulananların mali hakları hususunda söz konusu hükümlerin uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 50- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “30/6/2022” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “üretim faaliyeti durdurulamaz ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımların gerçekleştirilmemesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanmaması nedeniyle” ibaresi ve ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımlara dair yapım sözleşmesi ile iş termin planını 30/6/2020 tarihine kadar Bakanlığa sunmayan üretim tesisleri bu haklardan yararlanamaz. İş termin planı sunulan üretim tesisleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bu iş termin planına uygun olmaması tespit edilen tesislere 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci maddesinde yer alan ilgili idari para cezaları yirmi kat artırılarak uygulanır. İş termin planındaki herhangi bir işin yapımının belirtildiği süreye göre bir yıl geciktirginin tespiti halinde üretim tesisinin faaliyeti durdurulur. Bu madde kapsamında verilen idari para cezalarına karşı dava açılması cezanın tahsil işlemlerini durdurmaz.”

MADDE 51- 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan ve bu nedenle kamu görevinden çıkarılmış olan kişilerden, adli veya idari soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin sosyal güvenlik haklarına ilişkin başvuruları hakkında 31/10/2019 tarihine kadar karar alan, bu kararları yerine getiren veya işlem yapmayan kamu görevlilerinin bu karar ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz.”

MADDE 52- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 32- Vergi Müfettişleri, en az dört yıllık yükseköğretim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile yönetmelikle belirlenen yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilmiş yükseköğretim kurumlarından mezun olup, sınavın yapıldığı tarih itibarıyla otuz beş yaşını doldurmamış olan ve yapılacak özel yarışma sınavını kazananlar arasından, Bakan onayı ile mesleğe Vergi Müfettiş Yardımcısı olarak atanır.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Vergi Müfettiş Yardımcıları, fiilen üç yıl çalışmak ve yardımcılık döneminde performans değerlendirmesine göre başarılı olmak şartıyla yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Yeterlik sınav konuları ile sınava ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Yapılacak yeterlik sınavında başarılı sayılabilmek için yeterlik sınavında alınan puanın yüz puan üzerinden en az altmışbeş puan olması şarttır. Yeterlik sınavında başarılı olanlar Vergi Müfettişi olarak atanırlar. Yeterlik sınavında başarılı olamayanlar ise Bakanlığında derecelerine uygun memur kadrolarına atanırlar.

Yardımcılık dönemi dahil Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan ve Vergi Müfettişliğine atanma tarihi sonrasında en az altı yıl performans değerlendirmesinde başarılı olanlar, Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanırlar.

Performans değerlendirme sistemi, Vergi Müfettişlerinin mesleki yeterlik ve yetkinliklerinin objektif, nesnel ve mukayeseli bir şekilde değerlendirilmesi için görev yaptıkları süre içindeki sınavlarda elde ettikleri başarı derecesi, görev yaptıkları başkanlıkların Vergi Müfettişlerinin iş performansına ilişkin değerlendirmeleri, düzenledikleri vergi inceleme raporları hakkında rapor değerlendirme komisyonları tarafından yapılan değerlendirmeler, düzenledikleri diğer inceleme, araştırma, görüş, denetim ve soruşturma raporları hakkında yapılan değerlendirmeler, lisansüstü eğitim düzeyleri ve benzeri kriterler esas alınarak oluşturulur. Vergi Müfettişlerinin performans değerlendirmesi takvim yılı itibarıyla yapılır.

Performans değerlendirme sisteminin oluşturulması ve yönetimi ile Vergi Müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri ve yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

Yürürlük

MADDE 44- (1) Bu Kanunun;

- a) 1 inci ilâ 7 nci maddeleri bu Kanunun yayım tarihini izleyen üçüncü ay başında,
 - b) 9 uncu ve 10 uncu maddeleri 1/4/2020 tarihinde,
 - c) 12 nci ve 13 üncü maddeleri bu Kanunun yayım tarihini izleyen ay başında,
 - ç) 11 inci ve 16 ncı maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - d) 14 üncü ve 15 inci maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi gelir ve kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - e) 18 inci maddesi 1/1/2019 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - f) 19 uncu maddesi 1/1/2020 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - g) 22 nci maddesinin 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinde yer alan “31/12/2019” ibaresini “31/12/2023” şeklinde değiştiren hükmü yayımı tarihinde, diğer hükümleri 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - ğ) 24 üncü, 26 ncı, 28 inci, 29 uncu, 31 inci ve 32 nci maddeleri, 33 üncü maddesiyle 1319 sayılı Kanuna eklenen 44 üncü maddenin dördüncü fıkrası ve 36 ncı maddesi 1/1/2020 tarihinde,
 - h) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 45- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Vergi Müfettiş Yardımcıları, fiilen üç yıl çalışmak ve yardımcılık döneminde performans değerlendirmesine göre başarılı olmak şartıyla yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Yeterlik sınav konuları ile sınava ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Yapılacak yeterlik sınavında başarılı sayılabilmek için yeterlik sınavında alınan puanın yüz puan üzerinden en az altmışbeş puan olması şarttır. Yeterlik sınavında başarılı olanlar Vergi Müfettişi olarak atanırlar. Yeterlik sınavında başarılı olamayanlar ise Hazine ve Maliye Bakanlığında derecelerine uygun memur kadrolarına atanırlar.

Yardımcılık dönemi dahil Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan ve Vergi Müfettişliğine atanma tarihi sonrasında en az altı yıl performans değerlendirmesinde başarılı olanlar, Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanırlar.

Performans değerlendirme sistemi, Vergi Müfettişlerinin mesleki yeterlik ve yetkinliklerinin objektif, nesnel ve mukayeseli bir şekilde değerlendirilmesi için görev yaptıkları süre içindeki sınavlarda elde ettikleri başarı derecesi, görev yaptıkları başkanlıkların Vergi Müfettişlerinin iş performansına ilişkin değerlendirmeleri, düzenledikleri vergi inceleme raporları hakkında rapor değerlendirme komisyonları tarafından yapılan değerlendirmeler, düzenledikleri diğer inceleme, araştırma, görüş, denetim ve soruşturma raporları hakkında yapılan değerlendirmeler, lisansüstü eğitim düzeyleri ve benzeri kriterler esas alınarak oluşturulur. Vergi Müfettişlerinin performans değerlendirmesi takvim yılı itibarıyla yapılır.

Performans değerlendirme sisteminin oluşturulması ve yönetimi ile Vergi Müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri ve yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

Yürürlük

MADDE 53- (1) Bu Kanunun;

- a) 1 ilâ 7 nci maddeleri bu Kanunun yayım tarihini izleyen üçüncü ay başında,
 - b) 9 uncu maddesi 1/4/2020 tarihinde,
 - c) 10 ve 15 inci maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - ç) 11 ve 12 nci maddeleri bu Kanunun yayım tarihini izleyen ay başında,
 - d) 13 üncü ve 14 üncü maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi gelir ve kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - e) 17 nci maddesi 1/1/2019 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - f) 18 inci maddesi 1/1/2020 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - g) 21 inci maddesinin 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinde yer alan “31/12/2019” ibaresini “31/12/2023” şeklinde değiştiren hükmü yayımı tarihinde, diğer hükümleri 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
 - ğ) 23 üncü, 25 inci, 27 nci, 28 inci, 30 uncu ve 31 inci maddeleri, 34 üncü maddesiyle 1319 sayılı Kanuna eklenen 44 üncü maddenin dördüncü fıkrası ve 42 nci maddesi 1/1/2020 tarihinde,
 - h) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 54- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.



TBMM Basımevi - 2019